Rocznik VII

KALENDARZ SŁOWA POLSKIEGO

1906

NAKŁADEM SŁOWA POLSKIEGO

Handel założony w roku 1789.

JEDYNY NAJSTARSZY

HANDEL HERBATY, KAWY

FABRYKA ŚWIEC WOSKOWYCH

FRYDERYKA SCHUBUTHA i Sp.

WE LWOWIE

Prosimy żądać:

„Herbaty z Chińczykiem"!

Poleca:

Herbaty chińskie czarne

aromatyczne, silnie naciągające

	½ kilo kor.
Congo Nr. 0	3.20
Congo Nr. 1	3.80
Souchong Nr. 2	4.60
Souchong, zbioru majowego	6.—
Kaysow, najprzedniejsza	8.—

Znakomite okruchy herbat

pół kilo K. 3.—, 3.60 i 4.60.

UWAGA: Z powodu naśladowania opakowań naszych herbat, zarejestrowaliśmy **„Markę ochronną"** i takowe tylko z tym znakiem sprzedajemy. Wszystkie gatunki herbat pakujemy po ½, ¼ i ⅛ kilo.

Przy wysyłkach na prowincyę opakowania nie liczymy. 6152

Najlepsze gatunki — Aromatyczne — Znakomite w smaku

KAWY

Woreczki Netto	4¾ kilo	½ kilo
Gwatemala Nr. 6	K. 11.40	K. 1.20
Gwatemala Nr. 5	K. 14.25	K. 1.50
Ceylon dobra **Nr. 4**	K. 19.—	K. 2.—
„ gruba **Nr. 3**	K. 19.76	K. 2.08
„ przednia **Nr. 2**	K. 20.52	K. 2.16

Woreczki Netto	4¾ kilo	½ kilo
Ceylon najprzedn. **Nr. 1**	K. 21.28	K. 2.24
„ perłowa	K. 20.52	K. 2.16
Złota Jawa	K. 20.52	K. 2.16
Mocca arabska	K. 20.52	K. 2.16

Własnego wyrobu, najpiękniejsza i najlepsza, nagrodzona medalami zasługi

Masa kauczukowa do zapuszczania podłóg

w pięciu odcieniach

Nr. 0 bezbarwna, Nr. 1 jasno-żółta, Nr. 2 jasionowa, Nr. 3 orzechowa, Nr. 4 machoniowa. — Pudełko, wystarczające na duży pokój, 2 korony.

Oszczędna gosposia.

Mąż — Już jesteś z powrotem z hal targowych?

Żona. — A już, przyjechałam dorożką.

— A gdzież Magdusia?

— Idzie piechotą.

— No, aniołku, mogłaś ją przecież wziąć z sobą do dorożki.

— Jeszcze czego! Takie ciężkie czasy a ja sługę będę dorożkami wozić!...

*

— Co to znaczy „optymizm“?

— Jeżeli naprzykład automobilista, wyjeżdżając, mówi: „do widzenia“.

Pod zaborem.

— Symcha, Symcha! Dostałem od mego syna list! Od tego, co poszedł na wojnę!

— No, co on pisze?

— On okropnie dobrze pisze! On pisze, że jest bardzo zadowolony...

— Cy... cy... cy .. ja się bardzo dziwię, że on tak pisze!... Kto to może z wojny pisać, że jest zadowolony?

— Nie bądźcie głupi. Symcha! Przecież na początku stoi, że jego wzięli do niewoli...

Sprytny służący.

— Był tu kto do mnie?
— Był proszę pana.
— Kto taki?
— Jakiś okulista.
— Okulista? A po czem go poznałeś?
— A bo o kuli chodził proszę pana, to odrazu poznałem.

Doświadczona.

— Około córeczki pani dobrodziejki chłopcy teraz jak muchy skaczą.
— To też to, że jak muchy! Przyjdzie jesień — nie ma ani jednego.

Sympatyczne lekarstwo.

— Coś taki skrzywiony?
— Zęby mnie bolą.
— Iii... mnie tam zęby nigdy nie bolą. Jak tylko który zaćmi, idę do żony, przytulam się; baba obejmie i tak serdecznie pocałuje, że odrazu jakby ręką odjął.
— Bój się Boga, uratowałeś mnie!... Ale czy ja aby zastanę w domu twoją żonę, co?

*

— Znowu idziesz do teatru? Przecież widziałeś już tę sztukę.
— Widziałem, to prawda, ale nie w nowym kostyumie.

(Patrz ogłoszenie na str. 27).

Myśl starego kawalera.

Gdy człek nie ma nic w kieszeni,
Choćby chciał, to się nie żeni;
Gdy zaś na starość grosz mu się zapleni,
To się także nie żeni,
Bo mu się gust odmieni.

Na praktyce.

— Jakże tam synek pani dobrodziejki?
— Dziękuję, zdrów, ożenił się.
— Czy się czem zajmuje?
— Jest na praktyce u swego teścia.
— A cóż teść robi?
— Codzień gra w winta wieczorem.

ZAKŁAD ORTOPEDYCZNY

Docenta chirurgii uniwersytetu lwowskiego

Dra A. GABRYSZEWSKIEGO

we Lwowie, ul. Batorego l 36, I-sze p.

Zaopatrzony jest we wszystkie najważniejsze i najnowsze przyrządy lecznicze, i tak:

1. Przyrządy gimnastyczne szwedzkie (wykonane przez Eckstranda w Stockholmie).
2. Przyrządy do uruchomienia kręgosłupa (Knoke i Dresslera w Dreźnie).
3. Przyrządy oporowe, wahadłowe i rozpęd. służące do uruchomienia i rozruszania zesztywniałych stawów i członków (Knoke i Dresslera, Krukenberga, Beely'ego i Hoffy).

Leczy się: **Garby**, skrzywienia karku i kręgosłupa **(Scoliosis)**, zwichnięcia biodrowe wrodzone, **zapalenia chroniczne stawów**, krzywe kolana, **krzywe stopy** (Pes equinovarus), zesztywnienia i przykurczenia stawów **po zapaleniach, zwichnięciach i złamaniach**, jakoteż po operacyach — dalej różnorodne **porażenia i niedowłady**, chorobę Little'go, kurcz pisarski i t. d. masażem, gimnastyką, elektrycznością i odpowiednimi przyrządami (mechanotherapia, kinesiotherapia i apparatotherapia).

Wyrób gorsetów i aparatów ortopedycznych

Wszelkie zabiegi lecznicze wykonywają tylko lekarze i ukończeni medycy. 6154

Magazyn towarów bławatnych i płócien
Stachiewicza i Abrysowskiego we Lwowie, Rynek 32.
Magazyn towarów bławatnych i płócien
Stachiewicza i Abrysowskiego we Lwowie, Rynek 32.
Magazyn towarów bławatnych i płócien
Stachiewicza i Abrysowskiego we Lwowie, Rynek 32.

Właściciel domu:

Co mi się niedawno zdarzyło z moim lokatorem z trzeciego piętra, z młodym panem doktorem... Poszedłem upomnieć się o komorne; nie dał mi dojść do słowa, wiął za puls, kazał język pokazać, zapisał mi receptę i kazał w ciągu dwóch tygodni nie wychodzić z mieszkania.

*

— Jakto? baron, który przehulał cały posag pierwszej swej żony, żeni się powtórnie?

— Tak jest — na ogólne życzenie... swych wierzycieli.

Prawdę powiedział!

(Rzecz dzieje się w biurze asekuracyjnem)

— Może się pan chce jeszcze wyżej ubezpieczyć?

— Nie, nie, dosyć. Ja teraz przecież więcej będę wart po śmierci, aniżeli za życia!

Żona. Co tak zacierasz ręce zamiast jeść?

Mąż. Bo, widzisz, cieszy mnie, że już nie jesteś zazdrosną...

Żona: Cóż znowu?...

Mąż. No, bo przecież sama prosiłaś, żebym się zabrał do tej baby...

Korzystać ze sposobności.

Pan X., którego żona odznacza się więcej niż marnym talentem do gotowania, pewnego razu zjadłszy kompletnie sfuszerowany obiad, odzywa się do swej połowicy:

— Słowo daję, jeśli po takiem jedzeniu nie choruję, to naprawdę mam strusi żołądek!

— Tak! — odpowiada na to żona — w takim razie, jeśli ty masz strusi żołądek, to ja powinnam w końcu raz dostać strusie pióra do kapelusza!...

KALENDARZ

ILUSTROWANY

SŁOWA POLSKIEGO

NA ROK ZWYCZAJNY

1906

ROCZNIK SIÓDMY.

LWÓW
NAKŁADEM SŁOWA POLSKIEGO
1905.

O KALENDARZU.

Kalendarzem w najściślejszem znaczeniu nazywa się zbiór wiadomości, dotyczących rachuby czasu, ze szczególnem uwzględnieniem dat, na które przypadają dni świąteczne lub posty. W większej części kalendarzy, prócz owych głównych wiadomości, zamieszczane bywają informacye najrozmaitszej treści, uwzględniające różnorodne potrzeby ludzkie.

Kalendarzowa rachuba czasu opiera się na kilku okresach, których podstawą są zjawiska niebieskie. — Najgłówniejsze z tych okresów są: dzień, miesiąc, rok **Dzień** określony jest przez obrót ziemi naokoło osi, **miesiąc** przez zmiany księżyca, **rok** przez obieg ziemi dokoła słońca. Prócz tego używany powszechnie okres siedmiodniowy, **tydzień**, stoi w związku z głównemi postaciami, w jakich nam się przedstawia księżyc.

W rozmaitych czasach i u różnych narodów były w użyciu różne kalendarze. I dzisiaj nie wszystkie narody posiadają tę samą rachubę kalendarzową. U narodów chrześcijańskich są w użyciu dwa kalendarze: **stary** czyli **juliański** i **nowy** czyli **gregoryański.**

Rok astronomiczny nie wyraża się w całkowitej liczbie dni, lecz w liczbie ułamkowej 365·2422 dni. Chcąc się trzymać ścisłej długości roku, trzebaby każdy nowy rok rozpoczynać o innej godzinie. Dla uniknięcia tego w rachubie kalendarzowej, używa się roku kalendarzowego, który składa się zawsze z całkowitej liczby dni. Aby jednakże pomimo to znajdować się o ile możności w zgodzie ze zjawiskami astronomicznemi, dąży się do tego, aby przynajmniej co kilka lat początek roku kalendarzowego przypadał równocześnie z początkiem roku astronomicznego. Osiąga się to przez powiększanie co kilka lat roku kalendarzowego o 1 dzień.

Różnica pomiędzy kalendarzem juliańskim a gregoryańskim polega na sposobie, w jaki tę zgodność pragnie się utrzymać.

Kalendarz juliański, nazwany tak od Juliusza Cezara, który go zaprowadził w roku 46 przed Nar. Chr., bierze za podstawę długość roku 365·25 dni, albo 365 dni i 6 godzin. Licząc przez 4 lata z rzędu po 365 dni, t. j. biorąc każdy rok o 6 godz za krótki, po czterech latach zaszłoby opóźnienie o cały 1 dzień w porównaniu z przyjętą długością 4 lat. Dla uniknięcia tego postanowiono ów jeden dzień dodawać do każdego 4-go roku, tj. dać mu 366 dni. A więc w kalendarzu juliańskim mamy w okresie czteroletnim 3 lata po 365 dni, czyli **zwyczajne i 1 rok**, mający 366 dni, zwany **przestępnym.** Przestępnemi w kalendarzu juliańskim są wszystkie te lata, których liczba jest podzielną przez 4. Jednakowoż w sposób powyższy nie osiąga się zupełnej zgody ze zjawiskami niebieskiemi, albowiem przyjęta długość roku 365·25 dni w porównaniu z rzeczywistą długością 365·2422 dni jest o 0·0078 dnia za wielką. Skutkiem tego rok juliański spóźnia się względem roku prawdziwego co rok o 0·0078 dnia, co czyni 1 dzień na 128 lat.

Taka niezgodność z ruchem ciał niebieskich prowadzić musi do wielkich zawikłań. Przypuśćmy naprzykład, że z biegiem czasu opóźnienie to wzrosło do 30 dni, to zima kaledarzowa rozpoczynałaby się o miesiąc później niż prawdziwa zima, a mogłoby przyjść i do tego, że Boże Narodzenie obchodzonoby w lecie, a Zielone Święta w zimie

Dla uniknięcia tych zawikłań, pap. Grzegorz XIII postanowił poprawić kalendarz juliański, a wynikiem tych zabiegów był zaprowadzony przez niego w r. 1582 kalendarz nowy czyli gregoryański. W tym kalendarzu za podstawę rachuby przyjętą została długość roku 365·2425 dni, a więc liczba do rzeczywistej bardzo zbliżona, albowiem większa od niej tylko o 0·0003 dnia, a od liczby dni, przyjętej w kalendarzu juliańskim mniejsza o 0·0075 dnia. Skutkiem tego kalendarz juliański spóźnia się względem gregoryańskiego co rok o 0·0075 dnia, czyli o jeden dzień na 133·33 lat, o 3 dni na 400 lat. Licząc od Nar. Chr. do dzisiaj, spóźnił się juliański kalendarz względem gregoryańskiego o dni 13, t. j. wszystkie jego daty są o 13 dni późniejsze. Np. gdy według nowego kalendarza mamy datę 14 jakiegoś miesiąca, to według starego jest dopiero pierwszy.

Kalendarz gregoryański — jak widzieliśmy — również nie jest jeszcze w zupełnej zgodzie ze zjawiskami niebieskiemi, albowiem przyjmuje długość roku o 0·0003 dni za dużą. Różnica ta jednakże jest tak mała, iż dopiero po upływie 3333 lat spowoduje opóźnienie o 1 dzień.

W kalendarzu gregoryańskim również mamy lata zwyczajne po 365 dni, przestępne po 366 dni. Przestępnemi są wszystkie lata, których liczby są podzielne przez 4, z wyjątkiem lat, których liczby kończą się dwoma zerami, a nie są podzielne przez 400. Że zaś w kalendarzu juliańskim tych wyjątków niema, więc co każde 400 lat kalendarz gregoryański prze-

ściga juliański o 3 dni, co właśnie powoduje wspomnianą wyżej różnicę dat obu kalendarzy, która obecnie wynosi dni 13.

Dzień 366-ty lat przestępnych w obu kalendarzach dodaje się do miesiąca lutego, który w latach zwyczajnych ma dni 28, a więc w przestępnych 29. 3 razy w ciągu okresu 400-letniego luty w kalendarzu gregoryańskim (w owych latach wyjątkowych) ma dni 28, gdy w juliańskim 29. W latach, gdy to zachodzi, różnica obu kalendarzy wzrasta o 1 dzień. Takim rokiem był np. r. 1900. Przed rokiem 1900 różnica kalendarzy była tylko 12 dni, zaś w tym roku wzrosła o 1 dzień i wynosi obecnie dni 13.

Początek okresów kalendarzowych. Za początek roku obecnie powszechnie w świecie chrześcijańskim przyjmuje się godzinę 12 w nocy z dnia 31 grudnia na 1 stycznia, a więc dzień pierwszy stycznia jest pierwszym dniem roku. Przez długie wieki pod tym względem panowało wielkie zamieszanie, ponieważ jedne narody rozpoczynały rok 25 marca, t. j. w dzień Zwiastowania, inne 25 grudnia, tj. w dzień Narodzenia Chrystusa, inne zaś używały ery żydowskiej lub Nabuchodonozora i zaczynały rok nowy odpowiednio do przyjętej chronologii. Pomimo to i dzisiaj rok nowy według kalendarza starego zaczyna się o 13 dni później, aniżeli podług kalendarza nowego, albowiem o tyle dni później wypada podług kalendarza juliańskiego 1 stycznia. Na te różnice baczną uwagę zwracać muszą historycy, jeżeli chcą, ażeby daty różnych zdarzeń historycznych ściśle były określone.

Miesiąc kalendarzowy dzisiejszy znajduje się tylko w bardzo luźnym związku z miesiącem synodycznym (tj. tym okresem czasu, w którym powtarzają się odmiany księżyca), który służy mu za podstawę. Postanowiono dzielić rok na 12 miesięcy, gdyż w istocie na rok przypada 12 miesięcy synodycznych i jeszcze blizko 11 dni. Miesiąc synodyczny ma 29·53 dni, miesiące zaś kalendarzowe po 30 lub 31 dni, a luty 28 lub 29 dni. Skutkiem tego te same fazy księżyca (pełnia, nów, kwadry) przypadają na różne daty, jak również w tych samych miesiącach różnych lat, daty jednakowych faz księżyca są różne.

U narodów, które za podstawę rachuby czasu biorą zjawiska księżyca, np. u narodów muzułmańskich, miesiąc zaczyna się w chwili, gdy na zachodniem niebie ukazuje się po nowiu pierwszy wązki sierp księżyca. U nas pierwszy dzień miesiąca nie stoi w żadnym związku z fazą księżyca.

Okres tygodniowy, obejmujący 7 dni, oparty na odmianach księżyca, również musi stać z niemi w rozdźwięku, ponieważ główne fazy księżyca następują po sobie średnio w odstępach 7 dni $5^1/_4$ godzin. To też tydzień nie rozpoczyna się z fazą, ale zawsze w niedzielę, którą uważa się za pierwszy dzień tygodnia.

Doba, obejmująca w sobie dzień i noc, w rachubie kalendarzowej i życiu powszedniem zaczyna się o północy, t. j. w chwili, gdy słońce zajmuje pod poziomem najniższe położenie, i trwa do następnej północy. Doba dzieli się na 24 równych części, zwanych godzinami, godzina na 60 minut, minuta na 60 sekund. W chwili północy zegar wskazuje 12. U innych narodów początek doby liczy się od wschodu lub od zachodu słońca. Tak np. u żydów dzień kończy się z zachodem słońca, poczem rozpoczyna się dzień następny. Dlatego święta żydowskie zaczynają się zawsze po zachodzie słońca i trwają do następnego zachodu. Doba astronomiczna rozpoczyna się w południe i trwa do następnego południa.

Litera niedzielna, liczba złota, cykl słoneczny, epakta. Ważną nader rzeczą w rachunku kalendarzowym jest określać daty, na które w różnych latach przypadają różne dnie tygodnia, albo różne fazy księżyca. Znaczenie owych dat polega między innemi na tem, iż służą one za podstawę do określania daty Wielkanocy i związanych z nią świąt ruchomych.

Podstawą do rozwiązania wymienionych zagadnień kalendarzowych są cztery liczby, podawane zazwyczaj w kalendarzach: 1) litera (lub liczba) niedzielna, 2) liczba złota, 3) okres słoneczny, 4) epakta. Znaczenie tych liczb postaramy się w krótkości wyjaśnić

Weźmy 7 pierwszych liter abecadła, a, b, c, d, e, f, g — i począwszy od pierwszego dnia roku, oznaczmy wszystkie dni kolejno temi literami, tak, że co 7 dni szereg tych liter w tym samym porządku się powtarza. W ten sposób, ponieważ liter jest tyle, ile dni w tygodniu, na ten sam dzień różnych tygodni wypadnie ta sama litera. Gdy więc np. 1 stycznia wypada w piątek, to mamy:

d.	1	piątek	a
	2	sobota	b
	3	niedziela	c
	4	poniedziałek	d
	5	wtorek	e
	6	środa	f
	7	czwartek	g
	8	piątek	a
	9	sobota	b

i t. d.

Przez cały więc rok piątkowi odpowiadać będzie litera a, sobocie b, niedzieli c itd. Otóż ta litera, która odpowiada wszystkim niedzielom danego roku, na-

zywa się jego literą niedzielną. Widzimy, że litera niedzielna zależy od dnia tygodnia, na który przypada nowy rok. W rachunkach kalendarzowych zamiast liter bierze się liczby od 1 do 7, a więc literze niedzielnej c, odpowiada liczba niedzielna 3.

Cykl słoneczny jest to okres, po którym litera niedzielna powtarza się w tym samym porządku. Ponieważ rok zwyczajny ma 365 dni, czyli 52 tygodnie i 1 dzień, więc 1 stycznia i 31 grudnia przypadają na ten sam dzień tygodnia, czyli następny rok nowy przypada na następny dzień tygodnia w porównaniu z poprzednim nowym rokiem — i odpowiednio przesunięte są wszystkie daty roku. Jeżeli n. p. 10 maja w pewnym roku wypadał w niedzielę, to w następnym roku zwyczajnym wypadnie w poniedziałek. W latach przestępnych owo przesunięcie wynosi 2 dni. W okresie 4-letnim, obejmującym zawsze 3 lata zwyczajne ı jeden przestępny, owo przesunięcie wynosi zatem 5 dni. Po siedmiu takich okresach 4-letnich, t. j. po 28 latach, przesunięcie to wyniesie 5 × 7, t. j. 35 dni, albo całe 5 tygodni, t. j. znowu te same daty przypadać będą na te same dnie tygodnia, a więc i liczba niedzielna w tym samym porządku zmieniać się będzie. Otóż ten okres 28-letni nazywa się **cyklem słonecznym**. Miejsce, które dany rok zajmuje w owym okresie, również wprost nazywa się **cyklem słonecznym** owego roku.

Każdej liczbie w cyklu słonecznym odpowiada ściśle określona litera niedzielna, jeżeli więc wiemy, jakie miejsce dany rok w owym cyklu zajmuje, to wiemy też, na jaki dzień stycznia przypada pierwsza niedziela roku, a stąd z łatwością otrzymuje się dnie tygodnia dla jakichkolwiek dat roku. Ponieważ rok 19 po Nar. Chr. był 1-szym rokiem cyklu słonecznego, więc żeby znaleźć cykl słoneczny jakiegoś roku, trzeba od liczby roku odjąć 19 (albo dodać do niej 9), resztę podzielić przez 28, a pozostała reszta z dzielenia będzie cyklem słonecznym owego roku. Tak n. p. dla roku 1904 mamy 1904 — 19 = 1885, 1885 : 28 = 67 i pozostaje reszta 9, t. j., że cykl słoneczny roku 1904 jest 9. Tej liczbie 9 odpowiada litera niedzielna C (liczba 3), a więc 3 stycznia przypada w niedzielę, a 1 stycznia w piątek.

Podobnie jak istnieje okres, po którym te same daty przypadają na te same dnie tygodnia, istnieje też okres, po którym te same fazy księżyca przypadają znowu na te same daty. Jest to t. zw. cykl Metona, nazwany tak od astronoma ateńskiego Metona, który był jego odkrywcą. Okres ten obejmuje 235 miesięcy synodycznych albo 19 lat. Na początku każdego okresu Metona pierwszy dzień roku wypada na pierwszy dzień miesiąca synodycznego. Liczba, oznaczająca, jakie miejsce w cyklu Metona zajmuje dany rok, nazywa się **liczbą złotą** owego roku. Każdej liczbie złotej, która posiada wartości od 1 do 19, odpowiadają określone daty faz księżyca. Jeżeli więc znamy owe daty dla każdego roku w cyklu Metona, to znamy je też dla jakiegokolwiek roku, gdy jego liczba złota jest wiadomą. Ponieważ rok 1 przed Nar. Chr. był pierwszym rokiem cyklu Metona, (t. j. miał liczbę złotą 1), to liczbę złotą jakiegokolwiek roku znajdujemy w ten sposób, że do liczby roku dodajemy 1, sumę dzielimy przez 19, a reszta otrzymana będzie poszukiwaną liczbą złotą. Dla roku 1904 mamy 1904 + 1 = 1905. 1905 : 19 = 100 i pozostaje reszta 5. A więc 5 jest liczbą złotą dla r. 1904.

Z liczbą złotą ściśle związana jest t. z. **epakta**, która oznaczać ma, na ile dni przed końcem roku przypada ostatni nów księżyca Z powodu różnych okoliczności, o których mówić byłoby za wiele, dzisiejsza epakta kalendarzowa, używana w rachubie Wielkanocnej, różni się od prawdziwej epakty księżycowej. W wieku 20-tym odpowiadają sobie:

Liczba złota . .	1	2	3	4	›	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Epakta jul. .	11	22	3	14	25	6	17	28	9	20	1	12	23	4	15	26	7	18	29
Epakta greg. .	29	10	21	2	13	24	5	16	27	8	19	0	11	22	3	14	25	6	17

A więc w r. 1904, który ma liczbę złotą 5, epakta juliańska jest 25, epakta zaś gregoryańska 13.

Data Wielkanocy. Jak wspomnieliśmy, litera niedzielna, cykl słoneczny, liczba złota i epakta są potrzebne do określenia daty Wielkanocy. Na soborze nicejskim w r. 325 zgodzono się obchodzić Wielkanoc w pierwszą niedzielę po pełni wiosennej, przyczem za pierwszy dzień wiosny przyjęto dzień 21 marca. Postanowiono też wówczas obchodzić niedzielę zapustną na 7 tygodni przed Wielkanocą a Wniebowstąpienie, Zielone Święta i Boże Ciało odpowiednio w 40, 50 i 60 dni po Wielkanocy. W ten sposób daty wszystkich świąt ruchomych uczyniono zależnemi od daty Wielkanocy.

Z postanowień soboru nicejskiego wynika, że najwcześniej Wielkanoc przypadać może 22 marca, a to wówczas, gdy 21 marca wypada w sobotę i w tym dniu jest pełnia. Najpóźniej wypada Wielkanoc, gdy pełnia jest 20 marca i dzień ten wypada w sobotę. Wówczas pełnią wielkanocną (wiosenną) jest **na-**

stępna pełnia 18 kwietnia w niedzielę — a Wielkanoc obchodzi się w następną niedzielę 25 kwietnia. A więc Wielkanoc może wypaść na którykolwiek dzień między 22 marca a 25 kwietnia. Wiadomości, dotyczące daty pełni wiosennej, dnia tygodnia, odpowiadającego tej dacie, dają nam liczba niedzielna i epakta. Znajomość tych dwóch liczb (które, jak widzieliśmy, otrzymuje się z cyklu wiosennego liczby złotej) zupełnie wystarcza do określenia daty Wielkanocy. Niżej załączone tabelki zawierają daty Wielkanocy według obu kalendarzy dla XX. stulecia.

Data Wielkanocy gregoryańskiej od roku 1900 do r. 1999.

Rok po Chr.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
190	15	7	**30**	12	3	23	15	**31**	19	11
191	**27**	16	7	**23**	12	4	23	8	**31**	20
192	4	**27**	16	1	20	12	4	17	8	**31**
193	20	5	**27**	16	1	21	12	**28**	17	9
194	**24**	13	5	25	9	1	21	6	**28**	17
195	9	**25**	13	5	18	10	1	21	6	**29**
196	17	2	22	14	**29**	18	10	**26**	14	6
197	**29**	11	2	22	14	**30**	18	10	**26**	15
198	6	19	11	3	22	7	30	19	3	**26**
199	15	**31**	19	11	3	16	7	**30**	12	4

Kwiecień oznaczają cyfry zwykle, cyfry grubszem pismem marzec.

Data Wielkanocy juliańskiej od roku 1900 do r. 1999.

Rok po Chr.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
190	9	1	14	6	**28**	17	2	22	13	**29**
191	18	10	**25**	14	6	**22**	10	2	22	7
192	**29**	18	3	**26**	14	6	19	11	2	22
193	7	30	18	3	**26**	15	**30**	19	11	**27**
194	15	7	**23**	12	3	23	8	**31**	19	11
195	**27**	16	7	**23**	12	4	23	8	**31**	20
196	4	**27**	16	1	20	12	**28**	17	8	**31**
197	13	5	**27**	16	1	21	12	**28**	17	9
198	**24**	13	5	25	9	1	21	6	**28**	17
199	2	**25**	13	5	18	10	1•	14	6	**29**

Kwiecień oznaczają cyfry zwykłe, cyfry grubszem pismem marzec.

Zauważyć należy, że w kalendarzu juliańskim, spóźnionym o 13 dni względem gregoryańskiego, wiosna kalendarzowa rozpoczyna się o 13 dni pierwej, aniżeli prawdziwa wiosna astronomiczna. Skutkiem tego i data Wielkanocy w tym kalendarzu w ogólności znajduje się w niezgodzie z podstawami jej astronomicznemi. Zgodność zachodzi tylko wówczas, gdy pełnia wiosenna przypada po 3-cim kwietnia; wtedy święta wielkanocne mogą wypadać jednocześnie, ale nie prędzej, jak 10 kwietnia. Różnice dat Wielkanocy mogą dosięgać 5 tygodni, jak to n. p. będzie w r. 1907, w którym Wielkanoc juliańska będzie obchodzoną dopiero 5-go maja według kalendarza nowego.

Indykcya czyli **liczba procentowa rzymska**. Liczba ta, podawana zawsze w kalendarzach, oznacza miejsce danego roku w t. zw. **okresie rzymskim**, obejmującym 15 lat, zaprowadzonym przez Konstantyna W. w 313 r. po N. Chr. w celu regulacyi pewnych urządzeń społecznych rzymskich. Dzisiaj okres ten posiada tylko znaczenie w chronologii. Otrzymuje się indykcyę dla danego roku, dodając do liczby roku 3 i dzieląc sumę przez 15. Otrzymana reszta jest poszukiwaną liczbą. Dla roku 1904 mamy 1904 + 3 = 1907, 1907 : 15 = 129, pozostaje 2. A więc indykcya czyli liczba procentowa rzymska dla r. 1904 jest 2.

Era Juliańska. Gdy pomnożymy przez siebie liczby 28, 19, 15, t. j. liczby lat, objęte okresem słonecznym, cyklem Metona i okresem rzymskim, to otrzymamy liczbę 7980. Okres, obejmujący 7980 lat, nazywa się okresem juliańskim. Za pierwszy rok tego okresu albo ery juliańskiej uważa się rok, w którym cykl słoneczny, liczba złota i indykcya były równe jedności. Rokiem tym był r. 4713 przed Nar. Chr., czyli rok 1-szy nowej ery był rokiem 4713 ery juliańskiej, a więc n. p. r. 1904 jest 4713 + 1904 = 6617 rokiem ery juliańskiej. Wogóle każdej kombinacyi owych 3 liczb odpowiada jeden określony rok ery juliańskiej i dlatego liczby te oraz rachuba czasu według ery juliańskiej mają duże znaczenie w chronologii. Rok, w którym cykl słoneczny, liczba złota i indykcya będą miały znowu tę samą wartość co w r. 1904, t. j. 9, 5, 2, powtórzy się dopiero za 7980 lat, t. j. w r. 9884 po Nar. Chr. Okres juliański został zaprowadzony w r. 1583 przez Józefa Scaligera i nazwany tak na cześć jego ojca Juliana, a znaczenie jego polega szczególnie na tem, że obejmuje on w sobie całą epokę historyczną, począwszy od najbardziej odległych jej początków.

Kalendarz żydowski. Żydzi w celu obliczania daty swoich świąt używają kalendarza, w którym lata liczą się od biblijnego stworzenia świata. Chronologia żydowska oparta jest na ruchach księżyca i słońca. Miesiące są to miesiące księżycowe po 29 lub 30 dni, a rok ma albo 12 miesięcy (rok zwyczajny), albo 13 miesięcy (rok przestępny). Tak rok zwyczajny, jak i przestępny może być niezupełnym, prawidłowym i nadliczbowym. Rok zwyczajny ma w tych razach 353, 354 lub 355 dni, rok zaś przestępny 383, 384 lub 385 dni. Lata zwyczajne i przestępne idą po sobie w takim porządku, ażeby po 19 latach początek roku przypadł

znowu na tę samą epokę roku słonecznego. W ten sposób utrzymywaną jest zgoda ze zjawiskami astronomicznemi. Początek roku żydowskiego przypada na różne daty roku gregoryańskiego.

Dzień u żydów zaczyna się zawsze po zachodzie słońca.

Kalendarz mahometański różni się od żydowskiego tem, że opiera się on tylko na ruchach księżyca. Miesiące mają po 29 lub 30 dni, a rok składa się z 12 miesięcy i ma 354 (rok zwyczajny) lub 355 dni (rok przestępny). Kolejność lat zwyczajnych i przestępnych powtarza się po upływie 30 lat księżycowych. Lata swoje rachują mahometanie od roku ucieczki Mahometa z Mekki do Medyny, czyli od roku Hedżiry, przyczem 1 dzień owej ery Hedżiry przypada na 15 lipca 622 r. po Nar. Chr. Oczywiście początek roku mahometańskiego przypadać musi zawsze na inną datę roku gregoryańskiego.

Dzień muzułmanie, podobnie jak żydzi, zaczynają po zachodzie słońca.

Kalendarz chiński opiera się na ruchach słońca i księżyca. W celu pogodzenia tych ruchów jedne lata mają po 12, inne po 13 miesięcy. Pierwsze, tj. lata zwyczajne po 354 lub 355, drugie, t. zn. lata pełne po 383 lub 384 dni. Miesiące nie mają żadnych nazw, tylko oznaczają się liczbami. Początek roku liczy się od początku tego miesiąca, w którym słońce wstępuje w znak Ryb; w ten sposób początek roku przypadać musi zawsze między 10 stycznia a 19 lutego. W chronologii chińskiej są w zastosowaniu cykle, obejmujące po 60 lat, przyczem początek owej rachuby cyklicznej przypada na r. 2637 przed Chr. W r. 1864 rozpoczął się cykl 76, trwający dotychczas. Dnia 25 stycznia 1906 rozpocznie się 43 rok 76 cyklu.

KALENDARZYK MYŚLIWSKI

dla Galicyi wraz z W. Ks. Krakowskiem

według § 33 ust. łowieckiej z 5. marca 1897.

Rodzaj zwierzyny	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
Jelenie	■	■	■	■	■	■	■				■	■
Kozły (rogacze)			■	■	■ 15							
Zające		■	■	■	■	■	■	■	■			
Jarząbki		■	■	■	■	■	■	■				
Głuszce i cietrzewie (koguty)					21 ■	■	■	■				
Kuropatwy	■	■	■	■	■	■	■	■ 15				■
Bażanty	■	■	■	■	■	■	■	■ 15				
Przepiórki i dzikie gołębie	■	■	■	■	■	■	■				■	■
Dropie, pardwy				15 ■	■	■	■					
Ptactwo błotne				15 ■	■	■						
Ptactwo wodne				15 ■	■	■ 15						

Na łanie, sarny, cielęta, spiczaki, kury głuszców i cietrzewi nie wolno polować.

dla Bukowiny

według ustawy krajowej z dnia 20. grudnia 1879.

Rodzaj zwierzyny	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
Jelenie	■	■	■	■	■	■					■	■
Kozły (rogacze)		■	■	■	■							
Zające		■	■	■	■	■	■	■				
Jarząbki		■	■	■	■	■	■					
Głuszce i cietrzewie (koguty)		■	■	■	■	■	■					
Kuropatwy	■	■	■	■	■	■	■					
Bażanty	■	■	■	■	■	■	■					
Przepiórki i dzikie gołębie				■	■	■	■	■				
Dropie, pardwy				15 ■	■	■	■					
Ptactwo błotne					■	■						
Ptactwo wodne				■	■	■	■					

Na łanie, sarny, cielęta, spiczaki, kury głuszców i cietrzewi nie wolno polować.

KALENDARZYK RYBACKI

dla Galicyi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Gatunek ryb	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
Boleń			15 ■	■								
Lipień, głowacica			15 ■	■	■ 15							
Świnka				■	■ 15							
Wyrozub				■	■							
Czop				■	■							
Sandacz				■	■							
Leszcz					15 ■	■						
Łosoś, pstrąg									15 ■	■	■	■ 15

Gatunek ryb	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
Węgorz												
Brzanka, brzana, cyrta					15 ■	■						
Czeczuga												
Klonek												
Jaź												
Szczupak												
Rak (samica)	■	■	■	■	■	■	■			■	■	■
Rak (samiec)	■	■	■	■	■					■	■	■

(Pole □ oznacza czas polowania, pole ■ czas ochrony).

Kalendarz ważny od początku ery chrześciańskiej aż po koniec 25 wieku,

ułatwiający wyszukanie dnia tygodnia każdej daty.

Objaśnienie. **Tablica I.** wykazuje na przecięciu linii, zawierającej cyfry stulecia i rubryki, zawierającej cyfry roku — liczbę niedzielną danego roku. **Tablica II.** wykazuje na przecięciu linii zawierającej liczbę niedzielną roku, i rubryki z nazwą miesiąca, **numer** dnia pierwszego danego miesiąca. **Tablica III.** wykazuje, jaki dzień przypada na każdą datę miesiąca, którego numer z pierwszego znamy.

Lata przestępne są w tablicy I. **grubszem pismem oznaczone.** Styczeń i luty są w tablicy II. 2 razy wykazane, raz zwykłem pismem (lata zwyczajne), a drugi raz grubszem pismem dla lat przestępnych. W latach przestępnych należy szukać numeru 1-go stycznia lub lutego w kolumnach, w których te miesiące są grubem pismem wyróżnione.

Tablica I. Stulecia podług kalendarza							Lata						
juliańskiego				gregoryań.									
							00	01	02	03	....	**04**	05
							06	07	....	**08**	09	10	11
							....	**12**	13	14	15	....	**16**
							17	18	19	....	**20**	21	22
							23	....	**24**	25	26	27	....
							28	29	30	31	....	**32**	33
							34	35	....	**36**	37	38	39
							....	**40**	41	42	43	....	**44**
							45	46	47	....	**48**	49	50
							51	....	**52**	53	54	55	....
							56	57	58	59	....	**60**	61
							62	63	....	**64**	65	66	67
							....	**68**	69	70	71	....	**72**
							73	74	75	....	**76**	77	78
							79	....	**80**	81	82	83	....
							84	85	86	87	....	**88**	89
							90	91	....	**92**	93	94	95
							....	**96**	97	98	99	....	....
0..	7..	14..	21..	....	17..	21..	6	7	1	2	3	4	5
1..	8..	15..	22..	....	....	....	5	6	7	1	2	3	4
2..	9..	16..	23..	....	18..	22..	4	5	6	7	1	2	3
3..	10..	17..	24..	....	....	....	3	4	5	6	7	1	2
4..	11..	18..	....	15..	19..	23..	2	3	4	5	6	7	1
5..	12..	19..	....	16..	20..	24..	1	2	3	4	5	6	7
6..	13..	20..	....	....	....	....	7	1	2	3	4	5	6

Przykłady:

1) Wyszukać, w którym dniu tygodnia przypadła bitwa pod Grunwaldem (15 lipca 1410 r.). (Daty przed 5 paźdz. ułożone są według kalendarza juliańskiego. Kalendarz gregoryański rozpoczyna się od daty 15 paźdz. 1582. Daty od 5 do 14 paźdz. nie istnieją w kalendarzu gregoryańskim). — Tablica I. wykazuje na przecięciu 14 stuleci i roku 10 liczbę niedzielną 4. — Tablica II. wykazuje na przecięciu liczby niedzielnej 4, a rubryki miesiąca lipca (przedostatnia) numer pierwszego lipca 3. — Tablica III. wykazuje na przecięciu numeru pierwszego 3 a daty miesiąca 15 Wtorek.

2) W którym dniu tygodnia była ogłoszona konstytucya 3-go Maja (1791 r. greg.). Podług tablicy I. liczba niedzielna stuleci 17 a roku 91 jest **7**. — Z tabl. II. dowiadujemy się, iż w latach z liczbą niedzielną 7 na dzień 1 maja przypada num. **1**. Tabl. III. przekonywa nas, iż w miesiącu, w którym pierwszy przypada na numer dnia **1**, trzeci dzień miesiąca jest wtorek.

Tablica II. — Miesiące.

Liczba niedzielna	Maj	Sier. **Luty**	Luty Marz List.	Czer.	Wrz. Gr.	Kw. Lip. **Styczeń**	Styc. Paź.
1	2	3	4	5	6	7	1
2	3	4	5	6	7	1	2
3	4	5	6	7	1	2	3
4	5	6	7	1	2	3	4
5	6	7	1	2	3	4	5
6	7	1	2	3	4	5	6
7	1	2	3	4	5	6	7

Tablica III. — Dnie.

Numer pierwszego	1 8 15 22 29	2 9 16 23 30	3 10 17 24 31	4 11 18 25	5 12 19 26	6 13 20 27	7 14 21 28 ....
1	N	P	W	S	C	P	S
2	P	W	S	C	P	S	N
3	W	S	C	P	S	N	P
4	S	C	P	S	N	P	W
5	C	P	S′	N	P	W	S
6	P	S	N	P	W	S	C
7	S	N	P	W	S	C	P

3) W których latach w b. stuleciu luty ma 5 niedziel? Jest to możliwe tylko w latach przestępnych, w których 1 luty przypada na niedzielę. Tablica III. wyjaśnia nam, iż numer pierwszego takiego miesiąca musi być 1. W tablicy zaś II. szukamy w rubryce **Luty** (rok przestępny zatem grubszem pismem) i znajdujemy na linii 2 od dołu numer 1, co nas przekonywa, iż może to być tylko rok, który ma liczbę niedzielną 6. W tablicy I. szukamy na linii 19 stuleci liczbę 6, znajdujemy ją w 3 rubryce od prawej strony; w tej rubryce znajdujemy lata przestępne odznaczone grubszem pismem, a są nimi rok 1920, 1948 i 1976.

4) Który dzień nie przypada nigdy na 31 w roku 1903? Podług tablicy II. może nim być tylko dzień, który następuje po 30 czerwcu, zatem w roku 1903 środa.

5) Kiedy w roku 1903 przypadnie sobota na dwudziestego? Podług tab. I. liczba niedzielna roku 1903 jest **5**. W tablicy III. znajdujemy w drugiej rubryce od prawej strony dzień dwudziesty, a na linii 2-ej od góry sobotę, z tego widzimy, iż szukany wypadek możliwy jest tylko w miesiącu, w którym numer pierwszego jest 2. W tablicy II. szukamy na linii numeru niedzielnego 5, numer 2 znajdujemy w 4-tej rubryce od prawej strony. U góry tej rubryki znajdujemy, iż szukanym miesiącem jest czerwiec. W roku 1903 tylko w czerwcu przypada 20 na sobotę.

WYKAZ ALFABETYCZNY ŚWIĘTYCH

Z OZNACZENIEM DNIA I MIESIĄCA.

A.

Abdona m. 30 lipca
Adama 24 grudnia
Adolfa b. w. 17 czerwca
Agapita m. 18. sierpnia
Agatona m. 7 grudnia
Agatona p. w. 10 stycz.
Agaty panny m. 5 lutego
Agnieszki p. m. 21 stycz.
Agnieszki z Pol. 20 kwiet.
Alberta w. 7 sierpnia
Alberta b. m. 20 listopada
Albina biskupa w. 1 marca
Albiny p. m. 16 grudnia
Aleksandra b. 26 lutego
Aleksandra m. 26 sierpnia
Aleksandra 12 grudnia
Alexego Falcoun. w. 17 lutego
Aleksego w. 17 lipca
Alfonsa b. w. d. k. 2 sierp.
Alojzego Gon. w. 21 czer.
Amalii panny 10 lipca
Amancyusza b. w. 8 kwiet.
Amaranta m. 25 grudnia
Amata bisk. w. 13 wrześn.
Ambrożego b. w. d. k. 7 gr.
Anakleta p. m. 13 lipca
Anastazego b. w. 17 sierpn.
Anastazego m. 22 stycznia
Anastazego m. 7 wrześn.
Anastazego p. 27 kwietnia
Anastazyi m. 15 kwietnia
Anastazyi p. 28 październ.
Anastazyi p. m. 10 listop.
Anastazyi wd. 14 sierpnia
Anatolii p. m. 9 lipca
Anatola bisk. w. 3 lipca
Andrzeja apost. 30 listop.
Andrzeja Boboli 23 maja
Andrzeja Cors. 4 lutego
Andrzeja z Awel. w. 10 list.
Aniceta p. m. 17 kwietnia
Anieli Merici 31 maja
Aniołów Stróżów 2 paźdz.
Anizyi m. 20 grudnia
Anny Matki NMP. 26 lipca
Ansgarego 4 lutego
Antoniego Maryi Zacc. w. 5 lipca
Antoniego op. w. 17 styczn.
Antoniego z Padwy 13 cz.
Antonina b. w. 10 maja
Antonina b. w. 31 paźdz.
Antonina m. 22 sierpnia
Antoniny p. 1 marca
Anzelma b. w. 21 kwietnia
Apolinarego 23 lipca
Apolinarego m. 23 sierpnia
Apolonii p. m. 9 lutego
Apoloniusza m. 18 kwiet.
Arkadyusza p. 12 stycznia
Atanazego b. w. d. 2 maja
Augustyna b. w. d. 27 sier.
Augustyna Kant. 28 maja
Augustyna nawr. 5 maja
Aurelii 27 lipca
Aurelii p. 25 września
Aurelii p. 2 grudnia.

B.

Balbiny p. 31 sierpnia
Baldomera w 27 lutego
Baltazara króla 6 stycznia
Barbary p. m. 4 grudnia
Barnaby apost. 11 czerwca
Bartłomieja ap. 24 sierpn.
Bazylego Wiel. 14 czerwca
Beaty p. 8 marca
Bedy dra Kość. 27 maja
Benedykta op. 21 marca
Bennona b. w. 16 czerwca
Bernarda op. 20 sierpnia
Bernardyna Sen. 20 maja
Bibianny p. 2 grudnia
Birgitty wd. 7 paźdz.
Błażeja b. m. 3 lutego
Bonawentury b. w. 14 lipca
Bonifacego b. m. 5 czerwca
Bonifacego m. 14 maja
Botwida m. 28 lipca
Boże Ciało 29 maja
Boże Narodzenie 25 grudn.
Bronisławy p. 1 września
Brunona b. w. 17 maja
Brunona w. 6 października
Brygidy p. 1 lutego

C.

Cecylii p. m. 22 listopada
Celestyna pap. 6 kwietnia
Chelidonii p. 13 paźdz.
Chrystyana m. 12 listopada
Chrystyny p. m. 13 marca
Chryzanta m. 25 październ.
Cypryana b. m. 16 wrześn.
Cypryana pap. m. 26 wrz.
Cyryaka b. m 8 sierpnia
Cyryaka m. 8 lutego
Cyrylla b. w. 7 lipca
Cyrylla b. w. d. k. 9 lut.
Cyrylla Jerozol. 18 marca
Czesława wyzn. 20 lipca.

D.

Damazego pap. 11 grudn.
Damiana 27 września
Daniela m. 3 stycznia
Daniela proroka 21 lipca
Daryi m. 5 października
Dawida króla 29 grudnia
Dezyderyusza b. w. 23 maja
Dominika wyzn. 4 sierpnia
Dominiki panny 6 lipca
Doroty p. m. 6 lutego
Dydaka w. 13 listopada
Dyonizego b. w. 8 kwietnia
Dyonizego b. m. 9 paździer.
Dyonizego m. 24 lutego
Dyonizyi p. 12 grudnia
Dyzmy 26 marca.

E.

Edmunda b. w. 16 listopada
Edmunda kr. 20 listopada
Edwarda króla 13 paździer.
Edyty panny 16 września
Egberta w. 24 kwietnia
Eleonory panny 21 lutego
Eleuteryusza p. m. 26 maja
Eligiusza 1 grudnia
Elżbiety kr. wd. 8 lipca
Elżbiety mat. ś. Jana 5 list.
Elżbiety wd. w. 19 list.
Emerenty p. m. 23 stycznia
Emila dyak. 15 września
Emiliana b. w. 8 sierpnia
Emiliana w. 20 lipca
Emiliany p. 5 stycznia
Emilii m. 30 czerwca
Epifaniusza m. 7 kwietnia
Erazma b. m. 3 czerwca
Eryka k. 18 maja
Eschila b. m. 12 czerwca
Eufemii 16 września
Eufemii męcz. 20 marca
Eufemii p. m. 3 września
Eugeniusza b. 4 stycznia
Eugeniusza m. 13 grudnia
Eugeniusza m. 20 grudnia
Eugeniusza p. 8 listopada
Eugeniusza w. 13 listopada
Eulalii p. m. 12 lutego
Eustachego 16 lipca
Eustachego 20 września
Eustachego w. 12 paździer.
Eustachego op. 29 marca
Eustochii p. 28 września
Eustochii p. m. 2 listopada
Euzebii p. 29 października
Euzebiusza b. m. 21 czer.
Euzebiusza w. 14 sierpnia
Euzebiusza b. m. 16 grud.
Ewarysta p. m. 26 paźdz.
Ewy 24 grudnia
Ezechiela pr. 20 kwietnia.

F.

Fabiana pap. 20 stycznia
Fausta 16 lipca

Fausta m. 1 sierpnia
Fausty p. 20 września
Fausty 19 grudnia
Faustyna męcz. 15 lutego
Febronii p. m. 25 czerwca
Felicyana m. 9 czerwca
Felicyana w. 11 listopada
Felicyssymy p. 12 sierpnia
Feliksa m. 14 stycznia
Feliksa kapuc. w. 18 maja
Feliksa pap. m. 30 maja
Feliksa 29 lipca
Feliksa m. 30 sierpnia
Feliksa m. 24 października
Feliksa m. 6 listopada
Feliksa Wal. w. 20 listop.
Ferdynanda w. 19 stycznia
Ferdynanda kr. 30 maja
Fidelisa w. 24 kwietnia
Filemona m. 22 listopada
Filipa apost. 1 maja
Filipa Nereusza w. 26 maja
Filipa Benicyusza 23 sierp.
Filipa aleks. 13 września
Filomeny p. 5 lipca
Filomeny 11 sierpnia
Firmina b. m. 18 sierpnia
Firmina b. w. 11 październ.
Firminy p. m. 24 listopada
Flawiana 28 stycznia
Flawii 5 października
Flawii Domit. p. m. 7 maja
Florentego w. 23 lutego
Florentego 27 października
Florentego b. 7 listopada
Florentyny p. 20 czerwca
Flory p. 29 lipca
Flory męcz. 24 listopada
Floryana męcz. 4 maja
Floryana męcz. 17 grudnia
Fortunata 27 lutego
Fortunata kap. 1 czerwca
Fortunata m. 24 październ.
Fortunaty p. 14 październ.
Franciszka Sal. 29 stycznia
Franciszka z Pauli 2 kwiet.
Franciszka de Hier. 11 maja
Franciszka Carac. 4 czerwca
Franciszka Solań. 24 lipca
Franciszka Seraf. 4 paźdz.
Franciszka Borg. 10 paźdz.
Franciszka Ksaw. 3 grudnia
Franciszki Rz. wd. 9 marca
Fulka b. 26 października.

G.

Gabryela arch. 18 marca
Gajusa pap. m. 22 kwietnia
Galla op. 16 października
Gaspara króla 6 stycznia
Genowefy p. 3 stycznia
Gerarda b. m. 24 września
Gerarda op. 3 października
Geraryzma 5 marca
Germana b. w. 12 maja
Germana b. w. 28 maja
Germana kap. m. 30 paźd.
Germany panny 15 czerwca
Gertrudy p. 17 marca
Gertrudy p. 15 listopada
Gerwazego w. 19 czerwca
Gorgoniusza m. 9 września
Gotfryda w. 13 stycznia
Gotfryda b. 8 listopada
Gracyana b. 18 grudnia
Grobu P. J. 13 kwietnia
Gromnic święcenie 2 lutego
Grzegorza W. p. 11 marca
Grzegorza Nazyanś. 9 maja
Grzegorza 25 maja
Grzegorza cudotw. 17 list.
Grzegorza pap. 28 listopada
Guielma op. 25 czerwca
Gwidona w. 12 września
Gwoździ i Włóczni 21 lut.

H.

Hadryana m. 8 września
Heleny ces. wd. 2 marca
Heleny p. 22 maja
Heleny wd. 31 lipca
Heliodora b. w. 3 lipca
Henryka b. m. 19 stycznia
Henryka 15 lipca
Heriberta b. 16 marca
Hermelanda 25 marca
Hermengilda m. 13 kwiet.
Hiacynty p. m. 30 styczn.
Hieronima w. 20 lipca
Hieronima w. d. k. 30 wrz.
Hilarego b. 14 stycznia
Hilaryi panny 12 sierpnia
Hilaryi 3 grudnia
Hilaryona op. 21 październ.
Hildegardy p. 17 września
Hipolita m. 13 sierpnia
Hipolita m. 2 grudnia
Homobona w. 13 listop.
Honoraty p. 11 stycznia
Huberta b. w. 3 listopada
Hugona b. w. 1 kwietnia
Hugona op. w. 29 kwietnia
Hugona w. 17 listopada
Hygina pap. 11 stycznia.

I.

Idziego opata 1 września
Ifigenii p. 21 września
Ignacego b. m. 1 lutego
Ignacego Lojoli 31 lipca
Ignacego Konst. 23 paźdz.
Illuminaty p. 29 listopada
Imienia Jezus 18 stycznia
Imienia NMP. 13 września
Innocentego pap. 28 lipca
Iraniny p. 24 grudnia
Ireneusza b. m. 25 marca
Ireneusza b. m. 28 czerw.
Ireny m. 18 września
Ireny p. 20 października
Izajasza pror. 6 lipca
Izydora b. w. 4 kwietnia
Izydora włość. w. 10 maja
Izydora m. 14 grudnia.

J.

Jacka wyzn. 16 sierpnia
Jacka męcz. 11 września
Jadwigi p. 15 października
Jakóba apost. 1. maja
Jakóba apost. 25 lipca
Jakóba Strepy 1 czerwca
Jana Dobrego 10 stycznia
Jana Chryz. b. 27 stycznia
Jana z Mathy m. 8 lutego
Jana Bożego w. 8 marca
Jana Dam. pust. 27 marca
Jana Kapistrana 28 marca
Jana w oleju m. 6 maja
Jana Nepom. 16 maja
Jana pap. m. 27 maja
Jana w. 12 czerwca
Jana Nar. św. 24 czerwca
Jana męcz. 26 czerwca
Jana Gwal. op. 12 lipca
Jana z Dukli 13 lipca
Jana Ścięcie św. 29 sierp.
Jana Kantego 25 paźd.
Jana od Krzyża 24 list.
Jana cudotw. b. 5 grud.
Jana apost. ewan. 27 grud.
Januarego m. 19 września
Jeremiasza pror. 13 kwiet.
Jerzego m. 23 kwietnia
Jezusa Obrzezanie P. 1 st.
Jezusa, Imienia P. 18 st.
Jezusa, Modl. w Ogr. 10 st.
Jezusa, Wsp. męki P. 17 lut
Jezusa, Ś. sł. bicz. P. 24 lut
Jezusa, Cier. kor. P. 27 lut.
Jezusa. Św. Syn 13 marc.
Jezusa. Pięc. Rn. P. 20 mar.
Jezusa, Krwi P. 27 mar.
Jezusa, Grobu P. 26 kw.
Jezusa, Wnieb. P. 21 maja
Jezusa Najsł. Ser. P. 19 cz.
Joachima 31 sierpnia
Joanny wd. 24 maja
Joanny Fr. de Ch. 21 sierp.
Joba pror. 10 maja
Jolanty 16 czerwca
Jowity męcz. 15 lutego
Józefa Obl. NP. 19 mar.
Józefa Opieki św. 3 maja
Józefa Kalasant. 4 lipca
Józefa z Kopert. 18 wrz.
Józefata b. m. 14 listop.
Judy apost. 28 paźdz.
Juliana m. 7 stycznia
Juliana m. 13 lutego
Juliana m. 9 sierpnia
Juliana żoł. m. 28 sierp.
Juliana 9 grudnia
Julianny m. 17 sierpnia

Julianny p. m. 16 lutego
Julianny 6 kwietnia
Julianny Falkoner 19 cz.
Julianny m. 18 sierpnia
Julii p. m. 22 maja
Julii m. 1 października
Julii p. m. 10 grudnia
Julitty p. m. 30 lipca
Juliusza p. w. 12 kwiet.
Juliusza m. 19 sierpnia
Juliusza m. 20 grudnia
Justyna fil. m. 14 kwiet.
Justyna 12 grudnia
Justyny m. 16 czerwca
Justyny m. 26 września
Justyny p. m. 30 listop.

K.

Kaja męcz. 22 kwietnia
Kajetana wyzn. 7 sierpn.
Kaliksty m. 2 września
Kaliksta pap. m. 14 paźdz.
Kamilla z Lelis w. 18 lip.
Kandyda męcz. 3 paźdz.
Karola Wielk. 28 stycz.
Karola Borom. b. 4 list.
Kassyana m. 13 sierpnia
Katarzyny kr. szw. 22 m.
Katarzyny Sen. p. 30 kw.
Katarzyny p. m. 25 list.
Kat ś. Piotra w Rz. 18 st.
Kat. ś. Piotr w Ant. 22 lut.
Kazimierza kr. p. w. 4 mar.
Kazimierza przen. ś. 27 sier.
Klary p. 12 sierpnia
Klemensa Hofbauer 15 mr.
Klemensa pap. 23 listop.
Kleofasa m. 25 września
Kleta męcz. 26 kwietnia
Klotyldy król. 3 czerwca
Kolety pan. 6 marca
Konrada wyz. 19 lutego
Konrada 26 listopada
Konsorcyi p. 22 czerwca
Konstancyi m. 19 wrześ.
Konstantyna w. 11 marca
Korduli p. m. 22 paźdz.
Kornelego 6 kwietnia
Korneli p. 31 marca
Korneliusza p. m. 16 wrz.
Korony ciern. P. J. 14 lut.
Kosmy 27 września
Kryspina męcz. 25 paźdz.
Kryspiny m. 5 grudnia
Krystyny m. p. 24 lipca
Krystyny 15 grudnia
Krzysztofa m. 25 lipca
Krzyża Znal. św. 3 maja
Krzyża Podw. ś. 14 wrz.
Ksysta II pap. 6 sierpnia
Kunegundy ces. 3 marca
Kunegundy król. 27 lipca
Kwiryna męcz. 30 marca
Kwiryna b. m. 4 czerwca.

L.

Lamberta męcz. 16 kwiet.
Lamberta bisk. 17 wrześ.
Laurencyi 8 października
Leandra b. w, 27 lutego
Leokadyi p. 9 grudnia
Leona biskupa 20 lutego
Leona pap. w. 11 kwiet.
Leona p. w. 19 kwiet.
Leona II pap. 28 czerw.
Leonarda w. 6 listopada
Leoncyi 6 grudnia
Leoncyusza bisk. 13 stycz.
Leopolda wyz. 15 listop.
Liberała op. m. 17 sierp.
Liborego b. w. 23 lipca
Lidyi 3 sierpnia
Lina pap. 23 września
Longina żoł. 15 marca
Lucyana męcz. 6 stycznia
Lucyana męcz. 26 paźdz.
Lucylli p. 31 październ.
Lucyny męcz. 30 czerwca
Ludgera 26 marca
Ludwika kr. fr. w. 25 sierp.
Ludwika Bertr. 9 paźdz.
Ludwiny p. 15 kwietnia
Lukrecyi p. m. 3 listop.

Ł.

Ładysława z Giel. 25 wrz.
Łazarza bisk. 17 grudnia
Łucyi p. m. 25 czerwca
Łucyi p. męcz. 13 grud.
Łukasza ewang. 18 paźdz.

M.

Macieja apost. 24 lutego
Makarego w. 2 stycznia
Makarego 10 marca
Makarego b. 10 kwietnia
Makarego m. 8 grudnia
Maksyma bisk. 8 stycz.
Maksyma b. m. 10 czerw.
Maksyma b. w. 27 listop.
Maksymiliana 12 paźdz.
Małgorzaty wd. 10 czerwca
Małgorzaty p. 13 lipca
Małgorzaty 17 paźdz.
Mamerta b. w. 11 maja
Mansweta b. 19 lutego
Mansweta 28 listopada
Marcela pap. m. 19 stycz.
Marcela m. 6 paźdz.
Marcela m. 30 paźdz.
Marcela b. 1 listopada
Marceli wd. 31 stycznia
Marceliana m. 18 czerw.
Marcelina 26 kwietnia
Marcelina k. p. 2 czerw.
Marcelina w. 14 lipca
Marcelina m. 27 sierpnia
Marceliny p. 17 lipca
Marceliny b. w. 11 listop.
Marcina pap. 12 listop.
Marcyana bisk. 6 listop.
Marcyana męcz. 9 sierp.
Marcyanny p. m. 9 stycz.
Marcyanny p. m. 12 lip.
Marka ewang. 25 kwiet.
Marka męcz. 18 czerwca
Marka pap. w. 7 paźdz.
Marty p. 29 lipca
Martyniana bisk. 2 stycz
Martyny p. m. 30 stycz.
Maryana w. 19 sierpnia
Maryi, Zaśl. NP. 23 stycz.
Maryi, Ocz. NP. 2 lutego
Maryi, Obj. NP. 11 lutego
Maryi. 7 Bol. NP. 3 kwiet.
Maryi, Mac. P. 1 kwiet.
Maryi, Zwiast. NP. 25 mar.
Maryi, Dob. S. NP. 26 kw.
Maryi, Wsp. N. P. 24 maja
Maryi, Nieus. P. NP. 23 cz.
Maryi. Naw. NP. 2 lipca
Maryi Szkapl. NP. 16 lip.
Maryi, Aniel. NP. 2 sier.
Maryi, Śnież. NP. 5 sierp.
Maryi, Wnieb. NP. 15 sier.
Maryi, Nar. NP. 8 wrześ.
Maryi, Im. NP. 13 wrześ.
Maryi, Wyb. NP. 24 wrz.
Maryi, Róż. NP. 4 paźdz.
Maryi, Ofiar. NP. 21 list.
Maryi, Opiek. NP. 8 list.
Maryi, N. Pocz. NP. 8 gr.
Maryi, Loret. NP. 10 grud.
Maryi, Ocz. NP. 18 grud.
Maryi, Kleof. 9 kwietnia
Maryi-Mag. dePazz. 29 maja
Maryi-Magdaleny 22 lipca
Maryana m. 9 sierpnia
Maryny p. m. 18 czerwca
Mateusza Apost. 21 wrz.
Matyldy wd. 14 marca
Maurycego b. m. 22 wrz.
Męczenników 40 10 mar.
Medarda b. w. 8 czerwca
Melanii 31 grudnia
Melaniusza b. 22 paźdz.
Melchiora kr. 6 stycznia
Metodego ap. Słow. 7 lip.
Michała arch. 29 wrześn.
Mieczysława k. p. 1 stycz.
Migdona m. 23 grudnia
Mikołaja z Tolem. 10 wrz.
Mikołaja bis. 6 grudnia
Miłości, cór. ś. Zofii 15 maja
Młodzianków m. 28 grud.
Modesta męcz. 12 lutego
Modesta męcz. 15 czerw.
Modesty 4 listopada
Moniki wd. 4 maja
Myrona w. 8 sierpnia

N.

Nadziei, c. ś. Zofii 15 maja
Narcyza bisk. 29 paźdz.

Narodz. ś. Jana 24 czerw.
Narodz. NMP. 8 wrześ.
Natalii p. 27 lipca
Natalii wd. 1 grudnia
Nawiedz. NPM. 2 lipca
Nawróc. ś. Pawła 25 styc.
Nawróc. ś. Augusta 5 maja
Nereusza m. 16 paźdz.
Nestora b. 26 lutego
Nicefora b. 13 marca
Niepok. PNMP. 8 grud.
Nikazego b. m. 14 grud.
Nikomedesa m. 15 wrześ.
Nikostrata m. 21 maja
Nimfy p. m. 10 listopada
Norberta op. w. 6 czerw.

O.

Objaw. NPM. 11 lutego
Oczyszczenie NMP. 2 lut.
Odilona op. 1 stycznia
Odona b. w. 7 lipca
Odona opata 18 listopada
Ofiarowanie NMP. 21 list.
Olawa 29 lipca
Olimpii 17 grudnia
Onufrego wyz. 12 czerw.
Opieki ś. Józefa 3 maja
Opieki NMP. 8 listopada
Oswalda 5 sierpnia
Otmara 16 listopada
Ottona b. w. 2 lipca
Otylii p. m. 13 grudnia

P.

Pachoniusza op. 14 maja
Pafnucego m. 19 kwiet.
Pankracego m. 12 maja
Pantaleona m. 27 lipca
Paschalisa wyzn. 17 maja
Patrycego bisk. 17 marca
Patrycyi p. 25 sierpnia
Pauli 26 stycznia
Pauli m. 10 sierpnia
Paulina bisk. 22 czerwca
Paulina b. m. 31 sierpnia
Pawła pustel. 15 stycz.
Pawła, Nawr. ś. 25 stycz.
Pawła od Krzyża 28 kwiet.
Pawła męcz. 26 czerwca
Pawła apost. 29 czerwca
Pelagii 23 marca
Pelagii p. m. 9 czerwca
Pelagii p. męcz. 11 lipca
Pelagii pok. 8 paźdz.
Pelagii p. 19 paźdz.
Petroniusza b. w. 6 wrz.
Piotra Nolaski 31 stycz.
Piotra Damiana 23 lutego
Piotra męcz. 29 kwietnia
Piotra Celest. p. 19 maja
Piotra apost. 29 czerwca
Piotra w okow. 1 sierpnia
Piotra z Alkant. 19 paźd.
Piotra b. m. 26 listop.
Piusa V pap. 5 maja
Piusa pap. męcz. 11 lipca
Placyda m. 5 paźdz.
Placydyi p. 11 paźdz.
Plautylip. 20 maja
Podw. ś. Krzyż. 14 wrz.
Polieukta m. 21 marca
Polikarpa bisk. 26 stycz.
Poncyana papież. męczen. 19 listopada
Poświęc. kat. krak. 8 czer.
Praksedy m. 21 lipca
Prochora m. 9 kwietnia
Prota męcz. 11 września
Protazego męcz 19 czer.
Pryski p. 18 stycznia
Przemienienie P. 6 sierp.
Przen. ś. Wacława 5 mar.
Przen. św Kaz. 27 sierp.
Przen. ś. Stan. 27 wrześ.
Przen. ś. Woj. 20 paźdz.
Pudencyanny 19 maja
Pulcheryi 10 września

R.

Radegundy 13 sierpnia
Rafała arch. 24 paźdz.
Rajmunda w. 23 stycznia
Rajmunda 31 sierpnia
Rajnera w. 17 czerwca
Rajnera 30 grudnia
Ran pięciu PJ. 7 marca
Reginy p. m. 7 września
Remigiego b. w. 1 paźdz.
Roberta op. w. 17 kwiet.
Roberta op. w. 7 czerw.
Rocha wyz. 16 sierpnia
Romana op. 28 lutego
Romana żoł. 9 sierpnia
Romana m. 6 paźdz.
Romana m. 18 listopada
Romualda op. w. 7 lut.
Rozalii Paler. 4 września
Rozesł. apostoł. 15 lipca
Róży z Limy 30 sierpnia
Róży Witerbskiej 4 wrz.
Rufina męcz. 7 kwietnia
Rufina w. 19 sierpnia
Rumolda b. w. 1 lipca
Ryszarda b. w. 3 kwiet.
Ryszarda 9 czerwca
Ryty p. 22 maja

S.

Sabby opata w. 5 grud.
Sabina w. 11 lipca
Sabina bisk. 11 grudnia
Sabina b. m. 30 grudnia
Sabiniana m. 29 stycznia
Sabiniana m. 7 czerwca
Sabiny męcz. 29 sierpnia
Sabiny 23 paźdz.
Salomei król. p. 17 list.
Samuela pr. 20 sierpnia
Saturnina m. 21 lutego
Saturnina 16 paźdz.
Saturnina męcz. 29 listop.
Scholastyki p. m. 10 lut.
Ścięcie św. Jana 29 sier.
Sebastyana męcz. 20 styc.
Semena m. 30 lipca
Serafina wyz. 12 paźdz.
Serce Jez. 19 czerwca
Sergiusza p. w. 9 wrześ.
Sergiusza m. 7 paźdz.
Serwacego b. w. 13 maja
Sewera b. w. 30 kwiet.
Sewera b. m. 8 listopada
Seweryna op. 8 stycznia
Seweryna bisk. 23 paźdz.
Seweryna b. w. 21 grud.
Siedmiu braci śpiąc. 10 lip.
Sotera męcz. 22 kwietnia
Spirydyona b. 14 grudnia
Stanisława b. 14 grudnia
Stanisława b. m. 8 maja
Stanisława Prz. ś. 27 wrz.
Stanisława Kostki 15 list.
Stefana pap. m. 2 sierp.
Stefana kr. w. 2 wrześ.
Stefana męcz. 26 grud.
Święc. gromn. 2 lutego
Sydoniusza b. 23 sierpnia
Sylwerego p. m. 20 czer.
Sylwestra ap. w. 26 listop
Sylwestra p. 31 grudnia
Sylwii 3 listopada
Symeona b. 18 lutego
Symeona b. m. 21 kwietni
Symplicyusza 2 marca
Szczepana M. 26 grudnia
„ św. znal. 3 sier.
Szymona 28 października
„ z Lipnicy 18 lip.
Szymona z Tryd. 24 marca

T.

Tacyany p. m. 12 stycz.
Tadeusza 28 październ.
Tarsycyusza m. 16 sierpni
Tekli 23 września
Telesfora 5 stycznia
Teobalda 1 lipca
Teodora 26 marca
Teodora 9 listopada
Teodory m. 1 kwietnia
Teodozyi m. 20 marca
Teofila 27 kwietnia
Teofila męcz 22 lipca
Teofila m. 2 października
Teofila m. 20 grudnia
Teoktysty p. 10 listopada
Teotyma 20 kwietnia
Teotyma m. 18 grudnia
Teresy p. 15 października
Tomasza z Akw. 7 marca
Tomasza z Wil. b. 22 wrześ.
Tomasza ap. 21 grudnia

Tomasza z Kant. 29 grud.
Trojana 30 listopada
Trójcy Przen. 7 czerwca
Tryfonii 18 października
Trzech Króli 6 stycznia
Tyburcego m. 11 sierpnia
Tycyana b 3 marca
Tymona dyak. m. 19 kw.
Tymoteusza b. 24 stycznia
Tymoteusza 22 sierpnia
Tytusa bisk. w. 6 lutego

U.

Ubalda bisk. 16 maja
Uldaryka b. w. 4 lipca
Urbana pap. 25 maja
Urbana V. pap. 19 grudnia
Ursyna 29 listopada
Urszuli p. m. 21 październ.

W.

Wacława Przen. ś. 5 marca
Wacława m. 28 września
Walentego kap. m. 14 lut.
Waleryana m. 14 kwietnia
Waleryana w. 28 stycznia
Waleryana m. 11 kwietnia
Waleryana 23 sierpnia
Waleryana m. 12 września
Waleryana w. 27 listopada
Waleryana b. 15 grudnia
Waleryi m. 28 kwietnia
Waleryi p. 9 grudnia
Wanantego 18 maja
Wandy kr. polsk. 23 czerw.
Wawrzyńca m. 10 sierpnia
Wawrzyńca p. 5 września
Wenerandy p. m. 14 list.
Weroniki p. 4 lutego
Weroniki de Julianis 9 lip.
Wiary, cór. św. Zofii 15 maja
Wiktora m. 25 lutego
Wiktora 23 marca
Wiktora m. 21 lipca
Wiktora p. m. 28 lipca
Wiktora m. 26 sierpnia
Wiktora b. m. 17 paźdz.
Wiktora m. 15 grudnia
Wiktora 28 grudnia
Wiktoryi p. m. 9 grudnia
Wiktoryna 2 listopada
Wilhelma b. 10 stycznia
Wincentego m. 22 styczn.
Wincentego Ferar. 5 kwiet.
Wincentego od Pawła 19 lipca
Wincentego op. m. 11 wrz.
Wincentego Kadł. 11 paź.
Wita męcz. 15 czerwca
Witalisa m. 9 stycznia
Witalisa m. 28 kwietnia
Władysława kr. 27 czerw.
Włóczni i Gwoździ 6 mar.
Wojciecha arcb. 23 kwiet.
Wojciecha Przen. św. 20 października.

Z.

Zacharyasza pr. 6 wrześn.
Zacharyasza p. 5 listopada
Zaduszny dzień 2 listopada
Zaślub. NMP. 23 stycznia
Zefiryna p. 26 sierpnia
Zenaidy m. 5 czerwca
Zenaidy p. 11 października
Zenobii m. 30 października
Zenobiusza m. 20 lutego
Zenobiusza 29 październ.
Zenona b. m. 12 kwietnia
Zenona m. 3 września
Zenona żoł. męcz. 22 grud.
Znalezienie św. Krzyża 3 maja
Znalez. św. Szczep. 3 sierp.
Zofii i 3 jej córek 15 maja
Zofii m. 18 września
Zofii wdowy 30 września
Zuzanny p. m. 11 sierpnia
Zwiastowanie NMP. 25 mar.
Zygfryda b. w. 25 lutego
Zygmunta m. 2 maja
Zyty p. 27 kwietnia.

ŚWIĘTA RUCHOME W LATACH 1905 DO 1924

według Kalendarza gregoryańskiego.

Rok	Litera niedzieli	Popielec	Wielkanoc	Wniebowstąpienie Pańskie	Zesłanie Ducha św.	Boże Ciało	Niedziela I-sza Adwentu
1905	a	8 Marca	23 Kwietn.	1 Czer.	11 Czerwca	22 Czerwca	3 Grudnia
1906	g	28 Lutego	15 „	24 Maja	3 „	14 „	2 „
1907	b	13 „	31 Marca	9 „	19 Maja	30 Maja	1 „
1908	c d	4 Marca	19 Kwietn.	28 „	7 Czerwca	18 Czerwca	29 Listop.
1909	c	24 Lutego	11 „	20 „	30 Maja	10 „	28 „
1910	b	9 „	27 Marca	5 „	15 „	26 Maja	27 „
1911	a	1 Marca	16 Kwietn.	25 „	4 Czerwca	15 Czerwca	3 Grudnia
1912	g f	21 Lutego	7 „	16 „	26 Maja	6 „	1 „
1913	e	5 „	23 Marca	1 „	11 „	22 Maja	30 Listop.
1914	d	25 „	12 Kwietn.	21 „	31 „	11 Czerwca	29 „
1915	c	17 „	4 „	13 „	23 „	3 „	28 „
1916	b a	9 Marca	23 „	1 „	11 Czerwca	22 „	3 Grudnia
1917	g	21 Lutego	8 „	17 „	27 Maja	7 „	2 „
1918	b	13 „	31 Marca	8 „	19 „	30 Maja	1 „
1919	e	5 Marca	20 Kwietn.	29 „	8 Czerwca	19 Czerwca	30 Listop.
1920	d c	17 Lutego	4 „	13 „	23 Maja	3 „	28 „
1921	b	9 „	27 Marca	5 „	15 „	26 Maja	27 „
1922	a	1 Marca	16 Kwietn.	25 „	4 Czerwca	15 Czerwca	3 Grudnia
1923	g	14 Lutego	1 „	10 „	20 Maja	31 Maja	2 „
1924	b c	5 Marca	20 „	29 „	8 Czerwca	19 Czerwca	30 Listop.

WYKAZ ALFABET. ŚWIĘTYCH SŁOWIAŃSKICH.

Bogna 20 czerwca
Bogodar 9 listopada
Bogomił 10 czerwca
Bogomir 13 stycznia
Bogosław 29 kwietnia
Boguchwał 18 marca
Bogufał 27 kwietnia
Bogumiła 20 grudnia
Bogusław 1 lipca
Bogusława 29 maja
Bogusława 23 września
Bogusz 24 lutego
Boguwola 8 grudnia
Bohdan 19 marca
Bohdana 6 lutego
Bohdar bł. 27 maja
Bojomir 6 stycznia
Bolesław 19 sierpnia
Bolesława 22 lipca
Bolisław 1 sierpnia
Borys i Chleb. 9 sierpnia
Borysława 25 maja
Bożena 14 marca
Bożesława 31 maja
Bożesław 10 marca
Bożydar bł. 9 maja
Bożydar 21 września
Borzysław 19 czerwca
Borzywój bł. 5 kwietnia
Błażej 3 lutego
Bratumił 8 października
Bratysław 4 października
Bronimir 20 maja
Bronisława 18 sierpnia
Bronisław 6 październ.
Broniwój 22 czerwca
Budzimił 15 września
Budzimir 16 czerwca
Budzisław 1 marca
Budzisława 20 paźdz.
Budziwój 23 maja
Chlebosław 6 sierpnia
Chocisław 5 maja
Chwalibóg 24 stycznia
Chwalibóg 28 lutego
Chwalimir 8 lipca
Chwalimira 25 listopada
Chwalisław 3 listopada
Chwalisława 30 kwietnia
Cichomir 6 czerwca
Cichosław 30 czerwca
Cierpimir 10 maja
Cierpisława 29 lipca
Cieszymir 24 sierpnia
Czcibóg 2 września
Czcimisław 29 marca
Czcisława bł. 19 lutego
Czesław m. 20 kwietnia
Czesław 20 lipca
Czesława 12 stycznia
Damian 27 września
Daromiła 21 październ.
Długomir 15 marca
Długosław 18 czerwca
Długosława 18 paźdz.
Dobiesław 14 maja
Dobrochna 5 lutego
Dobrogniew 30 stycznia
Dobrogost 14 lipca
Dobromiła 11 paźdz.
Dobromir 4 stycznia
Dobromir 5 czerwca
Dobromira 31 marca
Dobrosław 10 stycznia
Dobrosława 9 kwietnia
Dobrowit 18 września
Dobrowój 14 sierpnia
Dogomost 9 październ.
Domorad 16 sierpnia
Domosław 15 stycznia
Domosława 7 września
Domysław 21 czerwca
Drogomił 21 kwietnia
Drogomir 22 grudnia
Drogomira 9 listopada
Drogomysł 17 czerwca
Drogosław 17 września
Drogowit 6 września
Dzierżymir 14 paźdz.
Dzierżysław 16 lipca
Dzierżysław 1 września
Gniewomir 8 lutego
Godysław 22 marca
Godysława 24 grudnia
Godzimir 31 paźdz.
Godzisław 28 grudnia
Gorysław 10 kwietnia
Gościsław 18 kwietnia
Gościsław 28 listopada
Gosław 29 grudnia
Grzmisław 12 paźdz.
Grzmisława 25 grudnia
Homir 24 września
Imisław 30 września
Iścisław 11 września
Izasław 6 lipca
Jacław św. 15 sierpnia
Janisław 24 czerwca
Jarogniew 6 grudnia
Jaromir 11 kwietnia
Jaromir 28 maja
Jaropełk 18 stycznia
Jarosława 21 stycznia
Jarosław 25 kwietnia
Jerzy św. 24 kwietnia
Jordan św. 13 lutego
Kazimierz 4 marca
Kazimira 21 sierpnia
Krasisław 17 kwietnia
Krzepimir 19 września
Krzesimir 11 stycznia
Krzesław 28 marca
Lassota 31 grudnia
Lechosław 26 listopada
Letosław 3 sierpnia
Litomił 4 czerwca
Lubomiła 4 grudnia
Lubomira 21 marca
Lubomira 24 marca
Lubomira 24 lipca
Lubomir 1 maja
Lubosław 12 kwietnia
Ludowił 20 lutego
Ludomił 30 grudnia
Ludomiła 7 maja
Ludowir 31 lipca
Ludomir 10 listopada
Ludomyśl 7 grudnia
Ludowił 11 maja
Ludosława 11 marca
Ludosław 30 listopada
Lutosław 26 paźdz.
Ładysław bł. 26 wrześn.
Mieczysław 1 stycznia
Milada bł. 16 lutego
Miłogost 8 marca
Miłosława 2 lutego
Miłosław 3 lipca
Miłosz 25 stycznia
Miływój 23 listopada
Miron św. 17 sierpnia
Mirosław 26 lutego
Mirosława 26 lipca
Mścigniew 19 grudnia
Mścisław 8 stycznia
Mścisława 9 marca
Mściwój 4 listopada
Myślimir 14 kwietnia
Myślisław 20 września
Namysław 25 sierpnia
Niecisław 13 marca
Niemir 14 lutego
Nosisław 16 kwietnia
Nowosłów 12 listopada
Ojcomił 2 lipca
Ojcosław 16 marca
Olek św. 7 sierpnia
Olga św. 11 lipca
Onosława 21 lutego
Ostromir bł. 4 sierpnia
Pakosław 5 marca
Polemir 20 marca
Prokop 5 lipca
Przebysława 22 paźdz.
Przedzimir 14 czerwca
Przedzisław 23 lutego
Przedzisław 27 sierpnia
Przemysław 13 kwietnia
Przemysław 30 paźdz.
Przemyśl 29 listopada
Przesław 7 kwietnia
Przesław św. 3 września
Przesława 21 maja
Przybysław 27 stycznia
Przybyław 15 listopada
Racibor bł. 29 sierpnia
Radogost 14 stycznia
Radomił 11 czerwca
Radomiła 13 lipca
Radomir 28 stycznia
Radomir 16 listopada
Radomyśl 27 grudnia
Rodosława 8 września
Rodosław 2 marca
Radosław 8 kwietnia
Radosław 15 lipca
Radzimir 12 września
Radzisław 16 paźdz.
Radzisława 10 grudnia
Radziwój 10 lipca
Radzyn św. 12 lutego
Ratymir 19 stycznia
Ratysław 2 czerwca
Rosław 13 sierpnia
Rosława 7 października
Rościsław 17 stycznia
Rościsław 4 września
Rozmysław 26 czerwca
Rustaw 27 maja
Samomysł 25 paźdz.
Samosława 1 grudnia
Sebastyan 20 stycznia
Sędzimir 20 listopada
Sędzisław 16 września
Sędziwój 8 listopada
Siemisław 24 paźdz.
Skarbimir 26 stycznia
Sław 21 listopada
Sława bł. 12 sierpnia
Sławobój 25 lutego
Sławoj 9 czerwca
Sławomiła 3 marca
Sławimir 17 maja
Sławomir bł. 5 listopada
Sławomira 23 grudnia
Sławosz 23 lipca
Sobiesław 20 sierpnia
Spitosław 11 listopada
Spitosława 5 grudnia
Spitymir 26 kwietnia
Stanisław św. 8 maja
Stanisław św. 5 sierpnia
Stanisław R. 18 listop.
Stanimir 2 października
Stosław i D. 21 lipca
Strzeżymir 22 kwietnia
Strzeżysław 2 stycznia
Strzeżysław 15 maja
Sudomir 2 kwietnia
Sulimir 30 maja
Sulisław bł. 7 lutego
Swatosz 12 marca
Świętobój 26 marca
Świętobór 6 kwietnia
Świętochna 11 lutego
Świętomir 28 lipca
Świętopełk 1 czerwca
Świętopełk 25 września
Świętorad 17 lutego
Świętosław 7 stycznia
Świętosław 3 maja
Świętosława 2 sierpnia
Tolimir bł. 12 lipca
Tomił 10 października
Tomiła bł. 10 lutego
Tomir 27 listopada
Tomira 24 maja
Tomisław bł. 21 grudnia
Unisław 18 lipca
Wacław bł. 15 kwietnia
Wacław św. 28 września
Wanda 23 czerwca
Warcisław 1 listopada
Wawrzyniec 10 sierpnia
Welisław 4 lipca
Wislimir 3 grudnia
Wisław bł. 7 czerwca
Wisława bł. 22 maja
Wit św. 15 czerwca
Witomił 27 października
Witosław 22 stycznia
Witosława 4 lutego
Witymir 2 maja
Witymir 2 listopada
Wiarosława 27 lutego
Więcymił 27 maja
Więcysław 25 marca
Wieńczysław 4 maja
Wieńczysław 16 maja
Wielosława 18 lutego
Wiesława 9 grudnia
Władybóg 28 październ.
Władybój 10 września
Władymira 9 stycznia
Władysław 3 kwietnia
Władysława 13 grudnia
Włastymiła 3 stycznia
Włastymiła 26 sierpnia
Włastymił 25 czerwca
Włastymir 23 październ.
Włastysław ś. 27 czerwca
Włodzimierz 16 stycznia
Włodzimierz 19 kwietnia
Włodzimira 11 sierpnia
Wodzimir 14 listopada
Wodzisław 19 lipca
Wodzisław 5 września
Woisław 6 marca
Wojciech św. 23 kwietnia
Wojmir 11 grudnia
Wojsława 8 października
Wolimir 15 grudnia
Wrócisława 23 stycznia
Wrocisława 22 lutego
Wrzesław 18 maja
Wszebór 27 lipca
Wszewład 6 listopada
Wyszomir 12 czerwca
Wyszomir 29 czerwca
Wyszomir 28 sierpnia
Wyszosław 8 czerwca
Zasław 5 października
Zatysława 17 październ.
Zbigniew 17 marca
Zbigniew 1 kwietnia
Zbisław 23 marca
Zbisław 17 listopada
Zbroisław 23 czerwca
Zdobysław 30 lipca
Zdosława 16 grudnia
Zdzisław 29 stycznia
Zelimir 22 września
Ziemisław 13 październ.
Ziemomysł 14 września
Ziemowit bł. 19 paźdz.
Znatysław 1 październ.
Żegota 1 lutego
Żelisław 23 lipca
Żyrosław 17 grudnia
Żytomir 7 listopada
Żywisław 28 kwietnia

Atramentem znaczy:	Terminarz na wszystkie dnie roku.	Ołówkiem znaczy:
Czerwon. .... Niebiesk. .... Zielon. .... Czarn.	Tabelka ta służy do oznaczenia wszelkich terminów: płatności czynszu, weksli, stałych zgromadzeń, zebrań towarzyskich i t. p. Wystarcza podkreślić wypunktowane linijki odpowiednią barwą, atramentem lub ołówkiem, ustaliwszy wprzód, która barwa co oznacza, co należy uwidocznić w górnych bocznych tabliczkach.	Czerwon. .... Niebiesk. .... Zielon. .... Czarn. ....

Styczeń	Luty	Marzec	Kwiec.	Maj	Czerw.	Lipiec	Sierpień	Wrzes.	Paźdz.	Listop.	Grudz.
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13	13
14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16
17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17
18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19
20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21
22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22
23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23
24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25	25
26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26
27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27	27
28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
29		29	29	29	29	29	28	29	29	29	29
30		30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
31		31		31		31	31		31		31

Uwaga. Chcąc wszystkim życzeniom korzystających z naszego Kalendarza zadośćuczynić, uważam za konieczne, aby i Szanowna P. T. publiczność zwracała naszą uwagę na braki i niedokładności, które pomimo najstaranniejszego opracowania do Kalendarza się wkradły. W tym celu otwieramy przy adminstracyi Słowa Polskiego biuro informącyjne, z którego każdy nabywca naszego Kalendarza zawsze może korzystać. Odpowiedzi tego biura komunikować będziemy już to bezpośrednio listownie, jeżeli otrzymamy znaczek pocztowy na odpowiedź, już to w Słowie Polskiem, zwłaszczą, jeżeli odpowiedź dotycząca może interesować szerszą publiczność. Na stronicy 41 ogłoszeń dajemy 8 kuponów z prośbą o przyklejanie ich na kartkach pocztowych z zapytaniami, względnie o dołączanie do dotyczących listów.

ROK 1906.

Kalendarz gregoryański (nowego stylu). Rok 1906 jest rokiem zwyczajnym, po przestępnym drugim, ma dni 365, rozpoczyna się 1-go stycznia w dniu 2417212 okresu juliańskiego i jest rokiem 6619 tego okresu.

Liczby charakterystyczne. Liczba złota 7, epakta V, cykl słoneczny 11, indykcya czyli liczba procentowa rzymska 4, litera niedzielna G.

Święta ruchome. Niedziela starozapustna 11 lutego, Popielec 28 lutego, Wielkanoc 15 kwietnia, Wniebowstąpienie 24 maja, Zielone święta 3 czerwca, Boże Ciało 14 czerwca, 1 niedziela adw. 2 grudnia.

Kalendarz juliański (starego stylu). Rok 1906 jest rokiem zwyczajnym, po przestępnym drugim, ma dni 365, rozpoczyna się 14 stycznia (nowego stylu), w dniu 2417225 okresu juliańskiego.

Liczby charakterystyczne. Liczba złota 7, epakta XVII, cykl słoneczny 11, indykcya czyli liczba procentowa rzymska 4, litera niedzielna A.

Święta ruchome. Tryodyum 22 stycznia, Niedziela starozapustna 29 stycznia, Popielec 15 lutego, Wielkanoc 2 kwietnia, Wniebowstąpienie 11 maja, Zielone święta 21 maja, 1 niedziela adwentowa 3 grudnia.

Kalendarz żydowski. Rok 5666 kalendarza żydowskiego jest rokiem zwyczajnym nadliczbowym i ma dni 355; rozpoczął się 30 września 1905, a skończy się 19 września 1906. Dnia 20 września rozpoczyna się rok 5667, który jest zwyczajnym prawidłowym. Główne święta w roku 1906: Wielkanoc 10—17 kwietnia, w dniach 10, 11, 16 i 17 kwietnia święta uroczyste; Zielone święta 30 i 31 maja; Nowy Rok 20 września, drugie święto 21 września, Święto pojednania 29 września; Kuczki 4 do 11 października, święta uroczyste 4, 5 i 11 października; Radość z prawa 12 października.

Kalendarz mahometański. Rok 1323 Hedżiry kończy się 24 lutego 1906 r.; 25 lutego rozpoczyna się rok zwyczajny 1324. Miesiące mahometańskie rozpoczynają się: 27 stycznia (1 Dzulhedże), 25 lutego (1 Moharrem = Nowy Rok), 27 marca (1 Safar), 25 kwietnia (1 Rebi-el-awwel), 25 maja (1 Rebi-el-acher), 23 czerwca (1 Dżemadi-el-awwel), 23 lipca (1 Dzemadi-el-acher), 21 sierpnia (1 Redżeb), 20 września (1 Szaban), 19 października (1 Ramadan), 18 listopada (1 Szewwal), 17 grudnia (1 Dzulkade).

Pory roku. Wiosna zaczyna się 21 marca o g. 3 popołudniu, trwa dni 92 g. 20. Lato zaczyna się 22 czerwca o g. 11 rano, trwa dni 93 g. 14. Jesień zaczyna się 24 września o g. 1 w nocy, trwa dni 89 g. 19. Zima zaczyna się 22 grudnia o g. 8 wieczór, trwa dni 89 g. 1.

Zaćmienia. W r. 1906 przypadają trzy zaćmienia słońca i dwa zaćmienia księżyca, z których jednakże we Lwowie żadne widzialne nie będzie.

Pierwsze zaćmienie księżyca 8 lutego będzie całkowite; widzialne będzie w zachodniej Europie, w północno-zachodniej części Afryki, na Oceanie Atlantyckim, w Ameryce, na Oceanie Spokojnym, w północno-wschodniej Azyi i na wschodnich wybrzeżach Australii. Początek zaćmienia g. 7 m. 33 rano, środek g. 9 m. 23, koniec g. 11 m. 13 według czasu lwowskiego. Księżyc zachodzi tego dnia we Lwowie o g. 7 m. 32 rano.

Drugie zaćmienie księżyca 4 sierpnia będzie również całkowite. Początek zaćmienia o g. 12 m. 46 popołudniu, środek g. 2 m. 36, koniec g. 4 m. 26. Widzialnem będzie w zachodniej połowie Ameryki północnej, na Oceanie Spokojnym, w Australii, w południowo-wschodniej Azyi i na Oceanie Indyjskim. We Lwowie w czasie zaćmienia księżyc znajdować się będzie pod poziomem.

Wszystkie 3 zaćmienia słońca będą tylko częściowe.

Pierwsze zaćmienie słońca 23 lutego rozpocznie się o g. 7 m. 33 rano, skończy się o g. 11 m. 5 przed południem. W największej fazie zaćmioną będzie nieco więcej niż połowa tarczy słonecznej. Widzialnem będzie zaćmienie w okolicach bieguna południowego, w południowej Australii i w południowej części Nowej Zelandyi.

Drugie zaćmienie słońca przypada na dzień 21 lipca. Początek zaćmienia o g. 1 m. 24 popołudniu, koniec o g. 4 m. 16. Wielkość zaćmienia 0·34 tarczy słońca. Zaćmienie widzialne będzie tylko w południowej części Oceanu Atlantyckiego i na południowych krańcach Ameryki południowej.

Trzecie zaćmienie słońca zajdzie 20 sierpnia. Początek o g. 1 m. 30 po północy, koniec o g. 4 m. 8 rano. Wielkość zaćmienia 0·32 tarczy słońca. Zaćmienie widzialne będzie na północno zachodnich wybrzeżach Azyi, w północno zachodniej części Ameryki północnej i w północnych okolicach biegunowych.

[116]

Dzień	Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie	Kalendarz słowiański	Kalend. żydow.	Dni roku		Słońca w.	Słońca z.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
P	1 **Nowy Rok** O.P.J.	19 **Dek. 1905.** W.	Mieczysław	4	1	365	7^{59}	4^{09}	r11^{47}	w11^{24}
W	2 Makarego o. ☽	20 Ihnatyja m.	Strzeżysław	5	2	364	7^{59}	4^{10}	12^{01}	—
Ś	3 Genowefy	21 Julyanny m.	Włastymiła	6	3	363	7^{59}	4^{11}	12^{16}	12^{27}
C	4 Tytusa b.	22 Anastazyi m.	Dobromir	7	4	362	7^{59}	4^{12}	12^{36}	1^{29}
P	5 Telesfora b.	23 10 Muczenn.	Włastybór	8	5	361	7^{58}	4^{13}	12^{56}	2^{31}
S	6 **Trzech Króli**	24 Jewhenyi †	Bojomir	9	6	360	7^{58}	4^{15}	1^{22}	3^{34}
1	Ew. św. Łuk. r. 2. O Jezusie w 12 latach.	52 Łuk. 17. O rożdż. Isusa Chrysta.	Długość dnia 8 godz. 24 m., przybyło dnia 21 m., zmierzch trwa 39 m.							
N	7 **I. po 3 Kr.** Wal.	25 **Rożdż. Chrysta**	Świętosław	10	7	359	7^{57}	4^{16}	1^{51}	4^{35}
P	8 Seweryna op.	26 **Sobor Per. Boh.**	Mścisław	11	8	358	7^{57}	4^{17}	2^{28}	5^{34}
W	9 Marcyanny p.	27 **Stefana Mucz.**	Władymira	12	9	357	7^{56}	4^{18}	3^{13}	6^{30}
Ś	10 Pawła pust.	28 2000 Mucz.	Dobrosław	13	10	356	7^{55}	4^{19}	4^{07}	7^{22}
C	11 Higiniusza pap	29 SS. Młodeń.	Krzesimir	14	11	355	7^{55}	4^{20}	5^{08}	8^{08}
P	12 Honoraty p.	30 Anyzyi m.	Czesława	15	12	354	7^{55}	4^{22}	6^{17}	8^{48}
S	13 Hilarego b.	31 Mełanyi m.	Bogomir	16	13	353	7^{54}	4^{23}	7^{32}	9^{22}
2	Ew. św. Jana r. 2. O godach w Kanie Galilej.	1 Łuk. 2 Knyha Rożd. Iisusa.	Długość dnia 8 godz. 39 m., przybyło dnia 36 m., zmierzch trwa 38 m.							
N	14 **2 po 3 K.** Feliksa	1 **Henwar 1906**	Radogost	17	14	352	7^{53}	4^{25}	8^{49}	9^{54}
P	15 Mawra op.	2 Sylwestra	Domosław	18	15	351	7^{52}	4^{26}	10^{07}	10^{23}
W	16 Marcelego I. p.	3 Małachyja Pr.	Włodzim.	19	16	350	7^{51}	4^{28}	11^{26}	10^{50}
Ś	17 Antoniego p. ☾	4 Sobor 70 Apost	Rościsław	20	17	349	7^{50}	4^{29}	—	11^{17}
C	18 Pryski P.	5 Fteopempta	Jaropełk	21	18	348	7^{49}	4^{30}	r12^{46}	11^{45}
P	19 Ferdynanda	6 **Bohoj. Hospod.**	Ratymir	22	19	347	7^{48}	4^{32}	2^{06}	w12^{16}
S	20 Fabiana i Seb.	7 Sobor ś. Joan.	Sebastyan	23	20	346	7^{47}	4^{34}	3^{26}	12^{52}
3	Ew. św. Mat. r. 8. O uzdrowieniu trędowatego.	2 Mat. 4. Josyf opuszczajet Nazaret.	Długość dnia 8 g. 57 m., przybyło dnia 54 m., zmierzch trwa 37 m.							
N	21 **3 po 3 Kr.** Agn.	8 **N. I po Boh.** Hr.	Jarosława	24	21	345	7^{46}	4^{35}	4^{43}	1^{36}
P	22 Wincentego	9 Połyjewkta	Witysław	25	22	344	7^{45}	4^{36}	5^{54}	2^{29}
W	23 *Zaślub. N.M.P.*	10 Hryhorya Jep.	Wrócisława	26	23	343	7^{44}	4^{38}	6^{54}	3^{28}
Ś	24 Tymoteusza 🌑	11 Fteodozya	Chwalibóg	27	24	342	7^{43}	4^{40}	7^{45}	4^{34}
C	25 Naw. ś. Pawła	12 Tatianny m.	Miłosz	28	25	341	7^{42}	4^{42}	8^{26}	5^{44}
P	26 Polikarpa b.	13 Ermyła i Str.	Skarbimir	29	26	340	7^{41}	4^{43}	8^{57}	6^{53}
S	27 Jana Chryzost.	14 SS. Otec w S.	Przybysław	1	27	339	7^{40}	4^{45}	9^{22}	8^{01}
4	Ew. św. Mat. r. 8. O łódce Chrystusa.	3 Mat. 22. O myłosti błyznych.	Długość dnia 9 g. 17 m., przybyło dnia 1 g. 14 m., zmierzch trwa 36 m.							
N	28 **4 po 3 Kr.** Karola	15 **N. 2 po Boh.** P.	Radomir	2	28	338	7^{39}	4^{46}	9^{44}	9^{08}
P	29 Franc. Salez.	16 Petra Werych.	Zdzisław	3	29	337	7^{38}	4^{48}	10^{04}	10^{13}
W	30 Martyny p.	17 Antonyja Weł.	Dobrogniew	4	30	336	7^{37}	4^{50}	10^{24}	11^{16}
Ś	31 Piotra z N.	18 Aftanazya	Spitogniew	5	31	335	7^{36}	4^{49}	10^{42}	—

Kalendarz żydowski. 7 = 10 tebet, post, oblężenie Jerozolimy. 27 = 1 szebat.

Słońce znajduje się w najmniejszej odległości od ziemi (perihelium) dnia 2-go o g. 6-ej popołudniu, dnia 20-go wstępuje w znak Wodnika.

Księżyc. Pierwsza kwadra d. 2, 4 g. 28 m. po południu, pełnia d. 10, 6 g. 18 m. wieczór, ostatnia kwadra d. 17, 10 g. 25 m. wieczorem, nów d. 24, 6 g. 45 m. wieczór. D. 4-go o godz. 6-ej wieczorem apogeum, d. 20 g. 8 rano perigeum.

Jasne planety. Merkury w Niedzwiadku dnia 4-go znajduje się najdalej na zachód od słońca, wschodzi więc przed wschodem słońca i widzialny jest rano; im bliżej końca miesiąca warunki obserwacyi stają się coraz gorszemi, gdyż Merkury coraz bardziej zbliża się do słońca. Wenus przebiega gwiazdozbiory Niedźwiadka, Strzelca i Koziorożca; widzialna jest tylko krótko przed wschodem słońca, a w końcu miesiąca ginie w promieniach świtu. Mars w Wodniku widzialny tylko z wieczora, zachodzi około g. 8-ej. Jowisz w Byku widzialny zaraz z wieczora zachodzi dopiero o 3-ej w nocy. Saturn w Wodniku zachodzi około g. 8-ej wieczorem.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura — 4·8° C., średnia minimalna — 16·5°, średnia maksymalna + 4·4°, ilość opadu 33 mm., najczęstsze wiatry zachodnie i południowo-zachodnie.

[18]

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9. Sokal Lwów
Barta Praga
[illegible] Kraków

10.

11.

12.

13.

14.

15.

1906 RAPTULARZ NA STYCZEŃ 1906

16.	24.
17.	25.
18.	26.
19.	27.
20.	28.
21.	29.
22.	30.
23.	31.

	& 9/2 wyjściem do				
	Lwowa Sokol. Silier	Zł	6.		

FEBRUARIUS ❁ ❁ **LUTY — FEWRAL** ❁ ❁ ❁ FEBRUAR

FEVRIER ❁ ❁ ❁ ❁ MA 28 DNI ❁ ❁ ❁ FEBRUARY

Dzień	Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie	Kalendarz słowiański	Kalend. żydow.	Dni roku		Słońca w.	Słońca z.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
C	1 Ignacego b. ☽	19 Makarya prep.	Żegota	6	32	334	7^{35}	4^{52}	r 11^{01}	r 12^{15}
P	2 N. P. M. Gromn	20 Ewfymija W.	Miłosława	7	33	333	7^{33}	4^{54}	11^{25}	1^{18}
S	3 Błażeja b.	21 Maksyma pr	Błażej	8	34	332	7^{31}	4^{56}	11^{52}	2^{19}
5	Ew. św. Mat. r. 13. O nasieniu dobrem.	4 Łuk. 18. O Mytary i farysei.	Długość dnia 9 g. 42 m., przybyło dnia 1 g. 39 m., zmierzch trwa 36 m.							
N	4 5 po 3 Kr. Wer.	22 N. 3 O M. i F.	Witosława	9	35	331	7^{29}	4^{57}	w 12^{24}	3^{38}
P	5 Agaty p.	23 Kłymenta	Dobrochna	10	36	330	7^{28}	4^{59}	1^{05}	4^{17}
W	6 Doroty p.	24 Xenyi prep.	Bohdana	11	37	329	7^{26}	5^{00}	1^{55}	5^{12}
S	7 Romualda	25 Hryhorya ap.	Sulisław bł.	12	38	328	7^{25}	5^{03}	2^{53}	6^{01}
C	8 Jana z Malty	26 Ksenofonta	Gniewomir	13	39	327	7^{23}	5^{05}	3^{59}	6^{45}
P	9 Apolon. p. m. 🌕	27 Joana Chryz.	Gorysław	14	40	326	7^{21}	5^{06}	5^{14}	7^{24}
S	10 Scholastyki p.	28 Jefrema	Tomiła bł.	15	41	325	7^{20}	5^{08}	6^{32}	7^{57}
6	Ew. św. Mat. r. 20. O robotnikach w winnicy.	5 Łuk. 15. O obłudnom syni.	Długość dnia 10 g. 5 m., przybyło dnia 2 g. 2 m., zmierzch trwa 35 m.							
N	11 Starozap Luc.	29 N. 4. O obł. syni.	Świętochna	16	42	324	7^{19}	5^{10}	7^{52}	8^{27}
P	12 Eulalii m. p.	30 Trech Sw.	Radzyn ś.	17	43	323	7^{17}	5^{11}	9^{13}	8^{55}
W	13 Katarzyny R.	31 Kyra i Joana	Jordan ś.	18	44	322	7^{15}	5^{13}	10^{34}	9^{23}
S	14 Walentego b.	1 Fewr. Tryfona	Niemir	19	45	321	7^{13}	5^{14}	11^{55}	9^{51}
C	15 Faustyna m.	2 Strit. Hospod.	Szczęsław	20	46	320	7^{11}	5^{16}	—	10^{22}
P	16 Julianny p. ☾	3 Sym. i Anny	Milada bł.	21	47	319	7^{10}	5^{18}	r 1^{15}	10^{55}
S	17 Konstancyi p.	4 Isydora	Świętorad	22	48	318	7^{08}	5^{20}	2^{31}	11^{37}
7	Ew. św. Łuk. r. 8. O nasieniu i wielorakiej roli.	6 Mat. 25. O strasznom sudi.	Długość dnia 10 g. 29 m., przybyło dnia 2 g. 26 m., zmierzch trwa 35 m.							
N	18 Mięsop. Flaw.	5 N. Miasop.	Wielosława	23	49	317	7^{06}	5^{21}	3^{44}	w 12^{23}
P	19 Konrada pust.	6 Wukoła pr.	Czcisława	24	50	316	7^{04}	5^{22}	4^{46}	1^{17}
W	20 Nicefora m. F.	7 Partaftenija	Ludomił	25	51	315	7^{03}	5^{24}	5^{39}	2^{19}
S	21 Eleonory kr.	8 Fteodora S.	Onosława	26	52	314	7^{01}	5^{26}	6^{22}	3^{26}
C	22 Piotra Kat.	9 Nykyfora	Wrócisława	27	53	313	6^{59}	5^{28}	6^{56}	4^{34}
P	23 Romany p. 🌑	10 Charłampya	Przedzisł.	28	54	312	6^{57}	5^{29}	7^{24}	5^{42}
S	24 Macieja ap.	11 Włosyja mucz.	Bogusz	29	55	311	6^{55}	5^{31}	7^{47}	6^{49}
8	Ew. św. Łuk. r. 18. O uzdrowieniu ślepego.	7 Mat. 6. O posti i myłostyni.	Długość dnia 10 g. 54 m., przybyło dnia 2 g. 51 m., zmierzch trwa 35 m.							
N	25 Zapust. Anast.	12 N. Syrop. Meł.	Sławobój	30	56	310	6^{53}	5^{33}	8^{07}	7^{56}
P	26 Wiktora z A.	13 Martyniana	Mirosław	1	57	309	6^{51}	5^{34}	8^{28}	9^{00}
W	27 Aleksandra b.	14 Kiryła	Wiarosław	2	58	308	6^{49}	5^{36}	8^{46}	10^{04}
S	28 *Popielec* † R.	15 Onysyma	Chwalibóg	3	59	307	6^{47}	5^{38}	9^{06}	11^{06}

Kalendarz żydowski. 26 lutego = 1 adar.

Słońce wstępuje w znak Ryb dnia 29-go. W dniu 22-go częściowe zaćmienie słońca, niewidzialne we Lwowie.

Księżyc. Pierwsza kwadra d. 1, 2 g. 7 m. po południu, pełnia d. 9, 9 g. 22 m. rano, ostatnia kwadra d. 16, 5 g. 59 m. rano, nów d. 23, 9 g. 33 m. rano. Dnia 8 przypada całkowite zaćmienie księżyca, niewidzialne we Lwowie. Dnia 1-go 3 g. popoł. apogeum, d. 14 o północy perigeum.

Jasne planety. Merkury w Koziorożcu, później w Wodniku trudny do obserwacyi z powodu bliskości słońca, z którem znajduje się w połączeniu górnem d. 20-go, przechodząc na wschód względem słońca. — Wenus w Koziorożcu, później w Wodniku jest w lutym niewidzialna, gdyż w d. 13 znajduje się w połączeniu górnem ze słońcem i w blaskach świtu, a w drugiej połowie miesiąca w promieniach zmierzchu ginie. Mars w Rybach widzialny wieczorem, zachodzi około g. 8 i pół. — Jowisz w Byku widzialny wieczorem zachodzi około g. 2 po północy. — Saturn w Wodniku znajduje się w d. 24 w połączeniu ze słońcem, widzialny tylko w początku miesiąca krótko po zachodzie słońca.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura — 3·3°C., średnia minimalna — 14·8°, średnia maksymalna + 6·1°. ilość opadu 38 mm. Najczęstsze wiatry południowo-zachodnie do południowo-wschodnich.

[22]

1.	8.
	9.
2.	10.
3.	11.
4.	12.
5.	13.
6.	14.
7.	15.

1906 RAPTULARZ NA LUTY 1906

16.	22.
	23.
17.	24.
18.	25.
19.	26.
20.	27.
21.	28.

MARTIUS ❀ ❀ ❀ **MARZEC — MART** ❀ ❀ ❀ ❀ MAERZ
MARS ❀ ❀ ❀ ❀ **MA 31 DNI** ❀ ❀ ❀ ❀ MARCH

Dzień	Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie	Kalendarz słowiański	Kalend. żydow.	Dni roku		Słońca w.	Słońca z.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
C	1 Albina b.	16 Pamfyłyja m.	Budzisław	4	60	306	6^{45}	5^{39}	r 9^{26}	
P	2 Symplicyusza	17 Fteodora M.	Radosław	5	61	305	6^{43}	5^{41}	9^{52}	r 12^{07}
S	3 Kunegundy ☽	18 Lwa pap.	Sławomiła	6	62	304	6^{41}	5^{43}	10^{21}	1^{08}
9	Ew. św. Mat. r. 4. O czarcie kuszącym J.	8 Joan 1. O Naftanaiły.	Długość dnia 11 g. 21 m., przybyło dnia 3 g. 18 m., zmierzch trwa 34 m.							
N	4 1. P Wstęp. Kaz.	19 N. I Postu Arch.	Kazimierz	7	63	303	6^{38}	5^{44}	10^{58}	2^{05}
P	5 Fryderyka	20 Łecna fep.	Pakosław	8	64	302	6^{36}	5^{46}	11^{43}	3^{00}
W	6 Kolety p. Ak.	21 Tymofteja	Woisław	9	65	301	6^{33}	5^{47}	r 12^{36}	3^{51}
Ś	7 Tom. z A. † *Such*	22 SS. Mucz. w E.	Bogowit	10	66	300	6^{32}	5^{49}	1^{38}	4^{36}
C	8 Jana Bożego	23 Połykarpa m.	Miłogost	11	67	299	6^{30}	5^{51}	2^{51}	5^{15}
P	9 Franc. † *Such.*	24 Obr. hł. ś. Joan.	Mścisława	12	68	298	6^{28}	5^{53}	4^{07}	5^{52}
S	10 40 Męcz. † *S.* ☺	25 Tarasia arch.	Bożesław	13	69	297	6^{26}	5^{55}	5^{27}	6^{23}
10	Ew. św. Mat. r. 17. O przemienieniu Pań.	9 Mark. 2. O rozsłabłennom w Kafarn.	Długość dnia 11 g. 47 m., przybyło dnia 3 g. 44 m., zmierzch trwa 34 m.							
N	11 2. P. Sucha Kons.	26 N. 2 Postu Por.	Ludosława	14	70	296	6^{24}	5^{56}	6^{49}	6^{53}
P	12 Grzegorza W.	27 Prokopia pr.	Swatosz	15	71	295	6^{22}	5^{57}	8^{14}	7^{21}
W	13 Rozyny i Rudr.	28 Wasyłyja	Niecisław	16	72	294	6^{20}	5^{59}	9^{38}	7^{50}
Ś	14 Matyldy p.	1 **Mart.** Jewd.	Bożena	17	73	293	6^{18}	6^{01}	11^{01}	8^{20}
C	15 Longina	2 Fteodota m.	Długomir	18	74	292	6^{15}	6^{02}	—	8^{54}
P	16 Lubina męcz.	3 Ewtropia m.	Ojcosław	19	75	291	6^{13}	6^{03}	r 12^{21}	9^{33}
S	17 Gertrudy p. ☾	4 Harasyma pr.	Zbigniew	20	76	290	6^{11}	6^{05}	1^{36}	10^{19}
11	Ew. św. Łuk. r. 11. O wyrzuceniu dyabł.	10 Mark. 8. O hradenyi po Chrysti.	Długość dnia 12 g. 13 m., przybyło dnia 4 g. 10 m., zmierzch trwa 33 m.							
N	18 3 P. Głucha Edw.	5 N. 3 Postu Kon.	Boguchwał	21	77	289	6^{09}	6^{07}	2^{42}	11^{12}
P	19 *Józefa Obl.*	6 42 Muczenn.	Bohdan	22	78	288	6^{07}	6^{09}	3^{38}	w 12^{13}
W	20 Joachima i Kl.	7 Wasyła m.	Polemir	23	79	287	6^{04}	6^{10}	4^{22}	1^{17}
S	21 Benedykta	8 Fteofyłakta	Lubomira	24	80	286	6^{02}	6^{11}	4^{58}	2^{24}
C	22 Oktawiana	9 SS. 40 Mucz.	Godysław	25	81	285	6^{00}	6^{13}	5^{27}	3^{31}
P	23 Wiktora m.	10 Kondrata m.	Zbisław	26	82	284	5^{58}	6^{15}	5^{51}	4^{39}
S	24 Gabryela arch.	11 Sofronya pr.	Lubomira	27	83	283	5^{56}	6^{16}	6^{12}	5^{45}
12	Ew. św. Łuk. r. 1. O zwiastowaniu.	11 Mark 9. O iscilenii nimoho.	Długość dnia 12 g. 37 m., przybyło dnia 4 g. 34 m., zmierzch trwa 34 m.							
N	25 4 P. Śr. Z. NPM ●	12 N. 4 Postu Fteof.	Więczysław	28	84	282	5^{54}	6^{17}	6^{31}	6^{50}
P	26 Emanuela	13 Nykyfora	Świętobój	29	85	281	5^{52}	6^{19}	6^{50}	7^{53}
W	27 Ruperta	14 Wenedykta	Bohdar bł.	1	86	280	5^{50}	6^{20}	7^{09}	8^{56}
Ś	28 Sykstusa pap.	15 Ahapia m.	Krzesław	2	87	279	5^{48}	6^{21}	7^{30}	9^{58}
C	29 Cyryla dyak.	16 Sawyna m.	Czcimisław	3	88	278	5^{46}	6^{23}	7^{53}	10^{59}
P	30 Kwiryna m.	17 Ałeksa p.	Szukosław	4	89	277	5^{44}	6^{25}	8^{21}	11^{58}
S	31 Balbiny panny	18 Kiryła arch.	Dobromira	5	90	276	5^{42}	6^{26}	8^{54}	—

Kalendarz żydowski: 8 marca = 11 Adar, Post Estery. 11 = 14 Adar, Purim. 12 = 15 Adar, Szuszan Purim. 27 marca = 1 Nisan.

Słońce wstępuje w znak Barana d. 21, 3 g. popołudniu. Jest to chwila równonocy wiosennej, która jest początkiem wiosny.

Księżyc. Pierwsza kwadra d. 3, 11 g. 15 m. rano, pełnia d. 10, 9 g. 15 m. wieczorem ostatnia kwadra d. 17 1 g. 34 m. po południu, nów d. 25 1 g. 28 m. po północy. Dnia 1-go 12 w południe apogeum, d. 13 6 g. rano perigeum, d. 29 g. 5-ta rano apogeum.

Jasne planety. Merkury w Wodniku, później w Rybach znajduje się po wschodniej stronie słońca i obserwowany może być krótko po zachodzie słońca; największa odległość wschodnia Merkurego od słońca przepada w d. 18-go. Wenus w Wodniku później w Rybach świeci krótko po zachodzie słońca jako gwiazda wieczorna. Mars w Baranie widzialny wieczorem na zachodzie, zachodzi około godz. 9. Jowisz w Byku widzialny do północy, poczem zachodzi. Saturn w Wodniku w końcu miesiąca widzialny krótko przed wschodem słońca.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura + 0·8° C., średnia minimalna — 13·0°, średnia maksymalna + 15·6°, ilość opadu 48 mm., najczęstsze wiatry południowo-wschodnie do południowo-zachodnich.

[26]

1.	8.
	9.
2.	10.
3.	11.
4.	12.
5.	13.
6.	14.
7.	15.

16.	24.
17.	25.
18.	26.
19.	27.
20.	28.
21.	29.
22.	30.
23.	31.

Dzień	Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie	Kalendarz słowiański	Kalend. żydow.	Dni roku		Słońca w.	Słońca z.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
26	Ew. św. Łuk. r. 5. O obfit. połowie ryb.	25 Mat. 8. O sotnyci.	Długość dnia 16 godz. 6 m., ubyło dnia 9 m., zmierzch trwa 44 m.							
N	1 4 po Sw. Teob.	18 4 po Sosz. Łeon.	Bogusław	8	182	184	3^{58}	8^{09}	w 1^{20}	r 12^{45}
P	2 *Naw. N. M. P.*	19 Judy ap.	Ojcomił	9	183	183	3^{59}	8^{09}	2^{32}	1^{13}
W	3 Heliodora	20 Meftodyja	Miłosław	10	184	182	4^{00}	8^{09}	3^{56}	1^{46}
Ś	4 Józefa Kalas.	21 Jułyana m.	Welisław	11	185	181	4^{00}	8^{08}	5^{19}	2^{26}
C	5 Filomeny p.	22 Jewsewyja ep.	Prokop	12	186	180	4^{01}	8^{07}	6^{38}	3^{14}
P	6 Izajasza pr.	23 Ahrypyny m.	Izasław	13	187	179	4^{02}	8^{07}	7^{30}	4^{12}
S	7 Pulcheryi	24 Rożd. ś. Joana	Krasnoroda	14	188	178	4^{03}	8^{07}	8^{47}	5^{18}
27	Ew. św. Mat. r. 5. O sprawiedliwości.	26 Mat. 8. O dwoch bisnujuszczych.	Długość dnia 15 godz. 57 m., ubyło dnia 18 m., zmierzch trwa 43 m.							
N	8 5 po Sw. Jana	25 5 po Sosz. Fewr	Chwalimir	15	189	177	4^{04}	8^{06}	9^{33}	6^{29}
P	9 Cyryla b.	26 Dawyda	Starochta	16	190	176	4^{05}	8^{06}	10^{08}	7^{42}
W	10 Amalii p.	27 Samsona pr.	Radziwój	17	191	175	4^{05}	8^{05}	10^{35}	8^{54}
Ś	11 Pelagii m.	28 Kyra i Joana †	Olga św.	18	192	174	4^{06}	8^{05}	10^{58}	10^{04}
C	12 Henryka	29 Petra i Pawła	Tolomir bł.	19	193	173	4^{07}	8^{04}	11^{18}	11^{12}
P	13 Małgorzaty p.	30 Sobor ś. 12 Ap.	Radomiła	20	194	172	4^{08}	8^{04}	11^{37}	w 12^{16}
S	14 Bonawentury	1 Jułyj Kos. i D.	Dobrogost	21	195	171	4^{09}	8^{03}	11^{54}	1^{20}
28	Ew. św. Mark. r. 8. O nakarm. 4000 ludzi.	27 Mat. 9. O rozsłabłennom żyłamy.	Długość dnia 15 godz. 44 m., ubyło dnia 31 m., zmierzch trwa 43 m.							
N	15 6 po Sw. Roz. ap.	2 6 po Sosz. PRB.	Radosław	22	196	170	4^{10}	8^{02}	r 12^{13}	2^{24}
P	16 *N. M. P. Szkap.*	3 Jakynfta	Dzierżysł.	23	197	169	4^{11}	8^{01}	12^{35}	3^{26}
W	17 Aleksego	4 Andreja	Dzierżykr.	24	198	168	4^{12}	8^{00}	1^{00}	4^{26}
Ś	18 Szymona z Lip.	5 Aftanazya	Unisław	25	199	167	4^{13}	7^{59}	1^{30}	5^{24}
C	19 Wincent. a P.	6 Syzona Weł.	Wodzisław	26	200	166	4^{14}	7^{58}	2^{07}	6^{18}
P	20 Czesława i K.	7 Ftomy pr.	Czesław	27	201	165	4^{15}	7^{57}	2^{51}	7^{07}
S	21 Praksedy p.	8 Prokopia m.	Stosł. i D.	28	202	164	4^{17}	7^{56}	3^{44}	7^{51}
29	Ew. św. Mat. r. 7. O fałszywych prorok.	28 Mat. 9. O dwoch ślipcach.	Długość dnia 15 godz. 27 m., ubyło dnia 48 m., zmierzch trwa 42 m.							
N	22 7 po Sw M. M.	9 7 po Sosz. Pan.	Bolesława	29	203	163	4^{18}	7^{55}	4^{46}	8^{28}
P	23 Apolinarego	10 SS. 45 Mucz.	Zelisław	1	204	162	4^{19}	7^{54}	5^{53}	9^{02}
W	24 Krystyny p.	11 Jewtymyja	Lubomira	2	205	161	4^{20}	7^{52}	7^{06}	9^{30}
Ś	25 Jakóba ap.	12 Prokła m.	Sławosz	3	206	160	4^{22}	7^{51}	8^{20}	9^{57}
C	26 Anny	13 Sobor. ś. Hawr.	Mirosława	4	207	159	4^{23}	7^{50}	9^{38}	10^{21}
P	27 Natalii p.	14 Akyły ap.	Wszebor	5	208	158	4^{24}	7^{49}	10^{55}	10^{47}
S	28 Innocent. p.	15 Kyryka m.	Świętomir	6	209	157	4^{26}	7^{48}	w 12^{15}	11^{14}
30	Ew. św. Łuk. r. 16. O niesprawied. szafarz.	29 Mat. 14. O piaty chlibach i dw. ryb.	Długość dnia 15 godz. 7 m., ubyło dnia 1 g. 8 m. zmierzch trwa 41 m.							
N	29 8 po Sw. Marty p.	16 8 po Sosz. Aft.	Cierpisł.	7	210	156	4^{27}	7^{46}	1^{36}	11^{44}
P	30 Abdona i Sen.	17 Martyny m.	Zdobysław	8	211	155	4^{29}	7^{45}	2^{57}	—
W	31 Ignacego Loj.	18 Jemyłyana	Ludomir	9	212	154	4^{30}	7^{43}	4^{16}	r 12^{21}

Kalendarz żydowski: 10 lipca = 17 Tamuz, Zdobycie świątyni — post. 23 lipca = 1 Ab. 31 lipca = 9 Ab, Spalenie świątyni — post.

Słońce znajduje się w największej odległości od ziemi (afelium) d. 3 g. 9 rano, d. 23 wstępuje w znak Lwa. D. 21 przypada częściowe zaćmienie słońca, niewidzialne we Lwowie.

Księżyc. Pełnia d. 6 g. 6 m. 4 rano, ostatnia kwadra d. 13 g. 11 m. 49 przed południem, nów d. 21 g. 2 m. 35 po południu, pierwsza kwadra d. 28 g. 9 m. 32 wieczorem. Dnia 4 g. 1 po południu perigeum, d. 16 g. 2 po południu apogeum.

Jasne planety. Merkury w gwiazdozbiorze Bliźniąt, Raka a później Lwa widzialny jest po zachodzie słońca na zachodniem niebie: począwszy od 15-go coraz bardziej zbliża się do słońca. Wenus w Raku i Lwie świeci jasno po zachodzie słońca, jako gwiazda wieczorna. — Mars w Bliźniętach w d. 15 znajduje się w połączeniu ze słońcem i jest niewidzialny. — Jowisz w Byku wschodzi około g. 2, widzialny do rana. — Saturn w Wodniku wschodzi zaraz z wieczora, widzialny przez całą noc.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura + 18·5° C. (najwyższa w roku), średnia maksymalna + 31·3°, średnia minimalna + 9·2°, ilość opadu 106 mm. (największa w roku): najczęstsze wiatry zachodnie i północno-zachodnie.

1906 RAPTULARZ NA LIPIEC 1906

1.	8.
	9.
2.	10.
3.	11.
4.	12.
5.	13.
6.	14.
7.	15.

16.	24.
17.	25.
18.	26.
19.	27.
20.	28.
21.	29.
22.	30.
23.	31.

AUGUSTUS ❁ ❁ **SIERPIEŃ — AWHUST** ❁ ❁ ❁ AUGUST
AOÛT ❁ ❁ ❁ ❁ **MA 31 DNI** ❁ ❁ ❁ AUGUST

Dzień	Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie	Kalendarz słowiański	Kalend. żydow.	Dni roku		Słońca w.	Słońca z.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
Ś	1 Piotra w ok.	19 Makryny	Bolisław	10	213	153	4^{32}	7^{42}	w 5^{31}	r 1^{06}
C	2 *N. M. P. Aniel.*	20 Iłyi pr.	Świętosł.	11	214	152	4^{33}	7^{40}	6^{33}	1^{57}
P	3 Zn. św. Szczep.	21 Symeona pr.	Letosław	12	215	151	4^{34}	7^{38}	7^{25}	2^{58}
S	4 Dominika w. ○	22 Maryi Mahd.	Ostromir	13	216	150	4^{36}	7^{37}	8^{05}	4^{07}
31	Ew. św. Łuk. r. 19. O zburzeniu Jerozolimy.	30 Mat. 14. O małowirstwi Petrowom.	Długość dnia 14 godz. 46 m., ubyło dnia 1 g. 29 m., zmierzch trwa 40 m.							
N	5 9 po Św. *NMPŚ.*	23 9 po Sosz. Trof.	Stanisław	14	217	149	4^{37}	7^{35}	8^{35}	5^{19}
P	6 *Przem. Pańsk.*	24 Chrystyny m.	Sława bł.	15	218	148	4^{38}	7^{33}	9^{00}	6^{32}
W	7 Kajetana	25 Usp. św. Anny	Chlebosław	16	219	147	4^{39}	7^{31}	9^{21}	7^{44}
Ś	8 Cyryaka m.	26 Jermołaja	Olech św.	17	220	146	4^{41}	7^{30}	9^{40}	8^{54}
C	9 Romana i Sek.	27 Pantałejmona	Niezamyśl	18	221	145	4^{43}	7^{29}	9^{59}	10^{01}
P	10 Wawrzyńca m.	28 Prochora i Nik.	Borys i Chl.	19	222	144	4^{44}	7^{27}	10^{18}	11^{06}
S	11 Zuzanny p.	29 Kałynyka m.	Wawrz.	20	223	143	4^{46}	7^{26}	10^{38}	w 12^{10}
32	Ew. św. Mat. r. 18. O faryzeuszu i celniku.	31 Mat. 17. O bisnujsia na nowom mis.	Długość dnia 14 godz. 23 m., ubyło dnia 1 g. 52 m., zmierzch trwa 39 m.							
N	12 10 po Św. Kl. ☾	30 10 po Sosz. Syły	Włodzimira	21	224	142	4^{47}	7^{24}	11^{02}	1^{14}
P	13 Hipolita m.	31 Jewdokima	Rosław	22	225	141	4^{48}	7^{22}	11^{30}	2^{15}
W	14 Euzebiusza †	1 **Awh.** Pros. ś. K.	Dobrowój	23	226	140	4^{50}	7^{20}	—	3^{13}
Ś	15 **Wnieb. N. M. P.**	2 Stefana m.	Jacław św.	24	227	139	4^{51}	7^{18}	r 12^{03}	4^{09}
C	16 Rocha wyzn.	3 Izaakija pr.	Domorad	25	228	138	4^{53}	7^{16}	12^{44}	5^{01}
P	17 Liberata op.	4 7 Otrok w Efez.	Miron św.	26	229	137	4^{55}	7^{15}	1^{34}	5^{46}
S	18 Heleny	5 Ewsychnia m.	Bronisława	27	230	136	4^{56}	7^{13}	2^{34}	6^{26}
33	Ew. św. Mark. r. 7. O uzdrowieniu głuchon.	32 Mat. 18. O dwoch dołżnykach.	Długość dnia 14 godz., ubyło dnia 2 godz. 15 m., zmierzch trwa 38 m.							
N	19 11 po Św. Benig.	6 11 po Sosz. **P. H.**	Bolesław	28	231	135	4^{57}	7^{11}	3^{41}	7^{02}
P	20 Stefana kr ●	7 Dometya pr.	Sobiesław	29	232	134	4^{59}	7^{09}	4^{53}	7^{33}
W	21 Joanny Frem.	8 Jemyłyana	Kazimiera	30	233	133	5^{00}	7^{07}	6^{09}	8^{00}
Ś	22 Filiberta op.	9 Mafteja ap.	Radomił	1	234	132	5^{02}	7^{05}	7^{26}	8^{26}
C	23 Filipa b.	10 Ławrentyja m.	Cichomił	2	235	131	5^{03}	7^{03}	8^{46}	8^{53}
P	24 Bartłomieja ap.	11 Jewpła arch.	Cieszymir	3	236	130	5^{05}	7^{01}	10^{05}	9^{18}
S	25 Ludwika kr.	12 Fotya m.	Namysław	4	237	129	5^{06}	6^{59}	11^{27}	9^{48}
34	Ew. św. Łuk. r. 10. O miłosiernym Samaryt.	33 Mat. 10. O Junoszi bohatım.	Długość dnia 13 godz. 36 m., ubyło dnia 2 g. 39 m., zmierzch trwa 37 m.							
N	26 12 po Św. Zefir.	13 12 po Sosz. Mak	Włastymir	5	238	128	5^{08}	6^{57}	w 12^{48}	10^{21}
P	27 Przen. ś. krz. ☽	14 Mychoja pr.	Przedzisł.	6	239	127	5^{09}	6^{55}	2^{06}	11^{01}
W	28 Augustyna	15 **Uspen. Bohor.**	Wyszomir	7	240	126	5^{10}	6^{53}	3^{19}	11^{49}
Ś	29 Ścięcie ś. Jana	16 Nerukoł Obr.	Racibor	8	241	125	5^{12}	6^{51}	4^{24}	—
C	30 Róży z L.	17 Myrona m.	Szczęsny	9	242	124	5^{13}	6^{49}	5^{18}	r 12^{46}
P	31 Rajmunda w.	18 Flora i Ławra	Świętosł.	10	243	123	5^{14}	6^{47}	6^{01}	1^{50}

Kalendarz żydowski: 22 sierpnia = 1 Elul.

Słońce wstępuje w znak Panny dnia 24-go sierpnia, d. 19-go przypada częściowe zaćmienie słońca, niewidzialne we Lwowie.

Księżyc. Pełnia d. 4 g. 2 m. 36 po południu, ostatnia kwadra d. 12 g. 4 m. 24 rano, nów d. 20 g. 3 m. 4 rano, pierwsza kwadra d. 27 g. 2 m. 19 rano. Dnia 1 g. 9 rano perigeum, d. 13 g. 8 rano apogeum, dnia 27 g. 11 rano perigeum. Dnia 4 przypada całkowite zaćmienie księżyca, we Lwowie niewidzialne.

Jasne planety. Merkury w gwiazdozbiorze Lwa znajduje się w d. 12 w dolnem połączeniu ze słońcem: w końcu miesiąca widzialny jest przed wschodem słońca na wschodniem niebie. — Wenus przebiega gwiazdozbiory Panny i Lwa, jest bardzo jasna i świeci długo po zachodzie słońca. — Mars w Raku niewidzialny. — Jowisz w Bliźniętach wschodzi około g. 1 w nocy, widzialny do rana.— Saturn w Wodniku widzialny od zachodu słońca do rana.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura + 17·6° C., średnia minimalna + 8.8°, średnia maksymalna + 29·9°, ilość opadu 89 mm., najczęstsze wiatry zachodnie i południowo-zachodnie.

1.	8.
	9.
2.	10.
3.	11.
4.	12.
5.	13.
6.	14.
7.	15.

1906 RAPTULARZ NA SIERPIEŃ 1906

16.	24.
17.	25.
18.	26.
19.	27.
20.	28.
21.	29.
22.	30.
23.	31.

SEPTEMBER ❊ SEPTEMBRE ❊

WRZESIEŃ — SEPTEMWRIJ

MA 30 DNI

SEPTEMBER SEPTEMBER

OCTOBER — OCTOBRE — **PAŹDZIERNIK — OKTOWRIJ** — OKTOBER — OCTOBER

MA 31 DNI

Dzień	Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie	Kalendarz słowiański	Kalend. żydow.	Dni roku		Słońca w.	Słońca z.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
P	1 Remigiusza	18 Ewmenya	Danuta	12	274	92	601	540	w 547	r 419
W	2 Leodegara	19 Trofyma m.	Stanimir	13	275	91	602	538	607	529
S	3 Kandyda m.	20 Eustafia	Siemian	14	276	90	604	536	625	635
C	4 Franc. Seraf.	21 Kondrata	Bratysław	15	277	89	605	533	644	741
P	5 Placyda m.	22 Foky m.	Zasław	16	278	88	607	531	706	847
S	6 Brunona wyzn.	23 Zacz. ś. Joana	Bronisław	17	279	87	609	529	729	950
40	Ew. św. Mat. r. 9. O uzdrow. paralityka.	39 Łuk. 5. O łowytwi ryb.	Długość dnia 11 g. 3 m., ubyło dnia 5 g. 12 m., zmierzch trwa 35 m.							
N	7 18 po S. M. B. Róż.	24 18 po Sosz. Ftek	Rosław	18	280	86	610	527	757	1052
P	8 Brygidy wd.	25 Eufrozyny pr.	Wojsława	19	281	85	612	525	832	1151
W	9 Wincentego K.	26 Ioana Boh.	Dogomost	20	282	84	613	523	914	w 1245
S	10 Franciszka	27 Kałystrata m.	Tomił	21	283	83	615	521	1003	133
C	11 Placydy m.	28 Charytona pr.	Dobromiła	22	284	82	616	519	1102	218
P	12 Maksymiliana	29 Kyryaka pr.	Grzmisław	23	285	81	617	516	—	256
S	13 Edwarda kr.	30 Hrehorya weł.	Ziemisław	24	286	80	619	514	r 1208	331
41	Ew. św. Mat. r. 22. O wezwaniu na gody.	40 Łuk. 6. O lubwy wrahow.	Długość dnia 10 g. 37 m., ubyło dnia 5 g. 38 m., zmierzch trwa 36 m.							
N	14 19 po Sw. Kaliks.	1 Okt. 19 po Sosz.	Dzierżymir	25	287	79	621	512	121	400
P	15 Jadwigi i Ter.	2 Kypryana	Długosława	26	288	78	623	510	239	427
W	16 Gawła op.	3 Dyonysia	Radzisław	27	289	77	624	508	358	453
S	17 Łucyny	4 Jerefteja ep. m.	Zastysława	28	290	76	626	506	519	520
C	18 Łukasza ew.	5 Charytyny m.	Bratumił	29	291	75	627	504	646	547
P	19 Piotra z Alk.	6 Ftomy ap.	Ziemowit	30	292	74	629	502	813	619
S	20 Felicyana	7 Serhya m.	Budzisława	1	293	73	631	500	938	656
42	Ew. św. Jana r. 4. O chor. synu królews.	41 Łuk. 7. O woskr. syna wdowy w N.	Długość dnia 10 g. 12 m., ubyło dnia 6 g. 3 m., zmierzch trwa 36 m.							
N	21 20 po Sw. Poś. k.	8 20 po Sosz. Peł.	Daromiła	2	294	72	632	458	1100	740
P	22 Korduli p.	9 Jakowa ap.	Przebysł.	3	295	71	634	456	w 1213	832
W	23 Jana Kapistr.	10 Jewłampia	Włastymir	4	296	70	635	454	115	934
S	24 Rafała arch.	11 Fyłypa ap.	Siemisław	5	297	69	637	453	204	1041
C	25 Kryspina	12 Prowa m.	Samomysł	6	298	68	639	450	241	1150
P	26 Ewarysta pap.	13 Karpa m.	Lutosław	7	299	67	640	449	310	—
S	27 Sabiny m.	14 Nazarya i Par.	Witomił	8	300	66	642	448	334	r 100
43	Ew. św. Mat. r. 18. O dłużn. i złośl. słudze.	42 Łuk. 8. O rozsijani simena.	Długość dnia 9 g. 48 m., ubyło dnia 6 g. 27 m., zmierzch trwa 37 m.							
N	28 21 po Sw. Szym.	15 21 po Sosz. Ewf.	Władybóg	9	301	65	644	446	355	209
P	29 Narcyza b.	16 Łonhyna m.	Damelit	10	302	64	645	444	413	317
W	30 Klaudyusza	17 Osyi pr.	Przemysł.	11	303	63	647	442	431	424
Ś	31 Wolfg. † *Wig.*	18 Łuki ew. ap.	Godzimir	12	304	62	649	440	449	530

Kalendarz żydowski: 4—11 paźdz. = 15—22 Tiszri, **Kuczki**: 4, 5, 11 paźdz. Święta uroczyste; 10 paźdz. Święto palm; 12 paźdz. = 23 Tiszri, **Radość z Prawa**; 20 października = 1 Marcheszwan.

Słońce wstępuje w znak Niedźwiadka dnia 24-go października.

Księżyc. Pełnia d. 2 g. 2 m. 25 po południu, ostatnia kwadra d. 10 g. 5 m. 15 po południu, nów d. 18 g. 12 m. 19 po północy, pierwsza kwadra d. 24 g. 3 m. 26 po południu. Dnia 7 g. 10 wiecz. apogeum, d. 19 g. 8 wieczorem perigeum.

Jasne planety. Merkury w Pannie, później w Wadze przez cały miesiąc oddala się coraz bardziej na wschód od słońca i coraz dłużej jest widzialny wieczorem na zachodniem niebie. Wenus w Wadze i Niedźwiadku jest gwiazdą wieczorną, lecz świeci coraz krócej, gdyż zbliża się do słońca; jasność jej wszakże wzmaga się aż do d. 27, poczem słabnie. — Mars w gwiazdozbiorze Lwa wschodzi około 4-tej, widzialny nad ranem. — Jowisz w Bliźniętach wschodzi około g. 10 wieczorem, widzialny przez całą noc. — Saturn w Wodniku widzialny zaraz po zachodzie słońca i świeci na zachodniem niebie do g. 3 rano.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura + 8·8° C. średnia minimalna — 2·2°, średnia maksymalna + 22·0, ilość opadu 59 mm., najczęstsze wiatry zachodnie do południowo-wschodnich.

[54]

1. 1/10 Otrzymałem od P. Jana Kołaczkowskiego [illegible] 279-35 [illegible]	8.
	9.
2. 2/10 dałem do kasy Rb 100 sobie zostawiłem 179-35	10. 10/10 synowi posłałem 50 kop.
3. pierwszy obiad	11.
4.	12.
5.	13.
6.	14.
7.	15.

16.	24.
17.	25.
18.	26.
19. Ostatni obiad Miśki	27. Obiad synowi
20.	28. Obiad wziął synowski
21.	29. jedna kolacya w niedzielę d. 4/11
22.	30. obiady dni 12 i 13, 15, 16 listopada razem obiadów 8.– kolacya – 1.–
23.	31. dzisiaj otrzymałam od P. Stanisławy Wysockiej 686 koron.

Zapłacono d. 2/12 06 r.

NOVEMBER ❁ ❁ LISTOPAD — NOJEMWRIJ ❁ ❁ NOVEMBER
NOVEMBRE ❁ ❁ MA 30 DNI ❁ ❁ NOVEMBER

NOVEMBER ❁ ❁ **LISTOPAD — NOJEMWRIJ** ❁ ❁ NOVEMBER
NOVEMBRE ❁ ❁ **MA 30 DNI** ❁ ❁ NOVEMBER

Dzień	Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie	Kalendarz słowiański	Kalend. żydów	Dni roku		Słońca w.	Słońca z.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
C	1 **Wszyst. Św.**	19 Joiła pr.	Warcisław	13	305	61	6^{51}	4^{39}	w 5^{09}	r 6^{35}
P	2 *Dzień zadusz.*	20 Artymija m.	Witymir	14	306	60	6^{52}	4^{37}	5^{31}	7^{39}
S	3 Huberta b.	21 Iłaryona pr.	Chwalisław	15	307	59	6^{54}	4^{35}	5^{57}	8^{42}
44	Ew. św. Mat. r. 22. O oddan. monety czyn.	43 Łuk. 16. O bohatim i Łazari.	Długość dnia 9 godz. 25 m., ubyło dnia 9 godz. 50 m., zmierzch trwa 37 m.							
N	4 **22 po Św.** Kar.	22 **22 po S.** Awer.	Mściwój	16	308	58	6^{56}	4^{34}	6^{29}	9^{43}
P	5 Elżbiety m	23 Jakowa	Sławomir	17	309	57	6^{57}	4^{32}	7^{08}	10^{39}
W	6 Leonarda	24 Arefty	Wszewlad	18	310	56	6^{59}	4^{30}	7^{54}	11^{30}
Ś	7 Herkulana	25 Markyana	Żytomir	19	311	55	7^{00}	4^{28}	8^{49}	w 12^{16}
C	8 4 Koronatów	26 **Demetryja m.**	Sędziwój	20	312	54	7^{02}	4^{27}	9^{51}	12^{56}
P	9 Teodora m.	27 Nestora m.	Bogodar	21	313	53	7^{03}	4^{25}	10^{59}	1^{30}
S	10 Andrzeja z Aw.	28 Terentya m.	Ludomir	[illegible]	314	52	7^{05}	4^{24}	—	2^{00}
45	Ew. św. Mat. r. 8. O wskrz. córki księcia.	44 Łuk. 8. Isus isbaniajet bisow.	Długość dnia 9 godz. 3 m., ubyło dnia 7 godz. 12 m., zmierzch trwa 38 m.							
N	11 **23 po Św.** *O. MP.*	29 **23 po S.** Anast.	Spitosław	23	315	51	7^{07}	4^{23}	r 12^{12}	2^{27}
P	12 Marcina p.	30 Zenowija m.	Nowosław	24	316	50	7^{08}	4^{21}	1^{29}	2^{54}
W	13 Eugeniusza	31 Stachya ap.	Wszerad	25	317	49	7^{10}	4^{20}	2^{50}	3^{19}
Ś	14 Serafina wyzn.	1 **Noj.** Kos i Dam	Wodzimir	26	318	48	7^{12}	4^{18}	4^{12}	3^{45}
C	15 Leopolda w.	2 Akindyna	Przybysław	27	319	47	7^{14}	4^{17}	5^{39}	4^{14}
P	16 Otmara op.	3 Akepsyny m.	Radomir	28	320	46	7^{15}	4^{15}	7^{07}	4^{48}
S	17 Salomei pan.	4 Joannyka pr.	Zbisław	[illegible]	321	45	7^{17}	4^{14}	8^{34}	5^{30}
46	Ew. św. Mat. r. 8. O łódce Chrystusa.	45 Łuk. 8. O woskres. doczki Jaira.	Długość dnia 8 g. 44 m., ubyło dnia 7 g. 31 m., zmierzch trwa 35 m.							
N	18 **24 po Św.** St. K.	5 **24 po S.** Hał.	Stanisł. K.	1	322	44	7^{18}	4^{13}	9^{54}	6^{19}
P	19 Elżbiety król.	6 Pawła arch.	Drogomira	2	323	43	7^{20}	4^{12}	11^{05}	7^{19}
W	20 Feliksa de W.	7 Jerona	Sędzimir	3	324	42	7^{22}	4^{11}	w 12^{01}	8^{26}
Ś	21 *Ofiar. N. M. P.*	8 **Sob. ś. Mychaiła**	Sław	4	325	41	7^{23}	4^{10}	12^{44}	9^{38}
C	22 Cecylii p.	9 Onysifora m.	Wszemiła	5	326	40	7^{25}	4^{09}	1^{16}	10^{50}
P	23 Klemensa p.	10 Erasta ap.	Miływój	6	327	39	7^{26}	4^{08}	1^{42}	—
S	24 Em. J. od Krz.	11 Myny m.	Dorosław	7	328	38	7^{27}	4^{07}	2^{03}	r 12^{01}
47	Ew. św. Mat. r. 24. O okropności spustosz.	46 Łuk. 10. O wpadł. meży rozbijnyki.	Długość dnia 8 g. 29 m., ubyło dnia 7 g. 46 m., zmierzch trwa 39 m.							
N	25 **25 po Św.** Kat.	12 **25 po S.** Joana	Chwalimira	8	329	37	7^{29}	4^{07}	2^{22}	1^{08}
P	26 Konrada	13 Joana Złot.	Lechosław	9	330	36	7^{30}	4^{06}	2^{38}	2^{15}
W	27 Wirgiliusza	14 Fyłypa ap.	Tomir	10	331	35	7^{32}	4^{05}	2^{57}	3^{22}
Ś	28 Krescentego	15 Hurya i Sams.	Gościsław	11	332	34	7^{33}	4^{04}	3^{16}	4^{27}
C	29 Saturnina m.	16 Mafteja ap.	Przemyśl	12	333	33	7^{34}	4^{03}	3^{36}	5^{31}
P	30 Andrzeja ap.	17 Hryhoryja N.	Ludosław	13	334	32	7^{36}	4^{02}	4^{00}	6^{34}

Kalendarz żydowski: 20-go listopada = 1-go Kislew.

Słońce wstępuje w znak Strzelca d. 24 listopada.

Księżyc. Pełnia d. 1 g. 6 m. 22 rano, ostatnia kwadra d. 9 g. 11 m. 21 rano, nów d. 16 g. 10 m. 13 rano, pierwsza kwadra d. 23 g. 2 m. 16 rano. Dnia 4 g. 2 po południu apogeum, d. 17 g. 4 rano perigeum.

Jasne planety. Merkury w Wadze, później w Niedźwiadku widzialny jest w początku miesiąca wieczorem na zachodzie, w d. 29 znajduje się w dolnem połączeniu z słońcem. — Wenus jest prawie nieruchomą w gwiazdozbiorze Niedźwiadka, skutkiem czego zmniejsza się coraz bardziej jej odległość od słońca i coraz trudniej ją widzieć w godzinach wieczornych; w d. 30 znajduje się ona w dolnem połączeniu ze słońcem. — Mars w Pannie wschodzi przed g. 4, widzialny do wschodu słońca. — Jowisz w Bliźniętach wschodzi zaraz z wieczora świeci przez całą noc. — Saturn w Wodniku widzialny po zachodzie słońca, świeci do północy.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura + 2·1° C., średnia minimalna — 9·5°, średnia maksymalna + 14·0°, ilość opadu 49 mm., najczęstsze wiatry zachodnie do południowych.

1906 RAPTULARZ NA LISTOPAD 1906

1.	8.
	9.
2.	10.
3.	11.
4.	12.
5.	13.
6.	14.
7.	15.

16.	23.
	24.
17.	25.
18.	26.
19.	27.
20.	28.
21.	29.
22.	30.

DECEMBER ❀ DECEMBRE ❀

GRUDZIEŃ — DEKENWRYJ

MA 31 DNI

❀ DEZEMBER ❀ DECEMBER

DECEMBER ❁ DÉCEMBRE ❁

GRUDZIEŃ — DEKENWRYJ

MA 31 DNI

❁ DEZEMBER ❁ DECEMBER

Dzień	Święta rzymsko-katolickie	Święta grecko-katolickie	Kalendarz słowiański	Kalend. żydow.	Dni roku		Słońca w.	Słońca z.	Księżyca wsch.	Księżyca zach.
S	1 Eligiusza b.	18 Platona m.	Samosława	14	335	31	7^{37}	4^{01}	w 4^{29}	r 7^{35}
48	Ew. św. Łuk. r. 21. O znak na nieb. i ziemi.	47 Łuk. 12. O bohatim kotnywa mn. zar.	Długość dnia 8 godz. 16 m., ubyło dnia 7 godz. 59 m., zmierzch trwa 39 m.							
N	2 I Adw. Babian.	19 26 po Sosz. Aw.	Szulisław	15	336	30	7^{38}	4^{01}	5^{05}	8^{33}
P	3 Franc Ksaw.	20 Hryhoryja	Wiślimir	16	337	29	7^{39}	4^{00}	5^{49}	9^{27}
W	4 Barbary p.	21 Wowed Bohor.	Lubomiła	17	338	28	7^{40}	4^{00}	6^{41}	10^{15}
Ś	5 Sabby op.	22 Fyłymona ap	Spitosława	18	339	27	7^{42}	4^{00}	7^{40}	10^{57}
C	6 Mikołaja bisk.	23 Amfyłokija ep.	Jarogniew	19	340	26	7^{43}	3^{59}	8^{44}	11^{30}
P	7 Ambrożego †	24 Ekateryny m.	Ludomyśl	20	341	25	7^{44}	3^{59}	9^{55}	w 12^{04}
S	8 N. Pocz. N. P. M.	25 Kłymenta p.	Boguwola	21	342	24	7^{45}	3^{59}	11^{08}	12^{31}
49	Ew. św. Mat. r. 11. O posel. Jana do Chryst.	48 Łuk 13. Isus iścilajet w Sabat.	Długość dnia 8 godz. 9 m., ubyło dnia 8 godz. 6 m., zmierzch trwa 40 m.							
N	9 2 Adw. Leok.	26 27 po Sosz. Ał.	Weszława	22	343	23	7^{46}	3^{59}	—	12^{56}
P	10 *N. M. P. Loret.*	27 Jakowa	Radzisława	23	344	22	7^{47}	3^{59}	r 12^{24}	1^{20}
W	11 Damazego p.	28 Stefana m.	Wojmir	24	345	21	7^{49}	3^{59}	1^{43}	1^{46}
Ś	12 Aleksandra	29 Paramona m.	Wolidar	25	346	20	7^{49}	3^{59}	3^{06}	2^{12}
C	13 Łucyi i Otylii	30 Andreja ap.	Władysław	26	347	19	7^{50}	3^{59}	4^{31}	2^{41}
P	14 Nikazego	1 Dek. Nauma	Sławiflor	27	348	18	7^{51}	3^{58}	5^{58}	3^{17}
S	15 Fortunata	2 Awakuma	Wolimir	28	349	17	7^{52}	3^{58}	7^{22}	4^{02}
50	Ew. św. Jana r. 1. O posel. żydów do Jana.	49 Łuk. 14. O mnoho zwan. na weczeru.	Długość dnia 8 godz. 4 m., ubyło dnia 8 godz. 11 m., zmierzch trwa 41 m.							
N	16 3 Adw Adel.	3 28 po Sosz. Sof.	Zdosława	29	350	16	7^{53}	3^{59}	8^{40}	4^{58}
P	17 Łazarza '	4 Warwary	Żyrosław	30	351	15	7^{54}	3^{59}	9^{47}	6^{03}
W	18 Gracyana	5 Sawwy op.	Wszemir	1	352	14	7^{54}	3^{59}	10^{38}	7^{15}
Ś	19 Nemez. † *Such.*	6 Nykołaja ep.	Mścigniew	2	353	13	7^{55}	3^{59}	11^{17}	8^{31}
C	20 Teofila m.	7 Amwrozya ep.	Bogumiła	3	354	12	7^{56}	4^{00}	11^{45}	9^{45}
P	21 Tom. ap. † *Such.*	8 Patapia prep.	Tomisław	4	355	11	7^{56}	4^{00}	w 12^{09}	10^{57}
S	22 Zen. m. † *S.*	9 Zaczat. Bohor.	Drogomir	5	356	10	7^{57}	4^{00}	12^{29}	—
51	Ew. św. Łuk. r. 3. O Janie opow. chrzest.	50 Łuk. 19. O Zakchei.	Długość dnia 8 godz. 6 m., Przybyło dnia 3 m., zmierzch trwa 41 m.							
N	23 4 Adw. Wikt.	10 29 po S. Myny	Sławomira	6	357	9	7^{57}	4^{01}	12^{47}	r 12^{06}
P	24 Ad. i Ew. † *Wig.*	11 Danyiła	Godysława	7	358	8	7^{57}	4^{01}	1^{04}	1^{12}
W	25 Narodz. Chr. P.	12 Spirydyona	Grzmisława	8	359	7	7^{58}	4^{02}	1^{22}	2^{18}
Ś	26 Szczepana m.	13 Ewstrachia	Wróciwój	9	360	6	7^{58}	4^{03}	1^{42}	3^{22}
C	27 Jana Ewang.	14 Ftyrsa m.	Radomyśl	10	361	5	7^{58}	4^{04}	2^{05}	4^{26}
P	28 Młodzianków	15 Jełewterya ep.	Godzisław	11	362	4	7^{58}	4^{04}	2^{31}	5^{27}
S	29 Tomasza b.	16 Ahhea pror.	Gosław bł.	12	363	3	7^{59}	4^{05}	3^{05}	6^{27}
52	Ew. św. Mat. r. 2. O ucieczce do Egiptu.	51 Mat. 17. O bisnuj sia na nowom. m.	Długość dnia 8 godz. 7 m., przybyło dnia 4 m., zmierzch trwa 41 m.							
N	30 N. po B. N D.	17 30 po S Dan.	Ludomił	13	364	2	7^{59}	4^{06}	3^{46}	7^{22}
P	31 Sylwestra	18 Sewastyona	Lassota	14	365	1	7^{59}	4^{07}	4^{35}	8^{13}

Kalendarz żydowski: 12 grudnia = 25 Kislew, Poświęcenie świątyni, 18 grudnia = 1 Tebet, 27 grudnia = 10 Tebet, Oblężenie Jerozolimy, post.

Słońce wstępuje w znak Koziorożca d. 22 o godz. 8 wieczorem. Jest to chwila stanowiska zimowego, od której rozpoczyna się zima.

Księżyc. Pełnia d. 1 g. 12 m. 43 w nocy, ostatnia kwadra d. 9 g. 3 m. 21 rano, nów d. 15 g. 8 m. 30 wieczór, pierwsza kwadra d. 22 g. 4. m. 40 po południu, pełnia d. 30 g. 8 m. 20 wieczorem. Dnia 1 g. 8 wieczór apogeum, d. 15 g. 4 popołudniu perigeum, d. 28 g. 8 wiecz. apogeum.

Jasne planety. Merkury w Niedźwiadku widzialny jest na krótko przed wschodem słońca, w d. 18 poczyna się zbliżać do słońca i świeci coraz krócej. — Wenus w Niedźwiadku przeważnie niewidzialna, skutkiem bliskości słońca, dopiero w końcu miesiąca ukazuje się na krótko przed wschodem słońca. — Mars w Wadze widzialny nad ranem na wschodniem niebie. — Jowisz w Bliźniętach znajduje się w d. 28 w opozycyi ze słońcem, świeci przez całą noc i jest bardzo dogodny do obserwacyi. — Saturn w Wodniku widzialny tylko wieczór do g. 10, później zachodzi.

Elementy meteorolog. dla Lwowa. Średnia temperatura — 2·2° C., średnia minimalna — 15·0°, średnia maksymalna + 7·40, ilość opadu 42 mm., najczęstsze wiatry zachodnie do południowo-zachodnich.

1906 RAPTULARZ NA GRUDZIEŃ 1906

1.	8.
	9.
2.	10.
3.	11.
4.	12.
5.	13.
6.	14.
7.	15.

1906 RAPTULARZ NA GRUDZIEŃ 1906

16.	24.
17.	25.
18.	26.
19.	27.
20.	28.
21.	29.
22.	30.
23.	31.

[64]

KALENDARZYK LOSOWAŃ NA ROK 1906.

Data ciąg. mies.	d.	Nazwa losów	Nominalna wartość	Ilość wyd. losów	Główna wygrana	Najmniejsza wygrana	Rok emis.	Ost. c. r
Styczeń	2	Kredytowe	koron 200	420.000	koron 300.000	koron 400	1858	1924
	2	5% regulacyi Dunaju.	,, 200	240.000	,, 140.000	,, 200	1870	1920
	2	Miasta Krakowa	,, 40	75.000	,, 50.000	,, 60	1872	1912
	2	„ Lublany	,, 40	75.000	,, 40.000	,, 60	1879	1929
	2	Czerwonego krzyża (austryackie) .	,, 20	600.000	,, 60.000	,, 30	1882	1933
		Sasko-Meiningen (Ciągnienie seryj)	zł.w.s. 7	500.000	Ciąg. premiowe 1 lutego		18 0	19 7
	3	Insbrukskie	koron 40	50.000	koron 30.000	koron 60	1871	1911
	5	Salzburskie	,, 40	86.315	,, 40.000	,, 60	187	1911
		3% austr. tow kred. ziem. II. em.	,, 200	400.000	,, 10 .000	,, 200	1889	19 3
	15	5% rosyjskie z r. 1864	rubli 100	1,0 0.000	rubli 200.000	rubli 13	1864	1925
	15	Serbskie tytoniowe 10-frankowe .	frank. 10	1,000.000	frank. 100.000	frank. 13	1888	1953
	15	2% serbskie 100-frankowe. . . .	,, 100	33 .000	,, 80.000	,, 100	1881	1 31
	16	Salma	koron 84	100.000	koron 84.000	kor 186,50	185	1912
Luty	1	4% z r. 1860 (Ciągnienie seryj) .	koron 1.000	400.000	Ciąg premiowe 1 maja		1860	1917
	1	Brunświckie (Ciągnienie seryi) . .	talar. 20	500.000	Ciąg. premiowe 31 marca		1868	194
	1	Czerwonego krzyża (włoskie) . .	lirów 25	600.000	lirów 20. 00	lirów 33	1886	1931
	1	Sasko-Meiningen (Ciągnienie num.)	zł.w.s. 7	500.000	zł.w.s. 5.000	zł.w.s. 9	1870	19 7
	1	3% tureckie	frank. 400	1,980.000	frank. 300.000	frank. 400	1870	1974
	1	3% austr. tow. kred. ziem. I. em .	koron 200	400.000	koron 90.000	koron 200	1880	1930
Marzec	1	Czerwonego krzyża (węgierskie) .	koron 10	800.000	koron 30.000	koron 15	18 3	1933
	1	Węgier. budowy tumu (Bazylika) .	,, 10	80 .00	,, 30.000	,, 13	1886	1936
	1	Miasta Wiednia	,, 200	300.000	,, 300.000	,, 320	18 4	1924
	14	5% rosyjskie z r. 1866	rubli 100	1,000.000	rubli 200.000	rubli 135	186	192
	31	Brunświckie (Ciągnienie numerów)	talar. 20	500.000	talar. .000	talar. 26	1868	192
Kw.	1	3% tureckie	frank. 400	1,980.000	frank. 600.000	frank. 400	1870	197
	2	4% regulacyi Cisy	koron 200	440.000	koron 80.000	koron 240	1880	193
	2	Rudolfa	,, 20	200.000	,, 30.000	,, 24	1864	1914
Maj	1	4% z r. 1860 (Ciągnienie numerów)	koron 1.000	400.000	koron 600.000	koron 1.000	1860	191
	1	Brunświckie (Ciągnienie seryj) . .	talar. 20	500.000	Ciąg prem owe 30 czer.		186	1924
	2	Czerwonego krzyża (włoskie) . .	lirów 25	60 .0 0	lirów 35.000	lirów 33	18 6	19 7
	5	3% austr. tow. kred. ziem. II. em.	koron 200	400.000	koron 100.000	koron 200	1889	1953
	14	Serbskie tytoniowe 10-frankowe .	frank. 10	1,00 .000	frank. 25.000	frank. 13	188	1953
	15	2% serbskie	,, 100	330.000	,, 80.00	,, 100	1881	1931
	15	4% węg. banku hipotecznego . . .	koron 200	400.000	koron 70.000	koron 200	188	1934
	15	3% austr. tow. kred. ziem. I. em. .	,, 200	40 .000	,, 90.000	,, 20	188	1930
	15	węgierskie premiowe	,, 200	300.00	,, 200.000	,, 344	1870	19 0
	15	Jó-sziv	,, 4	750.000	,, 0.000	,, 4	188	1948
Czerw.	1	Państwowe z roku 1864	koron 200	400.000	koron 300.000	koron 400	1864	1918
	1	3% tureckie	frank. 400	1,980.000	frank. 300.000	frank. 400	1870	197
	15	Miasta Budy	koron 80	50.000	koron 40.000	koron 13	1859	19 9
	3	Brunświckie (Ciągnienie numerów).	talar. 20	500.000	talar. 15.000	talar. 26	1868	1924
Lipiec	2	Sasko-Meiningen (Ciągnienie seryj)	zł.w.s. 7	50 .000	Ciąg. premiowe 1 sierp.		1870	1 7
	2	Miasta Wiednia	koron 200	300.000	koron 400.000	koron 320	1874	1924
	2	Kredytowe	,, 200	420.000	,, 300.000	,, 400	1858	1924
	2	Czerwonego krzyża (austryackiego)	,, 20	600.000	,, 30.000	,, 30	1882	1 33
	14	5% rosyjskie z r. 1864	rubli 100	1,00 .000	Ciągn. amor.	po rub. 135	1864	1925
	16	Salma	koron 84	100.000	koron 63.000	kor. 136, 0	1856	1912
	31	Clarvego	,, 84	42.000	,, 52.500	,, 126	1856	1915
Sierpień	1	Czerwonego krzyża (włoskie) . .	lirów 25	600.000	lirów 2 .000	lirów 33	1886	19 7
	1	4% państw. z r. 1860 (Ciąg. seryj)	koron 1.000	400.000	Ciąg. premiowe 2 listop.		1860	1917
	1	Brunświckie (Ciągnienie seryj) . .	talar. 20	500.000	Ciąg. prem.	30 września	1868	1 24
	1	3% tureckie	frank. 400	1,980.000	frank. 600.000	frank. 400	1870	1974
	1	Sasko-Meiningen (Ciągn. numerów)	zł.w.s. 7	500.000	zł.w.s. 10.000	zł.w.s.	1870	1927
	16	3% a r. tow. kred. ziem. I. em	koron 200	400.000	koron 90.0 0	koron 200	1880	1930
Wrzesień	1	Czerwonego krzyża (węgierskie) .	koron 10	00.000	koron 2 .000	koron 15	1883	1 3
	1	Węg. budowy tumu (Bazylika) . .	,, 10	800.000	,, 20.000	,, 13	1886	1936
	5	3% austr. tow. kred. ziem. II. em.	,, 200	400.000	,, 100.000	,, 200	1 89	1953
	14	5% rosyjskie z r. 1866	rubli 100	1,000.000	Ciąg. amort.	po rub. 135	186	1926
	14	Serbskie tytoniowe 10-frankowe .	frank. 10	1,000.000	frank. 75.000	frank. 13	1 8	1953
	1	2% serbskie 100-frankowe . . .	,, 100	330.00	,, 80.000	,, 100	1881	1931
	15	Palfiego	koron 84	93.000	koron 84.000	koron 147	1855	19 1
	30	Brunświckie (Ciągnienie numerów)	talar. 20	500.000	talar. 30.000	talar 26	1868	1925
Paź.	1	4% regulacyi Cisy	koron 200	440.000	koron 180.000	koron 240	1880	1930
	1	3% tureckie	frank. 400	1,980.000	frank 300.000	frank. 400	1870	1974
Listopad	2	4% państw. z r. 1860 (Ciąg. num.)	koron 1.000	400.000	koron 600.000	koron 1.200	1860	1917
	2	Miasta Wiednia	,, 200	300.000	,, 400.000	,, 320	1874	1924
	2	Czerwonego krzyża (włoskie) . .	lirów 25	600.0 0	lirów 35.000	lirów 35	1886	19 7
	2	Brunświckie (Ciągnienie seryj) . .	talar. 20	500.000	Ciągn. prem. 31 grudnia		1868	19 4
	15	Węgierskie premiowe	koron 200	300.000	koron 300.000	koron 344	1870	1920
	15	4% węg. banku hipotecznego . .	,, 200	40 .000	,, 70.000	,, 200	1884	1934
	1	Jó-sziv	,, 4	750.000	,, 30.000	,, 4	1888	1948
	16	3% austr. tow. kred ziem. I. em.	,, 200	400.000	,, 90.000	,, 200	1880	1920
Grudz.	1	Państwowe z r. 1864	koron 200	400.000	koron 300.000	koron 400	1 4	1918
	1	3% tureckie	frank. 400	1,980.000	frank. 600.000	frank. 400	1870	1974
	30	Brunświckie (Ciągnienie numerów)	talar. 20	500.000	talar. 15.000	talar. 26	1869	1924

Wszystkie nie wymienione losy, szczególnie zagraniczne losy miastowe jakoteż niemieckie klasowe loterye są w Monarchii austro-węgierskiej nie dozwolone.

Utrzymanie w stanie zdrowia
ŻOŁĄDKA

polega jedynie i wyłącznie na regularności stolca, należytem trawieniu, i zapobieżeniu uciążliwościom zatwardzenia.

Od 40-tu lat powszechnie znanym i skutecznie oddziaływającym środkiem na żołądek jest **Dra Rosy balsam z apt. B. Fragnera w Pradze.**

Jest on przyprawiony jak najstaranniej z najlepszych leczniczych ziół, w smaku jest on przyjemnym, zwiększa apetyt, ułatwia trawienie, reguluje stolec i przeczyszcza łagodnie; wskutek zatem swych znakomitych własności może być używanym ze sku em przy nadmiarze zjedzenia pokarmu, mylnej dyecie, zaziębieniu i zatwardzeniu, jakóteż przy odbijaniu się, zgadze, wzdęciu, tworzeniu się kwasów, uczuciu sytości nadmiernej i t. d.

Przesyłki uskuteczsnia się codziennie.

1 flaszka duża 2 K., mała 1 K.

Za poprzedniem nadesłaniem 1·50 K przesyła się 1 małą flaszkę, a za 2·80 1 wielką flaszkę, za 4·70 K 2 wielkie flaszki, za 8·— K 4 wielkie flaszki, za 22 K 14 wielkich flaszek opłatnie do wszystkich stacyj Austro-Węgier.

ZRANIENIA

wszelkiego rodzaju powinny być zabezpieczonemi przed zanieczyszczeniem

gdyż nawet najmniejsze skaleczenie — zaniedbane—może wywołać wielkie następstwa. Od lat 40-tu powszechnie znana, zmiękczająca maść domowa praska jest nader skutecznie oddziaływającym środkiem zapobiegawczym, a wskutek swych znakomitych własności, jakoto: uśmierzania bólu, zapobiegania zapaleniu, zabliźnienia ran, stała się ona powszechnie znnaym i używanym środkiem domowym leczniczym, którego też prawie w żadnym domu nie brakuje.

Przesyłki uskutecznia się codziennie.

1 duża puszka 70 hal., 1 mała puszka 50 hal

Za nadesłaniem poprzedniem 3·16 K przesyła się 4 puszki, lub za nadesłaniem 7·— K 10 puszek, opłatnie do wszystkich stacyj Austro-Węgier. (6004)

Ostrzeżenie! **Wszystkie części opakowania zaopatrzone są w prawnie chronioną markę ochronną**

Składy we wszystkich aptekach Austro-Węgier.

GŁÓWNY SKŁAD: **Apteka pod „Czarnym Orłem" B. Fragnera**

c. i k. nadwornego dostawcy w Pradze. K EINSEITE Nr. 189.

Następujące środki są jedynie wprost z apt. B. Fragnera w Pradze Nr. 189. do nabycia:

Sok z mchowych roślin. Tenże sok z najczystszych roślin, starannie przyrządzony oddziaływa nader skutecznie na piersi. Posiada on własności leczące **ból piersi**, flegmę usuwa, wskutek czego przewyższa on wszystkie inne środki, łagodzi cierpienia piersiowe, nie wpływając ujemnie na proces trawienia, pomniejsza kaszel i ułatwia przy kurczowym i suchym kaszlu odplucie flegmy. -- Flaszka 1·20 złr., pocztą o 20 ct. więcej.

Najtańszym, najskuteczniejszym i najnieszkodliwszym środkiem przeciw zatwardzeniu są pigułki przeczyszczające wyrobu Fragnera 120 pigułek 70 ct., pocztą opłatnie o 15 ct. więcej.

Wino Malaga żelaziste z chininą i kakaem jest środkiem nader skutecznym, wzmacniającym przy różnych słabościach organizmu ludzkiego, jak: przy niedokrewności, blednicy, nadwyrężeniu, przy ciężkich chorobach, utracie krwi itd. Flaszka 1·20 złr., pocztą o 20 ct. więcej.

Herbata na zęby, doświadczony, zmniejszający boleści środek, 1 paczka 25 ct. Pocztą, opłatnie, o 15 ct. więcej.

Najlepszy i najtańszy PLASTER TURYSTYCZNY, przeciw NAGNIOTKOM i twardej skórze 1 pudełko 30 ct., 3 pud. pocztą opłatnie 1 zł.

Przesyłki odwrotną pocztą.

W areszcie.

— Wytrychalski, jesteś aresztowany po raz dwunasty w tym miesiącu. I co cię tu sprowadza?

— Policya, prześwietny sędzio!

Zawodowiec.

— Wyobraź sobie, że Pukalskiemu odmówiono kredytu w naszej instytucyi.

— Dlaczego?

— Powiedziano, że on jest zawodowiec.

— Jakto?

— Bo od kogo tylko pożyczy, to go zawiedzie i nie odda.

Szczyt szyku.

Wygląda pani w tym nowym kapeluszu nadzwyczj szykownie. Jestem pewna, że nikt nie pomyśli, że pani jest mężatką: każdy będzie sądził, że pani mieszka sama.

Niezbity dowód.

— Więc, mężulku, dajesz mi słowo, że przestaniesz pić?

— Naturalnie... Oto pierwszy niezbity dowód — kupiłem scyzoryk bez grajcarka.

Z dniem 1 października przeniesiony na ul. Pańską l. 10.

ROZDZIAŁ II. GOSPODARSTWO DOMOWE.

Mój budżet.

Ile zarabiam rocznie? Odpowiedź na to pytanie rozstrzygnie odrazu kwestyę budżetu. Przyjmując za zasadę, że wydatki muszą stosować się do dochodu, nie dość powiedzieć sobie: Zarabiam rocznie 2400 koron, mogę zatem wydać 200 koron miesięcznie. Wydatki nie uporządkowane i nieujęte w pewne karby rozpłyną się, a rezultatem gospodarki — rozczarowanie i niedobór, zatem klęska.

W czyje kieszenie przechodzą te blaszki czerwone, białe i żółte, te papierki fioletowe, czerwone i niebieskie, które tak trudno zdobyć, a które tak łatwo wyślizgują się z naszych rąk? Otóż te pieniądze — 1200 czy też 12000 koron — przedstawiają cały dochód (zarobek) roczny. Jak podzielić tę sumę i co pozostanie z niej, gdy wszystkie wydatki roczne zostaną opłacone?

Na to pytanie odpowiedzieć mogą tylko rachunki gospodarstwa domowego. W gospodarstwie racyonalnem pierwszym obowiązkiem głowy rodziny — względnie pani domu — jest prowadzenie rachunków ze wszystkich wydatków. Jakaż to prosta rzecz i jak mało czasu zajmuje!

Prowadząc rachunki, unikamy trwonienia pieniędzy i przekonywamy się, czy dochody nasze wystarczają na pokrycie wydatków, czy też trzeba skalę życia obniżyć. Rachunki wskażą nam, które wydatki należy zmniejszyć, czy też zupełnie skasować.

Stosunek wydatków powinien być w przybliżeniu następujący:

Pożywienie i utrzymanie domu .	40—%
Mieszkanie	20— „
Ubranie.	10— „
Wychowanie dzieci . . .	7½ „
Opał i światło	4— „
Usługa	4— „
Podatek.	1½ „
Oszczędności.	5— „
Przyjemności	5— „
Drobne wydatki, podarki itp. .	3— „
Razem .	100—%

Na pożywienie (utrzymanie domu) liczymy $^2/_5$ czyli 40 proc. całego dochodu. W każdem gospodarstwie jestto największy wydatek, szczególną zatem uwagę dobra gospodyni zwraca na ten dział, gdyż nic łatwiejszego, niż aby niepostrzeżenie wzrósł ogromnie.

Drugim wydatkiem jest mieszkanie. Stanowi on zwykle $^1/_5$ część całego dochodu rocznego; stosunek ten wszakże niezawsze jest dokładny, gdyż małe mieszkania są stosunkowo droższe od większych, tak że przy mniejszych dochodach pozycya ta wzrasta z $^1/_5$ na $^1/_4$ ogólnego dochodu.

Z kolei przechodzimy do wydatków na ubranie. Krawiec, szewc, modniarka, praczka i wielu innych dostawców przypada na ten dział. Wymaga on szczególnie dobrego zarządu, tembardziej, że na ten cel preliminować możemy tylko 10 prc.

Dalszy wydatek stanowi wychowanie dzieci. W tym dziale popełniamy zazwyczaj niepowetowane błędy. Rodzice są obowiązani dać dzieciom jak najlepsze wychowanie. Jeżeli przeznaczamy tylko 7½%, to z góry zaznaczamy, że jest to bardzo mało. Każda dobra matka potrafi w innych działach zaprowadzić oszczędności, byleby ten dział powiększyć.

Na opał i światło preliminować możemy 4 prc. Jest to bardzo mało i tylko dobra gospodyni opędzi wszystkie wydatki tego działu. W większych gospodarstwach przy większych dochodach, wydatki na ten dział wzrosną w dwójnasób albo i wyżej.

Bardzo ważny wydatek, chociaż niekonieczny, nakładają nam panujące w Galicyi zwyczaje towarzyskie; mamy na myśli usługę. Dom, w którym dochód roczny wynosi 2400 koron, nie może prawie obejść się bez służącej. W większych miastach europejskich dobra gospodyni stara się obejść bez tej względnej pomocy i nikt jej tego za złe nie bierze, u nas nie odważymy się nawet czegoś podobnego proponować, obliczymy tylko koszt tego nieuniknionego zbytku.

Wynagrodzenie służącej do wszystkiego wynosi we Lwowie około 10 koron miesięcznie, jest to jednak wydatek najmniejszy, trzeba doliczyć utrzymanie, przynajmniej 20 koron miesięcznie, pomijając szkody wyrządzone, podarki gwiazdkowe, koszykowe, wypadki choroby i t. p. Musimy zatem koszt utrzymania służącej liczyć na 30 koron miesięcznie tj. 360 koron rocznie; stanowi to najmniej 15 prc. dochodu urzędnika, pobierającego 2400 koron.

W gospodarstwie racyonalnem wydatek ten nie może wzrosnąć do takiej wysokości. Dobra gospodyni nie powinna wydać na usługę więcej niż 4 prc całego dochodu.

Opłata podatków jest wydatkiem, w którym zabiegi gospodyni są bezskuteczne. Prawo podatkowe wymaga udziału w podatkach w stosunku do dochodów; udział ten jest mniejszy w małych gospodarstwach, wynosi przynajmniej 1 prc., liczymy na ten dział 100 prc.

Na przyjemności i rozrywki przezna-

czamy 5 prc. Jestto, niestety, bardzo mało. Wydatek na jedno pismo codzienne, kilka książek, kilka biletów do teatru, jedna podróż, wyczerpią ten dział w zupełności, tembardziej że zwiększenie innego działu wydatków zmusza zazwyczaj do uszczuplenia tej rubryki.

Na podarki, napiwki i t. p. nieprzewidziane a konieczne wydatki, niezależne od woli gospodyni, liczymy 4 prc.

Pozostaje jeszcze tylko 5%, które przeznaczyć musimy na czarną godzinę. Lekarz, apteka, wyprawa córki, jednoroczna służba wojskowa syna, przyczyniają się do tego, iżby składany w kasie oszczędności kapitał nie wzrósł zbyt wysoko. Kto nie odłoży przynajmniej 5 prc. ze swoich dochodów, nie może powiedzieć, iż dobrze gospodaruje 5% jest to śmiesznie mało. W krajach przemysłowych jak Francya i Anglia przyjęto zasadę odkładania przynajmniej 12 do 15% z dochodów. Pięć procent może wystarczyć tylko temu, kto ma zapewnioną emeryturę dla siebie i żony, a i wtedy powinien myśleć o wyposażeniu córek. Przemysłowiec, kupiec, urzędnik prywatny, robotnik, nie mający zapewnionej emerytury, muszą przynajmniej 10 prc. odkładać. Z tablicy procentów (p. w skorowidzu) łatwo obliczyć, jaki po pewnej ilości lat urośnie kapitał, jaką zatem zapewnić sobie można rentę na lata, w których nie będzie się zdolnym do pracy.

Kto zarabia:				Wydawać może miesięcznie na:									
rocznie Koron	miesięcz. Koron	tygodniowo około Kor.	hal.	Utrzymanie domu 40%	Mieszkanie 20%	Ubranie 10%	Kształcenie dzieci 7½%	Opał i światło 4%	Podatek 1½%	Oszczędność 5%	Przyjemności 5%	Usługa 4%	Drobne wydatki 3%
1200	100	23	07	40.—	20.—	10.—	7.50	4.—	1.50	5.—	5.—	4.—	3.—
1320	110	25	35	44.—	22.—	11.—	8.15	4.40	1.65	5.50	5.50	4.40	3.30
1500	125	28	80	50.—	25.—	12.50	9.38	5.—	1.87	6.25	6.25	5.—	3.75
1560	130	30	—	52.—	26.—	13.—	9.75	5.20	1.95	6.50	6.50	5.20	3.90
1800	150	34	60	60.—	30.—	15.—	11.25	6.—	2.25	7.50	7.50	6.—	4.50
2100	175	40	—	70.—	35.—	17.50	13.13	7.—	2.62	8.75	8.75	7.—	5.25
2280	184	42	46	73.60	36.80	18.40	13.80	7.36	2.76	9.20	9.20	7.36	5.52
2760	230	53	—	92.—	46.—	23.—	17.25	9.20	3.45	11.50	11.50	9.20	6.90
3000	250	57	60	100.—	50.—	25.—	18.75	10.—	3.75	12.50	12.50	10.—	7.50

Podług wskazanych powyżej norm można ułożyć budżet wydatków przy każdej dowolnej sumie dochodu. Główną rzeczą wszakże nie jest ułożenie budżetu, lecz ścisłe wykonanie go. Ażeby nie przekroczyć nakreślonego sobie budżetu, trzeba nieraz użyć całej siły woli i oprzeć się niejednej pokusie. W każdym razie w granicach budżetu utrzymać się można jedynie, prowadząc ścisłą rachunkowość, w tym celu przy końcu każdego miesiąca należy zestawić wszystkie wydatki i porównać z ustanowionym budżetem. Na str. 35 podajemy tabelkę, ułatwiającą wykonanie takiego zestawienia. Rubryki: rodzaj rozchodu, nie wyszczególniliśmy, gdyż szemat, przydatny dla wszystkich, jest niemożliwy; w dwudziestu rubrykach może każdy w miarę potrzeby swych rachunków wpisywać: 1. pożywienie; *a*) wydatki dzienne, *b*) rachunki miesięczne dostawców; 2 mieszkanie; 3 ubranie: *a*) pana, b) pani, *c*) dzieci, *d*) pranie; 4 wychowanie: *a*) szkoła (czestne), *b*) guwernantka (bona), *c*) lekcye (korepetytor), *d*) książki, nuty i t. p.; 5 opał i światło: *a*) drzewo i węgiel, *b*) oświetlenie; 6 podatki; 7 oszczędności: *a*) ubezpieczenia, *b*) kasa oszczędności; 8 przyjemności: *a*) przyjęcia, *b*) podróże. *c*) teatr i inne; 9 usługa: a) służba, *b*) stajnia; 10 drobne wydatki: *a*) miłosierdzie, *b*) napiwki i inne, *c*) podarki, *d*) lekarz.

Przestrzegamy przed niepotrzebnem rozdrobnieniem rachunków, co utrudnia prowadzenie i przegląd tychże. Podaliśmy znacznie więcej rubryk tylko w tym celu, żeby określić, pod którą z 10 rubryk naszego budżetu pewien wydatek podciągnąć i tylko wtenczas miałoby cel prowadzenie podziałów w rachunkach, jeżeli zależy nam na wykazaniu, ile na pewien cel wydajemy lub gdy chcemy się przekonać, czy na mniej ważne cele za dużo nie wydajemy.

UBEZPIECZENIA

Nr. policy	Rodzaj ubezpieczenia i Towarz., w którem ubezpieczyłem	Wysokość premii	Termin zapłaty	Zapłacono

SPRAWY MAJĄTKOWE.

Nieruchomości.

Data	Kupiłem, sprzedałem, zamieniłem nieruchomości:	Dochód		Rozchód	

Majątek ruchomy.

Data	Kupiłem, sprzedałem, zamieniłem akcye, pap. itp. inny mająt. ruch.	Dochód		Rozchód	

Prenumerata pism, książek i t. p.

....
....
....
....
....
....
....
....
....
....

Kupiłem książki, nuty itp.

Data	Autor, kompozytor i tytuł	Cena		Uwaga

Należy mi się:

Nazwisko dłużnika	Data pożyczki	Suma	Procent roczny	Data	
				zap.%	zwrot.

Winien jestem:

Nazwisko wierzyciela	Data długu	Kwota	Procent roczny	Data	
				zap.%	zwrot.

Kupiłem meble, ubrania itp.

Data	Przedmiot i dostawca	Cena	Uwaga

Wykaz dochodów z akcyj, obligacyj i innego majątku ruchomego.

Data	Nazwa akcyi lub papieru	Kwota

Styczeń													
Luty													
Marzec													
Kwiecień													
Maj													
Czerwiec													
Lipiec													
Sierpień													
Wrzesień													
Październik													
Listopad													
Grudzień													

	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj

Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październ.	Listopad	Grudzień	

	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj

Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październ.	Listopad	Grudzień	

ZESTAWIENIE WYDATKÓW ZA ROK 1906.

Rodzaj rozchodu	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Paździer.	Listopad	Grudzień	Razem
Razem . .													

Podział godzin.

	Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela

Podział godzin.

	Poniedziałek	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota	Niedziela

Notatnik tygodniowy.

	Niedziela	Poniedz.	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota

Notatnik tygodniowy.

	Niedziela	Poniedz.	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota

ADRESY.

Imię, nazwisko i zatrudnienie	Mieszkanie	Imię, nazwisko i zatrudnienie	Mieszkanie

Dano do prania	Dnia	Dnia	Dnia	Dnia	Dnia	Dnia	Dnia	Dnia	Dnia	Dnia ......
Bielizna mężka:										
Koszul męz. dziennych .										
„ „ nocnych . .										
Kaftaników										
Spodni par										
Skarpetek par										
....										
Bielizna damska:										
Koszul dz.										
„ noc.										
Kaftaników										
Majtek par										
Spodnic										
Pończoch par										
....										
....										
....										
Bielizna dziecięca:										
Koszulek										
Majteczek par										
Pończoszek par										
Kaftaniczków										
....										
....										
Drobiazgi:										
Kołnierzyków m. . . .										
„ d.										
Mankietów par										
Czepeczków r.										
Czepków noc										
Podwłośników										
Chustek do nosa										
„ batyst.										
Koronek łokci										
....										
....										
Bielizna stoł. i t. p. . .										
Obrusów biał.										
„ kol.										
Serwet stoł.										
Serwetek										
Ręczników										
Prześcieradeł										
Poszewek										
Jaśków										
Ścierek										
Firanek										

Bajki w edycyi poprawionej.

Staś i Mama.

Staś na sukni zrobił plamę,
Płacze i przeprasza mamę.
Korzystając z chwili mama,
Rzeknie: — Wie świat od Adama,
Że się łatwiej wyprać może
Wszelka plama na honorze,
Gdy z szampańskiem dasz śniadanie,
Z plamy śladu nie zostanie.
Też gdy skręci kto lub skradnie,
Nikt nie powie: „to szkaradnie"!
Skoro część skradzionej sumy
Rozdasz między biedne tłumy;
Czy kto hrabią jest lub chłopem,
Nazwie ciebie filantropem.
Plamić suknie — rzecz obrzydła,
Zwłaszcza, że dobrego mydła,
Stasiu, wierzaj mi, nie mamy,
Co wywabiałoby plamy.
Niech cię raczej gęś „utłuknie",
Gdy masz, Stasiu, plamić suknię —
Kończył słodki głos niewieści —
Chcesz plam? Róbże je na cześci.

*

— Jakto, żona twoja ma tak wspaniałe futro, a ty w taki chłód chodzisz w cienkim paltociku?

— Nic nie znaczy. Jak tylko pomyślę, ile mię kosztowało futro żony, zaraz mi sie gorąco robi.

! Jedyny rzeczywisty importer herbaty i kawy !

HANDEL HERBATY, KAWY I WINA

EDMUNDA RIEDLA

we Lwowie, ul. Teatralna 3 (naprzeciw Katedry)

poleca

HERBATĘ

zbioru majowego:

bezpośrednio z Chin sprowadzoną, ciemno naciągającą z wybornym smakiem i aromatyczną wonią ½ kilo:

Congo czarna	Nr. 1	zł. 1.60
Souchong czarna	„ 2	„ 2.—
„ „ zbiór majowy	„ 3	„ 3.—
Kaysow czarna	„ 4	„ 4.—
Melange de Londres	„ 5	„ 4.—
Pecco kwiatowej	„ 6	„ 3.—
„ „ karawanowej	„ 7	„ 4.—
„ „ najprzedn.	„ 8	„ 6.—
Gunpowder zielona perłowa	„ 9	„ 3.—
„ „ „	„ 10	„ 4.—
Wysiewki herbaciane		„ 1.30
„ „ z najlep. herbat		„ 1.60

Ceny herbaty oznacza się na ½ kilo w paczkach po ½, ¼, ⅛ kilo. Opakowanie nie liczy się. — Zamówienia z prowincyi wysyła się odwrotną pocztą.

STARY RUM Z JAMAJKI

stary bardzo dobry	stary ośmioletni	Cuba znakomity
cała butelka . zł. 2.40	cała butelka . zł. 1.80	cała butelka . zł. 1.25
pół butelki . „ 1.20	pół butelki . „ —.93	pół butelki . „ —.63
ćwierć butelki „ —.60	ćwierć butelki „ —.47	ćwierć butelki „ —.32

Arak de Goa (biały) stary znakomity. Cała flaszka 2 zł. 10 ct., pół flaszki 1 zł. 10 ct. — **Coynac** prawdziwy francuski z fabryki Royer, Guillota Co. w Cognac, flaszka 3 zł. 60 ct., pół flaszki 1 zł. 80 ct. Cognac kuracyjny stary, flaszka 5 zł., pół flaszki 2 zł. 50 ct. — **Wina** naturalne węgierskie, austryackie, francuskie, reńskie, hiszpańskie w najlepszej jakości — czyste, nie zaprawiane alkoholem.

6139 (Patrz ogłoszenie na str. 4).

Pierwszy protest.

— Nie, ja ci nie pozwolę umrzeć! — rzecze stanowczo żona do umierającego męża.

— Wiesz co, moja droga? — wyszeptał z trudem umierający — całe życie cię słuchałem; tym razem jednak wybacz... muszę nie być uległym — czuję to i przepraszam.

Nasze służące.

Proszę pani, dłużej tego nie zniosę, jeżeli pani jeszcze będzie mnie tak traktowała, napiszę romans: „Z małej gospodarki“.

— Cóż to, w żałobie?
— Tak, matka mojej żony umarła...
— Aha!... Ale czemu nie mówisz: „teściowa“?
— A bo, widzisz, była to rzeczywiście dobra osoba.

W sądzie.

— Oszukiwaliście pod cudzemi nazwiskami... Stwierdzono bowiem, że żadne z przytoczonych nie jest wasze.
— No, trudno, żebym ja porządnego nazwiska do podobnych łajdactw używał!...

ROZDZIAŁ III. KOŚCIÓŁ KATOLICKI.

Panujący Papież.

Papież 264.

JEGO ŚWIĄTOBLIWOŚĆ PIUS X.

Namiestnik Jezusa Chrystusa i Następca Księcia Apostołów, Patryarcha Zachodu, Prymas Włoch, Arcybiskup i Metropolita prowincyi rzymskiej, Biskup Rzymu, Głowa widzialna całego Kościoła, Władca udzielny w dobrach i posiadłościach doczesnych Stolicy św., przedtem Józef Sarto, urodz. w Riese 2 czerwca 1835 r., wyświęcony na kapłana d. 18 września 1858 r., jako biskup Mantui prekonizowany w r. 1884, mianowany kardynałem 12 czerwca 1893 r. a 15 czerwca tego samego roku mianowany patryarchą Wenecyi, wybrany papieżem d. 4 sierpnia 1903 r., koronowany d. 9 sierpnia 1903 r.

XX. ARCYBISKUPI I XX. BISKUPI NA ZIEMIACH POLSKICH.

Lwów: X. Dr. Józef Bilczewski, Arcybiskup-metropolita obrz. łac., Dr. teologii, członek austr. Izby Panów i Sejmu krajowego. (Konsystorz patrz rozdział: „Przewodnik po Lwowie“).

X. Andrzej Aleks. ze Szeptyc hr. Szeptycki, zak. Bazylianów, Arcybiskup-metrop. obrz. grecko-katolickiego, członek austr. Izby Panów i wice-marszałek Sejmu krajowego.

X. Józef Weber, tyt. Arcybiskup dardyński, Sufragan lwowski obrz. łac.; prałat domowy J. Ś.; kanonik metropolit. lwowski, Dr. Teologii, Rektor Semin. kleryków.

X. Józef Teodorowicz, Arcybiskup-metropolita ormiańsko-katolicki, członek austr. Izby Panów i Sejmu krajowego.

Kraków: Emin. X. kardynał Jan z Kozielska Puzyna Książę-Biskup, Dr. ob. praw, członek Izby Panów i Sejmu krajowego, rzecz. tajny radca J. Ces. Król. Apost. Mości.

X. Anatol Nowak, biskup tyt. irenopolski, Sufragan krakowski.

Przemyśl. X. Józef Pelczar, Biskup. Dr. Teol., prałat domowy J. Świąt. członek Sejmu krajowego.

X. Karol Fischer, Biskup tyt. malleński, Sufragan przemyski.

X. Konstantyn Czechowicz, Biskup obrz. gr.-kat., asystent tronu papieskiego i prałat domowy J. S., członek i b. wicemarszałek Sejmu kraj.

Tarnów: X. Leon Wałęga, Biskup Dr. Ś. T, członek Sejmu kraj.

Stanisławów: Biskup grecko-katolicki X. Grzegorz Chomiszyn.

Pod zaborem rosyjskim:

a) w Królestwie Kongresowem.

Arcybiskup Metropolita Warszawski: X. Wincenty Teofil Chościak Popiel.

Sufragan warszawski: X. Kazimierz Ruszkiewicz.

Sufragan łowicki: vacat.

Biskup kielecki: X. Tomasz Kuliński.

Biskup kujawsko-kaliski: X. Stanisław Zasitowiecki.

Sufragan kaliski: vacat.

Biskup płocki: X. Apolinary Wnukowski.

Biskup lubelski i podlaski: X. Franciszek Jaczewski.

Biskup sandomierski: X. Stefan Aleksander Zwierowicz.

Biskup sejneński: vacat.

Sufragan sejneński: vacat.

Biskup podlaski: vacat. Administrator dyecezyi JE. Biskup lubelski.

b) na Litwie i Rusi.

Arcybiskup Metropolita mohilewski: vacat.

Safragan mohilewski: vacat.

Biskup wileński: X. Edward bar. Ropp.

Biskup żmudzki: X. Mieczysław Pallulon.

Sufragan Żmudzki: X. Gaspar Felicyan Cyrtowt.

Biskup łucko-żytomierski: X. Karol Antoni Niedziałkowski.

Sufragan łucko-żytomierski: vacat.

Biskup miński: vacat. Administrator apostolski: JE. Arcybiskup mohilewski.

Biskup tyraspolski: vacat.

Sufragan tyraspolski: X. Józef Kessler.

Biskup kamieniecki: vacat. Administrator: Biskup łucko-żytomierski.

Pod zaborem pruskim:

Arcybiskup gnieźnieńsko - poznański: X. Floryan Stablewski.

Sufragan poznański: X. Edward Likowski.

Sufragan gnieźnieński: X. Antoni Andrzejewicz.

Biskup warmiński: X. Andrzej Thiel.

Sufragan warmiński: X. Herman, biskup tyt. cybistryjski.

Książę-biskup wrocławski: JEm. X. Jerzy Kopp, kardynał św. Rzymskiego Kościoła.

Sufragan wrocławski: X. Henryk Marx. biskup tyt. kolosseński.

Wikaryusz generalny cieszyński: Hudietz.

Biskup chełmiński: X. Augustyn Rosentreter.

BISKUPI POLACY ŻYJĄCY:

X. Karol Hryniewiecki, tytul. arcybisk. pergeński, b. biskup wileński.

X. Władysław Michał Zaleski. arcybiskup tebański, delegat apostolski Indyj wschodnich.

X. Franciszek Albin Symon, arcybiskup tyt. attalijski, b. biskup płocki.

X. Franciszek Malczyński, biskup leszeński (Alessio) w Albanii, zamieszkały w Kalmeti.

ROZDZIAŁ IV. MAŁY SZEMATYZM PAŃSTWOWY.

PANUJĄCY DOM CESARSKI W AUSTRYI:

I.

Franciszek Józef I-szy (Karol), Cesarz austryacki, Król węgierski, czeski i t. d. i t. d., ur. w Schönbrunn 18 sierpnia 1830; rozpoczął panowanie w monarchii austryackiej po zrzeczeniu się tronu swego wuja Ferdynanda I. i zrzeczeniu się następstwa tronu swego ojca, arcyks. Franciszka Karola, 2 grudnia 1848, ukoronowany jako król węgierski 8 czerwca 1867 w Budzinie, ożeniony 24 kwietnia 1854 z cesarzową ELŻBIETĄ (Amalią. Eugenią), córką księcia Maksymiliana bawarskiego, ur. w Possenhofen 24 grudnia 1837 r., koronowaną jako królowa węgierska 8 czerwca 1867 w Budzinie, zamordowaną 10 września 1898 r. w Genewie.

II.

Dzieci:

1. † **Zofia** ur. 5 marca 1855 zm. 29 maja 1857.

2. **Gizela** (Ludwika Marya) ur. w Laxenburgu 12 lipca 1856, zamężna 20 kwietnia 1873 z Leopoldem, księciem bawarskim (ur. 9 lutego 1846).

3. † **Rudolf** (Franciszek Karol Józef) królewicz i następca tronu cesarstwa austr., królewicz Węgier, Czech i t. d., arcyks. austryacki, marszałek, porucznik i wiceadmirał, właściciel pułku piechoty Nr. 19, korpusowego pułku artyleryi Nr. 10 i pułku ułanów Nr. 1, następnie szef ces. rosyj. pułku piechoty Newski Nr. 34, szef 2 brandeburskiego pułku ułanów Nr. 11, właściciel bawarskiego pułku kirasyerów Nr. 2 i pułkownik à la suite król. pruskiego pułku gwardyi cesarza Franciszka Nr. 2, doktór honoris causa uniwersytetów w Wiedniu, Budapeszcie i Krakowie, ur. w Laxenburgu 21 sierpnia 1858, zm. 30 stycznia 1889, ożeniony w Wiedniu 10 maja 1881 r. z **Stefanią** Klotyldą Ludwiką Herminą Maryą Karoliną) arcyksiężniczką austryacką, córką Leopolda II. króla belgijskiego, ur. 21 maja 1864, (wyszła za mąż powtórnie 22 marca 1900 r. za hr. Elemera Lonyaya).

Córka: **Elżbieta** (Marya, Henryeta. Stefania, Gizela) ur. w Laxenburgu 2 września 1883, zam. **z Ottonem ks. Windischgrätzem.**

4. **Marya Walerya** (Matylda. Amalia). ur. w Budzinie 22 kwietnia 1868, zamężna 31 lipca 1890 r. z arcyksięciem **Franciszkiem Salwatorem**, ur. 21 sierpnia 1866.

III.

Bracia Cesarza

1. † Arcyksiążę: **Maksymilian I.** (Ferdynand Józef), cesarz meksykański. ur. 6 lipca 1832, zmarł 19 czerwca 1867: ożeniony 27 lipca 1857 r. z **Karoliną** (Maryą Amalią) córką ś. p. króla Belgów Leopolda I. ur. 7 czerwca 1840, wdową od 19 czerwca 1867 r.

2. † Arcyksiążę **Karol Ludwik** (Józef Marya) generał kawaleryi, właściciel pułku ułanów Nr. 7, szef rosyjski 4 Lubowskiego pułku huzarów i właściciel prusk. pułku ułanów Nr. 8, protektor Akademii Umiejętności w Krakowie, członek honorowy Akademii Umiejętności w Wiedniu, ur. 30 lipca 1833, zmarł 19 maja 1896, ożeniony I. v. 2 listopada 1856 z Małgorzatą księżniczką saską, zm. 15 września 1858; II. v. 21 października 1862 z Maryą Anuncyatą, księżniczką sycylijską, zmarła 4 maja 1871; III. v. 23 lipca 1873 z **Maryą Teresą**, córką ś. p. Don Miguela, infanta portugalskiego ur. 24 sierpnia 1855.

3. Arcyksiążę **Ludwik Wiktor**, jenerał broni, właściciel pułku piechoty Nr. 65, szef. ces. ros. puł. piechoty Tomsk Nr. 9, ur. 15 maja 1842.

4. **Marya Anna**, ur. 27 października 1835, zm. 5 lutego 1840.

Dzieci (arc. Kar. Lud.) z drugiego małżeństwa.

1. **Franciszek Ferdynand**, następca tronu arcyksiążę Austryi-Este, generał kawaleryi, ur. 18 grudnia 1863, ożeniony morganatycznie z **Zofią z Choteków ks. Hohenberg**, dnia 1 lipca 1900.

2. **Otton Franciszek Józef**, marszałek-porucznik. ur. 21 kwietnia 1865, ożeniony 2 października 1886 z **Maryą Józefą**, księżniczką saską, urodzoną 31 maja 1867.

Dzieci: **Karol** (Franciszek Józef), ur. 17 sierpnia 1887. **Maksymilian** (Eugeniusz Ludwik), ur. 13 kwietnia 1895.

Ferdynand Karol Ludwik, pułkownik, ur. 27 grudnia 1868.

Małgorzata Zofia, ur. 13 maja 1870, zamężna od 24 stycznia 1893 z ks. Albrechtem Wirtemberskim, um. 27 sierpnia 1902.

Dzieci (arc. Kar. Lud.) z trzeciego małżeństwa:

3. **Marya Anuncyata**, ur. 31 lipca 1876.
4. **Elżbieta**. ur. 7 lipca 1878.

IV.

Linia Toskańska:

I. **Ferdynand IV**. syn ś. p. arc. Leopolda II. brata dziadka cesarza, Wielki książę Toskański od 21 lipca 1859 wskutek zrzeczenia się swego ojca, Wielkiego księcia Toskańskiego Leopolda II., marszałek porucznik i właściciel pułku piechoty Nr. 66, ur. 10 czerwca 1835, wdowiec od śmierci swej żony, Anny Maryi księżniczki saskiej 10 lutego 1859, powtórnie ożeniony 11 stycznia 1868 z Alicyą, księżniczką Parmy, ur. 27 grudnia 1849.

Rodzeństwo Ferdynanda IV.:

II. **Marya Ludwika Anuncyata**, ur. 31 października 1845 wdowa po księciu Karolu Ysenburg-Birstein.

III. **Ludwik Salwator**, pułkownik i właściciel pułku piechoty Nr. 58, ur. 4 sierpnia 1847.

Dzieci Ferdynanda IV. z drugiego małżeństwa:

1. **Ludwika Antonina**, ur. 2 września 1870, zaślub. 21 listopada 1891 z ks. Fryderykiem Augustem saskim 1903 rozwiedziona ma obecnie tytuł hr. Montignoso.
2. **Józef Ferdynand Salwator**, ur. 12 maja 1872, pułkownik.
3. **Piotr Ferdynand Salwator**, ur. 12 maja 1874. major.
4. **Henryk Ferdynand**, ur. 13 lutego 1878, rotmistrz.
5. **Anna Marya Teresa**, ur. 17 października 1879, zam. ks. Hohenlohe-Bartenstein.
6. **Małgorzata Marya**, ur. 13 października 1881.
7. **Germana Marya Teresa**, ur. 11 września 1884.
8. **Agnieszka Marya Teresa**, ur. 26 marca 1891.

Dzieci arcyks. Piotra Ferdynanda Salwatora:

1. **Godfryd** (Marya, Józef). ur. 14 marca 1902.
2. **Helena** (Marya, Alicya), ur. 30 października 1903.

Dzieci po ś. p. arc. Karolu Salwatorze:

1. **Marya Teresa**, ur. 18 września 1862 zam. za arc. Karolem Stefanem.
2. **Leopold Salwator**, ur. 15 października 1863, marszałek porucznik, ożeniony 24 października 1889 r. z Donną Blanką z Kastylii, córką ks. Carlos z Madrytu, ur. 7 września 1868.
3. **Franciszek Salwator**, ur. 21 sierpnia 1866, jenerał-major, ożeniony w Ischl 31 lipca 1890 z arcyks. Maryą Waleryą córką cesarza.
4. **Karolina Marya Immakulata**, ur. 5 września 1869.
5. **Marya Immakulata**, ur. 3 września 1878 zam. za ks. Robertem Würtemberskim.

Dzieci arc. Leopolda Salwatora:

1. **Marya Dolores**, ur. 5 maja 1891.
2. **Marya Immakulata**, ur. 9 września 1892.
3. **Małgorzata Raineria**, ur. 9 maja 1894.
4. **Rainer Salwator**, ur. 21 lipca 1895.
5. **Leopold**, ur. 30 stycznia 1897.
6. **Marya Antonina**, ur. 13 lipca 1899.
7. **Antoni**, ur. 20 marca 1901.
8. **Assunta**, ur. 10 sierpnia 1902.

Dzieci arc. Franciszka Salwatora:

1. **Elżbieta**, ur. 17 lutego 1892.
2. **Franciszek Karol**, ur. 17 lutego 1893.
3. **Hubert Salwator**, ur. 30 kwietnia 1894.
4. **Jadwiga**, ur. 24 września 1896.
5. **Teodor Salwator**, 9 października 1899.
6. **Gertruda**, ur. 19 listopada 1900.
7. **Marya Elżbieta**, ur. 19 listopada 1901.
8. **Klemens Salwator**, ur. 6 października 1904.

V.

Dzieci, wnuki i prawnuki po arcyksięciu Karolu, bracie dziadka cesarza:

Córka.

Marya Karolina (Ludwika Krystyna), ur. 10 września 1825, zaślubiona 21 lutego 1852 z arcyksięciem Rainerem Ferdynandem, ur. 11 stycznia 1827.

Wnuczka a córka śp arc. Albrechta:

Marya Teresa ur. 15 lipca 1845, zaślub. 18 stycznia 1865 z księciem Filipem Wirtemberskim.

Wnuki a dzieci śp. arc. Karola Ferdynanda:

1. **Fryderyk** (Marya Albrecht Wilhelm Karol), jenerał broni, właściciel pułku piechoty Nr. 52, ur. 4 czerwca 1856, ożeniony 8 października 1878 z **Izabellą**, księżn. Croy-Dülmen, ur. 27 lutego 1856.
2. **Marya Krystyna**, ur. 21 lipca 1858, zaślubiona 29 listopada 1879 z ś. p. Alfonsem XII, królem hiszpańskim, zmarłym 22 listopada 1885, królowa matka Hiszpanii.
3. **Karol Stefan** (Eugeniusz Wiktor), wiceadmirał, ur. 5 września 1860, ożeniony 28 lutego 1886 z **Maryą Teresą**, córką arcyksięcia Karola Salwatora.
4. **Eugeniusz** (Ferdynand Marya Pius Feliks), jenerał kawaleryi, ur. 21 maja 1863.

Prawnuki ś. p. arc. Karola a dzieci arc. Fryderyka:

1. **Marya Krystyna**, ur. 17 listopada 1879.
2. **Marya Anna**, ur. 6 stycznia 1882.
3. **Marya Henryka**, (Karolina Gabryela), ur. 10 stycznia 1883.
4. **Gabryela** (Marya Teresa), ur. 14 września 1887.
5. **Izabella** (Marya Teresa), ur. 17 listopada 1888.
6. **Marya Alicya**, ur. 15 stycznia 1893.
7. **Albert Franciszek**, ur. 24 lipca 1897.

Prawnuki arc. Karola a dzieci arc. Karola Stefana:

1. **Eleonora** (Marya Immaculata), ur. 28 listopada 1886.
2. **Renata** (Marya Karolina), ur. 2 stycznia 1888.
3. **Karol** (Albrecht Mikołaj Leon Gracyan), ur. 17 grudnia 1888.
4. **Mechtylda** (Marya Krystyna) ur. 11 października 1891.
5. **Leon** (Karol Marya) ur. 5 lipca 1893.
6. **Wilhelm** (Franciszek Józef) u. 8 lutego 1895.

VI.

Syn po arcyksięciu Józefie, bracie dziadka cesarza:

Józef (Karol Ludwik), jenerał kawaleryi, naczelny komendant obrony krajowej krajów węgierskiej korony i właściciel pułku piechoty Nr. 37; ur. 2 marca 1833, ożeniony 12 maja 1864 z **Maryą Klotyldą** (Adelajdą księżniczką Sasko-Kobursko-Gotajską, księżniczką Saską. ur. 8 lipca 1846.

Ich dzieci:

1. **Marya Dorota**, ur. 14 czerwca 1867 ks. Orleańska.
2. **Małgorzata**, ur. 6 lipca 1870, zamężna 15 lipca 1890 z ks. Albertem Thurn-Taxis.
3. **Józef**, pułkownik, ur. 9 sierpnia 1872.
4. **Elżbieta**, ur. 9 marca 1883.

Syn po arcyksięciu Rainerze bracie dziadka cesarza.

Rainer, jenerał broni, kurator ces. Akademii umiejętności w Wiedniu, naczelny komendant obrony krajowej zastąpionych w Radzie Państwa królestw i krajów i właść. pułku piechoty Nr. 59; ur. 11 stycznia 1827, ożeniony 21 lutego 1852 z Maryą Karoliną (Ludwiką Krystyną), drugą córką ś. p. arcyksięcia Karola Ludwika, ur. 10 września 1825.

VII.

Linia modeńska (wymarła po mieczu).

Arc. **Marya Beatrycze**, ur. 13 lutego 1824 wdowa po ks. Janie Burbońskim infancie hiszpańskim.

GENEALOGIA RODZINY CARSKIEJ.

(DOM ROMANOW-HOLSTEIN-GOTTORP)

I.

Car Mikołaj II Aleksandrowicz, cesarz i samowładca Wszech-Rosyi, car moskiewski, król polski i t. d. syn cara Aleksandra III, urodzony 6 maja 1868, wstąpił na tron po swoim ojcu dnia 20 października st. st. (1 listopada) 1894, ożeniony 21 listopada 1894 z **Aleksandrą Teodorówną**, (księżniczką Alicyą heską), urodzoną 25 maja 1872.

II.

Dzieci (Wielkie księżne i wielcy książęta):

1. **Olga**, ur. w Carskiem Siole 3 lutego 1895.
2. **Tatiana**, ur. w Peterhofie 29 maja 1897.
3. **Marya**, ur. w Peterhofie 14 czerwca 1899.
4. **Anastazya**, ur. w Peterhofie 5 czerwca 1901.

5. **Aleksy**, następca tronu, ataman wszystkich kozaków, szef finlandzkiego pułku gwaryi i t. d., ur. w Peterhofie 30 lipca 1904.

III.

Marya Teodorówna, carowa wdowa po carze Aleksandrze III, ur. 14 listopada 1847 jako księżniczka Dagmara duńska.

IV.

Stryjowie cara i ich dzieci.

Wielki książę Włodzimierz Aleksandrowicz, ur. w Petersburgu 10 kwietnia 1847, syn cara Aleksandra II a brat Aleksandra III, ożeniony z **Maryą Pawłówną** ks. meklemburską, urodzoną 2 maja 1854. Dzieci ich W. książęta i W. księżniczki:

1. **Cyryl**, ur. w Carskiem Siole 30 września 1876.
2. **Borys**, ur. w Petersburgu 12 listopada 1877.
3. **Andrzej**, ur. w Carskiem Siole 2 maja 1879.
4. **Helena**, ur. w Carskiem Siole 17 stycznia 1882, zamężna za ks. Mikołajem, następcą tronu greckiego.

Wielki książę Aleksy Aleksandrowicz, ur. w Petersburgu 2 stycznia 1850, dowódca całej floty rosyjskiej i naczelnik wydziału marynarki.

Wielka księżna Marya Aleksandrówna, ur. 5 października 1853 wdowa po ks. Alfredzie edymburskim, późniejszym ks. Sachsen-Coburg-Gotha

† **W. ks. Sergiusz Aleksandrowicz**, urodzony w Carskiem Siole 29 kwietnia 1857, zabity bombą przez Kalajewa w Moskwie dnia 19 lutego 1904. Wdowa po nim **Elżbieta Teodorówna**, z domu ks. heska, ur. 20 października 1864.

W. ks. Paweł Aleksandrowicz, ur. w Carskiem Siole dn. 21 września 1860, ożeniony po raz pierwszy z Aleksandrą ks. grecką zm. w r. 1891, po raz wtóry w Liworno 27 września 1902 z Olgą z domu Karnowiczówną, rozwiedzioną Pistohlkors, urodzoną w Petersburgu 1865. Dzieci z pierwszego małżeństwa W. księstwa:

1. **Marya**, ur. w Petersburgu 6 kwietnia 1890.
2. **Dymitr**, ur. w Ilińskoje 6 września 1891.

(Tu należą spowinowacone z domem carskim dzieci Aleksandra II z morganatycznego małżeństwa z ks. Katarzyną Dołgoruki, ks. Yurjewską, mianowicie ks. Jerzy Yurjewski, ur. 1872, ks. Olga Yurjewska, ur. 1873, zamężna hrabina Merenberg i ks. Katarzyna Yurjewska, ur. 1878 zamężna ks Bariatyńska).

V.

Bracia i synowie dziadka carskiego.

a) **Wielki książę Michał Mikołajewicz**, stryjeczny dziadek cara, ur. 1832 syn cara Mikołaja I, prezydent Rady państwa itd., ożeniony z Olgą (Cecylią) ks. badeńską zmarłą 1891.

Ich dzieci:

W. ks Mikołaj Michajłowicz (stryjeczny dziadka), ur. w Carskiem Siole 14 kwietnia 1859.

W. ks. Anastazya Michajłowna, ur. w Peterhofie 16 lipca 1860, wdowa po ks. Fryderyku Franciszku Mecklemburg-Schwerin.

W. ks. Michał Michajłowicz, ur. w Peterhofie 4 października 1861 ożeniony morganatycznie z Zofią z hr. Merenberg, br. Torby. Dzieci ich Anastazya, Nadieżda i Michał noszą nazwisko hrabiów Torby.

W. ks. Jerzy Michajłowicz, ur. w Tyflisie w sierpniu 1863 ożeniony z **Maryą Georgiewną** ks. grecką. Dzieci ich księżniczki:

1. **Nina Georgiewna**, ur. w Michajłowskoje 7 lipca 1901.
2. **Ksenia Georgiewna** ur. w Michajłowskoje 9 sierpnia 1903.

W. ks Aleksander Michajłowicz, ur. w Tyflisie 1 kwietnia 1866 ożeniony z **Ksenią Aleksandrówną** W ks rosyjską Ich dzieci książęta i księżniczki Rosyi:

1. **Irena** (Aleksandrówna) ur. 1895.
2. **Andrzej** (Aleksandrowicz), ur. 1897.
3. **Teodor** (Al.), ur. 1898.
4. **Nikita**, ur 1900.
5. **Dymitr**, ur. 1901.
6. **Rościsław**, ur 1902.

W. ks. Sergiusz Michajłowicz, ur. w Bajram 25 września 1869 inspektor jeneralny artyleryi i t. d.

b) Synowie i wnuki zmarłego W. ks. Konstantego Mikołajewicza (stryjeczni synowie cara):

W ks. Mikołaj Konstantynowicz, ur. w Petersburgu 2 lutego 1850.

W. ks. Olga Konstantynówna zam. królowa grecka, ur. w Pawłosku 22 sierpnia 1851.

W. ks. Wiera Konstantynówna, ur. w Petersburgu 4 lutego 1854 wdowa po ks. Eugeniuszu Würtemberskim.

W. Ks. Konstanty Konstantynowicz, ur. w Strzelnie 10 sierpnia 1858, szef szkół wojskowych i t. d ożeniony z **Elżbietą Mawrikiewną** księżniczką Sachsen Koburg. Ich dzieci książęta i Księżniczki Rosyi:

1. **Jan** (Konstantynowicz), ur. 1886.
2. **Gabriel** (Kon.), ur. 1887.
3. **Tatiana**, ur. 1890.
4. **Konstanty**, ur. 1890.
5. **Oleg**, ur. 1892
6. **Igał**, ur. 1894.
7. **Jerzy**, ur. 1903.

W. Ks. Dymitr Konstantynowicz, ur. w Strzelnie 1 czerwca 1860 r.

c) Synowie i córki zmarłego W. ks. Mikołaja Mikołajewicza (synowie stryjeczni cara).

W ks. Mikołaj Mikołajewicz, ur w Petersburgu 6 listopada 1856 jeneralny insp. kawaleryi i t. d-

W. ks. Piotr Mikołajewicz ur. w Petersburgu 10 stycznia 1864 r., ożeniony z **Milicą Mikołajewną** księżniczką czarnogórską. Ich dzieci książęta i księżniczki Rosyi:

1. **Maryna** ur. 1892.
1. **Roman.** ur. 1895
3 **Nadieżda,** ur. 1898.

GENEALOGIA HOHENZOLLERNÓW.

I.

Wilhelm II (Wiktor Albert), cesarz niemiecki, król pruski i t. d., urodzony w Berlinie 27 stycznia 1859, wstąpił na tron po śmierci swego ojca ces. Fryderyka III dn. 15 czerwca 1888, ożeniony 27 lutego 1881 z **Augustą Wiktoryą** księżniczką szlezwicko holsztyńską, urodzoną 22 października 1858.

II.

Dzieci cesarza:

1. **Fryderyk Wilhelm,** następca tronu ur. Marmor-Palais koło Poczdamu 6 maja 1882.
2. **Wilhelm Eitel Fryderyk,** urodzony tamże 7 czerwca 1883.
3. **Adalbert Ferdynand,** urodzony tamże 14 lipca 1884.
4 **August Wilhelm,** urodzony w Poczdamie 26 stycznia 1887.
5. **Oskar Karol Gustaw Adolf,** ur. w Mar. Pal. koło Poczdamu 27 lipca 1888.
6. **Joachim Franciszek Hubert,** urodzony w Berlinie 17 grudnia 1890.
7. **Wiktorya Ludwika,** urodzona w Mar. Pal. koło Poczdamu 13 września 1892.

III.

Rodzeństwo cesarza:

1. **Wiktorya Elżbieta Augusta Charlotta,** ur. w Poczdamie 24 lipca 1860, zamężna za ks. Bernardem Saxen Meiningen.
2. **Albert Wilhelm Henryk,** urodzony w Poczdamie 14 sierpnia 1862, ożeniony z Ireną ks. heską. Dzieci ich:
a) **Waldemar Wilhelm,** ur. 1889.
b) **Wilhelm Zygmunt,** ur. 1896.
3. **Fryderyka Wiktorya,** urodzona w Poczdamie 12 kwietnia 1866, zamężna za księciem Adolfem Schaumburg Lippe.
4. **Zofia Dorota,** urodzona w Poczdamie 14 czerwca 1870, zamężna za księciem Sparty, królewiczem greckim.
5. **Małgorzata Beatrycza,** ur w Poczdamie 22 kwietnia 1872, zamężna za ks. Fryderykiem Karolem heskim.

IV.

Stryjenka cesarza:

Ludwika Marya Elżbieta, córka ks. Wilhelma I, urodzona w Berlinie 3 grudnia 1838, zamężna za wielkim księciem Fryderykiem badeńskim.

V.

Stryjeczni stryjowie cesarza:

(po braciach dziadka t. j. ces. Wilhelma I)

a) Po ś. p. ks. Karolu:

Wnuki ks Karola a dzieci ś p. Fryderyka Karola:

1. **Ludwika Małgorzata,** ur. 1860, zam. za ks. Connaught.
2. **Joachim Fryderyk Leopold,** ur. 1865, ożeniony z **Ludwiką Zofią** ks. szlezwicko holsztyńską, z którego to małżeństwa są dzieci: **Joachim Fryderyk Zygmunt,** ur. 1891 **Wiktorya Małgorzata,** ur. 1890, **Fryderyk Karol,** ur. 1893 i **Franciszek Fryderyk Leopold,** ur. 1895

Córka ks. Karola:

Marya Anna Fryderyka, ur. w Berlinie 17 maja 1836, wdowa po Fryderyku landgrabi heskim.

b) Dzieci po śp. ks. Albercie:

Fryderyk Wilhelm Mikołaj Albert, regent księstwa brunświckiego, urodzony w Berlinie 8 maja 1837. Z małżeństwa jego z Maryą ks Sachsen Atenburg pozostają dzieci:

1 **Wilhelm Fryderyk Henryk,** ur. 1874.
2. **Wilhelm Joachim Albert,** ur. 1876.
3. **Fryderyk Wilhelm Wiktor,** ur. 1880.

Fryderyka Aleksandra, urodzona w Kamienicy na Śląsku 12 lipca 1880, wdowa po ks. Wilhelmie meklemburskim.

Z drugiego łoża linia hrabiów Hohenau.

Linia poboczna Hohenzollernów,

prawdopodobnie starsza, choć nie panująca, składa się obecnie z książąt **Leopolda,** jako głowy rodu, ur. 1835, dalej z jego braci i sióstr: **Karola,** ur. 1839, **Fryderyka** ur. 1843 i **Maryi** urodzonej 1875 a zamężnej za ks. Filipem belgijskim. Dalej linię tę tworzą synowie wymienionego ks. Leopolda: **Wilhelm Ferdynand** i **Karol Antoni,** nakoniec wnuki ks. Leopolda a dzieci Wilhelma: **Augusta Wiktorya, Fryderyk Wiktor i Franciszek Józef,** zaś wnuki ks Leopolda, a dzieci Karola Antoniego: **Stefania, Marya i Albert.**

NAJWYŻSZA REPREZENTACYA KRÓLESTW I KRAJÓW WCHODZĄCYCH W SKŁAD AUSTRYACKIEJ POŁOWY MONARCHII.

Rada państwa.

Izba panów (I. Franzensring)

składa się z 17 członków domu cesarskiego, 67 członków dziedzicznych, 16 dostojników kościelnych i 141 członków dożywotnich, mianowanych przez koronę.

Prezydent: J. E. Alfred ks. Windischgrätz.
I. Wiceprezydent: Karol ks. Auersperg.
II. Wiceprezydent: Ernest hr. Hoyos-Sprinzenstein.

Biuro: Sekretarze: Ludwik hr. Marenzi, rad. minist Dr Milius bar. Eberhardt.

Członkowie Izby panów:

na mocy ustawy zasadniczej z ziem polskich.

Puzyna z Kozielska Jan kniaź, kard., dr. książę-biskup krakowski.
Ks. dr. Józef Bilczewski, arcyb. metropolita lwow. obrz. łać.
Ks. dr. Andrzej Aleksander ze Szeptyc hr. Szeptycki arcyb. halicki obrz gr. kat.
Kopp Jerzy, kardynał książę biskup we Wrocławiu.
Ks. Teodorowicz Józef, arcyb. obrz. orm.

Członkowie Polacy:

mianowani dziedzicznie:

Baworowski Emil dr.
Czartoryski Jerzy ks., poseł na sejm.
Dzieduszycki Tadeusz hr., ordynat na Poturzycy.
Gołuchowski Agenor hr., min. spraw zagranicznych, ordynat na Skale.
Lanckoroński-Brzezie Karol hr.
Lubomirski Andrzej ks., kurator zakładu Ossolińskich poseł na sejm
Potocki Roman hr., ordynat na Łańcucie, poseł na sejm.

mianowani dożywotnie:

Badeni Stanisław hr. dr., marszałek kraju.
Biliński Leon, poseł na sejm, gubernator Banku austr.-węg.
Dunajewski Julian, dr. (b. min. skarbu), poseł na sejm.
Dunin-Borkowski Mieczysław hr., poseł na sejm.
Fedorowicz Władysław, właśc. dóbr.
Gorayski August, poseł na sejm.
Kraiński Władysław dr., poseł na sejm, prez. Tow. kr. ziemsk.
Loebl Herman (b. min. dla Galicyi).
Łoziński Władysław dr., b. red. „Gazety Lwowsk.“, czł. Akademii Umiej.
Małecki Antoni dr., kurat. liter. zakładu Ossolińskich.
Marchwicki Zdzisław, dr.
Madeyski Stan., (b. min. oświaty).
Michałowski Józef, wł. dóbr.
Piniński Leon hr., b. nam., poseł na Sejm.
Potocki Andrzej hr., b. nam., poseł na sejm.
Stadnicki Jan hr.
Szeptycki Jan hr., poseł na sejm.
Smolka Stanisław dr., prof. Un. Jag.
Tarnowski Stanisław hr. dr., poseł na sejm, prez. Akad. Umiej.
Tchórznicki-Mniszek Aleks. dr., prez. wyż. sąd. kraj. we Lwowie.
Zoll Fryderyk dr., prof. Uniw. Jag., poseł na sejm.
Zaleski Filip (b. namiestnik Galicyi), poseł na sejm
Zborowski Ignacy, czł. Trybunału stanu.

Izba posłów (I. Franzensring)

składa się z 425 członków, mianowicie: 46 z Austryi Dolnej, 20 z Austryi Górnej, 6 z Salzburga, 27 ze Styryi, 10 z Karyntyi, 11 z Krainy, 5 z Gorycyi i Gradyski, 5 z Tryestu, 5 z Istryi, 21 z Tyrolu, 5 z Vorarlbergu, 110 z Czech, 43 z Morawy, 12 ze Śląska, 78 z Galicyi, 11 z Dalmacyi, 11 z Bukowiny.

Prezydent hr. Vetter v. d. Lilie.
I. Wiceprezydent: Kaiser August, prof.
II. Wiceprezydent: dr. Zaczek Jan.

Z GALICYI 78 POSŁÓW z tych:

w Kole Polskiem.

a*) Abrahamowicz Dawid, Siemianówka, p. Szczerzec, Lwów, Kraszewskiego 21.
a. vacat, Stryj.
b. Binder Wilhelm, Wiedeń, Kohlmarkt 20.
a. Błażowski Julian, Czeremchów, p. Monasterzyska.
d. Błażowski Maryan, Nowosiółka, p. Jazłowiec.
a. Bobrzyński Michał, dr. pr., Kraków.
e. Bomba Antoni, Budziwój, p. Tyczyn.
b. Byk Emil, dr., Lwów, Jagiellońska 11.
d. Chamiec Jaksa Antoni, Skowiatyn.
a. Czajkowski Władysław, Lwów, Mickiewicza 10.
a. Czecz Lindenwald dr., Kozy.
e. Danielak Michał dr., Kraków, dom Pijarów.
e. Doboszyński Adam, Kraków, ul. św. Anny 3.
b. Dulęba Władysław, Lwów, pl. Maryacki 9.
a. Dzieduszycki Wojciech hr., Jezupol, p. Halicz.

---

*) Litery przed nazwiskami oznaczają klasę wyborów: a. wielka własność, b. miasta, c. izby handlowe, d. gminy wiejskie, e. powszechna kurya.

e. Fijak Maciej, włośc., Pietrzykowice.
a. Garapich Michał, Cebrów, p. Jezierna.
d. Giżowski Juliusz, Lwów, Lindego 9.
b. Głąbiński Stanisław dr., Lwów, Mochnackiego 50.
a. Gniewosz Władysław.
a. Gniewosz z Oleksowa Włodzimierz, Potok Złoty.
d. Gołuchowski Adam hr., Husiatyn.
a. Górski Piotr dr., Kraków, Franciszkańska.
b. Grek Michał dr., Lwów, Sykstuska 23.
a. Henzel Sewer, Lwów, Mochnackiego 10.
e. Jabłoński Wincenty, Krosno.
a. Jędrzejowicz Adam, Staromieście, p. Rzeszów.
c. Kolischer Henryk dr., Czerlany.
d. Komorowski Stefan hr., Przeworsk.
b. Królikowski Hugo, Przemyśl.
c. Małachowski Godzimir, Lwów.
d. Merunowicz Teofil, Lwów, Pańska 21.
e. Moysa Rosochacki Stefan, Rudniki.
e. Niementowski Tadeusz dr., Zbaraż.
d. Opydo Franciszek dr., Wadowice.
d. Pastor Leon ks., Biecz.
b. Petelenz Ignacy, Kraków.
b. Piętak Leonard dr., Wiedeń, Grillparzerstrasse 14.
e. Piniński Mieczysław hr., Lwów, 3-go Maja 19.
a. Poniński Aleksander ks., Horyniec.
a. Popowski Józef, Kraków, Karmelicka 25.
d. Potocki Jan hr., Rymanów Zdrój.
d. Potoczek Jan, włośc. Świniarsko, p. Nowy Sącz.
c. Rapaport Porada Arnold dr., Wiedeń, Plösslgasse.
b. Roszkowski Gustaw dr., Lwów, Długosza 20.
b. Rotter Jan, Kraków.
c. Sapieha Paweł ks., Siedliska, p. Rawa Ruska.
b. Seinfeld Natan dr., Stanisławów.
a. Sozański Stanisław, Kornałowice, p. Kranzberg.
d. Starzeński Henryk hr., Łowczyce, p. Hnizdyczów.
a. Starzyński Stanisław dr., Lwów, 3-go Maja 10.
b. Stojałowski Stanisław dr., Tarnów.
a. Struszkiewicz Władysław, Wiedeń, Langegasse 11.
b. Stwiertnia Paweł, Stanisławów.
d. Szajer Tomasz, włośc. Słocina, p. Rzeszów.
a. Szeptycki Kazimierz hr. dr., Dziewiętniki, p. Wybranówka.
d, Tyszkowski Paweł, Huwniki, p. Niżankowice.
e. Walewski Colonna Jan dr., Nossów, p. Zawałów (zasystowany jako czł. Koła).
Weiser Henryk. Sassów.
a. Wielowiejski Henryk dr., Kraków, Wolska 22.
e. Wilk Andrzej, włośc., Sieniawa, pow. Jarosław (wykluczony).
d. Włazowski Tomasz ks., Sieniawa.
a. Wodzicki Antoni hr., Kościelec, p. Chrzanów.
d. Wojtyga Jan, Półwsie Zwierzynieckie, p. Kraków.
e. Żyguliński Michał ks. dr., Tarnów.

W Polskiem stronnictwie ludowem:

d. Bojko Jakób, włośc., Gręboszów, p. Siedloszowice.
d. Krempa Franciszek, włośc. Padew.
d. Kubik Jan, włośc., Janowice, p. Bestwina.
d. Olszewski Michał, włośc., Lusławice, p. Zakliczyn.

W Związku socyalno-demokratycznym:

e. Daszyński Ignacy, Kraków.

W Klubie Rusinów:

e. Breiter Ernest, Lwów, Wałowa 11.
d. Jaworski Wasyl, Nowy Sącz.
d. Korol Michał dr., Żółkiew.
e. Kos Andrzej dr., Kałusz.
d. Romańczuk Julian, Lwów.

W Związku słowiańskim:

d. Barwiński Aleksander, Lwów, Sobieszczyzna 5.
d. Dłużański Jan dr., Wiedeń, Mariahilferstrasse 21.
d. Gładyszowski Emil dr., Tarnopol.
d. Mandyczewski Kornel ks., Nadwórna.

POSŁOWIE ZE SLĄSKA:

e. Cingr Piotr, Cieszyn, soc. dem.
b. Demel v. Elswehr Leonard, Cieszyn, niem. post.
e. Eldersch Mateusz, Berno, soc. dem.
b. Haase Teodor dr., Cieszyn, niem. post.
d. Hercmański Ryszard, Taschendorf, p. Odrau, str. niem. lud.
a. Hirsch Gustaw, Graz, wiern. w. wł.
e. Hofmann Franciszek. Opawa, niem. str. lud.
d. Kaiser August, Jawornik na Śląsku, niem. str. lud.
a. Larisch Moennich hr.
b. Lindner Henryk, Jawornik, wszechn.
d. Michejda Jan dr., Cieszyn, Koło pols.
e. Spens-Booden Emanuel, Ropica, Śląsk, wiern. w. włas.

POSŁOWIE Z BUKOWINY.

a. Bohosiewicz Zacharyasz, Czerniowce, dziki.
e. Flondor Teodor, Rogożestie p. Sinoutz, klub. rum.
d. Lupu Floryan dr., Czerniowce, dziki.
d. Lupul Jan, Czerniowce, klub. rum.

e. Pihuliak Hierotheus, Czerniowce, zw. słow.
a. Popowiczi Konstanty, Czerniowce, dz.
c. Rosenzweig Leon, Czerniowce, niem. post.
b. Skedl Artur, dr., Czerniowce, n. post.
b. Straucher Benno, Czerniowce n. post.
a. vacat.
d. Wassilko Mikołaj, Czerniowce, Klub Rusinów.

Komisya kontroli długów państwa.

I. Gmach Parlamentu: Prezydent: Dr. Wiktor Fuchs.

Członkowie Izby Panów:

Hr. Maksymilian Montecucculi-Laderchi.
Alojzy br. Czedik.

Członkowie Izby Posłów:

Kaftan Jan.
Dr. Fryderyk Nitsche.
Wolffhardt Edward dr

Trybunał państwa (Staatsgerichtshof).

Składa się z 23 członków, z których 10 wybiera Izba Panów i między nimi znajduje się 2 Polaków, a mianowicie: Simonowicz Jakób, prezydent Wyższego Sądu Kraj. we Lwowie i Uhle Karol prez. Sądu we Lwowie, a 13-stu wybiera Izba posłów, między nimi jest jeden Polak, Podlewski Edward dr., radca Dworu, prokurator Skarbu.

Trybunał (Reichsgericht).

I. Schillerplatz 4. Prezydent dr. Józef Unger.
Zastępca: dr. Emil Steinbach.

Trybunał administracyjny.

I. Herrengasse 23. I. Prezydent dr. Fryderyk hr. Schönborn.
II. Prezydent br. Karol Lemayer.

Prezydenci senatu:

Jego Eksc. Olivier Marquis Bacquehem, tajny radca.
Jego Eksc. Rudolf Alter v. Waltrecht.
Haberer Ludwik dr.

Trybunał dla spraw patentowych.

I. Schmerlingplatz 10. Prezyd. br. Alfred Prandau-Hilleprand.
Zastępca prezydenta Erwin Höpler prez. senatu Wyższego Sądu kasacyjnego.

WSPÓLNE MINISTERSTWA PAŃSTWA Z SIEDZIBĄ W WIEDNIU.

Ministerstwo c. i k. domu i spraw zagranicznych.

Ballhausplatz 2., Minister JE. hr. Agenor Gołuchowski.

Szefowie sekcyjni;

Mérey v. Kapos-Mére.
Müller v. Szentgyörgy Wład.

Handlowo polityczny szef sekcyi:

Suzzara Aleksander.

Dla szczególnych poruczeń:

J. Eksc. Zwiedinek v. Südenhorst Juliusz.

Departament dla szyfrowych i translacyjnych robót.

Naczelnik: Gustaw Ohms.
Zastępca; Eugeniusz Haan.

Komisya egzaminacyjna dla dyplomatów.

Prezes: Mérey v. Kapos-Mére.
Członkowie: M. Wickenburg, Adolf Plason de la Woestine i Emil Jettel v. Ettenach.

C. k. Archiwum Domu, Dworu i Państwa

Dyrektor: Gustaw Winter.
Wice-dyrektorzy: Arpad Karolyi i Antoni Felgel.

C. k. konsularna Akademia.

Favoritenstrasse 15.

Prezes: J. E. Juliusz Zwiedinek.
Dyrektor: Winter Antoni.
Prefekci: Leopold Pekotsch, Powell Józef (prowiz.).

C. k. konsularny Wyższy Sąd w Konstantynopolu:

Prezydent: Stefan Kvassay.
Austryacki konsularny wyższy sędzia: Henryk Fraus.
Węgierski konsularny wyższy sędzia: Albert Alexy dr.

C. i k. wspólne ministerstwo finansów państwa:

I. Johannesgasse 5., Minister JE. baron **Stefan Burian.**
Centralna Kasa Państwa: I. Singerstrasse 17, Dyr. Stelzel Adalbert.

Zarząd krajem: Bośnią i Hercegowiną.

Najwyższe kierownictwo centralne.
Szefowie sekcyi: Hugo br Kutschera i Edward Horowitz.

Radcy dworu: Pius bar. Lazarini i Petraszek Karol.

C. k. państwowe ministerstwo wojny:

I. Am Hof 14. Minister Henryk Pitreich.
Przyboczni adjutanci: Gwido Klingspor i Urban Ferdynand.
Szefowie sekcyjni: Artur Pino, Krobatin Aleksander, Jekelfalussy Ludwik, Röckenzaun Ryszard, szef intendentury.
Biuro prezydyalne. Naczelnik: Weigl Józef.

Szef sztabu jeneralnego:

JE. Fryderyk br. Beck.
Zastępca: Oskar Potiorek.

Sekcya marynarki.

Szef i komendant: Rudolf hr. Montecucculi, admirał.
Zastępca: Kneissler v. Maixdorf kontradmirał.

C. k. wspólny najwyższy trybunał rachunkowy.

I. Annagasse 5., Prezydent: JE. Ernest Plener.
Szef sekcyi: Saárossy-Kapeller Bela.
Radcy dworu: Zavadil Józef dr., Chrenoczy-Nagy Józef.

NAJWYŻSZY ZARZĄD PAŃSTWA DLA KRÓLESTW I KRAJÓW W RADZIE PAŃSTWA REPREZENTOWANYCH.

Rada ministrów. I. Herrengasse 7.

Minister-prez.: Paweł br. Gautsch v. Frankenthurn.

Członkowie:

Jen. Schönaich, min. obr. kraj.
JE. L. Wrba kier. min.
Artur hr. Bylandt-Rheidt, min. spr. wew.
dr. Franciszek Klein, kierownik min. sprawied.
Mausnet Jan Kosel, min. skarbu.
dr. Wilh. Hartel, min. ośw.
br. Guido Call-Rosenburg, min. handlu.
hr. Ferdynand Bouquoy, min. rolnictwa.
dr. Leonard Piętak, min. dla Galicyi.
dr. Antoni Randa, min. dla Czech.

Biuro telegraf.-koresp. Börseplatz 1.

Przełożony: Karol Fabrizii. Zastępca: Jan Ankwicz.

Gazeta Wiedeńska Bäckerstr. 28.

Naczelny redaktor: Eugeniusz Guglia dr. Zastępca: Ernest Löbl.

Minister dla Galicyi: I. Schillerplatz 4 dr. Leonard Piętak. Przydzieleni radcy sekcyjni: dr. Ignacy Rosner, dr. Zdzisław Dzierżykraj Morawski.

Minister dla Czech: dr. Antoni Randa, minister i 3 urzędników.

Ministerstwo spraw wewnętrznych.

I. Wipplingerstrasse 7 i Judenplatz 11.
Kierownik JE. hr. Artur Bylandt-Rheidt, min. spr. wewn.

Departament budowl. I. Hoher-Markt 5.

Przełoż. rad. min. Emil Förster.

Departament dróg, mostów i budowl. wodn. dla Galicyi i Bukowiny. I. Salvatorgasse 12.

Przełoż. Rad. min. Weber v. Ebenhof.

Departament budowl. wodn. Drahtgasse 2

Przełożony Józef Goldbach, rad. min.

Departament dla ubezpieczeń.

Przełożony Wolf Józef, szef sekcyi.

Ministerstwo oświaty i wyznań
I. Minoritenplatz 7.

Minister JE. dr. Wilhelm Hartel.
Szefowie sekcyjni: Alfred baron Bernd., Fryderyk Stadler v. Wolfersgrün, Józef Kanera i dr. Ludwik Ćwikliński
Radcy min.: Franciszek Józef Haymerle dr., Edward Holenia, Leon Beck v. Managetta dr., Max Hussarek v. Heinlein, Józef Lachmayer, Franz Wiener, Hye Franz, Mustatza Ksenof., Kelle Karol, Fesch Miłosz, Heidlmeir Henryk i Müller Adolf.

Centralna Dyrekcya dla Wydawnictwa książek szkolnych. I. Fichtegasse 4.

Kierownik: dr. Franc. le Monnier.

Dyrekcya Wydawnictwa książek szkolnych w Wiedniu. I. Schwarzenberg-Strasse 7.

Dyrektor: Jan Niederhofer.

Cesarska Akad. umiejętności. I. Universitätsplatz 2.

Kurator: JE. c. k. Wys. Arcyks. Reiner.
Kurator zast.: dr. Ernest Körber.
Prezes: dr. Edw. Suess.

Statystyczna centrn. komisya. I. Schwarzenbergstr. 5.

Prezydent: dr. Karol Inama-Sternegg.

Geologiczny instytut państwowy. III. Rasumoffskygasse 22.

Dyr.: Emil Tietze dr. fil.

Ministerstwo sprawiedliwości.
I. Schillerplatz 4.
Kierownik min. dr. Franciszek Klein.
Szef sekcyjny dr. Ferdynand Schrott.
Radcy minister.: Robert Holzknecht, Jan Hrouzek, Franciszek Homma, Józef Zawadzki, August bar. Pitreich, Jan Scharf, Regner Bleyleben, nacz. prezyd. biura, A. Roesch i G. Ladenbauer.

Najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny.
I. Schmerlingplatz 10.
I. Prezyd. JE. dr. Emil Steinbach.

Generalna prokuratorya I. Schmetterlingplatz 10.
Gen. prokur. JE. Leopold Cramer.

Ministerstwo skarbu.
I. Himmelpfortg. 8.
Min. JE. dr. Mauswet Jan Kosel.

Dyrekcya długów państwa. I. Singerstr. 17.
Przełożony radca dworu Jaggi Jan.

Kasa długów państwa. I, Singerstrasse 17.
Dyrektor: Jan Scharnagl.

Centralna Kasa państwowa. I. Singerstr. 17.
Dyr. Ferd. Stepanek.

Generalna dyrekcya zarządu tytoniu.
IX. Waisenhausg. I.
Jen. dyrektor: dr. Karol Kempf.

Główny magazyn tytoniu III. Rennweg 44.
Dyr. August Kurz.

Główne fabryki tytoniu:
1. Budziejowice, 2. Fürstenfeld, 3. Göding, 4. Hainburg, 5 Iglawa, 6. Celowiec. 7. Kraków, 8. Lublana, 9. Lanckorona, 10. Linz, 11. Monasterzyska, 12. Neutitschein, 13. Sacco, 14. Schwaz, 15. Siedlec, 16. Tabor, 17. Wiedeń III., 18. Wiedeń XVI. 13 Winniki.

Fabryki tytoniu w Galicyi:
Jagielnica i Zabłotów.

Dyrekcya doch. lot. i urząd loter.
III. Vordere Zollamtsstr. 7.
Dyr. Rudolf Schwabe.

Dyrekcya budynków dykaster.
I. Seilerstätte 22.
Dyr. Michał Koch.

Drukarnia państwowa i nadw. Rennweg. 16.
Dyr. Ernest Ganglbauer.

Główny urząd menniczy. III. Heumarkt.
Zast. dyr. Dymitr Petrovits.

Generalny urząd probierczy. III. Heumarkt 1.
Dyr. dr. Edward Przivoznik.

Główny urząd cech. III. Gumpendorferstr. 65.
Dyr. And. Piesch.

Ministerstwo handlu.
I. Postgasse.
Min. JE. br. Gwido Call-Rosenburg.
Szefowie sekcyjni: Rudolf Neubauer dr., Franciszek Stibral dr., Ryszard Hasenöhr dr.

Centr. Inspekcya przemysłowa. I. Dominikanerbastei 13.
Insp. Frydr. Muhl.

Centr. kier. poczt. i telegr. I. Postg. 8.
Centr. inspek. Fryderyk Wagner-Jauregg.
Nadinspekt. poczt.: Konrad Hoheisel.

Centr. Archiwum marek.
Siebensterng. 14.
Przeł. Teodor Opitz.

Biuro kursu poczt. III. Vordere Zollamtstr. 1.
Dyr. Franciszek Hlavaczek.

Dyrekcya budowy kanałów spławnych.
Kierownik min. handlu, zastępca szef sekcyi, dr. Franciszek Stibral, naczelnik oddz. techn. Jan Mrazick, nacz. oddz. adm. Rudolf Schuster v. Bonnot.

Urząd statyst. robotn. I. Biberstrasse 2.
Przeł. dr. Wiktor Mataja.

Urząd patent. VII. Siebensterng. 14.
Prezyd. Paweł Beck.

Norm. Komisya cechownicza. II. Prager-Reichsstr. 1.
Dyr. Wiktor Laag.

Administracya poczt. ekon. I. Postg. 17. i Börseplatz 1.
Dyr. dr. Eman. Czezik-Müller.

Urząd poczt kas. oszczęd. I. Postg. 7 i 9 i Schönlaterng. 13.
Dyrektor: (nieobsadzona).

Muzeum handlu. XI. Bergg. 16.
Prezyd. bar. Jan Chlumecky.

Ministerstwo kolei.

I. Nibelungengasse 4.

JE. Ludwik Wrba, kierow. min.
Szefowie sekcyjni: JEks. Ludwik Wrba, Franc. Liharzik dr. i Teodor Haberer dr., Karol Wurmb i Alojzy Stanie.
Naczelnik prezydyal. biura: dr. Banhaus.

Dyrekcya budowy kolei.

VI. Gumpendorferstrasse 10.

Dyrektor: Karol Wurmb.

Generalna inspekcya kolei austr.

IX. Althanplatz 3.

Gen. insp. Gustaw Gerstel.
Zastępca Franc. Perner.

Ministerstwo rolnictwa.

I. Liebieggasse 5.

Min. JE. hr. Ferd. Longueval-Bouquoy.
Szefowie sekcyjni: Max Vladimir bar. Beck i Józef Pop.

Ministerstwo obrony krajowej.

I. Babenbergenstrasse 5.

Min. JE. jen. Schönaich.
Szefowie sekcyjni: Kamillo Troll, Pravdik v. Mahran, Adolf Odelga i Messy de Bielle.

Wyższa komenda obrony krajowej.

I. Schillerplatz 4.

Komend. arcyks. Rainer.

Inspektor żandarmeryi.

I Babenbergerstr. 3.

Józef Döller v. Wolramsberg.

Najwyższy Trybunał rachunkowy.

I. Annagasse 5.

Prezyd. Eugeniusz bar. Hauenschield Bauer v. Przerąb.

ROZDZIAŁ V. MAŁY SZEMATYZM KRAJOWY.

NAJWYŻSZA REPREZENTACYA KRAJU.

Sejm krajowy.

Marszałek krajowy: J. E. hr. Stanisław Badeni.
Zastępca marszałka krajowego X. Dr. Aleksander Andrzej hr. Szeptycki arcybiskup metropolita halicki obr. gr. kat.

Członkowie zasiadający w Sejmie z mocy § 3 lit. a) i b) st. kraj.

X. Dr. Józef Bilczewski, arcybiskup-metropolita lwowski obrz. łacińsk. Lwów, Czarneckiego 30.
X. Dr. Aleksander Andrzej hr. Szeptycki z Szeptyc, arcybiskup-metropolita halicki obrz. gr. kat. zastępca marszałka kraj. Lwów, pl. św. Jura 5.
X. Józef Teodorowicz arcybiskup i metropolita obrz. orm Lwów, Skarbkowska 20
J. Em. X. Jan z Kozielska Puzyna Kardynał Książę Biskup krakow., Kraków.
X. Dr. Józef Pelczar, Biskup przemyski obrz. łac., Przemyśl.
X. Konstanty Czechowicz, Biskup przemyski, obrz. gr. kat., Przemyśl.
X. Dr. Leon Wałęga, Biskup tarnowski obrz. łać. Tarnów.
Ks. Grzegórz Chomyszyn, Biskup stanisławowski obrz. gr. kat., Stanisławów.

b) 3 Rektorowie dwu Uniw. i Politechn.

Dr. Antoni Gluziński, rektor uniwersytetu lwowskiego.
Seweryn Widt, rektor politechniki.
Ks Dr. Stefan Pawlicki, rektor uniwersytetu krakowskiego.

c) Prezes Akademii Umiejętności.

JE. Dr. Stanisław hr. Tarnowski, Kraków.

II. Członkowie Sejmu wybrani:

a) z kuryi większych posiadłości ziemskich:

Z okręgu wyborczego Krakowskiego: JE. dr. Badeni hr. Kazimierz, Busk, JE. dr. Bobrzyński Michał, Kraków, Górski Piotr, Kraków, dr. Milewski Józef, dr. Paszkowski Franciszek, Struszkiewicz Władysław.

Z okręgu wyborczego Brzeżańskiego: Onyszkiewicz Mieczysław, dr. Wereszczyński Józef, Torosiewicz Mikołaj.

Z okręgu wyborczego Czortkowskiego: Czaykowski Wiktor Wł., Horodyski Kazimierz, Kornel Paygert.

Z okręgu wyborczego Kołomyjskiego: Cieński Leszek, dr. Krzysztofowicz Mikołaj.

Z okręgu wyborczego Nowosądeckiego: dr. Pilat Tadeusz, dr. Mars Antoni

Z okręgu wyborczego Przemyskiego: August Gorayski, dr. Kozłowski Włodzimierz, dr. Kraiński Władysław.

Z okręgu wyborczego Rzeszowskiego: Stanisław Dąmbski, Stanisław Jędrzejowicz.

Z okręgu wyborczego Sanockiego: Laskowski Kazimierz, Trzecieski Jan, Urbański Mieczysław.

Z okręgu wyborczego Samborskiego: Niezabitowski Stanisław, Rayski Albin, dr. Skałkowski Tadeusz.

Z okręgu wyborczego Stanisławowskiego: Brykczyński Stanisław, JE. hr. Dzieduszycki Wojciech.

Z okręgu wyborczego Stryjskiego: Hr. Dzieduszycki Klemens, Rozwadowski Franciszek.

Z okręgu wyborczego Tarnowskiego: Dr Hupka Jan, Męciński Józef, Sękowski Stefan.

Z okręgu wyborczego Tarnopolskiego: Garapich Michał, Vivien Jan, Zagórski Eustachy.

Z okręgu wyborczego Złoczowskiego: Gniewosz Władysław, Gnoiński Wincenty, Schnell Oskar.

Z okręgu wyborczego Żółkiewskiego: Białoskórski Stanisław, dr. Starzyński Tadeusz, ks. Lubomirski Andrzej.

Z okręgu wyborczego Lwowskiego: JE. Abrahamowicz Dawid.

b) Z miast i Izb handlowo-przemysłowych.

Lwów. Dr. Małachowski Godzimir, Michalski Michał, JE. dr. Piętak Leonard, dr. Kolischer Henryk (z izby handl.-przem.), Bojko Jakób, dr. Rutowski Tadeusz, dr. Stanisław Głąbiński.

Kraków. Dr. Jaworski Władysław Leopold, Rotter Jan, dr. Leo Juliusz, dr. Rappaport Arnold (z Izby handlowo-przemysłowej), Federowicz Jan.

Przemyśl. Dr. Tarnawski Leonard.

Stanisławów. JE. dr. Biliński Leon.

Brody. Sala Oktaw, dr. Loewenstein Natan (z izby handlowo-przem.)

Jarosław Dr. Jahl Władysław.

Drohobycz. Wiśniewski Leonard.

Biała. Dr. Łazarski Stanisław.

Nowy Sącz. JE. dr. Dunajewski Julian.

Tarnów. Vayhinger Adolf.

Rzeszów. Dr. Jabłoński Stanisław.

Sambor. Dr. Tomaszewski Franciszek.

Stryj. Dr. Fruchtman Filip.

Kołomyja. Witosławski Kazimierz.

Brzeżany-Złoczów. Dr. Schatzel Stanisław.

Gorlice-Jasło. Skrzyński Adam hr.

Bochnia-Wadowice. Dr. Maiss Ferdynand.

Podgórze-Wieliczka. Maryewski Franciszek.

Sanok-Krosno. Lipiński Kazimierz.

c) Z gmin wiejskich.

Biała. Kramarczyk Franciszek.
Bóbrka. Dr. Mycielski hr. Stanisław.
Bochnia. Włodek Zdzisław.
Bohorodczany. Barabasz Aleksy.
Borszczów. Hr. Borkowski Mieczysław.
Brody. Ks. Effinowicz Teodozy.
Brzesko. Götz-Okocimski Jan.
Brzeżany. Traczewski Kazimierz.
Brzozów. Skrzyński Zdzisław.
Buczacz. Cielecki-Zaremba Artur.
Chrzanów. Hr. Potocki Andrzej.
Cieszanów. Gnoiński Jan.
Czortków. Dr. Rudrof Stanisław.
Dąbrowa. Ks. Wilczkiewicz Antoni.
Dobromil. Tyszkowski Paweł
Dolina. Ks. Bohaczewski Teodor.
Drohobycz. Ochrymowicz Ksenofont.
Gorlice. Płocki Władysław.
Gródek. Br. Brunicki Adolf.
Grybów. Huza Michał.
Horodenka. Teodorowicz Antoni.
Husiatyn. Hr. Gołuchowski Adam.
Jarosław. JE. ks Czartoryski Jerzy.
Jasło. Ks. Wesoliński Adam.
Jaworów. Hr. Szeptycki Jan.
Kałusz Dr. Wurst Adolf.
Kamionka Strum. JE. hr. Badeni Stanisław.
Kolbuszowa. Hr. Tyszkiewicz Janusz.
Kołomyja. Puzyna kniaź Roman.
Kosów. Zaleski Filip.
Kraków. Ks. Szponder Andrzej.
Krosno. Stapiński Jan.
Limanowa. Hr. Wodzicki Antoni.
Lisko. Staruch Antoni.
Lwów. Merunowicz Teofil.
Łańcut. Żardecki Bolesław.
Mielec Krempa Franciszek.
Mościska. Hr. Stadnicki Stanisław.
Myślenice. Ks. Lubomirski Kazimierz.
Nadwórna. Ks. Mandyczewski Kornel.
Nisko. Dr. Kostheim Klemens.
Nowy Sącz. Potoczek Stanisław.
Nowy Targ. Bednarski Jan.
Pilzno. Buynowski Tytus.
Podhajce. Lityński Edmund.
Przemyśl. Dr. Czajkowski Władysław.
Przemyślany. JE. hr. Potocki Roman.
Rawa. Ks. Mazikiewicz Wiktor.
Rohatyn. Dr. Mogilnicki Andronik.
Ropczyce. JE. Jędrzejowicz Adam.
Rudki. Bal Stanisław.
Rzeszów. Szajer Tomasz.
Sambor. Sozański Feliks.
Sanok. Truskolaski Włodzimierz.
Skałat. JE. hr. Piniński Leon.
Śniatyn. Moysa-Rosochacki Stefan.
Sokal. Dr. Kraiński Wincenty.
Stanisławów. Huryk Józef.
Stary Sambor. Agopsowicz Stanisław.
Stryj. Dr. Eugeniusz Oleśnicki.
Tarnobrzeg. Hr. Tarnowski Zdzisław.
Tarnopol. Hr. Korytowski Juliusz.

Tarnów. Włodek Filip.
Tłumacz. Urbański Jan
Trembowla. Hr. Baworowski Jerzy.
Turka. Glidziuk Michał.
Wadowice. Ks. Stojałowski Stanisław.
Wieliczka. Skołyszewski Wiktor.
Zaleszczyki. Cieński Tadeusz.
Zbaraż. Ostapczuk Dmystro.
Złoczów. (Vacat).
Żółkiew. Dr. Korol Michał.
Żydaczów. Pawlikowski Stanisław.
Żywiec. Szwed Wojciech.

Wydział Krajowy we Lwowie.

Marszałek krajowy.

JE. hr. Stanisław Badeni.

Zastępca marszałka krajowego.

Pilat Tadeusz, dr. pr.

Członkowie Wydziału.

Glidziuk Michał
Dąmbski Stanisław dr. pr.
Onyszkiewicz Mieczysław.
Jahl Władysław dr. praw.
Wereszczyński Józef, dr. praw.

Zastępcy.

Jabłoński Stanisław, dr. med.
Jędrzejowicz Stanisław.
Sala Oktaw.
Sękowski Stefan.
Trzecieski Jan.
Wurst Adolf, dr. med.

Prezydyum.

JE. hr. Badeni Stanisław — sprawy tyczące się Sejmu — sprawy tyczące się Wydziału krajowego — sprawy osobiste urzędników — podania o zasiłki i zapomogi.

Dep. I. dr. Józef Wereszczyński — sprawy gminne i szkolne — stypendya — teatry — fundacya Skarbkowska i inne fundacye.

Dep. II. dr. Jahl Władysław — finanse — przemysł — szkoły przemysłowe — sprawy górnicze — sprawy opłat od piwa.

Dep. III. Dr. Tadeusz Pilat — rolnictwo — szkoły rolnicze — sprawy regulacyi i melioracyi.

Dep. IV. Dąmbski Stanisław, dr. pr. — drogi, koleje żelazne, miejsca funduszowe w „Teresianum“, sprawy szlacheckie, biura pośrednictwa pracy.

Dep. V. Mieczysław Onyszkiewicz — szpitale krajowe i prowincyonalne — sprawy sanitarne (w ogóle dobroczynność).

Dep. VI. Michał Glidziuk — granice kraju i ich obrona — sprawy wojskowe — sprawy policyjne i prawne — szupaśnictwo — sprawy żandarmeryi krajowej.

Komisya krajowa dla spraw przemysłowych.

Przewodn. hr. Stanisław Badeni, zastępcy: ks. Andrzej Lubomirski, Jan Rotter.

Komisya krajowa dla spraw rolniczych.

Przewodn. hr. Stanisław Badeni, zastępcy: Stadnicki St. hr., Karol Czecz.

Kancelarya Wydziału krajowego.

Radca Ekielski Józef, dr. praw.
„ Szyszyłowicz Ignacy, dr. fil. dla spraw rolnicz.
„ Antoniewicz Jan
„ Pierożyński Eugeniusz
„ Jabłonowski Jerzy
Sekret. Stadnicki Wilhelm
„ Żeńczak Władysław
„ Abgarowicz Józef
„ Kucharski Karol
„ Schworm Bronisław
„ Słomkowski Władysław
„ Sawczyński Henryk, dr. pr.
„ Białobrzeski Marceli
Wicesekret. Jędrzejowski Konstanty
„ Starzecki Adam
„ Gaszyński Zdzisław
„ Theodorowicz Stanisław
„ Latoszyński Mikołaj
„ Pisarski Feliks, dr. pr.
„ Masłowski Mieczysław

Oddział statystyczny.

Kier. nieobsadzony.

Biuro melioracyjne.

Dyr. Kędzior Andrzej.
Zast. Józef Jankowski.
Ref. adm. prawn. Brąglewicz Leopold.

Inspektor szpitali.

Sawicki Stella Jan, dr. med., tyt. radca.

Oddział techniczno-drogowy.

Dyr. Szyszkowski Wł.
Zast. dyr. Jankowski Kaz.

Krajowe biuro kolejowe.

Dyrektor Kułakowski Stanisław.
Zastępca Motylewski Zygmunt.

Oddział rachunkowy

Dyr. Tarnawski Teofil.
Zast. dyr. Krobicki Wiktor.

Urzędnicy kasowi.

Dyr. Siłkiewicz Władysław.
Zast. dyr. Kotiers Franciszek.

Oddział manipulacyjny.

Dyr. Piotrowski Kazimierz.

WŁADZE POLITYCZNE.

Namiestnictwo.

Namiestnik: JE. hr. Andrzej Potocki.

Wiceprezydent namiestnictwa: hr. Włodzimierz Łoś.

Radcy dworu: Jaegerman Antoni.— Piwocki Jerzy.

Szef biura prezydyalnego: radca dworu: Wacław Zaleski.

Departament I.: radca, kierow. Juliusz Kadyj, starosta, gminne.

Departament II.: radca namiest. Ignacy Korzeniowski, duchowne.

Departament III. starosta Karol Lidl, przemysłowe.

Departament IV.: radca Seweryn Bańkowski, wojskowe.

Departament V.: starosta dr. Zoll, szkoły średnie i wyższe.

Departament VI. 1.: star. Grodzki, stypendyjne i sanitarne.

* Departament VI. 2.. radca dworu, dr. Józef Merunowicz, sanitarne.

Departament VII. 1.: radca Stanisław Ustyanowski, administracyjne, drogowe i kolejowe.

Departament VII. 2.: radca dworu Maciej Cholewa Moraczewski, techniczne.

Departament VIII.: dyr. Komarnicki Miecz., rachunkowe.

Departament IX.: radca Bogumił Szeligowski, lasowe.

Departament X.: radca Zimny Jan, sprawy metrykalne i żydowskie.

Departament XI.: radca Czeżowski Jan Adam, sprawy finansowe.

Departament XII.: star. Hołodyń Antoni, sprawy gospodarstwa krajowego.

Departament XIII.: star. br. Loebl, sprawy karne.

Departament XIV.: radca Roder Fr., sprawy przynależności i obywatelstwa.

Departament XV.: radca Roman Szymanowski.

Szkoły ludowe. S. I. Szef: radca dworu Ignacy Dembowski, Sek. II. Starosta Bukowczyk.

Inspektorzy szkół ludowych: Bolesław Baranowski, Mieczysław Zaleski, Tomasz Tokarski, ks. Antoni Głodziński, Jan Matijów, Medard Antoni Kawecki.

Szkoły średnie: kraj. inspektorzy szkolni: Jan Lewicki, dr. Ludomił German, Emanuel Dworski, Majchrowicz Franciszek

Inspektor szkół przemysłowych: Jan Nepomucen Franke, radca dworu.

Redaktor urzędowej Gazety lwowskiej: radca dworu Adam Krechowiecki.

Protomedyk: dr. Józef Merunowicz.

Weterynarz kraj.: Ponicki Franciszek.

Kier. oddziału hydrograficznego: Pożniak Wiktor.

Kraj. inspektor lasowy: Scheuring Herman.

Dyrektorzy urzędów pomocniczych: Franciszek Wagner, Arnold Des Loges.

C. k. Rada szkolna krajowa.

Prezydent: Namiestnik hr. Andrzej Potocki.

Wiceprezydent: Płażek Edwin, dr. praw.

Członkowie Rady szkolnej krajowej:

Dembowski Ignacy, radca dworu.
Reiner Antoni, radca nam.
Ks. Lenkiewicz Zygmunt, dr. teol.
Ks. Biliński Emil, kan. kap. gr
Dr. Ciesielski Teofil, prof. uniw. lw.
Barwiński Aleksander, prof. sem. naucz.
Hr. Piniński Leon.
Dr. Wereszczyński Józef.
Dr. Jordan Henryk.
* Franke Jan, c. k. radca dworu.
* Dworski Emanuel.
* Zaleski Mieczysław.
** Rotter Jan.
** Drewnowski Ignacy.
* Baranowski Bolesław.
* Lewicki Jan.
* Dr. German Ludomił.
* Tokarski Tomasz.
* Matijów Jan.
* Stefanowicz Antoni.
* Majchrowicz Franc.
* Kawecki Medard.
* Lewicki Tadeusz (prof. gimn. przydziel).
* Jahner Alfred (prof. gimn. przydziel).
* Głodziński Antoni (prof. sem. przyd.).
* Inspektorowie krajowi.
** Członkowie sekcyi przemysłowej.

Komisya regulacyi rzek w Galicyi.

Przew.: nam. hr. Potocki.
Zast.: hr. Wł. Łoś.
Del. nam. techn. R. Ingarden.

C. k. Dyrekcya gal. funduszu propinacyjnego.

Prezydent: Namiestnik hr. Andrzej Potocki.

Wiceprezydent: hr. Wł. Łoś.

Dyrektor urzędujący: Antoni Jaegerman, Radca dworu.

C. k. Rada zdrowia.

Przewodniczący: dr. Adam Czyżewicz

Zastępca przewodniczącego: dr. Festenburg Gerard.

Komitet dla spraw chowu koni w Galicyi.

Przewodniczący: Namiestnik hr. Andrzej Potocki.

Inspektorat przemysłowy.

Starszy Inspektor: Arnulf Nawratil, radca rząd. Lwów.
Inspektor I. kl.: Zygmunt Kremer, Kraków.
Inspektor II. kl. Smyczyński Ludwik, Stanisławów, Adam Karol, Lwów i Skrochowski Kazimierz, Kraków.

Krajowa Komisya agrarna.

Przewodniczący: JE. Andrzej hr. Potocki, c. k. Namiestnik.
1-szy zast. dr. Tadeusz Pilat, czł. Wydz. kraj.
2-gi zast. Mieczysław Onyszkiewicz, czł. Wydz. kraj.
Referent: Radca dworu, Antoni Jaegermann.

Gal. Filia Biura koresp.

Kierownik filii: Stanisław Rossowski, kier. oddziału lwowskiego Maryan Szydłowski.

Dyrekcya policyi.

We Lwowie.

Dyrektor: Wilhelm Schechtel, radca rząd.
Radcy pol.: Meyer Edward, Kreiner Gabryel.

W Krakowie.

Kierownik dyrekcyi: Flatau Michał przydzielony radca dyr. pol. we Lwowie.
Radca pol.: Władysław Swolkien.

WŁADZE SĄDOWE.

SĄDY.

Wyższy Sąd krajowy we Lwowie.

Prezydent: JE. dr. Aleksander Mniszek-Tchorznicki, rzecz. tajny radca.
Wiceprez.: dr. Jan Dylewski.

Do okręgu wyższego sądu krajow. we Lwowie należą następujące Trybunały I. instancyi: sądy kraj. we Lwowie i w Czerniowcach, oraz sądy obwodowe w Przemyślu, Stanisławowie, Kołomyi, Samborze, Tarnopolu, Złoczowie, Brzeżanach, Sanoku, Stryju, Suczawie. Patrz: skorowidz Galicyi.

Sąd krajowy we Lwowie.

Prezydent: dr. Edward Bauch.
I. wiceprezyd.: (jako kierownik kraj. sądu karnego) Stanisław Przyłuski.
II. wiceprez.: Kornel Wieniawa Zubrzycki.

Do okręgu lwowskiego sądu kraj. należą następujące sądy powiatowe: Trzy sądy powiatowe we Lwowie. Sekcya I., II, i III., dalej Bełz, Bóbrka, Cieszanów, Gródek, Janów, Kulików, Lubaczów, Wielkie Mosty, Niemirów, Rawa, Sokal, Szczerzec, Uhnów, Winniki, Żółkiew. — Patrz: skorowidz Galicyi.

Nadprokuratorya państwa.

We Lwowie (dla Galicyi wschodniej i Bukowiny).

Nadprokur.: Henryk Hayderer, ozdobiony krzyżem zasługi z koroną.
I. Zast. nadprok.: Schneider Adam.
II. Zast. nadprok.: Lewicki Roman.

W Krakowie (dla Galicyi zach.).

Nadprokur.: dr. Władysław Wędkiewicz.
Zast. nadpr.: Czyszczan Kazimierz.

Prokuratorya państwa.

W obrębie wyższego sądu kraj. we Lwowie

Lwów (prokur.): Barth Mieczysław, Przemyśl, Sambor, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Złoczów, Kołomyja, Brzeżany, Sanok, Czerniowce, Suczawa.

W obrębie wyż. sądu kraj. w Krakowie:

Kraków: (prokur. Roman Doliński radca sądu kraj wyż.) Tarnów, Rzeszów, Nowy Sącz, Wadowice, Jasło.

Zakłady karne.

Dla mężczyzn we Lwowie, Stanisławowie i Wiśniczu.

Dla kobiet we Lwowie.

WŁADZE SKARBOWE.

Krajowa Dyrekcya skarbu we Lwowie.

Prezydent Hr. Andrzej Potocki.
Wiceprezydent: Dr. Witold Mora Korytowski.

Dyrekcyi tej podlegają następujące urzędy: Administracya podatków we Lwowie i w Krakowie; Dyrekcye okręgów skarbowych w Brodach (z powiatami polit.: Brody, Kamionka Strumił.,

Złoczów), Brzeżanach (Brzeżany, Podhajce, Przemyślany, Rohatyn), Czortkowie (Borszczów, Czortków, Husiatyn), Jarosławiu (Cieszanów, Jarosław, Łańcut), Kołomyi (Horodenka, Kołomyja, Kosów, Śniatyn, Nadwórna, Zaleszczyki), Krakowie (Bochnia, Chrzanów, Kraków, Wieliczka), Lwowie (Bóbrka, Gródek, Lwów, Żydaczów), Nowym Sączu, (Gorlice, Grybów, Limanowa, Nowy Targ, Nowy Sącz), Przemyślu (Dobromil, Jaworów, Mościska, Przemyśl), Rzeszowie (Kolbuszowa, Nisko, Ropczyce, Rzeszów, Strzyżów, Tarnobrzeg), Samborze (Drohobycz, Rudki, Sambor, Stare Miasto, Stryj, Turka), Sanoku (Brzozów, Jasło, Krosno, Lisko, Sanok), Stanisławowie (Bohorodczany, Buczacz, Dolina, Kałusz, Stanisławów, Tłumacz), Tarnopolu (Skałat, Tarnopol, Trembowla, Zbaraż), Tarnowie (Brzesko, Dąbrowa, Mielec, Pilzno, Tarnów), Wadowicach, (Biała, Myślenice, Wadowice, Żywiec), Żółkwi (Rawa, Sokal, Żółkiew); Urząd wymiaru należytości we Lwowie; główna Kasa krajowa we Lwowie; główne urzędy cłowe we Lwowie, Brodach, Krakowie, Oświęcimie, Podwołoczyskach, Przemyślu, Stanisławowie, Szczakowej, Tarnopolu i Tarnowie; 20 pobocznych urzędów cłowych i 6 ekspozytur cłowych; urzędy sprzedaży tytoniu i stempli we Lwowie i Jagielnicy; zarządy salinarne i urzędy sprzedaży soli w Bochni, Bolechowie, Delatynie, Dolinie, Drohobyczu, Kaczycach, Kałuszu, Kossowie, Lacku, Łanczynie, Stebniku i Wieliczce; urzędy probiercze we Lwowie i Krakowie; główne urzędy we Lwowie, Brodach, Kołomyi, Krakowie, Nowym Sączu, Przemyślu, Samborze, Stanisławowie, Tarnopolu, Tarnowie i Złoczowie; 63 urzędów podatkowych; urząd loteryjny we Lwowie z 282 kolekturami loteryjnemi); główna fabryka tytoniu w Winnikach; fabryki tytoniu w Jagielnicy, Monasterzyskach, Zabłotowie i Krakowie.

Gal. Prokuratorya skarbu we Lwowie

ul. Ormiańska l. 13. Filia: ul. Grodzickich 3. — Godziny urzędowe od 9—2. Protokół podawczy otwarty od g. 8—1.

Prokurator skarbu: Dr. Wiktor Korn, radca dworu.

Wiceprokurator: Dr. Karol Maryan Engel, radca dworu.

Dyrektor urzędów pomocniczych: Michał Kryszpin.

WŁADZE I PRZEDSIĘBIORSTWA GÓRNICZE.

Władze górnicze w Galicyi.

Starostwo górnicze w Krakowie dla Galicyi i W. ks. Krakowskiego.

Starosta górniczy: Wachtel Henryk.

Urzędy górnicze okręgowe:

W Krakowie dla powiatów politycznych Biała, Bochnia, Brzesko, Chrzanów, Kraków, Limanowa, Myślenice, Nowy Targ, Podgórze, Wadowice, Wieliczka i Żywiec. **W Jaśle** dla powiatów politycznych: Brzozów, Dąbrowa, Gorlice, Grybów, Jasło, Kolbuszowa, Krosno, Łańcut, Mielec, Nowy Sącz, Nisko, Pilzno, Przeworsk, Ropczyce, Rzeszów, Sanok, Strzyżów, Tarnobrzeg i Tarnów, **w Drohobyczu** dla powiatów politycznych: Cieszanów, Dobromil, Dolina, Drohobycz, Jarosław, Jaworów, Lisko, Mościska, Przemyśl, Rudki. Sambor, Stary Sambor, Stryj i Turka. **W Stanisławowie** dla powiatów politycznych: Bóbrka, Bohorodczany, Borszczów, Brody, Brzeżany, Buczacz, Czortków, Gródek, Horodenka, Husiatyn, Kałusz, Kamionka Strumiłowa, Kołomyja, Kossów, Lwów, Nadwórna, Peczeniżyn, Podhajce, Przemyślany, Rawa Ruska, Rohatyn, Skałat, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Tarnopol, Trembowla, Zaleszczyki, Złoczów, Żółkiew i Żydaczów.

Inżynierowie górniczy zaprzys., ustanowieni na podstawie ustawy z dnia 21 lipca 1871: Noah Wilhelm w Sokalu, Ciepanowski Cypryan w Przemyślu, Olszewski Stanisław Zygmunt, dr. fil., Syroczyński Leon we Lwowie, Rogawski Kwiryn w Drohobyczu, Gąsiorowski Kazimierz w Borysławiu, Kowarzyk Henryk w Niedzieliskach, Mołoń Józef w Krośnie, Nowak Stanisław w Mraźnicy, Machaczka Wacław w Jaworznie, Werber Maurycy w Borysławiu, Gawroński Ludwik w Drohobyczu, Sokołowski Stanisław w Krzeszowicach, Körber Stanisław w Sierszy, Roseudorf Franciszek w Jaworznie, Kukucz Jerzy w Jaworznie, Lasko Stanisław w Sierszy, Miączyński Piotr, w Borysławiu, Bałaban Stefan w Staruni, Hess Feliks w Sierszy, Lebiedzik Józef w Staruni.

Sądy rozjemcze dla górn. kas brackich.

1. w Krakowie, 2. w Jaśle, 3. w Drohobyczu i 4. w Stanisławowie. Nadto istnieją: Stały komitet w Borysławiu dla badania niebezpieczeństw, właściwych kopalnictwu wosku ziemnego, oraz Komitet. urzędujący w Borysławiu dla sprawdzenia praktycznego uzdolnienia osób, zgłoszonych przez uprawnionego, jako przyjętych do kierownictwa lub nadzoru ru-

chu i obudowy kopalni wosku ziemnego w Galicyi.

Towarzystwa górnicze, zakłady naukowe i instytucye.

1. Krajowe Towarzystwo naftowe w Galicyi we Lwowie. Prezes: August Korczak Gorayski. Redaktor czasopisma „Nafta“ prof. Roman Załoziecki. Siedziba Lwów, ul. Słowackiego 3.

2. „Petrolea“ akcyjne towarzystwo producentów ropnych. Prezes A. Gorayski. Dyrektor biura w Wiedniu Rosenhek: dyrektor we Lwowie K. Gąsiorowski, siedziba Lwów, Kościuszki 7.

3. Towarzystwo akcyjne dla przemysłu naftowego we Lwowie. Prezes Juliusz Blum, dyr. zakł. kred. dla kan. i przem. we Wiedniu.

4. Galicyjskie Towarzystwo magazynowe dla produktów naftowych — we Lwowie Dom Naftowy. Dyrekcya: Stanisław Erazm Fibich, Stanisław Mars, prokurzysta Józef Przybyłowicz.

5. Spółka rurociągowa producentów naftowych — Lwów Dom naftowy. Dyrekcya: Erazm Fibich, Stanisław Mars. (Dom naftowy).

6. Stowarzyszenie austryackich dystylarń nafty. Wiedeń I. Graben Bräunestrasse 2. Prezes: Robert Biederman von Turony, sekretarz: Leopold Sulke.

7. Towarzystwo dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie. Dom naftowy wyłączne zastępstwo na Galicyę: Fabryki rur Mannesmanna w Komotau, c. k. fabryki lin drucianych w Przybramie, oraz Galicyjskiego karpackiego naftowego Towarzystwa, przedtem Bergheim & Mac Garvey w Glinniku Maryampolskim. Dyrekcya we Lwowie, Chorążczyzna 17—19. Filie Towarzystwa w Gorlicach, Borysławiu i Potoku. Dyrekcya: Tomasz Łaszcz i Pieniążek.

8. Krajowa szkoła górnicza i wiertnicza w Borysławiu.

9. Szkoła górnicza w Wieliczce.

10. Akademia górnicza w Leoben.

11. Szkoła politechniczna we Lwowie. Przy szkole istnieje muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego (Przełożony Leon Syroczyński, inżynier górn. Wydziału krajowego we Lwowie), oraz kraj. stacya doświadczalna przemysłu naftowego, której kierownikiem jest Roman Załoziecki.

12. Akademia górnicza w Przybramie.

13. Szkoła górnicza w Przybramie.

14. Krajowa szkoła górnicza i hutnicza w Leoben.

15. Szkoła górnicza w Celowcu. Granica.

16. Szkoła górnicza w Morawskiej Ostrawie.

17. Szkoła górnicza dla półn. wschodn. Czech w Dux.

Przedsiębiorstwa górnicze.

Z okręgu urzędu górniczego w Krakowie.

a) W W. Ks. Krakowskiem.

Na węgle. 1. Gwarectwo Jaworznickie w Jaworznie, Dąbrowie, Szczakowie, Ciężkowicach i Luszowicach. 2. Hrabia Andrzej Potocki w Sierszy, Luszowicach, Ciężkowicach, Myślachowicach. Filipowicach, Rudnie i Tenczynku. 3. Robert Doms i Emma Tauschinska w Jeleniu. 4. Hlawiczka Paweł w Tenczynku. 5. Laskowski Ryszard i spadkobiercy Westenholza w Tenczynku. 6) Compagnie Galicienne de mines w Żarkach i Libiążu Małym. 7. Robert Dans w Jaworznie, 8. Arcyks. Fryderyk w Luszowicach i Ciężkowicach. 9. Kupfer i Glaser w Tenczynku. 10. Laskowski Ryszard w Rudnie. 11. Laskowski Ryszard w Tenczynku.

Na galman. 1. Hrabia A. Potocki w Wodnie, Czernie, Mękinie, Nowej Górze, Lgocie, Ostrężnicy, Psarach, Kościelcu i Górce, tudzież w Karnowicach i Psarach. 2. Franciszek de Löbecke w Wrocławiu, w Szczakowie, Długoszynie i Niedzieliskach. 3. Spadkobiercy Wernikego Gustawa w Wrocławiu i Rosenbaum Abraham Szymcn w Trzebini. 4. Spadkobiercy Wernikego Gustawa, Rosenbaum Abr. Sz. i Melzer Dawid w Górce. 5. Spadkobiercy Wernikego G. i huta cynkowa dr. Lowitsch i Sp. w Trzebini w Wodnie. 6. Gwarectwo G. Kramsty w Katowicach, w Byczynie, Szczakowie, Balinie, Chrzanowie, Libiążu i Czernej. 7. Spadkobiercy Hordliczki Wilhelma z Warszawy w Długoszycach i Trzebini. 8. Jaworznickie gwarectwo w Jaworznie, Szczakowie i Ciężkowicach. 9. Huta cynku w Krze obok Sierszy. 10. Rosenbaum Józef w Górce i Trzebini. 11. Dr. Kuznitzky Otton w Balinie. 12. Arcyks. Fryderyk w Byczynie, Luszowskich Górach i Luszowicach. 13. Rosenbaum Abraham, Józef, i Samson w Płokach. 14. Breslauer Gustaw w Nowej Górze. 15. Firma: Huta cynkowa dr. Lowitsch i spółka w Trzebini, Psarach. Kościelcu i Pogorzycach. hr. Wodzicki Antoni w Kościelcu.

Na ołowiankę. 1. Spółka górn. Spadkobiercy Jerzego Giesche w Chrzanowie i Kątach.

Na rudę żelaza. 1. Arcyks. Fryderyk w Olszynach, Libiążu Wielkim, Chełmku, Pile, Bolęcinie i Rozkochowie. 2. Jaworznickie gwarectwo, w Ciężkowicach. 3. Breslauer Gustaw i Braxator Emanuel w Czernej. 4. Breslauer Gustaw w Czernej. 5. Spadkobiercy Szczepanowskiego Aleksandra w Bolęcinie. 6. Gwarectwo. Erz und Steinkohlengewerbschaft. Czerna. 7. Witkowickie gwarectwo w Kwa-

czale. 8. Schulz Paulina i Adolf Ogórek Karol i Fipper Józef w Źródle, Porębie, Brodach i w Przegini Duchownej. 9. Spadkobiercy Altsmana Alber. w Libiążu Małym. 10. Hr. Starzeński Adam w Nieporazie. 11. Dr. Kunitzky Otton w Balinie i Chrzanowie.

b) W zachodniej Galicyi.

Na rudę żelaza. 1. Arc. Fryderyk w Monowicach i Stawach Starych, w Przeciszowie. Niepołomicach, Książnicach i Łężkowicach. 2. Władysław hr. Zamojski w Poroninie i Kościelisku. 3. Paulina i Adolf Schulz z Bytomia, Karol Ogórek i Józef Fipper z Szarley na pr. Szląsku. w Przeciszowie. 4. Benjamin Fipper i Karol Ogórek z Szarley w Głębowicach. 5. Izraeli Juliusz. Unger Juliusz i Henschel Leopold w Osieku i Przybradziu. 6. Salo Nothmann w Nidku. 7. Huta w Węgierskiej Górce. 8. Huta w obszarze gm. Sporysz. 9. Urbaszek Franciszek w Woli Dębińskiej.

W okręgu urzędu górniczego w Jaśle.

Na węgle brunatne. 1. Spadkobiercy ks. Sanguszki w Grudnie Dolnej, w powiecie pilzneńskim.

Na rudę żelaza. 1 Witkowickie gwarectwo kopalń i hut żelaznych w Menciszowie, powiecie Ropczyckim, w Chorzelowie, Białymborze, Rzemieniu, Dobryninie. Czajkowej i Trześni w powiecie Mieleckim. 2. Towarzystwo akcyjne „Vereinigte Königs et Laurahütte" w pruskim Śląszku, w Chorzelowie i Woli Chorzelowskiej w powiecie Mieleckim.

Na olej ziemny skalny. A. i E. Zielińscy w Klęczanach. 2. Gwarectwo naftowe w Klęczanach. 3. Dr. Mikołaj Fedorowicz w Siarach. 4. Galic. karpackie akc. tow. naft. w Bóbrce. 5. Jan Kapuściński w Męcinie. 21 pól naftowych i 96 przedsiębiorstw naftowych, zgłoszonych po myśli ustawy naftowej.

W okręgu urzędu górniczego w Drohobyczu.

Na rudę żelaza. 1. Witkowickie gwarectwo kopalń i hut żel. w Opace, Borowej Górze, Młodowie, Siemianówce i Lisich Jamach, pow. Cieszanowskiego w Nowej Grobli. Surmaczówce i Zaradawie, pow. Jarosławskim

Na siarkę. 1. Gwarectwo Truskawiec Pomiarki w Truskawcu.

Na wosk ziemny. 1. Gwarectwo Truskawiec-Pomiarki w Truskawcu. 2. 3 pola naftowe. 3. 4 zgłoszone przedsiębiorstwa.

Na olej ziemny (skalny). 1. Karol Diener w Polanie. pow. Liskim. 2. Kazimierz Lipiński w Uhercach, w pow. Liskim. 12 pól naftowych. 251 przedsiębiorstw naftowych.

W okręgu urzędu górniczego w Stanisławowie.

Na węgle brunatne. I. Roman hr. Potocki w Glińsku i Skwarzawie Nowej, w Potyliczu, Rudzie Magierowskiej, Kamionce Wołoskiej, Woroniankach, Podhorcach i Jasionowie. 2. Stroynowska Marya, Dulębowa Karolina i Rudzińska Gizela w Polanach. 3. Uderski Edward w Potyliczu. 4. Lityński Leopold w Dżurowie i Trościańcu. 5. LityńskiL i Hersch Kriss w Nowosielicy. 6. Lityński L. w Myszynie. 7. Gniewosz Feliks w Jasionowie.

Na rudę żelaza. 1. Witkowickie gwarectwo kopalń i hut. żel. w Smuchowie, Rogóżnie. Gniżdyczowie i Żydaczowie.

Na asfalt Ziembicki Gwalbert. Moszyńska A. J. i Wojtowicz Karol w Kosmaczu.

Na olej ziemny. 2 pola naftowe. 35 przedsiębiorstw naft.

Na wosk ziemny. 2 pola naftowe, 13 przedsiębiorstw.

WŁADZE KULTURY KRAJOWEJ.

Galicyjska Dyrekcya lasów i dóbr. skarbowych.

Prezyd. nam. Andrzej hr. Potocki.
Przydzielony do prez.: starosta Szczęsny Cieński.
Naczelnik odz. I.: Piotr Hirsch.
Kierownik odd. II.: Al Rosenberg.

Starostwo górnicze w Krakowie.

Star. górn.: Henryk Wachtel

WŁADZE KOMUNIKACYJNE I HANDLOWE.

Galicyjska Dyrekcya kolei państw. we Lwowie.

Dyrektor: Ludwik Wierzbicki, radca dworu.
Techn. zast. dyr.: Rybicki Stanisław.
Admin. zast. dyr.: Karol Listowski.

Dyrekcya kolei państwowych w Krakowie.

Dyrektor: Józef Horoszkiewicz.
Zast. techn.: Spirydyon Makarewicz.
Zast. adm.: Posada opróżniona.

Dyrekcya kolei państ. w Stanisławowie.

Dyrektor: Gerard Festenburg.
Zastępcy: Gustaw Gayer i Mieczysław Lang.

Dyrekcya poczt. i telegr. we Lwowie.

Naczelny dyrektor: Jan Alojzy Lubicz-Seferowicz, radca dworu.
Zast. nacz. dyr.: Emil Gaberle rądca radca dworu.
Przełożony: Jan Alojzy Lubicz-Seferowicz, radca dworu z tytułem wiceprezydenta.
Zast. przeł.: Emil Gaberle, radca dworu.
Szef biura prezydyalnego: st. radca Wopaterni Ryszard.
Departament I.: radca dr. Dawidowsk Maryan — sprawy personalne i dyscyplinarne urzędników i służby etatowej (urzędów eraryalnych).
Departament II.: sekretarz Popowicz Jan — sprawy personalne urzędników i służby nieetatowej (urzędów nieeraryalnych).
Departament III.: sekretarz Kałkowski Jan — sprawy dyscyplinarne urzędników i służby nieetatowej (urzędów nieeraryalnych.
Departament IV.: radca Sabat Roman — sprawy ruchu, służba nadawcza.
Departament V.: radca Pikor Ludwik — sprawy ruchu, służba oddawcza.
Departament VI.: radca Schiffner Artur — sprawy rachunkowe.
Departament VII.: radca Jorkasch-Koch-Stefan — przekazy pocztowe i pocztowa kasa oszczędności.
Departament VIII.: radca Białas Piotr — sprawy zaginionych przesyłek pocztowych i wynikających stąd zwrotów i odszkodowań.
Departament IX. st. radca Stögbauer Józef — sprawy kursowe (kursa kolejowe.)
Departament X. radca br. Dormus Leon— sprawy kursowe (kursa drogowe) — najem lokali na urzędy eraryalne.
Departament XI.: sekretarz Bieniawski Tomasz — sprawy ekonomiczne.
Departament XII.: st. radca Łaski Kazimierz — telegraf i telefon.
Departament techniczny: st. radca budownictwa Patlewicz Franciszek.
Departament rachunkowy: dyrektor rach. Chołodecki Białynia Józef.

C. k. urząd poczt. i telegr. w Namiestnictwie.

St. of. Bałłaban Stanisław.

C. k. urząd poczt. i telegr. w mieście.

Dyr. urz. gł. Padlewski Edmund.

C. k. urząd poczt. i telegr. na gł. dworcu.

Dyr. Dawidowski Jan.

C. k. urząd poczt. i telegr. na Podzamczu.

Nadzarządca: Hiolski Franciszek.

C. k. urząd poczt. i telegr. w Krakowie.

Dyrektor: Maryan Biliński.

Izby handlowe i przemysłowe.
we Lwowie.

Prezes: Horowitz Samuel.
Wiceprezes: Karol Schayer.

W Krakowie.

Prezes: Albert Mendelsburg.
Wiceprezes: Jan Götz-Okocimski.

W Brodach.

Prezes: Bloch Lazar.
Zast.: Michał Kulak.

NACZELNE WŁADZE WOJSKOWE.

Komenda XI. korpusu we Lwowie.

Komendant: Ferdynand Fiedler, marszałek porucznik. Komenda ta obejmuje wschodnią Galicyę i Bukowinę, mianowicie uzupełniające obwody pułków: Nr. 15, 24, 30, 41, 55, 58, 80 i 95, komendy 11 i 30 dywizyi piechoty, dywizyi kawaleryi we Lwowie i Stanisławowie, 11 brygady artyleryi.

Przydzielony: Steinitzer Franciszek, feld. porucz.

Szef sztabu generalnego: Gerstenberger v. Reichsegg Fryderyk, pułk.

Proboszcz wojskowy: ks. Gryziecki Władysław.

Referent dla spraw sądowych: Daszkiewicz Eugeniusz, podpułk. audytor.

Szef oddziału sanitarnego: Mautendorfer Fryderyk dr. general. lek. sztabu.

Szef intendantury: Stöhr Antoni, st. intendant I. klasy.

Dyrektor wojskowej budowy: Mitzka Antoni, podpułkownik.

Komenda miasta: v. Suchau Gotfryd, pułkownik.

Referent spraw wojskowych: Matzek Jan, kapitan.

Referent spraw kwaterowych i zakładów: Veith Józef, rotmistrz.

Referent spraw wdów i sierót: Szaszkiewicz Teodor, major.

Przydzielony: Dr. Rump Henryk, lekarz sztabowy.

Komendant 11 dywizyi piechoty: Koller Albert, feldmarszałek porucznik.

Szef sztabu generalnego 11 dywizyi piechoty: Rudel Rudolf, major.

Komendant 30 dywizyi piechoty: Esch Karol, feldmarszałek porucznik,

Szef sztabu generalnego 30 dywizyi piechoty: Sallagar Herman, major.

Komendant lwowskiej dywizyi kawaleryi: v. Stror Adolf, feldmarsz. poruczn.

Szef sztabu generalnego dywizyi kawaleryi: Palkovics de Szenkvicz Paweł, kapitan.

Komendant 43 dywizyi obrony krajowej: Jihn baron Solwegen Fryderyk, feldmarszałek porucznik.

Szef sztabu generalnego 43 dywizyi obrony krajowej: Wlaschütz Ferdynand, major.

Referent dla spraw pospol. ruszenia: König Henryk, major.

Referent dla spraw sądowych: Grna Alojzy, major audytor.

Referent sanitarny: Błachowski Konstanty dr., st. lek. szt.

Szef intendantury dywizyi obrony kraj.: Hofmann Henryk.

Komendant 21 brygady piech.: Kratky Franciszek, generał major.

Komendant 22 brygady piech.: Knapp v. Kirchwald Karol, generał major.

Komendant 60 brygady piechoty: Barleon Wiktor, generał major.

Komendant 21 brygady kawaleryi: Henike v. Temsburg Ryszard, pułkownik.

Komendant 11 brygady artyleryi: Hugetz Ernest, feldmarszałek porucznik.

Komendant 85 brygady obrony krajowej: Lahousen de Vioremont Wilhelm, generał major.

Krajowy komendant c.k. Żandarmeryi: Manowarda Jana Eberhard, pułkownik.

Komendant szpitala wojskowego: Dr. Link Ignacy, st. lekarz sztabowy I. kl.

Komendant oddziału policyi wojskow.: Moysowicz Dunin Witołd, kapitan.

NACZELNE WŁADZE DUCHOWNE.

Konsystorz metropolit. obrz. łać. we Lwowie.

Arcybiskup i metropolita ks. dr. Bilczewski Józef (bliższe dane co do Konsystorza lwowskiego (patrz w rozdziale: „Przewodnik po Lwowie“).

Konsystorz metrop. obrz. gr. we Lwowie.

Arcybiskup i metropolita ks. hr. ze Szeptyc, Szeptycki Aleksander.

Konsystorz metrop. obrz. orm. we Lwowie.

Arcybiskup i metropolita ks. Józef Teodorowicz.

Lwowska superintendentura wyzn. augsb. i helw.

Intendent Herman Fritsche, proboszcz w Białej, Zast. superinten. Schadel Fryderyk, prob. w Kołomyi.

AKADEMIA UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE.

Protektor:

Arcyksiążę de Este Franciszek Ferdynand.

Wiceprotektor.

Dunajewski Julian, były min. skarbu.

Zarząd Akademii.

Prezes Tarnowski Stanisław hr., dr. fil., prof. Uniw Jagiell.

Wiceprezes Zoll Fryderyk, dr. pr., prof. Uniw.

Sekr. gen. Ulanowski Bolesław, dr. fil., prof Uniw. w Krakowie.

Morawski Kazimierz, dr. fil., prof. un., dyr. wydz. filolog.

Cybulski Napoleon, prof. uniw., dyr. wydz. mat.-przyr.

Tretiak Józef; dr. fil.. prof. uniw., sekr. wydz. filolog.

Rostafiński Józef, dr. fil., prof. uniw., sekr. wydz. mat. i przyr.

Kancelarya.

Adj. Zakrzewski Stanisław, dr.

Zast. adj. Rydel Józef.

Adj. II. do spraw Wydz. Artyst. Swieykowski Emanuel.

Bibliot. Czubek Jan, prof. gim.

Podskarbi. Słeczkowski Wilibald.

Rach. Antoniewicz Bolesław.

Członkowie Akademii umiejętności dzielą się na trzy Wydziały. a) Wydział filologiczny, *b*) Wydział historyczno-filozoficzny, *c*) Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Każdy Wydział ma członków: 1) czynnych, 2) korespondentów, a jedni i drudzy mogą być: *a*) krajowi, *b*) pozakrajowi, *c*) zagraniczni.

ROZDZIAŁ VI. PRZEWODNIK PO KRAKOWIE.

KILKA SŁÓW O KRAKOWIE.

Pierwsze początki Krakowa nikną w mrokach przedhistorycznej naszej przeszłości. Znana legenda przypisuje założenie grodu krakowskiego, późniejszej stolicy Piastów i Jagiellonów, księciu Krakusowi. Pewnem jest tyle, że już w X. wieku Kraków był ważną i poważną placówką, że wśród walk i zmian ogólnych Kraków zmieniał także swych władców, że przez pewien czas należał do Czechów, a po skonsolidowaniu państwa polskiego w r. 999 przez Bolesława Chrobrego napowrót do Polski został przyłączony. Obdarzany przez następców Chrobrego licznymi przywilejami, Kraków rozwijał się szybko i pomyślnie, nawiązując na wsze strony rozległe stosunki handlowe, rozwijając rzemiosła i bogacąc swych mieszkańców. Mieszczaństwo było wówczas i przez długie wieki jeszcze niemieckiem.

Pod rządami dzielnego króla Łokietka miasto zyskało, ale też później i straciło wiele. Karząc niewdzięcznych mieszczan za bunt pod wodzą wójta Alberta i otwarcie bram miasta ks. Opolskiemu (1311), Łokietek uszczuplił znacznie przywileje mieszczaństwa i między miastem a zamkiem założył nowy Kraków (1320), złożony z żywiołu rzemieślniczego polskiego, dla współzawodniczenia ze starem miastem niemieckiem. Następca Łokietka, Kazimierz W., stworzył drugą podobną osadę po prawym brzegu Wisły i nazwał ją Kazimierzem. Zwolna wrócił Kraków do łask królewskich i nietylko odzyskał dawne przywileje, ale wzbogacił się jeszcze nowymi. O bogactwie ówczesnych mieszczan krakowskich daje najlepsze wyobrażenie słynna uczta Wierzynka. Jak Lwów stał się głównem centrum handlu ze wschodem, tak Kraków zogniskował w sobie z czasem handel zachodni.

Do podniesienia miasta przyczynił się wielce uniwersytet, jeden z najstarszych w Europie, założony jeszcze przez Kazimierza, ale wskrzeszony i ustalony — głównie dzięki zabiegom i hojności królowej Jadwigi — dopiero po jej śmierci, przez króla Jagiełłę.

Mimo to wszystko asymilacya miasta i polszczenie się jego mieszczaństwa postępowało dosyć powoli. Dopiero wiek XVI. stanowi w tym kierunku przełom.

Upadek Krakowa datuje się od chwili, gdy Zygmunt III. przeniósł stolicę do Warszawy, a Kraków pozostał już tylko miastem koronacyjnem. Ostatnim królem, który koronował się na Wawelu, był August III., a ostatni raz w swych murach gościł Kraków króla polskiego St. Augusta w r. 1787. Kraków miał to szczęście, że na jego to Rynku Tadeusz Kościuszko złożył przysięgę narodowi i obwieścił powstanie (24 marca 1794). Niebawem zajęli miasto Prusacy, a z początkiem r. 1796 Austryacy, którym dostał się był Kraków przy trzecim rozbiorze. Wówczas to złączono Kleparz i Kazimierz z Krakowem i oddano pod rząd wspólnego magistratu.

Miewał jeszcze Kraków później świetne i radosne chwile, W r. 1810 przyjmował uroczyście ks. Józefa Poniatowskiego i nowego swego władcę, księcia warszawskiego, króla saskiego. Od r. 1815 (kongres wiedeński) po koniec r. 1846 stanowił Kraków wraz z trzema miasteczkami: Chrzanowem, Trzebinią, Nową Górą i 244 wioskami osobne państewko, noszące szumny tytuł: „Wolne, niepodległe i ściśle neutralne miasto Kraków z okręgiem“. Rządy sprawował senat, złożony z prezesa i ośmiu senatorów. Pierwszym prezesem był Stanisław Wodzicki (1815—1831), ostatnim X. Jan Szindler (1840—22 lut. 1846). W r. 1848 uległ Kraków, podobnie jak Lwów, bombardowaniu, a w trzy lata później dotkliwe szkody wyrządził miastu pożar.

Ponowny rozwój miasta rozpoczyna się z chwilą nadania mu samorządu, a dziś zaliczać się może Kraków do rzędu miast prawdziwie europejskich, jakkolwiek nie utracił cechy starożytności, która go czyni droższym jeszcze dla serca każdego Polaka, a dla cudzoziemca pięknym i godnym zwiedzenia.

GODNE ZWIEDZENIA, KRAKÓW I WIELICZKA.

I. W ciągu jednego dnia.

Naprzód Wawel (Katedra, Zamek królewski i widok na zachodnią okolicę miasta z kopcem Kościuszki) u stóp Wawelu najstarszy kościółek w Krakowie św. Idziego, bliżej ku Wiśle kompleks starych budynków z „Domem Długosza“, przeznaczonym niestety na zburzenie, potem (tramwajem) na Kazimierz, gdzie kościoły św. Katarzyny i Bożego Ciała, a nadto stanowiąca jeden z najpiękniejszych zabytków polskiego budownictwa stara Bożnica żydowska. Z powrotem na Rynek główny, tu Muzeum narodowe w Sukien-

nicach. Stąd do Biblioteki Jagiellońskiej i nowego gmachu uniwersytetu (Collegium novum). Potem muzeum ks. Czartoryskich, brama Floryańska, baszty i rondel, Kościół św. Krzyża i Panny Maryi, kościółek św. Wojciecha, mylnie uważany za najstarszy w Krakowie; z powrotem ulicą Szpitalną ku plantom, tu gmach Teatru miejskiego, wreszcie Park Jordana chluba Krakowa i pedagogii polskiej, poczem na Kopiec Kościuszki.

II. W ciągu dwóch dni.

Kto ma tylko dwa dni czasu, z których jeden wypada na wtorek, czwartek lub sobotę, ten niech zwiedzi przedewszystkiem Wieliczkę. Rano przed wyjazdem może jeszcze zwiedzać kościoły.

III. W ciągu 3 do 4 dni.

Oprócz powyżej wymienionych, z kościołów: Dominikanie, Franciszkanie, św. Piotra i św. Andrzeja, Zmartwychwstańców i Szarytek i w zakładzie nieuleczalnych Helclów. Zbiory w gabinetach archeologicznym i historyi sztuki (Uniwersytet). Muzeum techniczno-przemysłowe. Gmach i wystawa towarzystwa przyjaciół sztuk pięknych. Ogród botaniczny. Wycieczka na Krzemionki, skąd widok na miasto, za powrotem kościół na Skałce (na Kazimierzu) z grobem zasłużonych, a wreszcie wycieczka na Wolę i Bielany.

Warunki zwiedzenia kopalń soli w Wieliczce.

Kopalnie soli w Wieliczce można zwiedzać w godzinach popołudniowych we wtorki, czwartki i soboty każdego tygodnia; jeżeli zaś który z tych dni jest świąteczny, natenczas w dzień następny. Przed trzecią godziną popołudniu zgłaszają się goście, mający zamiar zwiedzić kopalnię, do Zarządu salinarnego, dla złożenia opłaty za oświetlenie i wyjazd machiną.

Oprócz oświetlenia podług czterech klas mogą goście zwiedzać kopalnie za biletem wstępu w kwocie 2 złr., zaś za ognie bengalskie, do oświetlenia większych przestrzeni potrzebne, płacą od sztuki, za ogień biały po 10 ct., a za kolorowy po 20 ct. Można także kazać puszczać ognie piorunujące, (tak zw. szmermele) po 1 złr. za sztukę. Przy oświetleniu zamawiają sobie goście jednę z czterech klas oświetlenia, z których pierwsza jest najdroższa, a następne stopniowo tańsze. Goście wybierają sobie klasę i płacą wspólnie przynależną taksę.

Taksy są następujące: Za pierwszą klasę oświetlenia płaci 1—20 osób 55 zł., 21 do 30 osób o 5 zł. więcej, 31—40 o 10 zł. więcej, powyżej 40 osób każda osoba po 1 zł. 60 ct. Za drugą klasę oświetlenia płaci 1—15 osób 45 zł., 16—36 osób o 5 zł. więcej, 31—40 o 10 zł. więcej. Za trzecią klasę płaci 1—10 osób 25 zł., 11—20 o 5 zł. więcej, 20—30 o 10 zł. więcej. Za czwartą klasę płaci 1—10 osób 20 zł, 11—20 osób o 5, a 21—80 d 10 zł. więcej.

Przy 1-szej i 2-giej klasie oświetlenie oświeca Zarząd miejsca bardziej uroczą lampami i pająkami, a goście zwiedzaja je przy dźwięku muzyki. Przy następnych niższych dwu klasach, nie przygrywa muzyka. Przy drugiej klasie nie ma oświetlenia dworca kolei żelaznej hr. Gołuchowskiego, przy 3-ciej oprócz tego nie ma i oświetlenia jeziora. Przy 4-tej klasie oświetlają tylko komorę „Łętów", „Dom Matejki" tz. „salę bal." i kaplicę św. Antoniego; inne zaś przestrzenie oświetlają tylko ogniem bengalskim. Oprócz tego płaci każda osoba, która nie chce chodzić po schodach, 3 ct. za użycie windy. Zresztą nie mają zwiedzający nic do płacenia. Jeżeli ktoś życzy sobie wspanialszego oświetlenia niż pierwszoklasowe, t. j. żąda jeszcze: rzęsistego oświetlenia łuków, piramid, mostu cesarza Franciszka, komory arcyksięcia Fryderyka, dworca kolei hr. Gołuchowskiego, Pieskowej skały itp, również jazdy koleją żelazną, rozmaitych ogni sztucznych i tak zwanej „jazdy piekielnej" w Steinhauerze, natenczas zamówić musi u zarządu salinarnego tę tak zwaną „zapowiedzianą turę gościnną" przynajmniej 48 godzin naprzód i równocześnie złożyć kaucyę w kwocie 100 zł., oraz umówić się z zarządem salinarnym co do kosztów. Do drugiego rodzaju „zapowiedzianych tur gościnnych" należy zwiedzanie kopalni przez gości w bardzo licznem towarzystwie, urządzane przez przedsiębiorców. Ci zwykle ogłaszają naprzód w dziennikach o zamierzonem zwiedzaniu w ten sposób Wieliczki.

GROBY KRÓLÓW POLSKICH W KATEDRZE NA WAWELU.

Groby te (wyrestaurowane staraniem prof. Łepkowskiego) otwarte bywają dla zwiedzających w czasie wolnym od nabożeństw. Msze śś. w krypcie przed wzniesionym w roku 1876 ołtarzem, wykonanym wedle projektu znakomitego architekty Violet le Duc'a (zmarłego w r. 1879), odprawiają się w rocznice kilku królów i ich żon, jak:

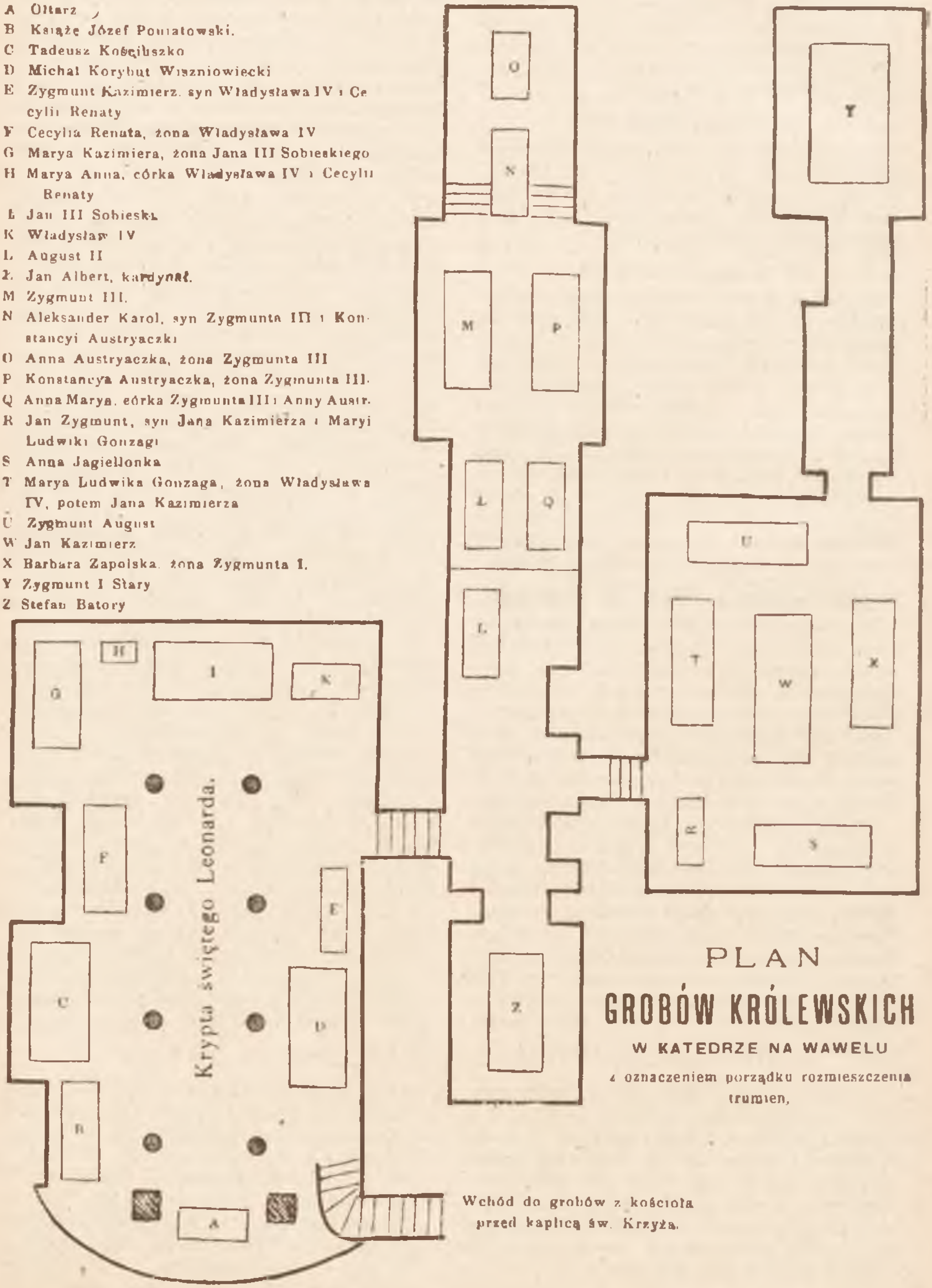
12 lutego za Stanisława Augusta, jako w dzień jego śmierci, oraz druga msza św. za Tadeusza Kościuszkę, jako w dzień urodzin.

1 kwietnia za Zygmunta Starego;
23 kwietnia za Zygmunta III.;
8 maja za Barbarę Radziwiłłównę;
21 maja za Władysława Jagiełłę;
7 czerwca za Jana III.;

7 czerwca za Kazimierza Jagiellon.;
7 lipca za Zygmunta Augusta;
9 września za Annę Jagiellonkę;
19 paźdz. za księcia Józ. Poniatowskiego;
11 listop. za Władysława Warneńczyka;
20 listopada za Bonę;
16 grudnia za Jana Kazimierza i Maryę Ludwikę.

W dzień Zaduszny schodzi Kler zamkowy do grobów na odśpiewanie tam *Salve Regina*: w tygodniu zadusznym odprawiają się msze śś. za wszystkich królów.

A Ołtarz
B Książę Józef Poniatowski.
C Tadeusz Kościuszko
D Michał Korybut Wiszniowiecki
E Zygmunt Kazimierz, syn Władysława IV i Cecylii Renaty
F Cecylia Renata, żona Władysława IV
G Marya Kazimiera, żona Jana III Sobieskiego
H Marya Anna, córka Władysława IV i Cecylii Renaty
I Jan III Sobieski
K Władysław IV
L August II
Ł Jan Albert, kardynał.
M Zygmunt III.
N Aleksander Karol, syn Zygmunta III i Konstancyi Austryaczki
O Anna Austryaczka, żona Zygmunta III
P Konstancya Austryaczka, żona Zygmunta III.
Q Anna Marya, córka Zygmunta III i Anny Austr.
R Jan Zygmunt, syn Jana Kazimierza i Maryi Ludwiki Gonzagi
S Anna Jagiellonka
T Marya Ludwika Gonzaga, żona Władysława IV, potem Jana Kazimierza
U Zygmunt August
W Jan Kazimierz
X Barbara Zapolska, żona Zygmunta I.
Y Zygmunt I Stary
Z Stefan Batory

PLAN
GROBÓW KRÓLEWSKICH
W KATEDRZE NA WAWELU
z oznaczeniem porządku rozmieszczenia trumien.

Msze św. odprawiane bywają przez księży katedralnych o godzinie wpół do 10-tej, w dniach wymienionych.

W grobach palą się trzy lampy: w krypcie — w kształcie korony Chrobrego, (dar rodziny hr. Zamoyskich); w grobie Wazów renesansowa srebrna (dar ś. p. hr. Maryi Przeździeckiej), — w grobie Zygmunta Starego w formie korony Kazimierza Wielkiego (dar księcia Władysława Czartoryskiego). Krzyż rumuński umieszczony przy ołtarzu *(crux processionalis)* przysłał J. Emin. ks. kardynał Ledóchowski. Witraż św. Leonarda, sprawiony przez hr. Adamową Potocką wedle kartonu, który wykonał i ofiarował Matejko. Ołtarz ten ma sprzęt z darów, osobny dla siebie.

Grób Adama Mickiewicza.

Osobna krypta w katedrze na Wawelu, gdzie dnia 4 lipca 1890 r. uroczyście złożono trumnę ze zwłokami Jego, przywiezionemi z Montmorency.

Grób Zasłużonych.

W krypcie pod kościołem na Skałce spoczywają zwłoki **Jana Długosza**, sławnego historyka (ur. w r. 1415 w Brzeźnicy w Piotrkowskiem; zmarł. jako nominat arcybisk. lwowski dnia 10 maja 1480), — **Lucyana Siemieńskiego** (ur. dnia 13 sierpnia 1809 r. w Magierowie w obwodzie Żółkiewskim, zm. w Krakowie dn. 27-go listopada 1877 r.), — **Wincentego Pola** (ur. w Firlejówce pod Lublinem dn. 20 kwietnia 1807 r., zm. w Krakowie w dniu 2 grudnia 1872 r.), — **Józefa Ignacego Kraszewskiego** (ur. d. 28 lipca 1812 r. w Warszawie, zm. w Genewie dnia 19 marca 1887 r.), złożone dnia 18 kwietnia 1887 roku, — **Teofila Lenartowicza** (ur. d. 27 lutego 1822 r. w Warszawie. zm. d. 3 lutego 1892 we Florencyi), złożone do grobu na Skałce dnia 12 czerwca 1893 r. i **Adama Asnyka** (ur. dnia 11 września 1838 roku, zm. d. 2 sierpnia 1897 roku); odprawiają się tam także nabożeństwa za dusze znakomitych w Narodzie. Zwiedzać można ten grób zawsze za zgłoszeniem się do ks. Przeora OO. Paulinów.

Grób ks. Piotra Skargi Pawęskiego,

w kościele św. Piotra, wyrestaurowany w r. 1883. można zwiedzać za zgłoszeniem się do zakrystyi. Dnia 27 września śpiewają tam OO. Jezuici *Salve Regina*.

Wykaz urzędów, instytucyi i szkół w Krakowie znajduje się w „Przewodniku po Galicyi pod napisem „Kraków".

WYKAZ ADWOKATÓW, LEKARZY, INŻYNIERÓW CYW. I GEOMETRÓW W KRAKOWIE.

Adwokaci.

Ader Leon, Gołębia 3
Bader Leib, plac Dominikański 3
Bardel Franciszek, Mały Rynek 1
Bednarski Tadeusz, Wiślna 3
Benis Artur, Wielopole (gmach poczt.) 2.
Berman Henryk, Grodzka 62
Bobilewicz Adam, św. Krzyża 7.
Bogusz Adam, Gołębia 6.
Brummer Herman, Poselska 18
Caro Leopold, Szczepańska 11
Chmielarczyk Wład. Edw. Sławkowska 20
Cszesznák Feliks, Floryańska 3
Dadlez Wilhelm, Bracka 13
Dalet Izydor, Gertrudy 11
Deiches Izydor, Główny Rynek 15
Doboszyński Adam, św. Anny 3
Drohocki Izydor, Floryańska 24
Drobner Józef, Grodzka 43
Eibenschütz Zygmunt, Franciszkańska 1
Eichenbaum Saul, Floryańska 49
Ehrenpreis Zygmunt, Grodzka 50
Federowicz Tadeusz, Krupnicza 5
Fischer Edmund Jan, Senacka 6
Fischler Adolf, Grodzka 61
Fischlowitz Izrael, pl. WW. Świętych 10
Flach Karol, Grodzka 3
Frühling Rudolf, Grodzka 13
Garfein Salomon, Grodzka 71
Geldwerth Michał Leon (Löbel), Floryańska 5
Gertler Julian, Podzamcze 10
Gleitzman Józef, Grodzka 39
Gluziński Tadeusz, Szewska 19
Goldfinger Albert Salomon, Grodzka 51
Gross Adolf, Bracka 13
Guńkiewicz Bronisław, Grodzka 47
Heski Bernard, Grodzka 44
Himmelblau Abraham, Floryańska 32
Horowitz Maurycy, Stolarska 13
Ichheiser Michał, Główny Rynek 25
Jakubowski Faustyn Józef Bruno, Bracka 10
Jakubowski Jan, św. Jana 18
Jakubowski Roman, Szpitalna 19
Judkiewicz Henryk, Gołębia 3
Kaden Gustaw, Basztowa 26
Kirchmayer Stefan, Pijarska 1
Kolor Stanisław, Poselska 15
Kosch Teodor, Pijarska 3
Koy Michał, św. Anny 7
Krieger Herman, Floryańska 18
Krygowski Stanisław, św. Marka 11
Kwieciński Tadeusz, Kanoniczna 16
Lachs Saul Rafał, Gertrudy 9
Landau Izaak (Ignacy), Grodzka 20

Landau Pinkus (Filip), pl. Dominikański 7
Landau Saul Rafał, ul. Grodzka 69
Landy Lejzor (Ludwik), Rynek główny 10
Langrod Bernard, Floryańska 37
Laub Dawid, Grodzka 62
Lax Józef Aleksander, Grodzka 30
Laufbahn Abraham (Artur), Grodzka 48
Lewandowski Karol, Floryańska 16
br. Lewartowski Adam, Floryańska 53
Lewicki Włodzimierz, Sławkowska 28
Liebling Abraham (Adolf), Rynek gł. 8
Lisowski Władysław, Wiślna 8
Lauer Bernard (Berisch), pl. WW. Świętych 1
Ławrowski Roman, Grodzka 3
Łepkowski Karol, Poselska 9
Łoziński Czesław, Graniczna 5
Marek Zygmunt Stan., Poselska 17
Markiewicz Władysław, Bracka 6
Maschler Abraham Józef, Floryańska 28
Meisels Abraham (Adolf), pl. Dominik. 5
Merz Ludwik, Grodzka 32
Mikiewicz Bolesław, św. Jana 13
Mussil Franciszek Wilhelm Maryan, Karmelicka 15
Münz Michał, Bracka 4
Nichthauser Abraham Dawid, Grodzka 6
Olearski Bronisław, Pijarska 5
Paszkowski Franciszek, Pijarska 3
Pawłowicz Klemens, Szewska 10
Peiper Julian, Grodzka 59
Piotrowski Zygmunt, Wiślna 8
Pisiewicz Zygmunt Kazimierz, Szczepańska 1
Przeworski Jakób, Poselska 8
Rabinowicz Wolf, Główny Rynek 11
Reifer Leon, Grodzka 29
Reiner Edmund, Grodzka 33
Ripp Mojżesz Leib, pl. Dominikański 2
Rosenblatt Józef, Basztowa 19
Rowiński Stanisław Jan, Sławkowska 31
Schmidt Wolf (Wilhelm), Grodzka 26
Scholem Salomon, pl. WW. Świętych 8
Schönberg Maurycy, Karmelicka 9
Schornstein Henryk, Wiślna 9
Schorr Samuel Łazarz, Grodzka 9
Schwarz Emil, Zygmuntowska 4
Seinfeld Herman, pl. Dominikański 1
Skąpski Józef, Jagiellońska 5
Służewski Lucyan Tad., św Marka 7
Smolarski Kazimierz, Grodzka 15
Springer Jakób, Grodzka 46
Steinberg Józef, Grodzka 18
Sternbach Edward, Stolarska 15
Sulimir Roman, Bracka 1
Szalay Ludwik, św. Jana 3
Stec Jan, pl. WW. Świętych 9
Tilles Abraham, Grodzka 40
Tilles Samuel, Grodzka 40
Tomik Stanisław, Floryańska 35
Unger Samuel, Bracka 5
Vorzimmer Dawid, Poselska 8
Wechsler Maurycy, św. Gertrudy 10
Wilkosz Ferdynand, Mikołajska 2
Wilkosz Władysław, Studencka 3
Winkler Samuel, Poselska 18
Wojciechowski Franciszek, św. Jana 1
Zeitner Abraham (Adolf), Senacka 9

Lekarze.

Ackermann A., chor. kob., Floryańska 23 Tel. 349
Albinowski Alfred, Kolejowa 18
Aronsohn J., Sebastyana 22 (w lecie w Krynicy)
Baczyński T., klinika wewnętrzna.
Bannet A., okulista, plac WW. Świętych 11
Baschkopf J., sk. i wen., Floryańska 25
Baurowicz A., chor. gardła nosa i uszu Rynek gł. 16, Tel. 191
Bernaciński F., lek. m., Stradomska 2, Tel. 531
Bielański G., c. k. s. l. p., Studencka 11
Blelawski Jan, Wolska 7
Bier L., Kolejowa 4
Blasberg M., Dietla 49, Tel. 457
Bobkiewicz H., Mały Rynek 3
Bochenek A., Kopernika 12
Boczar T., chor. sk. i wener., Szczepańska 3
Bogdanik Józef, chirurg, Wielopole 4
Borzęcki Eug., chor. sk. i wen., Floryańska 33
Bossowski A., chir., św. Marka 20, Telefon 292
Brand Leon, Szpital św. Łazarza, Tel. 33
Braun S., chor. kob., Dietla 95, Tel. 221
Browicz T., chor. uszu i nosa, Krupnicza 5, Tel. 197
Brudzewski K., okulista, Floryańska 38
Brzeski Jan, Topolowa
Bujwid Odon, Lubicz 28, Tel. 301
Buzdygan M., chor. wewn., Bracka 8
Cetnarowski E., klinika położn.
Cercha M., chor. kob., Sławkowska 4. Tel. 35 (w lecie w Krynicy).
Chlumsky W., ortopedya, Mikołajska 28 Tel. 540
Cholewicz F., Mikołajska 11
Chotiner I., Gertrudy 17
Ciechanowski S., Wielopole 4, Tel. 93
Czaykowski A., Szpital św. Łazarza, Tel. 52
Cybulski T., Długa 17
Cybulski N., dent., Basztowa 5, Tel. 318
Czerny Ed., chor. kob., Sławkowska 25
Dattner H., Gertrudy 10
Dembowski M., Radziwiłłowska 17
Dobrowolski S., chor. kob., Floryańska 39. Tel. 568
Domański S., chor. nerw., Szczepańska 9 Tel. 108.
Droba S., Floryańska 33
Drożdż B., św. Jana 11
Dundaczek F., dentysta, Studencka 7
Ehrenpreis E., chor. kob., Gertrudy 9 Tel. 347
Eichhorn F., lek. kol. północnej, Starowiślna 6, Tel. 120

Eisenberg F., Strzelecka 7
Engländer B., Starowiślna 4, Tel. 471
Filipkiewicz S., Kolejowa 18 (w lecie w Trenczynie)
Flis Kaz., Wielopole 10, Tel. 405
Frenkel H., Słowiańska 2
Friedman L., św. Sebastyana 9, Tel. 470
Frommer A., Radziwiłłowska 29 (zakład roentgen.)
Frączkiewicz J., Floryańska 47, Tel. 485
Georgeon L., Szpital św. Łazarza
Gertler M., Gertrudy 18
Gettlich A., lek chor. dzieci, Pijarska 1 Tel. 259
Gliński L. K., Collegium med., Tel. 166 b
Godlewski E., Kopernika 12
Godlewski, ul Kopernika 12.
Gogulski J., Starowiślna 8
Goldberg H., Nad Rudawą 15.
Gólski S., Basztowa 17
Grażyński E., chor. dzieci, Kolejowa 12 Tel. 436
Grabowicz W., św. Jana 15 (w lecie w Krynicy)
Grünhut B., Dietla 43
Grzybowski G, Szkoła położn., Tel. 265
Gwiazdomorski J., Łobzowska 32 (Dom zdrowia) Tel 67
Habicht Kazimierz, Szpitalna 4
Herlinger L., Szpital św. Łazarza
Hirsch D., Krakowska 7
Hirsch H., Zielona 7. Tel. 547
Horoszkiewicz S., lek. sąd.. plac Matejki 12
Hoyer H., Basztowa 27
Jabłoński A., św. Marka 23 lek. kol. półn.
Jakubowski M., Podwale 10, chor. dziec. tylko konsylia
Jankowski S., lek. sąd., chor. umysł., Pędzichów 15, Tel. 159
Jasieński W., Blichowa 28
Jaugustyn S., chor. kob., Sławkowska 20 Tel. 202
Jaworski W., chor. wewn., Starowiślna 10, Tel. 447
Josse Ferd.. Radziwiłłowska 4
Jordan H., chor. kob., Sławkowska 1 Tel. 210
Junger J., Krakowska 13
Jurowicz I., Stradom 17
Kader B., operator, Basztowa 4, Tel. 381
Kapellner M., Szpital św. Łazarza
Kaufmann M., Floryańska 47 (w lecie w Maryenbadzie)
Kaufmann O., Topolowa 30 (w lecie w Karlsbadzie)
Kędzior W., chor. wewn., Podwale 9 Tel. 70
Kirkor M.. Klinika chir.
Kirschner A., Dietla 55
Klecki K., Karmelicka 42
Klęsk A., Klinika chirurg.
Komorowski C., Szpital św. Łazarza
Kopff L., Studencka 23 (w lecie w Krynicy)
Korczyński E., chor. wewn., Łobzowska 12, Tel. 310
Korczyński L., chor. wewn., Kopernika 2 Tel. 440 (w lecie w Szczawnicy)
Kostanecki L., Kolejowa 10. Tel. 214
Kozłowski M., sk. i wen., Sławkowska 18
Kraft L., Topolowa 34
Kramarzyński K., lek. m. Kasy chorych, Mikołajska 26
Krokiewicz A., chor. wewn., Kapucyńska 5, Tel. 454
Królikowski J., Grzegórzecka 26
Krongold W., Gertrudy 13, Tel. 455.
Krzyształowicz F., chor. sk. i wen., Basztowa 10, Tel. 426
Kupczyk B., chor. nerw., Szewska 1
Kurkiewicz S., chor. wewn.. Szpitalna 24
Kwaśnicki A., chor. dzieci Basztowa 4, Tel. 252
Kwiatkowski S. B., chor. wewn.. Graniczna 9 (w lecie w Maryenbadzie)
Kwiatkowski S. G., Grodzka 37
Laberschek F., plac Matejki 3
Landau J., Grodzka 69. Tel. 267
Landau R., chor. dz., Dietla 47, Tel. 491
Langie Adam, okulista, Sławkowska 31
Latkowski Józef, Klinika wew, Tel. 342
Lauer Aleks., Stradom 10.
Lax J., Jasna 5. Tel. 235
Leinkram M., Floryańska 20.
Lemberger I.. Garbarska 13
Lenartowicz Jan. Radziwiłłowska 9
Lewkowicz K., chor. dzieci, Łazienna 3, Tel. 521
Lewicki R., Szpital św. Łazarza
Liebermann E., okulista, Floryańska 20
Liebeskind J., chor. kob., Dietla 79, Tel. 403
Luster L., kosmetyka, Grodzka 35
Lustgarten L., Grodzka 60, Tel. 270
Lustig S., Krakowska 35
Łazarski J., Dietla 97
Łepkowski W., dentysta, Straszewskiego 26, Tel. 2 9
Łobaczewski A., Podwale 13
Łopaciński M.. św. Marka 5
Machauf W., Lubicz 9
Maciąg A., Colleg. med.
Majewski K, okulista, Szczepańska 11
Marcisiewicz F., okulista, Wiślna 10
Matzke H., dentysta, pl. Dominikański 1
Mayzel T., ch. sk. i wen., Szewska 21
Maziarski S., Karmelicka 33
Mączka S., Floryańska 31
Mendelsburg H.. Szewska 20
Merz A, chor. kobiec., Kolejowa 8, Tel. 442
Mięsowicz E., Klin. wewn., Tel. 342
Misky E., Dolne Młyny 9
Mostowski S., Kopernika 12
Murczyński W., Mały Rynek 7
Murdzieński F., chor. dzieci, Szpitalna 36 Tel. 102
Münz E., Sławkowska 4
Nartowski M., chor. nerw., św. Anny 2 Tel. 359
Nitsch R., Strzelecka 7
Nowak J., Graniczna 9
Nowak D., Aryańska 4

Nowotny F., chor. krtani, Wielopole 4
Obmiński X., Szpital św. Łazarza
Owsiński J., Szpital św. Łazarza
Ozga Jan, Niecała 9
Pareński R.. chor. wewn., Wielopole 4, Tel. 208
Pawlica Wł. Szpital św. Ludwika
Piątkowski M., chor. wewn. i uszu, Szewska 19
Pieniążek P., chor. gardła, Bracka 10, Tel. 164
Piepes W,. dentysta, Rynek 13
Piotrowski T., Rakowiecka 3, Tel. 523, (w lecie w Żegiestowie)
Piotrowski S., Podwale 1 (w lecie w Krynicy)
Pisarski T. F., Długa 23
Pluciński M., Podwale 2
Ponikło Stan., Basztowa 25, Tel. 192
Poźniak S. M., lek. kol., Kolejowa 13, Tel. 474
Pretzel G., dent., Floryańska 5
Przybylski S., Klin. poł.
Radecki P., Mikołajska 4
Rappaport L., Wielopole 6
Regiec J., ortop,, masaż i gimn. leczn., Szpitalna 17
Reiss W., chor. sk. i wen.. Basztowa 25
Riedmüller B., Garbarska 8
Rosenblatt E., chor. dzieci, Basztowa 25, Tel. 199
Rosner A., chor. kob., św. Jana 3, Tel. 82
Różecki J., chor. wewn., Floryańska 19, Tel. 370
Rutkowski M., operat., Podwale 3, Tel. 371
Rydel A., chor nerw., Podwale 10, Tel. 573
Satkowski Z., Długa 31
Schaitter I., lek. miejski i sąd., Grodzka 62, Tel. 87
Scharf J., Starowiślna 34
Schermant J., Stradomska 15 (w lecie w Maryenbadzie)
Schlank J., Kopernika 20
Schmidt S., Piotra Michałowskiego 74
Schneider L., chor. wewn., Floryańska 34, Tel. 287
Schoengut S., chor. uszu, Pijarska 9, Tel. 171
Schudmak A., chor. żoł., Dietla 75
Schumann F.. dentysta. Rynek 29
Schwarz A., chor sk. i wen., Floryańska 38
Sędzielowski J, Siemiradzkiego S
Seńkowski M., Radziwiłłowska 4, Tel. 524 (labor. chem. lek.)
Siegel Sam., Długa 17
Silberstein A., Miodowa 7
Skobel S., chor. sk i wen., Rynek gł. 23
Skórski W, Radziwiłłowska 21
Skórczewski B., Batorego 18 (w lecie w Krynicy)
Śliwiński M., Mikołajska 4, Tel. 276 (w lecie w Karlsbadzie)
Słapa W., chor. dzieci, Kolejowa 4, Tel. 34
Smolarski W, Rynek 45, Tel. 410
Sokołowski H., Szewska 12
Spira R.. chor. uszu, Grodzka 51
Stahr E.. Kolejowa 7
Staniszewski J., św. Jana 28 (w lecie w Iwoniczu)
Stankiewicz W., chor. kob., Kolejowa 1
Staszewski M.. Kopernika 40
Steinberg B.. Rynek 14
Steuermark Z., chor. sk. i wen., św. Jana 2
Stopczański A., Kopernika 12
Stopczański J., Szp. św. Łazarza
Supiński E., Pańska 10 (w lecie w Rabce)
Surzycki J., chor. wewn., Franciszk. 1, Tel. 156
Süsskind A., Stradom 18
Syrop J., dent., pl. WW. Świętych 9
Szewczyk J., Floryańska 13
Szurek S., Kopernika 15
Teichmann A., Grodzka 61 (w lecie w Piszczanach)
Tokarski S., Wolska 3
Torczyński T., Szpital św. Łazarza, Tel. 52 c
Trembecki H., Rakowiecka 9
Trzciński B., Pijarska 2
Tuszyński F., Sławkowska 20
Tyszecki T., dent., Jagiellońska 5
Uromski H., Sławkowska 23
Urbanik R., Podzamcze 3
Wachholz L., lek. sąd. Basztowa 25
Wachtel Z., chir., Grodzka 31
Wachtel Z.. jun., Skawińska 8
Warzycki B., c. k. lek. pow., Radziwiłłowska 14
Wąsowicz Z., chor. wewn., Floryańska 44 (w lecie w Krynicy)
Wernikowski W.. dent.. Rynek 6, Tel. 357
Wicherkiewicz B., (okul)., Wolska 11, Tel. 286
Wierzbicki G., Klin. położn.
Wilczyński L.. Podwale 1
Wilkosz A.. fizyk miejski, Mały Rynek 4 Tel. 217
Witaliński W., okul.. Klinika okul.
Wojciechowski B. chor. kob. Podwale 9 Tel 36:
Wójtowicz E., Bernardyńska 9
Wychowski Wł., Jagiellońska 9
Zanietowski J., Batorego 1
Zaremba G., Dietla 105
Zeitner Józef, Dietla 73 (w lecie w Francensbadzie)
Ziarko J., Długa 7
Zoll J., st. lek. kol. państw, chor. kob., Rynek 9, Tel. 254
Zopoth A., lek. m., Basztowa 18, Tel. 218
Żeleński T., chor. dzieci, Karmelicka 4
Żmigrod B., Karmelicka 10
Żuławski K., chor. umysł., Długa 82, Tel. 159
Żydłowicz W., chor. sk. i wen., Floryańska 22, Tel. 409

Dentyści-lekarze.

Cybulski N., Basztowa 5.
Dundaczek F., Studencka 3
Łepkowski W.. Straszewskiego 26. Tel. 230
Matzke H., Plac Dominikański 1

Piepes W., Rynek 13
Pretzel G., Floryańska 5
Schumann F., Rynek 29
Steinberg B., Rynek 14
Syrop J., Plac WW. Świętych 9
Tyszecki T., Jagiellońska 5
Uromski H., Straszewskiego 26, Tel. 239
Wernikowski W., Rynek gł., 6, Tel. 357

Dentyści-technicy.

Dłużyński Jan, Floryańska 12
Hrebenda Wład., Szpitalna 20
Lipoński Wł., św. Krzyża 5
Łukaszewicz K., Sławkowska 8
Matuszewski H., Stolarska 13

Inżynierowie cywilni.

Dla wszystkich działów budowy:
Uderski Edward
Wdowiszewski Wincenty

Inżynierowie budowy:
Fischer Ferdynand
Idzikowski Adam
Niedziałkowski Janusz
Pietraszkiewicz Ksawery
Świerzyński Stanisław

Inżynierowie budowy maszyn:
Horoszkiewicz Stanisław
Tsmoftijewicz Julian
Zieleniewski Edmund

Architekci:
Stryjeński Tadeusz, radca bud.
Zaremba Karol
Zawiejski Jan
Zubrzycki Jan Karol, dr. pr.

Geometrzy cywilni.

De Leveaux Henryk
Idzikowski Adam
Jakubowski Alojzy
Lang Józef
Spannbauer Antoni.

SPIS ALFABETYCZNY ULIC MIASTA KRAKOWA I PRZEDMIEŚĆ.

Miasto składa się z 8 dzielnic z przedmieściami, a mianowicie:

Dzielnica I. Śródmieście, II. Wawel (Zamek). III. Nowy Świat, IV. Piasek, V. Kleparz, VI. Wesoła, VII. Stradom, VIII. Kaźmierz.

Ul. św. Agnieszki VII., św. Anny I., Aryańska VI., Augustyańska VIII.

Bartosza VIII., Bazstowa IV—V., Batorego IV., Berka Josielewicza VIII., Bernardyńska VII., Biskupia IV., Blichowa VI.. Bosacka VI., Bożego Ciała VIII., Bracka I., Brzozowa VIII.

Ciemna VIII., Czysta IV.

Dajwór VIII., Dietlowska VI., VII., VIII., Długa V., Dolnych Młynów IV., Dominikańska I.

Estery VII.

Św. Filipa V., Floryańska I., Franciszka I.

Garbarska IV., Garncarska III., IV., Gazowa VIII., św. Gertrudy I., VI., VII., Gołębia I., Granczna IV., Grodzka I., Grzegórzecka VI., VIII.

Helclów V.

Św. Idziego I., Izaaka VIII.

Jabłonowskich III., IV., Jagiellońska I., Jakóba VIII., św. Jana I., Jasna VI., Józefa VIII.

Kanoniczna I., Kapucyńska III—IV., Karmelicka IV., św. Katarzyny VIII., Kilińskiego IV., Kolejowa XI., Koletek VII., Kopernika VI., Kopernika VIII., Krótka V., Krowoderska IV., V., Krupnicza IV., Krzywa V., św. Krzyża I., Kupa VIII., Kurniki V.

Lenartowicza IV., Loretańska III., IV., Lubicz VI., Lubomirskich VI.

Łazienna IV., Łobzowska IV.

Mała III., św. Marka I., Michałowskiego Piotra IV., Miedziuch VIII., Mikołajska I., Miodowa VIII., Mostowa VIII.

Nad Rudawą III., Nad Wisłą III., Niecała VI., Nowa VIII.

Ogrodowa IV., V.

Pańska VI., Park Jordana III., IV., V., Pawła V., V., Pędzichów V., Piekarska VIII., Poselska I., Przesmyk VIII., Pusta VIII.

Radziwiłłowska VI., Rajska VI.. Rakowicka VI., Reformacka I., Retoryka III., Rybaki VII., Rynek główny I., Rynek kleparski V., Rynek mały I.

Sebastyana Św. VI., VII. i VIII., Senacka I., Siemiradzkiego IV., Sienna I., Skałeczna VII., Skawińska VIII., Sławkowska I., Słowiańska III., Sobieskiego IV., Stachowskiego (gmina Czarna wieś), Starowiślna VI., VII., Staszica IV., Stradomska VII., Straszewskiego I., III., Strzelecka VI., Studencka IV., Swoboda III., Szczepańska I., Szeroka VIII., Szewska I., Szlak IV., V., Szpitalna I.

Tomasza św. I., Topolowa VI., Trynitarska VIII.

Ubogich VIII.

Warszawska V., Wawel (Zamek) II., św. Wawrzyńca VIII., Wąska VIII., Węglowa VIII., Wenecya IV,, Wielopole VI., Wiślna II., Wolska III., Wygoda III.

Zacisze V., Zgoda III., IV., Zielona VI., Zwierzyniecka III., Zyblikiewicza VI.

Żabia III., IV.

Plac Aryański VI., Bawół VIII., Bernardyński I., Dominikański I., św. Ducha I., na Groblach III., Juliusza Kossaka III., Kolejowy VI., Latarnia III., św. Magdaleny I., Maryacki I., Matejki V., Nowy VIII., Szczepański I., Wolnica VIII., Wszystkich Świętych I.

ROZDZIAŁ VII. PRZEWODNIK PO LWOWIE.

KILKA DAT O LWOWIE.

Lwów, stolica Galicyi, leży na 49o 50 półn. szer. i 41o 42 wsch. dł. Powstanie swe zawdzięcza Lwów ruskiemu księciu Danile, który tu na górze, odtąd zamkową zwanej, zbudował drewniany murek obronny i oddał go synowi swemu Lwu, skąd bierze swój początek nazwa „Lwigród". Zamek ten, zburzony niebawem przez Tatarów, ks. Lew odbudował na nowo, umocnił i uczynił go swą rezydencyą. — U stóp tego zamku poczęła się osiedlać ludność, najpierw małoruska, później niemiecka (kupcy i rzemieślnicy), żydowska, tatarska i ormiańska.

Prawdziwy rozkwit Lwowa poczyna się dopiero z chwilą przejścia pod panowanie polskie za Kazimierza Wielkiego (1349). W owych czasach miał Lwów charakter przeważnie niemiecki. Kazimierz Wielki nadał miastu rozległą autonomię, na podstawie prawa magdeburskiego, uwalniając je z pod jurysdykcyi kasztelanów i udzielając swobodę innym narodowościom rządzenia się w mieście swoimi prawami, również swobodę wszelkim wyznaniom. Nie ma też dziwoty, że wobec takich urządzeń, w czasach, gdy w innych państwach panowały przeważnie ucisk i prześladowania, miasto szybko wzrastało i napływało wiele obcych narodowości, zatrzymujących tu swe tradycyjne prawa i urządzenia. To też napotykamy tu: Saracenów, Żydów, Ormian, Greków, Persów, Anglików, Tatarów i Niemców.

Lwów miał — jak na owe czasy — nadzwyczaj korzystne położenie handlowe. Cały handel wschodni do Polski, Gdańska i na zachód przechodził wyłącznie przez Lwów. Na znane — w całej Europie prawie — jarmarki lwowskie, spieszyli kupcy z Persyi, Turcyi i Arabii, a rzeczpospolita wenecka utrzymywała w wiekach średnich swoich ajentów we Lwowie.

Umiał też Lwów być wdzięcznym za rozliczne przywileje, jakimi go obdarzali królowie polscy, a przywiązanie swe do rzeczypospolitej opłacił nieraz drogo, nietylko uszczerbkiem swych bogactw, które tu nagromadzone były w wielkiej obfitości, ale także krwią i życiem swych obywateli. Turcy i Tatarzy, Kozacy i Wołosi, Rosyanie i Szwedzi doświadczyli na własnej skórze skutków dzielności i patryotyzmu polskiego mieszczan lwowskich.

Ośmnaste stulecie rozpoczęło upadek Lwowa. Zdawało się, że z ustaniem napadów tatarskich, Lwów będzie mógł odetchnąć swobodniej, lecz niestety król szwedzki Karol XII. popierając zbrojnie wojewodę poznańskiego, Stanisława Leszczyńskiego, na tron polski, wywołał długą wojnę, która skończyła się zdobyciem Lwowa i straszną jego klęską. Wojsko zabierało mieszkańcom pieniądze, klejnoty i kosztowności, Ormianom ze sklepów towary wschodnie, Grekom konie tureckie, ze spiżarń żywność, a z kościołów droższe sprzęty.

Klęska ta była nadto wielką dla Lwowa, by ją mógł znieść, nie tracąc znaczenia i dobrobytu. Co tylko było zamożniejsze, to uchodziło z miasta w obawie ciągłych napadów, okupów i kontrybucyj; najmajętniejsi mieszczanie zeszli na nędzarzy w ścisłem tego słowa znaczeniu. Handel, który tak kwitł dawniej, upadł, i szukał sobie innych dróg, miasto się wyludniło, zakłady naukowe nie mogły powstawać, ani istniejące należycie się rozwijać. I mimo że nastąpił okres pod względem wojennym spokojniejszy, nie podnosiło się miasto, bo nie było drugiego Kazimierza Wielkiego, któryby umiejętną ręką, z korzyścią dla państwa i poddanych, dźwigał miasta, ani dynastyi Jagiellonów, by rozpoczęte dzieło mądrze rozwijała.

Tak się skończył świetnie rozpoczęty dziejów miasta Lwowa okres polski, a rozpoczął się okres obecny.

Przy pierwszym podziale Polski (1772) dostał się Lwów pod panowanie austryackie. Dawne wolne miasto rzeczypospolitej polskiej zamieniono w stolicę nowej prowincyi austryackiej. Miejsce dawnych uprzywilejowanych urządzeń zastąpił nowy ustrój administracyi, wprowadzony przez cesarza Józefa II. (1784). Zniesiono 28 klasztorów i kościołów, a budynki ich obrócono na cele publiczne i państwowe. System germanizacyjny, wykonywany z brutalnym naciskiem w całym kraju, nie oszczędził też i Lwowa. Napłynęły setki „cywilizatorów", którzy kraj ten uważali za ziemię obiecaną a stali się dlań istną plagą egipską, przybył teatr niemiecki, popierany przez sfery rządowe (1776), założono niemiecki uniwersytet (1787).

Żywsze zajęcie wywołał dopiero ruch, poprzedzający wypadki roku 1846, zakończony jednak wcieleniem Rzeczypospolitej krakowskiej do monarchii austryackiej. Cesarz Ferdynand I. przyobiecuje ludom Austryi konstytucyę i zwołuje sejm konstytucyjny do Wiednia r. 1848.

Na wieść o tem postanowieniu i pod wrażeniem prądów, które przebiegały wówczas całą Europę, zawrzało miasto pełnem życiem. Zorganizowano gwardyę narodową i wybrano radę narodową. Gdy jednak Sejm konstytucyjny nie dokonał zamierzonego dzieła, poczęto ścieśniać nadane swobody, rozwiązywać rady narodowe, co wywołało znów wielkie rozjątrzenie umysłów. Otuchy do oporu dodała wiadomość, że Węgrzy ciągną na Wiedeń. Wśród tego rozdrażnienia przyszło 1 listopada 1848 r. do bójki między wojskiem a gwardyą narodową. Dowodzący jenerał Hamerstein kazał ustawić na górze zamkowej działa i skierować je na miasto. Powstała krwawa walka uliczna, wojsko cesarskie zwyciężyło, a Lwów został zbombardowany. Wskutek rzucanych rakiet i granatów spaliło się wiele budynków, zniszczono także stary ratusz i bogatą bibliotekę uniwersytecką.

Odetchnął Lwów swobodniej dopiero z chwilą wprowadzenia nowego statutu miejskiego, opartego na zasadach autonomii gminnej (14 października 1870 r.). Odtąd rozpoczął się też stały a szybki rozwój Lwowa, który już dziś śmiało stanąć może w rzędzie poważniejszych miast europejskich.

Liczba mieszkańców i domów od tej pory, a więc w ciągu trzydziestu lat, prawie zdwoiła się (w r. 1869 mieszkańców 87 109, domów 2.545 — dziś blisko 160.000 mieszkańców i przeszło 5000 domów), ulice i place w przeważnej części uregulowane, w śródmieściu prawdziwie wielkomiejskie, mnóstwo wspaniałych gmachów, publicznych i prywatnych, piękne ogrody i plantacye, bogato uposażone biblioteki i muzea, teatry i sale koncertowe, szkolnictwo, dzięki ofiarności gminy, rozwinięte znakomicie. Miasto przerzynają w różnych kierunkach linie tramwajów: konnego i elektrycznego, tworzące wyborne arterye komunikacyjne, Pełtew w znacznej części pokryta, w głównych ulicach przeprowadzona kanalizacya, zaprowadzono wodociągi, miejski zakład elektryczny, miejską gazownię i rzeźnię — wszystko urządzone na stopę europejską.

Lwów jest obecnie siedzibą najwyższych władz rządowych i autonomicznych, oraz trzech arcybiskupów (obrz. rzym.-kat., grecko-kat. i orm.-kat.), posiada w swych murach uniwersytet, szkołę politechniczną, akademię weterynarską, akademię handlową (od jesieni r. 1899), szkołę lasową, 6 gimnazyów (z tych jedno ruskie i jedno niemieckie), gimnazyum żeńskie (prywatne), szkołę realną, szkołę przemysłową, seminaryum nauczycielskie: męskie i żeńskie, szkołę kadecką (od jesieni r. 1899), konserwatoryum muzyczne, oraz cały szereg szkół wydziałowych i ludowych.

SPIS CZŁONKÓW RADY KRÓL. STOŁ. M. LWOWA
OBRANYCH PRZY WYBORACH DNIA 27 LUTEGO, 28 MAJA i 24 CZERWCA 1902 ORAZ 28 LUTEGO, 31 MAJA i 15 CZERWCA 1905.

1. Acht Kazimierz
*2. Dr. Adam Ernest
3. Dr. Aschkenaze Tobiasz
*4. Dr. Baczewski Henryk
5. Bardasz Ferdynand
*6 Br. Battaglia Roger
7. Beiser Jakób
*8. Biechoński Wojciech
9. Bieniecki Aleksander
*10. Blumenfeld Henryk
*11. Dr. Byk Emil
*12. Dr. Caro Jecheskel
13. Chołodecki Józef
14. Ciechulski Władysław
*15 Dr. Ciesielski Teofil
*16. Ciuchciński Stanisław
17. Czarnecki Włodzimierz
18. Ks. Dawidowicz Bogdan
*19. Dr. Dulęba Władysław
*20. Dr. Dwernicki Tadeusz
*21. Dr. Dylewski Jan
22. Dzieślewski Roman.
*23. Dzikowski Alfred
24 Dr. Dziwiński Placyd
*25. Epler Karol
*26. Feldstein Herman
*27. Friedrich Edward
*28. Gaberle Emil
29 Getritz Aleksander
30. Dr. Głąbiński Stanisław
31. Dr. Gryziecki Feliks
*32. Gubrynowicz Władysław
*33. Hauser Leopold
34. Hawranek Gustaw
*35. Hingler Emil
36. Dr. Holzer Wilhelm
37. Hudec Józef
38. Ihnatowicz Jan
39. Jankowski Aleksander
40. Jaworski Kornel
*41. Jonasz Maurycy
42. Kroch Jakób
*43. Lang Justyn
*44. Laskownicki Bronisław
*45. Ks. Dr. Lenkiewicz Zygmunt
*46. Lerski Jan
47. Lewicki Bolesław
48. Dr. Lilien Edward
49. Dr. Lisiewicz Aleksander
*50. Dr. Loewenstein Natan

*51. Łukawski Wojciech
*52. Dr. Mahl Jakób
*53. Majerski Stanisław
54. Makowicz Michał
55. Makusz Józef
56. Markiewicz Stanisław
57. Dr. Maryański Aleksander
*58. Michalski Michał
*59. Dr. Mikołajski Szczepan
*60. Mikuliński Bolesław
61. Dr. Misiński Marceli
62. Mokrzycki Antoni
*63. Neuman Józef
64. Pawlewski Bronisław
65. Pawliszak Michał
*66. Dr. Pisek Wilhelm
67. Platowski Stanisław
*68. Podłowski Adolf
69. Próchnicki Franciszek
*70. Dr. Radziszewski Bronisław
*71. Rappaport Maurycy
*72 Rawski Wincenty
*73. Dr. Reiss Albert
74. Rewakowicz Henryk
75 Riedl Edmund
*76. Dr. Roszkowski Gustaw
77. Dr. Rucker Jan.
78. Dr. Rutowski Tadeusz
*79. Schayer Karol
80. Schleyen Artur
*81. Seltenreich Jan
82. Sklepiński Karol
83. Sliwiński Hipolit
84. Soleski Jan
85. Stachiewicz Władysław
86. Dr. Starzewski Józef
*87. Dr. Steczkowski Jan Kanty
*88. Dr. Stesłowicz Władysław
*89. Dr. Szpilman Józef
*90. Szydłowski Mieczysław
91. Thom Maksymilian
*92. Dr. Tomaszewski Franciszek
*93. Walichiewicz Michał
*94. Dr. Wassung Michał
95. Wczelak Józef
96. Wencel Karol
97. Wiksel Jakób
*98. Włodzimirski Walery
99. Zawadzki Władysław
(1 mandat opróżniony).

PP. radni oznaczeni * wybrani na okres 1905--1910, bez gwiazdki do roku 1 07.

MAGISTRAT KRÓL. STOŁ. MIASTA LWOWA.

Biuro prezydyalne.

Prezydent: Michał Michalski.

I. Wiceprezydent: Dr. Tadeusz Rutowski.

II. Wiceprezydent: Stanisław Ciuchciński.

Sekretarz: Zawistowski Józef.

Dyrektor magistratu: Edmund Lukas.

Szefowie departamentów.

Dep. I. (fina sów i zarząd dóbr miejskich) radca Bolesław Ostrowski.

Dep. II. (dochodów niestałych i spraw szynkarskich) radca Karol Jakubowski.

Dep. III. (budownictwa dróg i plantacyi) st radca Stanisław Cetwiński.

Dep. IV. a. (wojskowy i konskrypcyjny) radca Władysław Nowakowski.

Dep. IV. b. (ewidencyi meldunkowej i taks wojsk.) radca Michał Rychlewski.

Dep. V. (przemysłowy) radca dr. Ksawery Fiszer.

Dep. VI. (szpitale, areszty i ubodzy) radca Spirydyon Bańkowski.

Dep. VII. (podatki) radca Julian Bachowski.

Dep. VIII (szkół, wyznań, kościołów, fundacyj) st. radca Kazimierz Strzelbicki.

Dep. IX (sanitarny i targowy) st. radca Tyberyusz Hobgarski.

Naczelnik izby obrachunkowej: Wiktor Chrzanowski.

Dyrektor m. urzędu budowniczego: Vacat.

Naczelnik m. biura statyst.: dr. Kazimierz Ostaszewski-Barański

Naczelnik m biura pracy: Edmund Kolbuszowski.

Archiwaryusz miejski: dr. Aleksander Czołowski.

Fizyk miejski: dr. Wiktor Legeżyński.

Weterynarz miejski: Włodzimierz Kulczycki.

Chemik miejski: dr. Mieczysław Dunin Wąsowicz.

Syndyk miejski: dr. Aleksander Pomianowski.

Inspektor lasów miejskich: Roderyk Szupp.

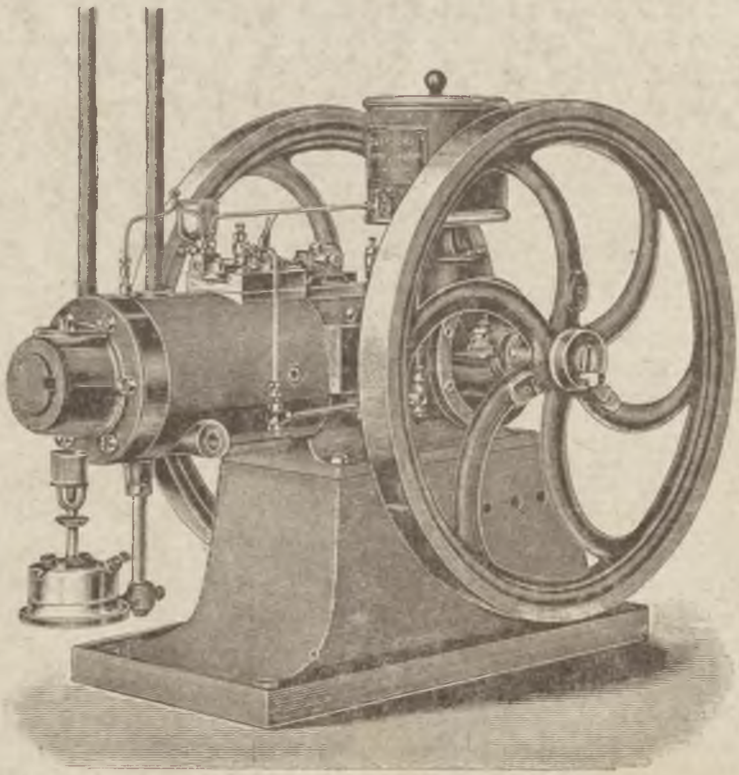
Kasyer miejski: Eugeniusz Hordyński.

Komendant m. straży ogniowej: Paweł Praun.

Komisaryaty dzielnic miasta.

Komisaryat śródmieścia: (pl. Strzelecki l. 5). *Kierownik*: Karol Kiselka. *Komisaryat dz. I.*: (ul. Zimorowicza l. 3). *Kierownik*: Józef Szeremeta *Komisaryat dz. II.*: (ul. Krasick ch l 8). *Kierownik*: Władysław Chmielewski. *Komisaryat dz. III.*: (ul. Objazdowa 8). *Kierownik*: Ludwik Homme. *Komisaryat dz. IV.*: (ul. św. Antoniego 9). *Kierownik*: August Garnysz.

Lokale komisaryatów oznaczone są czerwonemi latarniami.

Z drukarni „Dziennika Polskiego" ul. Cicha l. 5.

Miejskie okręgi sanitarne.

I. Żółkiewskie i Zamarstynowskie. Dr. Serbeński Walery. *II. Łyczakowskie i Piekarskie.* Dr. Emil Elektorowicz, ul. Łyczakowska l. 3). *III. Zielone i Stryjskie.* Dr. Frankowski Walery, (ul. Pańska l. 27). *IV. Chorążczyzna i Wulka.* Dr. Ignacy Rosner, (ul. Sykstuska). *V. Nowy Świat i Bajki.* Dr. Kazimierz Jaszczurowski, (ul Leona Sapiehy 9). *VI. Bogdanówka i Kleparowskie.* Dr. Władysław Tatarczuch, (ul. Brajerowska 20). *Śródmieście Nadpełtwie.* Dr. Tadeusz Krobicki, (ul. Wałowa l. 23).

Rada szkolna okręg. dla m. Lwowa.

Rada. szk. okr. dla m. Lwowa. (Ratusz II. piętro od południa). *Inspektorowie szkolni:* Bruchnalski Kazimierz. (Druga posada vacat).

WYKAZ INŻYNIERÓW, ARCHITEKTÓW, GEOMETRÓW, ADWOKATÓW, NOTARYUSZY, LEKARZY, AKUSZEREK I APTEK.

Inżynierowie.

Dr. Blauth Jan
Bodaszewski Łukasz, Kampiana 6
Długoszewski Bolesław, Kornela Ujejskiego 6
Dzieślewski Waleryan, Koralnicka 2
Erhlich S., Sykstuska 37.
Finkelstein Mich., Sykstuska 40.
Fleisch Antoni, Akademicka l. 2a
Goebl Robert, Króla Jana 20
Grzybiński Jan,
Gumowski Józef,
Hornung Jan Ferdynand, Cicha 5
Jaegerman Józef, Mochnackiego 26
Jasiński Zygmunt, Lenartowicza 1
Kędzierski Zygmunt, Zielona 6
Kornella Andrzej, Chorążczyzna 26
Libański Edmund, Ossolińskich 11
Łodziński Radwan,
Łubieński Józef hr., Dąbrowskiego 2
Machalski Maurycy, Wincentego Pola 9
Maly Józef, Akademicka 24
Maślanka Marcin, Ossolińskich 19
Pomianowski Karol
Postępski Edmund, Akademicka 16
Richtman Karol, pl. Bema 4.
Rybak Teodor, Mochnackiego 10.
Rychnowski Franc., Chorążczyzna 15
Spalke Henryk,
Stroński Kajetan Marceli, Miłkowskiego 7
Szczepański Ludwik, Sakramentek 10a
Wex Adolf, Boimów 3
Widt Seweryn Władysław, Dwernickiego 8
Ziembicki Miecz., Zyblikiewicza 18
Żabokrzycki Aleksand., Głęboka 7

Architekci.

Chołoniewski Stanisław, Badenich 9
Cybulski Juliusz Karol, Gołębia 7.
Doliński Jan, Dwernickiego 22
Janowski Józef, Rynek 3
Kuhn Adolf, Małeckiego 6
Rawski Wincenty, Krzyżowa 41

Geometrzy.

Bäcker Łucyan
Barczewski Wincenty, Wagilewicza 1
Chowaniec Józef, Kurkowa 2
Dzieślewski Waleryan, Koralnicka 2
Fedorowicz Teofil, pl. Benedyktyński 1
Gumowski Józef
Hauser Mieczysław, Pańska 11
Kusiba Sylwester, Śniadeckich 9
Manastyrski Witold, Kaspra Boczkowskiego 9
Mięsowicz Albin, Żulińskiego 7

Adwokaci.

Allerhand Mojżesz, Sykstuska 24
Ambes Maurycy, Jagiellońska 15
Aschkenase Tobiasz, Kopernika 21
Bałaban Wincenty, Kraszewskiego 3
Bieliński Stanisław, Trzeciego Maja 2
Bilik Mikołaj, Trzeciego Maja 21
Bliziński Kazimierz, Jagiellońska 17.
Blumenfeld B. Sykstuska 33
Błażejowski Bronisław, Wałowa 31
Bodek Maksymilian, Łukasińskiego 4
Borysiewicz Adam, Słowackiego 16
Brauner Józef, Jagiellońska 6
Brendel Aron Adolf, Jagiellońska 24
Buber Rafał, Kościuszki 4
Bund Salamon (senior), Mickiewicza 22
Bund Salamon (junior), Brajerowska 5
Buresz Alfred Stefan, Kościuszki 20
Byk Emil, Jagiellońska 11
Chiger Mojżesz, Kopernika 10
Czarnik Kazimierz, Sobieskiego 4
Czemeryński Ign. Karol, Grodzickich 4
Czerny Karol, pl. Bernardyński 10
Czeszer Józef, Teatralna 7
Czeszer Leon, Sienkiewicza 5
Dąbrowski Paweł, Słowackiego 10
Deiches Adolf, Kaźmierzowska 28
Deryng Stanisław, Jagiellońska 7
Diamant Jakób, Halicka 1
Dobiecki Stanisław, pl. Bernardyński 12
Dobrzański Jan, Krzywa 12
Dulęba Władysław, Sienkiewicza 5
Dwernicki Tadeusz, Słowackiego 8
Dziedzic Wojciech, Kościuszki 20
Dzięȩdzielewicz Antoni, Jagiellońska 8
Fedak Stefan, Sykstuska 48
Feigenbaum Henryk, Sykstuska 10
Feiles Izydor, Trzeciego Maja 13
Feld Izaak, pl. Kapitulny 3
Finkler Marek, Karola Ludwika 5

Fischer Aron, Słowackiego 18
Flaeschner Szymon, Kołłątaja 10
Flecker Chaim Ozyasz, Kaźmierz. 37
Frenkel Stefan, Akademicka 12
Fried Max, Jagiellońska 11a
Gabel Hersch (Henryk), Sykstuska 36
Godlewski Włodzimierz, Teatralna 3
Gorecki Tadeusz, Akademicka 26
Gorecki Władysław, Akademicka 26
Grek Michał, Hetmańska 22
Gros Oskar Henryk, Jagiellońska 6
Gruder Leon Ludwik, Kopernika 14
Grünberg Natan Józef, Jagiellońska 11
Grünstein Zygmunt, Skarbkowska 7
Herzig Józef, Trzeciego Maja 17
Hescheles Dawid Józef, pl. Smolki 1
Holtzer Gustaw, Teatralna 8
Holzer Wilhelm, Trzec. Maja 10
Horowitz Jakób, Sykstuska 37
Horowitz Marcin Samuel, Trzec. Maja 5
Horwath Adam, Hetmańska 4.
Jabłoński Zefiryn Miecz., Brajerowska 8
Jasinicki Włodzimierz, Krakowska 17
Jasiński Franciszek, Wałowa 25
Jekeles Leon, Wałowa 4
Jekeles Maurycy, Kościuszki 18
Jaglarz Franciszek, Hetmańska 12
Kahane Mojżesz, Kołłątaja 3
Kamieński Edmund, Akademicka 16
Kamieński Marek Karol, Akademicka 16
Kasparek Jan, Bielowskiego 5
Klarfeld Henryk, Sykstuska 25
Klarfeld Leon, Sykstuska 24
Kohane Abraham Adolf, Sykstuska 31
Korytko Stanisław, Czarneckiego 3
Kosiński Adam, Kraszewskiego 3
Kraus Alojzy, pl. św. Ducha 3
Kraus Maksymilian, Sykstuska 28
Kroch Ozyasz Emanuel, Jagiellońska 2
Krosiński Włodzimierz, Kraszewskiego 1
Krygowski Kazimierz, Sobieskiego 3
Kuczkiewicz Jan, pl. Bernardyński 11
Kulikowski Wiktor, Trzeciego Maja 5
Kwiatkowski Ferdynand, Pańska 3
Kwolewski Edw. Jędrz., Podlewskiego 9
Karlsbad Ludwik, P. Hausmana 6
Landes Abraham, Krakowska 14
Lau Ignacy, Kopernika 5
Leser Salamon, Sykstuska 34
Leistyna Naftali, K. Ludwika 29
Lewicki Konstanty, Korniaktów 1
Lieberman Arnold, Kołłątaja 1
Lilien Edward, Trzeciego Maja 5
Lilienfeld Zygmunt, Sykstuska 40.
Liptay Maksymilian, Kościuszki 10
Lisiewicz Aleksander, Akademicka 19
Lisiewicz Zygmunt, Akademicka 19
Loewenstein Natan, Trzec. Maja 13
Löwenherz H., Kopernika 21
Łękawski Marceli, Brajerowska 10
Łoziński August, Pańska 2
Łysiak Aleks. Tymot., Skarbkowska 2
Majewski Władysław, Kopernika 12
Maryański Aleksander, pl. Maryacki 9
Mayer Aleksander, pl. Maryacki 8
Max Henryk, Sykstuska 52
Menkes Adolf, Kościuszki 2
Michalewski Bronisław, pl. Maryacki 10
Mikuliński Karol Jan, Kraszewskiego 9
Mildwurm Izrael, Jagiellońska 12
Mileński Salam. (Zygm.), Hetmańska 12
Mochnacki Włodzimierz, Jagiellońska 8
Morawiecki Józef, Pasaż Mikolasza.
Morgenroth Schame, Akademicka 8
Nussbrecher Chaim, Kopernika 22
Obmiński Stanisław, Akademicka 17
Olbert Karol, Kościuszki 15
Ostaszewski Bronisław, Teatralna 7
Pająk Józef, Kraszewskiego 13
Paneth Marceli, Pasaż Hausmana 6
Paneth Seweryn, Sykstuska 27
Parnas Józef, Czarneckiego 2
Parnas Emil, Hetmańska 22
Pawęcki Leon, Skarbkowska 19
Ploder August, Chopina 5.
Pohl Samuel, Sykstuska 19
Pomianowski Aleksander, Ratusz
Presser Izak, Kar. Lud. 29
Raabe Jakób, Sykstuska 16
Rares Adolf, Skarbkowska 7
Reis Albert, Tańskich 1
Reiter Eisig, Jagiellońska 5
Roiński Emil, Teatralna 1
Rosengarten Jüdel, Pasaż Hausmana 6
Rosmarin Adolf Abr., Smolki 3
Roth Maurycy, Kopernika 9
Rothstein Izrael, Jagiellońska 4
Roth Emanuel
Schaff Szymon, Hetmańska 22
Schier Aleksander, Kopernika 28
Schleicher Peisech (Filip), Jagiellońska 11
Schorr Aron, Sykstuska 2
Schrenzel Mojżesz Abr. K. Ludwika 33
Segal Adolf, K. Ludwika 29
Skałkowski Tadeusz K. Ludwig 1
Skowroński Zygmunt, Rynek 3
Sokal Klemens, Kościuszki 4
Sokal Maksymilian, Kaźmierzowska 26
Sokal Rubin, Sykstuska 8
Solański Edward, Piekarska 12
Sołowij Tadeusz, Mickiewicza 3
Sołowij Władysław, Mickiewicza 3
Sommerstein Salamon, Jagiellońska 12
Srokowski Teofil, Kręta 3
Stand Ozyasz, Jagiellońska 16
Szafrański Włodzimierz, Sobieskiego 9
Szeliga Miecz. Wojciech, Kopernika 4
Szuchiewicz Mikołaj, Kopernika 16
Steinberger Jakób, Kilińskiego 1
Tenner Bernard, Kościuszki 10
Till Ernest, Pańska 4
Till Artur, Pańska 4
Tyger Celestyn, Kościuszki 7
Ungar Wiktor Henryk, pl. Maryacki 10
Vogel Aleksander, Kraszewskiego 3
Waldman Saul, Niecała 6
Wasser Ozyasz, Trzeciego Maja 17
Wein Ignacy, Sykstuska 22
Weinberg Salamon, Sykstuska 12
Weisstein Michał, Kościuszki 5

Werfel Dawid, Sykstuska 26
Westreich Józef, Trzeciego Maja 21
Witkowski Kazimierz, Trzeciego Maja 21
Wittlin Baruch (jun.), Sykstuska 11
Woynarowski Feliks Józef. Kalecza 9a
Wróblewski Józef. Kopernika 22
Zaderecki Michał, Chorążczyzna 10
Zajac Teodozy, Krzywa 12
Zbyszewski Stanisław, Sykstuska 25
Zetterbaum Max, Trzeciego Maja 10.
Zion Leon, Sykstuska 17
Zion Łazarz, Trzec. Maja 10
Zipper Gerschon, Kościuszki 22
Zoref Filip, Kościuszki 10

Notaryusze.

Krokowski Wiktor, Hetmańska 10
Kukawski Leopold, Teatralna 7
Kwaśnicki Samuel, Zyblikiewicza 20
Onyszkiewicz Józef, Teatralna 6
Nartowski Bronisław, Trybunalska 1
Zawadzki Władysław. pl. Maryacki 7
1 posada nieobsadzona.

Lekarze.

Adler Antoni, lek. pułk. Bartosza Głowackiego 8
Allerhand Joel, elew klin., Piekarska 43
Arnold Wincenty, sekundaryusz szpit. pow., Kochanowskiego 15 a, nie praktykuje
Aschkenazy Zygmunt, Kamienna 3
Auerbach Emanuel, Krakowska 14
Bader Wolf, lek. pom. szpitala powsz., Szajnochy 5
Balabayder Henryk. elew. kliniki lekarskiej, klinika lekarska
Bałłaban Teodor, okulista, Wałowa 7
Barański Antoni, prof. akad. weterynaryi, Chorążczyzna 24
Barański Bogdan, lek. pułk., operator, Łyczakowska 39 A
Barącz Roman, docent uniw., operator, Teatralna 11
Barzycki Józef, c. k. insp. sanit., Kraszewskiego 23, nie praktykuje
Baumbach Ludwik, star. lek. wojsk., Kopernika 21
Bądzyński Stanisław, prof. nadzw. uniw., Gosiewskiego 4, nie praktykuje.
Beck Adolf, prof. uniw., Zyblikiewicza 4
Bednarski Adam, docent. uniw., okulista Akademicka 5
Berezowski Kazimierz, prym. szpitala domu kary, Kraszewskiego 23
Berger Henryk, lek. pułk., Sykstuska 8
Bett Maksymilian, lek. kasy chorych, Kazimierzowska 37
Biber Leopold, lek. sztabowy operator, Boczna Brajerowska 4
Bieńkowski Bogumił, dent., Kościuszki 8
Bierer Rubin, pl. Smolki 5
Biernacki Edmund, Bielowskiego 5 (latem w Karlsbadzie)
Bikeles Gedan, docent uniw., Rynek 43
Binder Adolf, st. lekarz wojsk., Kurkowa 27
Blaim Stanisław, elew. kliniki chirurgicznej, klinika chirurgiczna
Blumenfeld Antoni, Kopernika 28
Błachowski Konstanty. starszy lekarz sztab., Zyblikiewicza 33
Bocheński Kazimierz, asyst. uniw. akuszer, klinika położnicza
Bodyński Edward, starszy lekarz. wojsk., Na skałce 5 A
Bohosiewicz Teodor, docent uniw. dentysta, Jagiellońska 7
Borzęcki Władysław Antoni, sekund. szpit. powsz., Grodzickich 4
Breiter Rudolf, akuszer, Trzeciego Maja 11 A
Bril Marcin, lek. pomoc. szpit. krajow., pl. Akademicki 4
Bylicki Władysław, docent uniw., akuszer, Bielowskiego 5
Bund Marek, Zamarstynowska 34
Buraczyński Andrzej, lek. sztab. spec. chorób wen. i skórnych, Czarneckiego 6
Burzyński Alfred Emanuel, asyst. kliniki okulist., okulista. klinika okulistyczna (szpital powszechny)
Chajes Herman, lek. pułk., Żulińskiego 3
Chajes Józef, Sykstuska 24
Chomin Antoni, lek. sąd., Zimorowicza 3
Chuderski Franciszek, prak. szpit. powsz., pl. Jura 5
Czaczkowski Józef, sekund. szpit. powsz., Mickiewicza 14, spec. chorób wener. i skórnych
Czaplicki Tadeusz, asyst. klin. położ., klinika położnicza, akuszer
Czarnik Stanisław Jakób, prymaryusz szpit. św. Zofii, spec. chorób dziecięcych Łyczakowska 9
Czepielowski Stanisław Tadeusz
Czernecki Wincenty, elew. klin. lek., Bielowskiego 1
Czyżewicz Adam, c. k. prof. i prym. zakł. położn. akusz., Cłowa 2, nie praktykuje
Czyżewicz Adam (jun.), asyst. szkoły położnych, akuszer, Pijarów 15
Dach Emil, lek. pułk., Zimorowicza 5
Damański Emanuel, elew. klin. położn., Piekarska 9, w sezonie kąpielowym w Iwoniczu
Dattner Józef Saul Hugo, Jagiellońska 11 a, dentysta
Daum Ludwik, asystent kliniki położn., klinika położn.
Dekański Stanisław Sas, lek. kolej., Sokoła 3
Dębicki Klemens, Piekarska 6, (latem w Krynicy)
Doliński Eugeniusz Tadeusz. sekundaryusz szpit. św. Zofii, szpital św. Zofii, Głowińskiego 3, spec. chorób dziecięcych
Drahokoupil Gustaw, Szymona 1

Dubanowicz Paweł Sas, Łyczakowska 97
Dukiet Józef, Słowackiego 16 (latem w Rymanowie)
Dybuś-Jaworski August, asyst. klin. okul., Klinika okulistyczna, szpit. powsz.
Ehrlich Dawid, prym. szpit. izrael., Sykstuska 17
Elektorowicz Emil, lekarz miej. II. okr. Łyczakowska 3
Radzikowski-Eljasz Stanisław, Batorego 12, spec. chorób wewn.
Fels Israel, Słoneczna 1
Festenburg Edward, akusz., Dominikańska 11
Feuerstein Izydor, Sienkiewicza 3, spec. chorób nerwowych
Feuerstein Leon, Słowackiego 8
Feuerstein Neuman Nachman, Gródecka 1
Fiałkowski Ludwik, Żółkiewska 70
Fibich Stanisław, spec. chorób wenerycznych i skórnych, Franciszkańska 14 (Łyczakowska 11),
Filimowski Ludwik Maryan, asyst. klin. położn., klinika położ. akuszer
Franke Maryan, asyst. klin. lek., Bielowskiego 5, spec. chorób wewn.
Frankowski Walery, lek. miejs. III. okręg., Pańska 27
Fried Alfred, lek. pułk., Wałowa 11, dentysta
Frisch Józef, Pasaż Hausmana 8
Fruchtman Fryderyk, dent. Hetmańska 12
Fuchs Stanisław, dentysta pl. Maryacki 9
Gabel Wolf recte Wilhelm, Grodecka 85
Gabryszewski Antoni, doc. uniw., oper., Batorego 36
Gansl Karol, st. lek. wojsk., Hausnera 16
Gąsiorowski Napoleon, lek. kolej., asyst. sanit. namiestnictwa
Gembarzewski Zygmunt, lek. kolej., akuszer, Leona Sapiehy 25
Gidlewski Maryan, lek. sztab., okulista, Kleinowska 3
Gizelt Adolf, asyst. zakł. fizyol., Żulińskiego 9
Gluziński Antoni, prof. uniw., Piekarska 14, spec. chorób wewn.
Gluziński Lesław, Wałowa 14, spec. gardła, krtani i płuc
Głowacki Bolesław, Batorego 24
Gońka Andrzej, doc. uniw., Kopernika 1, dentysta
Gostyński Józef, lek. w zakł. Bilińskich, Zyblikiewicza 10
Grabowski Mieczysław, prof. akad. wet., Kochanowskiego 42, nie praktykuje
Gracka Józef, lek. kolej., Żółkiewska 71
Grab Jakób Józef, sekund. szpit. powsz., Żółkiewska 29
Grek Jan, asyst. histologii, Piekarska 52
Greliński Adam Tadeusz, Sykstuska 37
Groman Kazim., Piekarska 22
Gross Karol, Boimów 5
Grossman Maksymilian, lek. pułk. Kurkowa 3
Gröbel Mendel, demonstrator przy instyt anat. patol., nie praktykuje
Gruder Leon, okulista, Sienkiewicza 5
Gruszkiewicz Jarosław Konstantyn, okul., Łyczakowska 19 A
Gürsching Tadeusz Maryan, Hausnera 18
Haisig Karol, Pańska 6
Hamburger Józef, lek. pułk., Kadecka 6, okulista
Hescheles Iz. Eisig, Słowackiego 3, spec. chorób wener. i skórnych
Herman Maksymilian, docent uniwers. i asyst. kliniki chirurg., Łyczakowska 5, operator
Hermelin Eliasz, lek. pom. szpit. powsz., Sykstuska 23
Hojnacki Wład., akusz., Słowackiego 2
Hołobut Teofil, asyst. patol. ogólnej, Piekarska 52
Hornung Karol, 29 listopada 16, spec. chorób dziecięcych
Jakubowski Karol, dentysta, Klementyny Tańskiej 3
Janeczek Józef, lek. pułk., Brajerowska 11
Janda Franciszek, Zielona 6, spec. chorób wewn.
Jankowski Wiktor, dent. Hetmańska 6
Jantsch Józef, lek. pułk., Unii lubelskiej 11 A
Jasiński Stanisław, lek. pom. szpit. pow., Kamienna 1
Jaszczurowski Kazimierz, lek. miejsk., V okręg, L. Sapiehy 9
Kaczorowski Bronisław, dent., Chorążczyzna 10
Kadyi Henryk, prof. uniw., Zielona 15 nie praktykuje
Kapper Ferdynand, lek. sztab., pl. Bernardyński 2
Karchesy Eugeniusz, lek. pułk., Zyblikiewicza 18. operator
Kasparek Juljan, lek. pułk., Kornela Ujejskiego 6
Kicki Tytus, prym. szpit. św. Zofii, okul.. miejski, Teatralna 12 (Rynek 29)
Kielanowski Bolesław, lek. miej., gmach hr. Skarbka, spec. chorób wewn.
Kikinger Edward, asyst. kliniki lek., Klinika lek., spec. chorób wewn.
Klein Ludwik, lek. sztab., Sykstuska 56 A
Kobylański Antoni, Domsa 6
Kobryński Włodzimierz, Kościuszki 24
Koczyrkiewicz Maryan, lek. pułk., Supińskiego 2
Kołaczkowski-Habdank Adam Zygmunt, elew. kliniki lek., Pańska 4 (latem w Karlsbadzie), spec. chorób wewn.
Korman Jakób, Grodzickich 1
Kośmiński Franciszek, doc. uniw., akusz., Akademicka 18
Kossak Leon, Wałowa 31, spec. chorób wener. i skór.
Kovarziczek Emanuel, lek. pułk., Hoffmana Opata 14

Kowalski Edmund, doc. uniw., lek. zakł. wodolecz. „Kisielka“, Akademicka 11, podczas lata w zakładzie.
Krasucki Kazimierz, lek. pułk., pl. Jura 8 c
Krobicki Tadeusz, lek. miejski VII okr., Wałowa 23
Krygowski Tadeusz, lek. kasy chorych, Trzeciego Maja 2
Krzyszkowski Józef, sekund. szpit. pow., Krzywa 12, spec. chorób wener. i skór.
Krzyżanowski Kalikst, lek. pow. w nam., Zyblikiewicza 42
Kruszyński Kazimierz, Słowackiego 16
Kruszyński Władysław, sekund. szpit. pow., Chorążczyzna 25
Kubisztal Stanisław, asyst. sanit. nam., Piekarska 51
Kucharski Piotr, pl. Akademicki 2, spec. chorób dziecięcych
Kuczera Paweł, doc. uniw., asyst. an. pat., św. Antoniego 7, nie praktykuje
Kunzek Henryk, lek. miejsk. I. okręgu, Balonowa 4
Kwiatkiewicz Stanisław, akusz., pl. Bernardyński 12 A
Lachowicz Zdzisław, insp. sanit. nam., pl. Trybunalski 1
Landau Fryderyk Salomon, K. Ludwika 29
Lateiner Emil, dent., Kopernika 9
Lauterstein Lazar, lek. pom. szpit. pow. Sykstuska 30
Lebenhart Edward, lek. pułk., Lenartowicza 12
Legeżyński Wiktor, fizyk m., Michała 6, nie praktykuje
Leńko Zenon, oper., Augusta Bielowskiego 6
Leszczyński Roman Józef Kalasanty Skarbek. asyst. klin. dermat., Kręta 5, spec., chorób wen. i skórnych
Lewicki Stanisław, Klinika położn. (latem w Krynicy)
Lewin Adolf, Grodecka 58
Lickendorf Ignacy, lek. kasy chor., Piekarska 4
Lilien Norbert, Trzeciego Maja 10, spec. chorób dziecięcych
Ling Ignacy, star. lek. sztab., oper, Pasaż Hausmanna 9
Lipski Kazimierz, sekund. szpit. pow., Kochanowskiego 3 a
Litwinowicz Tadeusz, lek. pomoc. szpit. kraj., Rzeźbiarska 1 a
Longchamps de Berier Bronisław, star. lek. sztab., oper., Leona Sapiehy 10
Ludwig Stanisław, Akademicka 16, spec. chorób dziec.
Lukas Adolf, Blacharska 8
Łukasiewicz Włodzimierz, prof. uniw., Kraszewskiego 5, spec. chorób wener. i skórnych
Machek Emanuel, prof. uniw., okul., Akademicka 11
Mahl Jakób, Jagiellońska 24
Majewski Adam, lek. zakł. wodol., Dwernickiego 3
Majewski Aleksander, lek. szt. oper., Zimorowicza 3.
Mantel Sebastyan, st. lek. wojsk., Franciszkańska 8
Margulies Maksymilian, Kopernika 9
Markowski Józef, asyst. anatomii opis., Piekarska 52, nie praktykuje
Marischler Juliusz, doc. uniw., Kopernika 3, spec. chor. wewn.
Mars Antoni, prof. uniw. akusz., Kościuszki 14
Mautendorfer Fryderyk, lek. sztab. gen., Kleinowska 4
Mayer Józef, Wałowa 3 latem w Krynicy
Mehrer Henryk. dyrektor i prym. szpit. izr, Kościuszki 6
Meisels Samuel, lek. pom. szpit. powsz., Kotlarska 6
Merczyński Emil, b. dyrektor szpit. św. Zofii, Kościuszki 7, nie praktykuje
Merunowicz Józef, protomedyk, Zamojskiego 16
Meschel Józef, Sykstuska 33, dentysta
Mikolasek Antoni Wacław, Wałowa 3
Mintz Ignacy, dent., Akademicka 3
Mikołajski Szczepan, Śniadeckich 6
Modrakowski Jerzy Leop., asyst. farmakologii, Piekarska 52, nie praktykuje
Moraczewski Wacław, św. Mikołaja 11 nie praktykuje (latem w Karlsbadzie)
Moraczewska Zofia, sekund. szpit. pow., św. Mikołaja 19 (latem w Franzensbadzie)
Mosing Stanisław, lek. puł. szk. kadecka
Moszkowicz Jakób, Akademicka 14
Müller Emil, sekund. szpit. powsz., Łyczakowska 19a
Müller Franciszek, lek. pułk. oper., Jagiellońska 8
Münzer Jakób, sekund. szpit. izr., K. Ludwika 37
Niementowski Janusz, lek. pom. szpit. powsz., Cłowa 5
Nowak Wacław, st. lek. sztab., Dom Inwalidów
Nowicki Witold Waleryan, asyst. anat. patol., Piekarska 52, nie praktykuje
Notz Juliusz Jakób, lek. pom. szpit. powsz., Zyblikiewicza 15
Ogórek Flora Mira, Halicka 20
Obrzut Andrzej, prof. uniw., Kraszewskiego 3, nie praktykuje
Obtułowicz Ferdynand, star. lek. pow., Trzeciego Maja 21
Opolski Wiktor, prym. szpit. pow., Wałowa 13 spec. chorób wewn.
Owczarski Jakób, lek. pom. szpit. pow., Hoffmana Opata 11
Ozarkiewicz Eugeniusz, lek. kasy chor., Korniaktów 1
Paklikowski Bronisław, lek. pomoc. szpit. powsz. Szpital powsz.

Panek Kazimierz, asyst. przy katedrze hygieny, Piekarska 52 nie praktykuje
Papée Jan, lek. pol., Piekarska 10, spec. chorób wener. i skórnych
Pawlicki Alfred, lek. pom. szpit. powsz., Hoffmana Opata 9
Pfau Ascher, lek. pom. szpit. kraj., Żółkiewska 26
Piasecki Eugeniusz, Trzeciego Maja 2, ortopedysta
Pilewski Oskar, Zielona 4
Pisek Wilhelm, prym. szpit. izr., Kraszewskiego 19, spec. chorób wewn.
Plischke Alfred, lek. pułk. Kopernika 24
Podlewski Kazimierz Poraj, Chorążczyzna 16, spec. chorób wener. i skórnych
Popielski Leon, prof. uniwersytetu
Porodko Leon
Praschil Tadeusz, Gołębia 6, nie praktykuje (latem w Truskawcu)
Progulski Stanisław Michał, asystent kliniki chorób dziecięcych, Akademicka 26
Prus Jan, prof. uniw., Kościuszki 7
Quest Robert, pl. Bernardyński 2, spec. chorób dziecięcych
Raczyński Jan, prof. uniw., Sykstuska 42 spec. chorób dziecięcych
Rappaport Maryan, akuszer, Jagiellońska 11a
Rappaport Szymon, emer. lek. pułk. Sykstuska 9
Rapp Leon, Jagiellońska 7
Rechen Leon, lek. pom. szpit. kraj., Św. Stanisława 6
Reich Salomon, lek. pom. szpit. powsz., Słoneczna 40
Reichenstein Marek, lek. kasy chor., Sykstuska 8 spec. chorób wewn.
Reinhold Jonasz, Sykstuska 27, spec. chorób gardła, krtani, uszu i nosa
Reinhold Zygmunt, dent., Sykstuska 27
Reischer Emil, hospitant szpit. powsz. Krakowska 7
Reiss Wiktor, elew kliniki okul., Jagiellońska 17
Reizes Dawid, Kazimierzowska 31
Rencki Roman, doc. uniw., Kraszewskiego 3, spec. chorób wewn.
Rentschner Bernard, lek. pom. szpit. powsz., Krakowska 16
Rittigstein Herman, lek. sztab. Skarbkowska 4, operator
Riwczes Filip, lek. pułk., Łyczakowska 24a operator
Roicki (Berger) Antoni, Zimorowicza 5, spec. chorób wener. i skórnych
Rosenzweig Leon., okul., Trzeciego Maja 7
Rosner Ignacy, lek miej. IV. okr., Sykstuska 36, spec. chorób wewn. i dziec.
Rosner Jan, akusz., Batorego 9
Roth Abraham, lek. pom. szpit. pow., Żółkiewska 15
Różański Józef, prym. szpit. pow., Kraszewskiego. 11, nie praktykuje
Rubin Aron, sekund. szpit. powsz. i lek. kasy chor., Skarbkowska 7
Ruff Salomon, prym. szpit. izr. oper., Słowackiego 8
Rump Henryk, lek. sztab. Wagilewicza 9
Rydygier Antoni, elew klin chirurg., Pijarów 15, operator
Rydygier Ludwik, prof. uniw., Mickiewicza 8, operator
Sawczyński Antoni, Teatralna 11
Sawicki Edward, prym. szpit. pow., Chorążczyzna 22, spec. chorób nerwowych
Sawicki-Stella Jan, insp szpit. kraj., Długosza 15
Schellenberg Leopold, akusz, Czarneckiego 12
Schmelkes Maksymilian, Brajerowska 6 spec. chorób wener. i skórnych
Schneider Karol Gustaw, Frydrychów 3
Schneider Natan, sekund. szpit. izrael., Brajerowska 3
Schram Hilary, prof. uniw. i prym. szpit. św. Zofii oper., Sykstuska 22
Senensieb Marek, dent., Halicka 1
Selzer Józef, Pańska 9
Selzer Mojżesz, lek. pow. szpit. powsz., Sobieskiego 10
Serbeński Waleryan, lek. miej. I. okr., Sykstuska 36, spec. chorób wewn. i dziecięcych
Sielski Feliks, akusz., Trzeciego Maja 11
Sieradzki Włodzimierz, prof. uniw., Czarneckiego 3
Silberstein Samuel, lek. kasy chorych, Sykstuska 34
Singer Manuel, Kotlarska 1
Skałkowski Bron., akusz., Kościuszki 14
Skrowaczewski Paweł, lek. pow. szpit. pow. Zimorowicza 15
Slęk Franciszek, asys. uniw. oper., Klinika chirurgiczna
Sobelsohn Efraim., sekund. szpit. izrael., Kotlarska 6
Sochański Józef, Pańska 2, spec. chorób wewn.
Sokal Mayer, Halicka 15
Solecki Kazimierz, właściciel „domu zdrowia“, Hausnera 11, nie praktykuje
Sołowij Adam, doc. uniw. akusz., Mickiewicza 3
Sołtysik Mieczysław, Sienkiewicza 3, spec. chorób dziecięcych
Spalke Zygmunt, Klementyny Tańskiej 1, spec. gardła, krtani, uszu i nosa
Spitzer Jan, lek. sztab., Kleinowska 5
Stachiewicz Teofil, Sobieskiego 4, spec. chorób wewn.
Stankiewicz Ferdynand, asyst. uniw., Hoffmana Opata 3
Starzewski Józef, dyr. szpit. kraj., Krzyżowa 17 a
Stauber Salomon, Skarbkowska 2, (latem w Iwoniczu)
Stockknopf Juliusz, lek. pom. szpit. pow., Kaźmierzowska 20

Stroynowski Edward, akusz., pl. Maryacki 6 i 7
Świątkiewicz Michał Stanisław, prym. szpit. kraj. Grodzickich 1, spec. chorób wener., i skórnych
Świątkiewicz Józef, asyst. klin. dermat., Klinika dermatolog. (szpital powsz)., spec. chorób wener. i skórnych
Świątkowski Jan, sekund. szpit. powsz., Łukiewicza 6, spec. chorób nerwowych
Świątkowski Józef, lek. pułk., Dwernickiego 22b
Świątkowski Stefan, ordynator szpit. św. Zofii, Wałowa 14, spec. chorób dziecięc.
Świtalski Mieczysław, Akademicka 11, spec. chorób nerwowych
Szczepański Kazimierz, Pańska 17, spec. chorób wewnętrznych
Szczepański Zdzisław, lek. prakt. klin. wewn., Sakramentek 10a
Szczurkowski Stanisław, elew kliniki dermat. lek. kolej., Teatralna 5
Szpilman Józef, rektor akademii weter., Akademia weterynaryi, nie praktykuje
Sztembart Celestyn Godziemba, lek. kasy chor., Batorego 26, spec. chorób wewn.
Szulisławski Adam, doc. uniw. okul., Jagiellońska 8
Szuszkiewicz Piotr, lek. polic., Zyblikiewicza 33a, spec. chorób wener. i skórnych
Szydłowski Zdzisław Lubicz, Akademicka 11, spec. chorób dziecięcych
Szymański Henryk, lek. kolej. na Błonie 1
Szymonowicz Władysław, prof. uniw. Pańska 4
Tatarczuch Władysław, lek. miejsk., VI. okręg., Brajerowska 20, spec. chorób wener. i skórnych
Teodorowicz Tadeusz, lek. pow., Technicka 1, nie praktykuje
Terenkoczy Leopold, lek. sztab., Zyblikiewicza 18
Thom Teodor, Janowska 52
Trzcieniecki Kazimierz, Akademicka 11, spec. chorób gardła, nosa i uszu
Turnau Karol z Dobczyc, lek. pułk., Akademicka 15 dentysta.
Thurnheim Samuel elew klin. chorób wewn., Piekarska 15
Wachłowski Zenon, lek. pułk., Sykstuska 43
Wachnianin Miron, Akademicka 26
Wachtel Antoni, Kopernika 18, spec. chorób dziecięcych
Wajgel Eugeniusz, lek. pom. szpit. kraj., Łyczakowska 9 (latem w Rymanowie)
Walach Don, Skarbkowska 3
Wątorek Adolf, Szeptyckich 30
Wehr Wiktor, prof. uniw. oper., Trzeciego Maja 10
Weigel Józef, Akademicka 22
Wein Henryk, sekund. szpit. powsz. akuszer, Jagiellońska 17
Weinreb Mojżesz, Sykstuska 23, akusz.
Weissberg Leon, sekund. szpit. kraj., Szpital powszechny
Weksler Emil Jan, lek. kol., Pańska 6, spec. chorób wewn.
Wernicki Józef, K. Ludwika 4, spec. chorób wewn.
Wiczkowski Józef, prym. szpit. pow. doc uniw., Kościuszki 4, spec. chorób wewn.
Wiktor Jan, lek. pułk., Małeckiego 7
Wilczek Kazimierz, lek. zakł. domu kary operator, Nabielaka 21
Willer Abraham, K. Ludwika 31
Wiszniewski Władysław, lek. pom. szpit. powsz., Piekarska 52 nie praktykuje
Wodecki Zygmunt, lek. pułk., Unii lubelskiej 11
Wolf Aron, sek. szp. pow., Krakowska 34
Zabłocki Stanisław, pl. Maryacki 9, spec. chorób krtani, gardła, nosa i uszu
Zajączkowski Juliusz, sekund. szpit. pow. Grodzickich 2, spec. chorób wewn.
Zakreis Franciszek, Gródecka 50 B
Zaleski Teofil, Sykstuska 35, spec. chorób gardła, krtani, nosa i uszu
Zawadil Bogumił Wacław, akusz., Sykstuska 22
Zawadzki Al. Fabian, lek. pom. szpit. pow., Dwernickiego 3
Zgórski Kazimierz, nacz. lek. kolej., Sokoła 1
Ziembicki Grzegorz, prow. uniw., i prym. szpit. pow. oper., Teatralna 10
Ziembicki Witold, elew klin. lek., Bielowskiego 6
Zion Oswald, okul. Sykstuska 21
Zipper Arminius, Kraszewskiego 1

Weterynarze.

Barański Antoni, dr. med., prof. weter., Chorążczyzna 24
Baczyński Włodzimierz Adam, asys. akad. weter., Piekarska 91
Deszberg Kazimierz, asys. akad. weter., Akademia weterynaryi
Dyndowicz Stefan, asys. weter. przy namiestnictwie, Akademia weterynaryi
Fried Seweryn, asys. rzeźni miej., Zyblikiewicza 5
Gottlieb Aleksander, dyrek. rzeźni miej., Rzeźnia miejska
Grabowski Mieczysław, dr. med. nadzw. prof. akad. weter., Kochanowskiego 50
Halski Teofil, wet. pow. przy namiestnictwie, Klonowicza 4
Haydukiewicz Józef Maryan, weter. pow. przy nam., Gosiewskiego 6
Herasimowicz Dyonizy, Inspek. weter. przy namiest., Ochronek 10
Hiolski Włodzimierz, weter. pow. przy namiestnictwie, Kaźmierzowska 28
Jenkner Ernest, asyst. rzeźni miejsk., Skarbkowska 16
Kulczycki Włodzimierz, st. dr. fil. st weter. miejski, Kochanowskiego 30 c

Kretowicz Paweł, naucz. weteryn., Akademia weterynaryi
Królikowski Stanisław, prof. weteryn., akadem. weterynaryi
Krüger August, wet. Tow. gosp., Szeptyckich 5
Krzyształowicz Adam, weterynarz miejski, Łyczakowska 5
Lang Henryk, starszy weter. namiest., Gosiewskiego 3
Markowski Zygmunt, docent akademii weterynarii, weter. pow., Gosiewskiego 4
Piotrowicz Jakób, weter. pow., przy namiestnictwie
Ponicki Franciszek, krajowy referent weter., Wałowa 21
Sochaniewicz Julian, weter. wydz. kraj., Sakramentek 3
Schwarz Stefan, asyst. akad. weteryn., Kochanowskiego 36a
Stachurski Maryan Longin, asyst. akad. weter., Akademia weterynaryi
Szpilman Józef, dr. med. rektor akademii weter., Akademia weterynaryi
Terlecki Eugeniusz Adolf, asyst. rzeźni miejsk. Rzeźnia miejska.

Chirurdzy.

Beschloss Manisch, Żółkiewska 30
Blaustein Eliasz, Gródecka 52
Chilf Samuel, pl. Benedyktyński 5
Gabel Hilary, Sobieskiego 24
Grabscheid Majer, pl. Krakowski 9
Kreiner Emanuel, Strzelecka 2
Kurzer Lazar, pl. Krakowski 24
Lateiner Leon, dentysta, K. Ludwika 31
Lisowski Maryan, dentysta, pl. Halicki 4
Madeyski Edward, Mikołaja 9
Mark Salomon, dentysta, pl. Maryacki 8
Schnitzer Peisach, pl. Halicki 14

Akuszerki.

Śródmieście.

Agit Gitla, Blacharska 19
Bonert Franciszka, Ormiańska 25
Czemerys Paulina, Ormiańska 10
Daszkiewicz Seweryna, Dominikańska 9
Flur Krusel, Krakowska 16
Gizelt Sali, Strzelecka 5
Goldman Feige, Ruska 10
Graf Chuwe Reisel, Sobieskiego 18
Heizler Marya, Blacharska 16
Herold Laura, Rynek 12 a
Hirsch Gabryela, Blacharska 5
Hönlein Karolina, Halicka 9
Hryniewicz Anna, Rynek 20
Ilków Konstancya, Sobieskiego 3, nie praktykuje
Kryłowska Marya, Arsenalska 2 nie praktykuje
Kurczyńska Julia, Skarbkowska 17
Luft Feige, Krakowska 22
Łacina Antonina, Skarbkowska 25
Mrok Zofia, Rynek 36
Nadija Michalina, pl. Strzelecki 15
Oken Czarne, Rynek 14
Pinsker Zofia Freida, Boimów 14
Plötzner Aniela II. v. Cedryńska, Rynek 26
Podhalicz Magdalena, Ormiańska 30
Reiner Chaje, Sobieskiego 41
Rosenberg Rachela, Boimów 17
Sadzenica Anna, Dominikańska 11
Stachurska Jakóbina, Boimów 4
Szapira Rosa, Krakowska 1
Wagenknecht Wiktorya II v. Stanek, Ormiańska 20, nie praktykuje
Weisharr Chaje Sure, Ormiańska 31
Zbar Golda Feige, Rynek 34 nie praktykuje
Zmuda Katarzyna, Skarbkowska 37
Żuber Katarzyna, Gmach hr. Skarbka półpiętro drzwi Nr. 5

Dzielnica I.

Baran Walerya, Kochanowskiego 86
Bielecka Franciszka, Koralnicka 6
Bratro Anna, Zielona 5
Bułat Emilia, Ossolińskich, 10
Chomicka Franciszka, Lelewela 8
Chrzanowska Marya, Koralnicka 6
Ciastko Franciszka, Koralnicka 6, nie praktykuje
Czudakowska Elżbieta, Krzywa 15, nie praktykuje
Dołędziesz Apolonia, Zielona 37
Fried Anna, św. Zofii 9
Ginało Anna, Kalecza 6
Głąba Anna, Dąbrowskiego 5
Głogowska Julia, Kochanowskiego 86
Heintsch Wilhelmina, Chorążczyzna 10
Kaparnik Marya, Zyblikiewicza 18
Kassala Marya, Puławskiego 4
Kawecka Marya, Krzywa 10
König Antonina, św. Zofii 4
Lauda Leopoldyna, Kochanowskiego 52
Leszczyńska Józefa, Zyblikiewicza 29
Libańska Wiktorya, Ossolińskich 11, nie praktykuje
Lipanowicz Leokad., Batorego 26
Litwinowicz Marcela, Pańska 14
Madey Anna, Zielona 65,
Mazurkiewicz Eugen., Supińskiego 16
Mikosińska Katarz., pl. Bernardyński 15
Mozdrzan Zofia, Zimorowicza 15
Nowosad Walerya, Chorążczyzna 6
Ochrym Honorata, Bogusławskiego 6
Palenicka Anna, Kochanowskiego 14
Papacz Marya, Gołębia 5
Rąbek Marya, Kopernika 35
Richl Anna, Małeckiego 5
Riemer Antonina, Zielona 18
Rzadka Zofia, Kopernika 23
Rzechowicz Franciszka, Kochanowskiego l. 52 A
Sawicka Seweryna Julia, Jabłonowskich l. 10

Schlegel Marya, Zielona 42
Skwarek Tekla, Małeckiego 5
Smalska Łucya Ludwika, pl. Bernardyński 15
Szczudłowska Anna, Zielona 27
Tambor Gizela, św. Łazarza 10
Teichman Karolina, Kopernika 31
Władyka Joanna, Lindego 5, nie praktykuje
Zasowska Małgorzata, Sokoła 4

Dzielnica II.

Adamska Antonina Adolfina, Bilińskich 3
Adler Reisel, Grodecka 99
Baron Etti, Bernsteina 6
Barth Matylda, Gródecka 63
Bauer Helena, św. Józafata 3
Bełtowska Mich. Ant., Szeptyckich 39
Begleiter Fradel, Szajnochy 3
Berlińska Rozalia, Jagiellońska 17
Bieronska Apolonia, Gródecka 7
Błażek Anna, Szeptyckich 48
Bojarska Rozalia, Gródecka 89
Bojko Marya, Sykstuska 23
Boroń Anna, Gródecka 14 a
Bozer Marya, Gródecka 18
Brill Marya, Leona Sapiehy 43
Brühl Marya, Dom inwalidów
Cepnik Teofila, pl. Smolki 5
Cieleń Karolina, Szeptyckich 24
Chilf Anna recte Rebeka, Rzeźnicka 3
Chuwem Marjem., św. Stanisława 8
Czerwińska Paulina, Kleparowska 4, nie praktykuje
Decowska Marya, Gródecka 2
Dudzińska Antonina, św. Józafata 4
Duniec Julia, Janowska 82 A
Ekert Marya, Sadownicka 17
Fiala Zofia, Kopernika 12
Filipkiewicz Rozalia, Gródecka 95, nie praktykuje
Finkler Beile Gittel, Kaźmierzowska 47
Firlej Julia, Gródecka 14 B
Gałyga Marya, Szpitalna 31
Gelb Mirla, Kaźmierzowska 23
Gibek Józefa Marya, Bogdanówka 7
Goldberg Fani, Kaźmierzowska 12
Gontaryk Katarzyna, Krasickich 18
Górska Seweryna, Sykstuska 30
Hałuszczyńska Julia. Jachowicza 17
Heber Frimet, Furmańska 5
Hecker Juljanna, Rycerska 7
Hirschel Hinde, św. Stanisława 3
Hirsztyn Anna, Grodecka 42 a
Hladik Regina, Szeptyckich 11 a
Holan Karolina, Szeptyckich 41 b
Hrycyniak Franciszka Rozalia, Janowska 45 a
Jaworska Mich., Bart. Głowackiego 14
Jamróz Zofia, Szeptyckich 55 nie praktykuje
Kappel Wilhelmina, Polna 4
Kanius Julia, Barska 3
Karabin Maryana, Boczkowskiego 4, nie praktykuje
Keller Emilia, Bart. Głowackiego 6
Kician Anna Marjan., Szeptyckich 39
Klapacz Marya, Szeptyckich 52
Kłapińska Antonina, Brajerowska 10
Kłaput Wanda, Sykstuska 66
Koch Teresa, Kr. Leszczyńskiego 35
Kohn Sara Masse, Furmańska 1
Komarzewska Antonina, I. v. Zemanek, św. Michała 4, nie praktykuje
Korniak Julja, Bartosza Głowackiego 3
Kratochwil Walerya, Bema 4
Krupa Paulina, Grodecka 32 nie praktykuje
Kucharska Joanna, Sykstuska 43 B
Kurkiewicz Karolina, Kleparowska 33
Lachowska Romana, Na Błonie 10
Landkutz recte Rittel Gitla, Słoneczna 19
Lehman Katarzyna, Działyńskich 3
Lewkowicz Katarzyna, Polna 12
Łabaj Marcela, Szumlańskich 8
Magierowska Anast., Janowska 51
Majkrzakowska Anna, Krzyżowa 24
Marks Regina, Działyńskich 5
Mayer Marya, Janowska 84
Mazur Paulina, Leona Sapiehy 29
Mielecka Wiktorya, Szeptyckich 37, nie praktykuje
Misiakiewicz Ludw., pl. Unii Brzeskiej
Niemkiewicz Elżbieta, Szeptyckich 38
Nowak Józefa, Janowska 80
Paszek Antonina, Krasickich 11
Petryszyn Leontyna, Trzeciego Maja 17
Petulska I v. Trawka Augusta, Brajerowska 4
Piątkowska Marya, Krasickich 3
Pichler Petronela, Szeptyckich 51 a
Pulpel Jetty, Kaźmierzowska 8
Piotrowska Julia, Leona Sapiehy 43
Podbróżna Józefa, Bartosza Głowackiego 8
Porjes Chane zam. Striks, Gródecka 55, nie praktykuje.
Proczkowska Aniela Justyna, Polna 8
Rabner Czarne Małke, Kaźmierzowska 16
Röhr Sali, Karola Ludwika 37
Różycka Joanna, Dekerta 4
Rudnianin Katarzyna, Błotna 7
Samborska Marya, Kordeckiego 18
Seltenreich Józefa I. v. Bonert, droga Lubieńska 1
Senger Karolina, Krasickich 7
Siedlecka Julja, król. Leszczyńskiego 29
Sitek Agnieszka, Gródecka 83
Sławkowska Petron., Sykstuska 32
Smoszewska Anna, król. Leszczyńskiego 7 nie praktykuje
Sonne Rosa, pl. Smolki 3
Spaśnik Rozalja, Szeptyckich 15 c
Stawniczy Julja, Szeptyckich 35
Starzyńska recte Straszyńska Marya, św. Józefata 7
Stiffel Anna, Szeptyckich 49, nie praktykuje
Suchanek Helena, Barska 3
Szajna Tekla, Grodecka 51, nie praktykuje

Szkrap Felicya, Krótka 11
Szuler Franciszka, Sykstuska 24,
Szuliga Franciszka, Trauguta 15
Szydlak Ludwika, Szeptyckich 43 a, nie praktykuje
Szymków Marya, Grodecka 55
Telega Marya, Nabielaka 3
Twaróg Marya, Leona Sapiehy 71
Turczyn Anastazya, Bema 8
Wachtel Etla, Szpitalna 11
Witoszyńska Dorota, Bilińskich 3
Wlach Katarzyna, na Błonie 46
Wurzel Scheindla, Furmańska 3
Zadzielska Karolina Polna 7
Zajączyńska Anna, Lenartowicza 16
Zbożyl Marya, dworzec kolei państw. nie praktykuje

Dzielnica III.

Agid recte Schlichter Matylda, Bożnicza 3
Alter Breindl, pl. Zbożowy 2
Ax Małka Pessel, pl. Stary Rynek 6
Bang Feige, Panieńska 2 (Balonowa 18)
Berger false Seifer, zam. Reiss Dina, Wybranowskiegn 11
Bienenwald Małka, Wesoła 3
Bilobram Krystyna, Śnieżna 3
Biłyk Marya, Tatarska 4
Bodek Marjem Beile, Bożnicza 24
Braun Elka, Kotlarska 7
Chmielowska Aniela, Szpitalna 35
Ciurypajło Zofia I. v. Szymańska, św. Marcina 37
Czupkowska Pelagia, Żółkiewska 77
Deutschmanowa Marya, Kotlarska 5
Diduch Bronisława, Panieńska 34
Erb Rachel Mina, Berka 25
Fraenkel Bossel, Owocowa 12
Frenkel Hena, Źródlana 16
Fuchs I v. Weiss Eleonora, Podzamcze 4
Fuchs Jetty, pl. Krakowski 16
Fuchs Regina recte Rachel, Czackiego 4
Garder Beile, Beisera 1
Gimpel Chana Beile, Kotlarska 3
Gleicher Sara Beile, Smerekowa 4
Golas Julja, Szpitalna 20
Górska Katarzyna, Szkarpowa 5, nie praktykuje
Goldberg Fani, pl. Gołuchowskich 9
Gruber Liba, Weteranów 6
Grudzińska Karolina, pod Dębem 12
Hasenkamm Rachel, Kotlarska 10
Kaiser Maryanna, Karaicka 9
Karabanik I. v. Majkowska Anna, Zamarstynowska 21, nie praktykuje
Karniol Golda, Misyonarska 7
Keller Gitla, Bożnicza 2
Kessler Rachela, Pełtewna 6
Kollman Józefa, pl. Strzelecki 1
Kowalczuk Anna, Tkacka 2
Krochmal Sara, Szpitalna 16
Krymska Karolina, Żółkiewska 61
Kugel Kendel, Zamarstynowska 18
Kunke Marya Hinde, Źródlana 7
Lubliner Jure, Szpitalna 18
Lusthaus Gitla Blum., Panieńska 40
Łazowska I. v. Brzozowska Jul., Żółkiewska 64
Łuć zam. Rozuciuło Ant., św. Marcina 5
Mahler Grüne, Owocowa 9
Menkes Gittel, Zamarstynowska 26
Modrzycka Marya, Żółkiewska 65
Ołyniec Antonina, Teatyńska 3
Papier Hinde, Smerekowa 2
Pelzner Reizel, pl. Rzeźni 4
Pliszewska Aniela, Zamarstynowska 22 a nie praktykuje
Posament Breindl, Żółkiewska 27
Projekt Ester Jütte, Szpitalna 54
Rosner Feiga, Zamarstynowska 4
Salaniak Marya, Panieńska 27
Schramek Scheindel r. Goldstaub, Zamarstynowska 20 a
Sekler Dora, Żółkiewska 21
Sicher Rosa, Żółkiewska 49
Skrzywanek Marya, Zborowska 10
Śliwińska Stanisława, Zamarstynowska 25
Sołomkiewicz Michalina, Śnieżna 4
Sommerfeld recte Brauer Scheindla Czackiego 10
Streicher Honorata, Balonowa 6
Strumer Paje, Alembeków 8
Tachman Sara, pl. Strzelecki 4
Tenczakowska Paul., Żółkiewska 44 A
Tuszer Scheindla, Sieniawska 3
Waszczak Marya, Kotlarska 4
Writz Frymet, Alembeków 10
Wierzbińska Łucya I v. Nowak Śnieżna 6
Wittels Sosche Mindel, Czackiego 9
Zimmermann Rachela, Kotlarska 18

Dzielnica IV.

Antonik Apolonia, Czarneckiego 14
Bielecka Agnieszka, Łyczakowska 127
Bieszczadowa Józefa, Klinika położnicza akuszerka kliniczna, nie praktykuje
Bonn Julia, Hausnera 4
Czerwiec Zofia, św. Józefa 3
Faulhammer Julja, Teatyńska 14
Glazer Marya, Łyczakowska 8
Głowińska Anna, Gosiewskiego 5
Gorecka Marya, Pijarów 42
Gustek Zofia, Zakład położniczy, akuszerka zakładowa
Górecka Karolina, Łyczakowska 118
Hoszowska Wanda, Piekarska 51
Jezierska Marya, Hausnera 15
Kardasz Teodozya, Łyczakowska 4, nie praktykuje
Karge Paulina, Piekarska 9
Kaziarska Franciszka, Łyczakowska 15
Kędzierska Paulina, Łyczakowska 65
Klapa Karolina, Czarneckiego 10
Klimentowska Marya, Łyczakowska 4
Kolanowska Eleon., Zakład położniczy, akuszerka zakładowa
Kowalska Julja, Pijarów 42
Kowalska Michalina, Św. Piotra 21 nie praktykuje
Krawiec Adela Stan., Piaskowa 1

Krawiec Ewa, Hausnera 6
Krzanowska Józefa, Sakramentek 3, nie praktykuje
Kucharuk Ksenia, Słodowa 3 A
Lewko Julja, św. Piotra 9
Lipińska Marya Kat., szpital powszechny, nadzorczyni chorych, nie praktykuje
Litwinowicz Marcela, Piekarska 43
Maruszczak Karolina, Hoffmana Opata 24
Masler Marya, Łyczakowska 53
Misiurkiewicz Aniela, Łyczakowska 5 nie praktykuje
Moczarska Malwina, Łyczakowska 15
Namiestnik Fran., Hausnera 12, Stypendystka zakładu położ.
Niedzielska Rozalja, Łyczakowska 128
Nowicka Aleksandra, Zakład położniczy, akuszerka zakładowa
Nowosiadłowska M., Hoffmana Opata 28
Oraczewska Helena, Łyczakowska 15
Paluch Ludwika, Zakład położniczy, akuszerka szkolna
Paszkowska Jozefa, św. Piotra 21
Patraszewska Marya, Łyczakowska 118
Purska Julia, Rzeźbiarska 4
Schneidrowa Ewelina, Klinika położnicza akuszerka pomocnicza, nie praktykuje
Seewald Jadwiga, św. Wojciecha 4, nie praktykuje
Sokolnicka Marya, Piekarska 16
Standt Marya, Łyczakowska 100
Starak Wanda, Kurkowa 25
Starnach Marya, Piekarska 9
Stauber Ksenia, Piekarska 41
Szabel Leonia, św. Piotra 5
Szpakowska Anna, Pijarów 4
Tyrawska Walerya, Łyczakowska 48
Wawrzkiewicz Anna Hel., Łyczakowska 22
Wittner Hel. Michalina, Łyczakowska 81
Wisłocka Marcela, Krzywczycka 6
Wójcicka Rozalia, Łyczakowska 61
Wróblewska Teofila, Łyczakowska 100
Zapalska Anna, Kochanowskiego 1 c nie praktykuje
Ziętkiewicz Julia, Krupiarska 17

Apteki.

Śródmieście.

Apteka pod „Węgierską Koroną", Jakóba Piepesa Poratyńskiego, zarządca dr. Jan Piepes-Poratyński, pl. Bernadyński 1.
— pod „Złotym Jeleniem", Józefa Pinelesa, zarządca Karol Berger, Rynek 29.
— pod „Srebrnym Orłem", Dra Hermana Rubla, Krakowska 23
— obwodowa pod „Czarnym Orłem", Karola Sklepińskiego, róg ul. Grodzickich i Dominikańskiej.
— pod „Złotym Orłem", Jana Wewiórskiego, Halicka 5.

Dzielnica I.

Apteka pod „Aniołem Stróżem", Karola Dülla, Pańska 21.
— pod „Złotą Gwiazdą", Dra Henryka Mikolascha, Kopernika 1.
— pod „Św. Duchem", Karola Pilewskiego, Akademicka 28.

Dzielnica II.

Apteka pod „Opatrznością Boską", Jakóba Beisera, Karola Ludwika 23.
— pod „Barankiem", Edwarda Brücknera, Leona Sapiehy 21
— pod „Temidą", Fr. Devechy'ego, Słowackiego 6.
— pod „Złotym Lwem", Kaliksta Krzyżanowskiego spadkobierców dzierżawca Szymon Hay, Kaźmierzowska 26.
— pod „Archaniołem", Mieczysława Łazowskiego, Grodecka 79.

Dzielnica III.

Apteka pod „Złotym Słoniem", Adolfa Aschkenazego, Żółkiewska 4.
— pod „Białym Orłem", Szymona Kajetanowicza, Słoneczna 1.
— pod „Nadzieją", Dra Tytusa Zarzyckiego, Żółkiewska 31.

Dzielnica IV.

Apteka pod „Rzymskim Cesarzem" Tytusem, Antoniego Ehrbara, Łykowska 3.
— szpitala powszechnego, zarządca Jan Lisowski, Szpital powsz., Głowińskiego.

WSKAZÓWKI DLA UDAJĄCYCH SIĘ NA AUDYENCYE WE LWOWIE.

U J. E. marszałka kraj. codzień od godz. 12—2 z wyjątkiem wtorku i piątku.

U J. E. p. c. k. namiestnika co środę i niedzielę od godz. 12.

U J. E. p. prezydenta Trybunału apelacyjnego dr. Tchórznickiego codzień od 12 do 2 z wyjątkiem wtorku (sesyi).

U p prezesa Wydziału kraj. (wicemarszałka) codzień od godz. 1—2 z wyjątkiem wtorku i piątku (dni sesyjne).

U wice-prezydenta c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu dra Witołda Mora Korytowskiego w środę i niedzielę od 12—1.

U pp. naczelników c. k. Sądu krajowego cywilnego, karnego, sądów powiatowych miejsko-delegowanych: SS. I., II., III., tudzież u Pp. nadprokuratora i prokuratora państwa od godziny 12—1 (z wyjątkiem wtorku).

U p. dyrektora kolei, codziennie ½12 do 12 w poł.

LWOWSKIE PARAFIE OBRZĄDKU RZYM. KAT.

I. Parafia św. **Andrzeja** (OO. Bernardynów). Do tej parafii należą: ul. Akademicka nr. 1—5 włącznie i wszystkie dalsze numera nieparzyste (7—25 włącznie), ul. Batorego nr. 1—34 włącznie, plac Bernardyński, ul. Bielowskiego, ul. Chorążczyzny nr. 1 do 4 włącznie, następnie wszystkie numera parzyste (od 6 do 28) i nr. 31, ul. Cicha, ul. Cłowa plac Cłowy, ul. Czarneckiego do nr. 24 włącznie, pl. Dąbrowskiego, ul. Dąbrowskiego, ul. Franciszkańska numera parzyste do 12 włącznie i nr. 13 l. konskryp. 597¼, ul. Fredry nr. 2 i 4, ul. Gosiewskiego, plac Halicki od nr. 6 począwszy, ul. Jagielońska nr. 1, ul. Kamienna, ul. Karmelicka, ul. Karola Ludwika nr. 1 do 15 włącznie, ul. Klonowicza, ul. Kochanowskiego nr. 1 do 1D włącznie, następnie zaś wszystkie numera nieparzyste do 47 włącznie, ul. Kopernika do 22 włącznie, następnie zaś nr. 24, 26, 28, 30 i 32, ul. Krzywa, ul. Kurkowa nr. 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 15 17, 19. 20, ul. Lindego, ul. Łyczakowska od nr. 1 do 14 włącznie, pl. Maryacki nr. 1 do 7 włącznie, ul. Miłkowskiego, ul. Ochronek, ul. Ossolińkich, numera nieparzyste od 1 do 15 włącznie, ul. Pańska nr. 1 do 11 włącznie, dalej nr. 13, 15, 17, ul. Piekarska do nr. 89 włącznie, ul. Sakramentek, ul. Sawy, ul. Serbska nr. 12 i 14, ul. Skrzyńskiego nr. 2 i od 4 do końca (nr. 18), ul. Słowackiego nr. 2 i 4, ul. Sykstuska numera 1 do 5 włącznie i nr. 7, 9, 11, 13 ul. Szajnochy nr. 1, 4, 8, ul. św. Szymona, ul. Unii Lubelskiej nr. 2, ul. Żulińskiego.

II. Parafia św. **Anny.** Do tej parafii należą: ul. Alembeków, ul. św. Anny ul. Arciszewskiego, ul. Barska, ul. Bema, plac Bema od nr. 6 począwszy (do 29 włącznie), ul. Bernsteina, ul. Bilińskich, ul. Na Błonie, Błonie Janowskie ul. Boczkowskiego, ul. Boczna, Bogdanowicza, ul. Brajerowska, ul. Dekerta ul. Działyńskich nr. 1 i 2, ul. Głowackiego. ul. Grodecka, ul. Inwalidów, ul. Jachowicza. ul. Jadwigi, ul. Jagiellońska nr. 12, 14, 16, 18, 20, 21, 24, ul. Janowska, ul. św. Józefata, ul. Karna ul. Kazimierzowska nr. 10, 12, 14 i 16 do końca (51), ul. Kleparowska, Kołłątaja, ul. Kordeckiego, ul. Korzeniowskiego, ul. Kościopalni, ul. Kotlarska, ul Krasickich z wyjątkiem nr. 1 i 2, ul Kubasiewicza, ul. Kulparkowska, Droga Lubieńska, ul. Majzelsa, ul. Moniuszki, ul. Niecała, ul. Niemcewicza, ul Pilichowska, ul. Podkolejowa, Podlewskiego, ul. Rappaporta, ul. Za Rogatką ul. Rycerska, ul. Raciborska, ul. Rzeźnicka nra nieparzyste, ul. Leona Sapiehy nr. 73, ul. Skargi nr. 1 i 2, ul. Skrzyńskiego nr. 1 i 3, plac Smolki nr. 4 i 5, ul. Solarni nr. 4, 6, 8, ul. Świętokrzyska, ul. Szopena, ul. Szpitalna nr. 1 i od 4 do końca (nr. 56), ul. Szumlańskich nr. 1 i 2, ul. Trauguta, ul. Wałowa nr. 4 i 16, ul. Wąska, ul. Weteranów, ul. Wodna, ul. Zamknięta, ul. Zygmuntowska z wyjątkiem nr. 1 i 2.

III. Parafia św. **Antoniego.** Do tej należą: ul. św. Antoniego, ul. Cetnerowska, ul. Franciszkańska nr. 1, dalej nieparzyste od 3 do 13 włącznie, wreszcie nr. 14, 15, 17, 19, 21, ul. Głowińskiego, ul. Grottgera, ul. Hausnera ul. Hoffmana z wyjąkiem nr. 13 i 32 Jałowiec, ul. Kopalna, ul. Krupiarska, ul. Krzywczycka, ul. Kurkowa nr. 14, 16, 18 i od 21 do końca (nr. 57), ul. Leśna, ul. Łyczakowska od nru 15 do końca (nr. 151), ul. Mączna, Majerówka folwark, Mazurówka, Droga pasieczna Pasieki łyczakowskie z wyjątkiem nr. 7 do 10 włącznie, ul. Paulinów, ul. św. Pawła, ul. Piaskowa, ul. Piekarska nr. 91 do 97 włącznie, ul. Pijarów, ul. Piotra, ul. Słodowa, ul. Słodowa boczna. ul. Ubocz, ul. Wiatrakowa.

IV. Parafia **Bożego Ciała.** (kościół OO. Dominikanów). Do tej parafii należą: ul. Arsenalska, ul. Blacharska z wyjątkiem nr. 17, ul. Dominikańska, ul.

Grodzickich, ul. Krakowska nr. 12 i 32, ul. Ormiańska z wyjątkiem nr. 1 do 6 włącznie i nr. 8, ul. Ruska nr. 1, 3, 5, Rynek nr. 2 do 9 i od 33 do końca (nr. 45), ul. Strzelecka z wyjątkiem numerów 1, 3, 4, plac Strzelecki z wyjątkiem numerów 1 i 18, ul. Zacerkiewna.

V. Parafia **Katedry.** Do tej parafii należą: ul. Bernardyńska, ul. Blacharska nr. 17. ul. Boimów, plac św. Ducha, plac Gołuchowskich nr. 1 i 2, plac Halicki nr. 1, 2, 3, ul. Halicka, ul. Hetmańska, ul. Kamińskiego z wyjątkiem nru 5, plac Kapitulny, ul. Kilińskiego ul. Korniaktów, ul. Krakowska z wyjątkiem nr. 12, 29, 32 i 34, ul. Łukasińskiego, plac Maryacki nr. 8 do 11 włącznie, ul. Ormiańska nr. 1 do 6 włącznie i nr. 8, ul. Podwale nr. 1, 3, 5, 7, ul. Ruska z wyjątkiem nr. 1, 3, 5, Rynek nr. 1 i od 10 do 32 włącznie, ul. Serbska z wyjątkiem nr. 12 i 14, ul. Skarbkowska nr. 1 do 9 włącznie, ul. Sobieskiego, ul. Szklarska, ul. Teatralna z wyjątkiem nr. 28, ul. Trybunalska, ul. Wałowa z wyjątkiem nr. 14 i 16, plac Wekslarski, ul. Za Zbrojownią.

VI. Parafia św. **Marcina.** Do tej parafii należą: ul. Adamowa, ul. Balonowa, ul. na Gabryelówce, ul. Kąpielna, ul. Karaicka, ul. św. Marcina, ul. Młynarska, ul. Objazd, ul. Ogórkowa, ul. Orzechowa, ul. Panieńska, ul. Piastów, ul. Podzamcze, ul. Stroma, ul. Studzienna, ul. Szkolna, ul. Tkacka, ul. Wilczków, ul. Wybranowskiogo, ul. Zamarstynowska od 17 począwszy nra. nieparzyste do 23, potem od 25 do końca (nr. 46), ul. Zamkowa nr. 12 i od 15 do końca (nr. 25), ul. Zborowska, ul. Żółkiewska od nr. 42 do 60 parzyste potem wszystkie do końca (nr. 141).

VII. Parafia św. **Maryi Magdaleny.** Do tej parafii należą: ul. Badenich, ul. Błotna, ul. Bogusławskiego, ul. Chodorowskiego, ul. Chrzanowskiej, ul. Domsa ul. Działyńskich nr. 3 do 8 włącznie, ul. Gipsowa, ul. Głęboka, Pasaż Hausmana, ul. Issakowicza, plac św. Jura, ul. Karpińskiego, Kastelówka, ul. Kleinowska, ul. Kopernika nr. 23, 25, 27, 29, 31 i od 33 do końca (nr. 56), ul. Kościuszki, ul. Krasickich nr. 1, 2, ul. Krzyżowa, ul. Lenartowicza, ul. 29 listopada, ul. Łąckiego, ul. św. Łazarza, ul. 3 Maja od nr. 3 do końca (nr. 21) ul. Marszałkowska, ul. Maryi Magdaleny, ul. Matejki, św. Michała, ul. Mickiewicza, Ogród miejski, ul. Pełczyńska nr. 19 i 21 do 26 włącznie, ul. Polna ul. Rahozy, ul. Sadownicka, ul. L. Sapiehy z wyjątkiem nr. 73, ul. Skargi, od nr. 4 począwszy, ul. Słowackiego z wyjątkiem nr. 2 i 4, plac Smolki nr. 1 do 3 włącznie, ul. Śniadeckich, ul. Snieżna, ul. Solarni nr. 2, ul. Sykstuska z wyjątkiem nr. 1 do 5 włącznie i 7, 9, 11, i 13, ul. Szajnochy nr. 2, 3, 5, 6, 7, ul. Szeptyckich, ul. Szumlańskich począwszy od nr. 3, ul. Szymonowiczów ul. Techniczna, ul. św. Teresy, ul. Ujejskiego, ul. Unii Brzeskiej, ul. Wiśniowieckich, Wulka, ul. Zygmuntowska nr. 1 i 2.

VIII. Parafia **N. P. Maryi Śnieżnej.** Do tej parafii należą: ul. Beisera, ul. Benedyktyńska, plac Benedyktyński, ul. Berka od nr. 1 do 6 włącznie, ul. Bożnicza, ul. Pod Bramką, ul. Cebulna, ul. Czackiego, ul. Czarna, ul. Czarneckiego nr. 24 do 32 włącznie, ul. Pod Dębem nr. 1, 3, 5, 8, 10, ul. Furmańska, ul. Gazowa, ul. Gęsia, plac Gołuchowskich nr. 2 do końca (15 włącznie) Góra Franciszka Józefa, ul. Jagiellońska od nr. 2 do 11 włącznie, dalej nr. 13, 15, 17, 19, ul. św. Jana, ul. Kamińskiego nr. 5, ul. Karola Ludwika od 17 począwszy do końca (nr. 41 włącznie), ul. Kazimierzowska do nr. 9 włącznie, potem nr. 10, 13, 15, ul. Klasztorna, ul. Kohnowska, ul. Kopcowa, ul. Kościelna ul. Krakowska ur. 29 34, plac Krakowski, ul. Kurkowa nr. 1, 3, 5, 7, 9, ul. Lwia, ul. Łamana, ul. Łazienna, ul. Machabeuszów, ul. 3 maja nr. 1 i 2, plac Maryi Śnieżnej, ul. Miodowa, ul. Misyonarska, plac Misyonarski, ul. Owocowa, ul. Pełtewna, ul. Piesza, ul. Pilnikarska ul. Podgórna, ul. Pompierska, ul. Przerwana, ul. Rejtana, ul. Rybia, Rynek stary, ul. Rzeźna, plac Rzeźni, ul. Rzeźnicka nra. parzyste, ul. Schodowa, ul. Sieniawska, ul. Słoneczna, ul. Smerekowa, ul. Smocza, ul. Sobieszczyzna, ul. Spadzista, ul. św. Stanisława, ul. Starotandetna, ul. Starozakonna, ul. Strzelecka, nr. 1, 3, 4, plac Strzelecki nr. 1 i 18, ul. Szkarpowa, ul. Szpitalna nr. 2, 2A, 2B, 4, ul. Szumlańskich nr. 1 i 3, Targowica Zbożowa, ul. Unii Lubelskiej z wyjątkiem nr. 2, ul. Wagowa, ul. Tatarska, ul. Teatralna nr. 28, ul. Teatyńska, plac św. Teodora, ul. Węg-

lana, ul. św. Wojciecha, ul. Zakątna, ul. Zamarstynowska nr. 1 do 10 włącznie dalej zaś do 24 nra parzyste, ul. Zamkowa od 1 do 11 i 13, ul. Zniesienie ul. Żółkiewska nr. do 43 włącznie, dalej zaś wszystkie nieparzyste do nr. 59B włącznie.

IX. Parafia św. **Mikołaja.** Do tej parafii należą: ul. Akademicka Nr. 6, dalej wszystkie parzyste do nr. 26 włącznie, plac Akademicki, ul. Batorego nr. 36 i 38, Bielosko folwark, Bodnarówka, ul. Chorążczyzna od nr. 5 począwszy wszystkie nieparzyste do 29 włącznie, ul. Cytadeli, ul. Dąbrowskiego, ul. Długosza, ul. Dwernickiego, ul. Fredry nr. 1, 3, 5, 7, ul. Frydrychów, ul. Gołębia, plac Jabłonowskich, ul. św. Jacka, Jusglacówka, ul. Kampiana, Park Kilińskiego, ul. Kochanowskiego od nr. 2 do 62 wszystkie nra parzyste, wreszcie od 64 do końca (nr. 86), ul. Koralnicka, Krasuczyn folwark, ul. Lelewela, Droga Łukiewicza, ul. Małeckiego, św. Marka, ul. św. Mikołaja, ul. Mochnackiego, ul. Ossolińskich nra parzyste do 14 włącznie, dalej 17, 19, 21, 23, ul. Pańska nr. 12, 14, 16 i od 18 do końca nr. 27), Pasieki Halickie, Pasieki Łyczakowskie z wyjątkiem nr. 7 do 10 włącznie, ul. Pełczyńska z wyjątkiem nr. 19, dalej 21 do 26 włącznie, ul. Pohulanka, ul. Pola, ul. Poniatowskiego, ul. Ponińskiego, ul. Pułaskiego, ul. Racławicka, ul. Scieżkowa, Droga Sichowska, ul. Na Skałce, ul. Snopkowska, ul. Sokoła, ul. Supińskiego, ul. Szewczenki, ul. Torosiewicza, ul. Wagilewicza, ul. Zamojskiego, ul. Zielona, ul. Zimorowicza, ul. św. Zofii, ul. Zyblikiewicza.

KONSYSTORZ METROPOLITALNY OBRZ. ŁAC. WE LWOWIE.

Arcybiskupstwo lwowskie, fundowane w r. 1361 w Haliczu, zostało w r 1411 przeniesione do Lwowa.

Archidyecezya rozciąga się na byłe obwody: lwowski, żółkiewski, złoczowski, brzeżański, stryjski, stanisławowski, kołomyjski, tarnopolski, czortkowski i Księstwo Bukowińskie, obejmuje $808^9/_{10}$ □ mil, z których $717^6/_{10}$ □ mil przypada na Galicyę, a $181^3/_{10}$ □ mil na Księstwo Bukowińskie.

Ogólna liczba wiernych obrz. łać. wynosi 840.182, z tych przypada na Galicyę 759.638, a na Bukowinę 80.544.

Arcybiskup i Metropolita: Bilczewski Józef dr. św. Teol., czł. Izby panów i Sejmu kraj., czł koresp. Akad. umiejętn. w Krakowie i Akad. papiesk rzymsk. archeolog, prezes komisyi Instytutu ubogich chrześcijan i t d.

Biskup sufragan: Weber Józef, Arcybiskup Dardin, kaw. ord. żel. korony II. kl., wikar. gen. oficyał, rektor Sem. kler., Prałat domowy Jego Świątobliwości, radca kons., egzam. pros. kanon. kapit. metrop., dr. św. Teologii, zastępca prezesa kom. Inst. ubogich chrześcijan.

Kapituła metropolitalna.

Prałaci.

Infułat proboszcz kapituły: Zabłocki Feliks, komand. ord. Fr. J., dr. prawa kanon., protonotar. apost., radca kons., egzam. pros.

Infułat dziekan kapituły: Lewicki Rudolf, dr. teol., prał. dom Jego Świątob., kaw. ord. żel. kor. III. kl.

Kustosz kapituły: Lenkiewicz Zygmunt, dr. teol., kaw. ord. żel kor. III. kl., deleg. ordyn., do c. k Rady szk. kraj., prał. dom. Jego Świątob., radca kons., egzam. pros.

Scholastyk kapituły: Bisk. Weber Józef, j. w

Kanonicy gremialni: Hryniewicki Karol, arcyb. pergeński in. p. i., radca kons., egzam. pros.; Lubomęski Zenon, prał. dom. Jego Świątob., radca kons., egzam. pros.; Świsterski Andrzej, radca kons., egz. pros., wice-dziek. miejs., Zajchowski Józef, radca kons., egzam. pros., Ks. Sapieha Andrzej, rad. kons., egz. pros.

Kanonicy honorowi: Głębocki Jan, prob. w Czerwonogrodzie; Korczyński Jan, prob. w Wojniłowie; Pawłowski Zygmunt, dziekan i prob. kołomyjski; Schmidt Józef, dziekan i prob. w Czerniowcach; Ollender Ludwik, dziekan i prob u św. Maryi Magdaleny we Lwowie; Podolski Edward, prob. u św. Marcina we Lwowie; Piaskiewicz Józef, prob. i dziekan stanisławowski; Jaszowski Błażej, prof. un., radca kons., Puchalski Wawrzyniec, dziek. gliniański i prob. w Wyżnianach i Zaremba Hipolit, dziek. i prob. doliniański.

Kancelarya: Kanclerz: Bilski Wiktor Notaryusz Saczyński Ant Protok. Kiernik Edward, koop. przy kośc. Naj M. P. Śnieżnej. 3 kancelistów i 1 kursor

GODNE WIDZENIA WE LWOWIE.

Kościoły.

Katedra metropolitalna łać. położona w środku miasta, zbudowana w stylu gotyckim, z obu stron bocznych zabudowana kaplicami posiada z lewej strony wieżę 64 m. wysoką z nasadą w stylu rococo. Fundamenta pod tę świątynię założył w r. 1350 król Kazimierz W. Ściany kościoła i sklepienia pokryte freskami w XVIII w. Wewnątrz ołtarz, przed którym Jan Kazimierz r. 1656 złożył śluby wiekopomne.

Kaplica Ogrójcowa, zwana Boimów, osobno stojąca po prawej stronie przy absydzie katedry, zasługuje na uwagę, jako piękny pomnik sztuki renesansowej. Założona w roku 1609 przez Jerzego Boima. Wewnątrz piękny ołtarz, rzeźbiony z kamienia, na którym widać ślady polichromii.

Kościół OO. Jezuitów (św. Piotra i Pawła), założony w roku 1610 w stylu barocco. Na sklepieniu nawy środkowej, freski malowane przez Jana Eckstein w r. 1750.

Katedra ob. ormiańskiego. Założona pierwotnie z drzewa w r. 1390 następnie wykończona z kamienia w r. 1457. Całość okazuje łączenie gotyckie z założeniem bizantyjskiem. Plac przed kościołem wyłożony nagrobkami Ormian lwowskich. Za absydą kolumna korynecka dźwiga posąg św. Krzysztofa z r. 1736.

Kościół Bożego Ciała OO. Dominikanów. Założ. pierwotnie z drzewa w r. 1270. Po spaleniu odbudowany z kamienia i cegły w r. 1749 przez hetmana wielkiego koronnego Józefa Potockiego. Budowa zewnętrzna w stylu rococo, o słupach jońskich, nad którymi wznosi się tympanon z napisem: „Soli Deo Honor et Gloria“. Godny widzenia jest posążek alabastrowy „Matki Boskiej z dzieciątkiem Jezus“, który uniósł Jacek Odrowąż z Kijowa przed Tatarami w r. 1401. Jestto najdawniejszy pomnik rzeźby religijnej we Lwowie. W kaplicy bocznej św. Dominika widzimy pomnik alabastrowy hr. Józefy Borkowskiej dzieło Bertela Thorwaldsena z wypukłorzeźbą geniusza śmierci, prowadzącego do mety postać kobiety, wstrzymywanej przez geniusza życia. W klasztorze jest biblioteka bogata w dzieła i rękopisy.

Cerkiew Wniebowzięcia N. M. P. zwana Wołoską od hospodarów wołoskich. Jest to piękna budowa ciosowa o trzech kopułach na zewnątrz z pilastrami.

Kościół św. Andrzeja O. O. Bernardynów. Kościół założony w roku 1464, po spaleniu odbudowany kosztem Jerzego Mniszka, wojewody sandomierskiego w r. 1660. Styl renesansowy z fasadą w duchu flamandzkim. W głównym ołtarzu srebrna trumna z relikwiami bł. Jana z Dukli. Przed kościołem wznosi się na kolumnie koryneckiej posąg bł. Jana z Dukli, postawiony w roku 1649 na pamiątkę oswobodzenia miasta od oblężenia Chmielnickiego i Tonaja, hana tatarskiego.

Kościół św. Michała OO. Karmelitów fundowany w r. 1634 przez Aleksandra z Ostroroga ks. Zasławskiego. Wewnątrz pomnik jonerała Józefa Dwernickiego, postawiony w r. 1864, dłuta Parysa Filipiego i pomnik z czarnego marmuru Piotra Branickiego z r. 1762.

Kościół ofiarowania N. M. P. założony w r. 1644 przez Jakóba Sobieskiego, kasztelana krakowskiego.

Kościół Wszystkich Świętych PP. Benedyktynek murowany w r. 1595, posiada wieżę z atyką w stylu flamandzkim.

Kościół św. Jana Chrzciciela u stóp Wysokiego Zamku, pierwotnie założony w r. 1234 przez towarzyszów Jacka Odrowąża.

Cerkiew św. Mikołaja z r. 1623 posiada kilka obrazów i szczątki dawnego ikonostasu archeologicznej wartości.

Kościół św. Marcina założony w r. 1630.

Katedra ob. gr. kat. pod wezwaniem „Św. Jerzego“ wystawiona w r. 1292 dla Bazylianów, następnie przebudowana w r. 1746 przez Atanazego Szeptyckiego biskupa lwowskiego. Cerkiew ta w kształcie krzyża greckiego, w stylu rococo z kopułą o zaokrąglonych rogach. Od frontu terasa schodowa z posągami papieży, na atyce posąg św. Jerzego na koniu. W kaplicy prawej obraz „Matki Boskiej trembowelskiej“ malowany na drzewie, przeniesiony w r. 1673 z Trembowli.

Piękniejsze gmachy publiczne i budynki prywatne.

W środku rynku stoi ratusz, którego budowę rozpoczęto w r. 1827 w miejsce dawniejszej starożytnej budowy z r. 1597, która runęła. Na czterech rogach rynku stoją studnie z wielkimi kamiennymi rezerwoarami, ozdobione kamiennymi posągami bóstw mitologicznych. Okrążające rynek kamienice niemal wszystkie trzypiątrowe, są budynkami dawnymi. Większa część tych domów ma tylko trzy okna, bo nie wolno było dawniej mieszczanom w rynku stawiać większych budynków.

W górnej stronie rynku, znajduje się kamienica (liczba 6) wykonana z ciosu w r. 1580 w której przemieszkiwał często król Jan III.

Stary pałac arcybiskupi l. 9, wystawiony w r. 1634. W nim to dawniej gościli kilkakrotnie królowie polscy, tutaj zmarł także król Michał Wiśniowiecki. Przy ulicy Teatralnej znajduje się okazały gmach, dom narodny ruski, przerobiony z klasztoru OO. Trynitarzy, zniesiony w r. 1784 a w r. 1849 przez cesarza darowany „Matycy ruskiej“. Przy ulicy Czarneckiego widzimy pałac namiestnikowski i budynki c. k. Namiestnictwa, projekt F. Księżarskiego z godną uwagi klatką schodową, wykonaną przez prof. Marconiego. Wchodząc w ul. Batorego widzimy nowy pałac sprawiedliwości, okazały budynek o pięknej architekturze. Uniwersytet założony przez cesarza Franciszka Józefa w dawnym klasztorze Trynitarzy. W ul. Kopernika znajduje się pałac hr. Romana Potockiego w stylu renesansu francuskiego. Postępując w górę ul. Kopernika widzimy po prawej stronie pałac księcia Sapiehy w stylu francuskim. Przy ul. Sapiehy nanaprzeciw kościoła św. Maryi Magdaleny znajduje się kompleks pięknych will, zbudowanych na miejscu zwanem „Kastelówką“. Naprzeciw Kastelówki wznosi się gmach Politechniki, wybudowany w r. 1877 podług planu prof. Zacharjewicza. Wewnątrz aula ozdobiona podwójnymi koryncкimi słupami, podpierającymi belkowanie, nad którem wznosi się wyższa część z karyatydami, tworząc pola, w których mieszczą się obrazy, podług kartonów

Matejki malowane, a przedstawiające „postęp ludzkości“. Przy ulicy Słowackiego, okazały budynek, w którym mieści się Dyrekcya poczt i telegrafów. Gmach sejmowy wykończony w roku 1881 podług planu J. Hochbergera. Jestto budynek dwupiątrowy w bogatym stylu renesansowym. Na szczycie atyki umieszczona grupa przedstawia „Geniusza ojczyzny“. Dwie boczne figury siedzące, wyobrażają Wisłę i Dniestr. U wejścia przed frontem gmachu ustawione są dwie grupy, dłuta Teodora Rygiera, przedstawiające „Oświatę“ i „Pracę“. W sali recepcyjnej, z której wychodzi się do logii, umieszczony jest słynny obraz „Unia“, pędzla Jana Matejki. Z budynków prywatnych zasługuje na uwagę pałac hr. Gołuchowskiego, przy ulicy Mickiewicza.

Na rogu ul. Jagiellońskiej i Karola Ludwika znajduje się okazały gmach „Kasy oszczędności“ według projektu prof. Zacharjewicza. Dom Inwalidów przy ulicy Kleparowskiej l. 23, zbudowany według planów słynnego architekty Teofila Hausena (twórcy gmachu parlamentu austryackiego). Gmach szkoły normalnej, w pobliżu kościoła św. Anny w stylu średniowiecznym z cegły. Nowy teatr na placu Gołuchowskiego, zbudowany według nagrodzonego na konkursie planu dyr. Gorgolewskiego. Następnie gmachy Kasyna narodowego, Kliniki, Hotel George'a i Pasaż Mikolascha.

Najpiękniejsze ulice i place:

Ul. Karola Ludwika z wspaniałymi hotelami, plac Maryacki, (na którym stoi pomnik Adama Mickiewicza według nagrodzonego na konkursie projektu Tadeusza Popiela), ul. Akademicka, ul. Trzeciego Maja, ul. Mickiewicza, ul. Kraszewskiego, ul. Krasickich, ul. Zygmuntowska, ul. Batorego, ul. Pańska, ul. Halicka, ulica Jagiellońska, ulica Kopernika i wiele innych.

Warte zwiedzenia zakłady typograficzne „Słowa Polskiego“, za zgłoszeniem się do Administracyi.

Ogrody i parki:

Park na Wysokim zamku z kopcem „Unii Lubelskiej“, usypanym na pamiątkę 300 nej rocznicy Unii; z Wysokiego Zamku i z Kopca wspaniałe widoki na całe miasto; u stóp zamku stawy Kiselki, na prawo od wejścia na zamek, góra piaskowa, zwana Łysą, dalej lasek Lonszanówka; park Stryjski, czyli im. Kilińskiego (dojazd tramwajem elektrycznym); Park Łyczakowski (dojazd tramwajem elektrycznym); Ogród strzelecki (ze strzelnicą miejską, własność Towarzystwa strzeleckiego); Ogród miejski (pojezuicki) w środku miasta; Wały hetmańskie (wzdłuż ulicy Karola Ludwika); Ogród botaniczny, przy uniwersytecie; Wały gubernatorskie, przed gmachem namiestnictwa; liczne plantacye w środku miasta; plac powystawowy (za nim tor wyścigowy Centnera,, gdzie wyścigi konne odbywają się co roku pod koniec czerwca, i tor wyścigowy cyklistów, dawne boisko gimnastyczne „Sokołów“ podczas wystawy r. 1894. Dokoła miasta Corso.

Wystawy, muzea, biblioteki.

Nieustająca wystawa wyrob. przemysłu krajowego otwarta codziennie w domu niegdyś Biesiadeckich przy placu Halickim. Wstęp wolny w poniedziałek, czwartek i piątek. W inne dnie 10 ct.

Nieustająca wystawa zjednoczonego Towarzystwa przyjaciół sztuk pięknych przy placu św. Ducha l. 10. I. piętro, otwarta od godziny 10 rano go godziny 5 po południu

Muzeum przemysłowe miejskie otwarte codziennie (z wyjątkiem po-

niedziałków) od 9 rano do 3 po południu (w niedzielę i święta od godziny 10 do 1). Nowy gmach na placu Castrum będzie niebawem ukończony.

Muzeum miejskie prsemysłowe posiada bardzo cenne zbiory. Na uwagę zasługują zbiory tkanin, haftów ludowych, zbiory porcelany wyrabianej dawniej w Polsce. Pomiędzy okazami z keramiki, znajdują się okazy nadzwyczaj rzadkie i może obecnie jedyne ze znanych.

Zakład narodowy im. Ossolińskich. Biblioteka otwarta od godziny 9 do 2 z wyjątkiem niedziel i świąt uroczystych. Gabinet monet i medali polskich otwarty nadto we wtorki i piątki także od godziny 3 do 6 po południu.

Muzeum imienia Dzieduszyckich we Lwowie, ulica Teatralna l. 18. Muzeum otwarte z wyjątkiem feryi wakacyjnych: w środy i soboty od godz. 11—3, w niedzielę od godz. 9 do 1. Wstęp bezpłatny. Muzeum posiada jeden z najznakomitszych w świecie zbiorów ornitologicznych.

Miejskie archiwum w gmachu ratusza.

Muzeum Lubomirskich wraz z gabinetem broni znajduje się we wschodniej części Zakładu narodowego im. Ossolińskich.

Instytut stauropigiański przy ul. Ruskiej.

Biblioteka uniwersytecka.

Biblioteka politechniczna.

Pomniki.

Pomnik bł. Jana z Dukli (kolumna) przed kościołem OO. Bernardynów; pomnik hetmana Jabłonowskiego, w sąsiedztwie nowego gmachu teatru na wałach hetmańskich; pomnik króla Jana Sobieskiego na Wałach Hetmańskich, naprzeciw gal. Kasy Oszczędności (dłuta Tadeusza Barącza); pomnik Aleksandra hr. Fredry na placu Fredry (dłuta śp. Marconiego); pomnik Kilińskiego w parku Kilińskiego (dłuta Juliana Markowskiego; pomnik Kornela Ujejskiego ul. Akademicka naprzeciw Kasyna mieszczańskiego; pomnik hr. Agenora Gołuchowskiego w ogrodzie Pojezuickim naprzeciw ulicy 5-go Maja (dłuta C. Godebskiego).

Nadto wiele pięknych pomników znajduje się na cmentarzu Łyczakowskim.

W projekcie są pomniki: Adama Mickiewicza na placu Maryackim i Jana Kazimierza (ten ostatni przed katedrą łacińską).

Wycieczki w okolice Lwowa.

Do lasku węglińskiego, na Pohulankę, na Zofijówkę, do lasu Krzywczyckiego, do Marjówki (zakład klimatyczno-hydropatyczny), do Zimnej wody, i do Brzuchowic. Do obu tych miejscowości, będących stacyami kolejowemi, kursują w lecie pociągi spacerowe.

Kluby i kasyna.

Koło literacko-artystyczne w gmachu teatru hr. Skarbka; Kasyno miejskie ul. Akademicka; Strzelnica; Kasyno narodowe; Kasyno ziemiańskie ul. 3-go Maja; Kasyno ruskie, w Domu narodnym; Klub urzędników pocztowych, Kopernika; Kasyno oficerskie, ul. Fredry; czeska „Beseda“; „Towarzyskość“, Kasyno izraelickie.

TAKSY KONSULATU ROSYJSKIEGO.

K o n s u l a t r o s y j s k i we Lwowie ulica Kraszewskiego l. 5. pobiera następujące należytości taryfowe za czynności konsulatu. § 3. za wizy: a) rosyjskiego paszportu podróży 1 zł.; — b) zagranicznego paszportu podróży 2 zł.; § 4. za legalizacyę metryk, chrztu, zaślubin i śmierci, świadectwa

lekarskiego, świadectwa pożycia, jakoteż świadectwa identyczności 4 zł. — Za świadectwa pensyjne ma się oprócz powyższych należytości uiścić 1/4% od kwoty podnieść się mającej pensyi. § 6. za wydanie odpisu lub też wyciągu z aktów konsulatu za stronicę 1 zł. przyczem 25 wierszy, lub też niezupełnie zapisana strona, za 1 stronę całą będą liczone. § 8. za legitymacyę tożsamości podpisu od wystawionych przez lokalne władze, jako też notaryuszy dokumentów i za umieszczenie na nich klauzuli, że lokalnym prawom odpowiadają, wymierza się należytość w miarę kwoty, w tychże dokumentach traktowanej, a to: do 500 rubli 2 zł. (1 rubel w złocie = 4 franki = 2 zł), od 500 do 1000 rubli 3 zł., wyżej 1000 rubli 4 zł., a oprócz tego 1/5% od deklarowanej w akcie sumy. Od aktów w których suma nie jest oznaczoną lub też oszacowanie wymienionej w akcie rzeczy przedsięwziętem być nie może, równa się tej należytości, którąby od aktu po 1000 rubli była do żądania. § 9. Od legalizacyi podpisu na pełnomocnictwie, z wyjątkiem aktów w § 8 nazwanych 4 zł. Pełnomocnictwa, które w celu pobierania pensyi są wystawione, legalizują się bezpłatnie. § 10. Za potwierdzenie zgodności odpisów kopii, za jeden arkusz o 4-rech stronach, przyczem 25 wierszy za jedną stronę i nieuzupełniona strona to samo za jedną stronę się liczy, 2 zł. § 11. Za potwierdzenie tłómaczeń od arkusza 4 zł. Za potwierdzenie, że tłómaczenie przez zaprzysięgłego tłómacza zostało sporządzone, 4 zł.

TARYFA OPŁAT ZA JAZDY FIAKRAMI I DOROŻKAMI W OBRĘBIE MIASTA LWOWA.

Za jazdę	Fiakier parokonny				Dorożka parokonna				Dorożka 1-konna			
	dzień		noc		dzień		noc		dzień		noc	
	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
I. a) za jazdę wśród tej samej dzielnicy lub z jednej dzielnicy do sąsiedniej	1	—	1	10	—	60	—	70	—	50	—	60
b) za jazdę z dzielnicy I. na III. i z II. na IV., tudzież odwrotnie	1	—	1	10	—	80	—	90	—	70	—	80
II. za opłatą według czasu:												
1. za pierwsze pół godziny	1	40	1	80	1	—	1	20	—	80	1	—
2. za każdy następny kwadrans	—	60	—	70	—	40	—	50	—	30	—	40
3. jazda spacerowa, za pierwsze pół godziny .	1	70	1	90	1	40	1	60	1	—	1	10
4. ,, ,, za każdy nast. kwadrans .	—	70	—	80	—	50	—	60	—	40	—	50
III. do oznaczonych miejsc:												
5. z każdego stanowiska: a) na górę Franciszka Józefa, b) do Kortumówki, c) do ogrodu Kiselki, d) do lasku Węglińskiego, e) do stawów Wuleckich, f) do Zofiówki, g) do rogatek: grodeckiej, kleparowskiej, zamarstynowskiej i żółkiewskiej, h) do cmentarzy janowskich, i) na plac powystawowy, k) do rzeźni miejskiej, l) do szkoły kadeckiej, m) do dworca czerniowieckiego, n) do stawu Kamińskiego, o) do Pohulanki, p) do kasarni na błoniach janowskich, r) do Sobieszczyzny, s) do boiska Sokołów, t) na cmentarz łyczakowski (na ten ostatni jednak tylko w godzinach popołudnionych począwszy od godziny 2-iej) lub odwrotnie	1	60	1	70	1	—	1	20	—	80	1	—
6. z każdego stanowiska: a) do rogatek: janowskiej, łyczakowskiej, stryjskiej, wuleckiej i zielonej b) do cetnerówki, c) do Krasuczyna, d) do Snopkowa, e) do koszar na Wulce lub odwrotnie	1	80	2	—	1	20	1	40	1	—	1	20
IV. za jazdy szczególne:												
7. do i od toru Cetnera	5	—	6	—	4	—	5	—	3	—	4	—
8. do i od dworca głównego } z lekkim pakun.	2	20	2	40	1	40	1	60	1	—	1	20
9. do i od dworca na Podzam. } obok gościa	1	80	2	—	1	—	1	20	—	80	—	90
10. na bale i z powrotem z balów	2	—	2	—	1	40	1	40	1	—	1	—
V. na cmentarz łyczakowski w dzień zaduszny bez względu na porę dnia	1	60	1	60	1	20	1	20	1	—	1	—

Uwaga. Ad II. czas niedochodzący kwadransa, liczy się za pełny kwadrans. Przez jazdę spacerową rozumie się jazdę po ulicach miasta i przedmieść przez czas dłuższy bez zatrzymania się. Ad III. jazda z konduktem pogrzebowym liczy się według czasu. Ad IV. za pakunek umieszczony na koźle lub z tyłu powozu dopłaca się 40 hal. Za podjazd pod dom i czekanie, nie dochodzące razem 10 minut, nie należy się nic; jeżeli czekanie z podjazdem razem trwa dłużej, należy się za cały czas czekania opłata według czasu. W razie przedłużenia jazd wymienionych pod III. i IV. liczy się dalsze wynagrodzenie wedle pozycyi II. 2. Za nocną uważa się w czasie od 1. listopada do końca marca jazdę od godz. 7 wieczór do godz. 7 rano, w innych miesiącach, t. j. od 1 kwietnia do końca października jazdę od 9 wieczór do 7 rano.

PRZEWODNIK ADRESOWY.

Administr. podat., pl. Cłowy 1
— Fundacyi hr. Skarbka, Gmach teatralny
Akademia weterynaryi, ul. Kochanowskiego 33
Akademia handlowa, Skarbkowska 39
Ambulatoryum kliniki ocznej, bezpłatnie, szpital główny od 10—12 rano
Akcyjne Tow. budowy maszyn i wagonów, ul. Kościuszki 22
Archiwum miejskie, w ratuszu
— OO. Dominik., w ich klasztorze
— OO. Karmelitów, w ich klasztorze
— aktów grodzkich i ziemskich, w klasztorze OO. Bernardynów
— Wydziału kraj., w gmachu Sejm.
— map katastralnych, ul. Łyczakowska 2
— stauropigialne, ul. Ruska 5
Arcybiskupstwo obrz. rz. kat., ul. Czarneckiego 32
— ob. gr. kat., pl. św. Jura 5
- ob. orm., ul. Ormiańska 9
Apelacya, ul. Batorego 1
Areszt garnizonowy, ul. Zamarstynowska
Arsenał królewski, ul. Podwale 5
— miejski, ul. Podwale 13
— Sieniawskich, ul. Lipowa
Asekuracya krakow. Tow. wzaj. ubezp., ul. Trzeciego Maja 16
— Pierwszego ogólnego Tow. urz. austr. węg., Sykstuska 29
— „Atlas“, pl. Halicki 7
— „Austrya“, ul. Sykstuska 44
— „Beamten-Verein“, ul. Kopernika 7
— „Concordia“, ul. Trybunalska 6
— „Dniestr“, Rynek 10
— „Dunaj“, ul. Trzeciego Maja 11
— „Equitable“, ul. Czarneckiego
— „Feniks“, ul. Kościuszki 8
— „Fonciere“, ul. Akademicka 28
— „Generali Assecurationi“ w Tryjeście, ul. Słowackiego 6
— „Germania“, ul. Krasickich 13
— „Gizela“, ul. Kilińskiego 1
— „Globus“, plac Kapitulny 3
— „Hazai“, ul. Sykstuska 10
— „Janus“, ul. Teatralna 1
— „Kotwica“, ul. Karola Ludwika 1
— „Lipska“, ul. Sykstuska 38
— „New-Jork“, ul. Sykstuska 38
— „Providentia“, ul. Kościuszki 8
— „Riunione Adriatica di Sicurta“, pl. św. Ducha 3.
— „Slawia“, Kopernika 15
— „Star“ w Londynie, Kopernika 24
— „The Mutual“, Hetmańska 12
— „The Gresham“, Pasaż Hausmana
— „Tow. ubezpieczeń przeciw włamaniu i kradzieży, Kochanowskiego 42 a
— „Uniwersalne Tow. ubezp. ludowe“, pasaż Hausmana
— „Victoria“, Sykstuska 27
— „Wojskowe“, Ossolińskich 10
— „Zakład ubezp. od wypadków robot. dla Galicyi i Bukowiny, Brajerowska 16
— „Zakład wiedeński ubezp. na życie i rentę“, ul. Czarneckiego 10

Bank Austro-Węgierski, 3-go Maja 9
— Austro-Węg. Zakładu kredyt. dla handlu i przemysłu, Kościuszki 7
— Galicyjski dla handlu i przemysłu, Kościuszki 7
— Handlowy, Kościuszki 24
— Hipoteczny, plac Halicki 15
— Krajowy, Kościuszki 11
— Kredytowy i handlowy, Bernsteina 4
— Melioracyjny, Sykstuska 28
— Akc. Związkowy, 3-go Maja 7
— Parcelacyjny, Słowackiego 18
— Rolniczy, Jagiellońska 24
— Zaliczkowy, Hetmańska 10
— dla ubezpieczeń i przem., 3-go Maja 7
— Włościański (w likwidacyi). Jagiellońska 3
Bankowe Towarzystwo lwowskie, Jagiellońska 24
Bank związkowy pożyczkowy, Teatralna 11
Bazar krajowy, Hotel Georgea
Bazary miejskie (targowice); pl. Krakowski i pl. Bernardyński
Biblioteka Ossolińskich (zakład narodowy im. Ossolińskich), Ossolińskich 2
— Uniwersytecka (uniwersytet)
— hr. Wł. Dzieduszyckiego, Teatralna 18
— słuchaczów prawa, Zimorowicza 22
— hr. Wiktora Baworowskiego, Lipowa 2
— Pawlikowskich, Trzeciego Maja 5
— politechniczna, gmach Politechniki
— Towarz. Prawniczego, Kościuszki 18
Biuro korespondencyjne (filia wiedeńskiego), Czarneckiego 12
— pracy miejskie, Arsenalska 6
— ajencyi dzienników Olszewskiego, Kilińskiego 1
— dzienników Buchstaba, Karola Ludwika 21
— dzienników Plohna, Karola Ludwika 7
— ajencyi dzienników Sokołowskiego, Pasaż Hausmana 9
— informacyjne kolejowe, pasaż Hausmana (w ajencyi Sokołowskiego — zarazem sprzedaż biletów kolejowych i kart okrężnych)
— solne Wydziału kraj., Kościuszki 8

Centralna stacya kolei elektrycznej, Pełczyńska
— biuro ogłoszeń, Kopernika 11
Cerkiew św. Paraskiewii (Praksedy), przy ul. Żółkiewskiej, fundowana przez hospodarów wołosk. w r. 1664
— seminar. ruskiego, Kopernika
— św. Jura, przy placu św. Jura, zbudowana przez ks. Lwa, założyciela Lwowa, między rokiem 1270 a 1282

Cerkiew św. Mikołaja, przy ul. Żółkiewskiej, nieznanej fundacyi, obdarowana przywilejami przez ks. Lwa 1292
— wołoska, przy ul. Ruskiej, fundowana przez hospodarów wołoskich, Jeremiasza, Pawła i Szymona w r. 1629
— św. Piotra i Pawła, przy ul. Łyczakowskiej, dawniej kościół z klasztorem księży Paulinów
— św. Onufrego z monasterem OO. Bazylianów, przy ul. Żółkiewskiej, fundował r. 1517 Konstanty książę Ostroróg
— nowa (dawniej kościół i klasztor OO. Trynitarzy), Krakowska
— oryentalna, Franciszkańska 9
Cytadela, Kopernika i Pełczyńska
Czerwony klasztor, koszary, Teatyńska 7
Czytelnia katolicka, Rynek 30
— kobiet, Zielona 4
— akademicka, Pasaż Mikolascha
— „naukowa", Tańskiej 1.

Czasopisma:
— Asekuracyjno-ekonomiczny rocznik, Bol. Lewicki, Dwernickiego 12
— Bartnik postępowy, Dr. T. Ciesielski, Łyczakowska 93
— Czasopismo techniczne, organ polit. związku, Stan. Świeżawski, Chorążczyzna 17
— aptekarskie, dr. Jan Piepes-Poratyński, Pańska 22
— Diło, dr. Eug. Lewicki, Batorego 24
— Dwutygodnik galic. straży skarbowej Adam Krajewski, Łyczakowska 43 a
— Dziennik policyjny, dyr. policyi, plac Smolki 4
— **Dziennik Polski**, dr. K. Ostaszewski, pl. Maryacki 6
— Dźwignia, Zygmunt Korosteński, Sykstuska 33
— Gazeta urzędnicza, Tadeusz Kościuk, Ochronek 10
— Gazeta urzędników pomocn., Z. Zieliński, Trzeciego Maja 10
— Głos lekarski, dr. Szczepan Mikołajski, Śniadeckich 6
— Gazeta kościelna, ks. Jan Chęciński, plac M. Śnieżnej 2
— **Gazeta Lwowska**, A. Krechowiecki, Czarneckiego 12
— **Gazeta Narodowa**, dr. Aleks. Vogel Sykstuska 40, Adm. Kopernika 7
— Głos robotniczy, ul. Sykstuska 8
— Gorzelnik, Feliks Gierasiński, Miłkowskiego 12
— Hajdamaki (ruskie), M. Petrycki, Kurkowa 5
— **Hałyczanyn**, Włodz. Łucyk, Ruska 3
— Hodowca drobiu, dr. Szpilman, Kochanowskiego 33
— Kol Mach Sike Hadas, Osias Wilf, Słoneczna 27
— Komar (rus.), Iwan Kuncewicz, Teatyńska 9

Czasopisma:
— Kosmos, prof. dr. Br. Radziszewski, Uniwersytet
— **Kuryer Lwowski**, H. Rewakowicz, Lindego 8
— Kwartalnik historyczny, dr. Józef Korzeniowski, Ossolineum
— Literaturno-Naukowyj Wistnik, dr. Iwan Franko, Michał Hruszewskyj, Wołodimir Hnatiuk, Czarnieckiego 26
— Łowiec, Ludwik Józefowicz, Słowackiego 19
— Lud, dr. Antoni Kalina, Mikołaja 23
— Lwowianin, Samuel Barącz, Sobieskiego 7
— Machsike Hadas, J. I. Margosches, Karola Ludwika 29
— Mały Światek, Anna Lewicka, Zimorowicza 7
— Maszynista, L. Szafrański, Pańska 17
— Miesięcznik gal. Tow. ochrony zwierząt, dr. Józof Limbach, plac Bernardyński 7
— Muzeum, dr. Bol. Mańkowski, Małeckiego 5
— Nadzieja, August Schellenberg, Karola Ludwika 1
— Nafta, R. Załoziecki, Krzyżowa 39
— **Narodna Czasopyś**, dodatek do Gazety Lwow., Adam Krechowiecki, Czarnieckiego 12
— Nowyj Hromadzkij Hołos, Dr. J. Makuch, Czarnieckiego 26
— Nywa, Jarosław Lewicki, pl. Jura 5
— Nowe Mody, Księgarnia Altenberga
— Ognisko druk., Józef Hudec, Na Błonie 6
— Odrodzenie, Tad. Panenka, św. Zofii 9
— Oszczędność miesięczna, Dr. Zygm. Gargas, Lelewela 5
— Ojczyzna, tyg. dla ludu, Piotr Panek, ul. Kalecza, willa Palatyn
— Promień, Oswald Dawid, Miłkowskiego 11
— Przegląd higieniczny, dr. J. Szpilman, Kochanowskiego 33
— Przewodnik naukowy i literacki, dod. do Gaz. Lwowskiej, Adam Krechowiecki, Czarnieckiego 12
— Przemysłowiec, inż. Edmund Libański, Akademicka 26
— Przewodnik przemysłowy, Jul. Starkel, gmach sejmowy
— Pamiętnik literacki, dr. Bruchnalski, dr. Gubrynowicz i dr. Porębowicz, księgarnia Gubrynowicza i Schmidta
— **Przegląd**, L Masłowski, Sykstuska 45
— Przegląd prawa i administracyi, dr. Ernest Till, Pańska 4
— Przegląd weterynarski, prof. Stanisław Królikowski, Kochanowskiego 33
— Przegląd gimnastyczny, Antoni Durski, Zimorowicza 8
— Przewodnik Kółek roln., Kopernika 19

Czasopisma:
— Przewodnik pożarniczy, Antoni Szczerbowski, Piekarska 26
— Reformator, Leon Daniluk, Balonowa 4
— Ruskie słowo, J. Pełech, Ruska 3
— Ruskij selanyn, Witold Demiańczuk, Teatyńska 15
— Rodzina i szkoła, Michał Lityński, Szeptyckich 14
— Rolnik, dr. Jan Paygert, Kar. Ludwika 3
— **Rusłan**, Leon Łopatyński, Piesza 1
— Strachopud, A. Monczałowski, Ormiańska 3
— Swoboda (ruskie), W. Budzynowski, Batorego 24
— **Słowo Polskie**, Zygmunt Wasilewski, Chorążczyzna 17—19
— Śmigus, A. Milski, Akademicka 10
— Światełko. A. Lewicka, Zimorowicza 7
— Sylwan, Kazimierz Acht, Technicka 10
— Szkoła, Ludwik Pierzchała, Zimorowicza 17
— Teka, St. Bator, Gołębia 8
— Tydzień, dod. do Kuryera Lwowskiego B. Wysłouch, Chorążczyzna 5
— Uczytel, Iwan Czapelski, pl. Strzelecki 6
— Wiek młody, Marya Bruchnalska, Ossolińskich 12
Wiek nowy, Bronisław Laskownicki, Tańskiej 3
— Weteran, Bron. Sędzimir, Sakramentek 14
— Wiadomości fotograficzne, W. Wołczyński, Trzeciego Maja 7
— Widymosti ordyn. Metrop. pl. Jura 5
Wistnyk, A. Klementowicz, Dom Narodny
— Wola (ruskie) S. Wityk, Kopernika 16
— Wschód, Maurycy Frühling, Podlewskiego 4
— Wydawnictwo im. Kaczkowskiego, Filip Swistun; Dom Narodny
— Wydawnictwo Tow. pedagogicznego Zimorowicza 17
— Wydawnictwo dziełek ludowych, Mochnackiego 10
— Związek, Narcyz Ulmer, Trzeciego Maja 7
— Żywaja myśl (ruskie), Iwan Sawczak, Teatralna 22

Depozyt rządowy, Teatralna 12
Dom karny (Brygidki) dla mężczyzn, Kazimierzowska 24
— dla kobiet (M. Magd.), Lipowa 3
— ubogich (im. św. Łazarza), Wronowskich 2
— inwalidów, Kleparowska, założony w r. 1839
— narodny (ruski), Teatralna 22, zbudowany w r. 1857
— dla nieuleczalnych chorych im. Bilińskiego, ul. Bilińskich
Dom dla podupadłych literatów im. Domsa, św. Teresy
— dla Ziemian, Jagiellońska 15
— naftowy, Chorążczyzna 19
— techników, Issakowicza 5
— opieki dla sług, Czarneckiego 24
Domy bankowe i kantory wymiany: Schellenberg (Karola Ludwika 1), Jonasz (Jagiellońska 3), Sokal i Lilien (Hetmańska 8), Rozner (hotel francuski) Jakób Stroh, (Hetmańska 6)
Drukarnia i Litografia Pillera i Spółki Łyczakowska 3
Drukarnia „Słowa Polskiego“, Chorążczyzna 17—19
Dworzec budowniczy miejski, Zielona 12
Dyrekcya Skarbowa kraj., pl. św. Ducha 1
— skarbowa powiat., pl. Cłowy 1
— poczt. i telegr., Słowackiego
— dóbr państw., Krzyżowa 7
— ruchu kolei państw., Krasickich
— policyi, pl. Smolki 4
— tramwayu konnego, Bema 6
— kolei elektrycznej, Kopernika 48
— c. k. budowli wojsk., Wałowa 16

Gazownia miejska, Gazowa
Gimnazyum akademickie wyższe (ruskie) Teatralna 22
— II. wyższe (niemieckie) Czarneckiego 2
— wyższe Franciszka Józefa I., Batorego 5
— IV. wyższe, Lipowa 1
— V. wyższe u Bernadynów

Hotele:
Pierwszorzędne
„George'a“ (Żorża), pl. Maryacki 1
„Imperyal“, Trzeciego Maja 3
„Europejski“, pl. Maryacki 4
„Francuski“, pl. Maryacki 5
„Metropol“, Pańska 1
„Grand-Hotel“, Karola Ludwika 12
Drugorzędne
„Viktorya“, Hetmańska 8
„Centralny“, Karola Ludwika 11
„Wanda“, Trybunalska 4
„Krakowski“, pl. Bernardyński 8
„Warszawski“, pl. Bernardyński 5
„Angielski“, Karola Ludwika 21
Stadtmüller L. (Pod trzema murzynami), Krakowska 9
Trzeciorzędne.
„Szwajcarski“, Batorego 20
„Belle vue“, Karola Ludwika 21
„Pod trzema koronami“, Trybunalska 10
„Royal“, pl. Gołuchowskich 3
Inspektorat miar i wag, Zyblikiewicza 35
przemysłowy, Kopernika 42 a
Instytut Stauropigiański we Lwowie przy ul. Ruskiej, w roku 1453 założony jako bractwo cerkiewne istniał do roku 1585, w r. 1586 został zorganizowany przez antiocheńskiego pa-

tryarchę Joachima, zaś w r. 1787 przez cesarza Józefa II. zatwierdzony
Internat OO. Zmartwychwstańców dla młodzieży szkolnej, Piekarska 57
Izba adwokacka, Kościuszki 18
— handlowa i przemysłowa, pl. Halicki 10
— kupiecka, Sykstuska 17
— notaryalna, pl. Trybunalski 1
— inżynierska, Chorążczyzna 17
— lekarska, Dominikańska 11
— rękodzielnicza, ratusz

Kahał, Rzeźnicka 5
Kasa główna krajowa, pl. św. Ducha 1
— oszczędności gal., Karola Ludwika 15
— chorych powiatowa, Pańska 11
— chorych m. Lwowa, Brajerowska 8, drukarzy, Łyczakowska 14, murarzy, cieśli i kamieniarzy, Pasaż Mikolascha, szewców, Dominikańska 9, ślusarzy, Skarbkowska 27, krawców, krawczyń i kuśnierzy, Wałowa 20, dorożkarzy i posługaczy, Skarkowska 5
— chorych introligatorów, Ormiańska 30
— chorych „Zgoda", Skarbkowska 16
— chorych stolarzy, Halicka 10
— chorych krawców majstrów, Ratusz
— chorych masarzy i mydlarzy, Ormiańska 29
— chorych kupców i młodzieży handlowej, Czarneckiego 1
Kaplica OO. Zmartwychwstańców, Piekarska 45
— Sióstr Miłosierdzia pod wezwaniem św. Wincentego, przy ul. Klasztornej
Kierownictwo budowy kolei państwowych, Batorego 12 i 14
Kliniki na Łyczakowie, w sąsiedztwie szpitala powszechnego
Komenda gen., pl. Bernardyński 6
— miejscowa (Platz-Comando), Wałowa 16
— obrony krajowej, Piekarska 6
— pompierów, strażnica, pl. Strzelecki
Komenda i koszary żandarmeryi, Leona Sapiehy 1
Komisaryaty miejskie:
Śródmieście, pl. Strzelecki 5
I. dzielnica, Zimorowicza 3
II. „ Krasickich 8
III. „ Objazd 8
IV. „ św. Antoniego 9
Konsulat rosyjski, pl. Smolki 5, konsul Pustoszkin Konstanty (od 9—1)
— niemiecki, Mochnackiego 19, konsul Hugo br. Spesshardt
— francuski, Bernardyński 2 a, konsul Erazm Świerczewski
— włoski Słowackiego 6
Konsystorz łaciński, Czarneckiego 32, arcybiskupstwo lwowskie fundowane w r. 1361 w Haliczu; r. 1441 przeniesione do Lwowa
Konsystorz grecko-katolicki, biskupstwo lwowskie należało do metropoli kijowskiej, w roku 1806 wywyższono je na samoistną metropolię halicką, pl. Jura 5
— ormiański, Ormiańska 9, czas założenia biskupstwa ormiańskiego we Lwowie nie da się dokładnie oznaczyć, jednakże już z początkiem XIV. w. mieli Ormianie swego arcybiskupa we Lwowie
Kąpiele św. Anny, Akademicka 10
— Diany, Słowackiego 8
— w hotelu Europejskim pl. Maryacki 5
— Zboru izraelickiego, Rzeźnicka 5
— Dymeta, Zamarstynów
— Kiselki (łazienki), Żółkiewskie
Korporacye, Ratusz II. p.
Korporacya szewców, Ormiańska 31
— ślusarzy i kowali, Skarbkowska 27
— stolarzy, Halicka 10
— malarzy pokojów, szyldów, lakierników i farbiarzy, Sykstuska 10
Kościół N. P. Śnieżnej, przy ul. Śnieżnej, zbudowany pierwotnie z drzewa przez niemieckich kolonistów około r. 1340, po spaleniu się odbudowany w r. 1530
— Bożego Ciała — (OO. Dominikanów) przy pl. Dominikańskim, fundowany w roku 1270 przez Lwa księcia halickiego, przebudowany w r. 1775 pod kierownictwem generała de Witte, komendanta fortecy Kamieńca
— św Mikołaja, przy ul. św. Mikołaja, pierwotnie kościół OO. Trynitarzy, fundował Mikołaj Strzałkowski, podskarbi żydaczowski w r. 1694
— Maryi Magdaleny, przy ul. Leona Sapiehy, pierwotny kościół z klasztorem OO. Dominikanów, fundowała w r. 1600 Anna Pstrokońska; w r. 1787 zamieniony na parafialny
— św. Antoniego z Padwy, przy ul. Łyczakowskiej, pierwotnie kościół i klasztor OO. Franciszkanów, fundował w r. 1618 January Antoni książę Wiśniowiecki, kasztelan krakowski, w roku 1783 zamieniony na parafialny po zniesieniu klasztoru
— św. Marcina, przy ul. św. Marcina, pierwotnie kościół z klasztorem OO. Karmelitów, reguły Bawarskiej (obserwantów), budowany w r. 1684, zamieniony na parafialny w r. 1787
— św. Andrzeja z klasztorem OO. Bernardynów, przy placu Bernardyńskim, fundował w r. 1860 Jędrzej Odrowąż, wojewoda podolski; po spaleniu odbudowali go w roku 1509 Jerzy Mniszek, wojewoda podolski, Jan Zamoyski i Stanisław Żółkiewski.
— św. Anny, przy ul. Grodeckiej, w roku 1507 fundowany przez cech krawców; w r. 1671 król Michał Korybut Wiśniowiecki oddał go Augustynom, którzy dobudowali klasztor; w r. 1810 po zniszczeniu klasztoru, zamieniony na parafialny

Kościół św. Łazarza przy ul. Kopernika fundowany w r. 1618 przez arcybractwo różańcowe
— św. Michała (Zaślubienie Najśw. Maryi Panny) z klasztorem OO. Karmelitów (obserwantów), przy ul. Czarneckiego. pierwotnie Karmelitów bosych; fundowali w r. 1633 Aleksander z Ostroga Zasławski i Aleksander Kuropatwa; w r. 1774 oddany był Reformatom, zaś w r. 1788 obecnym zakonnikom
— z klasztorem OO. Franciszkanów pierwotnie Kapucynów, przy ul. i placu Franciszkańskim, fundowała w r. 1709 Zofia Sieniawska, kaszt. krakowska; w r. 1787 oddany Franciszkanom
— Wszystkich Świętych (PP. Benedyktynek) przy pl. Benedyktynek, fundował w r. 1505 Adam Saparowski
— z klasztorem PP. Sakramentek przy ul. Sakramentek, pierwotnie wybudowany w r. 1718 przez Franciszka Cetnera, wojewodę smoleńskiego; teraźniejszy kościół fundowali: król Stanisław Leszczyński, Mikołaj Wyżycki, arcybiskup lwowski i Helena Czetwertyńska w r. 1735)
— św. Kazimierza (sióstr Miłosierdzia) przy ul. Klasztornej, pierwotnie kościół i klasztor OO. Reformatów, fundowała w r. 1630 Katarzyna Daniłowiczowa, wojewodzina ruska; przebudowany w r. 1666 przez Mikołaja Bieganowskiego, kasztelana kamienieckiego
— św. Piotra i Pawła (OO. Jezuitów) przy pl. św. Ducha, fundowali w r. 1610 Elżbieta z Gostomskich i Prokop Sieniawski, wielki marszałek koronny
— św. Jana Chrzciciela przy starym Rynku, zbudowany w r. 1250, prawdopodobnie przez towarzyszów św. Jacka Odrowąża (Dominikanina) w r. 1233.
— seminaryum łacińskiego, przy ul. Czarneckiego, pierwotnie z klasztorem PP. Karmelitanek bosych, fundowali w r. 1664 Teofila z Daniłowiczów i Jakób Sobieski, wojewoda podolski, rodzice króla Jana III
— klasztor PP. Sercanek, przy pl. św. Jerzego, fundowali w r. 1484 arcyksiążę d'Este i arcybiskup lwowski Franciszek de Paula Pistek
— św. Zofii, przy ul. św. Zofii, fundowała w r. 1814 Zofia Handlowa, obywatelka m. Lwowa
— dom Opatrzności dla sierót płci żeńskiej, Zgromadzenia PP. Szarytek, przy ul. Leona Sapiehy, fundowały ks. Jadwiga Sapieżyna i hr. Zuzanna Ożarowska w 1854
Kościół z klasztorem PP. Franciszkanek, od nieustającej adoracyi Najśw. Sakramentu, przy ul. Kurkowej
Kościół z klasztorem PP. Bazylianek, przy ul. Zyblikiewicza 14 i 16
— katedralny obrz. łac. Budowa rozpoczęta w XIV. w., skończona w r. 1479. Obok kaplica Boimów, fundowana w r. 1609 przez obywatela lwowskiego Pawła Boima
— katedralny obrz. ormiańskiego, zbudowany w XIV. w. Obok kościoła dawny cmentarz
— Klarysek, zniesiony po objęciu Galicyi przez rząd austryacki, w r. 1899 przebudowany i odnowiony, przeznaczono dla młodzieży szkolnej, ul. Łyczakowska
— Zbora ewangelickiego, ul. Zielona, niegdyś kościół św. Urszuli, zbudowany w r. 1678 przez Stanisława Jabłonowskiego, hetmana wielkiego koronnego dla OO. Dominikanów obserwantów, w r. 1781 odstąpiony gminie ewangelickiej
Koszary artyleryi w t. zw. Czerwonym klasztorze (dawniej OO. Teotynów), Teatyńska
— artyleryi (im. ces. Ferdynanda) Grodecka 6
— piechoty na Cytadeli, Kopernika i Pełczyńskiej
— piechoty (Heumarktkaserne) Kurkowa.
— piechoty Zamarstynowskie, dawniej klasztor księży Misyonarzy, sprowadzonych do Lwowa przez arcybiskupa Mikołaja Wyżyckiego w r. 1744
— piechoty Jabłonowskich
— policyjne Kazimierzowska
— furgonów Żółkiewska i Jabłonowskich.
— obrony krajowej (Landwehr), Jabłonowskich
— kawaleryi, Zborowskich i Łyczakowska 20
— stacyi transportowej, Grodecka 8
Kuchnia ludowa, Wałowa 11

Laboratoryum chemiczne szkoły politechnicznej, Sapiehy 6
— bakteryologiczne Włodzimirskiego, ul. Jagiellońska 18
— chemiczne na Wszechnicy, Długosza 6
— chemiczne ze szkołą farmaceutów, Ormiańska 15
Lecznica lwowska powszechna, Lindego 3

Łaźnia miejska imienia i fundacyi Romana Ducheńskiego, pl. Wacława Dąbrowskiego 4
— św. Anny, Akademicka 10
Łazienki „Diany", Słowackiego 8
Łaźnia parowa centralna, Kotlarska 6
— parowa, Za zbrojownią 7
Łaźnia parowa, Berka 18
— rzymska, Kołłątaja 8
— turecka, Szpitalna 5

Magistrat w Ratuszu
„Macierz polska“, Gmach sejmowy
Magazyn prowiantów wojskowych, Janowska 3
Muzeum Lubomirskich w Zakładzie narodowym im. Ossolińskich
— przemysłowe, ul. Teatralna
— fizykalne, na Wszechnicy
— mineralogiczne, geologiczne i geognostyczne, z biurem fundacyi hr. Borkowskiego i biblioteką podręczną, na Wszechnicy
— im. Dzieduszyckich, Teatralna 8

Namiestnictwo, Czarneckiego 3
Narodnaja Torhowla, Rynek

Oddział hydrograficzny c. k. Namiestnictwa, Ciowa 10
Obserwatoryum astronomiczne na Politechnice
„Ognisko kobiet“, Kościuszki 3
Ochronka chrześcijańskich małych dzieci z zakładem niemowląt, założona w r. 1840, zorganizowana 20 grudnia 1858, rozdzielona na 4 filie
— I. Staszica 5
— II. Gródecka 7
— III. Zamarstynowska
— IV. Ochronek
Ochrona podatników, Trzeciego Maja 11
Odwach główny, pl. św. Ducha
Ogród (pojezuicki) miejski, Kraszewskiego, Trzeciego Maja, Marszałkowskiej, Mickiewicza i Matejki
— botaniczny, przy budynku uniwersyteckim, św. Mikołaja
— Strzelecki, Kurkowa

Piekarnia wojskowa, ul. Janowska 3
Policya konna, ul. Czarneckiego 8
Poczta główna, Słowackiego
Filie: 1. centralny Dworzec, 2 dworzec Podzamcze, 3. Namiestnictwo, 4. pl. Akademicki 5. 5. Skarbkowska 5, 6. Kazimierzowska 28, 7. Wałowa 14, 8 Kleparowska, 9. Łyczakowska 22, 10. Zyblikiewicza 35, 11. Wydział krajowy (podczas Sejmu), 12. ul. Głęboka l. 1, 13. Jałowiec, 14. Bogdanówka, 15. pl. Bema, 16 ul. Gosiewskiego
Politechnika, Leona Sapiehy
Poliklinika powszechna, Lindego 3
Pływalnia wojskowa, Pełczyńska
Posługacze publiczni:
Gawlikowskiego, Halicka 8
Walichiewicza, Halicka 7
Stow. posługaczy, Chorążczyzna 5
Przytulisko dla dzieci im. św. Józefa, Piekarska
Prochownia artyleryi, za rog. Janowską
Prokuratorya państwa, Batorego 3
— skarbu (Fiskus), Ormiańska 13

Rada szkolna krajowa, w gmachu namiestnictwa
— szkolna miejscowa, w gmachu ratuszowym
— szkolna okręgowa (powiatowa), Trzeciego Maja 8
— powiatowa lwowska, Pańska 21
Ratusz w rynku, zbudowany w r. 1837
Rzeźnia miejska, na Gabryelowce

Sąd krajowy (oddział dla spraw cywilnych i handlowych), Teatralna 13
— krajowy (oddział karny), Batorego 1
— powiatowy sek. I., Jagiellońska 14
— powiatowy sek. II. i III., Kazimierzowska 34
— powiatowy dla spraw karnych, Kazimierzowska 34
— wyższy krajowy (Apelacya), Batorego 1
— przemysłowy, pl. Strzelecki 5
Seminaryum dla chłopców, Teatyńska 4, fundował w r. 1840 Franciszek de Paula Pistek, arcybiskup lwowski
— grecko-katolickie, Kopernika 36, dawniej kościół z klasztorem Dominikanek, zbudowała Teofila z Leszczyńskich ks. Wiśniowiecka 1792 r.; oddany na seminaryum w r. 1783. — Seminaryum nowe, zbudowane na miejscu ogrodu seminarzyckiego, Kopernika i Sykstuska
— łacińskie, Czarneckiego 30
— nauczycielskie męskie, Kalecza 5
— nauczycielskie żeńskie, Sakramentek 7
Starostwo lwowskie, Trzeciego Maja 8
Stacya dla spostrzeżeń meteorologicznych i magnetycznych z warsztatem fizykalno-mechanicznym, na wszechnicy
— ratunkowa, w Strażnicy pożarnej, pl. Strzelecki
Staw Pełczyński (Pływalnia wojskowa) Pełczyńskich, urządził generał kawaleryi Henequin hr. Fresnel von Curel w r 1820
— Kiselki, Żółkiewskie, u stóp Wysokiego Zamku
— „Morskie Oko“, przy drodze Wuleckiej
— Maryonowej na Wulce
— Kamińskiej („Żelazna Woda“), Snopkowska
— Sobka, przy drodze Wuleckiej
— Kleina, Pohulanka
— Stawy Panieńskie (Towarzystwo łyżwiarskie), Pełczyńska

Stowarzyszenia:
— Adwokatów fundusz wdów, Kościuszki 18
— Aptekarskie, Słowackiego 6
— Artystów sceny polskiej, gmach Skarbkowski
— Blindenverein (izr.), Trzeciego Maja 10
— Beseda czeska, Czarneckiego 3

Stowarzyszenia:
— Besida ruska, Rynek 10
— Beth Lechem (izr.), piekarzy, pl. Krakowski 22
— Beth Jehuda (izr.) tow. dobroczynności, Gęsia 39
— Blindenverein (żyd.), Trzeciego Maja 10
— Bojan, ruskie Tow. śpiewackie, Rynek 10
— Bratnia pomoc słuchaczy leśnictwa, Zyblikiewicza 28
— Bratnia pomoc słuchaczy wszechnicy, Pasaż Mikolascha
— Bratnia pomoc słuchaczy weterynaryi, Kochanowskiego 33
— Bratnia pomoc słuchaczy politechniki, Dom Techników
— Bratnia pomoc chrz. pom. gosp. szynk. Strzelecki 2
— Budowniczych, 3-go Maja 7
— Centralny związek galic. przemysłu fabrycznego Fredry 7
— Chowu koni, Mickiewicza 3
— chowu drobiu, Kochanowskiego 33
— Czerwony krzyż mężczyzn, i dam w gmachu namiestnictwa
— Czytelnia akad., pasaż Mikolaschów
— Czytelnia katolicka, Rynek 30
— Czytelnia dla kobiet, Zielona 4
— Czytelnia „Proświty“, Rynek 10
— Czynna miłość bliźniego, Zygmuntowska 7
— Dom narodny, Teatralna 22
— Dom opieki dla sług, Czarneckiego 24
— „Druh“, (ruskie akadem.) Teatralna 16
— Drukarzy, Łyczakowska 14
— Dziennikarzy polskich, Czarneckiego 12
— Dyetaryuszów i urzędników Galicyi, pl. św. Ducha 2
— Echo tow. śpiewackie, Teatralna 23
— Eleuterya, pl. Strzelecki 6
— Emunah izr. młodzieży, Skarbkowska 27
— Eres Izrael. Tow. dla kolonizacyi, Karola Ludwika 39
— Filologiczne, Kampiana 9
— Fundusz zaopatrzenia funkcyonaryuszy zarobk. i gospod., Trzeciego Maja 7
— Fryzyerów pomocników, Szymona 2
— Gal. Tow. gospod., Karola Ludwika 3
— Galicyjskie Tow. leśne, Zyblikiewicza 10
— Gal. Tow. Łowieckie, Muzeum Dzieduszyckich
— Galicyjskie izr. Tow. ochrony drobnych kupców, Karola Ludwika 11
— Geselligkeit, Jagiellońska 11
— Ginekologiczne, Kościuszki 16
— „Gwiazda“, stowarz. czeladzi rzemieślniczej, Franciszkańska 7
— Hachmuses Orchim. Asylverein, (izr.) 3-go Maja 10
— Hałycka ruska Matyca, Ruska 3

Stowarzyszenia:
— Historyczne, Uniwersytet
— Israelit-Verein, Rzeźnicka 17
— Israel. Wohlthätigkeits-Verein, Grodecka 30
— Jad Charusim (izr.), stow. zapomogowe rzemieślnicze, Podlewskiego 10
— Jedność, stow. robotn. katol., Rynek 9
— św. Józefa z Arymatei, parafia N. P. M. Śnieżnej
— Kaczkowskiego im., (ruskie), Wałowa 14
— Kilińskiego, polskiej młodzieży ręk., Akademicka 8
— Kasyno miejskie, Akademicka 13
— Kasyno narodowe, Mickiewicza 6
— Kasyno urzędnicze, gmach skarbkowski
— Kasyno wojskowe, Fredry 3
— Kasyno ziemiańskie, Hotel George’a
— Kasyno ruskie, Dom narodny
— Kasyno izraelickie, Kraszewskiego 1
— Kasyno kelnerów, Dominikańska 3
— Klub szachistów, Pasaż Mikolaschów
— Klub cyklistów, Teatralna 8
— Klub Miłośników sztuki fotograficznej Łyczakowska 19
— Klub maszynistów, Grodecka 87
— Klub szerm. akadem., Pańska 17
— Klub urzędników poczt. i telegr., Kopernika 30
— Kolonia lecznicza w Rymanowie, Trzeciego Maja 6
— Kolarzy wyścigowców, Racławicka 5
— Kolejarzy galicyjskich, pl. Solarni 8
— Koło aptekarzy lwowskich, Pańska 22
— Koło gimnast., śpiewackie, nauczycieli szkół ludowych, Zimorowicza 8
— Koło literacko - artystyczne, Kopernika 1
— Koło akademickie Tow. „Szkoły ludowej“, Pasaż Mikolaschów
— Koło im. T. T. Jeża, Tow. „Szkoły ludowej“ Izba handlowa
— Koło pań T. S. L., Zielona 4
— Koło panien, opiekujących się dziećmi, Batorego 8
— Koło słuchaczów Politechniki lwow. Tow. „Szkoły ludowej“, Gmach politechniki
— Koło Mickiewiczowskie, Chorążczyzna 16
— Koło farmaceutyczne, Karola Ludwika 19
— Kółka rolnicze, Kopernika 19
— Kopernika im., przyrodnicze towarz. polskie, Długosza 1
— Krawców, Ormiańska 30
— Księgarzy gremium, pl. Kapitulny (księg. Gubrynowicza)
— Kuchnia ludowa, Blacharska 1
— Kuchnia ludowa izraelicka, Kotlarska 8
— Kupców i przemysłowców pl. Kapitulny

Stowarzyszenia:
— Kupców i młodzieży handlowej, Czarneckiego 1
— Kupców i młodzieży handlowej izr., Kaźmierzowska 7
— Kupców chrześcijańskich i drobnych Ormiańska 20
— Kursów akademickich dla kobiet, Batorego 11
— Lakierników i malarzy, Sykstuska 10
— Lekarzy gal. Dominikańska 11
— Ludoznawcze tow., Mikołaja 23
— Lutnia, Pasaż Hausmanna
— Lemberger-Geschäftshalle, Słowackiego 4
— Łyżwiarskie, Pelczyńska 5
— Macierzy polskiej. Gmach Sejm.
— Matyca ruska, Żółkiewska 38
— Metalowców, Pasaż Mikolascha
— Miłośników sceny, Batorego 24
— Marbizei Thora, rozpow. bibl. w jęz. hebr. i talmudu, Rzeźnicka 17
— Muza. ruskie, Podwale 9
— Muzyczne, Czarneckiego 8
— Myśliwych im. św. Huberta, Sykstuska 58 a
— Nauczycieli i nauczycielek szkół lud. miejsk., Ratusz
— Nauczycieli szkół wyższych, Mikołaja 23
— Sokół II., Polna 8
— Sokół III., szkoła św. Marcina
— Nauczycielek i urzędniczek, Kościuszki 3
— Nadzieja, głuchoniemych, Franciszkańska 7
— Ochrony zwierząt, pl. Bernardyński 7
— Ochrony prawnej podatników, Trzeciego Maja 11
— Ognisko kobiet, Kościuszki 3
— Ognisko, stow. druk. lwowskich, Łyczaków 14
— Ognisko, stow. żydowskich akademików, Krasickich 16
— Ogniwo, stow. robot. budowlanych Pasaż Mikolaschów
— Opieka nad więźniami uwolnionymi, Mikołaja 13
— Or Hajnschor Meforsche Hajam (Wohltatigkeits-Verein, Trzeciego Maja 10
— Oskim Bimlechem Hakodesch stow. żydow.
— Oszczędności kobiet, Zyblikiewicza 10
— Oświaty ludowej, Czarneckiego 28
— Osnowa, ruskie, Sykstuska 33
— „O własnych siłach“ (pom.), Chorążczyzna 17
— Pań miłoś. im. św. Wincentego a Paulo Czarneckiego 28
— Pedagogiczne tow. galic., Zimorowicza 17
— Piekarzy gal. i buk., Kamińskiego 3
— Poale Zeder. izr humanitarne, Ruska 6
— Politechniczne Chorążczyzna 17

Stowarzyszenia:
— Pomocników handlowych, Rynek 12
— Pomoc wzajemna kupców i młodzieży handl., Czarneckiego 1
— Pomoc wzaj. urzędników pocztow., Głęboka 10 a
— Pomoc wzaj. urzędników prywatnych, pl. Dąbrowskiego 5
— Pomoc wzaj. kapłanów archidyecezyi lwowskiej, Bielowskiego 6
— Pomoc wzajemna służby kolei galic., Barska 5
— Postęp, chrześcijańskich rzemieślników, Krzyżowa 42
— Praca, stow. rębaczy, Krasickich 10
— Praca kobiet, Wałowa 25
— Proświta, ruskie, Rynek 10
— Przyjaciół sztuk pięknych, Teatralna 19, gmach Muzeum przemysłowego
— Przyjaźń, stow. katol. robotników, Rynek 9
— Prawnicze, Mickiewicza 28
— Ratunkowe, plac Strzelecki 5 a
— Rodzina, Dominikańska 4
— Ruska rada, Teatralna 22
— Ruskie tow. pedagogiczne, Czarnieckiego 26
— Rusko-ukraińskie Tow. dramatyczne, Rynek 10
— Rygorozantów izr., Krasickich 16
— św. Salomei, Grodecka 2
— Skała, Mickiewicza 28
— Ślusarzy, Skarbkowska 27
— Sług, Blacharska 2
— Sokół, gimnastyczne, Zimorowicza 8
— Sokół, ochot. straży pożarnej, Rynek 17
— Spółka przyborów szkolnych, Pańska 21
— Stauropigia, Ruska 3
— Stenografów, Sobieszczyzna 4
— Strzeleckie, Kurkowa 25
— Stowarz. dla wsparcia wdów i sierót po księżach ruskich dyecezyi lwow., plac św. Jura 5
— Stowarzyszenie im Szewczenki, Czarnieckiego 26
— Stowarzyszenie izraelic. podupadłych kupców i przemysłowców, Hetmańska 6
— Szkilna pomicz. rusk. naucz., Ormiańska 3
— Szkoły ludowej, Zielona 4
— Szczera przyjaźń. Trzeciego Maja 17
— Szynkarzy i kawiarzy, pl. Strzelecki 2
— Tow. dam ruskich, Rynek 10
— Tow. akc. dla przemysłu naftowego, Kraszewskiego 3
— Tow. zwalczania gier hazardowych, Namiestnictwo
— Tow. pom. dla biednej lud. żyd. w Galicyi, Słowackiego 18
— Uczestników powstania z roku 1863, Halicka 10

Stowarzyszenia:
— Urzędników i sług m. Lwowa, plac Strzelecki 2
— Urzędn. pocztowych, Kopernika 30
— Weteranów wojsk. im. Arcyks. Rudolfa, Ochronek 1
— Weterynarskie, Franciszkańska 15
— Właścicieli realności, Sobieskiego 7
— Wincentego à Paulo, Plac kapitulny 7
— Wspólność, Franciszkańska 7
— Wydawnicze, Brajerowska 3
— Zawodowych ogrodników, Krzyżowa 50
— Zgoda, robot. stolarskich, Skarbkowska 16
— Zoria, ruskich rzemieślników, Krakowska 15
— Związek kółek rolnicz., Kopernika 2
— Związek ochotniczych straży pożarnych, Piekarska 26
— Związek młynarzy w Galicyi, Sykstuska 33
— Związek polskich tow. sokolich, Akademicka 25
— Związek polskich artystów-malarzy, Leona Sapiehy 9
— Związek stow. zarobk. i gospod., Trzeciego Maja 7
— Związek koleżeński byłych seminarzystek lwow. i nauczycielek, Zielona 4
— Związek rodzicielski, szkoła im. Mickiewicza
— Związek kat. tow. dobroczynności, pl. Dąbrowskiego 9
— Związek naukowo-literacki, gmach Skarbkowski
— Związek przemysł., Słowackiego 18 a
— Związek chrześc.-narodow., Pańska 11
— Związek introligatorów, Ormiańska 30
— Zyty św. stowarzyszenie sług, Blacharska 2

Strzelnica miejska, Kurkowa 23, Tow. strzelców miejskich zostało zawiązane przez mieszczan w r. 1445

Superintendantura wyzn. augsburgskiego i helweckiego, Zielona 7

Synagoga żydowska starowierców, Sobieskiego 51

Synagoga żydowska w pośrodku placu „Stary Rynek“ (Krakowskie), zbudowana w r. 1845

Szkoła języków obcych (Berlitz-School) Trzeciego Maja 2
— gospodarstwa lasowego, Zyblikiewicza
— ewangelicka, Kochanowskiego
— I. izraelicka główna, św. Stanisława 7
— II. izraelicka główna, Za Zbrojownią
— położnych przy szpitalu powszechn.
— nauk politycznych, Teatralna 23 (gmach Skarbkowski)
— przemysłowa, Teatralna 15
— wydziałowa żeńska imienia król. Jadwigi, połączona z 4 kl. szkołą lud. posp., Akademicka 9

Szkoła wydziałowa żeńska im. Elżbiety, połączona z 4 kl. szkołą pospolitą, Zielona 10
— wydziałowa żeńska im. św. Anny, połączona z 4 kl. pospolitą, obok kościoła św. Anny, Kazimierzowska 36
— wydziałowa żeńska im. Czackiego, połączona z 4 kl. pospolitą, Alembeka 11
— wydziałowa męska im. św. Anny, połączona z 4 kl. pospolitą, obok kościoła św. Anny Kaźmierzowska 36
— 4 kl. męska im. św. Antoniego, Łyczakowska 36

Szkoła 6 kl. męska, połączona z 4 kl. im. Czackiego, Gołuchowskich 9
— 4 kl. męska im. Elżbiety, Zielona 10
— 6 kl. męska im. Konarskiego, Leona Sapiehy 55
— męska im. Kordeckiego, ul. Kordeckiego
— 4 kl. męska im. Tadeusza Kościuszki, pl. Strzelecki 5
— 3 kl. wydz. męska im. Mickiewicza, połączona z 4 kl. pospolitą, Teatralna 15
— 4 kl. męska im. Maryi Magdaleny, Leona Sapiehy 11
— 6 kl. męska im. św. Marcina, Korytna (Marcina 6)
— 4 kl. im. Piramowicza, Ormiańska 23
— męska Sienkiewicza, Szeptyckich 41
— męska Sobieskiego, Kotlarska 9
— 6 kl. męska im. Staszica, Skarbkowska 36
— 6 kl. męska im. św. Antoniego, Łyczakowska 36
— 6 kl. żeńska im. Konarskiego, Leona Sapiehy 55
— żeńska Kordeckiego, ul. Kordeckiego
— 4 kl. żeńska im. Tadeusza Kościuszki Zamknięta 9
— 6 kl. żeńska im. Mickiewicza, Teatralna 15
— 4 kl. żeńska im. św. Maryi Magdaleny, Leona Sapiehy 11
— 4 kl. żeńska im. św. Marcina, Korytna św. Marcina 6
— 6 kl. żeńska im. Piramowieza, Wałowa 9
— żeńska Sienkiewicza, Szeptyckich 41
— żeńska Sobieskiego, pl. Gołuchowskich 9
— 6 kl. żeńska im. Staszica, Podwale 15
— 4 kl. mięszana (ruska) im. Mark. Szaszkiewicza, Skarbkowska 26
— 4 kl. mięszana św. Zofii, ul. św. Zofii 12
— 4 kl. mięszana im. św. Mikołaja na Pasiekach 18
— 2 kl. mięszana im. Zimorowicza Kopalna 10

Szkoły prywatne z prawem publiczności:
— Gimnazyum żeńskie, Pańska 16
— 5 kl. żeńska wydz., połączona z 4 kl.

pospolitą, PP. Benedyktynek obrz. orm., Skarbkowska 10
Szkoła 5 kl. wydz. żeńska, połączona z 4 kl. pospolitą PP. Benedyktynek obrz. łac., pl. Benedyktyński 2
— 5 kl. mięszana kolei państw., Grodecka
— 4 kl. pospol. PP. Sakramentek, ul. Sakramentek 11
— 5 kl. wydz. żeńska, połączona z 4 kl. pospol. PP. Sercanek, pl. św. Jura 1
— 6 kl. wydz. żeńska, połączona z 4 kl. pospol. p. Maryi Zagórskiej, Czarnieckiego 1
Szkoły prywatne bez prawa publiczności:
— 6 kl. pod wezwaniem św. Teresy
— 3 kl. pod wezwaniem św. Heleny PP. Felicyanek, Janowska 42
— 1 kl. pod wezwaniem św. Kazimierza, PP. Miłosierdzia
— 8 kl. PP. Nazaretanek, Kurkowa
— 8 kl. żeńska, połączona z liceum przygotowującem na wydział filozoficzny, Wikt. Niedziałkowskiej, Kopernika 20
Szkoła 7 kl. żeńska z trzyletnim kursem dopełniającym, Amalii d'Endel, Akademicka 3
— 8 kl. żeńska o 10 latach nauki, połączona z dwuletnim kursem seminaryzyckim i sześcioletnim kursem gimnazyalnym dla dziewcząt, Zofii Strzałkowskiej, Pańska 16
— Ruski zakład wychowawczy Klaudyi Aleksowicz, Ormiańska 3
Szkoła deklamacyi i dramaturgii St. Konopki, Mikołaja 10
— izr. głuchoniemych, Kotlarska 10
— głuchoniemych chrześcijańska, Łyczakowska 35
— ciemnych, św. Zofii 13
Szkoły muzyki i śpiewu:
— Instytut muzyczny, Krakowska 2
— fortepianu Dunin Jadwigi, Teatralna 23
— fortepianu, Morwitzównej Adolfiny, Pańska 16
— fortepianu, Laureckiej Janiny, Zielona 3
— fortepianu, Stefanii Mikuli, Chorążczyzna 12
— fortepianu, Seja Izydora, Zielona 1
— fortepianu, Słomkowskiej Heleny, Teatralna 10
— Pauliny Lachner Kościeleckiej, Akademicka 24
— Wygnańskiego J. P., Trybunalska 14
— Konserwatoryum galic. Tow. muzycz., Czarneckiego 8
— śpiewu, Dąbrowskiej, Teatralna 1
— śpiewu, Stróżeckiej, Zyblikiewicza 5
— gry na cytrze, Gonia Ida, Halicka 10
— śpiewu, deblamacyi i dramaturgii, Władysław Barącz, były dyrektor teatru hr. Skarbka, Akademicka 6

Szpital powszechny krajowy (Pijary), Głowińskiego 3 (Łyczakowska)
— dla obłąkanych, na Kulparkowie
— św. Zofii, dla dzieci, Głowińskiego 3
— dla nieuleczalnych, Kurkowa
— sióstr Miłosierdzia, z kaplicą św. Wincentego a Paulo, Teatyńska 6
— wojskowy garnizon., Łyczakowska 26
— wojskowy filialny, w domu Inwalidów
— izraelicki, Rappaporta 2

Tabula krajowa miejska, Teatralna 13
Tandeta, przy ul. Słonecznej
Teatr miejski (nowy) na pl. Gołuchowskich
Telefoniczna główna stacya w gmachu Dyrekcyi poczt.
Towarzystwo Bankowe lwowskie, Jagiellońska 24
— zaliczkowe urzędników, Skarbkowska 5
Towarzystwo eskontowe i zaliczkowe, Karola Ludwika 33
— wzajemnego kredytu, Wałowa 14
— wzajemnego kredytu (krakowskie), Trzeciego Maja 16
— zaliczkowe powiatowe, Pańska 21
(*Inne Towarzystwa* patrz pod *stowarzyszenia*)

Uniwersytet, Mikołaja 4
Urząd (miejski) akcyzowy, pl. Cłowy 1
— cechowań (Stempel-Amt) i wym. złota i srebra (Schmelz-Amt), pl. Cłowy 1
— cechowniczy miar i wag, Zyblikiewicza 35
— cłowy, plac cłowy 1
— depozytów sądowych, Teatralna 13
— loteryjny krajowy, Ormiańska 26
— podatkowy główny, Hetmańska 18 (pl. św. Ducha)
— wymiaru należytości, Teatralna 21
— sprzedaży stempli i magazyn tytoniu, pl. Cłowy 1
— map katastralnych, Łyczakowska 2
— metrykalny izraelicki, Krasickich 20

Waga miejska na pl. Solskich
Władze wojskowe:
— Brygada Artyleryi (Artillerie-Brigade, Wałowa 16
— Brygada kawaleryi (konnicy), Cavalerie-Brigade), Pańska 23
— Dywizya piechoty (Infanterie Truppen-Division), Wałowa 16
— Dywizya kawaleryi (konnicy), (Cavalerie-Truppen-Division), Wałowa 14
— Dywizya trenu (Train-Division), Żółkiewska 65
— Generalny szef sztabowy (Generalstabs-Chef), plac Bernardyński 6
— Intendantura (Intendanz), plac Bernardyński 6
— Komenda korpuśna (Corps-Commando, pl. Bernardyński 6
— Komenda Trenu (Train Regiments-Commando, Piekarska 28

Władze wojskowe:
— Komenda placu (Platz-Commando), Wałowa 16
— Komenda obrony krajow. (Landwehr-Commando), Ochronek 4
— Komenda oddziału budownictwa wojskowego (Bau-Abtheilung des Milit. Torrit-Commando), Wałowa 16
— Komenda Brygady obrony kraj. (Landwehr-Inf.-Brigade-Cmd.), Ochronek 4
— Komisya asenterunk. remont (Remont.-Assent.-Commission), Zielona 41
— Oddział rachunkowy (Rechnungs-Abtheilung), pl. Bernardyński 6
— Oddział rachunkowy (Rechnungs-Abtheilung), pl. Bernardyński 6
— Oddział wojskowej straży policyjnej (Milit.-Poliz.-Wach-Abth.) Teatyńska 8
— Referent w sprawach wojskowych (Justiz-Referent), plac Bernardyński 6
— Sąd garnizonu (Garnisons-Gericht), Zamarstynowska 9
— Sąd obrony kraj. (Landwehr-Gericht)' Kurkowa 9
— Szef biura sanitarnego (Sanitäts-Chef), pl. Bernardyński 6
— Urząd parafialny wojskowy (Militär-Pfarramt), Wałowa 16

Wydawnictwo polskich książek szkolnych w Zakładzie narodowym im. Ossolińskich, Ossolińskich 2
— ruskich książek w gmachu Namiestn.

Wydział krajowy, Marszałkowska
— powiatowy, Pańska 21

Wystawa nieustająca Tow. przyjaciół sztuk pięknych, gmach miej. Muzeum przemysłowego, ul. Teatralna

Zakład ciemnych, fundował w r. 1850 Wincenty Zaremba-Skrzyński, ul. św. Zofii 13
— narodowy Ossolińskich, ul. Ossolińskich 2
— dla chłopców pod wezwaniem św. Antoniego, założony w roku 1850 przez ś. p. Kaliksta Orłowskiego, ks. Antoniego Manastarskiego i śp. Honoratę hr Borecką, Kurkowa 31

Zakład miejski dla sierót dziewcząt, im. Maryi Waleryi, Jabłonowskich 3
— naukowo-wychowawczy głuchoniemych, Łyczakowska 25
— osieroconych chłopców izraelickich, Janowska 36
— sierót miejskich chłopców im. cesarza Franciszka Józefa, Zielona 7
— sierót żeńskich pod wezwaniem św. Heleny, ul. Sakramentek
— wychowawczy dla chłopców ormiańskich, założył śp. Torosiewicz dr. w r. 1864, Skarbkowska
— dla nieuleczalnych im Bilińskich, ul. Bilińskich
— dla obłąkanych, na Kulparkowie.

Zakłady wodolecznicze:
— dra Majewskiego, ul. św. Zofii
— Marjówka, koło Lwowa
— dra Kowalskiego zakład wodoleczniczy i pensyonat dla leczących się na Kisielce

Zakłady zastawnicze:
— Oddział zastawniczy Banku hipotecznego, pl. Halicki 15
— Oddział zastawniczy gal. Banku kredytowego, Jagiellońska 3
— Bank ormiański, ul. Ormiańska 7
— zastawniczy akcyjn., Karola Ludwika 3

Zakład krowiankowy prof. Barańskiego, Chorążczyzna 24
— dla gimnastyki leczniczej i masażu, dra Eug. Piaseckiego, Trzeciego Maja 2
— dla gimn szwedzkiej, dr. J. Dukieta, Słowackiego 16
— bakteryologiczny i röntgenograficzny, dra Silbersteina, Sykstuska 34
— krowiankowy, prof. Pawła Kretowicza, Kochanowskiego 52 a

Zarząd główny Tow. Kółek rolniczych, Kopernika

Zbór izraelicki, Bernsteina 12

ZAKŁADY I TOWARZYSTWA DOBROCZYNNOŚCI WE LWOWIE

ku zaopatrywaniu, wspieraniu i wychowywaniu sierót i innych, szczególnej pieczy potrzebujących osób.

1. Zakład naukowo-wychowawczy głuchoniemych, ul. Łyczakowska (95 wywanków).

2. Galicyjski zakład ciemnych, ul. św. Zofii 3 (25 chłopców i 14 dziewcząt).

3. Instytut ubogich chrześcijan, (prez. ks. arcyb. Bilczewski).

4. Towarzystwo dam dobroczynności, (Patrz. „Przewodnik po Lwowie".

5. Chrześcijańska ochronka małych dzieci (Patrz „Przew. po Lwowie").

6. Miejski zakład sierót „Franciszka Józefa (Patrz „Przew. po Lwowie").

7. Zakład wychowawczy dla chłopców pod opieką św. Antoniego z Padwy.

8. Galicyjski stanowy zakład sierót dla chłopców, (utrzymuje 7 chłopców w poprzednim zakładzie i 4 chłopców sierót w szkole ogrodniczej Tow. ogr.-pszczel.).

9. Zakład wychowawczy śp. Torosiewicza (Patrz „Przew. po Lwowie").

10. Zakład sierót przy klasztorze SS. Miłosierdzia u św. Kazimierza (wychowuje 60 dziewcząt).

11. Przytulisko dla dzieci im św. Józefa (Patrz „Przew. po Lwowei").

ROZDZIAŁ VIII. WYKAZ ALFABETYCZNY ULIC, DRÓG, PLACÓW, OGRODÓW, CMENTARZY ITP.

Ul. **Adamowa**. Do r. 1871 Żółkiewska boczna. Z ul. Żółkiewskiej do Gabryelówki (Dz. III.).

Ul. **Akademicka**. Do r. 1871 po lewym brzegu zasklepionej w r. 1890 Pełtwi: ul. św. Jana niższa, po prawym: ul. św. Jana wyższa. Z pl. Maryackiego do pl. Akademickiego (Dz. I).

Pl. **Akademicki**. Do r 1871 pl. św. Jana. U wylotu ulic: Akademickiej, Fredry i św. Mikołaja (Dz. I).

Ul. **Alembeków**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Łączy ul. Szpitalną z ul. Kotlarską (Dz. III).

Ul. **Św. Anny**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Łączy ul. Kazimierzowską z ul. Jachowicza (Dz. II).

Ul. **Św. Antoniego**. Powstała z początkiem XIX. wieku. Od ul. Łyczakowskiej do ul. Kurkowej. (Dz. IV).

Ul. **Arciszewskiego**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Łączy ul. Weteranów z ul. Inwalidów (Dz. III).

Ul. **Arsenalska**. Do połowy XVIII. w. ul. Krzywe Koło; do połowy XIX. w. ul. Dominikańska wąska: do r. 1871 ul. Zbrojowni wąska. Z ul. Podwale do pl. Dominikańskiego (Śród.)

Ul. **Badenich**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Łączy ul. Matejki z ul. Ujejskiego Kornela (Dz. II).

Ul. **Na Bajkach**. Do r. 1871 ul. Standowska boczna. Łączy ul. Sadownicką z ul. Krzyżową (Dz. II).

Ul. **Balonowa**. Powstała i otrzymała nazwę w połowie XIX. w. Z ul. Żółkiewskiej do ul. Zamarstynowskiej (Dz. III).

Ul. **Barska**. Otwarta i nazwana w r. 1888. Łączy ul. Gródecką z ul. Krótką (Dz. II).

Ul. **Batorego**. Do połowy XVIII w. ul. Garbarska: do r. 1871 ul. Halickiego przedmieścia; do r. 1885 ul. Halicka (przedłużenie). Od pl. Halickiego do ul. Pańskiej (Dz. I).

Ul. **Beisera Mojżesza**. Do r. 1871 ul. Maryi Śnieżnej boczna: do r. 1885 ul. Mosiężna. Między ul. Rybią a ul. Czackiego (Dz. III).

Ul. **Bema Józefa**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1885. Z ul. Grodeckiej do ul. Janowskiej (Dz. II).

Pl. **Bema Józefa**. Otwarty i nazwany w r. 1885. Przy ul. Bema (Dz. II).

Ul. **Benedyktyńska**. Powstała z początkiem XIX. w. Od pl. Strzeleckiego do pl. Benedyktyńskiego (Dz. III).

Pl. **Benedyktyński**. Powstał z początkiem XIX. w. U wylotu ulic: Benedyktyńskiej, Czackiego i Szkarpowej (Dz. III).

Ul. **Berka**. Do r. 1871 ul. Słoneczna boczna. Z ul. Słonecznej do ul. Źródlanej (Dz. III).

Ul. **Bernardyńska**. Powstała z początkiem XIX. w. Do r. 1871 ul. Bernardyńska wyższa lub Bernardyńska przecznica. Między ul. Sobieskiego a ul. Wałową (Śródm.)

Pl. **Bernardyński**. Powstał z początkiem XIX. w. po zniesieniu fortyfikacyi klasztoru OO. Bernardynów, do którego przytyka i łączy się z pl. Halickim i wylotami ul. Serbskiej, Czarnieckiego, Piekarskiej i Pańskiej (Śródm.)

Ul. **Bernsteina Marka**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Od ul. Kazimierzowskiej do ul. Rappaporta (Dz. III).

Bielosko właściwie Belloskie, Folwark za rogatką, przy drodze Sichowskiej (Dz. I).

Ul. **Bielowskiego Augusta**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1892. Od ul. Chorążczyzny ku ul. Krętej (zamknięta) (Dz. I).

Ul. **Bilińskich**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1892. Łączy ul. Grodecką z ul. Polną (Dz I—II).

Ul. **Blacharska**. Założeniem sięga XIV. w. Do r. 1871 ul. Żydowska + ul. Ruska boczna + ul. Dominikańska boczna. Łączy ul. Boimów z ul. Ormiańską. (Śródm.)

Ul. **Na Błonie**. Do r. 1871 Droga na Błonie Janowskie. Z ul. Grodeckiej na ul. Janowską. (Dz. II).

Błonie Janowskie. Za dworcem głównym kolei państwowej ku Biłohorszczy (Dz. II).

Ul. **Błotna**. Nazwana z początkiem XIX. w. Między ul. Polną a ul. 29. Listopada (Dz. II).

Ul. **Boczkowskiego Kaspra**. Nowo otwarta nazwana w r. 1892. Od ul. Grodeckiej ku ul. Kordeckiego (Dz. II).

Ul. **Boczna**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1898. Z ul. Brajerowskiej ku ul. Krasickich (zamknięta) (Dz. II).

Bodnarówka. Folwark za rogatką stryjską. (Dz. I).

Bogdanówka. Osada za rogatką gródecką ku drodze Lubieńskiej (Dz. II).

Ul. **Bogusławskiego**. Do r. 1871 ul. Kościelkiego. Z ul. Łazarza do ul. Pełczyńskiej (Dz. I).

Ul. **Boimów**. Założeniem sięga XIV. w. Do początku XIX. w. ul. Zarwańska lub Serwańska; do r. 1871 ul. Kapitulna + ul. Wekslarska + ul. Żydowska; do r. 1888 ul. Wekslarska. Łączy ul. Teatralną z ul. Za Zbrojownią. (Śródm.)

Ul. **Bóżnicza**. Do r. 1871 ul. Synagogi. Z ul. Żółkiewskiej do pl. Targowica zbożowa (Dz. III).

Ul. **Brajerowska**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1885. Łączy ul. Kazimierzowską z ul. Mickiewicza (Dz. II).

Ul. **Pod Bramką**. Do r. 1871 ul. Mikołajska boczna. Z ul Żółkiewskiej do ul. Smerekowej (Dz. III).

Pl. **Castrum** (czytaj: Kastrum). Powstał z początkiem XIX. w. Między ul.: Teatralną, Łukasińskiego Wał. i Hetmańską. Obecnie zabudowany gmachem Muzeum przemysł. m. (Śródm.)

Ul. **Cebulna**. Do r. 1871 ul. Cebulanka + ul. Chasidim przecznica. Z pl. Krakowskiego do ul. Bożniczej (Dz. III).

Cesarski Lasek. Do r. 1780 Lonszanówka. Na wzgórzach od Zniesienia powyżej ul. Piaskowej i Leśnej (Dz. IV).

Cetnerówka. Folwark za cmentarzem Łyczakowskim przy ul. Cetnerowskiej (Dz. IV).

Ul. **Cetnerowska**. Do r. 1871 ul. Łyczakowska boczna. Z ul. Łyczakowskiej do Cetnerówki (Dz. IV).

Ul. **Chodkiewicza**. Łączy ul. Krzyżową z Nabielaka (Dz. II).

Ul. **Chodorowskiego**. Do r. 1871 ul. Łyczakowska boczna. Od ul. Wronowskich do ul. św. Łazarza (Dz. I).

Ul. **Chorążczyzna**. Powstała z początkiem XIX. w. Do r. 1871 ul. Chorążczyzna wyższa + ul. Chorążczyzna niższa. Od ul. Krzywej do ul. Ossolińskich (Dz. I).

Ul. **Chrzanowskiej**. Nowo otwarta w r. 1888. Łączy ul. Sapiehy Leona z ul. Kopernika. (Dz. II).

Ul. **Cicha**. Powstała około r. 1860. Do r. 1871 ul. Chorążczyzna ślepa. Z pl. Dąbrowskiego Wacława ku ul. Ossolińskich (Dz. I).

Ul. **Cłowa**. Do r. 1871 ul. Celna. Między ul. Czarnieckiego a ul. Piekarską (Dz. IV).

Pl. **Cłowy**. Do r. 1871 pl. Celny. Przy ul. Czarnieckiego (Dz. IV).

Ul. **Cmentarna**. Z ul. Szeptyckich do cmentarza Grodeckiego (Dz. II).

Cmentarze:

— **Grodecki**. Założony przy końcu XVII. w., zamknięty w r. 1875 i w znacznej części dziś zniesiony. Wstęp z ul. Szeptyckich. (Dz. II).

— **Janowski**. Założony w r. 1888. Przy ul. Janowskiej (Dz. II).

— **Łyczakowski**. Założony przy końcu XVI. w. Wstęp z ul. św. Piotra (Dz. IV).

— **Paparówka**. Założony w XVII w., zam-

knięty w r. 1856 i dziś prawie zniesiony. Przy ul. Zamkowej (Dz. III)
— **Stryjski**. Założony z początkiem XIX. w., zamknięty w r. 1889. Przy ul. Stryjskiej. (Dz. I).
— **Żydowski stary**. Założony w XIV. w., zamknięty w r. 1855. Między ul. Kleparowską, Meiselsa, Szpitalną i Rappaporta (Dz. II).
— **Żydowski nowy**. Założony w r. 1855. Przy ul. Pilichowskiej w bezpośredniem sąsiedztwie z cmentarzem Janowskim (Dz. II).

Corso (czytaj Korso). Droga obwodowa w około miasta, rozpoczęta w r. 1889 i dotąd w części zrobiona, mianowicie od ul. Łyczakowskiej przez Park Łyczakowski, skąd pójdzie przez Cetnerówkę, Pohulankę, Snopków, Żelazną wodę, połączy się z już urządzonem Corsem w Parku Kilińskiego: przejdzie dalej przez ul. Wulecką, Issakowicza, Krzyżową lub Bajki, stąd wejdzie w ul. na Błonie, pójdzie ul. Janowską, gruntami Pilichowskimi, przez Górę Wiśniowskiego ku miastu, w dalszej zaś odnodze ul.: Kleparowską, Weteranów, obok wału kolejowego przez ul. Zamarstynowską, Objazd, przetnie ul. Żółkiewską i Tatarską, stokiem Wysokiego Zamku, Drogą Kiselki podnóżem Lwiej Góry, przez Cesarski Lasek, gruntami na stokach wzgórzy Łyczakowskich do ul. Łyczakowskiej. Długość jego wynosić będzie około 25 klm. (Dz. I—IV).
Ul. **Cytadeli**. Do r. 1871 ul. Biblioteki. Z ulicy Ossolińskich ku Cytadeli (Dz. I).
Ul. **Czackiego**. Do r. 1871 ul. Benedyktyńska przecznica. Z pl. Benedyktyńskiego do Starego Rynku (Dz. IV).
Ul. **Czarna**. Do r. 1871 ul. Starozakonna boczna. Od ul. Starozakonnej do pl. św. Teodora. (Dz. III).
Ul. **Czarnieckiego**. Do r. 1871 pl. Arcybiskupi, Pańska wyższa. Od pl. Bernardyńskiego do ul. Teatyńskiej. (Śródm. i. IV.)

Ul. **Dąbrowskiego Henryka**. Do r. 1885 ul. Cegielniana. Łączy ul. Stryjską z ul. Puławskiego (Dz. I).
Pl. **Dąbrowskiego Wacława**. Do r. 1885 ul. Chorążczyzny. Przy ul. Chorążczyzny (Dz. I).
Ul. **Pod Dębem**. Powstała około r. 1850. Łączy ul. Słoneczną z ul. Źródlaną (Dz. III).
Ul. **Dekerta**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1894 Od ul. Kościopalni ku ul. Bema (Dz. II).
Ul. **Długosza**. Do r. 1885 ul. Kurnicka. Z ul. św. Mikołaja do ul. Supińskiego (Dz. I).
Ul. **Dojazdowa**. Z ul. Głowackiego do Bema. (Dz. II).
Ul. **Dominikańska**. Założeniem i nazwą sięga początku XV. wieku jako ul. Bożego Ciała. Z Rynku do pl. Dominikańskiego (Śródm.)
Pl. **Dominikański**. Przed kościołem OO. Dominikanów (Śródm.)
Ul. **Domsa**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Między ul. św. Teresy a ul. Szeptyckich (Dz. II).
Pl. **Św. Ducha**. Powstał z początkiem XIX. w. Między ul. Teatralną a Hetmańską (Śródm.)
Ul. **Duninów Borkowskich**. Z ul. Hoffmana (Dz. IV).
Ul. **Dwernickiego Józefa**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Od ul. św. Zofii do ul. Snopkowskiej (Dz. I)
Ul. **Działyńskich**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Łączy ul. Grodecką z ul. Szeptyckich (Dz. II).
Ul. **Dzieduszyckich**. Z ul. Teatralnej do szkoły im. Mickiewicza (Śródm.)

Ul. **Franciszkańska**. Powstała i otrzymała nazwę z początkiem XIX. w. Od ul. Łyczakowskiej do ul. Kurkowej (Dz. IV).
Ul. **Fredry**. Do r. 1871 ul. św. Mikołaja. Od ul. Batorego do pl. Akademickiego (Dz. I).
Ul. **Frydrychów**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1898. Łączy ul. Lelewela z ul. Kaleczą (Dz. I).
Ul. **Furmańska**. Do r. 1871 ul. Kapelusznicka. Od ul. Karola Ludwika do ul. Kazimierzowskiej (Dz. II).

Ul. **Na Gabryelówce**. Z ul. św. Marcina do ul. Adamowej (Dz. III).
Ul. **Gazowa**. Powstała i otrzymała nazwę około r. 1860. Od ul. Słonecznej do zakładu wyrobu gazu (Dz. III).
Ul. **Gęsia**. Do r. 1871 ul. Wązka. Od ul. Kazimierzowskiej do pl. Rzeźni (Dz. II).
Ul. **Gipsowa**. Do r. 1871 ul. Kanonierska. Od ul. Sapiehy Leona do ul. na Bajkach (Dz. II).
Ul. **Głęboka**. Do r. 1871 ul. Kanonierska. Od ul. Sapiehy Leona do ul. na Bajkach.
Ul. **Głowackiego Bartosza**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1892. Między ul. Grodecką a ul. Dekerta (Dz. II).
Ul. **Głowińskiego**. Do r. 1871 ul. Szpitalna. Między ul. Łyczakowską a ul. Piekarską obok Szpitala powszechnego (Dz. IV).
Ul. **Gołębia**. Do r. 1871 ul Garncarska boczna. Od ul. Mochnackiego Maurycego do ul. Kaleczej (Dz. I).
Pl. **Gołuchowskich**. Powstał z początkiem XIX. w., a nazwany w r. 1865. Między ul. Karola Ludwika, Kazimierzowską, Hetmańską i Wałami Hetmańskiemi (Śródm.)

Góry:
— **Franciszka Józefa**. Do roku 1851 Wysoki Zamek. Plantacye i spacery między ul. Teatyńską a ul. Zamkową. Wstęp główny z ul. Teatyńskiej, boczne z ul. Klasztornej i Zamkowej (Dz. III).
— **Lwia**. Góra stożkowata w części skopana i świeżo zalesiona przy ul. św. Wojciecha od wsi Zniesienia (Dz. IV).
— **Wiśniowskiego Teofila**. Od XIV. w. do r. 1895 Góra tracenia. Przy ul. Kleparowskiej. (Dz. II)
— **Wronowskich**. Do r. 1672 Góra Szemberka; do wieku XIX. Tureckie szańce. Między ul. Kopernika, Pełczyńską, Mochnackiego Maurycego, Kaleczą i Cytadelną (Dz. I).
— **Wysoki Zamek**. Szczyt góry Franciszka Józefa, gdzie kopiec Unii Lubelskiej (Dz. III).
Ul. **Gosiewskiego**. Do r. 1871 pl. Sakramentyński lub Sakramentek. Między ul. Sakramentek a ul. Kochanowskiego (Dz. IV).
Ul. **Gródecka**. Dawniej Droga lub Szlak Grodecki. Od ul. Kazimierzowskiej do rogatki Grodeckiej (Dz. II).
Ul. **Grodzickich**. Do r. 1856 tj. do rozebrania starej kamienicy Augustynowiczowskiej między ul. Ormiańską a ul. Skarbkowską: ul. Ormiańska boczna; do r. 1871 ul. Ormiańska poprzeczna. Z Rynku do pl. Strzeleckiego (Śródm.)
Ul. **Grosswajera**. Łączy ul. Nabielaka z Krzyżową (Dz. II).
Ul. **Grottgera Artura**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1892. Łączy ul. Łyczakowską z ul. Franciszkańską (Dz. IV).
Pl. **Gwardyi Narodowej**. Do r. 1898 pl. Franciszkański. Między ul. Kurkową, Karmelicką i Franciszkańską (Dz. IV).

Ul. **Halicka**. Założeniem i nazwą sięga XIV. w. Z Rynku do pl. Halickiego (Śródm.)
Pl. **Halicki**. Powstał i otrzymał nazwę przy końcu XVIII. w. Między ul. Halicką, Wałową, Batorego i pl. Bernardyńskim i Maryackim (Śródm.)
Pasaż **Hausmana**. Otwarty i nazwany w r. 1895. Przechód publiczny przez realności l. 43 ul. Karola Ludwika, l. 3 ul. Trzeciego Maja, l. 6 ul. Sykstuska (Dz. II).
Ul. **Hausnera Ottona**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Między ul. Łyczakowską a ul. Pijarów (Dz. IV).
Pasaż **Hermanów**. Z ul. Słonecznej (Dz. III).
Ul. **Hetmańska**. Powstała po rozebraniu murów miejskich przy końcu XVIII. w. Do roku 1871 ul. Karola Ludwika wyższa. Od placu Maryackiego wzdłuż Wałów Hetmańskich do pl. Gołuchowskich (Śródm.)
Ul. **Hoffmana Opata**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Łączy ul. Łyczakowską z ul Piekarską (Dz. IV).

Ul. **Inwalidów**. Do r. 1871 ul. Pod Dębem. Między ul. Kleparowską a ul. Źródlaną (Dz. IV).
Ul. **Ks. Issakowicza**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Łączy ul. Krzyżową z drogą Wulecką (Dz. II).

Ul. **Jabłonowskich**. Do r. 1871 ul. Jabłonowskiego. Od ulicy Zielonej do ulicy Stryjskiej (Dz. I).
Ul. **Jachowicza**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1898. Między ul. Bernsteina Marka a ul. Kleparowską (Dz. II).
Ul. **Św. Jacka**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1898. Od ul. Jabłonowskich do ul. Zielonej (Dz. I).
Ul. **Jadwigi Królowej**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1898. Łączy ul. Grodecką z ul. Kordeckiego (Dz. II).
Ul. **Jagiellońska**. Do r. 1871 ul. Jezuicka. Od ul. Karola Ludwika do pl. Smolki (Dz. II).
Jałowiec. Przedmieście za rogatką Łyczakowską (Dz. II).
Ul. **Św. Jana**. Do r. 1871 Sieniawszczyzna wyższa. Od Starego Rynku do ul. Lwiej. (Dz. III).
Ul. **Janowska**. Dawniej Droga lub Szlak Janowski. Od ul. Kazimierzowskiej do rogatki Janowskiej (Dz. II).
Ul. **Św. Józefa**. Łączy ul. Słodową z ul. Kurkową (Dz. IV).
Ul. **Św. Józefata**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1898. Z ul. Grodeckiej do ul. Szeptyckich. (Dz. II).
Pl. **Św. Jura**. Do początku XIX. w. pl. Pod św. Jurem. U wylotu ul.: Mickiewicza, Karpińskiego, Ujejskiego, Szeptyckich i Piotra Skargi (Dz. II).
Justglacówka. Mylnie nazywana Jusgladówką. Przedmieście za rogatką Stryjską (Dz. I).

Ul. **Kadecka**. Łączy ul. Pełczyńską z ul. Stryjską (Dz. I).
Ul. **Kalecza**. Nazwa XV. w. sięgająca. Od ul. Zimorowicza do ul. Gołębiej (Dz. I).
Ul. **Kamienna**. Powstała i otrzymała nazwę około r. 1865. Między ul. Batorego a ul. Pańską (Dz. I).
Ul. **Kamińskiego**. Do r. 1871 ul. Mała Krakowska. Między ul. Krakowską a ul. Teatralną (Śródm.)
Ul. **Kampiana**. Otwarta i nazwana w r. 1888. Łączy ul. Zieloną z ul. Kochanowskiego (Dz. I).
Ul. **Kąpielna**. Do r. 1871 ul. Kisielki. Z ul. Żółkiewskiej do Zakładu wodoleczniczego (Dz. III).
Pl. **Kapitulny**. Powstał i otrzymał nazwę z początkiem XIX. w. po zniesieniu murów, otaczających katedrę. Między Rynkiem, ul. Halicką i Teatralną (Śródm.)
Ul. **Karaicka**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1898. Od ul. Żółkiewskiej ku Podzamczu. (Dz. III.)
Ul. **Karmelicka**. Powstała i otrzymała nazwę z początkiem XIX. w. Od ul. Czarnieckiego do ul. Franciszkańskiej (Dz. IV).
Ul. **Karna**. Do r. 1871 ul. św. Anny boczna. Od ul. Kazimierzowskiej do ul. Szpitalnej (Dz. I).
Ul. **Karola Ludwika**. Powstała przy końcu XVIII. w. Do r. 1871 ul. Karola Ludwika niższa. Od pl. Maryackiego do pl. Gołuchowskich (Dz. II).
Ul. **Karpińskiego**. Do r. 1871 ul. Sacré Coeur. Łączy pl. św. Jura z ul. Leona Sapiehy. (Dz. II).
Kastelówka. Część miasta nowo zabudowana między ul. Krzyżową, Lenartowicza i drogą Wulecką (Dz. I).
Ul. **Kazimierzowska**. Do r. 1871 ul. św. Anny. Od pl. Gołuchowskich do ul. Krasickich (Dz. II).
Ul. **Kilińskiego**. Do r. 1871 ul. Wązka. Łączy ul. Teatralną z ul. Hetmańską (Śródm.)
Ul. **Św. Kingi**. Z ul. Żółkiewskiej do ul. św. Marcina (Dz. III).
Droga **Kisielki** (prywatna). Założona w r. 1871. Od ul. Teatyńskiej, stokiem góry Lwiej do Zakładu Kisielki (Dz. III).
Ul. **Klasztorna**. Do r. 1871 Droga Klasztorna. Z ul. Teatyńskiej na Górę Franciszka Józefa (Dz. III).
Ul. **Kleinowska**. Do r. 1871 ul. Sykstuska boczna. Między ul. Sykstuską a ul. Kraszewskiego (Dz. II).
Ul. **Kleparowska**. Dawniej Droga Kleparowska. Od ul. Janowskiej do granicy miasta. (Dz. II).
Ul. **Klonowicza**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Między ul. Kochanowskiego a ul. Piekarską (Dz. IV).
Ul. **Kochanowskiego Jana**. Od w. XVII. do r. 1885 ul. Na Rurach. Od ul. Pańskiej, przy t. zw. Kręconych słupach do ul. Pohulanki. (Dz. I i IV).
Ul. **Kohnowska**. Do r. 1871 Kościelna boczna. Z ul. Benedyktyńskiej do pl. Strzeleckiego. (Dz. III).
Ul. **Kołłątaja**. Do r. 1871 ul. Pobrygicka; do r. 1885 ul. Brygicka. Z pl. Smolki do ul. Kazimierzowskiej (Dz. II).
Ul. **Kopalna**. Do r. 1871 ul. Łomu. Z ul. Łyczakowskiej do łomów kamieni (Dz. IV).
Ul. **Kopernika**. Od XV. w. Droga lub Szlak Sokolniczy, Sokolnicki; w XVIII. w. ul. Sokolnicka; od początku XVIII. w. do r. 1871 ul. Szeroka + Łazarza. Od ul. Karola Ludwika do drogi Wuleckiej (Dz. I i II).
Ul. **Kopcowa**. Powstała i otrzymała nazwę w r. 1871. Z ul. Teatyńskiej na Kopiec Unii Lubelskiej (Dz. IV).
Kopiec Unii Lubelskiej. Zaczęty w r. 1869 na szczycie góry Wysokiego Zamku. Na pamiątkę trzechsetnej rocznicy Unii Polski z Litwą w Lublinie 1569 r. (Dz. IV).
Ul. **Koralnicka**. Do r. 1871 ul. Rzepińskiego. Z pl. Akademickiego do ul. Zimorowicza (Dz. I).
Ul. **Kordeckiego**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Łączy pl. Bema Józefa z ul. Na Błonie (Dz. II).
Ul. **Korniaktów**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1885. Między ul. Krakowską a ul. Teatralną (Śródm.)
Kortumówka. Folwark z ogrodem, w którym mieści się Strzelnica wojskowa. Wejście od ul. Kleparowskiej (Dz. II).
Ul. **Korzeniowskiego Józefa**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Z ul. Alembeków do ul. Berka (Dz. III).
Ul. **Kościelna**. Powstała z początkiem XIX. w. Z pl. Krakowskiego na pl. Strzelecki (Dz. III).
Ul. **Kościopalni**. Do r. 1871 ul. Grodecka boczna. Łączy ul. Krótką z ul. Świętokrzyską (Dz. II).
Ul. **Kościuszki**. Powstała z początkiem XIX. w. Do r. 1871 ul. Fresnela. Z pl. Smolki do ul. Sykstuskiej (Dz. II).
Ul. **Kotlarska**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1885. Łączy ul. Szpitalną z ul. Berka (Dz. II).
Ul. **Krakowska**. Założeniem sięga XIV. w. Do połowy XV. w. ul. Tatarska. Z Rynku do pl. Krakowskiego (Śródm.)
Pl. **Krakowski**. Powstał z początkiem XIX. w. Między ul.: Krakowską, Żółkiewską, Teatralną i pl. Gołuchowskich (Śródm.)
Ul. **Krasickich**. Do r. 1871 ul. Krasickiego. Łączy ul. Kazimierzowską z ul. Mickiewicza. (Dz. II).
Krasuczyn. Folwark. Do r. 1881 Krotterówka. Przystęp z ul. Snopkowskiej (Dz. I).
Ul. **Kraszewskiego**. Otwarta i nazwana w r. 1879. Łączy ul. Słowackiego z ul. Kleinowską (Dz. II).
Ul. **Krawiecka**. Do r. 1871 ul. Wałowa boczna. Między ul. Sobieskiego a ul. Wałową (Śródm.)
Ul. **Kręta**. Do r. 1871 ul. Hoffmańska. Z pl. Maryackiego do placu Dąbrowskiego Wacława (Dz. I).
Ul. **Krótka**. Do r. 1871 ul. Grodecka boczna. Z ul. Grodeckiej do ul. Na Błonie (Dz. II).
Ul. **Krupiarska**. Do r. 1871 ul. Krupnicza boczna. Od ul. Łyczakowskiej ku Krzywczycom (Dz. IV).
Ul. **Krzywa**. Do r. 1871 ul. Krzywa + ul. Ślepa. Łączy pl. Halicki z ul. Chorążczyzny (Dz. I).

Ul. **Krzywczycka**. Powstała w połowie XIX. w. Od ulicy Łyczakowskiej ku Krzywczycom. (Dz IV).
Ul. **Krzyżowa.** Do r. 1871 ul. Standowskiego. Od ul Sapiehy Leona ku Kulparkowu (Dz. II).
Ul. **Kubasiewicza.** Nowo otwarta i nazwana w r. 1892. Z ul. Grodeckiej do ul. Szeptyckich (Dz. II).
Droga **Kulparkowska.** Od rogatki Grodeckiej do Kulparkowa (Dz. II).
Ul. **Kurkowa.** Do r. 1871 ul. Strzelnicka. Łączy ul. Czarnieckiego z ul. Leśną (Dz. IV).

Ul. **Lelewela.** Do r. 1871 ul. Garncarska niższa; do r. 1885 ul. Ogrodowa. Z pl. Akademickiego do ul. Gołębiej (Dz. I).
Ul. **Lenartowicza**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Łączy ul. Kopernika z ul. Krzyżową (Dz. II).
Ul. **Leśna.** Do r. 1871 ul. Ślepa. Z ul. Słodowej ku Zniesieniu (Dz. IV).
Ul. **Leszczyńskiego króla**. Łączy ul. Krótką z Świętokrzyską i na Błonie (Dz. II).
Ul. **Lindego.** Do r. 1871 ul. Kowalska. Z ul. Kopernika do ul. Krętej (Dz. II).
Ul. **29 Listopada.** Nowo otwarta i nazwana w r. 1892. Łączy ul. Na Bajkach z ul. Błotną (Dz. II).
Droga **Lubieńska.** Do r. 1871 część Bogdanówki. Za rogatką Gródecką (Dz. II).
Ul. **Lwia**. Do r. 1871 ul. Sieniawszczyzna niższa. Ze Star. Rynku do ul. Sieniawskich (Dz. III).

Ul. **Łąckiego Eliasza**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1898. Łączy ul. Sapiehy Leona z ul. Chrzanowskiej (Dz. II).
Ul. **Łamana.** Do r. 1871 ul. Krzywa. Z pl. Rzeźni do ul. Łaziennej (Dz. III).
Ul. **Św. Łazarza**. Do r. 1881 ul. Cytadeli. Z ul. Kopernika do Cytadeli (Dz. I).
Ul. **Łazienna**. Do r. 1871 ul. Łaźni. Z pl. Rzeźni do ul. Bożniczej (Dz. III).
Ul. **Łukasińskiego Waleryana.** Powstała około r. 1840. Do r. 1871 ul. Castrum, do r. 1885 ul. Technicka. Z ul. Teatralnej do ul. Hetmańskiej (Śródm.)
Droga **Łukiewicza.** Do r. 1871 ul. Onderki. Łączy ul. Dwernickiego z ul. św. Zofii (Dz. I).
Ul. **Łyczakowska.** Od XV. do połowy XVIII. w. Droga Gliniańska; do r. 1871 ul. Łyczakowska wyższa i niższa. Od ul. Czarnieckiego do rogatki (Dz. IV).

Ul. **Machabeuszów.** Do r. 1871 ul. Synagogi boczna. Łączy ul. Owocową z ul. Bożniczą. (Dz. III).
Ul. **Mączna.** Do r. 1871 ul. Krupnicza wyższa. Z ul. Łyczakowskiej ku kamieniołomom (Dz. IV).
Majerówka. Folwark za rogatką Łyczakowską (Dz. IV).
Ul. **Małeckiego Antoniego**. Nowo otwarta w r 1886, nazwana w r. 1892. Z ul. Zimorowicza ku ul. Lelewela (Dz. I).
Ul. **Św. Marcina.** Do r. 1871 ul. Na korytach; do r. 1885 ul. Korytna. Z ul. Żółkiewskiej do granicy Zamarstynowa (Dz. III).
Ul. **Św. Marka**. Nazwana w r 1871. Łączy ul. Długosza z ul. Zyblikiewicza (Dz. I).
Ul. **Marszałkowska.** Nowo otwarta i nazwana w r. 1885 Łączy ul. Słowackiego i ul. 3 Maja z ul. Mickiewicza (Dz. II).
Pl. **Maryacki.** Powstał z początkiem XIX. w. Do r. 1871 pl. Ferdynanda. Między ul.: Akademicką, Kopernika, Karola Ludwika, Hetmańską, Teatralną i pl. Halickim (Śródm.)
Ul **Maryi Magdaleny** Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Między ul. Krzyżową a ul. Nabielaka (Dz. II).
Pl. **Maryi Śnieżnej.** Powstał w XVIII. w. Między ul.: Rybią, Beisera, Śnieżną i Kościelna (Dz. II).
Ul. **Matejki.** Nowo otwarta i nazwana w r. 1885. Łączy ul. Mickiewicza z Kleinowską (Dz. II).
Ul. **Mazurówka**. Od ul. Cetnerowskiej ku folwarkowi Cetnerówka (Dz. III).
Ul. **Meiselsa.** Do r. 1871 ul. Kleparowska boczna. Między ul. Szpitalną i ul. Kleparowską (Dz. III).
Ul. **Św. Michała**. Do r. 1871 ul. Fresnela ślepa lub boczna; do r. 1885 ul. Mydlarska. Z ul. Kościuszki ku ul. Słowackiego (zamknięta) (Dz. II).
Ul. **Mickiewicza**. Do końca XVIII. w. droga Świętojurska; do połowy XIX. w. ul. Cesarska; do r. 1871 ul. św. Jura. Z pl. Smolki do pl. św. Jura (Dz. II).
Pasaż Mikolascha. Z ul. Kopernika do ul. Krętej (Śródm.)
Ul. **Św. Mikołaja**. Do r. 1871 ul. Akademicka lub Uniwersytecka. Z pl. Akademickiego do ul. Zyblikiewicza (Dz. I).
Ul. **Miłkowskiego Zygmunta**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Od ul. Kochanowskiego ku ul. Piekarskiej (zamknięta) (Dz. IV).
Ul. **Miodowa**. Do r. 1871 ul. Słoneczna przecznica + ul. Miodosytni. Z ul. Zamarstynowskiej do ul. Słonecznej (Dz. III).
Ul. **Misyonarska**. Do r. 1871 ul. Zamarstynowska boczna. Z ul. Żółkiewskiej do ul. Pełtewnej (Dz. III).
Pl. **Misyonarski**. Do r. 1871 Targowica końska lub pl. Pomisyonarski. Między ul. Zamarstynowską i ul. Słoneczną (Dz. III).
Ul. **Młynarska**. Do r. 1871 ul. Podzamecka. Półkolem z ul. Zamarstynowskiej do ul. Zamarstynowskiej (Dz. III).
Ul. **Moniuszki**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1892. Między ul. Szopena a ul. Brajerowską. (Dz. II).
Ul. **Mochnackiego Maurycego**. Do końca XVIII. w. Kalecza góra; do r. 1871 ul. Garncarska wyższa; do r. 1895 ul. Garncarska. Z pl. Akademickiego do ul. Supińskiego. (Dz. I).
Ul. **Murarska**. Do r. 1871 ul. Standowskiego. Łączy ul. Na Bajkach z ul. Szymonowiczów. (Dz. II).

Ul. **Nabielaka**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Od ul. Krzyżowej ku drodze Wuleckiej (Dz. II).
Ul. **Niecała**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1898. Z ul. Brajerowskiej ku ul. Krasickich, zamknięta (Dz. II).
Ul. **Niemcewicza**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Od ul. Bema ku ul. Kościopalni (zamknięta) (Dz. II).
Ul. **Nikorowicza**. Do r. 1895 ul. Maryi Magdaleny. Od ul. Sapiehy do ul. Ujejskiego Kornela (Dz. II).
Ul. **Nowa**. Łączy ul. Głęboką z ul. Krzyżową (Dz. II).
Ul. **Nowej Rzeźni**. Od ul. Zborowskiej (Dz. I).

Ul. **Objazd**. Nazwana w r. 1874. Łączy ul. Żółkiewską z ul. Zamarstynowską wzdłuż toru kolejowego (Dz. III).
Ul. **Obozowa**. Od ul. Pełczyńskiej (Dz. I).
Ul. **Ochronek**. Do r. 1871 ul. Piekarska niższa. Od ul. Sakramentek do ul. Kochanowskiego (Dz. IV).
Ul. **Ogórkowa**. Do r. 1871 ul. Zamkowa przecznica. Między ul. Studzienną a ul. Podzamcze (Dz. III).

Ogrody:

— **Botaniczny**. Przy uniwersytecie, między ul. św. Mikołaja i Długosza (Dz. I).
— **Inwalidów**. Z ul. Inwalidów (Dz. II).
— **Miejski** lub **Jezuicki**. Do r. 1871 Pojezuicki. Między ul.: Marszałkowską, Mickiewicza, Matejki, Kraszewskiego, Słowackiego i 3 Maja (Dz. II).
— **Strzelecki** lub **Strzelnica**. Przy ul. Kurkowej (Dz. IV).

Ul. **Ormiańska**. Założeniem i nazwą sięga XIV. w. Do końca XVIII. w. ul. Ormiańska + ul. Piekarska; do r. 1871 ul. Ormiańska wyższa + Akademicka. Od ul. Teatralnej do klasztoru OO. Dominikanów (zamknięta) (Śródm.)
Ul. **Orzechowa**. Do r. 1871 ul. Żółkiewska boczna Od ul. Żółkiewskiej do ul. Podzamcze (Dz. III).

Ul. **Ossolińskich**. Powstała z początkiem XIX. w. Do r. 1871 ul. Ossolińskich + ul. Seminarza. Między ul. Kopernika a ul. Chorążczyzny (Dz. I).
Ul. **Owocowa**. Do r. 1871 ul. Chlebowa. Łączy ul. Smoczą z ul. Cebulną (Dz. III).

Ul. **Panieńska**. Powstała w połowie XIX. w. Łączy ul. Zamarstynowską z ul. św. Marcina (Dz. III).
Ul. **Pańska**. Powstała z początkiem XIX. w. Do r. 1871 ul. Pańska niższa + ul. Zbożowa. Od pl. Bernardyńskiego do ul. Zyblikiewicza (Dz. I IV).
Parki:
— **Kilińskiego**. Założony w r. 1887. Wejście od ul. Stryjskiej, Pułaskiego i Poniatowskiego (Dz. I).
— **Łyczakowski**. Założony w r. 1892. Wejście od ul. Łyczakowskiej i Cetnerowskiej (Dz. IV).
Droga **Pasieczna**. Do r. 1871 droga Na Pasieki i Cetnerówkę. Za rogatką Łyczakowską do Pasiek (Dz. IV).
Pasieki halickie. Do r. 1871 Pasieki Miejskie. Od drogi Pasiecznej do drogi Siechowskiej (Dz. I).
Pasieki łyczakowskie. Do r. 1871 Pasieki miejskie. Od drogi Pasiecznej ku Majerówce (Dz. IV).
Ul. **Paulinów**. Do r. 1890 ul. Piaskowa. Z ul. Łyczakowskiej do ul. Piaskowej (Dz. IV).
Ul. **Św. Pawła**. Nazwana w r. 1871. Łączy ul. Piekarską z ul. św. Piotra (Dz. IV).
Ul. **Pełczyńska**. Do r. 1871 ul. Pływalni. Łączy ul. Zyblikiewicza z drogą Wulecką (Dz. I).
Ul. **Pełtewna**. Do r. 1871 ul. Pełtwi lub za Rzeźnią. Od pl. Rzeźni do ul. Kleparowskiej (Dz III).
Ul. **Piaskowa**. Do r. 1871 ul. Lonszanówki. Między ul. Słodową a ul. Paulinów (Dz. IV).
Ul. **Piastów**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1893. Od ul. Balonowej do ul. Panieńskiej (Dz. III).
Ul. **Piekarska**. Do końca XVII. w. ul. Tembrzycka. Z pl. Bernardyńskiego do ul. św. Piotra (Dz. IV).
Ul. **Piesza**. Do r. 1871 ul. Ślepa. Od pl. Benedyktyńskiego do szkarpów wzgórzy (zamknięta) (Dz. III).
Ul. **Pijarów**. Do r. 1871 ul. Szpitalna boczna. Od ul. Głowińskiego do ul. Cetnerowskiej (Dz. IV).
Ul. **Pilichowska**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1892. Od ul. Janowskiej do Cmentarza żydowskiego (Dz. II).
Ul. **Pilnikarska**. Do r. 1871 ul. Mikołajska. Ze Starego Rynku do ul. Pod Bramką (Dz. III).
Ul. **Św. Piotra**. Do r. 1871 ul. Cmentarna + ul. św. Piotra i Pawła. Łączy ul. Łyczakowską z ul. Kochanowskiego (Dz. IV).
Ul. **Podgórna**. Do r 1871 część Sieniawszczyzny Od Starego Rynku ku ul. Spadzistej (zamknięta) (Dz. III).
Ul. **Podkolejowa**. Do r. 1871 ul. Grodecka boczna przed rogatką. Za rogatką Grodec ą ku Błoniom janowskim (Dz. II).
Ul. **Podlewskiego Waleryana**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1885. Z pl. Smolki do ul. Brajerowskiej (Dz. II).
Ul. **Podwale**. Powstała z początkiem XIX. w. Do r. 1871 ul. Zbrojowni wyższa i niższa + pl. Zbrojowni (Śródm.)
Ul. **Podzamcze**. Do r. 1871 ul. Żółkiewska boczna po za dworcem. Z ul. Żółkiewskiej do ul. Studziennej (Dz. III).
Ul. **Pohulanka**. Od ul. Kochanowskiego przez lasek Węgliński do ul. Zielonej (Dz. I).
Ul. **Pola Wincentego**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Między ul. Zieloną i ul. Kochanowskiego (Dz. I).
Ul. **Polna**. Do r. 1871 ul. Cmentarna boczna. Od ul. Sapiehy Leona do ul. Błotnej (Dz. II).
Ul. **Pompierska**. Do r. 1871 pl. Miodosytni. Z ul. Miodowej do ul. Młynarskiej (Dz. I).
Ul. **Poniatowskiego**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1885 Z ul. św. Zofii do Parku Kilińskiego (Dz. I).
Ul. **Ponińskiego Wincentego**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Z ul. św. Zofii do Parku Kilińskiego (Dz. I).
Przemiarki. Grunt miejski, przy drodze Stryjskiej, przeznaczony pod szkołę kadetów. (Dz. I).
Ul. **Przerwana**. Do r. 1871 ul. Słoneczna boczna III. Między ul. Słoneczną a ul. Pełtewną (Dz. III).
Ul. **Pułaskiego**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1885. Z ul. św. Zofii do Parku Kilińskiego (Dz. I).

Ul **Racławicka**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Łączy ul. św. Zofii z ul. Poniatowskiego. (Dz. I).
Ul. **Rahozy Michała**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1898. Z ul. Szeptyckich do ul. Polnej (Dz. II).
Ul. **Rappaporta**. Do r. 1871 ul. Okopiska. Łączy ul. Szpitalną z ul. Kleparowską (Dz. III).
Ul. **Rejtana**. Do r. 1871 ul. Jezuicka boczna. Między ul. Jagiellońską a ul. św. Stanisława (Dz. II).
Ul. **Za Rogatką**. Od ul. Grodeckiej ku ul. Polnej (Dz. II).
Ul. **Ruska**. Założeniem i nazwą sięga XIV. w. Z Rynku do ul. Podwale (Śródm.)
Ul. **Rybia**. Do r. 1871 ul. Maryi Śnieżnej. Z pl. Maryi Śnieżnej do Starego Rynku (Dz. III).
Ul. **Rycerska**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1898. Łączy ul. Kościopalni z ul. Na Błonie (Dz. II).
Rynek Założeniem. obszarem i nazwą sięga połowy XIV. w. (Śródm.)
Rynek Stary. Do r. 1871 pl. Rybi lub Nowej Bożnicy. Między ul. Żółkiewską, Czackiego, Rybią, Lwią i Pilnikarską (Dz. III).
Ul. **Rzeźbiarska**. Do r. 1871 ul. Gliniańska wyższa. Z ul Łyczakowskiej do ul. Skrzyńskiego (Dz. IV).
Ul. **Rzeźnia**. Do r. 1871 ul. Rzeźni. Od ul. Kazimierzowskiej do pl. Rzeźni. (Dz. III).
Pl. **Rzeźni**. Nazwany w połowie XIX. w. Między ul. Rzeźnią, Łazienną, Pełtewną i Wagową (Dz. III).
Ul. **Rzeźnicka**. Powstała i otrzymała nazwę około r. 1840. Łączy ul. Jagiellońską z ul. Kazimierzowską (Dz. II).

Ul. **Sadownicka**. Do r. 1871 ul. Ogrodnicka. Od ul. Sapiehy Leona do Wulki (Dz. II).
Ul. **Sakramentek**. Do r. 1871 ul Sakramentyńska. Od ul. Piekarskiej do ul. Gosiewskiego. (Dz. IV).
Ul. **Sapiehy Leona**. Do r. 1886 ul. Nowy Świat. Od ul. Kopernika do ul. Grodeckiej (Dz. I).
Ul. **Sawy**. Do r. 1871 ul. Krótka. Między ul. Kurkową a ul. Unii Lubelskiej (Dz. IV).
Ul. **Schodowa**. Do r. 1871 Sieniawszczyzna boczna. Z ul. Sieniawskiej do ul. Zamkowej. (Dz. III).
Ul. **Ścieżkowa**. Nazwana w r. 1871. Od ul. Fredry do ul. Zyblikiewicza (Dz. I).
Ul. **Serbska**. Do r. 1871 ul. Szkocka + ul. Różana + ul. Benedyktyńska niższa. Z Rynku do pl. Bernardyńskiego (Śródm.)
Droga **Sichowska**. Za rogatką Sichowską (Dz. I).
Ul. **Sieniawska**. Do r. 1871 Sieniawszczyzna wyższa. Od ul. św. Jana do ul. Klasztornej (Dz. III)
Ul. **Sienkiewicza Henryka**. Dawniej Kręta. Do r. 1871 ul. Hoffmańska. Z pl. Maryackiego do pl. Dąbrowskiego Wacława (Dz. I).
Ul. **Na Skałce**. Do r. 1871 ul. Jabłonowskich boczna. Między ul. Jabłonowskich a ul. Zyblikiewicza (Dz. I).
Ul. **Skarbkowska**. Powstała z początkiem XIX. w. po zniesieniu warownych murów i baszt. Do r. 1871 ul. Krakowska boczna + Teatralna + Ormiańska niższa. Z pl. Gołuchowskich do ul. Podwale (Dz. I).
Ul. **Skargi Piotra**. Do r. 1871 ul. św. Jura boczna; do r. 1885 ul. Piwowarska. Z pl. św. Jura do ul. Grodeckiej (Dz. II).
Ul. **Skrzyńskiego**. Do r. 1871 ul. Gliniańska

wyższa. Z ul. Łyczakowskiej do ul. Piekarskiej (Dz. IV).
Ul. **Słodowa**. Do r. 1871 ul. Lonszanówki. Z ul. Łyczakowskiej do ul. Piekarskiej (Dz. IV).
Ul. **Słoneczna**. Otrzymała nazwę w połowie XIX. w. Z ul. Szpitalnej do ul. Pod Dębem (Dz. III).
Ul. **Słowackiego**. Do r. 1871 ul. Pałacowa. Łączy ul. Kopernika z ul. Trzeciego Maja (Dz. II).
Ul. **Smerekowa**. Do r. 1871 ul. pod Smerekiem. Ze Starego Rynku do ul. Zamkowej (Dz. III).
Ul. **Smocza**. Do r. 1871 ul. św. Teodora. Z pl. Krakowskiego do ul. Starotandetnej (Dz. III).
Pl. **Smolki Franciszka**. Do r. 1871 pl. Jezuicki: do r. 1885 część ul. Jagiellońskiej. Między ul. Jagiellońską, Mickiewicza i Kołłątaja (Dz. II).
Ul. **Śniadeckich**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1892. Od ul. Sapiehy Leona do ul. Krzyżowej (Dz. II).
Ul. **Śnieżna**. Do r. 1871 ul. Benedyktyńska. Z pl. Maryi Śnieżnej do pl. Benedyktyńskiego (Dz. III).
Ul. **Snopkowska**. Do r. 1871 ul. Żelaznej wody lub Gilówka. Z ul. św. Zofii do folwarku Snopkowa (Dz. I).
Snopków. Folwark za linią akcyzową przy ul. Snopkowskiej (Dz. I).
Ul. **Sobieszczyzna**. Do r. 1871 ul. św Wojciecha boczna. Od ul. św. Wojciecha do Strzelnicy (zamknięta)
Ul. **Sobieskiego**. Powstała przy końcu XVIII. w. po zniesieniu w tem miejscu dawnych murów fortyfikacyjnych i baszt. Do r. 1871 ul. Nowa. Z pl. Maryackiego do ul. Podwale (Śródm.)
Ul. **Sokoła**. Do r. 1871 ul. św. Anny; do r. 1881 ul. Ślusarska. Między ul. Chorążczyzny a ul. Zimorowicza (Dz. I).
Ul. **Solarni**. Nazwana w r. 1871. Z ul. Grodeckiej do ul. Szeptyckich (Dz. II).
Ul. **Spadzista**. Do r. 1871 ul. Krzywa zamczana. Z ul. Zamkowej do ul. Smerekowej (Dz. III).
Ul. **Św. Stanisława**. Otrzymała nazwę z początkiem XIX. w. Z ul. Karola Ludwika do ul. Rzeźnickiej (Dz. II).
Ul. **Starotandetna**. Do r. 1871 ul. św. Teodora boczna. Z ul. Żółkiewskiej do pl. św. Teodora (Dz. III).
Ul. **Starozakonna**. Do r. 1871 ul. Chasidim. Z pl. Targowica zboża do ul. Smoczej (Dz. III).
Ul. **Staszica**. Do r. 1871 ul. Chorążczyzna boczna. Między ul. Chorążczyzny a ul. Zimorowicza (Dz. I).
Ul. **Stroma**. Do r. 1871 ul. Żółkiewska boczna III. Z ul. Żółkiewsk ej przez tor kolejowy do ul. Zamkowej (Dz. III).
Ul. **Stryjska**. Do r. 1871 Trakt lub Droga Stryjska. Od ul. Zyblikiewicza do rogatki Stryjskiej (Dz. I).
Ul. **Strzelecka**. Do r. 1871 ul. Drzewna. Z pl. Strzeleckiego do ul. Krakowskiej (Śródm.)
Pl. **Strzelecki**. Do r. 1871 Targowica drzewa opałowego. Między ul. Podwale, Grodzickich, Strzelecką, Kościelną i ul. Benedyktyńską (Śródm.)
Ul. **Studzienna**. Do r. 1871 ul. Zamkowa boczna I. Z ul. Żółkiewskiej do dworca kol. Podzamcze (Dz. III).
Ul. **Supińskiego**. Do r. 1886 ul. Wąwozowa. Od ul. Połczyńskiej do Góry Wronowskich (Dz. I).
Ul. **Świętokrzyska**. Do r. 1871 ul. Janowska boczna. Z ul. Janowskiej do ul. Na Błonie.
Ul. **Sykstuska**. Do końca XVIII. w. Droga Sykstowa lub do Sykstówki. Z ul. Karola Ludwika do ul. Sapiehy Leona (Dz. II).
Ul. **Szajnochy**. Do r. 1871 ul. Sykstuska boczna. Między ul. Sykstuską a ul. Kopernika (Dz. II).
Ul. **Szewczenki**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Łączy ul. Kochanowskiego z ul. Zieloną (Dz. I).
Ul. **Szeptyckich**. Do r. 1885 ul. Cmentarna. Z pl. św. Jura przez ul. Sapiehy Leona obok zam. Cmentarza grodeckiego do ul. Bilińskich (Dz. II).
Ul. **Szkarpowa**. Otrzymała nazwę w połowie XIX. w. Z pl. Benedyktyńskiego do ul. Teatyńskiej (Dz. III).
Ul. **Szklarska**. Do r. 1871 ul. Żydowska boczna. Z ul. Boimów ku ul. Ruskiej (zam.) (Śródm.)
Ul. **Szkolna**. Do r. 1871 Na korytach boczna. Z ul. Żółkiewskiej do ul. św. Marcina (Dz. III).
Ul. **Szopena**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1883. Z ul. Podlewskiego ku ul. Kazimierzowskiej (zamknięta) (Dz. II).
Ul. **Szpitalna**. Do r. 1871 ul. Cmentarna żydowska. Z ul. Kazimierzowskiej do ul. Weteranów (Dz. II. i III).
Ul. **Szumlańskich**. Otwarta nowo i nazwana w r. 1885. Z ul. Grodeckiej do ul. Szeptyckich (Dz. II).
Ul. **Św. Szymona**. Do r. 1871 ul. Starej poczty. Między ul. Batorego a ul. Krzywą (Dz. I).
Ul. **Szymonowiczów**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1898. Między ul. Sadownicką a Drogą Wulecką (Dz. II).

Ul. **Tańskiej Klementyny**. Od ul. Akademickiej (Dz. I).
Targowice:
— **bydła**. Przy wylocie ul. Słonecznej za wałem kolejowym (Dz. II).
— **końska**. Patrz pl. Misyonarski (Dz. III).
— **zbożowa**. Do r. 1871 pl. Solskich. Przy ul. Słonecznej (Dz. III).
Ul. **Tatarska**. Do r. 1874 ul. Żółkiewska boczna. Z ul. Zamarstynowskiej wzdłuż toru kolejowego do ul. Zamkowej (Dz. III).
Ul. **Teatralna**. Do r. 1780 ul. Franciszkańska + ul. Grodzka; do r. 1871 ul. Długa. Z pl. Maryackiego do pl. Krakowskiego (Śródm).
Ul. **Teatyńska**. Do r. 1871 ul. Czerwonego klasztoru. Od ul. Klasztornej po drogę Kisielki (Dz. III. i IV).
Ul. **Techniczna**. Nazwana w r. 1885. Między ul. Kleinowską a ul. Ujejskiego Kornela (Dz. II).
Pl. **Św. Teodora**. Powstał i otrzymał nazwę z początkiem XIX. w. Między ul. Pełtewną, Węglaną i Wesołą (Dz. III).
Ul. **Św. Teresy**. Do r. 1871 ul. Nowego Świata boczna. Z pl. św. Jura do ul. Sapiehy Leona (Dz. II).
Ul. **Tkacka**. Powstała i otrzymała nazwę w połowie XIX. w. Z ul. Zamarstynowskiej do ul. św. Marcina (Dz. I).
Ul. **Torosiewicza**. Do r. 1871 ul. Laskowskiego. Między ul. Zieloną a ul. Kochanowskiego (Dz. I).
Ul. **Traugutta**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1895. Między ul. Kościopalni a ul. Na Błonie (Dz. II).
Ul. **Trybunalska**. Założeniem sięga XIV. w. Do XVIII. w. ul. Szewska, następnie ul. Jezuicka; do r. 1871 ul. Dykasteryalna. Z Rynku do ul Teatralnej (Śródm).
Pl. **Trybunalski**. Do r. 1871 pl Dekasteryalny. Między ul. Teatralną a Trybunalską Śródm.)
Ul. **Trzeciego Maja**. Do r. 1871 ul. Majera, do r. 1885 ul. Majerowska. Z ul. Jagiellońskiej do ul. Słowackiego (Dz. II).
Ul. **Turecka**. Od ul. Pełczyńskiej (Dz. I).
Ul. **Ubocz**. Do r. 1871 ul. Łyczakowska wyższa boczna III. Z ul. Łyczakowskiej ku ul. Krupiarskiej (zamknięta) (Dz. IV).
Ul. **Ujejskiego Kornela**. Do r. 1871 ul. Maryi Magdaleny; do r. 1893 ul. Lipowa. Z pl. św. Jura do ul. Sykstuskiej (Dz. II).
Pl. **Unii Brzeskiej**. Nowo otwarty i nazwany w r. 1898. Między ul. Szeptyckich i ul. Polną (Dz. II).
Ul. **Unii Lubelskiej**. Do r. 1871 ul. Czerwona. Z ul. Kurkowej do ul. Teatyńskiej (Dz. IV).

Ul. **Wagilewicza**. Do r. 1871 ul. Wagilewicza. Między ul. Kochanowskiego i ul. Zieloną (Dz. I).
Ul. **Wagowa**. Nazwana w r. 1871. Z pl. Rzeźni do ul. Słonecznej (Dz. III).
Ul. **Wałowa**. Powstała i otrzymała nazwę z początkiem XIX. w. Z pl. Maryackiego do ul. Podwale (Śródm.)

Wały:

— **Gubernatorskie**. Założone około r. 1820 na miejscu dawnych wałów. Do r. 1860 Wały wyższe. Między ul. Czarnieckiego i Podwale (Śródm.)

— **Hetmańskie**. Założone przy końcu XVIII. w. na miejscu dawnych wałów. Do r. 1860 Wały niższe. Między ul.: Hetmańską, Karola Ludwika i pl. Maryackim (Śródm.)

Ul. **Wązka**. Nazwana w r. 1892. Z ul. Łyczakowskiej ku ul. Piekarskiej (zamknięta).

Pl. **Wekslarski**. Do r. 1871 pl. Żydowski. Przy ul. Sobieskiego (Śródm.)

Ul. **Wesoła**. Do r. 1871 ul. Chasidim przecznica. Z ul. Starozakonnej do placu św. Teodora (Dz. III).

Ul. **Weteranów**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1885. Między ul. Źródlaną a ul. Kleparowską (Dz. III).

Ul. **Węglana**. Nazwana około r. 1860. Z ul. Starozakonnej do ul. Pełtewnej (Dz. III).

Węglońskiego lasek. Między ul. Pohulanki, po za browarem do ul. Zielonej (Dz. I).

Ul. **Wiatrakowa**. Do r. 1871 Piaski Łyczakowskie. Od ul. Łyczakowskiej do Parku Łyczakowskiego (Dz. IV).

Ul. **Wilczków**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1898. Z ul. Panieńskiej do ul. Tkackiej (Dz. III).

Ul. **Wiśniowieckich**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1892. Między ul. Sadownicką a ul. Na Bajkach (Dz. II).

Ul. **Wodna**. Do r. 1871 ul. Źródlana boczna. Między ul. Źródlaną a ul. Szpitalną (Dz. III).

Ul. **Św. Wojciecha**. Nazwana w XVII. w. Z ul. Teatyńskiej do ul. Zniesienia (Dz. IV).

Droga **Wólecka**. Z ul. Kopernika na Wulkę (Dz. I).

Wólka. Część miasta między ul. Stryjską i drogą Wólecką (Dz. I).

Ul. **Wronowska**. Do r. 1871 ul. Ubogich. Od ul. Kopernika do ul. Chodorowskiego (Dz I).

Ul. **Wybranowskiego generała**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1898. Między ul. Zamarstynowską a ul. Młynarską (Dz. III).

Ul. **Zacerkiewna**. Do r. 1871 ul. Ruska Wązka. Między ul. Blacharską a ul. Podwale (Śródm.)

Ul. **Zacharyewicza**. Łączy ul. Leona Sapiehy z Karpińskiego (Dz. II).

Ul. **Zakątna** Nazwana w r. 1871. Z pl. św. Teodora do ul. Pełtewnej (Dz. III).

Ul. **Zamarstynowska**. Do r. 1871 Murowane mosty. Z ul. Żółkiewskiej do wsi Zamarstynowa (Dz. III).

Ul. **Zamknięta**. Do r. 1871 ul. Grodecka ślepa. Od ul. Grodeckiej ku ul. Mickiewicza (Dz. II).

Ul. **Zamkowa**. Do r. 1871 część Sieniawszczyzny. Od ul. Klasztornej w około góry Franciszka Józefa do ul. Kąpielnej (Dz. III).

Ul **Zamojskiego Jana**. Nowo otwarta i nazwana w r. 1885 Łączy ul. Zieloną z ul. Kochanowskiego Jana (Dz. I).

Ul. **Zborowska**. Do r. 1871 ul. Zborowszczyzny. Między ul. Żółkiewską a ul. św. Marcina (Dz. III).

Ul. **Za Zbrojownią**. Do r. 1871 ul. Zbrojowni boczna, do r. 1885 ul. Żydowska boczna. Od ul. Sobieskiego do ul. Podwale (Śródm.)

Ul. **Zielona**. Do XVIII. w. Droga wołoska. Z ul. Pańskiej do Drogi Siechowskiej (Dz. I).

Ul. **Ziemiałkowskiego**. Od ulicy Badenich (Dz. II).

Ul. **Zimorowicza**. Do r. 1871 ul. Chorążczyzna niższa. Od ul. Akademickiej do ul. Kaleczej (Dz. I).

Ul. **Zniesienia**. Nazwana w r. 1871. Od ul. św. Wojciecha ku Zniesieniu (Dz. IV).

Ul. **Św. Zofii**. Do r. 1871 Zofiówką. Od ul. Stryjskiej do granicy miasta (Dz. I).

Ul. **Zofiówka**. Z ul. św. Zofii (Dz. I).

Ul. **Żółkiewska**. Do końca XVIII. w. Trakt lub Droga Wołyńska. Z pl. Krakowskiego do rogatki Żółkiewskiej (Dz. III).

Ul. **Źródlana**. Nazwana z początkiem XIX. w. Od ul. Szpitalnej do granicy miasta (Dz. III).

Ul. **Żulińskiego Tadeusza**. Do r. 1871 ul. Gliniańska niższa, do r. 1885 ul. Gliniańska. Między ul. Łyczakowską a ul. Piekarską (Dz. IV).

Ul. **Zyblikiewicza Mikołaja**. Do r. 1886 ul. Stryjska. Od ul. Pańskiej do ul. Stryjskiej (Dz I).

Ul. **Zygmuntowska**. Do r. 1871 ul. Pocztowa nowa. Między ul. Mickiewicza a ul. Grodecką (Dz. II).

TARYFA I ROZKŁAD JAZDY TRAMWAJÓW WE LWOWIE.

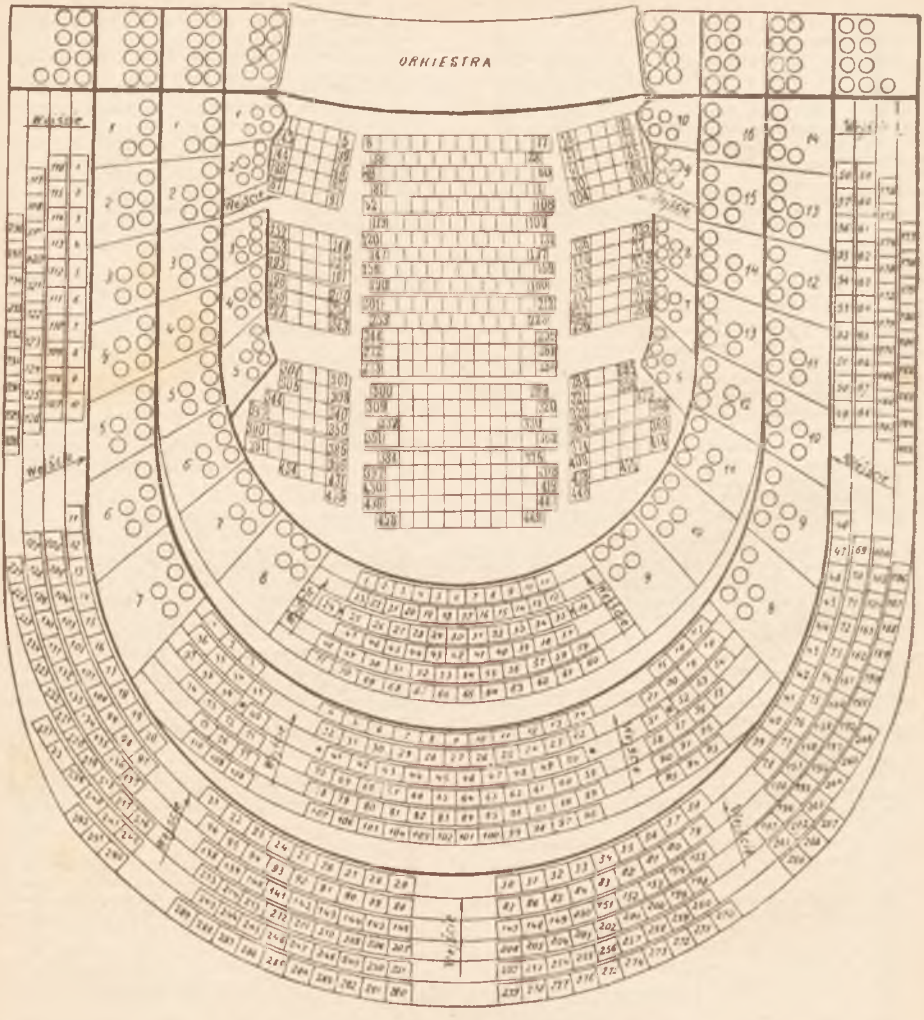
Miejski tramwaj elektryczny dzieli się na dwie linie; główną od dworca kolei Karola Ludwika do rogatki Łyczakowskiej, z odnogą na cmentarz Łyczakowski (wozy na tej odnodze kursują tylko w godzinach popołudniowych) i poboczną od kawiarni wiedeńskiej do parku Kilińskiego.

Linia główna podzielona jest na następujące cztery sekcye: 1. od dworca głównego do politechniki, 2. od politechniki do kawiarni wiedeńskiej, od kawiarni wiedeńskiej do szkoły św. Antoniego i od szkoły św. Antoniego do końca tej linii.

Linia poboczna ma dwie sekcye: 1. od Kawiarni wiedeńskiej do ul. Zielonej i 2. od ul. Zielonej do szkoły św. Zofii, względnie do parku Kilińskiego. Na linii tej kursują w miesiącach letnich wozy spacerowe.

Opłata wynosi:

	I kl.	II kl.
za przejazd 1 sekcyi	8 hal.	6 hal.
„ „ 2 „	16 „	12 „
„ „ 3 „	20 „	15 „
„ „ 4 „	24 „	18 „

Ceny miejsc w Teatrze miejskim we Lwowie

od 1-go września 1903 (łącznie z garderobą).

Ilość	RODZAJ MIEJSC:	na dramat		na operę		na operetkę		popularne i popołud. dramat.	
		Ceny po:							
		K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
10	Loże parterowe	15	—	24		22	—	10	—
6	Loże I. piętra gabinetowe (Nr. 6, 7, 8, 9, 10 i 11)	18	—	26	—	24	—	13	—
10	Loże I. piętra (boczne)	16	—	24	—	22	—	11	—
2	Loże II. piętra (prosceniowe, lub 8 kuponów . .	16	—	24	—	22	—	11	—
14	Loże II. piętra	10		1.	—	14	—	7	—
?	Loze III piętra (prosceniowe) lub 9 kuponów . .	9	—	13	50	11	70	5	80
108	Fotele w parterze od 1 do 108 I serya	4	—	6	—	5	40	2	80
87	,, ,, ,, ,, 109 ,, 195 II serya	3	—	4	50	4	—	2	20
89	,, ,, ,, ,, 196 ,, 284 III serya	2	—	3	40	3	—	1	70
84	,, ,, ,, ,, 285 ,, 3.4 IV serya	1	80	3	—	2	80	1	50
90	,, ,, ,, ,, 369 ,, 453 V serya	1	50	2	20	2	—	1	20
11	Fotele I. piętra od 1 do 11.	4		6	—	5	40	3	40
25	,, ,, ,, ,, 12 ,, 36.	2	50	4	50	4	—	2	20
35	,, ,, ,, ,, 37 ,, 71.	1	60	3	—	2	50	1	30
17	Fotele II. piętra od 1 do 17	2	—	3	50	3	—	1	70
93	,, ,, ,, ,, 18 ,, 110	1	50	2	40	2	—	1	20
150	Krzesła III. piętra w I. rzędzie i naprzeciw sceny.	1	[illegible]	1	50	1	40	—	90
84	,, ,, ,, boczne	—	60	1	—	—	80	—	50
58	,, ,, ,, przy scenie	—	50	—	80	—	70	—	40

W zapale.

— Mąż mój nigdyby nie włożył łatanej koszuli — raczej wcale...

Nowy proceder.

— Cóż, wy podobno, Macieju, żyjecie z polowania?

— A tak, proszę łaski pana. Wielmożne panowie czasami postrzelo, to i coś niecoś padnie na leki.

Nad brzegiem morza.

— Pan nie używa kąpieli?

— Nigdy; kąpię się wyłącznie tylko w wannie i wtedy nawet wkładam obręcz bezpieczeństwa.

Na lekcyi religii.

— No, a teraz proszę mi powiedzieć, co się ukazało po potopie?

— „Pan Wołodyjowski".

Pierwsza myśl.

Mąż: (trzyma telegram w ręku). Muszę ci smutną wiadomość powiedzieć... Twoja kochana ciotka...

Żona: Co? umarła? I to właśnie teraz, kiedy moja szwaczka wyjechała!

U weterynarza

— Czy pan leczy bydlęta?

— Tak, a co panu dokucza?

Dlatego.

— Wyobraź sobie, Józef wykradł mi żonę.

— Jakto? Sądziłem, że twój najlepszy przyjaciel.

— Ba, dlatego właśnie. (Kolce)

Szczerość.

— Prawda panie, że na tej fotografii mam bardzo głupią minę?

— Ja uważam, że pan doskonale trafiony.

Skład maszyn i przyborów technicznych dla wszelkich gałęzi przemysłu

W. SIKORSKI & J. SEIDENSTEIN

KROSNO — FILIA W BORYSŁAWIU

SKŁAD
Rur wiertniczych, pompowych i gazowych. Narzędzi wiertniczych wszelkich systemów. ∘ ∘
KOTŁÓW I MASZYN PAROWYCH.
POMP RĘCZNYCH I PAROWYCH.
Armatur i łączników dla rurociągów parowych, wodnych i gazowych.
INJEKTORÓW NAFTOWYCH
Gnących się WĘŻÓW metalowych.
Pasów skórzanych, baweln. i gum.
Lin drucianych i manilowych.
Materyałów gumowych, asbestowych itp. do uszczelniania. Olejów, Papy dachowej, Cementu oraz wszelkich materyałów budowlanycb i t. p.

WYKONYWANIE
urządzeń elektrycznych
DO OŚWIETLANIA
I PRZENOSZENIA SIŁY

Skład Dynamo-maszyn transformatorów i wszystkich potrzeb dla urządzeń elektrycznych
FILTRÓW WODNYGH
dla domu i przemysłu.

M. KORKES

KONC. WARSZTAT ŚLUSARSKO-MECHAN.
LWÓW, GRODECKA 10., Telefon 829
poleca swój obficie zaopatrzony skład **maszyn rolniczych** fabryki **Ant. Reissenzahna w Pradze Bubno. Tryery oryg. Heida. Sikawki** najnowszej konstrukcyi. **Wszelkie przybory pożarnicze**, węże gum.,

spiralne, parciane i parciano-gumowe, **płaszcze** i płachty nieprzemakalne, **pasy** skórzane, **gurty, pompy** studzienne i do wódek oraz wagi do spirytusu. **Kasy ogniotrwałe** oryg. Wertheimera. **ROWERY** świat. sławy marki Waffenrad-Steyer. **Maszyny** do **szycia** i robienia pończoch. **Centryfugi** i przyrządy mlecz. **Przybory** kolarskie i szkoła jazdy. 6073

Z wielu tysięcy pism dziękczynnych widzi my, że Fellera wonny fluid z esencyj roślinnych z marką „ELSA-FLUID“ działa uśmierzająco na ból przy darciu w członkach, kłóciu w boku, bólach gośćcowych i reumatycznych, bólach głowy, piersi, zębów, szyi, krzyża, plec, mięśni, nerwów i ścięgien, kurczach, postrzale, zwichnięciach. Jest wcieraniem wzmacniającem w stanach osłabienia, powstających np. wskutek bicia serca, dolegliwości oddychania, nadmiernych trudów. Jeżeli się zmięsza Fellera fluid z marką „Elsa-Fluid“ z wodą i użyje do omywań, działa to wzmacniająco na skórę głowy, oczy i nerwy. Jedna próba wystarczy do przekonania się o chłodzącem, oczyszczającem, leczącem, uśmierzającem ból działaniu takich omywań przy ranach, stłuczeniach i t. d. 6028

Czy chcecie długo żyć

i cieszyć się zdrowiem kwitnącem? Kto cel ten osiągnąć pragnie, powinien czuwać nad zdrowiem swego żołądka i zawsze regularnem trawieniem.

Każdy, kto sobie popsuł lub przeziębił żołądek przez spożywanie niestrawnych, zbyt gorących albo zanadto zimnych potraw, znajdzie niezawodną pomoc w

German'a esencyi żołądkowej

z znakiem ochronnym „Lebens-Essenz"

używanej z największym skutkiem przy: **braku apetytu, osłabieniu żołądka, wzdęciach, odbijaniu, zgadze, mdłościach, bólu głowy, zawrotach, kurczach, zatwardzeniu, obstrukcyi, hemoroidach (krwawnice).** Po ucztach nazbyt obfitych, szczególniej zaś po tłustych i niestrawnych potrawach, usuwa ta esencya ucisk i ból i pobudza apetyt, przyczyniając się przez to do podtrzymania i odżywienia ciała w wysokim stopniu. Przez wydzielenie z ciała wszelkich zepsutych soków działa ona czyszcząco na krew i ma dalej przed wszystkiemi innemi podobnemi środkami pierwszeństwo absolutnej nieszkodliwości nawet po długoletniem używaniu, ponieważ przygotowywa się ją z najdelikatniejszych wyszukanej skuteczności soków roślinnych, co jej nadaje przyjemny, gorzkawo-aromatyczny smak, tak że nawet osoby wrażliwe, kobiety i dzieci, zażywają ją chętnie.

Germana esencyi żołądkowej nie powinno w żadnym domu braknąć, jako prawdziwego środka ludowego i domowego, często bowiem, gdzie brak natychmiastowej pomocy lekarskiej, może ona zapobiedz poważnym chorobom. Przy zakupnie żądać należy zawsze **Germana żołądkowej esencyi z apteki „pod czarnym orłem" w Belovar,** istnieją bowiem środki z podobną nazwą, z których żaden jednakże temu w dobroci nie wyrówna. Na dowód prawdziwości ma każda flaszka, opakowana w zielone pudełko, zaopatrzoną być w pełne imię firmy: **Apteka „pod czarnym orłem" K. Germana w Belovàr** (Kroacya), gdzie też należy zwracać wszelkie żądania drogą listowną. Cena flaszki Kor. 1·40, pocztą nie mniej aniżeli 2 flaszki. Za opakowanie o 40 hal. więcej, czy to za pobraniem czy po nadesłaniu z góry należytości. Adresy należy wypisywać wyraźnie i dokładnie. Odpowiedzi na zapytania, prospekty i wskazówki użycia darmo.

Germana Esencyę żołądkową mogę cierpiącej ludzkości jak najpochlebniej polecić, ponieważ bardzo często na samym sobie jak i na licznych członkach mej parafii, którym ją polecałem, nabrałem przeświadczenia o jej znakomitem działaniu.

Edmund Medeotti
proboszcz w Trojstvo (Kroacya).

Zasyłam Panu słowa niewypowiedzianej wdzięczności, bo środek Pański pomógł już wielu, którym żaden lekarz nie mógł dopomódz, i proszę ponownie o 3 flaszki Germana esencyi żołądkowej jak tylko można najprędzej. **Józefa Edler**
naucz. w szkole robót w Osterwitz (Styrya).

Pańska Esencya żołądkowa jest doskonałym środkiem do restauracyi soków żywotnych. przedłużających życie, wzmacniających nerwy i czyniących ciało odporniejszem na rozmaite choroby. Szczególniej jednak pobudza ona trawienie, potęguje apetyt a przez to przyczynia się do odżywienia chorego żołądka.

Józef Taraboschia, adw. w Belovar.

Mam zaszczyt zawiadomić WPana, że Pańska wyborna esencya oddaje mi w mojej chorobie żołądkowej bardzo dobre usługi, a przy zatkaniu okazała się znakomitą. Proszę więc przyjąć moje najszczersze podziękowanie wraz z zapewnieniem, iż będę starał się i nadal każdemu Pański kapitalny środek jak najgoręcej zalecać.

Marya Gugg, właśc. gruntu
Grossgeisfeld, obok Ligist (Styrya).

Donoszę Panu uprzejmie. że Pańska esencya żołądkowa uwolniła moją żonę całkowicie od jej cierpień żołądka, wskutek czego proszę o łaskawe przysłanie mi jeszcze 9 flaszek.

Andrzej Höfer
Mitterdorf obok Gottschee (Kraina).

Ja, niżej podpisany, mogę ku pociesze wszystkich cierpiących na żołądek stwierdzić, że w Germana esencyi żołądkowej znalazłem odpowiadający istotnie mym wymaganiom środek, który polecam jak najgoręcej.

Julianna Pruttes, córka właśc. ziem.
w Feisternitz 36, P. Eibiswald (Styrya)

Znajdując się już na drodze do wyzdrowienia i mogąc jeść wszystko, wyrażam Panu niniejszem najserdeczniejsze dzięki za Pańską esencyę, którą staram się w kołach moich znajomych jak najusilniej polecać cierpiącej ludzkości. **J. Freisleben**
w Liebeswar, p. Hostań (Czechy).

Z przyjemnością mogę Germana esencyę żołądkową zarówno dla jej miłego smaku jak i jej skuteczności jak najgoręcej polecić wszystkim cierpiącym. Większa część podobnych środków pociąga za sobą obok gwałtownych bólów brzucha jeszcze i cały szereg nieprzyjemnych działań ubocznych, których przy Germana esencyi żołądkowej całkiem brak, a działanie jej jest mimo tego znakomite.

Dr. Rud. Schlumpf w Belovar.

Hotel Saski

naprzeciw c. k. Sądu krajowego

we Lwowie, ul. Batorego l. 20

Z KOMFORTEM URZĄDZONY

CENY UMIARKOWANE

a mianowicie:

pokoje od Kor. 1·40 i wyżej

wraz z pościelą

6149 poleca się

i o łaskawe względy
najuprzejmiej uprasza

Zarząd Hotelu Saskiego.

Cennik darmo **Jan Jorgo**

zegarmistrz, c. k. sąd. zaprzys. taksator, skład fabryczny:
WIEDEŃ III. RENNWEG 75.

Proszę żądać mego wielkiego cennika, który państwo otrzymacie **darmo i opłatnie**. Wszelkiego rodzaju zegarki po cenach fabrycznych. Towary srebrne i złote. **Kolczyki i pierścienie z brylantami** wcale nie drogie. Obsługa odbiorców najściślej rzetelna, oszukaństwo bezwarunkowo wykluczone. **Warsztat** dla zegarków nowych oraz porządnych, tanich reparacyj. W każdego rodzaju zegarku wstawia się nową sprężynę za 40 ct. **Niklowy kotwiczny remontoar** „System Roskopf Patent“ na kamykach osadzony, z masywn. mechanizmem szwajcarskim zł. 2·20. **Prawdz. srebrny Remontoar** na kam. osadzony zł. 3·20. **Prawdz. srebrny Remontoar kotw.** „Syst. Roskopf Pat.“ na kam. osadz. 3 srebrne kop. zł. 5·—. **Praw. srebrny remontoar tulski** 3 silne srebrne kop. na kam. zł. 6·50. **Prawdz. 14 karat. remont. damski** na kamykach z dobrym mechanizmem zł. 9·— **Prawdz. srebrny łańcuszek**, masywny, wagi 15 gr. zł. 1·—. **Dobry budzik** w nikl. kop. zł. 1·20. **Zegar wahadłowy** z dwoma wagami, bijący, w pięknej szafce, 130 cm. długości zł. 11·— **i wyżej.** 6020

Za nabyte i reparowane zegarki daje się najrzetel. GWARANCYE
Nienadający się towar przyjmujemy bez przeszkody z powrotem.

ROZDZIAŁ IX. PRZEWODNIK PO GALICYI.

Wykaz ważniejszych miejscowości z podaniem powiatu, stacyj pocztowych, telegraficznych i kolejowych; władz autonomicznych, rządowych i sądowych; szkół, lekarzy, notaryuszów, adwokatów, aptek, oraz jarmarków i targów.

Adamówka **w** [Jarosław], 2 (Jarosław), **szk** 1-kl. miesz.

Albigowa 2000 m. **w** [Łańcut], 2 (Łańcut), **szk** 4-kl. miesz., szkoła koszykarska, szkoła gospodyń wiejskich. Kasa Reiffeisena.

Alwernia **m** [Chrzanów], 3 **szk** 1-kl. miesz., **lek** Bednarski Józef, **targ** w 3 środę każdego miesiąca.

Andrychów 4000 m. **m** [Wadowice], 3 **sąd p, szk** 5-kl. m. 5-kl. ż., **not** Horak Franciszek, **adw** Malec Jan dr., Homme Maryan, **lek** Landau Schachna, Wróblewski Wincenty, Zborowski Józef, **apt** 1, **targ** co wtor., w 1 wtor. mies. na bydło.

Antoniów **w** [Tarnobrzeg], (Radomyśl n. Sanem, Zbydniów), **szk** 2-kl. miesz. Gminna kasa Pożyczk.

Babica **w** [Rzeszów] (Czudec)

Babice nad Sanem, **m** [Przemyśl], 2 (Krzywcza Dynów) **szk** 1-kl. miesz, **jarm** 4 V, 6 VI, 24 VIII, 29 IX.

Babin **w** [Kałusz], (Bednarów Kałusz) **szk** 1-kl. miesz.

Babin **w** [Horodenka], (Stefanówka)

Bachórz **w** [Brzozów] (Dynów)

Bachorzec **w** [Przemyśl], 2 (Dynów) **szk** 2-kl. miesz.

Baginsberg [st. Kołomyja], 3 (Kołomyja).

Bałnica **w** [Lisko] (Wola Michowa Cisna Lisko)

Balice 2000 m. **w** [Kraków], 3 (Zabierzów) **szk** 2-kl. miesz.

Baligród 1600 m. **m** [Lisko], (Lisko) **sąd p, szk** 2-kl miesz. **lek** Robel Wiktor, **not** vacat, **adw** Jonas Kazimierz dr., **apt** 1

Balin **w** [Chrzanów], (Chrzanów), **szk** 2 kl. miesz.

Baranów 1800 m. **m** [Tarnobrzeg], 3 **szk** 4-kl. miesz., **lek** Meller Jakób, **apt** 1, **targ** każd. wtor.

Barciec **w** [Nowy Sącz] (Stary Sącz)

Barszczowice **w** [Lwów], 1 **szk** 2-kl. miesz.

Bartatów **w** [Gródek k. Lwowa], 1 (Mszana), **szk** 1-kl. miesz.

Barwald górny **w** [Wadowice] (Kalwarya)

Barwinek **w** [Krosno], 3 (Iwonicz) **szk** 1-kl. miesz.

Barycz **w** [Brzozów], 2 (Błażowa Rzeszów) **szk** 1-kl. miesz

Barysz 4400 m. **m** [Buczacz], 2 (Monasterzyska Jezierzany), **szk** 4-kl. miesz. Gminna kasa pożyczk.

Basiówka **w** [Lwów]. (Nawarya Glinna Nawarya) **szk** 1-kl miesz.

Basznia **w** [Cieszanów], (Lubaczów) **szk** 2-kl. miesz.

Batiatycze 3300 m. **m** [Żółkiew] (Kamionka Strumił).

Baworów **w** [Tarnopol], 2 (Mikulińce, Proszowa). **szk** 2-kl miesz.

Bednarów **w** [Stanisławów], 2 **szk** 1-kl. miesz.

Bełz 5100 m. **m** [Sokal], 1 **sąd p**, **szk** 5-kl m. 5-kl ż., **lek** Frostig Hersch i Siewierski Piotr, **not** Sawczyński Hilary, **adw** Wilkowski Emil, **apt** 1, **jarm** 9 i 31 I, 17 III, 28 IV, 24 VI, 1 VIII, 13 X, 26 XI, 12 XII, **targ** co poniedz.

Bełzec **w** [Rawa Ruska], 1 **szk** 2-kl. miesz.

Bełzec **w** [Złoczów], (Skwarzawa)

Beremowce **w** [Złoczów], (Olejów Zborów), **szk** 1-kl miesz.

Beresko **w** [Lisko] (Hoczew, Lisko)

Berezów Wyż. **i** Śr. 3900 m **w** [Peczeniżyn] (Jabłonów, Kołomyja), **szk** 2-kl. miesz.

Berezowica W. **w** [Tarnopol], (Ostrów, Tarnopol) **szk** 2-kl. miesz.

Bereżnica Król. **w** [Żydaczów], 1 (Żydaczów), **szk** 1-kl. miesz., **szk** niż. rolnicza

Besko 2600 m. **w** [Sanok], 3 **szk** 2-kl miesz.

Bestwina **w** [Biała], 3 (Biała Dziedzice), **szk** 2-kl. miesz.

Biadoliny Szlach **w** [Brzesko], 3 (Brzesko) **szk** 2-kl. miesz.

Biała 8300 m. **m** 3 **er**, **r. pow.** pr. Dr Łazarski Stanisław, **star** Biesiadecki Maciej, **sąd p, szk** m 3-kl. wydz. pol. z 4-kl posp., 5-kl. wydz. z 4-kl. posp. i ogród. frebl., **lek** Guras Antoni, Nycz Wincenty (fiz.), Czyżyk Ferdynand, Gerber R. (dent.), Hess Ernest, Macher Oswald, Kwieciński Maciej Zygmunt, Kapelusz Eugeniusz, Łodygowski Jan, Sroczyński Juliusz, Steuer Alfred, **not** Myciński Jan, **adw** Rosner Jan dr., Arnold Marek dr., Rosner Jan dr., Apfelbaum Marek dr., Aronsohn Maurycy dr., Reich Samuel dr., Schmetterling Józef dr., Gross Baruch dr., Plesner Abraham dr., **apt** 2, **inż cyw** Katz Bernard, Pfister Rudolf, **jarm** na tow. kram. 3-go poniedziałku po 3 Król., 2-go poniedz. po św.

Janie Nep., 1-go poniedz. po św. Jakubie Ap., 1-go poniedz. po św. Szymonie i Judzie. [Trwają po 3 dni], **targ** co wtor. czwart. i sobotę. Fabryka papieru Braci Fiałkowskich.

Biała Czortkowska 4100 m **w** [Czortków] 🚂 (📯 ☊ Czortków)

Biały Dunajec 2000 m. **m** [N. Targ] ✉ 🚂 (📯 ☊ Poronin).

Białka **w** [Nowy Targ], ✉ (📯 ☊ 🚂 Nowy Targ), **szk** 2-kl. miesz.

Białobożnica **w** [Czortków] 📯2 ☊ (🚂 Kalinowszczyzna) **szk** 2-kl miesz., **lek** Stoklasa Józef.

Białykamień 3700 m. **m** [Złoczów], 📯1 ☊ (🚂 Złoczów), **szk** 2-kl. miesz., **lek** Malcburg Henryk i Urysz **jarm** 2 I, w poniedziałek po niedz. zapust., w poniedz. po niedz. św. Tomasza, we wtor. po Ziel. Św., 2-go dnia po św. Piotrze i Pawle, 2-go dnia po św. Krzyżu, na św. Filipa [wszystkie wedle kal. rusk.] **targ** co 2-gą środą.

Biecz 3500 m. **m** [Gorlice], 📯3 ☊ 🚂 **sąd p**, **szk** 5-kl. męsk. i 5-kl. żeńsk., **lek** Katyński Ludwik, **not** Gawroński Bolesław, **adw** Maciejowski Michał, **apt** 1, **jarm** na bydło każd. 1-go poniedz. po 25 I, po 24 II, po 24 III, po 20 IV, po 25 V, po 29 VI, po 10 VIII, po 15 IX, po 17 X, po 11 XI, po 6 XII, **targ** co poniedz.

Bielcza **w** [Brzesko], ✉ (📯 🚂 Biadoliny ☊ Brzesko), **szk** 2-kl. miesz

Bieńczyce **w** [Kraków] 🚂 (📯 Mogiła, ☊ Kraków)

Bieniawa **w** [Podhajce] ✉ (📯 Siemikowce, ☊ Mikulińce 🚂 Denysów), **szk** 1-kl miesz.

Bierzanów **w** [Wieliczka], 📯3 ☊ 🚂 **szk** 4-kl. miesz.

Biezdziedza **w** [Jasło], ✉ (📯 ☊ Kołaczyce 🚂 Jasło), **szk** 2-kl. miesz.

Bilcze Złote 3400 m. **w** [Borszczów], 📯3 🚂 (☊ Jezierzany k. Cz.), **szk** 3-kl. miesz

Biłka szlachecka **w** [Lwów], ✉ (📯 Gaje k. Lwowa, ☊ Barszczowice), **szk** 3-kl. miesz.

Bircza 2100 m. **m** [Dobromil], 📯2 ☊ (🚂 Przemyśl), **sąd p**, **szk** 4-kl. miesz., **lek** Marynowski Józef, Dornfest Abraham, **not** Daniłowicz Mihał, **apt** 1, **jarm** 2 I, 29 VI, 4 X, **targ** co środy. Towarzystwo zaliczkowe.

Biskowice 2400 m. **w** [Sambor] 📯 (☊ 🚂 Sambor).

Biskupie lanckorońskie **w** [Brzesko] ✉ (📯 ☊ Zakliczyn)

Blizne 2700 m **w** [Brzozów], ✉ (📯 Jasienica ☊ Brzozów), **szk** 2-kl. miesz.

Błażowa 4800 m **m** [Rzeszów], 📯2 ☊ (🚂 Rzeszów) **szk** 4-kl. miesz., **lek** Sieniewicz Michał, **apt** 1, **jarm** 7 I, 12 III, 8 V, 2 i 27 VII, 30 IX, 12 XI, **targ** co poniedz.

Błudniki **w** [Stanisławów], 📯2 (☊ 🚂 Halicz) **szk** 1-kl. miesz.

Bobiatyn **w** [Sokal], ✉ (📯 ☊ Tartaków, 🚂 Sokal), **szk** 1 kl. miesz.

Bobowa **m** [Grybów], 📯3 ☊ 🚂 **szk** 4-kl. miesz., szkoła koronkarska, **lek** Zarzycki Emanuel, **targ** co czwart.

Bobrek ad Oświęcim **m** [Chrzanów], 📯3 ☊ (🚂 Oświęcim), **szk** 1-kl miesz. Cegielnia parowa.

Bóbrka lub Boberka **w** [Krosno], ✉ (📯 ☊ Chorkówka, 🚂 Krosno), **szk** 2-kl. miesz. Kopalnia nafty. Kasa Reiffeisena.

Bóbrka 5300 m **m**, 📯1 ☊ 🚂 **r pow** pr. Mycielski Stanisław, **star** posada opr., **sąd p**, **szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż., **lek** Borysiewicz Wiktor, (fiz.) Czerwiński K., Gabryszewski Tadeusz, **not** Adamski Robert, **adw** Luft Dawid dr., Rosenthal Joachim dr., **apt** 1, **jarm** 13 I, w poniedz. po rusk. niedz. palm. 22 VII, 30 X.

Bobrowa z Wolą Bobrowską **w** [Ropczyce], ✉ (📯 ☊ Dębica)

Bobrówka **w** [Jarosław], 📯2 🚂 (☊ Jarosław), **szk** 1-kl miesz.

Bochnia 10100 m **m**, 📯3 **er** ☊ 🚂 **r pow** pr. Hanusz Ant. **star** Kerekjarto Michał rad. nam, **s pow**, **szk** c. k. wyż. gimn. z jęz. wykł. pols., 3-kl. wydz. m. poł. z 4-kl. lud., 5 kl. wydz żeń. z 4 kl. lud., 4 kl. męska im. Brodzińskiego, 4 kl. żeń. im. św. Jadwigi, 4 kl. żeń. im. król. Barbary, **lek** Pietrzycki Antoni (fiz.), Fränkel Józef, Górski Czesław, Nodzyński Bolesław, Oświęcimski Feliks, **not** Hanusz Antoni, **adw** Zakrzewski Ferdynand dr., Maiss Ferdynand dr., Wcisło Andrzej dr., Michnik Władysław dr., Popiel Michał dr., Müller Gędale [Gustaw] dr., **apt** 2, **cyw geom** Zygmuntowski Józef, Niewiadomski-Prus Maciej, **jarm** 2 I, w poniedz. po niedz. mięsop., w poniedz. po 3 niedz. postu [trwa 4 dni], co czwart. każd. tyg do Wniebowst. P., w piąt. po B. Ciele, 24 i 30 VI, 22 VII, 10 VIII, w poniedz. po Podwyż. św. Krz., w poniedz. po Różańcu, 11 i 25 XI, **targ** co czwart.

Bodaki **w** [Gorlice], ✉3 (🚂 Gorlice, 📯 Ropica Ruska, ☊ Gorlice).

Bogdanówka 2200 m **w** [Skałat], 📯2 ☊ 🚂 **szk** 2-kl. miesz.

Bogoniowice **w** [Grybów] 🚂 (📯 ☊ Ciężkowice)

Boguchwała **w** [Rzeszów], 📯3 ☊ 🚂 **szk** 1-kl miesz., **cyw inż** Angerman Klaudyusz.

Bogumiłowice **w** [Brzesko,] 📯3 ☊ 🚂 **szk** 1-kl. miesz.

Bohorodczany z Bohorodczanami Staremi 8700 m **m**, 📯2 ☊ (🚂 Stanisławów), **r pow** pr. Szeliński Józef, **star** Wasilewski Seweryn, **s pow**, **szk** 5-kl. męska i 5-kl. żeńska, **adw** Ax Abraham Elie

dr., **not** Pelewicz Teodozy, **lek** Serkowski Roman (fiz.), Ferensiewicz Michał okręg., Neuberger Szulim, **apt** 1, **jarm** 14 I, w środop. [rusk.] 7 VII, 8 X, **targ** co wtor. i piątki.

Bojanów **m** [Nisko], 📯3 ⚡ (🚂 Nisko), **szk** 1-kl. miesz.

Bolechów 6500 m **m** [Dolina], 📯2 ⚡ 🚂 **s pow**, **szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż., rząd. dla nadz. lasowych, **lek** Blumenthal Jakób, Ikałowicz Leon, Podłuski Mikołaj, **not** Karabiński Julian, **adw** Kleinberg Józef dr., Kolasiński Tomasz em. radca w. sądu, **apt** 1, **jarm** 18 I, 5 V, 11 VII, 26 IX, **targ** co poniedz.

Bolechowce lub Bołchowce **w** [Drohobycz], ✉ 🚂 (📯 ⚡ Drohobycz) **szk** 1 kl. miesz.

Bolechowice **w** [Kraków], ✉ (📯 ⚡ 🚂 Zabierzów), **szk** 2 kl. miesz.

Bolęcin **w** [Chrzanów], ✉ 🚂 (📯 ⚡ Trzebinia)

Bolesław **w** [Dąbrowa], 📯3 ⚡ (🚂 Tarnów) **szk** 2-kl. miesz. Gminna kasa pożyczkowa.

Bołszowce 4900 m **m** [Rohatyn], 📯2 ⚡ 🚂 **szk** 5-kl. miesz., **lek** Halarewicz Bazyli i Damm Albert, **not** vacat, **apt** 1, **jarm** 2 i 28 I, 15 II, 16 VII, 27 VIII, 20 XI, **targ** co poniedz. 3 Instytucye kredytowe.

Boratyn **w** [Jarosław], 📯2 (🚂 ⚡ Jarosław), **szk** 1-kl. miesz.

Borek Stary w [Rzeszów], ✉ (📯 ⚡ Tyczyn. 🚂 Rzeszów), **szk** 1 kl. miesz.

Borki Wielkie 2300 m w. [Tarnopol], 📯2 ⚡ 🚂 **szk** 2-kl. miesz

Borowa **m** [Mielec], 📯3 (🚂 ⚡ Mielec) **szk** 2-kl. miesz. **targ** co 2 wtorek.

Borszczów 4600 m. **m** 📯3 ⚡ 🚂 **r pow** pr. M. Dunin hr. Borkowski. **star** Mühlner Karol, **s pow szk** 5-kl. męska i 5-kl. żeńsk, **not** Witosławski Nieczuja Teofil, **adw** Dorundiak Michał dr., Fried Izydor dr. i Thumim Józef, **lek** Mosler Maksymilian (fiz.), Kittner Jakób, Soniewicki Teod. i Agatstein Józef, **apt** 1, **cyw inż** Grzegorzewski Stanisław, **targ** co poniedz Powiatowa kasa zaliczkowa i oszczędności.

Bortniki Naddniestrzańskie **m** [Bóbrka], 📯1 ⚡ 🚂 **szk** 2 kl.

Borynia 1700 m w [Turka] 📯2 ⚡ (🚂 Stary Sambor), **s pow, szk** 1-kl. miesz., **not** Daniłowicz Andrzej, **apt** 1, **lek** Jüngst Wac.

Borynicze w. [Bóbrka], 📯1 ⚡ 🚂 **szk** 2-kl. miesz.

Borysław 11631 m **w** [Drohobycz], 📯1 ⚡ 🚂 **szk** 5-kl. miesz., 4-kl. m., **lek** Berman Dawid, Loew Bernard, Kapellner Maks, Dwernicki Stanisław, **apt** 1, **targ** co czwart. Kopalnie nafty i wosku ziemnego 2 Instytucye kredytowe.

Borzęcin 5300 m **w** [Brzesko], 📯3 (🚂 ⚡ Słotwina) **szk** 2-kl. miesz

Bratkowce **w** [Stanisławów], 🚂 ✉ (📯 ⚡ Stanisławów)

Brodki **w** [Lwów], 📯1 (🚂 ⚡ Mikołajów), **szk** 2-kl. miesz.

Brody 17400 m **m** 📯1 **er** ⚡ 🚂 **r pow** pr. Sala Oktaw., **star** Władysław hr. Russocki rad., **s pow, szk** gimn. im. Rudolfa, wydz. ż. poł. z 4-kl. lud. i 3-kl. wydz. m. poł. z 4-kl. posp., 4-kl. żeń., **not** Gromnicki Józef Hołub Stanisław, **adw** Byk Jakób dr., Gros Bernard dr., Kiniower Chaim Saul dr., Schaff Albert, Wagner Samuel dr., **lek** Aufrecht Ozyasz, Jung Adolf Kallach Feliks, Friedberg Józef, Schapira Aleksander, Sołtysik Stanisław, Strumiński Adam i Weissman Leon, **apt** 4, **cyw geom** Jaworski Fr. **jarm** 20 X, 19 III, 5 V, 10 VIII, 10 IX, 30 X i 15 XII, **targ** co poniedz. 3 instytucye kredytowe.

Bronowice M. **w** [Kraków], ✉ (📯 ⚡ 🚂 Łobzów) **szk** 2-kl. miesz.

Brušnik **w** [Grybów], 📯3 (⚡ Ciężkowice, 🚂 Bogoniowice-Ciężkowice) **szk** 2-kl. m.

Brusno Nowe **w** [Cieszanów] 📯 (⚡ 🚂 Horyniec).

Brzesko 3400 m **m** 📯3 ⚡ (🚂 Słotwina) **r. pow** pr. Götz-Okocimski Jan, **star** Trzaskowski Ludzimir. **s pow, szk** 5-kl. męska i 5 kl. żeńska, **lek** Bernacki Franc., Bednarzewski Szymon, Nycz Henryk, Berger Marek, **not** Wisłocki Stan. **adw** Parvi Ludwik dr., Górski Piotr dr., Herschthal Stefan dr., **apt** 1, **cyw geom** Merak Michał, **jarm** co 3 wt. w mies. **targ** co wtor.

Brzeżany 11400 m **m**, 📯1 **er** ⚡ (🚂 Potutory), **r pow** pr. Traczewski Kazimierz, **star** Dzieduszycki Maurycy hr., **s obw** pr, Prussnig Willibald r. dw., w.-pr. Kaszewko Maciej, **szk** w. gimn., 5-kl., m. i 5-kl. ż., **not** Morwitz Karol i Rudnicki Jan, **adw** Nagler Aron dr., Pohl Juda dr., Rawics Jakób dr., Halpern-Oberländer Natan, Schätzel Stanisław dr., Schänker Mojżesz dr., Schüssel Adolf. **lek** Falk Chaim, Skibicki Adam (fiz.), Teitelbaum Melech, Uranowicz Tad., Marienberg Majer, Kowenicki Adam, Hordyński Jędrzej, **cyw geom** Kieswetto Antoni, **apt** 2, **kom** pow. uzup. 55 pp. i 7 p. uł., **jarm** 13 I, 3 II 16 i 24 IV, 21 V, 6 VIII, 20 IX, 13 X, 26 XI, 18 XII, **targ** co poniedz. i piąt.

Brzezie **w** [Bochnia], 📯3 (⚡ Niepołomice 🚂 Podłęże) **szk** 2-kl. miesz.

Brzeziny Dol. i Gór. 2900 m **w** [Ropczyce], ✉ (📯 Wielopole Skrzyńskie ⚡ 🚂 Ropczyce) **szk** 2 kl. miesz.

Brzeźnica **w** [Bochnia], ✉ (📯 ⚡ 🚂 Bochnia) **szk** 1-kl. miesz.

Brzeźnica Malow. i Radwańska **w** [Wadowice],

Brzostek 1300 m **m** [Pilzno], (Dębica), **s pow szk** 4-kl. miesz **lek** Lewicki Zygmunt, **not** Bieliński Mieczysław, **apt** 1, **targ** co 2 środę. Kopalnia nafty. Tow. Zaliczkowe.

Brzozdowce 2600 m **m** [Bóbrka], 1 (Rozdół Borynicze), **szk** 5-kl. miesz.

Brzozów 4300 m. **m,** (Zarszyn) **r pow** pr. Urbański Mieczysław, **star** Bielawski - Zaremba Walenty, **s pow szk** 6-kl. m. i 6-kl ż., **lek** Lic Henryk (fiz.), Niziołek Paweł, **not** Narajewski Józef, **adw** Festenburg Gerard Eugeniusz, Daniec Wincenty dr., **apt** 1, **jarm** 6 I, 6 II, 16 III, 23 IV, 26 V, 29 VI, 22 VII, 24 VIII, 14 IX, 4 X, 1 IX, 4 XII, **targ** co pon. 4 Instytucye kredyt.

Brzuchowice **w** [Lwów], 1 (Lwów 3) **szk** 1-kl miesz. Stacya klimatyczna.

Bucniów **w** [Tarnopol] (Ostrów koło Tarnopola, Tarnopol)

Buczacz 11800 m **m,** 2 **er,** **r pow** pr. Błażowski Maryan br., **star** Bernacki Ludwik. **s pow, szk** Gimn., 3-kl. wydz. m. poł. z 4-kl. posp. i 3-kl. wydz. ż. poł. z 4-kl. posp., 4 kl. posp. męska i 4 kl. posp. żeń., **lek** Hirschler Mieczysław (fiz.), Kroo Józef, Krzyżanowski Edw., Nacht Febiasz, Nacht Edmund, Feller Abraham, Mogilnicki Włodzimierz, Binenwald Jakób, **not** Czechowicz Wincenty, **adw** Alter Leon dr., Ausschnitt Izydor dr., Lisowski Jan dr., Meerengel Emanuel dr., Reiss Emanuel dr., Stern Henryk dr., **apt** 1, **targ** co cz.

Buczkowice 2100 m **w** [Biała], 3 (Łodygowice Biała) **szk** 2-kl. m. **lek** Miodoński Franc szek (lek. okr.).

Budyłów **w** [Brzeżany] (Kozowa, Jezierna)

Budzanów 5400 m **m** [Trembowla], 2, (Kalinowszczyzna), **s pow szk** 4-kl. miesz., **adw** Landesberg Nuchim dr., **lek** Feuerstein Łazarz, **not** vacat **apt** 1, **targ** co czwart.

Budzów **w** [Myślenice], (Zembrzyce, Maków Skawce), **szk** 2-kl. miesz.

Bukaczowce 3500 m **m** [Rohatyn], 1 **szk** 4-kl miesz., **lek** Porycki Bronisław, **apt** 1, **jarm** 2 I, 23 II, 4 III, środa po rusk. Wielkiejnocy, wtorek po rusk. Ziel. św., 7 VII, 10 IX, 2 XI, 4 XII.

Bukowsko 1800 m **m** [Sanok] 2, (Dąbrówka), **spow szk** 4-kl. miesz., **lek** Chotimer Izak, **not** Rozłucki Klemens, **apt** 1, **jarm** 14 II, 5 VII, **targ** co czwart.

Burkanów 2500 m **w** [Podhajce] (Złotniki, Wiśniowczyk, Mikulińce), **szk** 1-kl. miesz.

Bursztyn 4400 m **m** [Rohatyn] 1 **s pow szk** 4-kl. miesz., **not** Wiewiórski Jan, **adw** Cyga Leszek dr., Ruhrberg Zygmunt dr., Malz Dawid dr., **apt** 1, **jarm** 18 I, 23 IV. 27 VII., 12 XII, **targ** co poniedz.

Busk 6700 m **m** [Kamionka Strumił.], 1 (Krasne), **s pow. szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż., **lek** Zaorski Bronisław, Adlerstein Aron, **not** Schiller Antoni, **adw** Auerbach Szymon dr., Hahn Stanisław dr., **apt** 1, **jarm** (wedł. kal. rusk), 7 I, 8 II, w poniedz. po niedz. zap., w środę W. Tyg., 26 III, 9 V, 12 i 30 VI, 20 VII, 7 VIII, 1 i 18 X, 22 XI i 6 XII, **targ** co czwart.

Busowisko **w** [Stary Sambor], (Spas)

Buszcze **w** [Brzeżany], 1 (Brzeżany, Potutory), **szk** 1-kl.m.

Butyny 2400 m **w** [Żółkiew] (Mosty Wielkie)

Bybło **w** [Rohatyn], 2 (Bołszowce), **szk** 1-kl. m.

Byczyna **w** [Chrzanów] (Chrzanów)

Bystra **w** [Biała] (Biała)

Byszów **w** [Sokal], 1 (Stojanów, Sokal) **szk** 1-kl. miesz.

Bzianka **w** [Sanok], (Wróblik Szlachecki, Rymanów)

Ceperów **w** [Lwów], (Jaryczów Nowy) **szk** 1-kl. miesz.

Cetula **w** [Jaworów], (Jaworów)

Chabówka **w** [Nowy Targ], 3, **szk** 1 kl. miesz.

Chatki Złotnickie **w** [Podhajce] (Złotniki, Wiśniowczyk. Mikulińce)

Chełm **w** [Bochnia], 3 (Kłaj, Bochnia), **szk** 1-kl. miesz.

Chełmek **w** [Chrzanów] (Bobrek)

Chlebiczyn **w** [Kołomyja] (Otynia)

Chlebowice W. 2500 m **w** [Bóbrka], 1 **szk** 2-kl. miesz. 3 Instyt kred.

Chłopczyce **w** [Rudki], (Koniuszki Siem.)

Chłopy 2900 m **w** [Rudki] (Komarno)

Chmielnik 2800 m **w** [Rzeszów] (Tyczyn, Rzeszów), **szk** 1-kl miesz.

Chmielów **w** [Tarnobrzeg], 3 **szk** 2-kl. miesz.

Chmielówka **w** [Trembowla], 2, (Strusów, Mikulince), **szk** 2-kl. miesz.

Chochołów **w** [Nowy Targ], (Czarny Dunajec, Nowy Targ) **szk** 1-kl. miesz.

Chocimierz 2900 m **m** [Horodenka], 2 (Tłumacz, Tyśmienica), **szk** 4-kl. miesz., **jarm** na Nowy Rok, w poniedziałek zapust.. na św. Aleksego, w czwar. prz. Ziel. św., w dz. nar. św. Jana, na św. Michała, w dz. św. Różańca, na św. Mikołaja (podł. kal. rusk.), **targ** co poniedz.

Chocin **w** [Kałusz], (Kałusz)

Chocznia **w** [Wadowice] (Wadowice)

Chodaczków Mały **w** [Tarnopol] (Borki Wielkie)

Chodaczków Wielki 2600 m **m** [Tarnopol], 2, **szk** 4-kl. miesz.

Chodorów 4000 m **m** [Bóbrka], 1, **s pow szk** 6-kl. męska i 6-kl. żeń., **lek** Bober Jan Kanty i Jasilkowski Maryan, **not** Pogonowski Gwido, **adw** Brill Edmund dr., Semilski Teobald dr., **apt** 1, **jarm** 9 I, 5 V, 13 VII, 12 X, **targ** co czw. 3 instytucye kredytowe.

Chodowice **w** [Stryj] (Gelsendorf-Komarów, Stryj)

Chołojów 4000 **m** [Kamionka Strum.] 1, (Lwów), **szk** 4-kl. miesz., **jarm** 6 VI. **targ** co poniedz.

Chorkówka **w** [Krosno]. 3 (Krosno) **szk** 1-kl. miesz. Fabryka Nafty Fibicha i Stawiarskiego.

Chorośnica **w** [Mościska], 1, **szk** 1-kl. miesz.

Chorostków 6789 m **m** [Husiatyn] 2, **szk** 4-kl. m., z dop. kurs. rol. i 4-kl. ż., **lek** Auerhahn Wilhelm, **apt** 1, **targ** co pon. 2 instyt. kredytowe.

Chorzelów **w** [Mielec] 3 **szk** 1-kl. m.

Chotylub **w** [Cieszanów], 1, (Cieszanów), **szk** 1-kl. miesz

Chrewt **w** [Lisko], 2 (Lutowiska, Ustrzyki) **szk** 1-kl. miesz.

Chrostowa Podegrodzie **w** [Bochnia] (Bochnia)

Chrzanów 10200 m **m** 3 **er** **r pow** pr. Wodzicki Antoni hr., **star** Czermak Edw., **s pow, szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż., 4-kl. fundacyi br. Hirscha, **lek** Berggrünn Alfred (fiz.), Hochbaum Oskar, Rieser Adolf, Wojnarowski Kazimierz Witold, **not** Romowicz Leon. **adw** Keppler Zygmunt dr., Kremer Józef dr., Gaszyński Antoni dr., Rieser Izrael dr., **apt** 1, **jarm** w drugi pon. po 3 Król., w pon. po Oczyszcz. N. M. P., w dzień św. Jakóba i Filipa, w dzień św. Małgorzaty, w dzień św. Jana Chrzciciela, w dzień Wniebowzięcia M. P., na św. Jakóba ap., na św. Franciszka Borgiasza, na św. Szymona i Judy, na św. Marcina ap., w d. św. Mikołaja bisk., **targ** co czwartku.

Chwałowice **w** [Tarnobrzeg], 3, (Radomyśl nad Sanem, Zbydniów), **szk** 1-kl. miesz.

Chyrów 2900 m **m** [Stary Sambor], 2 **szk** 4-kl. m. i 4-kl. ż., **lek** Mężyk Jan, **apt** 1, **targ** co środy.

Cięcina 2900 m **w** [Żywiec], (Węgierska Górka), **szk** 4-kl. miesz.

Cieklin 1050 m. **w** [Jasło], 3 (Żmigród Nowy, Jasło), **szk** 2-kl. miesz., Gminna kasa pożyczk.

Cieniawa **w** [Grybów]. 3 (Grybów) **szk** 1-kl. miesz.

Cieszanów 5200 m **m**, 2 (Oleszyce), **r pow** pr. Gnoiński Jan, **star** Chrząszczewski Seweryn, **sąd p**, **szk** 5-kl miesz., **lek** Piotrowski Edward (fiz.), **not** Glazarewicz Maryan, **adw** Nurkowski St. dr., **apt** 1, **cyw inż** i **cyw geom** Zabokszycki Aleksander, **targ** co wtorku. Towarzystwo zaliczkowe.

Ciężkowice 1900 m **m** [Grybów], 3 **sąd p**, **szk** 5-kl. miesz., **lek** Mańkowski Kazimierz, **not** Wiśniowski Leopold, **apt** 1, **targ** co poniedziałku. Kopalnie węgla kamiennego.

Cieżów **w** [Stanisławów] (Stanisławów).

Cisna **w** [Lisko] 3 **szk** 1-kl. miosz., **lek** Markiewicz Jan

Cło **w** [Kraków] 3 (Pleszów Czyżyny) **szk** 1-kl. miesz.

Cmolas 2300 m **w** [Kolbuszowa,] 3 (Kolbuszowa Sędziszów), **szk** 2-kl. miesz.

Cucyłów **w** [Nadwórna], 2 (Nadwórna Tyśmieniczany), **szk** 1 kl. miesz.

Czaniec 2600 m **w** [Biała] (poczta Kęty), Fabryka papieru, tektur i masy drzewnej Braci Fiałkowskich.

Czarna ad Pilzno **w** [Pilzno] 3 **szk** 2-kl. miesz.

Czarna z Kotkami **w** [Łańcut] ✉ (Łańcut)

Czarna ad Ustrzyki 2000 m [Lisko] 2 (Lutowiska, Ustrzyki) **szk** 2-kl. miesz.

Czarna przy Witkowicach **w** [Ropczyce], ✉ (Sędziszów)

Czarna Wieś 3000 m **w** [Kraków] (Kraków).

Czarnokońce Wielkie 2700 m **w** [Husiatyn], 3 (Probużna, Hadyńkowce)

Czarnołożce 2400 m [Tłumacz], (Tyśmienica).

Czchów **m** [Brzesko], 3 (Okocim, Słotwina), **szk** 4-kl. miesz., **lek** Janczy Franciszek.

Czechów **w** [Buczacz], (Monasterzyska).

Czerchawa **w** [Sambor], 2 (Podbórz Sambor) **szk** 1-kl. miesz.

Czerkasy **w** [Lwów], (Szczerzec), **szk** 1-kl. miesz.

Czerlany **w** [Gródek k. Lwowa], 1 (Gródek k. Lw.), **szk** 2-kl. miesz., fabryką papieru

Czermin **w** [Mielec], 3, (Mielec) **szk** 1-kl. miesz.

Czermna 2500 m **w** [Jasło], ✉ (Ołpiny, Skołyszyn, Biecz), **szk** 2-kl. miesz.

Czernelica 3400 m **m** [Horodenka] 2

(, Horodenka), **szk** 2-kl. miesz., **lek** Karabiński Edmund, **targ** co poniedz

Czernichów **w** [Kraków], 3 (Kraków), **szk** 4-kl. miesz., kraj śred. szk. rolnicza, **lek** Malinowski Gustaw. **targ** w pierwszą środę po pierwszym każdego miesiąca.

Czernichów **w** [Tarnopol], ✉ (Hluboczek Wielki), **szk** 2-kl. miesz., **lek** Selzer Zygmunt.

Czorsztyn **w** Nowy [Targ], 3 (Nowy Targ), **szk** 1-kl. miesz.

Czortków 5100 m **m**, 2 **r pow** pr. Rudrof Stanisław dr., **star** Stanisław Bodnar, **sąd p**, **szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż., **lek** Blaustein Józef, Bubeniczek Franciszek, Hausvatter Jakób, Stoekel Adolf, Wągrowski Karol (fiz.), **not** Zielonka Wład., **adw** Grzybowski Ludwik dr., Horbaczewski Ant. dr., Krokowski St. dr., Kozower Izydor dr., Mossler Izaak dr., **apt** 1, **pow kom** uzupełn. 95 p. piech., **jarm** 2 II, 21 III, 21 V, 11 VII, 27 VIII, 7 XI, 1 XII, **targ** co czwartku. Bank zaliczkowy.

Czudec **m** [Strzyżów], 3, **szk** 4-kl. miesz., **lek** Zawisza Antoni, **targ** co czwartku.

Czyszki **w** [Sambor], ✉ (Nowe Miasto), **szk** 1-kl. miesz.

Czyżyny **w** [Kraków] (Mogiła, Kraków)

Dańkowice **w** [Biała], ✉ (Wilamowice, Jawiszowice)

Dawidkowce **w** [Czortków], ✉ (Kolędziany, Jezierzany, Czortków).

Dawidów **w** [Lwów], (Stare Sioło) **szk** 4-kl. miesz.

Dąbie **w** [Kraków] (Kraków)

Dąbie **w** [Wieliczka], 3 (Dobczyce, Bochnia) **szk** 2-kl. miesz., z kurs. ogrodn. i sadow.

Dąbie koło Dębicy **w** [Mielec], 3

Dąbrowa 3000 m **m** 3 **er** (Tarnów) **r pow** pr. Sroczyński Włodz., **star** Emil Czepielewski, **sąd p**. **szk** 5-kl. miesz., **lek** Kurzyniec Wojciech (fiz.), Milet Abraham, Zaręba Antoni, **not** Krasicki Władysław, **adw** Datka Józef dr. i Szancer Wiktor dr., **apt** 1, **targ** co 2-gi poniedz. Towarzystwo zaliczkowe.

Dąbrowa **w** [Chrzanów] ✉ (Jaworzno), Kopalnie węgla kamiennego.

Dąbrowica 2500 m **w** [Tarnobrzeg], ✉ (Radomyśl nad Sanem), Baranów), **szk** 2-kl. miesz.

Dąbrowica **w** [Gródek k. Lw.] Janów

Dąbrówki Bzeńskie **w** [Dąbrowa], ✉ (Olesko, Dąbrowa, Tarnów), **szk** 1-kl. miesz.

Dąbrówka Ruska **w** [Sanok], ✉ (Sanok), **szk** 1-kl. miesz.

Dębica 4000 m **m** [Ropczyce], 3 **er** **sąd p**. **szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż., gimn. męsk., **lek** Mężki Tadeusz i Bętkowski Zygmunt, **not** Wilusz Kazimierz, **adw** Fischler Salomon dr., Friedberg Sydon dr., **apt** 1, **jarm** 2 I, 2 II, 19 III, 23 IV, w 2 dni po B. Ciele, 13 VII, 24 VIII, 17 X, 4 XII, **targ** co czwartku. Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu.

Dębniki 2700 m **w** [Podgórze], 1 (Kraków). **szk** 6-kl. miesz.

Degowa **w** [Rohatyn] (Psary, Chodorów)

Dębowiec **w** [Jasło] (Jasło)

Delatyn 6000 m **m** (Nadwórna), 2, **sąd p**, **szk** 4-kl. miesz., **lek** Bogdański Bronisław, Harasowski Aleksander, **not** Grossmann Bernard, **adw** Anderman Jakób dr., Berlstein Izaak Mayer dr., Łahodyński Mikołaj dr., Wieselberg Chaim Hersch dr., **apt** 1, **jarm** 25 III, 1 VI, 27 VIII, 30 XI, 21 XII na T. K. B. i P.

Delejów **w** [Stanisławów] ✉ (Woźniki, Mariampol, Dubowce), **szk** 2-kl. miesz.

Dębno **w** [Brzesko], (Białodoliny), **szk** 1-kl. miesz.

Dębmbno **w** [Łańcut], (Leżajsk)

Dembowiec **m** (Jasło), (Jasło)

Demnia Wyżna **w** [Stryj], (Skole), **szk** 4-kl. miesz.

Denysów M. i W. 2100 m **w** [Tarnopol], 2 (Chodaczków), **szk** 2-kl. miesz.

Deremówka **w** [Trembowla] (Janów k. Trembowli)

Długoszyn **w** [Chrzanów], ✉ (Szczakowa), **szk** 1-kl. miesz.

Dobczyce 3400 m **m** [Wieliczka], 3 (Wieliczka), **sąd p**, **szk** 5-kl. męsk. i 5-kl. żeń., szk. szewska, **lek** Niec Julian, **not** Rogalski Bruno dr., **apt** 1, **targ** co 2 środę. Stowarzyszenie pożyczk. i oszczędn. „Wzajemna pomoc".

Dobra 2100 m **w** [Limanowa], 3 **szk** 2 kl. miesz.

Dobromil 3500 m **m** 2 **r pow** pr. Tyszkowski Paweł, **star** Derenowski Paw., **sąd p**, **szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż., **lek** Brunner Leon, Bieńczewski Aleksander, kaw. ord. Fr. Józefa, Bory Julian (fiz.), Cwiklicer Ludwik, Puchalski Stefan, **not** Pawlisz Jędrzej, **adw** Bieńczewski Abdon, Hawliczek Bogusław, Tygermann Izydor, Szamiński Bernard **apt** 1, **inż cyw** Pragłowski Aleksander, **jarm** 19 I. 25 VI, od 1 do 8 VIII, 26 IX, i 9 XI, **targ** co poniedziałku.

Dobropole **w** [Buczacz], ✉ (Chmielówka, Ossowce) **szk** 2-kl. miesz

Dobrosin **w** [Żółkiew], 1 **szk** 1-kl. miesz.

Dobrotwór 3300 m **m** [Kamionka Strum]., 1 (Chołojów, Lwów), **szk** 4-kl. miesz., **jarm** 19 I, 8 V, 10 IX, **targ** co 2 wtorek.

Dobrowlany **w** [Drohobycz], 1 **szk** 2-kl. miesz.

Dobrowody **w** [Podhajce] (Monasterzyska)

Dobrzechów **w** [Strzyżów], 3 **szk** 1-kl. miesz.

Dolina 9100 m **m** 2 **r pow** pr. Krupiński Jan Kanty, **star** Reiner Antoni, **sąd p**, **szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż., 4 kl. miesz., **lek** Peters Józef (fiz.), Kotłowski St., Kosterkiewicz Joachim, Klaften Józef, **not** Blumenfeld Artur dr., **adw** Dobrowolski Józef Fr. dr., Chmielewski Wincenty dr., Hausmann Maurycy dr., **apt** 1, **jarm** 25 I., 16 II., 11 III., 18 IV., 13 V, 3 VI., 8 VII, 2 VIII, 9 IX., 14 X, 19 XI., 23 XII, **targ** co czwartku. 4 Instytucye bankowe, Przedsięb., Tartak i c k. Saliny.

Doliniany **w** [Gródek k. Lwowa], (Gródek k. Lwowa), **szk** 1-kl. miesz.

Dołęga **w** [Brzesko], (tel. Zaborów, Słotwina), **szk** 1-kl. miesz.

Dołha Wojniłowska **w** [Kałusz], (Niegowce, Kałusz), **szk** 2-kl. miesz.

Dołhopole **w** [Kossów] (Uścieryki, Zabłotów)

Dołżanka **w** [Tarnopol], (Tarnopol), **szk** 2-kl. miesz

Domaradz 3300 m **w** [Brzozów], 3 (Brzozów, Iwonicz), **szk** 2-kl. miesz.

Domażyr **w** [Gródek k. Lwowa], 1 (Janów k. Lwowa), **szk** 1-kl. miesz.

Domosławice **w** (Nisko) (Pysznice. Gromnik)

Dora 2400 m **w** [Nadwórna], 3 (Jaremcze), **szk** 1-kl. miesz.

Dorozów D. i G. 3000 m **w** [Sambor], (Łąka, Dobrowlany), **szk** 1-kl. miesz.

Droginia **w** [Myślenice], 3 (Myślenice. Bochnia), **szk** 1-kl. miesz., **targ** 14 II, 23 IV, 16 VII.

Drohobycz 19400 m **m**, 1 **r pow** pr. Wiśniewski Leonard, **star** Bobrzyński Tadeusz, **sąd p**, **szk** wyż. gimn. Franciszka Józefa, wydz. 3-kl. m. poł. z 4-kl. posp. i 3-kl. wydz. ż. poł. z 4-kl. posp., etatowa męs. 4 kl., etat. żeń. 4-kl., 4-kl. miesz. i 3-kl. miesz., **lek** Friedman Henryk, Kuhn Adolf (fiz.), Sękiewicz Franciszek, Lechowski Wiktor, Pelczar Zenon, Tigermann Emanuel, Wilder Izydor, Kozłowski Bronisław, Eliasiewicz Zygm., Hoffnor Oskar, Feuerstein Herzel, Mindes Joach., Braun Alfr., **not** Heyda Józef, Janiszewski Wład., **adw** Apfel Natan dr., Bergwerk Aleksander dr., Bernfeld Herman dr., Falk Dawid dr., Friedmann Józef dr., Fraenkel Marceli dr., Gawlik Tomasz dr., Heimberg Salomon dr., Lauterbach Izydor i Jakób dr., Landes Ludwik dr., Ocheduszko Franciszek dr., Pachtmann Mojżesz dr., Rapaport Maurycy dr., Reiter Adolf dr., Rosenbusch Herman dr., Szajna Paweł Wł. dr., Schuster Ezechiel dr., Spitzman Leon dr., Taub Mordche Wolf dr., Taubenfeld Izydor dr., Tiegermann Marek dr., Zeiler Herman dr., **apt** 2, **targ** co czwartku. Towarzystwo zaliczkowe.

Drohowyże **w** [Żydaczów], 1 (Mikołajów) **szk** 2-kl. miesz. **lek** Waligórski Czesław.

Dubiecko 1800 m **m** [Przemyśl], 2 (Dynów), **sąd p**, **szk** 2-kl. miesz., **lek** Dobrzański Stefan, **not** Witoszyński Włodzimierz, **apt** 1, **targ** co wtorku.

Dublany **w** [Lwów], 1 (Lwów) **szk** 2-kl. miesz., akadem. roln., szk. niż. rol., szk. gorzelnicza.

Dubowce **w** (Stanisławów)

Dukla 3200 m **m** [Krosno], 3 **er** (Iwonicz) **sąd p**, **szk** 5-kl. miesz., **lek** Lanes Salamon, Strycharski Jan, **not** Brzękowski St., **adw** Agatstein Ignacy dr., Babka Albin dr., Smulowicz Dawid dr., **apt** 1, **jarm** 6 I, 25 II, 19 III, na Wniebowstąpienie Pańskie, na Boże Ciało, 24 VI, 22 VII. 29 VIII, 25 XI, 21 XII, **targ** co czwartku.

Dunajec Czarny **m** [Nowy Targ], 3 (N. Targ) **sąd p**, **szk** 4-kl. miesz., **lek** Grodecki Franciszek, **not** Struszkiewicz Michał, **adw** Popiel Juliusz dr., Rokach Samuel dr., **apt** 1, **jarm** co drugi poniedziałek, **targ** w każdy 4 poniedziałek po jarmarku w Nowym Targu. 2 inst. kred.

Dunajów 2400 m **m** [Przemyślany], 1 (Pomorzany, Złoczów), **szk** 2-kl. miesz., **lek** Szarkowski Antoni, **jarm** 2 I, 31 III, 24 VI, 18 X, **targ** co wtorku.

Dupliska **m** [Zaleszczyki], 3 (Zaleszczyki) **szk** 1-kl. miesz.

Dwernik **m** [Lisko], 2 (Ustrzyki)

Dwory **w** [Biała], 3 **szk** 2-kl. miesz.

Dydiatycze **w** [Mościska] (Sądowa Wisznia).

Dydnia D. i G. **w** [Brzozów], 2 (Sanok), **szk** 1-kl. miesz.

Dymiska **w** [Rawa Ruska], (Uhnów) **szk** 1-kl. miesz.

Dynów 3000 m **m** [Brzozów], 2, **sąd p**, **szk** 5-kl. miesz., **lek** Benoni Ferdynand, Mang Józef, **not** vacat, **adw** Sosnowski St., **apt** 1, **jarm** 3 II, 19 III, 2 V, 9 IX, 25 XI, 6 XII, **targ** co poniedziałku.

Dzibułki **w** [Żółkiew], 1 (Kulików), **szk** 2-kl. miesz.

Dziewin **w** [Bochnia], 3. (Bochnia) **szk** 1-kl. miesz.

Dzików Stary 2100 m **m** [Cieszanów], 2, (Oleszyce), **szk** 2-kl. miesz., **lek** Hryniewiecki Jan.

Dzikowiec **w** [Kolbuszowa], 3, (Kolbuszowa, Sędziszów), **szk** 2-kl. miesz.

Dzuryń **m** [Czortków], 2, **szk** 2-kl. miesz.
Dżurów 4000 m **w** [Śniatyn], (Rożnów, Zabłotów). Kopalnia węgla brunatnego.
Dzwiniacz **w** [Bohorodczany] (Sołotwina), Kopalnie wosku ziemnego.
Dzwiniacz **w** [Zaleszczyki] (Dupliska, Zaleszczyki)
Dźwiniaczka **w** [Borszczów], 3 **szk** 2-kl. miesz.
Fehlbach **w** [Jaworów], ✉ (Krakowiec, Wielkie Oczy, Radymno)
Felsztyn **m** [Stary Sambor], 2 **szk** 4-kl. miesz.
Filipowice **w** [Chrzanów] (Krechowice) Kopalnie węgla kamiennego.
Firlejów **m** [Rohatyn], 1 (Rohatyn) **szk** 1-kl. miesz.
Florynka **w** [Grybów], (Grybów) **szk** 1-kl. miesz.
Fraga **w** [Rohatyn], ✉ (Podkamień, Strzeliska Nowe, Rohatyn), **szk** 1-kl. miesz.
Frysztak 1500 m **m** [Strzyżów], 3 **sąd p**, **szk** 4-kl. miesz., **lek** Natter Wiktor, Spiegel Emil, **not** Kordaszewski Michał, **apt** 1, **jarm** co 2 czwartek na bydło i płody. Tow. zaliczkowe.
Gaje k. Lwowa **w** [Lwów], 1 (Barszczowice, Lwów) **szk** 2-kl. miesz.
Gaje Wyżne 2000 m **w** [Drohobycz], 1 **szk** 1-kl. miesz.
Gawłów Nowy **w** [Bochnia], 3 (Bochnia), **szk** 1-kl. miesz.
Gawłówek **w** [Bochnia] (Dziewin, Bochnia) **szk** 1-kl. miesz.
Gawłuszowice **w** [Mielec], 3 (Mielec), **szk** 2-kl. miesz.
Gdów **m** [Wieliczka], 3 (Bochnia) **szk** 4-kl. miesz., **lek** Breyer Stan., **apt** 1 (do mowa, **targ** co trzeci wtorek.
Gelsendorf-Komarów **w** [Stryj] (Stryj)
Germakówka 2500 m **w** [Borszczów], 3 (Krzywcze n. Sanem), **szk** 2-kl. miesz.
Gierczyce **w** [Bochnia], ✉ (Bochnia) **szk** 1-kl. miesz.
Gliniany 4900 m **m** [Przemyślany], 1 (Zadwórze) **sąd p**, **szk** 4-kl. miesz., krajowy naukowy warsztat tkacki, **lek** Mendlowski Włodzimierz i Moch Jan, **not** Tokarski St., **adw** Lindenbaum Maurycy dr., **apt** 1, **jarm** 15 II, 8 V, 8 XI, **targ** co wtorku. Bank ludowy. Bank zaliczkowy.
Glinnik Maryamp. **w** [Gorlice], 3 (Maryampole) **szk** 1-kl. miesz.
Glińsko **w** [Żółkiew], 1 (Żółkiew) **szk** 2-kl. miesz.
Gładyszów **m** [Gorlice], 3 (Gorlice) **szk** 1-kl. miesz., **lek** Świeżawski Leon.
Głęboczek **w** [Borszczów], ✉ (Jezierzany) **szk** 2-kl. miesz.
Głęboka **w** [Sambor] (Felsztyn)
Głębokie **w** [Sanok], ✉ (Rymanów), **szk** 1-kl. miesz
Głębowice G. i D. **w** [Wadowice], ✉ (Polanka Wielka, Andrychów, Oświęcim)
Głogoczów **w** [Myślenice], ✉ (Mogilany, Podgórze), **szk** 2-kl. miesz.
Głogów 2800 m **m** [Rzeszów], 3 (Rzeszów), **sąd p**, **szk** --kl. miesz., **lek** Grossek Zenon, **not** Pilecki Franc. dr., **apt** 1, **targ** co poniedz.
Gniewczyzna Łańcucka **w** [Przeworsk], ✉ (Przeworsk), **szk** 2-kl. miesz.
Gniłowody **w** [Podhajce], ✉ (Wiśniowczyk, Mikulińce)
Gogołów **w** [Strzyżów], 3 (Frysztak), **szk** 1-kl. miesz.
Gołogóry 3100 m **w** [Złoczów], 1 (Podhajczyki, Złoczów), **szk** 4-kl. miesz. **lek** Łopatyński Jar., **apt** 1, **jarm** na N. rok ruski, na św. P. M. Gromn., na 40 męcz., na Zwiast., po niedz. przew., na św. Jura, na Wniebowst., w 2 czwartek po B. Ciele, na św. Annę, na Przem. P. rusk., na św. Pokr., na św. Mich. rusk., na św. Jędrz. rusk. Kasa zaliczkowa.
Gorlice 6400 m **m**, 3 **er**, **r pow** pr. Skrzyński Adam dr., **star** Tustanowski Wiktor, **sąd p**, **szk** 3-kl. wydz. żeń. z 4-kl. posp., 6-kl. m. i 4-kl. ż., kraj. nauk. warszt. tkacki, **lek** Bielewicz Feliks, Frühling Marceli, Frydman Zenon (fiz.), Kohn Maksymilian, Żuławski Leon, Przesmycki, **not** Meus Stefan, **adw** Radomyski Józef dr., Stern Maurycy dr., Dziubczyński Franciszek Ksawery dr., Wolniewicz Emil dr., Milet Leib dr., **apt** 1, **cyw geom** Nowakowski A. Tow zaliczkowe.
Gorzyce **w** [Tarnobrzeg], 3 (Nadbrzezie, Tarnobrzeg), **szk** 2-kl. miesz. Kasa Reiffeisena.
Grabiny **w** [Ropczyce], 3 **szk** 1-kl. miesz.
Grabowa **w** [Kamionka Strum.], 1 (Busk, Krasne), **szk** 1-kl. miesz.
Grabownica Starzeńska **w** [Brzozów], 2 (Brzozów, Sanok), **szk** 1-kl. miesz. Kopalnia nafty. Gminna kasa pożyczkowa.
Grębałów **w** (Kraków), (Kocmyrzów)
Gręboszów **w** [Dąbrowa], 3 (Siedliczowice, Tarnów) **szk** 2-kl. miesz.
Grębów 5400 m **w** [Tarnobrzeg], 3 (Zbydniów), **szk** 4-kl. miesz. z dopełn. kurs rol., **lek** Kuźniar Wincenty, **targ** co czwartku. Kasa Reiffeis.
Grochowce **w** [Przemyśl], ✉ (Pikulice Przemyśl), **szk** 1-kl. miesz.
Gródek k. Lwowa 11800 m **m**, 1 **er**, **r pow** pr. Brunicki Adolf br., **star** Semler

Seweryn, sąd **p**, **szk** 6-kl. m. i 6 kl. ż., **lek** Balicki Stan (fiz.). Szponder Wojciech, **not** Henze Adolf, **adw** Ozarkiewicz Longin dr., Unter Baruch, Zausmer Leib dr., **apt** 1, **pow kom** uzup 89 pp. i 3 p. uł., **jarm** 19 III, 19 XII, (przez 4 dni), w poniedz. po B. Ciele, 14 IX (przez 2 dni), **targ** co czwartku.

Grodzisko 6300 m **m** [Łańcut], 📯2 🚂 (⚡ Żołynia), **szk** 4 kl. miesz. **jarm** 7 I., 3 II., 5 III., 19 III., 3 V., 10 VI., 30 VI., 5 X. 2 XI., 5 XII., **lek** Tryniecki Bolesław, 2 inst. kredyt.

Gromnik **w** [Tarnów], 📯3 ⚡ 🚂 **szk** 1-kl. miesz.

Grybów 2700 m **m**, 📯3 ⚡ 🚂 **r pow** pr. Bobrowski Ignacy hr., **star** Waydowicz Bronisław, **sąd p**, **szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż., kraj nauk. war. kołodziejski, **lek** Jakubowski Adam, Jendl Sausenhofen Ignacy (fiz.), Sałaban Leop., Kozierowski Eug., **not** Huza Michał, **adw** Feuerstein Stan. dr., Schmal Mojżesz dr., **apt** 1, **targ** co poniedziałku.

Grzegórzki 3500 m **w** [Kraków], 📯3 (⚡ Kraków), 🚂 **szk** 4-kl. miesz.

Grzymałów 4200 m **m** [Skałat], 📯2 ⚡ 🚂 **sąd p**, **szk** 4-kl. m. i 4-kl. ż., kraj. nauk. war. kołodziejski, **lek** Mieses J., Szmara Jan, **not** Mayer Wojciech, **adw** Koffler Herman dr., **apt** 1, **jarm** 17 III, 4 V, 17 IX, **targ** co czwartku. Kasa zaliczkowa „Pomoc".

Gumniska Foks **w** [Ropczyce] ✉ (📯 ⚡ 🚂 Dębica)

Gwoździec 2400 m **m** [Kołomyja], 📯3 ⚡ 🚂 **sąd p**, **szk** 4-kl. miesz., 4 kl. m., **lek** Sumorok Konstanty, **not** Górka Wład., **apt** 1, **jarm** 29 I, 21 III, 6 IV., 6 VII, 13 IX., 4 XII., **targ** co wtorku 3 instyt. kredyt.

Gwoździec **w** [Brzesko], ✉ (📯 ⚡ Zakliczyn, 🚂 Gromnik), **szk** 1-kl. miesz.

Haczów 2500 m **w** [Brzozów], 📯3 (⚡ Brzozów, 🚂 Rymanów), **szk** 2-kl. miesz.

Hadle Szklarskie **w** [Rzeszów] 🚂 (📯 Jawornik, ⚡ Dynów)

Hadyńkowce **w** [Husiatyn], 📯2 ⚡ 🚂 **szk** 2-kl. miesz.

Halicz 4800 m **m** [Stanisławów], 📯2 **er**, ⚡ 🚂 **sąd p**, **szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż., **lek** Zins Klemens i Stock Jakób, **not** Sawicki Michał, **adw** Hahn Abraham dr., Lityński Jan dr., **apt** 1, **jarm** 7 I, 5 IV, 5 VII, 12 X, **targ** co piątku

Haluszczyńce **w** [Skałat], ✉ (📯 Romanówka, ⚡ Bogdanówka, 🚂 Borki Wielkie), **szk** 2-kl miesz.

Harbuzów **w** [Złoczów], (📯 ⚡ Olejów).

Harklowa **w** [Nowy Targ], 📯3 (🚂 ⚡ N. Targ), **szk** 1-kl. miesz.

Hartfeld **w** [Gródek k. Lwowa], ✉ (📯 ⚡ 🚂 Gródek k. Lwowa)

Hermanowice **w** [Przemyśl], ✉ 🚂 (📯 ⚡ Niżankowice), **szk** 1-kl. miesz.

Hładki **w** [Tarnopol] (📯 ⚡ 🚂 Hłuboczek Wielki), **szk** 1-kl. miesz. Kasa pożyczkowa.

Hłuboczek Wielki 2300 m **w** [Tarnopol], 📯1 ⚡ 🚂 **szk** 2-kl. miesz.

Hniżdyczów **w** [Żydaczów], 📯1, (⚡ Żydaczów), 🚂 **szk** 2-kl. miesz.

Hoczew **w** [Lisko], 📯2 ⚡ (🚂 Lisko) **szk** 1-kl. miesz.

Hołhocze 2600 m **w** [Podhajce], 📯2 (⚡ Podhajce, 🚂 Monasterzyska) **szk** 2-kl. miesz.

Hołosków **w** [Tłumacz] 📯 🚂 (⚡ Ottynia)

Hołyń **w** [Kałusz], 📯2 🚂 (⚡ Kałusz) **szk** 2-kl. miesz.

Horodenka 11600 m **m**, 📯3 ⚡ 🚂 **r pow** pr. Theodorowicz Antoni, **star** posada opróżniona, **s pow**, **szk** 6-kl m i 6-kl ż., szk. niż. rolnicza, **lek** Augustynowicz-Roszko Antoni, Ciepanowski Jan, Kanafas Oskar, Sobieszczański Ludwik (fiz.), **not** Waniek Karol, **adw** Baran Izaak, Okuniewski Teofil dr., Święcicki Witold dr., **apt** 1, **jarm** 13 I, 14 II, 1 III, 6 IV, 7 V, 2 VI, 11 VII, 27 VIII, 7 IX, **targ** co wtor. i piąt

Horodenka Dwów **w** [Horodenka] 🚂 (📯 ⚡ Horodenka)

Horodnica 3000 m **w** [Husiatyn], 📯3 (⚡ 🚂 Husiatyn) **szk** 3-kl. miesz.

Horodysławice **w** [Bóbrka] ✉ (📯 Mikołajów k. Gajów, ⚡ Bóbrka, 🚂 Lwów) **szk** 2-kl miesz.

Horożanka 2200 m **m** [Podhajce], 📯1 (⚡ 🚂 Bołszowce), **szk** 2-kl. miesz

Horożana Wielka **w** [Rudki], 📯2 (⚡ Komarno) **szk** 2-kl. miesz.

Horyniec **w** [Cieszanów] 📯1 ⚡ 🚂 **szk** 1-kl. miesz

Hrebenne **w** [Rawa Ruska] 📯 🚂 (⚡ Rawa Ruska)

Hrebenów **w** [Stryj], 📯2 ⚡ 🚂 **szk** 1-kl. miesz.

Hruszów 2900 m **w** [Drohobycz] ✉ (📯 ⚡ Dobrowlany, 🚂 Drohobycz), **szk** 2-kl. miesz.

Hruszów z Czerniawką **w** [Jaworów] 📯 ⚡ (🚂 Lubaczów), **szk** 2-kl. miesz.

Hucisko **w** [Łańcut] 🚂 (📯 ⚡ Leżajsk)

Hujcze 2100 m **w** [Rawa Ruska] 📯1 (⚡ 🚂 Rawa Ruska), **szk** 1-kl. miesz.

Hujsko **w** [Dobromil] ✉ (📯 ⚡ 🚂 Dobromil), **szk** 1-kl. miesz.

Hulcze **w** [Sokal] 📯1 ⚡ (🚂 Bełz) **szk** 1-kl. miesz.

Husaków **m** [Mościska], 📯2 (⚡ Medyka, 🚂 Przemyśl), **szk** 4-kl miesz., **jarm** 8 V, 27 VIII, 8 X, 8 XII, **targ** co czwart. Kasa Reiffeisenowska

Husiatyn 5700 m **m**, 📯3 **er**, ⚡ 🚂 **r pow** pr. Gołuchowski Adam hr., **star** Dültz Eugeniusz, **s pow**, **szk** 5-kl. m. i 6-kl. ż., **lek** Gerżabek Bol., Pohorecki Włady-

sław (fiz.), Herscher Izaak, **not** vacat **adw** Grabscheid Herman, Natansohn Henryk dr., **apt** 1, **jarm** 13 VI, w razie święta nast. dnia, **targ** co czwart.

Huta Zielona **w** [Rawa Ruska] (📯 Potylicz, ⚡ Rawa Ruska, 🚂 Huta Zielona)

Hyżne 2700 m **w** [Rzeszów], 📯2 (⚡ Błażowa, 🚂 Rzeszów) **szk** 1-kl. miesz.

Ihrowica 2000 m **w** [Tarnopol], 📯2 ⚡ (🚂 Tarnopol), **szk** 1-kl. miesz.

Iszczków **w** [Podhajce], ⊠ (📯 🚂 Denysów, ⚡ Chodaczków W.) **szk** 1-kl miesz.

Iwańczany **w** [Zbaraż], 📯2 ⚡ (🚂 Tarnopol)

Iwanie Puste **w** [Borszczów] 🚂 (📯 ⚡ Mielnica)

Iwanówka 2600 m **w** [Trembowla] ⊠ (📯 ⚡ Trembowla, 🚂 Dereniówka) **szk** 2-kl. miesz. Kasa Reiffeisena.

Iwkowa 2300 m **w** [Brzesko], ⊠ (📯 Tymowa, ⚡ Okocim, 🚂 Słotwina) **szk** 2-kl. miesz.

Iwonicz 2800 m **w** [Krosno], 📯3 ⚡ 🚂 **szk** 4-kl. m. i 2-kl. ż., **apt** 1 (w sezonie). Zakład zdrojowo-klimatyczny i kąpielowy, 400—610 mtr. ponad poziomem morza, posiada 4 zdroje solankowe naturalne; składniki wody iwonickiej: jodek sodu, chlorek sodu, bromek sodowy, dwuwęglan sodu, kwas węglowy. Lekarz zakładowy: dr. Julian Staniszewski z Krakowa.

Izdebki 3000 m **w** [Brzozów] 📯2 (⚡ Dynów, 🚂 Rymanów), **szk** 2-kl. miesz.

Izdebnik 2100 m **w** [Wadowice], 📯3 ⚡ (🚂 Kalwarya), **szk** 2-kl. miesz

Jabłonica **w** (Delatyn) 📯3 (🚂 ⚡ Tartarów), **szk** 1-kl. miesz.

Jabłonów 1900 m **m** [Peczeniżyn], 📯3 ⚡ 🚂 Sopów) **szk** 2-kl. miesz., **lek** Kloski Adolf, **jarm** 31 I, 15 II, 14 V, 29 VIII, 14 X, 30 XII **targ** co czwartek. 2 instytucye kredytowe.

Jaćmierz **m** [Sanok], 📯2 (⚡ 🚂 Zarszyn) **szk** 4-kl. miesz. z kurs. dopełn. roln., **jarm** 12 III, 24 VI

Jadowniki Podgórzne 3100 m **w** [Brzesko] ⊠ (📯 ⚡ Brzesko, 🚂 Słotwina), **szk** 4-kl. miesz.

Jagielnica 3100 m **m** [Czortków], 📯3 ⚡ 🚂 **szk** 4-kl miesz., niż. szk. roln. **lek** Lutyński Ludwig, **apt** 1.

Jamelna-Karaczynów **w** [Gródek k. Lw.] ⊠ 🚂 (📯 ⚡ Janów)

Jamnica **w** [Stanisławów] 🚂 (📯 ⚡ Stanisławów)

Janczyn **w** [Przemyślany], 📯3 (⚡ Przemyślany), **szk** 2-kl miesz.

Jankowa **w** [Grybów] 🚂 (📯 ⚡ Bobowa)

Janów 2700 m **m** [Trembowla], 📯2 ⚡ (🚂 Trembowla), **szk** 3-kl. miesz., **lek** Bryliński Józef, **targ** co piątku. Zakład kredytowy.

Janów k. Lwowa 2600 m **m** [Gródek] 📯1 ⚡ 🚂 **sąd p**, **szk** 4-kl. m. i 4-kl. ż., **lek** Szamed Izydor, **not** Wiesenberg Abraham, **adw** Czemeryński Ignacy Karol dr., **apt** 1, **jarm** 15 I, na Wniebowst. (kalend. rusk.), 14 III., 9 i 30 IX. 22 XI, **targ** co czwart.

Janowice ad Zakliczyn **w** [Tarnów], 📯3 (⚡ Zakliczyn, 🚂 Gromnik), **szk** 1-kl. miesz.

Jaremcze **w** Nadwórna, 📯3 ⚡ 🚂

Jarocin **w** [Nisko], 📯3 (⚡ Ulanów 🚂 Nisko) **szk** 1-kl. miesz

Jarosław 22700 m **m** 📯1 ⚡ 🚂 **r pow** pr. Czartoryski Jerzy ks., **star** Grodzicki Stanisław, **sąd p**, **szk** wyż. gimn., wyż. realn. wydz. 3-kl. m. poł. z 4-kl. posp., 5-kl. wydz. ż. poł. z 4-kl. posp., 4-kl. m. im. Mickiewicza i 4-kl. m. im. Konarskiego, 4-kl. ż. im. św. Kingi i 4-kl. ż. im. Anny Ostrowskiej, **lek** Czyżewicz Wład. (fiz.), Dawid Maur., Fechter Tadeusz, Puson Roman, Trzaskowski Julian, Ditzius Adolf, Feldman Markus, Friedwald Abraham, Goldstaub Bernard, Händel Anschel, Mach Sebastyan, Meisels Zygm., Rossberger Salo, Turzański Grzegorz, Semler Dawid, **not** Łuszpiński Włodzim., **adw** Blumenfeld Emil dr., Grabowski Wład. dr., Segal Maksym. dr., Nebenzahl Samuel dr., Rothstein Feliks dr., Ramert Wiktor, Wortman Juliusz dr., Ruczka Julian dr., Uiberall Emanuel dr., **apt** 3, **dyw** 2 piech. złoż. z 3 [Rzeszów] i 4 brygady, dyw kawal złoż. z 5 i 14 bryg., 90 bryg. 45 dyw. obr. kraj. pow. kom. uzupełn. 90 galic pp., **cyw geom** Kormann Samuel, **cyw inż** Kopystyński Piotr, **jarm** 2 I, 10 III, 13 VI, 2 IX, **targ** co poniedz i piątku

Jaryczów Now. 3100 m **m** [Lwów], 📯1 ⚡ (🚂 Barszczowice), **szk** 4-kl miesz., **lek** Wachowicz Józef, **apt** 1, **jarm** 21 I, 31 V, 19 IX, 11 XII, targ co środę. Kasa zaliczkowa „Nadzieja“.

Jasień **w** [Brzesko] ⊠ (📯 ⚡ Brzesko, 🚂 Słotwina), **szk** 2-kl. miesz.

Jasienica 2401 m **m** [Brzozów], 📯3 (⚡ Brzozów, 🚂 Iwonicz). **szk** 2-kl. miesz., **lek** Misky Edward, **jarm** w czwartki po 10 II., 10 IV., 10 VI., 10 VIII., 10 X., 10 XII., targ co czwart. Kasa gminna pożyczk.

Jasieniów Górny 2600 m **w** [Kosów], 📯3 ⚡ (🚂 Zabłotów) **szk** 1-kl. miesz.

Jasienów Polny **w** [Horodenka], 🚂 (📯 ⚡ Horodenka)

Jasionka **w** [Rzeszów], 📯2 (🚂 ⚡ Rzeszów) **szk** 1-kl. miesz.

Jasionka Masiowa **w** [Turka k. Ch.] 📯2 (⚡ Turka k. Chyrowa, 🚂 Stary Sambor), **szk** 1-kl. miesz.

Jasionów k. Brzozowa **w** [Brzozów], 📯3 (⚡ Brzozów, 🚂 Rymanów), **szk** 1-kl. miesz.

Jasioniów k. Złoczowa **w** [Brody], 1 (Zabłotce), **szk** 1-kl. miesz.
Jasionowce **w** [Złoczów], (Złoczów) **szk** 1-kl. miesz.
Jaśkowice **w** [Kalwarya], (Brzeźnica) Stacya klimatyczna i zakład wodoleczniczy dra Władysława Grabowicza.
Jaślany **w** [Mielec] (Padero), **szk** 1-kl. miesz.
Jaśliska **m** [Sanok] 3 (Dukla, Rymanów) **szk** 2-kl. miesz., **lek** Białkowski Władysław.
Jasło 6600 m **m**, 3 **er**, **r pow** pr. Kotarski Stanisław, **star** Michałowski Władysław hr., **s obw** pr. Małdziński Alfons dr, **szk** wyż. gim., wydz. 6-kl. ż poł. z 4-kl. posp., 3-kl. wydz. m. połączona z 4-kl. posp., handl.-przem., **lek** Szczepański Włodz. (fiz.), Cięglewicz Stan., Hiener Aleksander, Kadyi Józef, Macudziński Waleryan, Meth Szymon, **not** Michałek Piotr, Jarema Kazimierz, **adw** Adamski Roman dr., Gaszyński Feliks dr., Chwalibóg Władysław dr., Steinhaus Ignacy dr., Pawłowski Andrzej dr., Baranowski Józef Franc. dr., Michnik Stanisław dr., Kornhauser Abraham dr., Rosenbusch Henr., Sienkiewicz Teodor dr., **apt** 1, **cyw inż** Zieliński Zygm., **cyw geom** Wiśniowski Stefan, **jarm** 7 I, 3 II, 23 IV, 21 IX, 2 XI, 1 XII, **targ** co wtorku. 4 Instytucye kredytowe.
Jastrzębia **w** [Grybów], (Ciężkowice)
Jastrzębica **w** [Sokal], 1 (Krystynop. 1), **szk** 2-kl. miesz.
Jawiszowice **w** [Oświęcim], 3 **szk** 2-kl. miesz.
Jawornik **m** [Rzeszów], 2 (Dynów), **szk** 4-kl. miesz., **jarm** 14 roczn. 2 I, 6 i 24 II, 10 III, 10 IV, w poniedz. po kwietniej niedzieli, 1 V, 8 i 24 VI, 20 VII, 10 VIII, 1 IX, 28 X, 1 XII, **targ** co poniedz.
Jawornik Polski **w** [Rzeszów] (Dynów)
Jaworów 10100 m **m**, 1 **r pow** pr. Szeptycki Jan hr., **star** Schuit Emil. **s pow**, **szk** wydz. 3 kl. m. poł. z 4-kl. posp., 6-kl. ż. i 4-kl. miesz. z jęz. wykł. rusk., kr. nauk. war. wyr. zabawek, **lek** Orski Jan (fiz.), Miszewski Stanisław Kordyan, **not** Władyczyński Maryan, **adw** Allerhand Majer Israel dr., Marynowski Zygmunt dr., Schmidt August, em. rad. dw., **apt** 1, **jarm** 6 V, 1 IX, 27 X, 13 XII, **targ** co poniedz.
Jaworów **w** [Kosów] (Sokołówka k. Kosowa, Kosów)
Jaworsko **w** [Brzesko] (Porąbka Uszewska, Słotwina) **szk** 1-kl. miesz.
Jaworzno 9200 m **m** [Chrzanów], 3 **s pow**, **szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż., **lek** Damski Wacław, **not** Armatys Roman, **adw** Feldman Mojżesz dr., **apt** 1, **cyw geom** Cofalka Juliusz, **targ** co wtor. Kopalnie węgla kamiennego.
Jazłowiec 3100 m **m** [Buczacz], 2 (Buczacz), **szk** 4-kl. miesz., **lek** Baczyński Adryan, Deisenberg Adam, **apt** 1, **targ** co wtorku.
Jazów Nowy **w** [Jaworów] (Szkło)
Jazowsko **w** [N. Sącz], 3 (Nowy Sącz), **szk** 2-kl. miesz.
Jedlicze **w** [Krosno], 3 **szk** 2-kl. miesz., **targ** co środ.
Jeleń [Chrzanów] (Jaworzno) Kopalnie węgla kamiennego.
Jeleśnia 2800 m **w** [Żywiec], 3 **szk** 4-kl. miesz., **lek** Tylka Wojciech, **targ** co czwart.
Jezierna 5800 m **m** [Złoczów], 2 **szk** 2-kl. miesz., **apt** 1, **jarm** 12 I, w dzień po W. Nocy, wedle obrz. rusk., 20 VII, 20 X, **targ** co poniedz.
Jezierzany ad Czortków 2900 **m** [Borszczów], 2 **szk** 4-kl. miesz. z dopełn. kurs. roln., **lek** Altman Zygmunt, **apt** 1, **targ** co środy.
Jezierzany ad Buczacz 1200 m. **w** [Buczacz], 3 **szk** 2-kl. miesz.
Jeżowa 4400 m **w** [Nisko], (Rudnik), **szk** 4-kl.
Jezupol 3700 m **m** [Stanisławów], 2 **szk** 4-kl. miesz. **jarm** 2 I, 14 III, 6 V, 27 VI, 28 VII, 20 VIII, 29 IX. 2 XI. Kasa Reiffeisena.
Jodłowa 4000 m **m** [Pilzno], 3 (Dębica), **szk** 2-kl. miesz., **targ** co 2 wtor.
Jodłownik **w** [Limanowa] 3 (Dobra, Tymbark)
Jordanów 1345 m **m** Myślenice, 3 **s pow**, **szk** 4-kl. miesz. **lek** Służewski Kazimierz, **not** Dolais Władysł., **adw** Kutrzeba Wiktor dr., Kołodziejczyk Jan dr., **apt** 1, **targ** co drugi poniedz. Kasy: zaliczkowa i Reiffeisena.
Jurków **w** [Brzesko] (Słotwina)
Jurowce **w** [Sanok], 2, (Sanok), **szk** 1-kl. m.
Kaczanówka 3500 m **w** [Skałat], (Podwołoczyska), **szk** 2-kl. miesz.
Kalinowszczyzna **w** [Czortków] (Białobóżnica)
Kalinów-Kaiserdorf **w** [Sambor], **szk** 2-kl. miesz.
Kalnica **w** [Lisko], 2 (Baligród, Lisko)
Kalników **w** [Mościska] (Krakowiec, Radymno)
Kałaharówka **w** [Skałat], 2 (Touste, Grzymałów), **szk** 1-kl. miesz.
Kalwarya 1600 m **m** [Wadowice], 3 **s pow szk** 4-kl. miesz., szkoła stolarst. **not** Lisowski Grzegorz, **adw** Förster

Dawid dr., **jarm** 25 I, 19 III, 4 V, 13 VI, 17 VIII, 19 IX. **targ** na bydło co 2-gą środę. Two oszczędn. i pożycz.

Kalwarya Zebrzydowska **w** [Wadowice] (Kalwarya)

Kałusz 7800 m **m** 2 **er** **r pow** pr. miejsce opróż., **star** Bukowczyk Kazimierz, **s pow szk** 6-kl. męska i 6-kl. żeńska, 4-kl. męska i 4-kl. żeńska., **lek** Nadel Rubel, Kurowiec Jan, Wurst Adolf, Sobieszczański Ludwik, **not** Groblewski Zygmunt, **adw** Kos Jędrzej dr., Stanecki Mieczysław dr., Wiesenberg Jonas dr., Wittlin Baruch dr., **apt** 1, **jarm** 18 I, 13 II 13 III, 20 IV, 16 V, 6 VI. 20 VII, 1 X, 18 XI, 10 XII (przez 2 dni), 27 VIII, przez 5 dn 28 IX (przez 3 dni), **targ** co piątku. Towarzystwo zaliczkowe.

Kamesznica 3400 m [Żywiec] (Milówka), fabryka papieru pakowego, tektur i masy drzewnej.

Kamień **w** [Nisko] 2 (Rudnik), **szk** 4-kl. miesz.

Kamienica **w** [Limanowa], 3 (Łącko, St Sącz), **szk** 1-kl. miesz., **jarm** co trzeci wtor.

Kamienna **w** [Nadwórna], 2 (Tyśmieniczany), **szk** 1-kl. miesz.

Kamionka Strumiłowa 7300 m **m** 1 (Lwów-Podzamcze) **r pow** pr. Thullie Adam, **star** Strzelbicki Miecz., **s pow szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż.. kr. szk. kołod. i ciesiel., **lek** Gawlikowski Stan. (fiz.), Stupnicki Władysław, Markstein Wilhelm, Jaciow Teodor, Olejnik Michał dr, Nowak Jarosław dr, Raps Maksymilian dr., **not** Mokrzycki Norbert, **adw** Krówczyński Maryan dr., Broder Herman dr., Podlaszecki Karol em. r., **apt** 1, **jarm** 2 I, 3 II, 22 III, 8 IV, 6 V, 24 VI, 13 VII, 20 VIII, 15 X, 22 XI, 5 XII, **targ** co wtorku. 3 instytucye kredytowe.

Kamionka Wielka **w** [Grybów], 3 **szk** 1-kl. miesz.

Kamienobród **w** [Gródek k. Lwowa] (Weissenberg, Gródek k Lw).

Kańczuga 2300 m **m** [Przeworsk], 2 **szk** 5-kl. miesz., szk. koronkarstwa, **lek** Sawicki Antoni, **apt** 1, **jarm** we wtor. po Ziel. św., 30 IX, 4 XII, **targ** co poniedziałek i czwartek. Towarzystwo zaliczkowe.

Kańczuga **w** [Biała] (Kęty)

Kasina Wielka 2200 m **w** [Limanowa] ✉ (Mszana Dolna) **szk** 1-kl. miesz.

Kasinka Mała 2400 m **w** [Limanowa] ✉ (Mszana Dolna, **szk** 2-kl. miesz.

Kasperowce **w** [Zaleszczyki], 3 (Zaleszczyki). **szk** 1-kl. miesz.

Kąty **w** [Jasło] (Żmigród)

Kąty **w** [Brzesko] (Dębno, Brzesko)

Kawęczyn **w** [Mielec], ✉ (Czermin Radomyśl k. Tarnowa) **szk** 2-kl. miesz.

Kąkolniki **w** [Rohatyn] ✉ (Bołszowce)

Kęty 5500 m **m** [Biała], 3 **s pow szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż., uzup szkoła przemysł., **lek** Dworzański Karol, Dziewoński Władysław (lek. okr.), Stanko Wojciech, Jacobi Lucyan, **not** Sporn Julian, **adw** Fabry Kazimierz dr., Seweryn Zygmunt Jan dr., **apt** 1 **jarm** w poniedz. przed św. Agniesz., po M. B. Gromn., po Zapust., 4 tyg. postu przed Wielkan., po Znal. Św. Krz., po Wnieb., po B. Ciele, po św. Małgorz., po N. M. P. Aniel.. po Wnieb. M. P., po Podw. św. Krzyża, przed i po św. Janie Kant, po św. Katarz., po Niep. Pocz. M. B. **targ** co poniedziałku. Fabryka sukna Zajączka & Lankosza. Tow. Zaliczkowe.

Klasno **w** [Wieliczka], 3 (Wieliczka).

Klecza Dolna **w** [Wadowice], (Klecza Górna, Wadowice)

Klęczany **w** [Nowy Sącz], 3 (Marcinkowice), **szk** 1-kl. miesz. Kopalnia nafty.

Klimiec **w** [Stryj], 2 (Tuchelka, Skole) **szk** 1-kl. miesz.

Klimkówka **w** [Sanok], (Rymanów), **szk** 1-kl. miesz.

Kluczów W. **w** [Peczeniżyn], ✉ (Peczeniżyn) **szk** 2-kl. miesz.

Kłaj **w** [Bochnia], 3 **szk** 2-kl. miesz.

Kniaże 2100 m **w** [Złoczów], 1 (Skwarzawa), **szk** 2-kl. miesz.

Knihynicze **m** [Rohatyn], 1 (Chodorów, Psary), **szk** 4-kl. miesz., **jarm** 19 I, 11 II, 21 III, w pon. po niedz. kwiet. (obrz. rusk.) 21 V, 6 VII, 18 VIII, 20 VIII, 20 IX. 7 XI, 18 XII. **targ** co poniedz. Kasa Reiffeisena.

Kobaki 3100 m **w** [Kosów], ✉ (Rożnów) **szk** 4-kl miesz. z kursem dop. rol.

Kobierzyn **w** [Podgórze], 3 (Podgórze) **szk** 1-kl. miesz.

Kobylanka **w** [Gorlice], 3 (Biecz) **szk** 2-kl. miesz.

Kobyle **w** [Bochnia], ✉ (Wiśnicz, Bochnia)

Kociubińce **w** [Husiatyn], ✉ (Kopyczyńce)

Kociubińczyki **w** [Husiatyn], 3. (Husiatyn) **szk** 2-kl. miesz.

Kocmyrzów **w** [Kraków]. (Kraków)

Kolbuszowa 2900 m **m** 3 (Sędziszów) **r pow** pr. Tyszkiewicz Janusz hr.. **star** Chojecki Michał, **s pow szk** 5-kl. m. i 5-kl ż., **lek** Billig Eliasz, Ciepielowski Kazimierz, Brzeski Jan, **not** Zach Franciszek, **adw** Bryk Adolf dr., Seelig Józef dr., **apt** 1, **targ** co wtorku.

Kolędziany **w** [Czortków], 3 (Jezierzany k. Czortk., Szmańkowczyki), **szk** 2-kl miesz.

Kołaczyce **m** [Jasło], 3 (Jasło) **szk** 5-kl. miesz., **lek** Tokarski Józef, **apt** 1, **jarm** 1 V, oprócz tego **targ** co 2 wtor.

Kołodziejówka **w** [Skałat], (Skałat)

Kołomyja 34200 m. **m** 3 **er** **r pow** pr. Jasiński Stan., **star** Pawlikowski Ferd. rad. nam., **s obw** pr. Seredowski Władysław r. dw., w.-pr. Fido Ignacy, **szk** realn. wyż. gimn., wyż. gimn. II z jęz. wykł. rusk., wydz. 5-kl. ż. poł. z 4-kl. posp., i wydz. 3-kl. m. poł. z 4-k. posp., posp. m. 6-kl. im. Piramowicza, 4-kl. im. Karpińskiego, 4-kl. im Jachowicza, 4-kl, im. Szewczenki z jęz. wykł. rusk., posp. z. 4-kl. im. Hoffmanowej, 4-kl. im. Sienkiewicza, 4-kl. im. Mickiewicza, 4-kl. im. ces. Fr. Józefa, 4-kl. miesz. Kościuszki, szk. przem. drzewnego, kraj. szk. garn., **lek** Allerhand Julian, Hulles Natan, Jaworski Bolesław Jan, Kirschen Oskar, Kobrzyński Włodzimierz, Kofler Maurycy, Lewicki Zenobiusz, Łuniewski Stefan, Maresch Bolesław, Milewski Tadeusz (fiz.), Offe Jakób, Piaskiewicz Władysław, Rosenheck Salomon, Silberstein Izydor, **not** Teliszewski Konstanty i Kapko Józef, **adw** Allerhand Leon Abraham dr., Dębicki Teofil dr., Dudykiewicz Włodzimierz dr., Haczewski Stanisław dr., Hulles Mozes dr., Herdliczka Adolf em. rad., Jureczeńko Bazyli dr., Kawecki Władysław em r. Kraśnicki Tadeusz dr., Landau Henryk Mikołaj dr., Milgrom Edward dr., Marmorosch Maurycy dr., Morawski Mieczysław em. r., Rittigstein Jakób dr., Schulbaum Leibisz dr., Trylowski Cyryl dr., Trachtenberg Maksymilian dr., Waller Leon dr., Wieselberg Simche dr., Zipser Łazarz dr., **apt** 3, **pow kom** uzup. 24 pp., pow. kom. uzup. 9 galic. buk. p. drag., **cyw inż** Filous Emil, **cyw geom** Frantsek Jan, Pauli Paweł, **jarm** 6 II, 24 IV, 15 VI, 3 i 28 VIII, 13 IX, 30 X, 18 XII, **targ** co poniedziałku i co piątku.

Komańcza **w** [Sanok], 2 **szk** 2-kl. miesz.

Komarno 5900 m **m** [Rudki], 2, **s pow szk** 5-kl. m. z otw. 6-tą i 5-kl. ż. z otw. 6-tą, **lek** Blauer Teodor i Jaklińki L., **not** Dębicki Franciszek, **adw** Radlewski Franciszek dr., **apt** 1, **targ** co poniedz.

Komarówka **w** [Buczacz], 2 **szk** 1-kl. miesz.

Kombornia **w** [Krosno] (Korczyna, Krosno)

Konieczna **w** [Gorlice] 3 (Gorlice)

Koniuchów **w** [Stryj], 2 **szk** 1-kl. miesz.

Koniuchy 3000 m **w** [Brzeżany], 1 (Pomorzany, Złoczów) **szk** 1-kl. miesz.

Koniuszki **w** [Rudki], 1 **szk** 1-kl. miesz.

Koniuszków **w** [Brody], 1 (Brody) **szk** 1-kl. miesz.

Konopkówka **w** [Tarnopol], (Mikulińce)

Końskie **w** [Brzozów], (Mrzygłód Dydnia, Sanok), **szk** 1-kl. miesz.

Kopyczyńce 7200 m **m** [Husiatyn], 2 **s pow szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż. **lek** Wilsohn Ryszard, Safian Łukasz, Rosenbaum Ulrich, **not** Haber Józef, **adw** Braun Józef dr., Pohrille Aron dr., **apt** 1, **targ** co środę. Kasa zaliczkowa Gminna kasa pożyczkowa.

Korczów **w** [Rawa Ruska], 1 **szk** 1-kl. miesz.

Korczyna 5400 m **m** [Krosno], 3 (Krosno) **szk** 5-kl. m. i 4-kl. ż., kraj. nauk. szk. tkacki, **lek** Przysłopski Jakób, **apt** 1, **jarm** 15 I, 3 IV, 30 VIII, 1 XII. **targ** co piąt.

Korolówka **w** [Kołomyja], (Kołomyja)

Koropiec 5100 m **w** [Buczacz], 2 (Niżniów), **szk** 4-kl. i 1-kl. miesz., **targ** co wtorku. 2 Instytucye kredytowe.

Koropuż **w** [Rudki], (Rudki).

Korościatyn **w** [Buczacz], (Komarówka).

Korszów 2400 m **w** [Kołomyja], 3 **szk** 2-kl. miesz.

Korzelice **w** [Przemyślany], (Firlejów, Rohatyn), **szk** 2-kl. miesz.

Korzenna **w** [Grybów], 3 (Grybów, Nowy Sącz) **szk** 1-kl. miesz.

Kosienice **w** [Przemyśl], 2 (Radymno, Żurawica) **szk** 1-kl. miesz.

Kosmacz 4100 m **w** [Kosów], 3 (Jabłonów, Kołomyja) **szk** 2-kl. m., **lek** Zatłokal Rudolf. Kopalnia nafty.

Kosów 3100 m **m** 3 **r pow** pr. Rozwadowski Bolesław, **star** Hieronim Zahradnik kier., **s pow szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż., kraj. nauk. war. tkacki. **lek** Bażant Wacław, Janikiewicz Stanisł., Golhaber Mayer, **not** Ludkiewicz Jan, **adw** Korpiński Maryan, dr., Fichman Artur dr., Frenkel Lipa dr., **apt** 1. **cyw geom** Schloss Mendel, **jarm** (podług obrządku ruskiego) we czwart. 1-go tygodnia w w. poście, we wtor. przed Wniebow. P., 25 VIII, 11 X, **targ** co pon. i piąt. Fizykalno - dyetetyczna lecznica dr. A. Tarnawskiego (we wsi Smolna pod Kosowem).

Kossowy **w** [Kolbuszowa], (Trzęsówka, Kolbuszowa, Sędziszów) **szk** 1-kl. miesz.

Koszyłowce **w** [Zaleszczyki] 2 (Tłuste) **szk** 1-kl. miesz.

Kozaczówka **w** [Borszczów], 3 **er**,

Kozice **w** [Lwów], (Sichów, Lwów 1) **szk** 1-kl. miesz.

Koziowa **w** [Stryj], 2 (Tucholka, Skole) **szk** 1-kl. miesz.

Koźlinka **w** [Janów k. Lwowa], (Janów k. Lwowa)

Kozłów 4900 m **m** [Brzeżany], 2, (Jezierna) **szk** 4-kl. miesz., 3 kl. męska, **lek** Długosz Zygmunt, Chuderski Franciszek, **apt** 1, **targ** co czwart. Bank kredytowy dla handlu i przemysłu i 2 inne Zakłady kredytowe.

Kozowa 4700 m **m** [Brzeżany], 2 **sąd p**, **szk** 4-kl. miesz., **lek** Barban Chaim i Sochanik Stanisław, **not** Lewicki Włodzimierz, **adw** Fried Emil dr., Trzcieniecki Tadeusz, **apt** 1, **jarm** 9 I, 20 II, **we** wstęp tyg. rusk. postu, po św. Błahowiszcz., w przewod. poniedz. rusk., 24 VI, 12 VII, 28 VIII, 21 IX, 8 XI, 4 XII, **targ** co wtorku

Kozy 3700 m **w** [Biała], 3 (Biała), **szk** 3-kl. miesz.

Krzaczkowa 2200 m **w** [Rzeszów], (Łańcut) **szk** 1-kl. miesz.

Kraków, 100800 m **stoł m** w. Ks. Krakowskiego (por. Rozdział VI p. t. „Przewodnik po Krakowie"). **dyr** Maryan Biliński, **dyr kol państw** Horoszkiewicz Józef, r. dw., kaw. ord. Fr. J., **kolej ces. Ferd.** naczelnik oddz. w Krakowie Postolka Alojzy r. ces., **prez miasta** dr. Juliusz Leo, **r pow** pr. Jan Skirliński, **star** i del. namiest Adam Fedorowicz dr. pr., radca dworu, kaw. ord. żel. kor. III. kl., **kom** I. korp. jen.-kom. Adolf Hornthal-Horsetzky, r. taj., kaw. ord. żel. kor. II kl. i ord. Fr. J., właść. 90 pp.; Komenda obr. kraj., **dyr pol** kier. dr Michał Flatau, **sąd** wyż. kraj. prez. Hausner Witold, kaw. ord. Leop., wiceprez. Jarosław Uhr-Stebelski; sąd kraj. prez. Adolf Summer-Brason, kaw. ord. Leop.; **nadprokuratorya** star. prok. Wędkiewicz Władysław dr. pr., **górn. star.** star. Wacht l Henryk; **górn. urz. okr.** st. kom. Jan Zarański, **insp. przem.** Kremer Zygmunt, **konsystorz książęco biskupi,** obrz. łać. książę biskup kard. Jan z Kościelska Puzyna, dr. pr., taj. rad., czł. Izby panów i czł. Sejmu gal., bisk. sufr. Nowak Anatol bis. i renopolitański; **adw** 115 (nazwiska i adr. zob. „Przewodnik po Krakowie"), **not** 4 (zob. „Przew. po Kr."), **lek** 249 (zob. „Przew, po Kr.), **apt** 14, **geom cyw** 5 (Przew. po Kr.), **inż cyw** 12 (Przew. po Kr.); **szkolnictwo:** „Uniwersytet Jagieloński", „Akademia sztuk pięknych" dyr. art. mal. Julian Fałat; szkoła pań przem. dyr. Rotter Jan rad. rząd., pos. na Sejm i do Rady pań., (trzy oddziały: budownictwa, mechaniczno-techniczny i chemiczno-techniczny), Szkoła dla położnych, gimnazya wyższe: św. Anny, św. Jacka, III Sobieskiego i gimn. IV, wyż. szkoły realne I i II, semin. naucz. męs. i żeń., sem. naucz. żeń. Fr. Preisendanza, szk. wydz. męsk 3 kl. im. św Jana Kantego na Smoleńsku, św. Floryana na Kleparzu i im. Franc. Józefa, szk. wydz. żeń. 4 kl. im. św. Scholastyki z kursem robót kob. i kursem handlowym, IX szkoła 2 kl. im. Konarskiego pod Zamkiem. XIII 3-kl. im. Mickiewicza, ul. Studencka, XV im. Klem. Tańskiej na Dajworze, XVII 3-kl. im. cos. Elżbiety ul. Dietla, XVIII prow. im. św. Anny w Ogrodzie angielskim i XX Zbigniewa Oleśnickiego; szkoły ludowe pospolite męskie: 4-kl. św. Wojciecha ul. Biskupia, 4-kl. św. Barbary Mały Rynek, 4-kl. św. Mikołaja w Ogrodzie angielskim, 4-kl. Kazimierza W. w Ratuszu, 6-kl. św. Szczepana na Piasku, 4-kl. im. Dietla na Dajworze, 4-kl. Wł. Jagiełły, XXIII 4-kl., XXIV 3-kl. (prowiz.), żeńskie: 4-kl. Czackiego w Ratuszu, 4-kl. św. Jadwigi ul. Garbarska, 4-kl. Piramowicza na Dajworze, 4-kl. św. Salomei, im. Tadeusza Kościuszki, im. Jana Długosza, XXV 4-kl. (prow.). Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń. Syndykat Towarzystw rolniczych. Zakład ortopedyczny dra Chlumsky'ego, ul. Mikołajska l. 28, telefon 540. Dom zdrowia dla umysłowo chorych dra Karola Żuławskiego, ul. Długa l. 82, **jarm** w pierw. połowie marca i w pierwszej połowie września (bliższe terminy ogłaszane dziennikami) **targ** co wtorki i piątki.

Krakowiec 1800 m **m** [Jaworów], 1 (Radymno) **sąd p**, **szk** 4-kl. miesz. z dopełn. kursem roln., **lek** Jahr Saul i Sędzimir Czes., **not** Bugiel Piotr, **adw** Krug Joachim dr., **apt** 1, **jarm** 14 I, w 1 poniedziałek po Wielkiejnocy obrz. rusk., 25 VII, 27 IX, 18 X, 25 XI, **targ** co czwartku.

Kranzberg **w** [Sambor], 1 (Sambor) **szk** 1-kl. miesz.

Krasiczyn **m** [Przemyśl], 2 (Przemyśl) **szk** 2-kl. miesz.

Krasna **w** [Kałusz] (Perehińsko, Krechowice)

Krasne 1300 m **w** [Złoczów], 1 **szk** 1-kl. miesz.

Krechów **w** [Żółkiew], (Glińsko) **szk** 1-kl. miesz.

Krechowice 2000 m **w** [Dolina], 2 **szk** 2-kl. miesz.

Krępna **w** [Jasło], 3 (Żmigród, Jasło), **szk** 1-kl. miesz., **lek** Roth Józef.

Królik Polski **w** [Sanok] (Rymanów).

Kropiwna **w** [Złoczów], (Gołogóry, Złoczów) **szk** 1-kl. miesz.

Krościenko k. Chyrowa **w** [Dobromil], **szk** 1-kl. miesz., **lek** Jaremkiewicz Michał.

Krościenko nad Dunajcem 2000 m **m** [Nowy Targ], 3 (St. Sącz) **sąd p**, **szk** 4-kl. miesz., **lek** Hammerschlag Rudolf, **adw** Jan Przybyło, **not** Zajączkowski Władysław, **apt** 1. **jarm** co 2-gi poniedziałek. Schronisko letnie podgórskie, Szczawy alkaliczno-słone. Two zaliczkowe

Krościenko Wyżne 2600 m **w** [Krosno], (Krosno) **szk** 2-kl. miesz.

Krosna **w** [Limanowa], (Ujanowice, Limanowa, N. Sącz.)

Krosno 4400 m **m**, 3 **er**, **r pow** pr. Gorayski-Korczak August, **star** Korytowski Stanisław, **sąd p**, **szk** realna, semin. naucz. m. z wykł. pols., 6-kl. m., i 6 kl. ż., szk. tkacka, **lek** Jasiński Adam, Kocaj Aleksander, Kropaczek Franciszek, Slączka Ant., (fiz.), Walsleben Teodor, **not** Przyłęcki Apolinary, **adw** Czajkowski Feliks dr., Jugendfein Jan Kanty dr., Pawłowski Robert dr., Kurzer Samuel dr., **apt** 1, **jarm** przez 3 dni **w** poniedziałki: po N. roku, po Białej niedz., po św. Trójcy, po św. Ignacym Loj., po św. Szymonie i Judzie, **targ** co poniedziałku. Miejska Kasa oszczędności i Two zaliczkowe

Krowica **w** [Cieszanów], 1, (Hruszów, Lubaczów) **szk** 2-kl. miesz.

Krowodrza 5000 m **w** [Kraków], 3 (Kraków) **szk** 4-kl. miesz.

Krolik Wołoski **w** [Sanok], (Rymanów)

Królówka **w** [Bochnia], (Wiśnicz, Bochnia) **szk** 2-kl. miesz. Kasa Reiffeisena.

Krukienice **m** [Mościska], 1 (Mościska) **szk** 2-kl. miesz., **lek** Kosz Kornel, **jarm** 18 I, 5 III, 23 IV, 23 VII. 13 X.

Krynica 2450 m **w** [Nowy Sącz], 3 (Muszyna) **szk** 1 i 2-kl. miesz., **lek** Kmietowicz Franciszek **apt** 1, **targ** co 2 środę. Zakład zdrojowy, szczawy przeważnie wapniowo i magnowo-żelaziste. Kąpiele borowinowe. Zakład hydropatyczny. Lekarz zakładu dr. L. Kopff. kierownik zakładu hydropatycznego dr. H. Ebers. Kasa zaliczkowa

Krystynopol 3500 m **w** [Sokal], 1 **szk** 4-kl miesz., **lek** Wachnianin Jarosław i Lichtgarn Dawid, **apt** 1, **jarm** 14 I. 5 V, w piątek po rusk. Wniebowstąp., 13 IX.

Krze **w** [Chrzanów] (Trzebinia) Huta cynku.

Krzeczowice **w** [Przeworsk] (Kańczuga)

Krzęcin **w** [Podgórze], (Wielkie Drogi) **szk** 1-kl. miesz.

Krzemienica **w** [Łańcut], (Łańcut) **szk** 1-kl. miesz.

Krzeszów **w** [Bochnia] (Bochnia)

Krzeszowice 2000 m **m** [Chrzanów], 3 **sąd p**, **szk** 4-kl. miesz., **lek** Dura Jan i Walkowski Stanisław, **not** Lipowski Konstanty dr., **adw** Bąkowski Klemens dr., Bannet Józef dr., **apt** 1, **cyw geom** Krzyżanowski Mikołaj, **targ** co poniedziałku.

Krzywaczka **w** [Myślenice] (Izdebnik, Radziszów) **szk** 2-kl. miesz. Gminna kasa pożyczk.

Krzywcza n. Sanem **m** [Przemyśl], 2 **szk** 2-kl. miesz., **jarm** 13 I, 25 III, 31 VII, 18 XII.

Krzywcze Górne 2000 m **w** [Borszczów], **szk** 2-kl. miesz.

Krzywe **w** [Brzeżany], 2 (Kozowa) **szk** 1-kl. miesz.

Krzyż **w** [Tarnów], (Tarnów) **szk** 2-kl. miesz.

Książnice M. i W. **w** [Bochnia], (Niegowice, Kłaj, Bochnia) **szk** 2-kl. miesz.

Kudryńce 2500 m **w** [Borszczów], 3 (Miednica) **szk** 2-kl. miesz., **targ** co czwartku.

Kujdańce **w** (Kołomyja) (Kołomyja)

Kulczyce Szlach. **w** [Sambor], (Sambor) **szk** 2-kl. miesz.

Kulików 3700 m **m** [Żółkiew], 1 **sąd p**, **szk** 4-kl. m. i 4-kl. ż., **lek** Finkel Herman. **not** Rastawiecki Jan, **adw** Plutyński Julian, Landau Michał dr., **apt** 1, **jarm** 15 I, 16 II, następ. dni po rusk. niedzieli **kwietniej**, po Wnieb. Pańsk., po św. Janie, 29 VIII, 28 IX, 9 XI, 20 XII.

Kulparków **w** [Lwów], 1 (Lwów) **szk** 1-kl. miesz., **lek** Kohlberger Władysław, Kruszyński Stanisław, Maliszewski Hieronim, Woszczyński Julian, Wisłocki Janusz, Zagórski Roman, Foks Jan.

Kupczyńce **w** [Tarnopol] (Denysów, Chodaczków Wielki)

Kurów **w** [N. Sącz], (Nowy Sącz)

Kurowice **w** [Przemyślany], 1 (Lwów) **szk** 2-kl. miesz.

Kuryłówka **w** [Łańcut], 2 (Leżajsk, Łańcut) **szk** 2-kl. miesz.

Kurzany **m** [Brzeżany], 1 (Podwysokie) **szk** 2-kl. miesz.

Kutkorz **w** [Złoczów], 1 **szk** 1-kl. miesz.

Kuty 6700 m **m** [Kosów], 1 (Wyżnica) **sąd p**, **szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż., **lek** Skomorowski J., Goldschlag Lajzer, **not** Zaręba Mieczysław, **adw** Friedmann Juliusz dr., Hauslich Bernard dr., Kulik Daniel dr., Mach Selig dr., **cyw geom**

Rosenberg Józef, **apt** 1, **jarm** 30 I, 24 dnia po Wielkiejnocy rusk., 26 IX, 13 XI, **targ** co wtorku i piątku 7 instytucyj kredytowych.

Kwaczała **w** [Chrzanów], ✉ 🚂 (📯 Babice koło Alwerni, ⚡ Alwernia, **szk** 2-kl. miesz.

Łabowa **w** [Nowy Sącz], 📯3 (⚡ Grybów, 🚂 Nowy Sącz) **szk** 1-kl. miesz.

Lachowice 2200 m **w** [Żywiec], 📯3 ⚡ 🚂 **szk** 1-kl. miesz.

Lackie Wielkie **w** [Złoczów], 📯1 (⚡ Skwarzawa, 🚂 Złoczów) **szk** 2-kl miesz.

Łącko **w** [Nowy Sącz], 📯3 ⚡ (🚂 St. Sącz) **szk** 4-kl. miesz., **targ** co 3 czwartek. Kasa Reiffeisena.

Łączki **w** [Strzyżów], 📯3 (⚡ 🚂 Frysztat) **szk** 1-kl m.

Łączki Kucharskie **w** [Ropczyce], 📯 (⚡ 🚂 Ropczyce)

Ładańce **w** [Przemyślany] ✉ (📯 ⚡ 🚂 Lwów)

Ładyczyn **w** [Tarnopol], ✉ (📯 ⚡ 🚂 Mikulińce) **szk** 3-kl. m.

Łąka **w** [Rzeszów], ✉ (📯 Strażów, ⚡ Łańcut, 🚂 Rzeszów)

Łąka Rustyk. **w** [Sambor], 📯1 (⚡ Kranzberg, 🚂 Dorożów) **s pow szk** 2-kl. miesz., **lek** Dreifach Izaak, **not** Vogel Tomasz, **apt** 1.

Lanckorona **w** [Wadowice], 📯3 (⚡ Ryczów, 🚂 Kalwarya) **szk** 4-kl. miesz.

Łańcut 4900 m **m** 📯2 ⚡ 🚂 **r pow** pr. JE. Potocki Roman hr., **star** Stanisław Noel. **s pow**, **szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż., kraj. nauk. wyr. tkack., **lek** Eleszar Jan, Witkowski Edward (fiz.), **not** Orzakiewicz Gabryel, **adw** Szpunar Walenty dr., Herbst Jakób Zygmunt dr., Dymidowicz Henryk dr., **apt** 1, **cyw geom** Reichard Franc., **jarm** nast. dnia po T. Król., po NMP. Grom., w środę dop. poniedz. 2 dni, po Wniebowst. 12 VI, 13 VII, 24 VIII, na św Annę, 1 niedz. po paźdz., 11 i 30 XI, **targ** co wtor. i piątku. Kasa zaliczkowa.

Łanczyn 3700 m **w** [Nadwórna], 📯1 🚂 (⚡ Delatyn) **szk** 4-kl. miesz., **lek** Pasiecznicki Eugen. **jarm** 8 I, 29 III (przez 8 dni), 24 VII, 4 XII przez 3 dni, **targ** co poniedz. i czwart.

Łapanów **m** [Bochnia], 📯3 (⚡ Gdów-Chorostowa. 🚂 Bochnia) **szk** 4-kl. m., **lek** Gąsiorek Franciszek, **apt** 1, **jarm** co 3 tyg., **targ** co 3 pon. Kasa Reiffeisena.

Łapczyca **w** [Bochnia], ✉ (📯 ⚡ 🚂 Bochnia) **szk** 2-kl. miesz.

Łapszyn **w** [Brzeżany] ✉ (📯 ⚡ Brzeżany) **szk** 2-kl. miesz.

Lasek z Trutem **w** [Nowy Targ] (🚂 📯 ⚡ Nowy Targ)

Laszki k. Bobrówki 2700 m **w** [Jarosław], 📯2 (⚡ Bobrówka, 🚂 Jarosław) **szk** 2-kl. miesz.

Laszki **w** [Jaworów] ✉ (📯 Szumla-Ożomla, ⚡ Jaworów, 🚂 Rodatycze)

Laszki Zawiązane **w** [Rudki], 📯1 (⚡ Krukienice, 🚂 Mościska) **szk** 1-kl. miesz.

Latacz **w** [Zaleszczyki], 📯2 (⚡ Uście-czko, 🚂 Tłuste) **szk** 2-kl. miesz., Gminna Kasa pożyczkowa.

Latoszyn **w** [Ropczyce], ✉ (📯 ⚡ 🚂 Dębica) **szk** 1-kl. miesz.

Ławoczne **w** [Stryj], 📯2 🚂 ⚡ **szk** 1 kl. miesz.

Łęki Górne 2100 m **w** [Pilzno] 📯3 (⚡ Pilzno, 🚂 Dębica) **szk** 2-kl. miesz.

Lelechówka **w** [Gródek k Lwowa] 🚂 (📯 ⚡ Janów k. Lwowa)

Leńcze **w** [Wadowice] 📯 🚂 (⚡ Wadowice)

Leśniów 2000 m **m** [Brody], 📯 ⚡ (🚂 Brody)

Leszczowate **w** [Lisko], ✉ (📯 🚂 Ustrzyki D., ⚡ Ropienka) **szk** 1-kl. miesz.

Łętownia **w** [Myślenice], 📯3 (⚡ 🚂 Jordanów) **szk** 2-kl. miesz.

Leżajskie D. i G. **w** [Jarosław], ✉ (📯 ⚡ i 🚂 Jarosław)

Leżajsk 5300 m **m** [Łańcut], 📯2 ⚡ 🚂 **sąd p**, **szk** 5-kl. m. i 5 kl. ż., kraj. szk. koszyk., **lek** Iłowiecki Mateusz i Zawilski Stanisław, **not** Nowiński Bronisław, **adw** Grychowski Wiktor dr., Gołąb Franciszek dr., **apt** 1, **jarm** 21 I, 23 IV, 9 V, 5 i 24 VIII, 4 X, 6 XII. **targ** co wtorek. Rzemieślniczo-rolnicza Spółka pożyczkowa i oszczędności i filia Łańcuckiej Kasy zaliczk.

Libiąż Mały **w** [Chrzanów], 📯3 🚂 (⚡ Chrzanów) **szk** 1-kl. miesz. Kopalnie węgla kamiennego.

Libiąż Wielki **w** [Chrzanów], 📯3 🚂 (⚡ Chrzanów) **szk** 2-kl. miesz.

Limanowa 1800 m **m**, 📯3 ⚡ 🚂 **r pow** pr. Zygmunt Mars, **star** Jan Niewiadomski, **sąd p**, **szk** 5-kl. miesz., **lek** Haim Leopold, Gnoiński Michał i Maurer Zdzisław, **not** Wysocki Jan, **adw** Młodzik Karol dr., Hammerschlag Jonasz dr., **apt** 1, **jarm** co 3 poniedz. Two Zaliczkowe

Lipa **w** [Dobromil], 📯2 (⚡ Bircza, 🚂 Przemyśl) **szk** 1-kl. miesz.

Lipica Dolna 2400 m **w** [Rohatyn], 📯1 🚂 (⚡ Bursztyn) **szk** 1-kl. miesz., **lek** Gwozdecki Teofil.

Lipinki **w** [Gorlice,] 📯3 ⚡ (🚂 Biecz) **szk** 2-kl. miesz.

Lipnica Murowana **m** [Bochnia], 📯3 (⚡ Wiśnicz, 🚂 Bochnia) **szk** 2-kl. miesz., **lek** Schmidt Adam, **jarm** co 3 poniedz, 2 instytucye kredytowe.

Lipnica Wielka **w** [Grybów], 📯3 (⚡ Bobowa, 🚂 Nowy Sącz) **szk** 2-kl. miesz.

Lipniczka **w** [Grybów] ✉ (📯 ⚡ Bobowa).

Lipnik 8400 m **w** [Biała], 📯3 (⚡ 🚂 Biała) **szk** 5-kl. miesz., 3-kl. miesz., 1-kl. miesz., **apt** 1 Kasa Reiffeisena.

Lipowe **w** [Przemyślany]

Lisia Góra **w** [Tarnów]

Lisko 4400 m **m**, 2 **r pow** pr. Ramułt-Bałdwin Lud., **star** Szalowski Franciszek, **sąd p. szk** 5-kl. m. i 6-kl. ż., **lek** Karpiński Stanisław (fiz.), Porajewski Jan, Turteltaub Szymon, **not** Baczyński Roman, **adw** Strutyński Jan dr., Fischman Zygmunt dr., **apt** 1, **targ** co wtorku.

Lisowice **w** [Dolina] (Perehińsko)

Liszki 1400 m **m** [Kraków], 3 (Kraków) **sąd p. szk** 4-kl. miesz., **lek** Staniszewski Julian, **not** Gutowski Roman, **adw** Wąsikiewicz Henryk dr., **jarm** 12, zawsze w pierwszy poniedziałek miesiąca.

Litwinów **w** [Podhajce], 2 (Potutory) **szk** 1-kl. miesz.

Łobzów **w** [Kraków], 3 **szk** 4-kl. miesz., c. k. Szkoła kadetów.

Łodygowice 2200 m **w** [Żywiec], 3 **szk** 4-kl miesz.

Łojowa **w** [Nadworna] (Nadwórna)

Łomna **w** [Turka], 2 (Stary Sambor) **szk** 1-kl. m.

Łopatyn 2900 m **m** [Brody], 1 (Zabłotce) **s pow szk** 4-kl. miesz., **not** Holzer Leon, **apt 1, jarm** w 1 dzień po rusk. Ziel. św., 11 VII, 27 VIII, 21 IX i **targ** co 2 środę każdego miesiąca.

Łopuszanka Chomina **w** [Stary Sambor], 2 (St. Sambor) **szk 1**-kl. miesz., **cyw inż** Rosenfeld Juliusz.

Łopuszka Wielka **w** [Przeworsk] (Kańczuga)

Łosiacz **w** [Borszczów], 3 (Skała) **szk** 2-kl. miesz.

Łososina Górna **w** [Limanowa], (Limanowa) **szk** 1-kl. miesz.

Łowcza **w** [Cieszanów], (Narol, Oleszyce) **szk** 1-kl. m.

Łowczów **w** [Tarnów] (Tuchów)

Łówczówek-Pleśna **w** [Tarnów], 3 **szk** 1-kl. miesz.

Lubaczow 5930 m **m** [Cieszanów], 1 **sąd p. szk** 5-kl. m. i 5 kl. ż., **lek** Rosenbluth Edward, Kunera Stanisław, Połochajło Jan, **not** Angielczykowski Franciszek, **adw** Bardach Ignacy dr., Majewski Leszek dr., Szłapa Jakób dr., **apt 1, jarm** 21 III, 21 V, 29 VI, 8 VIII, 20 IX, 1 XI, 13 XII, **targ** co wtorku i piątku. 4 instytucye kredytowe.

Lubcza **w** [Pilzno] (Jodłowa, Dębica)

Lubczyna **w** [Ropczyce], (Ropczyce)

Lubianki Wyżne **w** [Zbaraż] (Zbaraż, Tarnopol)

Lubień 1900 m **w** [Myślenice], 3 (Myślenice, Kalwarya), **szk** 2-kl. miesz., **jarm** w 1 środę każdego miesiąca.

Lubień Wielki 2500 m **w** [Gródek k. Lwowa], 1 **szk** 2-kl. miesz., **lek** Wernicki Kazimierz, **apt** 1. Zakład zdrojowo-kąpielowy, woda siarczana, Borowina zakład hydropatyczny, dyrektor zakładu Władysław Popiel.

Lubieńce **w** [Stryj], 2 (Stryj) **szk** 1-kl. miesz.

Lubycza-Królewska **m** [Rawa Ruska], 1 **szk** 1-kl. miesz., **lek** Gorner Izydor.

Lubzina **w** [Ropczyce], (Ropczyce)

Łuczyce **w** [Sokal], 2 (Tartaków, Sokal) **szk** 1-kl. miesz.

Ludzimierz z Brzegami **w** [Nowy Targ], (Nowy Targ)

Łuka Mała 2500 m **w** [Skałat], 2 (Tarnoruda, Grzymałów) **sąd p, szk** 2-kl. miesz.

Łukawica **w** [Limanowa], 3 (Limanowa)

Łukawiec **w** [Cieszanów], (Narol, Radymno) **szk** 1-kl. m.

Łupków **w** [Lisko], 3 **szk 1-kl.** miesz.

Luszowice **w** [Dąbrowa], (Dąbrowa, Tarnów) **szk** 1-kl. miesz.

Lutcza 3000 m **w** [Strzyżów], 3 (Strzyżów n. Wisłok) **szk** 2-kl m.

Lutowiska 2400 m **m** [Lisko], 2 (Ustrzyki) **s pow szk** 2-kl. miesz., **lek** Dulęba Aleksander, **not** Radowicz Maryan, **apt** 1. Dębicki, **jarm** (podł kal. rusk.), 13 I., w środę środopost., w poniед. Zielon. Św. 11 VII, 18 VIII, 20 IX, **targ** co czwart.

Łysa Góra **w** [Brzesko] (Porąbka Uszewska, Słotwina) **szk** 2-kl. miesz.

Łysiec 2500 m **m** [Bohorodczany], 2 (Stanisławów), **szk** 4-kl. miesz., **lek** Sokal Jakób Bron. dr., **jarm** 2 I, 11 II, 9 III. 6 V, 25 VI, 12 VII, 19 VIII, 27 X, 27 XI.

Łytiatyn **w** [Brzeżany], (Potutory)

Macoszyn **w** [Żółkiew], (Żółkiew)

Maczugi **w** [Jarosław], (Sieniawa)

Magierów 3200 m **m** [Rawa ruska], 1 (Dobrosin) **szk** 3-kl. miesz. z dop. kurs., roln., **lek** Jaciów Mikołaj., **jarm** 9 I, 15 II, 17 i 29 III, 5 V, 23 VI, 12 i 27 VII, 20 VIII, 21 IX, 30 X, 26 XI, 19 XII. Kasa Reiffeisena.

Magdalówka **w** [Skałat], (Baworów, Mikulińce, Kołodziejówka), **szk** 2-kl. miesz.

Majdan 2200 m **m** [Kolbuszowa], 3 (Chmielów), **szk** 4-kl. miesz., **lek** Szostkiewicz Stanisław **apt** 1, **targ** co poniedziałku.

Majdan Sieniawski 2200 m **w** [Jarosław], 2 (Jarosław) **szk** 2-kl. miesz.

Majdan Średni 4500 m **w** [Nadwórna], 2 (Nadwórna, Ottynia) **szk** 1-kl. miesz.
Maków 3200 m **m** [Myślenice], **s pow szk** 5-kl. miesz., krajowa szkoła hafciarska **lek** Karaś Andrzej, Uhacz Błażej, **not** Paczowski Aleksander, **apt** 1. **jarm** 29 I, 1 V, 7 VIII, 19 XI, **targ** co drugi czwartek.
Maksymówka **w** [Zbaraż], **szk** 2-kl. miesz.
Manasterz **w** [Przeworsk], 2 (Kańczuga) **szk** 1-kl. miesz.
Maniowy **w** [Nowy Targ], (Harklowa, Czorsztyn, N. Targ)
Marcinkowice **w** [Nowy Sącz], **szk** 1-kl. miesz.
Marcyporęba **w** [Wadowice] (Brzeżnica)
Mariahilf **w** [Kołomyja], (Kołomyja)
Mariampol 1300 m **m** [Stanisławów], 2 (Dubowce) **szk** 4-kl. miesz. z dop. kurs. roln., **lek** Zaleski Kazimierz.
Markopol **w** [Brody], 1 (Pieniaki, Brody) **szk** 1-kl. m.
Markowa 3800 m **w** [Przeworsk], 2 (Łańcut) **szk** 2-kl. miesz.
Markowce **w** [Tłumacz], 2 **szk** 1-kl. miesz.
Martynów Nowy **w** [Rohatyn], 2 (Bursztyn) **szk** 1-kl. miesz.
Maryówka (pod Lwowem) **w** [Lwów] (Lwów) Sanatoryum i zakład wodoleczniczy dra Józefa Zakrzewskiego.
Matyjowce **w** [Kołomyja], 3 **szk** 1-kl. miesz.
Męcina 2700 m **w** [Limanowa], 3 **szk** 2-kl. miesz.
Medenice 2500 m **m** [Drohobycz], 1 (Drohobycz) **s pow szk** 2-kl. miesz., **lek** Rubinstein Norbert, **not** Bodakowski Kazimierz, **apt** 1.
Medyka 2400 m **w** [Przemyśl], 2 **szk** 2-kl. miesz., **lek** Kaczurba Stanisław.
Medynia Głogowska **w** [Łancut], 2 (Sokołów koło Rzeszowa, Łańcut) **szk** 1-kl. miesz.
Mętków M. i W. **w** [Chrzanów], (Babice k. Alwerni, Chrzanów, Alwernia)
Michalczowa **w** [Nowy Sącz], (Tęgoborze, N. Sącz, Marcinkowice) **szk** ochronka. Gminna Kasa spichlerzowa.
Miechocin **w** [Tarnobrzeg],
Mieczyszczów **w** [Brzeżany], 2 (Brzeżany) **szk** 2-kl. miesz.
Miejsce Piastowe **w** [Krosno], 3 (Iwonicz) **szk** 1-kl. miesz.
Miękisz Nowy **w** [Jarosław], 2 (Bobrówka, Jarosław) **szk** 1-kl. miesz.
Mielec 4900 m **m** 3 **r pow** pr. Sękowski Stefan, **star** Kulikowski Władysław, **s pow szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż., **lek** Godłowski Al. (fiz.), Frank Apolinary, Kijas Bł., Sternberg Józef, **not** Fibich Antoni, **adw** Nowaczyński Stan. Kazimierz dr., Wronka Julian dr., Łojasiewicz Stanisław dr., Isenberg Oskar dr., **apt** 1, **jarm** w czwartki po M. B. Gromn., po św. Trójcy, po Wniebowzięciu, po św. Mateuszu, po św. Marcinie, **targ** co czw.
Mielnica 3600 m **m** [Borszczów], 3 **s pow szk** 2-kl. miesz., **lek** Kraus Adam i Bilwin Witołd, **not** Bilewicz Jakób, **adw** Hryniewiecki Jan dr., **apt** 1, **targ** co wtor., [naprzem. z Uściem Biskup.].
Mikołajów n. Dniestrem 3100 m **m** [Żydaczów], 1 **s pow szk** 5-kl. miesz., **lek** Krzyształowicz August., **not** Czechowicz Jan, **adw** Ramski Wiktor em. rad., **apt** 1, **jarm** 14 I, 6 VIII, 9 IX, **targ** co wtor.
Mikołajów **w** [Brody], 1 (Brody) **szk** 1-kl. miesz.
Mikołajów **w** [Bóbrka], 2 (Bóbrka) **szk** 2-kl. miesz. **lek** Krzyształowicz Aug., **jarm** 9 I, nazaj. po ruskim św. Stefanie, 12 II, nazaj. po św. „Trech Świat.“, w poniedz. po rusk. palm. niedz., w dzień po św. Tiło Chr. obrz. gr. kat., dnia 6 sierpnia, w „Usp. św. Anny“, 13 X, na św. „Pokrowy“, **targ** co wtorku.
Mikołajów k. Gal. **w** [Bóbrka] (Bóbrka, Lwów)
Mikuliczyn 4300 m **w** [Nadwórna], 3 **szk** 1-kl. miesz., **lek** Głuszkiewicz Wł.
Mikulińce 3700 m **m** [Tarnopol], 2 **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Brudziński Ludwik, Koller Bolesław, Rosenmann Oziasz, **not** Tyszecki Jan, **adw** Rossberger Leon, **apt** 1, **targ** co poniedz.
Milatyn Nowy **m** [Kamionka Str.], 1 (Zadwórze) **szk** 1-kl. miesz., **targ** co czwartku.
Milno 2500 m **w** [Brody], 2 (Zborów) **szk** 1-kl. miesz.
Milówka 2700 m **m** [Żywiec], 3 **s pow**, **szk** 4-kl. miesz., **not** Dotais Władysław, **adw** Grabowski Roman dr., Schmindling Eliasz dr., **apt** 1, **targ** co czwart.
Milówka **w** [Brzesko] (Wojnicz)
Miżyniec **w** [Przemyśl], 2 (Hermanowice) **szk** 2-kl. miesz.
Młaki **w** [Turka k. Chyrowa], 2
Moderówka **w** [Krosno], 3 **szk** 1-kl. miesz.
Modlnica **w** [Kraków], (Zabierzów) **szk** 2-kl. miesz.
Mogielnica 3400 m **w** [Trembowla], 2, (Janów k. Trembowli, Trembowla) **szk** 2-kl. miesz.
Mogiła **w** [Kraków], 3 **szk** 2-kl. miesz.

Mogilany **w** [Podgórze], 3 (Podgórze) **szk** 2-kl. miesz.
Mokre **w** [Sanok], 2 **szk** 1-kl. miesz.
Mokrzyska i Bucze **w** [Brzesko], (Słotwina)
Mokrzyszów **w** [Tarnobrzeg] (Tarnobrzeg) **szk** 2-kl. miesz.
Mołodiatyn **w** [Peczeniżyn], (Peczeniżyn)
Monasterzyska 5000 m **m** [Buczacz], 2 **s pow, szk** 5-kl. męska i 5-kl. żeń., 4-kl. miesz. **lek** Borysiewicz, Obler, Adler Szymon, **not** Gorczewski Józef, **adw** Chamajdes Leon dr., Wielochowski Józef, **apt** 1, **targ** co środę. 4 instytucye kredyt. **przedsięb** c. k. Fabryka tytoniu i cygar. Młyn i tartak parowy.
Morszyn **w** [Stryj], 2 **szk** 1-kl. miesz. Zakład kąpielowy i zdrojowisko. Woda gorzka naturalna, kąpiele solankowe, kąpiele borowinowe, odznaczające się znaczną ilością kwasu mrówkowego.
Mościska 4700 m **m** 1 **r pow** pr. Stadnicki Stanisław hr., **star** Pietruski Zygmunt, **s pow, szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż., **lek** Langer Jozef (okr.), Lebedowicz Emil (fiz.), Polański Stanisław (miej.), **not** Szeib Henryk, **adw** Pisek Gustaw dr., Korner Ignacy dr., **apt** 1, **cyw inż** Kwak Józef, **jarm** 25 II, 24 VI na konie, 10 VIII, 2 XI na konie, **targ** co czwart. i piątek. Tow. zaliczkowe dla pow. Mościckiego.
Mosty-Wielkie 4600 m **m** [Żółkiew], 1 (Żółkiew) **s pow, szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż., **lek** Newestiuk Jakób, **not** Mroziński Erazm, **apt** 1, **jarm** 15 II., 5 IV, 10 IX, 12 XII, **targ** co piątku. 3 instytucye kredytowe.
Moszczenica 3100 m **w** [Gorlice], 3 (Zagórzany) **szk** 2-kl. miesz.
Moszków **w** [Sokal], 1, (Sokal)
Mrowla **w** [Rzeszów], 3 (Rzeszów) **szk** 1-kl. miesz,
Mrzygłód **m** [Sanok], 2 (Dydnia, Sanok) **szk** 1-kl. miesz., **lek** Pollasclik Fryd., **jarm** 19 I, w dzień po B. Ciele, 16 VIII.
Mszana k. Bartatowa **w** [Gródek k. Lwowa], 1 **szk** 1-kl. miesz.
Mszana Dolna 2800 m **m** [Limanowa], 3 **s pow, szk** 4-kl. miesz., **lek** Herzig Naftali i Czaplinski Władysław, **not** Winter Emanuel, **adw** Morawski Bronisław dr., **apt** 1, **targ** co wtorku.
Mucharz **w** [Wadowice], 3, (Skawce) **szk** 1-kl. miesz.
Muszyna 2600 m **m** [N. Sącz], 3 **s pow, szk** 4-kl. miesz., **lek** Łukasiewicz Waleryan, **not** Hetper Leopold, **apt** 1, **jarm** w pon. po Gromnicznej, w pon. po Wniebowst., w pon. po św. Mich., w pon. po poświęc. Kośc., w pon. po Ofiar. N. M. P., **targ** co poniedz.

Mużyłowice **w** [Jaworów], 1 (Jaworów, Sądowa Wisznia) **szk** 1-kl. miesz.
Myców **w** [Sokal], (Hulcze, Bełz)
Mydlniki **w** [Kraków], (Łobzów) **szk** 1-kl. miesz
Myscowa **w** [Krosno] (Żmigród, Jasło) **szk** 1-kl. miesz.
Myślachowice **w** [Chrzanów], (Trzebinia) Kopalnie węgla kamiennego.
Myślenice 2500 m **m** 3 (Kalwarya) **r pow** pr. Stolaski Jozef, **star** Fetter Karol, **s pow, szk** 5-kl. męsk. i 5-kl. ż., **lek** Schmidt Filip (fiz.), Gałuszka Józef, Łodziński Wiktor, **not** Madeyski Poraj Roman, **adw** m Adelman Emil dr.. Klakurka Mikołaj, **apt** 1, **cyw geom** Tylko Józef, **targ** co drugi poniedz. Powiatowa Kasa Oszczędności.
Mystków **w** [Grybów] (Cieniawa, N. Sącz, Ptaszkowa) **szk** 2-kl. miesz.
Myszkowice **w** [Tarnopol], 2 (Mikulińce) **szk.** 2-kl. miesz.
Myszyn **w** [Peczeniżyn], (Jabłonów, Kołomyja)
Nadbrzezie **w** [Tarnobrzeg] 3 **szk** 1-kl. miesz.
Nadwórna 7500 m **m** 2, **r pow** pr. Mandyczewski Kornel ks., **star** Marek Wład., **s pow, szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż., szkoła koszykarstwa, **lek** Bibring Szym., Last Herman, Cieszewski Wład., Josse Jan (fiz.), **not** Ambross de Rechtenberg Eugeniusz, **adw** Frey Dawid dr., Markiewicz Wincenty dr, **apt** 1, **jarm** 18 I, 18 III, 5 V, 24 VI, 11 VII, 6 VIII, 13 X (przez 3 dni), 12 XII, **targ** co poniedz. i czwart.
Nadyby-Wojutycze **w** [Sambor],
Nagnajów **w** [Tarnobrzeg], (Baranów) **szk** 1-kl. miesz.
Nahaczów **w** [Jaworów], (Jaworów, Sądowa Wisznia)
Narajów 2700 m **m** [Brzeżany], 1 (Brzeżany) **szk** 2-kl. miesz., **jarm** 18 I, 26 III, 6 IV, 14 V, 6 VII, 6 VIII, 26 IX, 3 XII, **targ** co piątku.
Narol 2100 m **m** [Cieszanów], 2 (Bełzec) **szk** 4-kl miesz., **lek** Sochański Leon, **jarm** 19 III, 24 VIII, **targ** co czw. Kasa Reiffeisena. Przemysł domowy: szewstwo.
Nart-Nowy **w** [Nisko], 2 (Kamień, Rudnik)
Nastasów 3400 m **w** [Tarnopol], 2, (Mikulińce) **szk** 4-kl miesz. z dopełn. kursem roln.
Nawarya (Glinna-) **m** [Lwów], **szk** 2-kl. miesz.
Nawojowa **w** [N. Sącz] 3 (Nowy Sącz) **szk** 2-kl. miesz.

Nesterowce **w** [Złoczów], (Jezierna) **szk** 1-kl. m.

Niebylec **m** [Strzyżów], (Strzyżów) **szk** 1-kl. miesz., **jarm** 15 II, 1 IX, 1 XI, 28 XII, **targ** co poniedziałku.

Niedzieliska **w** [Chrzanów], (Jaworzno). Huta cynku i fabryka bieli cynkowej.

Niedźwiedź **w** [Limanowa], 3, (Mszana Dolna) **szk** 1-kl. miesz., **targ** co środy.

Niedźwiedza **w** [Brzesko] (Porąbka Uszewska, Słotwina) **szk** 2-kl. miesz

Niegowce [Kałusz], (Kałusz) **szk** 1-kl. miesz.

Niegowic **m** [Bochnia], 2, (Gdów, Bochnia) **szk** 2-kl. miesz., **jarm** w 4 środę miesiąca.

Niemirów 3000 m **m** [Rawa Ruska], 1 (Horynia) **s pow, szk** 2-kl. miesz., **lek** Miczulski Antoni, **not** Löwner Süssmann, **adw** Majewski Leszek, **apt** 1, **jarm** 19 I, 8 XI, **targ** co czwartku.

Niepołomice 4700 m **m** [Bochnia], 3 (Podłęże), **s pow, szk** 4-kl. m. i 4-kl. ż., **lek** Majewski Tadeusz, **not** Grodyński Józef, **adw** Buś Wojciech dr., Styczeń Wawrzyniec, **apt** 1, **jarm** w pierwszy wtorek każdego miesiąca, **targ** co wtor. Stow. Oszczęd. i pożyczek.

Niewistka **w** [Brzozów], 2, (Dydnia, Dynów-Przeworsk) **szk** 1-kl. miesz.

Nieznajowa **w** [Gorlice], 3, (Żmigród, Gorlice), **jarm** na rusk. Wniebowst. 13 VIII, 10 IX, 30 X.

Niezwiska 1900 m **w** [Horodenka], 2 (Obertyn, Turka) **szk** 1-kl miesz.

Nisko 4500 m **m** 3 **er**, **r pow.** pr. Kostheim Klemens dr., **star** posada opróż., **s pow, szk** 4-kl. miesz., **lek** Ławrowski Włodzimierz, Loewy Alojzy (fiz.), **not** Piela Piotr, **adw** Fey Dawid dr., Sulerzyski Władysław dr., **apt** 1.

Nikłowice z Dąbrową **w** (Mościska) (Sądowa Wisznia) **szk** 2-kl. miesz. Gminna Kasa pożyczkowa.

Niwiska **w** [Kolbuszowa]. 3 (Rzochów, Sędziszów) **szk** 2 kl miesz.

Niżankowice **w** [Przemyśl], 2 **s pow, szk** 4-kl. miesz., **lek** Ruczka Stanisław, **not** Meleszkiewicz Jan, **apt** 1, **jarm** 16 I, 1 III, w poniedz. po św. Trójcy rusk., 26 IX, 18 XII, **targ** co środy.

Niżborg Nowy 2200 m **w** [Husiatyn], 3, (Kopyczyńce) **szk** 2-kl miesz

Niżniów 4900 m **m** [Tłumacz], 2 **er**, **szk** 4-kl. miesz., Kr. Szkoła koszykarska. **lek** Laśkiewicz Alfred Ignacy de Friedensfeld, **jarm** 19 I, 11 II, 29 III, 4 V, 24 VI, 6 VII, 13 VIII, 10 IX, 7 X, 20 XI, 3 XII, **targ** co czwartek.

Nowa Góra **w** [Chrzanów], (Krzeszowice) **szk** 2-kl. miesz.

Nowa Grobla **w** [Jarosław], 2

Nowe Miasto **m** [Dobromil], 2 **szk** 2-kl. miesz., **jarm** 11 XI. Kasa Reiffeisena

Nowesioło 7500 **m** [Zbaraż], 1 (Podwołoczyska) **s pow**, **szk** 1-kl miesz., **lek** Drozdowski Włodzimierz **not** Michał Hordyński.

Nowesioło **m** [Żydaczów], 1 (Żydaczów, Hnizdyczów-Kochawina) **szk** 1-kl. miesz.

Nowica D. i G. 3200 m **w** [Kałusz], 2 (Kałusz) **szk** 2-kl. miesz. Gminna Kasa pożyczkowa.

Nowosielce Gniewosz **w** [Sanok] 2

Nowosiółka 3500 m **w** [Podhajce] 2 (Wiśniowczyk, Monasterzyska) **szk** 2-kl. miesz.

Nowosiółka Kost. **w** [Zaleszczyki], (Korolówka, Borszczów) **szk** 2-kl. miesz.

Nowotaniec **m** [Sanok], 2 (Bukowsko, Dąbrówka) **szk** 2-kl. miesz.

Nowy Sącz 15700 m **m** 3 **er**, **r pow** pr. Głębocki Wład., **star** Jarosz Wład., **s obw** prez. Kostka Liebinsfeld Edward, **szk** Wyż Gimnaz., 3-kl. wydz. m. połącz. z 4-kl. posp., i 5-kl. wydz. ż. połącz. z 4-kl. posp., m. 5-kl., 4-kl., i 4-kl. przy kolon., ż. 4-kl. i 4-kl. przy kolonii, **lek** Ameisen Moritz Kalmen, Filewicz Jan (fiz.), Kijas Tadeusz, Kosterkiewicz Franciszek, Mohr Dawid, Płochocki Tadeusz, Richter Józef, Silberman Bernard, Zieliński Edward, Dudziński Jan, Olszewski Bronisław, Sielecki Jan, **not** Marynowski Jan, Lipiński Łucyan, **adw** Barbacki Władysław dr., Chlebowski Mieczysław dr., Chodacki Juliusz dr., Dawid Kalman dr., Deutelbaum Jakób dr., Pasionek Emil dr., Gałkiewicz Tadeusz dr., Korbel Maurycy dr., Sichrawa Roman dr., Silbermann Baruch dr., Sterkowicz Jan dr., Stuber Gustaw dr., Wędrychowski Władysław, Neuberger Adolf dr., Goldberg Maurycy dr., **apt** 2. **pow. kom.** uzupełn. 20 p. piech., **cyw. inż.** dla wszyst zaw. techn. Miączyński Kazimierz, Miszke Juliusz **jarm** w 1 wtor. w 1, w 1 środę i czwart. po d. 19 III, w 1 środę i czwart IX [tak. na konie] i w 1 wtor. XII, **targ** co wtorku i piątku.

Nowy-Targ 6500 m **m** 3 **r pow** pr Zduń Jan dr., **star** Rudzki Józef, **s pow, szk** 5-kl. m. i 6-kl ż., gimnazyum męskie, **lek** Bednarski Jan (fiz.), Langsam Guttman, Schein Herman, **not** Weigel Artur, **adw** Geissler Ernest dr., Nowotny Kazimierz dr., Styś Franciszek dr., Kohn Berl dr., Przybyło Szymon dr, **cyw inż** Katerla Eugeniusz, **apt** 1, **jarm** co 4 poniedz. Powiatowa Kasa oszczędności.

Nuszcze **w** [Złoczów], 1, (Płuhów, Złoczów) **szk** 1-kl. miesz.

Obertyn 5300 m **w** [Horodenka], 3 (Turka) **s pow, szk** 4-kl. miesz., **lek** Bujalski Maryan, **not** Górnicki Józef, **apt** 1, **jarm** 18 I, w ost. dzień po rusk. Zapust., 6 IV, 7 V, 24 VI, we wtorek po rusk Ziel. św., w środopost. rusk., 13 VII, 1 i 18 VIII, 20 IX, 13 X, 9 XI, 12 i 29 XII, **targ** co czwart.

Ochotnica 5000 m **w** [Nowy-Targ], 3, (Łącko, St. Sącz) **szk** 2-kl. miesz.

Ocieka z Wolą **w** [Ropczyce], (Ropczyce) **szk** 1-kl. miesz.

Odrowąż **w** [Nowy-Targ], (Nowy Targ, Czarny Dunajec)

Odrzechowa 2200 m **w** [Sanok], (Zarszyn)

Odrzykoń 2700 m **w** [Krosno], 3, (Krosno) **szk** 2-kl. miesz.

Ohladów **w** [Kamionka Strum.], (Krasne) **szk** 2-kl. miesz.

Okleśna **w** [Chrzanów], (Alwernia)

Okno 2000 m **w** [Skałat], 2. (Grzymałów, Skałat) **szk** 2-kl. miesz.

Okocim **m** [Brzesko], 3 (Sołotwina) **szk** 2-kl., miesz.

Olejów **w** [Zborów], 1 (Zborów) **szk** 1-kl. miesz. Towarzystwo kredytowe

Olesko 3500 m **m** [Złoczów], 1 (Ożydów), **s pow szk** 2-kl. miesz., z dop. kurs. roln., **lek** Laufer Maurycy, **not** Witkiewicz Emil, **apt** 1, **jarm** 16 II, 14 IV, 21 V, 6 VI, 20 IX, 7 i 20 XI, 18 XII, **targ** co niedz. i piąt.

Olesno **w** [Dąbrowa], 3 (Dąbrowa, Tarnów)

Olesza 3200 m **w** [Tłumacz], (Tłumacz), **szk** 2-kl. miesz.

Oleszów **w** [Tłumacz], 2 **szk** 1-kl. miesz.

Oleszyce 2800 m **m** [Cieszanów], 1 **szk** 4-kl. miesz. z dop. kurs. roln., **lek** Mildner Józef, **apt** 1, **jarm** 24 II, 13 XII, **targ** co środę. Spółka kredytowa i oszczędności.

Ołpiny D. i G. 3000 m **m** [Jasło], 3 (Biecz), **szk** 2-kl., miesz., **lek** Łopaczyński Eugeniusz, **targ** co 2 czwart. Inżynier górniczy Rogawski Kwiryn.

Olszanica koło Ustrzyk dolnych **w** [Lisko], 2 **szk** 1-kl. miesz.

Olszanica **w** [Złoczów], 1 (Skwarzawa, Złoczów)

Olszany **w** [Przemyśl], 2 (Krasiczyn, Przemyśl) **szk** 1-kl. m.

Olszowa **w** [Brzesko], (Paleśnica, Zakliczyn)

Olszyny **w** [Brzesko], (Wojnicz, Bogumiłowice)

Osiek k. Żmigrodu **m** [Jasło], 3, (Żmigród, Jasło) **szk** 2-kl. miesz., **jarm** co czwart. Gminna Kasa pożyczkowa.

Osiek 2800 m **w** [Biała], 3 (Oświęcim) **szk** 2-kl. miesz.

Osielec **w** [Myślenice], 3 **szk** 2-kl. miesz.

Osławy Białe 2800 m **w** [Nadwórna], (Delatyn) **szk** 1-kl. miesz.

Osobnica 2500 m **w** [Jasło], (Jasło) **szk** 2-kl. miesz.

Ossowce **w** [Buczacz], 2 (Buczacz) **szk** 1-kl. miesz.

Ostapie 2600 m **w** [Skałat], 2 (Grzymałów) **szk** 2-kl. miesz.

Ostrów **w** [Sokal], 1 **szk** 2-kl. miesz.

Ostrów **w** [Lwów] (Szczerzec)

Ostrowsko **w** [Nowy Targ], (Nowy Targ) **szk** 1-kl. miesz.

Ostrowiec **w** [Kołomyja], (Gwoździec)

Ostrowy Tuszowskie **w** [Kolbuszowa], (Trzęsówka, Majdan Kolbuszowski, Sędziszów)

Oświęcim 6800 m **m** [Biała], 3 **s pow szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż. **lek** Dortheimer Stanisław, Hanakowski Włodzimierz, Schlank Maurycy, Słósarczyk Antoni, Wechsler Leopold Lewi, **adw** Gąsiorowski Ludwik dr., Beer Józef dr., Bermann Szymon dr., **not** Gorączko Marceli, **apt** 1, **targ** przez 2 pierw. czwart. każd. miesiąca.

Ottynia 4900 m **m** [Tłumacz], 2 **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Pertak Maryan, Scherp Daniel, **not** Strocki Aleksander, **adw** Blumenblatt Izydor dr., **apt** 1, **jarm** 16 I, 2 II, 8 V, 11 VII, 6 VIII, 20 X, **targ** co wtorku

Otwinów **w** [Dąbrowa], (Siedliszkowice, Tarnów)

Ożomla **w** [Jaworów], (Sądowa Wisznia) **szk** 1-kl. miesz.

Ożydów 2100 m **w** [Złoczów], **szk** 2-kl. miesz.

Paczółtowice **w** [Chrzanów], (Krzeszowice) **szk** 1-kl. miesz.

Padew Narod **w** [Mielec], 3 **szk** 3-kl. miesz. z dopełn. kurs. roln.

Pakoszówka **w** [Sanok], (Jurowce, Sanok), **szk** 1-kl. miesz.

Paleśnica **w** [Brzesko], 3 (Zakliczyn, Gromnik), **szk** 2-kl. miesz.

Paportno **w** [Dobromil], (Dobromil) **szk** 1-kl. miesz.

Parchacz **w** [Sokal], 1 (Krystynopol) **szk** 2-kl. miesz.

Paryszcze **w** [Nadwórna], 2 (Tarnowica), **szk** 1-kl. miesz.

Pasieczna 3100 m **w** [Nadwórna], 2 (Nadwórna), **szk** 1-kl. miesz.

Paszczyna **w** [Ropczyce], (Dębica) **szk** 1-kl. miesz.

Peczeniżyn 6800 m **m** 2 **star** Linde Stanisław, **s pow szk** 5-kl. miesz. **lek** Vincens Aleksander, Biliński Mie-

czysław (fiz.), **not** Huzar Leon, **apt** 1, **jarm** 19 I, 7 IV, 4 dni po Ziel. Św. rusk., 28 VIII, 27 IX, 8 XI.

Pentna **w** [Gorlice], ✉ (📯 Ropica Ruska, ⚡ 🚂 Gorlice)

Perespa **w** [Sokal], ✉ (📯 ⚡ Tartaków, 🚂 Sokal), **szk** 1-kl. miesz.

Perehińsko 6300 m **w** [Dolina], 📯2 ⚡ (🚂 Krechowice), **szk** 4-kl. m. i ż., **lek** Müller Rudolf, **jarm** w 2 poniedz. Wielk. postu rusk. 5 V, 24 VI, 27 VII, 9 XI, 4 XII.

Petranka 2200 m **w** [Kałusz], 📯2 (⚡ Rożniatów, 🚂 Krechowice), **szk** 1-kl. miesz.

Pewel Mała **w** [Żywiec], ✉ (🚂 📯 ⚡ Żywiec)

Piaseczna **w** [Żydaczów], 📯1 ⚡ 🚂 **szk** 1-kl. miesz.

Piaski **w** [Kraków], ✉ (📯 ⚡ Kraków, 🚂 Grzegórzki) **szk** 4-kl. miesz.

Pieniaki [w Brody], 📯1 ⚡ (🚂 Brody), **szk** 1-kl. miesz.

Pikulice **w** [Przemyśl], 📯2 ⚡ (🚂 Przemyśl), **szk** 1-kl. miesz.

Pilzno 2100 m **m** 📯3 (⚡ 🚂 Dębica), **r pow** pr. dr. Kaden Józef, **star** Bogucki Włodz., **s pow szk** 5-kl. miesz. **lek** Mydlarski St. Biesiadzki Antoni (fiz.), **not** Drozdowski Karol, **adw** Gućwa Wilhelm dr., Krudzielski Tomasz dr., **apt** 1, **jarm** 7 i 28 I, 24 II, 19 i 31 III, 23 IV, 8 i 19 V, 24 VI, 22 VII, 15 i 28 VIII, 28 IX, 28 X, 30 XI, 15 XII, **targ** każd. poniedz.

Piotrów **w** [Horodenka], ✉ (📯 Niezwiska, ⚡ Obertyn)

Pisarówka ad Rekszyn **w** [Chrzanów] ✉ (📯 Rudawa, ⚡ Krzeszowice, 🚂 Złoczów)

Pisarzowa **w** [Limanowa], ✉ 🚂 (📯 ⚡ Limanowa)

Pisarzowice D. G. i Śr. W. [Biała], ✉ (📯 ⚡ 🚂 Kozy), **szk** 2-kl. miesz.

Pistyń 3600 m **m** [Kosów], 📯3 ⚡ (🚂 Kołomyja), **szk** 4-kl. miesz., **lek** Pawlicki Teodor, **jarm** 29 III, w poniedziałek po Ziel. Św. rusk. 8 VIII, 10 IX, **targ** co wtorku.

Piwniczna 3600 m **m** [Nowy Sącz], 📯3 ⚡ 🚂 **szk** 2-kl. miesz., **jarm** 2 I, w poniedz. po niedz. środop., we wtor. po Ziel. Św., 5 VII, 4 VIII, **targ** co drugi czwartek.

Pławna z Zimną wodką **w** [Grybów], 🚂 (📯 ⚡ Ciężkowice)

Płaza **w** [Chrzanów], ✉ 🚂 (📯 ⚡ Chrzanów)

Płazów **m** [Cieszanów], 📯2 ⚡ (🚂 Bełżec lub Lubaczów) **szk** 2-kl. miesz. Kasa Reiffeisena.

Pleszów **w** [Kraków], 📯3 (⚡ 🚂 Czyżyny) **szk** 2-kl. miesz.

Płotycz **w** [Tarnopol], 📯2 ⚡ (🚂 Tarnopol) **szk** 1-kl. miesz.

Płuhów **w** [Złoczów], 📯1 ⚡ 🚂 **szk** 1-kl. miesz.

Podbuż **m** [Drohobycz], 📯2 ⚡ (🚂 Sambor), **s pow szk** 1-kl. miesz., **lek** Twotowski Ignacy, **not** Łapicki Emil.

Podczerwone **w** [Nowy Targ] 🚂 (📯 Czarny Dunajec, ⚡ Nowy Targ)

Podegrodzie **w** [Nowy Sącz], 📯3 (⚡ Nowy Sącz, 🚂 St. Sambor) **szk** 1-kl. miesz.

Podgórze 20500 m **m** 📯3 ⚡ 🚂 **star** Starzeński Edward hr., **s pow**, **szk** Wyż. gimn., m. 7-kl. im. Kościuszki, 4-kl. im. Kopernika, 4-kl. im. Długosza, szk. wydz. ż. połącz z lud. prócz niej szk. posp. 4-kl. im. Urszuli Kochanowskiej, 4-kl. im. Dąbrówki, 4-kl. im. św. Kunegundy, kraj. kursa keramiczne, uzup szkoła przemysłowa, **lek** Aronsohn Samuel, Dembowski Mieczysław (fiz.), Goldberger Izaak, Glassner Rubin, Kepler Paweł, Pańcewicz Izydor, Pisek Hirsch, Świątek Wincenty, Smorągiewicz Kazimierz, Łobaczewski Adam, Piórko Adam, **not** Starzewski Tad. dr., **adw** Aronsohn Jakób dr., Chajes Adolf dr., Feuereisen Izydor dr., Gaweł Jan dr., Oberländer Salomon, dr., Emilewicz Józef dr., Schiff Dawid dr., **apt** 2, **cyw geom** Mika Teofil, **jarm** w pierw. środę każdego mies., **targ** co wtorku i piątku. 3 instyt. kredytowe.

Podhajce 5800 m **m** 📯2 ⚡ (🚂 Monasterzyska), **r pow** pr. Lityński Edmund, **star** Sokołowski Jakób, **s pow szk** 5-kl. m. i 6-kl. ż., **lek** Choróbski Stan., Mossor Kazimierz (fiz.), Landau Arnold, Salpeter Michał, **not** Jaremowicz Porfiry. **adw** Fried Celestyn dr., Lehman Albin dr., Schwager Rudolf dr., **apt** 1, **jarm** 13 I, 11 II, w środop. rusk., w poniedz po 1 niedz. po Wielkiejnocy rusk., na Wniebowst. rusk., 11 VII, 27 VIII, 26 IX, 30 X, 20 XI, 18 XII, **targ** co czwart.

Podhajczyki 2000 m **w** [Kołomyja], ✉ (📯 ⚡ Kołomyja)

Podhajczyki **w** [Przemyślany], 📯1 ⚡ (🚂 Lwów)

Podhorce 2100 m **w** [Złoczów], 📯1 (⚡ Sassów, 🚂 Podhorce) **szk** 2-kl. miesz.

Podhorodce **w** [Stryj] 📯 (⚡ Schodnica, 🚂 Stryj) **szk** 1-kl. miesz.

Podjarków **w** [Przemyślany], (📯 ⚡ 🚂 Lwów)

Podkamień 3400 m **m** [Brody], 📯1 **er** ⚡ (🚂 Brody) **szk** 4-kl. miesz., z kurs. roln. dop. **lek** Ustrzycki Julian, **apt** 1.

Podkamień **m** [Rohatyn], 📯1 (⚡ 🚂 Rohatyn), **szk** 2-kl. miesz., **apt** 1, **targ** co wtorku.

Podlasy **w** [Biała], ✉ 🚂 (📯 ⚡ Kozy)

Podliski M. **w** [Lwów], 📯1 ⚡ (🚂 Lwów) **szk** 1-kl. miesz.

Podłęże **w** [Bochnia], ⚡ 🚂 (📯 Staniątki)

Podmichale 2600 m w [Kałusz], ✉ (📯 ⚡ 🚂 Kałusz). **szk** 4-kl. miesz.
Podszumlańce **w** [Rohatyn], 📯1 🚂 (⚡ Bołszowce) **szk** 1-kl. miesz
Podwołoczyska 5200 m **w** (Skałat), 📯2 ⚡ 🚂 **s pow szk** 5-kl. miesz., **lek** Dawid Salomon, Świderski Jan Bruno, Turkel Samuel, **not** Piątkiewicz Ludwik, **adw** Gromnicki Feliks dr., Mantel Teodor dr., Auerbach Fischel dr., **apt** 1, **cyw inż** bud. Olszański Józef, **targ** co czwart. Dom spedycyjny N. Katznera.
Podwysokie **w** [Brzeżany], 🚂 (📯 ⚡ Kurzany)
Pohorce **w** [Rudki], 📯1 (⚡ Rudki, 🚂 Komarno), **szk** 1-kl. m.
Polanka Karol **w** [Krosno] 📯3 🚂 (⚡ Krosno) **szk** 1-kl. miesz.
Polanka Wielka **w** [Biała], 📯3, (⚡ 🚂 Oświęcim), **szk** 3-kl. miesz.
Poluchów Mały **w** [Przemyślany], ✉ (📯 Dunajów, ⚡ Gliniany) **szk** 1 kl. miesz.
Pomorzany 4400 m **m** [Zborów], 📯1 ⚡ (🚂 Złoczów), **szk** 4-kl. miesz., **apt** 1, **jarm** 13 I, 14 II, 17 i 29 III, 5 i 29 V, 23 VI, 21 VII, 18 VIII, 22 IX, 8 X, 12 XI, 10 XII.
Ponikwa W. **w** [Brody], 📯1 (⚡ 🚂 Brody) **szk** 1-kl. miesz.
Popielniki **w** [Śniatyn], 📯3 (⚡ Rudniki, 🚂 Widynów), **szk** 1-kl. miesz.
Porąbka 2300 m **w** [Biała], 📯3 (⚡ 🚂 Kęty), **szk** 1-kl. miesz.
Porąbka Uszewska **w** [Brzesko], 📯3 (⚡ Brzesko, 🚂 Sołotwina), **szk** 2-kl. miesz. Kasa Reiffeisena.
Poręba Wielka **w** [Biała], ✉ (📯 ⚡ Oświęcim)
Porohy 2600 m **w** [Bohorodczany], 📯2 (⚡ Słotwina, 🚂 Stanisławów)
Poronin **w** [Nowy Targ], 📯3 ⚡ 🚂 **szk** 2-kl. miesz., **lek** Beaurain Karol.
Porzecze Zadwórne **w** [Rudki], 🚂 (📯 ⚡ Komarno)
Posada Olchowska 2600 m **w** [Sanok], 📯2 (⚡ 🚂 Sanok) **szk** 1-kl. miesz.
Potok **w** [Rohatyn], 📯 🚂 (⚡ Rohatyn)
Potok Złoty 3400 m **m** [Buczacz], 📯2 ⚡ 🚂 **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Bobek Jan, **not** Tańczakowski Stefan, **apt** 1, **jarm** w poniedziałek zapustny, we wtorek po Zielonych Św. w nast. dzień po Spasie, dzień po „Stritenju", po św. Janie Bohosłowie, wszyst. wedł. kal. rusk. **targ** co środy.
Poturory **w** [Brzeżany], 📯1 ⚡ 🚂 **szk** 1-kl. miesz. Gminna Kasa pożyczkowa
Potylicz 3300 m **m** [Rawa ruska], 📯1 (⚡ Werchrata, 🚂 Huta Zielona), **szk** 2-kl. miesz.
Prądnik Czer. 4000 **w** [Kraków], 📯3 ⚡ (🚂 Kraków), **szk** 4-kl. miesz.
Prelipcze **w** [Zaleszczyki], 🚂 (📯 ⚡ Stefanówka)
Probużna 2900 m **m** [Husiatyn], 📯2 ⚡ (🚂 Hadyńkowce) **szk** 4-kl. miesz., **lek** Brandmann Herman, **apt** 1, **targ** co wtor.
Proszowa **w** [Tarnopol], 📯2 🚂 (⚡ Mikulińce) **szk** 1 kl. miesz.
Pruchnik 1900 m **m** [Jarosław], 📯2 ⚡ (🚂 Jarosław) **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Przybylski Stanisław, **not** vacat, **apt** 1, **jarm** 21 I, 26 VII, **targ** co czwartku.
Prusy **w** [Lwów], 📯1 🚂 (⚡ Barszczowice) **szk** 2-kl. miesz
Prusy **w** [Sambor], 🚂 (📯 ⚡ Kocmyrzów)
Przeciszów 2800 m **w** [Wadowice], 📯3 ⚡ 🚂 **szk** 1-kl. miesz.
Przecław **m** [Mielec], 📯3 ⚡ (🚂 Dąbie), **szk** 4-kl. miesz., **targ** co środy. Kasa Reiffeisena i Gminna Kasa pożycz.
Przeginia Duchown. **w** [Kraków], 📯 (⚡ Czernichów, 🚂 Kraków)
Przemyśl 46300 m **m** 📯2 ⚡ 🚂 **r pow** pr. Czajkowski Władysław dr., **star** Lanikiewicz Józef r. dw., **s obw** prez. Spławski Franciszek rad. dw., wice-prez. posada nieobsadz., **wyż gimn** I. z wykład. polskim, **wyż gimn** II. z wykład rusk., **Sem naucz** ż. z jęz. wykład. polsk. i rusk., **szk** 3-kl. Wydz. m. połącz. z 4-kl. posp., szk. lud. m. 4-kl. im. ces. Franciszka Józefa, 4-kl. im. Konarskiego, 4-kl. im. św. Jana Kantego; szk. wydz. żeń. poł. z posp. im. św. Jadwigi, 4-kl. im. Konarskiego, 4-kl. im. Franciszka Józefa, wojskowa szkoła ludowa, **lek** Cichański Aleksander, Doliński Maryan, Ehrlich Hugo, Frauenglas M., Frenkel J., Grabscheid Moj., Gruber N., Kanz Oskar, Keller Dawid, Kramarzyński Miecz (fiz.), Kutna Samuel, Lityński Łucyan, Madeyski Józef, Mannheim Zygm., Michalik Franc., Oler Michał, Pordes Majer, Rościszewski Erazm, Schäffer Franciszek, Smolarski Zygmunt, Springer Konstanty, Susswein Julian, Szyszkowski Michał, Trzciński Bogusław, Trybulec Franciszek, Udziela Maryan, Wojtowicz Julian, **not** Budzynowski Sabin i Janicki Władysław **adw** Angerman Stan dr., Bleicher Józef dr., Błazowski Włodz dr., Briefer Ludwik dr., Czajkowski Wład. dr., Czerlunczakiewicz Cyryl dr., Doliński Franciszek dr., Ehrlich Salomon dr., Freyberger Hubert em. rad., Gangberg Wilhelm dr., Gans Bernard dr., Glanz Jakób dr., Głębocki Jan dr., Goldfarb Joachim dr., Hass Daniel dr., Hillel Henryk dr, Hibl Józef dr., Kormosz Teofil dr., Liebermann Herman dr., Lichtbach Moritz dr., Löwenthal Izaak dr., Mantel Eliasz dr., Mendrochowicz Leon dr., Mester Jakób dr., Niemczyński Jan dr., Peiper Leon dr., Rosenbach Wilhelm dr., Schwarz Mechel dr., Smutny Fryd. dr., Scheinbach Józef dr., Tarnawski Leonard dr., Tauber Schaja dr., Trybalski

Gustaw dr., **apt** 4, **kom** 10 korp., **cyw inż** Reininger Juliusz, Łempicki Jan, **cyw geom** Citron Jakub, Łempicki Jan, **jarm** 26 VI, 9 XII, **targ** co poniedz. i piąt. Towarzystwo zaliczkowe Rolne. Kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników.

Przemyślany 4700 m **m**, 📯1 (⚡ 🚂 Lwów), **r pow** pr. miejsce opróżnione, **star** Jan Winiarski, **s pow szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż., **lek** Barbag Herman, Hyżycki Cyryl, Markiewicz Dyonizy, Białogórski Jan dr., **not** Szelewski Franciszek, **adw** Malsburg Henryk, Kohl Izydor dr., Schenker Jakób dr., **apt** 1, **jarm** 1 I, 14 II, 28 III, 29 V, 11 VI, 11 XI, **targ** co poniedz. Bank ludowy. Towarzystwo zaliczkowe.

Przewłoka **w** [Buczacz], ✉ (📯 ⚡ 🚂 Buczacz)

Przeworsk 3200 m **m** 📯2 ⚡ 🚂 **star** Lange Józef, **s pow szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż., **lek** Kowalewski Edmund (fiz.), Końcowicz Jan, Silberstein Józef, Smyczyński Ignacy, **not** Goyski Kazimierz, **adw** Zborowski Bolesław dr., Kopecki Henryk dr., Reisner Izaak, dr., **apt** 1, **cyw inż** Lisiewicz Karol, **jarm** 2 I, 19 III, 1 V, 25 VII, 4 X, 19 XI, **targ** co poniedziałki, środy, i piątki.

Przewrotne **w** [Rzeszów], ✉ (📯 Głogów, ⚡ Ranizów, 🚂 Rzeszów)

Przybówka **w** [Strzyżów], 🚂 (📯 ⚡ Frysztak)

Przyłbice **w** [Jaworów], 📯1 (⚡ Jaworów, 🚂 Sądowa Wisznia), **szk** 1-kl. miesz.

Przyłęk **w** [Kolbuszowa], ✉ (📯 Trzęsówka, ⚡ Kolbuszowa, 🚂 Sędziszów), **szk** 1-kl. miesz.

Przyszów Król. **w** [Nisko], ✉ (📯 ⚡ 🚂 Nisko), **szk** 2-kl. miesz.

Przytkowice **w** [Wadowice], ✉ (📯 ⚡ Kalwarya) **szk** 2-kl. miesz.

Psary **w** [Rohatyn], 📯1 🚂 (⚡ Chodorów) **szk** 2-kl. miesz.

Psary z Nową Wsią **w** [Chrzanów], 🚂 (📯 ⚡ Trzebinia)

Ptaszkowa **w** [Grybów], 📯3 ⚡ 🚂 **szk** 2-kl. miesz.

Pstrągowa D. i G. **w** [Strzyżów] ✉ (📯 ⚡ 🚂 Czudec), **szk** 1-kl. miesz., **cyw geom** Iranek Jan.

Puków z Husakowem **w** [Rohatyn], 🚂 (⚡ Rohatyn, 📯 Putiatyńce)

Pustków **w** [Ropczyce], ✉ 🚂 (📯 Dąbie koło Dąbicy, ⚡ Dębica), **szk** 1-kl. miesz.

Pustomyty **w** [Lwów] ✉ 🚂 (📯 Nawarya, ⚡ Glinna Nawarya), zakład kąpielowy siarczany i borowinowo-żelazisty.

Putiatyńce **w** [Rohatyn], 📯1 (⚡ 🚂 Rohatyn), **szk** 2-kl. miesz.

Puźniki 1200 m **w** [Buczacz] (📯 ⚡ Barysz, 🚂 Komarówka), **szk** 2-kl. miesz.

Pyszkowce **w** [Buczacz], 📯2 ⚡ 🚂 **szk** 1-kl. miesz.

Pysznica 2400 m **w** [Nisko], 📯3 ⚡ (🚂 Nisko), **szk** 2 kl. miesz.

Raba Niżna **w** [Limanowa], 🚂 (📯 ⚡ Zaryte)

Raba Wyżnia **w** [Myślenice], 📯3 🚂 (⚡ Zaryte) **szk** 2-kl. miesz., **lek** Zduń Jan Kanty.

Rabka **w** [Myślenice], 📯3 ⚡ 🚂 **szk** 2-kl. miesz., **lek** Lang Otokar i Kaden Kazimierz, **apt** 1, **targ** co 2 poniedziałek. Zakład kąpielowy. Wody rabczańskie: solanki zawierające brom i jod, są najsilniejsze ze znanych. Kąpiele borowinowe. Dyrektor zakładu dr. Kaden Kaz. Kasa Reiffeisena.

Rachin **w** [Dolina], 📯 🚂 (⚡ Dolina)

Raciechowice **w** [Wieliczka], ✉ (📯 ⚡ Dobczyce) **szk** 2-kl. miesz.

Raciborowice **w** [Kraków], 📯3 (⚡ 🚂 Kraków), **szk** 2-kl. miesz.

Radawa **w** [Jarosław], 📯2 (⚡ Wiązownica, 🚂 Jarosław), **szk** 1 kl. miesz.

Radgoszcz 3600 m **w** [Dąbrowa], 📯3 ⚡ (🚂 Tarnów), **szk** 2 kl. miesz.

Radłów 2100 m **w** [Brzesko], 📯3 ⚡ (🚂 Bogumiłowice), **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Knauer Wilhelm, **not** Maczyszyn Jan, **adw** Biały Józef dr., **apt** 1, **targ** co środy.

Radomyśl k. Tarnowa 2900 m **m** [Mielec], 📯3 ⚡ (🚂 Czarna), **s pow szk** 5-kl. miesz. **lek** Brochowski Tadeusz, Cymbler Walenty, Lorentzki Jędrzej, **not** Glaser Jan, **adw** Orliński Maurycy dr., **apt** 1, **jarm** w czw. przed św. Piotrem, w czw. przed św. Wawrzyńcem, w czwart. przed Nar. M. P., w czwartek przed św. Mikołajem, **targ** co czwartku. Bank zaliczkowy.

Radomyśl nad Sanem **m** [Tarnobrzeg], 📯3 ⚡ (🚂 Zbydniów), **szk** 4-kl. miesz., **lek** Stanowski Zygmunt, **apt** 1, **targ** co poniedziałku.

Radwan **w** [Dąbrowa] ✉ (📯 ⚡ Dąbrowa)

Radymno 2700 m **m** [Jarosław], 📯2 ⚡ 🚂 **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Schneidler Leon i Bogusławski Justyn, **not** Pawłowicz Eugeniusz, **adw** Bogusławski Justyn em. rad., Spätt Jakób dr., **apt** 1, **jarm** 20 V, 20 VIII, 20 IX, 20 XII, **targ** co poniedz. i piąt. Towarzystwo powroźnicze.

Radziechów 3900 m **m** [Kamionka Strum.], 📯1 **er** ⚡ (🚂 Lwów), **s pow szk** 3-kl. wydz. m. połączona z 4-kl. posp. i 5 kl. ż., **lek** Prebendowski Stanisław, **not** Więckowski Zdzisław, **adw** Stanisław Cisek dr., **apt** 1, **targ** co 2 czwart.

Radziszów **w** [Podgórze], 📯 🚂 (⚡ Skawina)

Rajbrot **w** [Bochnia], ✉ (📯 Lipica Murowana, ⚡ Brzegocina, 🚂 Bochnia)

Rajcza 2600 m **w** [Żywiec], 3 **szk** 2-kl. miesz , **jarm** w czwart. po 15 każdego miesiąca. Fabryka tektur i masy drzewnej.

Rajtarowice **w** [Sambor], (Sambor)

Rakowszczyk **w** [Kołomyja] (Słobódka Leśna, Kołomyja)

Rakszawa 4600 m **w** [Łańcut], 2 (Żołynia, Łańcut) **szk** 2-kl. miesz. I, 2-kl. miesz. II, szk. sukiennicza

Raniżów **m** [Kolbuszowa], 3 (Rzeszów) **szk** 3-kl. miesz., **targ** co czw.

Rawa Ruska 8900 m **m** 1 **er** **r pow** pr. Obertyński Zdzisław, **star** Thürman Adam, **s pow szk** 6-kl. m. i 5-kl. ż., **lek** Stokłosiński Franciszek (fiz.), Dadlec Julian, Rose Emanuel, **not** Jarosz Tadeusz, **adw** Howorka Józef, Segal Adolf dr., Verstandig Herman dr., **apt** 1, **cyw geom** Kormann Samuel i Rosenberg Józef, **jarm** 21 I, 7 VII, 27 VIII, 22 XII, **targ** co poniedz. Powiat. Kasa zal. i Oszczędn.

Reichau **w** [Cieszanów], ✉ (Lubaczów)

Reichsheim **w** [Mielec], ✉ (Chorzelów, Mielec)

Reniów **w** [Brody] ✉ (Załoźce, Zborów)

Rodatycze 2000 m **w** [Gródek k. Lwowa], 1 (Gródek k. Lwowa), **szk** 4-kl. miesz.

Rogi **w** [Krosno] ✉ (Miejsce Piastowe, Iwonicz)

Rogóżnik **w** [N. Targ] (N. Targ)

Rogóżno **w** [Łańcut], 2 (Łańcut) **szk** 1-kl. miesz.

Rohatyn 7200 m **m** 1 **r pow**, pr. Tustanowski Michał, **star** Rettinger Zyg., **s pow szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż, **lek** Szajnowski Wład., Schaff Zygfryd, Terlecki Antoni, Stein Maurycy, **not** Długoszewski Stanisław, **adw** Pawlikowski Kazimierz dr., Schauder Samuel dr., Zeghäuser Herman dr , Katz Ferd. dr. **apt** 1, **jarm** 19 I, 15 II, 1 III na bydło i konie, 19 VI, 26 VII, 27 IX, **targ** co śr i piąt. Spółka poż., Two handl., Two kred. i oszczędn., Zakład komerc. dla h i przem.. Two zal.

Rokiciny **w** [Nowy Targ] (Raba wyżna, Chabówka) **szk** 1-kl miesz.

Rokietnica D. i G 2400 m **w** [Jarosław], ✉ (Kozienice, Jarosław, Żurawka) **szk** 2-kl. miesz.

Romanów **w** [Bóbrka], 1 (Bóbrka) **szk** 4-kl miesz.

Romanówka **w** [Tarnopol] ✉ (Romanówka, Maksymówka dw., Borki wielkie)

Ropa 2300 m **w** [Gorlice], 3 (Grybów) **szk** 2-kl. miesz.

Ropczyce 3600 m **m** 3 **r pow** pr. Doliński Ludwik, **star** Jagoszewski Józef, **s pow szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż , **lek** Roller Fryderyk, Szostkiewicz Karol, Żukotyński Franciszek (fiz.), **not** Strzelbicki Stanisław, **adw** Alwin Maurycy dr., Lewandowski Ludomir dr., Marowski Stefan dr., **apt** 1, **cyw geom** Bilski Jan i Daniłowicz Feliks.

Ropica Ruska **w** [Gorlice], 3 (Gorlice) **szk** 1-kl. miesz.

Ropienka D. i G. **w** [Lisko], 2 (Olszanica) **szk** 1-kl. miesz.

Rosulna 2400 m **w** [Bohorodczany], 2 (Sołotwina, Stanisławów) **szk** 1-kl. miesz. Gminna Kasa pożyczk.

Równe koło Dukli **w** [Krosno], 3 (Iwonicz) **szk** 1-kl. miesz.

Rożanka N. **w** [Stryj], ✉ (Sławsko, Tuchla)

Rożanówka **w** [Zaleszczyki] (Tłuste)

Rozdół 4600 m **m** [Żydaczów], 1 (Mikołajów) **szk** 4-kl. m. i 4-kl. ż., **lek** Mihowicz Bron. i Rawski Tadeusz, **apt** 1, **jarm** 19 III, 16 VII, 29 XI, **targ** co poniedziałku.

Rozdziele **w** [Gorlice], ✉ (Lipniki, Biecz)

Rożniatów 3500 **m** [Dolina], 2 (Krechowice) **s pow szk** 4-kl. m. i 4-kl. ż., **lek** Berwid Bolesław, Sekanina Jan, **not** Łuczakowski Stanisław, **adw** Wasserman Salomon dr., **apt** 1, **jarm** w śr. środop., we wtor. po Ziel Św. wedle r. kal , 15 I, 13 VII, 14 VIII, 22 IX. 22 XI, **targ** co środy, 4 instytucye kredyt.

Różnów 6700 m **m** [Śniatyn], 3 (Zabłotów) **szk** 2-kl. miesz., **lek** Krański Juliusz, **targ** co czwartku.

Rozwadów 3000 m **m** [Tarnobrzeg], 3 **er** **s pow szk** 4-kl miesz, **lek** Dumaire Władysław, Hochstim Adolf, Radziński Karol, **not** Miąsik Ludwik, **adw** Jezierski Józef dr., Isenberg Józef dr., **apt** 1, **targ** co wtorku.

Ruda Różaniecka **w** [Cieszanów], 2 (Oleszyce) **szk** 1-kl. miesz., **jarm** 13 I i 6 VII.

Rudawa **w** [Chrzanów], 3 (Krzeszowice) **szk** 2-kl. miesz.

Rudki 3200 m **m** 1 **r pow** pr. hr Skarbek Aleksander, **star** Pokiński Mikołaj, **s pow szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż., kraj. szkoła koszykarska, **lek** Śnieżek Ludwik, Tyszkowski Leon (fiz.), **not** Krasowski Józef, **adw** Kohn Józef dr., Hubicki Emil em. rad., Dornau Markus, **apt** 1, **jarm** 2 VII, 15 VIII, 8 IX, **targ** co wtorku. Towarzystwo zaliczkowe.

Rudnik 3300 m **m** [Nisko], 3 **szk** 5-kl. m. **lek** Hernich Franciszek, **apt** 1, **targ** co czwartku

Rudnik **w** [Myślenice] ✉ (Izdebnik, Kalwarya) **szk** 2-kl. miesz.

Rudniki **m** [Śniatyn], 3 **szk** 1-kl. miesz.

Rudno **w** [Chrzanów] ✉ (Tenczynek, Alwernia, Krzeszowice lub Regulice) **szk** 1-kl. miesz. Kopalnie węgla kam.

Rudy-Rysie **w** [Brzesko] ✉ (Sołotwina)

Rungury **w** [Peczeniżyn] (Peczyniżyn), **szk** 1-kl. miesz., Gminna Kasa pożyczkowa

Ruska Wieś połączona z gminą Rzeszów.

Rybotycze **m** [Dobromil], 2 (Dobromil) **szk** 2-kl. miesz., **lek** Górski Stanisław, **jarm** 14 IX, 10 XII, **targ** co czwart

Rychwałd, **w** [Żywiec], 3 (Żywiec) **szk** 1-kl. miesz., kraj nauk. war. tkacki.

Ryczów **w** [Wadowice], 3 **szk** 2-kl. miesz.

Ryglice 2800 m **m** [Tarnów], 3 (Tuchów) **szk** 2-kl. m., **lek** Starachowicz J. **targ** co 2 środę.

Rymanów 3700 m **m** [Sanok], **sąd pow** **szk** 6-kl. męs. i 4-kl. żeń., **not** Kaliniewicz Wład., **adw** Janota Kazimierz dr., **lek** Bielecki Ign., Eisenstein Joachim, **apt** 1, **jarm** 25 I, 5-go dnia po Wielkiej nocy, 10 VIII, 30 XI, **targ** co pon. Zakład zdrojowo kąpielowy, szczawa słono-alkaliczna, jod i brom zawierająca. Towarzystwo zaliczkowe, Two kred. dla handlu i przem., Chrześcijańska kasa dla rzemieśln. i rolników, Two oszcz. i kred.

Rysie Rudy **w** [Brzesko], ✉ (Słotwina)

Rytro **w** [Nowy Sącz], 3 **szk** 2-kl. miesz.

Rzegocina **w** [Bochnia], 3 (Bochnia lub Limanowa) **szk** 2-kl. miesz. Kasa Reiffeisena.

Rzepiennik Strzyżowski 2000 m **w** [Gorlice], 3 (Biecz, Gromnik) **szk** 2-kl. miesz. **targ** co środy.

Rzęsna Polska **w** [Lwów], 1 (Lwów) **szk** 2-kl. miesz.

Rzęsna Ruska **w** [Lwów] (Rzęsna Polska, Lwów)

Rzeszów 20000 m **m** 2 **r pow** pr. Jędrzejowicz Stanisław, **star** Morstin Henryk hr., **s obw** prez. Łukaszewski Leonard, rad. dw., wice-prez. Kropaczek Kazimierz, **szk** wyż. gimn. I. i wyż. gim. II, sem. naucz. m. z wykład polsk., 6-kl. wydz. ż. połącz z 4-kl posp. i pr. kurs. nauki rob. ręcz. kob. im. św. Scholastyki, 3-kl. wydz. m. z 4-kl. posp. im. Mickiewicza, 4-kl. lud. ż. im. św. Jadwigi, 4-kl. ż. im. Kl. Hoffmanowej i 4-kl. m. im. St. Konarskiego, szk. mleczarska, **lek** Bujniewicz Jakób, Elsner Jakób Hirsch, Fiałkowski Wojciech, Herz Manes, Jabłoński Stanisław, Kraus Herman, Köppel Henryk, Zagórski Adam, Ściborowski Kazimierz (fiz.), Danielski Jan (fiz.), Teller Józef, Nieć Teofil, Strasser Fischel Efroim, Kalman Józef Leon, Dornfest Izydor. Hoppen Samuel, **not** Machowski Mikołaj i Prochaska Karol, **adw** Als Rudolf dr., Dierżyński Jan dr., Hochfeld Wilhelm dr., Holzer Mojżesz dr., Kahane Wolf dr., Koppel Otto emer. rad., Hanasiewicz Henryk dr., Krogulski Roman dr., Lecker Herman dr., Piliński Włodzimierz dr., Reich Samuel dr., Reiner Izydor dr., Różycki Leon dr., Segel Adolf dr., Wachtel Mordche dr., Zangen Baruch dr., Dzianott Bolesław dr., Herzhaft Leon dr., Pelzling Marek dr., Weinberg Gottfried dr., Schaufel Józef dr., **apt** 3, **pow** kom. uzup. 40 p. p., **cyw geom** Niewiadomski Mieczysław, **cyw inż** Holzer Jakób, **jarm** 19 III, 23 IV, wielki jarm. św. Wojciecha na konie 5-dniowy, na św. Trójcę, 22 VII. 21 IX wielki jarm na konie szlach. rasy 3-dniowy, 2 XI, 21 XII, **targ** co wtorku i piątku.

Rzezawa **w** [Bochnia] (Bochnia)

Rzochów **m** [Mielec], 3 **szk** 2-kl. miesz.

Rzuchowa **w** [Tarnów], 3 (Tarnów) **szk** 1-kl. miesz.

Sądowa Wisznia 4700 m **m** [Mościska], 1 **s pow** **szk** 5-kl. miesz., **lek** Hryniewicz Tadeusz i Rokossowski Wojciech (lek. okr.), **not** Döller Ludwik, **adw** Landau Julian dr., **apt** 1, **jarm** 1 I, w 2 dzień Ziel. św. gr. kat., 26 VII, 20 IX, **targ** tygod. co środy.

Sadzawka **w** [Nadwórna] (Łanczyn)

Sambor 17000 m **m** 1 **er** **r pow** pr. Sozański Feliks, **star** Kieszkowski Bogusław rad. nam., **s obw** prezyd. Janowski Ambroży rad dw., wice-prez Tustanowski Marceli, **szk** wyż. gimn. im. arc. Elżbiety, sem. naucz. m. z wykład. polsk. i rusk. wydz. 3-kl. m. poł. z 4-kl. posp. i 3-kl. wyd. ż. poł. z 4-kl. posp.. lud. 4-kl. m. i 4-kl. ż., **lek** Biegielmajer Alfred, Chrząszczewski Wojciech, Ciuk Aleksander, Klauber Adolf, Markiewicz Henryk Maurycy, Ortyński Włodzimierz, Sobolewski Franciszek (fiz.), Winogrodzki Alfred, **not** Kasparek Wilhelm i Krupiński Jan Kanty, **adw** Aleksandrowicz Juliusz dr., Finsterbusch Filip dr., Fiternik Józef dr., Goldberg Saul dr., Goldfarb Leon dr., Hamermann Adolf dr., Krenzenauer Dawid em. r., Kulczycki Roman dr., Potocki Bronisław dr., Rogalski Aleksander dr., Serwacki Józef dr., Spindler Marek dr., Stachura Daniel dr., Steuerman Józef dr., Syrop Samuel dr., Witz Justyn dr., **apt** 2, **p kom** uzupeł. 77 p. p., **cyw inż** Hawliczek Józef, Szurek Gustaw, **targ** co czwart Miejska Kasa oszcz. i Kasa zaliczk. „Spójnia“.

Sanok 6400 m **m** 2 **er** **r pow** pr. Truskolaski Włodz., **star** Pogłodowski Antoni rad. nam., **s obw** prez. Chyliń-

ski Kajetan, **szk** wyż. gimn. 3-kl. wydz. m. poł. z 4-kl. posp. i 3-kl. wydz. ż. poł. z 4-kl. posp., **lek** Drewiński Maurycy, Jabłoński Jacek (fiz.), Krynicki Józef., Zaleski Karol, Edelheit Zygmunt, Pajączkowski Władysław, Stangenhaus Aleksander, Ramer Salomon, **not** Puszczyński Antoni, Kokurewicz Antoni, **adw** Bośniacki Antoni emer. rad., Staruszkiewicz Jan emer. rad., Biedka Paweł dr., Iskrzycki Aleksander dr.; Slączka Wojciech dr., Afenda Aron dr., Bendel Adolf dr., Eichel Wilhelm dr., Goldhammer Aron dr., Nebenzahl Nathan dr., Reich Arnold dr., Weidmann Efroim dr., **apt** 1, **pow komp** uzup. 45 p. p., **cyw geom i inż** Szomek Wilhelm, **jarm** we wtor. przed Ziel. św., w poniedz. przed Bożem Nar., **targ** co piątku. Kasa zaliczkowa.

Sarnki D. **w** [Rohatyn], (Bursztyn Demianów) **szk** 1-kl. miesz.

Sarzyna **w** [Łańcut], 2 **szk** 2-kl. miesz.

Sassów 3800 m **m** [Złoczów], 1 (Złoczów) **szk** 4-kl. miesz., **apt** 1, **jarm** 2 I, 3 i 14 II, 9 i 25 III, 9 V, 24 VI, 30 IX, 14 X, 2 i 22 XI, 6 XII 3 dni, **targ** co czwartku. Zakład hydropatyczny. Fabryka papieru cygaretowego. Kasa pożyczkowa dla członków chrześcian.

Schodnica 4300 m **w** [Drohobycz], 2 (Borysław) **szk** 4-kl. miesz., **lek** Tenner Ignacy, **apt** 1.

Schumlau-Ożonka **w** [Jaworów], 1 (Sądowa Wisznia)

Sędziszów 2600 m **m** [Ropczyce], 3 **sąd pow**, **szk** 5-kl. miesz. **lek** Kronfeld Herman, Górka Józef, **apt** 1, **targ** co piątku.

Serafińce **w** [Horodenka] (Horodenka)

Sianki **w** [Turka k. Ch.] (Hrebenów)

Sichów **w** [Lwów], 1 (Lwów) **szk** 1-kl. miesz.

Sidzina 2200 m **w** [Myślenice], ✉ (Jordanów) **szk** 2-kl. miesz.

Siedlce **w** [Nowy Sącz], 3 (N. Sącz) **szk** 2-kl. miesz., kraj. szkoła koszykarska.

Siedliska **w** [Przemyśl], 2 (Przemyśl) **szk** 1-kl. miesz.

Siedliska Bogusz **w** [Pilzno], ✉ (Brzostek, Dębica)

Siedliczowice **w** [Dąbrowa], 3 (Tarnów) **szk** 1-kl. miesz.

Siemikowce **w** [Podhajce], 2 (Podhajce, Denysów)

Sieniawa 3400 m **m** [Jarosław], 2 (Jarosław) **s pow szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż., **lek** Dawid Maurycy, Jastrzębski Waleryan, **not** Wilczek Stan., **adw** Schneebaum Dawid dr., **apt** 1, **jarm** 2 I, 4 IV, 24 VI, 2 XI, **targ** co czwart. Towarzystwo zaliczkowe.

Sieniawa **w** [Nowy Targ], ✉ (Raba Wyżna, Chabówka)

Sienków **w** [Kamionka Strum.], 1 (Radziechów, Lwów) **szk** 1-kl. miesz.

Siersza Wodna **w** [Chrzanów], ✉ (Trzebinia) **lek** Górka Józef. Kopalnie węgla kamiennego.

Siennów **w** [Przeworsk] ✉ (Zarzecze, Jarosław)

Siepietnica **w** [Jasło] (Biecz)

Sinków 2300 m **w** [Zaleszczyki], 3 (Kasperowce, Zaleszczyki) **szk** 2-kl. miesz.

Skała 5600 m **m** [Borszczów], 3 **er** **szk** 5-kl. miesz., **lek** Seidner Abraham, **apt** 1, **targ** co czwart.

Skałat 5700 m **m** 2 **r pow** pr. Zagórski Eustachy, **star** Szydłowski Ant., **s pow szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż., **lek** Lubowiedzki Julian (fiz.), Gottfried Maurycy, Mieses Israel, **not** Szołgina Emil, **adw** Ehrlich Aron dr., **apt** 1, **targ** co wt.

Skawce **w** [Wadowice], ✉ (Mucharz) **szk** 1-kl. miesz.

Skawina 1800 m **m** [Podgórze], 3 **s pow szk** 5-kl. miesz., **lek** Nawrat Stanisław, **not** Peszkowski Bronisław, **adw** Spett Aleksander, **apt** 1, **targ** co czw.

Skniłów **w** [Złoczów] (Krasne dworzec)

Skole 5500 m **m** [Stryj], 2 **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Eichel Eustachy, Michalski Wiktor, Mironowicz Kornel, **not** Madeyski Artur Kazimierz, Kräuterblüth Jakób, **adw** Czajkowski Andrzej dr., Gabel Izaak dr., Rost Józef dr., **apt** 1, **jarm** 12 I, 13 II, w środop. gr. k., 5 V, we wtorek po rusk. Ziel. św., 24 VI, 14 VII, 12 VIII, 8 IX, 13 X, 6 XI i 15 XII. Kasa Reiffeisena, Gminna Kasa pożyczkowa, Kasa zadatkowa „Werchowyna", Two zaliczkowe i eskontowe, Two kred.

Skołyszyn **w** [Jasło], 3 **szk** 2-kl. miesz., kraj szk. koszykarska.

Skomielna Biała **w** [Myślenice], 3 (Chabówka) **szk** 2-kl. miesz.

Skoryki **w** [Zbaraż], 2 (Podwołoczyska) **szk** 1-kl. m.

Skowiatyn **w** [Borszczów], 3 (Korolówka) **szk** 1-kl. miesz.

Skrzydlna **w** [Limanowa], 3 (Dobra) **szk** 2-kl. miesz., **targ** co 2 czwartek.

Skwarzawa 2300 m **w** [Złoczów], 1 **szk** 2-kl. miesz.

Sławsko **w** [Stryj], 2 (Ławoczne) **szk** 1-kl. miesz.

Ślemień 2000 m **w** [Żywiec], 3 (Jeleśna, Żywiec) **s pow szk** 2-kl. miesz., **not** Pospoła Karol, **adw** dr. Geschwind Piotr, **targ** co 2 poniedziałek.

Słoboda Rungurska **w** [Peczeniżyn], 3 (Peczeniżyn) **szk** 4-kl. miesz.
Słoboda Złota k. Tarnopola **w** [Brzeżany], 2 (Mikulińce, Słoboda Teofipolka) **szk** 1-kl. miesz.
Słobódka Konkolnicka **w** [Rohatyn], ✉ (Bołszowce)
Słobódka Leśna **w** [Kołomyja], 3 (Turka k. Kołomyi, Kołomyja) **szk** 2 kl. miesz.
Słotwina **w** [Brzesko], 3 **apt** 1.
Słowita **w** [Przemyślany], 1 (Gliniany, Lwów) **szk** 2-kl. miesz.
Słupiec M. i W. **w** [Dąbrowa], 3 (Szczucin, Tarnów) **szk** 2-kl. miesz.
Smęgorzów **w** [Dąbrowa], ✉ (Dąbrowa, Tarnów) **szk** 1-kl. miesz.
Smorze **m** [Stryj], 2 (Ławoczne) **szk** 1-kl. miesz., **jarm** 8 III, 2 VI, 4 i 30 VII, 16 VIII, 9 i 24 IX, 28 X, 18 XI, 19 XII, każdy po 2 dni.
Śniatyn 11500 m **m** 3 **er** **r pow** pr. Moysa Rosochacki Stefan, **star** posada opróżniona, **s pow szk** realn. (2 kl.), 3-kl. wydz. m. poł. z 4-kl. posp., 6-kl. lud. ż., **lek** Lic Feliks, Kaczyński Stan., Mehrer Izydor, Werner Karol (fiz.), Ciszka Edmund, Margulies Aron, Kuśnierczyk Piotr, **not** Bosakowski Jan, **adw** Bosakowski Tadeusz dr., Goldstaub Salomon dr., Markussohn H. Samuel dr., Mogilnicki Andronik dr., Rosenheck Wilhelm dr., Ziemba Wiktor dr., **cyw geom** Deyczakowski Franciszek, **apt** 1, **jarm** w środop., na Ziel. św., na św. Eliasza, na św. Jana Chrz., na Nar. M. P. (w k. rusk.), **targ** co pon., środy i piątki.
Śnietnica **w** [Grybów], 3 (Grybów) **szk** 1-kl. m.
Sobolów **w** [Bochnia], ✉ (Chrostowa, Bochnia) **szk** 1-kl. miesz.
Sobotów **w** [Stanisławów] ✉ (Wojniłów, Martynów) Kasa Reiffeisena.
Sobów **w** [Tarnobrzeg], ✉ (Tarnobrzeg) **szk** 2-kl. miesz.
Sokal 9600 m **m** 1 **er** **r pow** pr. Kraiński Wincenty dr., **star** Korosteński Władysław, **s pow szk** sem. naucz. m. z wykł. polsk. i rusk., 3-kl wydz. poł. z 4-kl. posp., 4-kl. miesz., 7-kl. ż. i 4-kl. ż., **lek** Głowiński Winc. (fiz.), Jajus Miron, Łuszczkiewicz Józef, Urech Marek, **not** Kuryś Jan dr., **adw** Filipowski Walery dr., Wejda Władysław dr., Fraenkel Samuel dr., Petruszewicz Eugeniusz dr., Wolfram Szymon dr., Leniński Piotr, **apt** 1, **cyw geom** Lech Jan, **jarm** 17 I, 24 II, 23 IV, 18 VII, 8 IX, 4 X, 2 i 21 XI, 12 i 18 XII.
Sokolniki **w** [Lwów] ✉ (Lwów) **szk** -kl. miesz.
Sokolniki **w** [Tarnobrzeg], ✉ (Nadbrzezie, Tarnobrzeg) **szk** 1 kl. miesz.
Sokołówka **w** [Bóbrka], 1 (Bóbrka) **szk** 2-kl. miesz.
Sokołówka 2600 m **w** [Złoczów], 1 (Ożydów) **szk** 1-kl. miesz.
Sokołówka **w** [Kossów], 3 (Kossów, Zabłotów) **szk** 1-kl. miesz.
Sokołów k. Rzeszowa 5200 m **m** [Kolbuszowa], 2 (Rzeszów) **s pow szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż., **lek** Szostkiewicz Karol, Bukowski Maryan, Agatstein Józef, **not** Rampelt Karol, **apt** 1, **jarm** 7 1, 26 III, 30 VI, 25 VII, 14 IX, 18 X, **targ** co środy. Kasa zaliczkowa i Kasa dla handlu i przemysłu.
Sokołów k. Stryja **m** [Stryj], (Stryj) **szk** 1-kl. miesz.
Sól 2500 m **w** [Żywiec], 3 **szk** 1-kl. miesz.
Solina **w** [Lisko], 2 (Lisko, Ustrzyki)
Solinka z Rostokami **w** [Lisko] (Wola Michowa, Cisna)
Sołotwina 3800 m **m** [Bohorodczany], (Stanisławów) **sąd pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Żurakowski Romuald lek. okr., Seller Jossel, **not** Friedman Józef, **adw** Igłatowski Stanisław.
Sopów **w** [Kołomyja] (Kołomyja)
Sorocko 2600 m **w** [Skałat], 2 (Grzymałów) **szk** 2-kl. m.
Sozań **w** [Stary Sambor] (St. Sambor)
Spas **w** [Stary Sambor], 2 (St. Sambor) **szk** 1-kl miesz.
Spas z Podsuchem 2000 m **w** [Dolina], ✉ (Rożniatów) **szk** 1-kl. miesz.
Sporysz **w** [Żywiec] (Żywiec) Huta żelaza Fryderyka.
Spytkowice 2200 m **w** [Wadowice], ✉ (Zator) **szk** 2-kl. miesz.
Stale z Budą **w** [Tarnobrzeg]
Staniątki **w** [Bochnia], 3 (Kłaj, Podłęże) **szk** pryw: 8-kl. klasztor.
Stanisław D. **w** [Wadowice], ✉ (Kalwarya)
Stanisławczyk **m** [Brody], 1, (Łopatyn, Zabłotce) **szk** 1-kl. miesz.
Stanisławów 34100 m **m** 2 **er** **r pow** pr. ks. Eiselt Jan, **star** Prokopczyc Juliusz r. dw., **s obw** pr. Sahanek Adolf dr. r. dw., wiceprez. Fangor Art., **szk** wyż. gimn., wyż. real., sem. naucz. m. z wykł. polsk. i rusk., wydz. ż. 5-kl, poł. z 4-kl. posp. szk. wydz. ż. 3-kl. poł. z 4-kl. posp. im. kr. Zofii, wydz. m. 3-kl. poł. z 4-kl. posp. im. Mickiewicza i posp. 4-kl. im. Czackiego, 4-kl. żeń. im. Klem. Tańskiej, szk. stolars., **lek** Bardach, Berghof Feliks Chołowiecki Leonard, Dawidowicz Emil, Dobrucki Gustaw, Goldhaber Jakób, Hacker Dawid, Kopaczyński Władysław, Drzewicki Stefan, Majewski Julian Adam, Ostafiński

Maryan, Richter Arnold, Rosenbaum Jerzy, Opolski Jan, Rubinstein Jakób, Stenzel Bernard, Stefanicki Jan, Wnękowicz Stanisław, Żukowski Aleksander, Raczyński Adam, Janowicz Włodzimierz, Krasowski Stanisław, Lachawiec Apolinary, Gołębiowski Karol (fiz.), Mondschein Maksymilian, **not** Burzyński Franciszek, Zdrasil Ignacy, **adw** Aleksiewicz Leon dr., Bacher Gabryel dr., Blaustein Salomon dr., Blumenfeld Maksymilian dr., Bibring Leon dr., Boral Leib dr., Darm Abraham dr., Dołżycki Jan dr., Falk Herman dr., Falk Izydor dr., Frucht K. O. dr., Fischler Eliasz dr., Gelehrter Salomon dr., Halpern Froim dr., Hordyński Włodzimierz dr., Hules Maurycy dr., Jurkiewicz Włodzimierz dr., Jonas Eisig dr, Jonas Dawid dr, Katzenellenbogen Ludwik dr., Kwiatkowski Karol dr., Liebesmann Rachmiel, Bogumił dr., Lorsch Edmund dr., Mandyczewski Włodzimierz em. rad., Mandyczewski Jan dr., Meller Aron dr., Mosler Józef dr., Osterman Aron Marek dr., Sager Maur. dr., Schratter Jakób Izaak dr., Segel Adolf dr., Słotwiński Zdzisław dr., Sokal Mojżesz dr., **apt** 4, **dyw kaw** złoż. z 13 i 15 (Tarnopol) bryg. pow. kom. uzup. 58 gal pp. kom uzup. 8 p. uł., **cyw inż.** Jagerman Józef, Grzybiński Jan, **cyw geom** Czajkowski Adam, Lityński Alojzy, **jarm** 15 II, 29 III, w piąt. po B. Ciele, 13 IX, 4 XII, **targ** co piątku.

Starasól 1400 m **m** [St. Sambor], 2 (Chyrów) **s pow szk** 2-kl. miesz., **apt** 1, **not** Hołubowski Władysław, **jarm** 2 I, 10 IX, **targ** co piąt.

Staremiasto **w** [Łańcut], (Leżajsk) **szk** 2-kl. m., **jarm** 24 VI, **targ** co wtorku.

Staresioło 2900 m **w** [Cieszanów], (Oleszyce) **szk** 2-kl miesz.

Staroniwa **w** [Rzeszów] (Rzeszów)

Starosioło **w** [Bobrka], 1 **szk** 2-kl. miesz.

Stary Sącz 4500 m **m** [Nowy Sącz], **s pow szk** 5-kl. m., 3-kl. wydz. ż. połącz. z 4-kl. posp., sem naucz. m. i kraj nauk. war. szewsk., przemysł. uzup. **lek** Chilewski Al., Gawałkiewicz Leop., Chwalibóg Henryk, **not** Obmiński Floryan, **adw** Seuchter Edward dr., Szayer Edward dr. **jarm** co 2-gą środę, I-szy w r 1906 — 3 I. Two zaliczkowe, Two kredytowe dla handlu i przemysłu

Stawczany z Dąbrówką **w** [Gródek koło Lwowa] (Bartatów)

Stary Sambor 4600 m **m** 2 **r pow pr** Sozański Stefan, **star** Ricci Leon, **s pow szk** 5-kl. m. i 5-kl. żeń., szkoła przemysł. uzup., **lek** Soniewicki Teodor (fiz.), Salzmann Joachim, Obuszkiewicz Stanisław, **not** Girzejowski Felicyan, **adw** Jarema Józef dr., Landau Arnold dr, **apt** 1 **jarm** 24 VI przez 14 dni, **targ** co wtorku. Kasa zaliczkowa.

Starunia 2500 m **w** [Bohorodczany] (Sołotwina, Stanisławów). Kopalnie wosku ziemnego.

Starzawa **w** [Dobromil], 2 **szk** 1-kl. miesz.

Starzyska Dwór **w** [Jaworów] (Szkło)

Starzyska Szkło **w** [Jaworów] (Szkło)

Stawczany **w** [Grodek k. Lwowa] (Bartatów, Mszana)

Stebne **w** [Kosów] (Dołhopole, Uścieryki, Zabłotów)

Stebnik 2100 m **w** [Drohobycz], 1 (Truskawiec, Drohobycz) **szk** 2-kl. miesz., **lek** Węclewski Tadeusz.

Stecowa 3400 m **w** [Śniatyn], 3 (Śniatyn) **szk** 2-kl. m.

Stojanów 2900 m **m** [Kamionka Strum.], 1 (Lwów) **szk** 4-kl. miesz. z dop. kurs. roln., **targ** co 2 wtorek.

Straszęcin **w** [Ropczyce], (Grabiny) **szk** 1-kl. miesz.

Stratyn **m** [Rohatyn], 1 (Rohatyn) **szk** 2-kl. m.

Strażów **w** [Łańcut], 2 (Łańcut)

Stronie **w** [Wadowice] (Kalwarya)

Stróże W. **w** [Grybów], 3, **szk** 2-kl. miesz.

Strusów 2800 m **m** [Trembowla], 2 (Mikulińce) **szk** 4-kl. miesz., **lek** Mrazek Bronisław, **apt** 1, **targ** co czw. Kasa oszczędności i pożyczek.

Stryhańce **w** [Tłumacz], 2 (Jezupol) **szk** 1-kl. miesz.

Stryj 23200 m **m** 1 **er** **r pow** pr. Onyszkiewicz Adam, **star** Szczurowski August, **s obw** pr. Hinze Alfred, **szk** wyż. gim., wydz. m. 3-kl., wydz. ż., 4-kl. m., 4-kl. m na Łanach, 4-kl. ż. i 4-kl. żeń na Łanach, **lek** Meisels Juliusz, Peczenik Leon, Serkowski Bolesław (fiz.), Czarnecki Julian, Lippel Jakób, Antoniewicz Włodzimierz, Kiczales Józef, Löw Aron, Chalbazani Dyonizy, Kowalski Michał, Schindler Izaak, Sołtysik Mieczysław, Serkowski Włodzimierz, Frej Gwido, Chuderski Franciszek, Schächter Samuel, **not** Opolski Edmund i Matkowski Stanisław, **adw** Baczyński Hilary dr, Fruchtman Filip dr., Bylina Franciszek Józef dr, Markus Henryk dr., Polturak Emil dr., Fink Leon dr., Aichmüller Włodzimierz dr., Oleśnicki Eugeniusz dr., Rabinowicz Jakób dr., Falk Juliusz dr., Resenmann Izrael dr., Fichner Nason dr., Kaleta Edmund dr., Feuerstein Abraham dr., Kocowski Cypryan em. rad., Szaraniewicz Włodzi-

mierz dr., **apt** 3, **pow kom** uzup. 9 pp., **cyw inż** Hubel Ludwik, Rzewuski Zygm., Ziembicki Mieczysław, **cyw.** Serkowski **geom** Pawlinkowski Antoni, **jarm** od 8—15 V, od 15—22 VIII, od 7 20 IX., od 6—13 XII, **targ** co czwartki. Towarzystwo zaliczkowe.

Stryjówka **w** [Zbaraż] (Zbaraż, Tarnopol)

Strzelce W. **w** [Brzesko], (Szczurowa, Sołotwina) **szk** 2-kl. miesz.

Strzeliska Nowe 2700 m **m** [Bóbrka], 1 **szk** 4-kl. z dop. kurs roln , **lek** Hryniewicz Tadeusz, **apt** 1, **jarm** 19 I, we wtor. po Ziel. św. 16 VIII, w 2 dzień po Zapr. Chr. i Maryi do Kośc., **targ** co poniedz.

Stryszów **w** [Wadowice], 3 **szk** 2-kl. miesz.

Strzyłki z Lisicą **w** [Stary Sambor] (Łopuszanka Chomina)

Strzyżów 2000 m **m** 3 **s pow szk** 5-kl. m. **star** posada opróżniona, **lek** Kurasiewicz J. (fiz.), Szczepański T., Patryn J., Taub S., **not** Holzer Zygmunt, **adw** Ueberal Jakób dr., **apt** 1, **jarm** w pon. po 3 Król.. 8 II, w poniedz. zap., w poniedz. przed środop., w poniedz. po W. Nocy, 8 V. 25 VII, 14 VIII, 8 IX, 21 X., 6 i 25 XI, **targ** co poniedziałku.

Stubno **w** [Przemyśl], 2, (Medyka) **szk** 2-kl. m.

Sucha 4200 m **m** [Żywiec], 3 **s pow** szk. 5-kl. miesz., **lek** Gawlik Jan, Wieselmann Józef, **apt** 1, **targ** co 2 wtorek Miejska Kasa pożyczkowa

Suchodół **w** [Dolina], 2 (Rożniatów, Bóbrka) **szk** 2-kl miesz., szk. niższa rolnicza.

Suchostaw **m** [Husiatyn], 2 (Husiatyn, Kopyczyńce), **szk** 2-kl. miesz.

Sułkowice 3100 m **w** [Myślenice] 3 Kalwarya, Izdebnik) **szk** 4-kl. miesz., szk. kowalska, **lek** Maszewski Stanisław, **targ** co drugi poniedz.

Surochów **w** [Jarosław], 2 **szk** 1-kl. miesz.

Surowica **w** [Sanok], (Bukowsko, Dąbrówka) **szk** 1-kl miesz.

Suszczyn 2000 m **w** [Tarnopol], 2 (Mikulińce, Proszawa) **szk** 2-kl. miesz.

Świątniki Górne 2200 m **w** [Podgórze], 3 (Podgórze) **szk** 4-kl. miesz., szk. ślusarska, **lek** Dika Hubert.

Świlcza 2700 m **w** [Rzeszów], (Mrowla Rzeszów) **szk** 2-kl. miesz.

Świniarów z Sierosławicami **w** [Bochnia] (Sierosławice, Bochnia)

Swirz 2400 m **m** [Przemyślany], 1 (Przemyślany, Chlebowice) **szk** 4-kl. miesz., **lek** Trelski Mikołaj, **jarm** 3 II, w poniedz. po środopościu, w poniedz. po niedz. przewodn., w poniedz. po Wniebowst. Pańsk., 9 IX, 14 X, 22 XII. Gminna Kasa pożyczkowa.

Swoszowice 870 m **w** [Podgórze], 2 **szk** 2-kl. miesz.

Synowódzko Wyżne 200 m **w** [Stryj], 2 **szk** 1-kl. miesz., **lek** Rappaport Ozjasz.

Szaflary **w** [Nowy Targ] (Nowy Targ)

Szalowa **w** [Gorlice], (Stróże) **szk** 2-kl. miesz.

Szczakowa 2800 m **w** [Chrzanów] Kopalnie węgla kamiennego.

Szczawa **w** [Limanowa], (Kamienica, Łącko, St. Sącz) **szk** 1-kl. miesz.

Szczawne **w** [Sanok], 2 **szk** 1-kl. miesz.

Szczawnica 1800 m **w** [N. Targ], 3 (St. Sącz) **szk** 4-kl. miesz., naczelnik gminy Wieczorkowski Jan, **lek** Kołączkowski Józef, (Szczawn. wyż.), **apt** 1, (sezonoaw w Szczawn. wyżn.), **targ** co wtorek VI, VII, VIII i IX. Zakład zdrojowo-kąpielowy i klimatyczny. Wody szczawnickie zawierają: dwuwęglan sodowy, chlorek sodowy, bezwodnik węglowy. Zakłady wodolecznicze. Lekarz zakładowy dr. Ksawery Górski. Kasa Reiffeisena.

Szczepanów **w** [Brzesko], 3 (Słotwina) **szk** 1-kl. miesz., **targ** co piątku.

Szczepiatyn **w** [Rawa Ruska] (Korczów dw, Korczów)

Szczerzec 1700 m **m** [Lwów], 1 **s pow szk** 5-kl. miesz., **lek** Acker Salomon i Trześniowski Eugeniusz, **not** Rajner Benjamin, **adw** Walter Adolf, **apt 1**, **jarm** 2 I, we wtorek po Ziel. św., 29 VIII, 5 X, **targ** co czwartku. Towarzystwo Kasy zaliczkowej na powiat sądowy szczerzecki.

Szczucin **m** [Dąbrowa], 3 (Tarnów) **szk** 4-kl. miesz., **lek** Rudnicki Karol, **apt** 1, **targ** co środy. Kasa Reiffeisena.

Szczurowa 2200 m **m** [Brzesko], 3 (Słotwina) **szk** 4-kl. miesz., **lek** Grzybczyk Stan., **apt** 1, jarm co 3 czwartek. k. mies.

Szczurowice **m** [Brody], 2 (Brody) **szk** 1-kl. miesz., **lek** Zasacki Stanisław, **jarm** 7 I, 24 VI, 14 IX. **targ** co wtor.

Szczyrzyce **w** [Limanowa], 3 (Dobra)

Szczytowce **w** [Zaleszczyki], (Kasperowce) **szk** 1-kl. miesz.

Szklary **w** [Rzeszów] (Jawornik, Błażowa)

Szkło **w** [Jaworów], 1 (Sądowa Wisznia) **szk** 1-kl. m.

Szmańkowczyki **w** [Czortków], 3 **szk** 1-kl. miesz.

Szówsko **w** [Jarosław], (Wiązownica, Jarosław) **szk** 2-kl. miesz.

Szymbark **w** [Gorlice] (Gorlice)

Szynwald **w** [Tarnów], 📯3 (⚡ 🚂 Tarnów) **szk** 1-kl. miesz.

Tamanowice **w** [Mościska], 📯1 (⚡ Krukienice, 🚂 Mościska) **szk** 1-kl. miesz.

Targowica Polna 2200 m **w** [Horodenka], 📯3 (⚡ 🚂 Horodenka) **szk** 1-kl. miesz.

Targowiska **w** [Krosno], 📯3 (⚡ Miejsce Piast., 🚂 Iwonicz) **szk** 2-kl. miesz.

Tarnawa D. i G. 2200 m **w** [Wadowice], ✉ (📯 Zembrzyce, ⚡ Maków) **szk** 2-kl. miesz.

Tarnawa Niżna **w** [Turka k. Chyrowa], 📯2 (⚡ Młaki, 🚂 St Sambor)

Tarnobrzeg 3300 m **m** 📯3 **er** ⚡ 🚂 **r pow** pr. Horodyński Zbigniew, **star** Zygmunt Lasocki hr., **s pow szk** 5-kl. miesz. **lek** Momidłowski Waleryan (fiz.), Orzechowski Leonard, Verständig Eliasz, **not** Rużamski Antoni, **adw** Surowiecki Antoni dr., Reben Wolf dr., Reichman Wiktor dr., **apt** 1, **jarm** w 1 środę po świętej Trójcy, w 1 środę po Nar. Najśw. M. P., w środę po św. Szymonie i Juda **targ** co środę. Towarzystwo zaliczkowe.

Tarnopol 30400 m **m** 📯2 **er** ⚡ 🚂 **r pow** pr. Korytowski Juliusz hr., **star** Zawadzki Dyonizy r. nam., **s obw** pr. Stefko Michał r. dw. dr., wice-pr. Lachawiec Mieczysław, **szk** wyż. gimn. z wykł. polsk., wyż. gimn. z wykł. rusk., wyż. realn., sem. naucz. z jęz. wykł. polsk. i rusk., wydz. 3-kl. ż., poł. z 4-kl. posp., wydz. 3-kl. m. poł. z 4-kl. posp., 4-kl. posp. m., 4-kl I i 2-kl. II posp. ż.. **lek** Ekhard Józef, Frisch Juliusz, Hordyński Dobiesław, Gładyszowski Emil (fiz.), Gold Jakób, Grabowski Al., Kowenicki Waleryan, Leiblinger Izydor, Lustig Herman, Michalik Józef, Münzer Maks, Ochsenhorn Herman, Plahner Jakób, Rosenfeld Maur., Świstuń Atanazy, Weissberg Zygmunt, Witoszyński Włodzimierz, Rappaport Samuel, Rehan Leopold, Topolnicki Józef, Birkenfeld Chaim, Isterewicz Stefan, Szeląg Józef, **not** Biliński Tadeusz dr. i Waydowicz Teofil, **adw** Binder Joachim dr., Blaustein Józef dr., Blemmer Izak dr., Csilik Bronisław dr., Czykaluk Stanisław dr., Daniłowicz Seweryn dr., Demant Nuchim dr., Feiles Karol dr., Glogier Stanisław dr., Horowitz Jakób dr., Jampoler Salomon dr., Landau Michał dr., Landesberg Juda Wiktor dr., Langer Adolf dr., Leiblinger Zygmunt dr . Mantel Jonasz i Rudolf dr., Marienberg Maksymilian dr., Parnass Marek dr., Piątkiewicz Rościsław dr., Poborecki Stanisław dr., Promiński Kazimierz dr., Pudles Chaim Wolf dr., Rosen Joachim dr., Rosenfeld Simche dr., Schwarz Herman dr., Schmidt Emil Antoni dr., Sigal Eliasz Abraham dr., Stein Chaim Hirsch dr., Steinhardt Izydor dr., Zarzycki Włodzimierz dr., **apt** 3, **kom uzup** 15 pp., **cyw inż** Zakrzewski Jan, **jarm** 2 I, 14 II, w środop. obrz. rusk., w poniedz. po rusk. W. Nocy, 24 VI, 26 VII, 18 VIII, 26 IX, 20 XI, **targ** co środy. Kasa Oszczędności miasta Tarnopola.

Tarnoruda **m** [Skałat], 📯2 ⚡ (🚂 Podwołoczyska) **szk** 1-kl. miesz, **lek** Pilecki Zygmunt.

Tarnów 31700 m **m** 📯3 **er** ⚡ 🚂 **r pow** pr. Ringelheim A., **star** Dunajewski Stan. dr., r. nam., **s obw** pr. Doliński Sas Stanisław rad. dw., wice-pr. Zaklika Władysław dr., **szk** dwa wyż. gimn., wyż. szk. real., sem. naucz. m. z wykł. polsk., 5-kl. wydz. m., 5-kl. wydz. ż. z posp., szkoła ogrodnicza, **lek** Ader Antschel, Dzikowski Zygmunt (fizyk), Ebersohn Maurycy, Glaser Leopold, Izrael Phoebus, Kowalski Henryk, Metzger Jan, Ozimęk Stanisław, Pilzer Herman, Schützer Leon, Skowroński Włodzimierz, Trammer Abraham, Walczyński Józef, Zbiegniewicz Jan, Rogalski Wł., Szatkowski Alojzy, Stronczak Kazim., **not** Bujnowski Tytus i Vayhinger Adolf, **adw** Apfelbaum Ignacy dr., Bober Hersch dr., Fink Ascher dr., Fischler Herman dr., Gałecki Junosza Bronisław dr , Gałecki Junosza Mieczysław dr., Glaser Ludwik dr., Goldberg Jakób dr., Goldfluss Mojżesz Eliasz dr., Goldhammer Eliasz dr., Heller Hersch dr., Hochberg Wilhelm dr., Malawski Alojzy dr., Mütz Jakób Hersch dr., Offner Józef dr., Pariser Jekele dr., Pflugeisen Abraham dr., Psarski Emil dr., Rappaport Dawid dr., Ringelheim Adolf dr., Salomon Febus dr., Salz Abraham dr., Stojałowski Stan. dr., Tertil Tadeusz dr., Tokarz Stanisław dr., Traum Józef dr., **apt** 4. **pow kom** uzup. 57 pp., komp uzup. 2 p. ułan., **cyw inż** Opatowicz Dominik i Rypuszyński Janusz, **cyw geom** Opatowicz Dominik. **jarm** w 1 pon. 1. 3 II, przez 8 dni. 30 III przez 8 dni, 28 IV, w 2 poniedz. V, w 2 poniedz. VI, 22 VII przez 8 dni, 2 poniedz. VIII, 14 IX przez 8 dni, 2 poniedziałku X, 2 poniedz. XI. 2 ponied. XII, na konie 18 III, przez 8 dni, 28 IV (zakup. remont dla armii) i 14 IX, **targ** co wtor. i piątku. Miejska Kasa oszczędności, Two Zaliczkowe, Two eskontowe, Two bankowe dla handlu i przemysłu.

Tarnowica Leśna **w** [Nadwórna], 📯2 ⚡ 🚂 **szk** 1-kl. miesz.

Tarnowiec **w** [Jasło], 📯3 🚂 (⚡ Jasło) **szk** 1-kl. miesz.

Tartaków **m** [Sokal] 📯1 ⚡ (🚂 Sokal) **szk** 4-kl. miesz., **lek** Maciejewicz Stefan, **apt** 1, Kasa Pożyczkowa im. Jana Kuźniewicza i Gminna Kasa pożyczkowa.

Tartarów **w** [Nadwórna] 📯 🚂 (⚡ Mikuliczyn)

Taurów 3700 m **w** [Brzeżany], ✉ (📯 ☏ Kozłów, 🚂 Jezierna) **szk** 2-kl. miesz.
Tenczynek **w** [Chrzanów], 📯3 (☏ 🚂 Krzeszowice) **szk** 2-kl miesz. Kopalnie węgla kamiennego.
Tęgoborza **w** [Nowy Sącz], 📯3 (☏ 🚂 N. Sącz) **szk** 1-kl. miesz.
Teofilówka **w** [Brzeżany] 🚂 (📯 ☏ Kosowa)
Teresin **w** [Borszczów] (🚂 📯 ☏ Borszczów)
Terka **w** [Lisko], 📯2 (☏ Baligród, 🚂 Lisko)
Terszów z Zawadką **w** [Stary Sambor] 🚂 (📯 ☏ Spas)
Tłuczań Górna **w** [Wadowice] ✉ (📯 ☏ 🚂 Brzeźnica)
Tłumacz 5400 m **m** 📯2 ☏ 🚂 **r pow** pr. Jakubowicz Jan, **star** Swoboda Eugeniusz, **s pow szk** 6-kl. m. i 6-kl. ż., **lek** Hovurka Antoni, Małaczyński Roman (fiz), Weinreb Salomon, **not** Orski Alfred, **adw** Orłowski Stanisław dr., Letz Majer dr., **apt** 1, **jarm** w piąt. po Wniebow. rusk. 6 XII, **targ** co środy.
Tłumaczyk **w** [Kołomyja] 🚂 (📯 ☏ Kołomyja)
Tłuste 3700 m **m** [Zaleszczyki], 📯3 ☏ 🚂 **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Jeger Izaak, Gimseiner Michał (lek. okr.), **not** Ruxer Marceli, **adw** Safir Józef dr., **apt** 1, **targ** co czwartek.
Tłuste **w** [Zaleszczyki] 🚂 (📯 ☏ Tłuste)
Tłusteńkie **w** [Husiatyn], 📯2 (☏ Probużna, 🚂 Hadyńkowce) **szk** 2-kl. miesz.
Toki 2500 m **w** [Zbaraż] 📯2 (☏ Nowe Sioło k. Podw., 🚂 Podwołoczyska) **szk** 2-kl. miesz
Tołszczów **w** [Lwów], 📯1 (☏ 🚂 Stare Sioło) **szk** 1-kl. m.
Topolnica **w** [Stary Sambor] ✉ 🚂 (📯 Turze, ☏ Łopuszanka)
Toporów 4400 m **m** [Brody], 📯1 ☏ (🚂 Krasne) **szk** 4-kl. miesz., **lek** Bełzowski Michał, **apt** 1, **jarm** w 2 czw. każd. mies. Kasa Reiffeisena, Kasa Wzajemna Pom.
Torskie **w** [Zaleszczyki], 📯3 ☏ 🚂 **szk** 2-kl. miesz.
Touste 2000 m **m** [Skałat], 📯1 ☏ (🚂 Grzymałów) **szk** 4-kl. m., **lek** Ausobsky Józef, **targ** co środy.
Toustobaby 2200 m **w** [Podhajce], 📯2 (☏ Monasterzyska, 🚂 Bołszowce) **szk** 2-kl. miesz.
Trędowacz **w** [Złoczów] (📯 Gołogóry, ☏ Skwarzawa, 🚂 Złoczów)
Trembowla 8300 m **m** 📯2 ☏ 🚂 **r pow** pr. Baworowski Jerzy hr., **star** Kruszyński Leon, **s pow**, **szk** wydz. m., poł. z 4-kl. posp., 5-kl. ż. i 4-kl. m., szk. koszykarska, **lek** Litwinowicz O. (fiz.), Deutsch Zygm., Olpiński-Nałęcz Julian, **not** Berhard Kar., **adw** Blaustein Józef dr., Frisch Abraham dr, Sietnicki Maryan dr., **apt** 1, **jarm** 6 i 16 VII, **targ** co wtorku Powiatowa Kasa oszczędności i Kasa Raiffeisena.
Truskawiec 1600 m **w** [Drohobycz], 📯1 ☏ 🚂 **szk** 2-kl. miesz. **apt** 1 (w sezonie), Zdrojowisko posiada zdroje siarczane, zdroje słone, zdroje słono-gorżkie, zdrój szczawy alkalicznej, borowinę i muł siarczany i słony. Lekarze: dr. Zenon Pelczar, dr. Krzyżanowski, dr. Tadeusz Praschik. Gminna Kasa pożyczkowa.
Tryńcza **w** [Przeworsk], 📯2 🚂 (☏ Sieniawa) **szk** 1-kl. miesz.
Trzciana **m** [Bochnia], 📯3 (☏ 🚂 Bochnia) **szk** 1-kl. m., **jarm** 26 III, 18 VII, 30 IX, 11 XI, **targ** co wtorku.
Trzciana **w** [Rzeszów], 📯3 ☏ 🚂 **szk** 1-kl miesz.
Trzcinica **w** [Jasło], 📯3 ☏ 🚂 **szk** 2-kl. miesz.
Trzebinia 1300 m **w** [Chrzanów], 📯3 ☏ 🚂 **szk** 4-kl miesz., **lek** Dobrzyński Kazim. i Skórkowski Wacław; **apt** 1, **jarm** w poniedz. po 3 Kr., w pon. po M. B. Grom., w poniedz. po niedz. biał., 23 IV, 8 V, 29 VI, w poniedz. po św. Jakóbie, 25 VIII, 21 IX, w poniedz. po św. Katarzynie, 21 XII, **targ** co środy. Huty cynku.
Trzebinia **w** [Żywiec] 🚂 (📯 ☏ Żywiec)
Trzeboś 2300 m **w** [Kolbuszowa], ✉ (📯 ☏ Sokołów k. Rzeszowa, 🚂 Rzeszów) **szk** 2-kl. miesz.
Trześniów **w** [Brzozów], ✉ (📯 Wróblik Szlach., ☏ Besko, 🚂 Rymanów) **szk** 2-kl. miesz.
Trzęsówka **w** [Kolbuszowa] 📯3 (☏ Kolbuszowa, 🚂 Sędziszów) **szk** 1-kl. miesz.
Tuchla **w** [Stryj], 📯2 ☏ 🚂 **szk** 1-kl. miesz.
Tucholka **w** [Stryj], 📯2 ☏ (🚂 Skole) **szk** 1-kl. m.
Tuchów 2500 m **m** [Tarnów], 📯3 ☏ 🚂 **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Kalisz Alfred, **not** Lacko Wincenty, **adw** Agatstein Albert dr., Ignatowski Stanisław Maryan dr., **apt** 1, **targ** co poniedz
Turbia 2000 m **w** [Tarnobrzeg], ✉ (📯 🚂 Rozwadów, ☏ Zbydniów) **szk** 1-kl. miesz.
Turka nad Stryjem 6100 m **m** 📯2 ☏ 🚂 **r pow** pr. ks. Pruchnicki Michał, **star** Biliński Franciszek, **s pow szk** niezor. 5-kl. m. i 5-kl. ż., 3-kl. miesz., **lek** Zadurowicz Emil, Jarocki Piotr (fiz.), Ożga Jan dr., Jüngst Wacław dr., Reich Szym. i Goldberg Herm., **not** Pędracki Artur, **adw** Lubinger Izaak dr., Turnheim Leon dr., **apt** 1, **jarm** 11 i 12 I, 13 i 14 II, w poniedz. i wtor. 4 tyg. przed rusk. Wielkan. w czwart. i piąt. przed rusk. Ziel. Św., 10 i 11 VII, 24 i 25 VIII, 18 i 19 IX, 11 i 12 X, 22 i 23 XI, **targ** co środy. Powiatowe towarzystwo zaliczkowe. Kasa Reiffeisenowska.

Turka **w** [Kołomyja], 1 **szk** 2-kl. miesz.
Turylcze **w** [Borszczów], 2 (Skała) **szk** 1-kl. miesz.
Turynka 2900 m **w** [Żółkiew], 1 (Żółkiew) **szk** 2-kl. miesz.
Turza W. 2300 m **w** [Dolina], (Sokołów, Dolina, Stryj) **szk** 2-kl. miesz.
Turze ze Zworem 2500 m **w** [Stary Sambor], 2 (Łopuszanka-Cnomina) **szk** 1-kl miesz.

Tyczyn 3100 m **m** [Rzeszów], 2 (Rzeszów) **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Solecki Jan, **not** Arlet Jan, **adw** Madeyski Leon dr., Idziński Józef dr., **apt** 1, **jarm** 2 i 25 I, 4 i 26 III, 3 V, w piąt po Bożem Ciele, 22 VII, 17 VIII, 28 X, 25 XI, **targ** co poniedz.
Tylicz 1300 m **m** [Nowy Sącz], 3 (Krynica) **szk** 2-kl. miesz.
Tylmanowa 2 00 m **w** [Nowy Targ], (Krościenko n. D., St. Sącz) **szk** 2-kl. miesz.
Tymbark **m** [Limanowa], 3 **szk** 3-kl miesz., **targ** co 4 poniedz. po Łukawicy.
Tymowa **w** [Brzesko], 3 (Okocim, Sołotwina) **szk** 2-kl. miesz.
Tyniec [Podgórze] (Skawina)
Tyrawa Wołoska **m** [Sanok], 2, (Załuz) **szk** 1-kl. miesz., **jarm** 16 VI, **targ** co środy.
Tyśmienica 7900 m **m** [Tłumacz], 2 **s pow szk** 6-kl m. i 6-kl. ż., dwie 2-kl. miesz., **lek** Blumenblatt Leon, Sakler Eliasz, **not** Jan Bauman, **adw** Weihrauch Leon, **apt** 1, **jarm** w pon. po rusk N. roku, we środę przed rusk, Wielkan., w czwart przed rusk. Ziel. św., 26 czerw., **targ** co poniedz. Towarzystwo kredytowe „Jedność", Two zaliczkowe „Wiara", Bank dla handlu i przemysłu, Bank dla kredytu i eskontu.
Tyśmieniczany 2200 m **w** [Stanisławów] 2 **szk** 2-kl. miesz.
Uherce **w** [Sambor] (Sambor)
Uhersko **w** [Stryj], 1 (Stryj) **szk** 1-kl. miesz.
Uhnów 4500 m **m** [Rawa Ruska], 1 **s pow szk** 3 kl. m. z planem 4-kl. i 3.kl ż. z plan. 4-kl., **lek** Kibitz Leon i Ożarowski Stanisław, **not** Celewicz Julian, **adw** Klein Józef, Kronik Marek, **apt** 1. **jarm** 20 I, 2 III, 28 V, 15 VI, 13 VII, 20 IX, 30 X, **targ** co piątku. Ruska Kasa, Two zaliczkowe
Uhrynów **w** [Sokal], 2 (Sokal) **szk** 2-kl. miesz.
Ujanowice **w** [Limanowa], 3 (Limanowa, N. Sącz) **szk** 2-kl. miesz., **lek** Orzeł Józef.
Ulanów 3500 m **m** [Nisko], 2 (Nisko) **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Reik Jakób, **not** Kosiński Ignacy, **apt** 1, **targ** co poniedz.
Ulucz **w** [Brzozów], 2 (Dydnia, Sanok) **szk** 1-kl miesz., **targ** co czwart.
Urmań **w** [Brzeżany], (Pomorzany, Złoczów) **szk** 1-kl miesz.
Urzejowice **w** [Przeworsk] (Przeworsk)
Ułaszkowce 2300 m **m** [Czortków], 3 (Czortków) **szk** 2-kl. miesz., **jarm** od 24 czerwca do 12 wielki ożyw. jarmark.
Uście Biskupie 2400 m **m** [Borszczów], 3 **szk** 4-kl. miesz., **jarm** co 2 wtor. waln. jarm., naprz. z Mielnicą
Uście Ruskie **m** [Gorlice], 3 (Grybów, Gorlice) **szk** 1-kl. miesz., **jarm** 18 I, 5 V, 6 VI, 11 VII, 20 XI, 21 XII.
Uście Solne **m** [Bochnia], 3 **szk** 4-kl. miesz., **lek** Zakaszewski ołd, Wit **jarm** 24 IV, 24 VI, 24 VIII, 1 X.
Uście Zielone 2400 m **m** [Buczacz], 2 (Komarówka) **szk** 2-kl. miesz., **lek** Gliksman Stanisław, **apt** 1, **jarm** 12 I, 21 III, 5 V, 6 X, 3 XII. **targ** co czwart. Towarzystwo kredytowe
Uścieczko 2600 m **m** [Zaleszczyki], (Touste) **szk** 2-kl. miesz., **lek** Hendrychowski Tad lek. okr., **targ** co piątku.
Uścieryki **w** [Kosów], 3 (Zabłotów)
Ustrzyki Dolne 3400 m **m** [Lisko], 2 **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Höftler Nathan i Lenartowicz Roman, **not** Sielecki Dymitr, **adw** Reisner Dawid dr., **apt** 1. **jarm** 2 I, 4 IV, 8 VII, 4 X, **targ** co środy. Towarzystwo zaliczkowe, Two dla handlu i przemysłu.
Ustyanowa **w** [Lisko], (Ustrzyki D.)
Uszew **w** [Brzesko], 3, (Okocim, Słotwina) **szk** 2-kl. miesz.
Uwin **w** [Brody], 1 (Mikołajów k. Brodów, Brody) **szk** 1-kl. miesz.

Wadowice 6300 m **m** 3 **er** **r pow** pr. Sławiński Przecław, **star** Geppert Zdzisław, **s obw** pr. Jaworski Zygm. dr., **szk** wyż. gimn., 3-kl. wydz. ż. połącz. z 4-kl. lud., 6-kl. m., 4-kl. ż. i 4-kl. m. **lek** Bukowski August, Opydo Franciszek, Zawadziński Stan. (fiz.), Żędzianowski Stanisław, **not** Nartowski-Trzaska Teofil Julian i Hann Robert, **adw** Iwański Jan dr., Góra Franciszek dr., Łazarski St. dr., Daniel Izydor dr., Korn Józef dr., **apt** 2, **kom pow** uzup. 56 pp., **cyw geom** Styliński Władysław, Tylko Józef, **jarm** w 1 czw. każd. mies., **targ** co czw. Fabryka papieru pakowego i tektur. Powiatowa Kasa oszczędności i Kasa zaliczkowa.
Wadowice Górne **w** [Mielec], (Radomyśl, Czarna) **szk** 1-kl. miesz.

Waniowice **w** [Sambor]

Waręż **m** [Sokal], 2 **apt** 1 (Sokal) **szk** 3-kl. miesz., **lek** Maciejowicz Stefan

Wasylkowce 2600 m **w** [Husiatyn], 3 **szk** 2-kl miesz.

Węgierka **w** [Jarosław], (Pruchnik, Jarosław)

Węgierska Górka **w** [Żywiec] Huta żelaza.

Węglówka **w** [Krosno] (Korczyna, Krosno)

Weissenberg (Białogóra) **w** [Gródek koło Lwowa], 1 (Gródek k Lwowa, Kamienobród)

Wełdzirz 2500 m **m** [Dolina], 2 (Dolina) **szk** 3-kl. miesz, **lek** Krzyształowicz Adam.

Werchrata **w** [Rawa Ruska], 1 **szk** 1-kl. miesz.

Wereszyce **w** [Gródek k. Lwowa] (Janów k Lwowa)

Wiązownica **w** [Jarosław], 2 (Jarosław) **szk** 2-kl. miesz.

Wicyń **w** [Złoczów], (Dunajów, Pomorzany Złoczów) **szk** 1-kl. miesz.

Widełka 2300 m **w** [Kolbuszowa], (Głogów, Rzeszów) **szk** 2-kl. miesz.

Widynów **w** [Śniatyn], (Załucze)

Wieczysta **w** [Kraków], (Kraków)

Wieliczka 6300 m **m** 3 **r pow** pr. Czecz Lindenwald Karol, **star** Szczerbiński Bolesław, **s pow szk** wydz. m. poł. z 4-kl posp., wydz. 3-kl. ż., poł. z 4-kl. posp., 4-kl ż. i 4-kl. m., **lek** Białkowski Wład., Kownacki Józef (fiz.), Podobiński Antoni, Spitzel Jakób, Steiner Stanisław, Kazrlik Mieczysław, **not** Przychodzki Kazimierz, **adw** Friedberg Gw, dr., Łuszczkiewicz Michał dr., **apt** 1, **jarm** w każdy 4 poniedz. w mies., **targ** co czwartku. Kopalnia soli. Towarzystwo rolnicze okręgowe.

Wielkie Drogi **w** [Wadowice], 3 **szk** klasy ekspon.

Wielkie Oczy 2000 m **m** [Jaworów], 1 (Radymno) **szk** 2-kl. ż. i 2-kl. m., **lek** Schmidt Seweryn, **jarm** 16 II, 20 IV, 30 X, 24 XII, **targ** co środy.

Wielogłowy **w** [Nowy Sącz], (Nowy Sącz) **szk** 2-kl. miesz.

Wielopole Skrzyńskie **m** [Ropczyce], 3 (Ropczyce) **lek** Kolasiński Alfons.

Wierchomla **w** [Nowy Sącz] (Piwniczna)

Wierczany **w** [Stryj]

Wierzbiąż Niżny **w** [Sokal] (Moszków)

Wierzchosławice **w** [Brzesko] (Bogumiłowice)

Wietrzychowice **w** [Dąbrowa], 3 (Dąbrowa, Słotwina) **szk** 2-kl. miesz.

Wilamowice **m** [Biała], 3 (Jawiszowice) **szk** 4-kl. miesz., kraj. nauk. war tkacki, **lek** Keller Rajmund, **apt** 1, **jarm** każd. miesz. w pierw. środę, **targ** co środę.

Wilkowice **w** [Biała]

Winiatyńce 2000 m **w** [Zaleszczyki], (Kasperowce, Zaleszczyki) **szk** 2-kl. miesz.

Winniki 3800 m **m** [Lwów], 1 (Lwów) **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Stanowski Karol, **not** Lewicki Włodz., **adw** Kaufmann Daniel, **apt** 1, **targ** w sob. jakot. jarm. na bydło i koni.

Wiśnicz N. 3300 m **m** [Bochnia], 3 (Bochnia) **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Ligęza Józef, **not** Krokowski Stanisław, **apt** 1, **jarm** co mies. w 3 środę, **targ** co środy.

Wiśniawa k. Sędziszowa **w** [Ropczyce], 3 (Sędziszów) **targ** co 2 czwartek.

Wiśniowa k. Dobczyc **w** [Wieliczka] (Dobczyce, Bochnia) **szk** 2-kl. miesz.

Wiśniowa n. Wisłoką **w** [Strzyżów], 3, **szk** 1-kl. miesz.

Wiśniowczyk (z Szczepanówką) **w** [Przemyślany], (Gołogóry, Przemyślany, Złoczów)

Wiśniowczyk z Hołodówką 340 m **m** [Podhajce], 2 (Monasterzyska) **s pow szk** 1-kl., miesz., **lek** Gliksman Stan, Sobeisohn Efroim, **not** Kuryś Piotr, **apt** 1.

Wistowa **w** [Kałusz], 2 (Kałusz). **szk** 2-kl. miesz.

Wiszenka 4000 m **w** [Gródek k Lwowa], 1 (Niemirow, Dobrosin) **szk** 1-kl. miesz., **lek** Klęsk Roman.

Wiszniów 1000 m **w** [Rohatyn], 1 (Bukaczowce) **szk** 1-kl miesz.

Witków Nowy 2100 m **m** [Kamionka Str.], 1 (Radziechów Lwow) **szk** 4-kl. miesz., kr. nauk. war. szews., **lek** Pawluk Bazyli.

Witwica **w** [Dolina], 3 (Bolechów) **szk** 1-kl. m., **lek** Nowak Józef.

Wodniki **w** [Stanisławów], 2 (Maryampol) **szk** 1-kl miesz

Wojciechowice **w** [Przemyślany], (Przemyślany) **szk** 1-kl. miesz.

Wojnicz 1600 m **m** [Brzesko], 3 (Bogumiłowice) **s pow szk** 5-kl. miesz., **lek** Łowczowski Wiktor. **not** Gałzinski Stanisław, **apt** 1, **jarm** co 3 poniedz. mies., **targ** co poniedz.

Wojniłów 2700 m **m** [Kałusz], 2 (Bukaczowce) **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Jastrzębski Julian, **not** Dziedzicki Aleksander, **adw** Kiernig Franciszek dr., **apt** 1, **jarm** 13 I, 5, 6 i 7 V, (na bydło), 10 VII i 18 VIII na tow. kram. Towarzystwo kredytowe dla rolnictwa, handlu, przemysłu i rękodzieln.

Wojtkowa **m** [Dobromil], 📯2 (🔔 Ropienka, 🚂 Krościenko) **szk** 1-kl. miesz.

Wojtowa **w** [Gorlice], ✉ (📯 🔔 Lipinki, 🚂 Biecz) **szk** 2-kl. miesz.

Wojutycze 2300 m **w** [Sambor], 📯 (🔔 Nadyby) **szk** 2-kl. miesz.

Wola Justowska **w** [Kraków], 📯3 🔔 🚂 Kraków) **szk** 1-kl. miesz.

Wola Łużańska **w** [Gorlice], 📯3 🚂 (🔔 Gorlice) **szk** 1 kl. miesz.

Wola Michowa **w** [Lisko], 📯3 🚂 (🔔 Łupków) **szk** 2-kl. miesz.

Wola Raniżowska 3900 m **w** [Kolbuszowa], ✉ (📯 🔔 Raniżów, 🚂 Rzeszów) **szk** 2-kl. miesz.

Wola Zarzycka 3500 m **w** [Łańcut], 📯2 (🔔 🚂 Leżajsk) **szk** 2-kl. miesz.

Wołanka **w** [Drohobycz], 📯1 🔔 (🚂 Borysław)

Wolice **w** [Stryj] ✉ 🚂 (📯 🔔 Bilcze Wolica)

Wołczkowce 2800 m **w** [Śniatyn], 📯3 🔔 🚂 **szk** 2-kl. miesz.

Wołczuchy **w** [Gródek k. Lwowa], ✉ (📯 🚂 Rodatycze, 🔔 Gródek k. Lwowa) **szk** 1-kl. miesz.

Wołkowce k. Dźwinogrodu **w** [Borszczów], ✉ (📯 🔔 Mielnica, 🚂 Iwanie Puste) **szk** 1-kl. miesz.

Wołkowce **w** [Borszczów] 🚂 (📯 🔔 Borszczów)

Wołkowyja **w** [Lisko], ✉ (📯 🔔 Baligród, 🚂 Lisko)

Worochta **w** [Nadwórna], 📯3 🔔 🚂 **szk** 1-kl. miesz.

Worona **w** [Tłumacz], ✉ 🚂 (📯 🔔 Ottynia) **szk** 1-kl. miesz.

Worwolińce **w** [Zaleszczyki] 🚂 (📯 🔔 Tłuste)

Woźniki **w** [Wadowice] ✉ (📯 🔔 🚂 Wadowice)

Wróblik Szlach. **w** [Sanok], 📯2 (🔔 🚂 Rymanów) **szk** 1-kl. miesz.

Wrzawy **w** [Tarnobrzeg] (📯 Gorczyce, 🔔 Nadbrzezie, 🚂 Tarnobrzeg)

Wybranówka **m** [Bóbrka], 📯1 🔔 🚂 **szk** 2-kl miesz., **lek** Dortort Chune (okr).

Wyczółki **w** [Buczacz] 📯 🚂 (🔔 Monasterzyska)

Wydrna G. **w** [Brzozów], ✉ (📯 🔔 Dydnia, 🚂 Sanok) **szk** 2-kl. miesz.

Wygnanka Dolna i Górna **w** [Czortków] 📯 🔔 🚂

Wygoda W. [Dolina], 📯2 🔔 🚂 **szk** 1-kl. miesz., **lek** Nowak Józef.

Wysocko Wyżne 2400 m **w** [Turka], 📯2 (🔔 Borynia, 🚂 Hrebenów) **szk** 1-kl. miesz.

Wysowa 3700 m **w** [Gorlice], 📯3 (🔔 Nowy Sącz, 🚂 Gorlice) **szk** 1-kl. m Zakład zdrojowo-kąpielowy; posiada szczawy słono-bromo-jodowo-żelaziste, szczawy alkaliczno żelaziste, szczawę alkaliczną z żelazem. Lekarz zakł. dr. Jan Orya.

Wyszenka **w** [Gródek k. Lwowa], 📯1 (🔔 Janów k. Lwowa)

Wzdów **w** [Brzozów], 📯2 (🔔 Besko, 🚂 Zarszyn) **szk** 1-kl miesz.

Żabie 6700 m **w** [Kossów], 📯3 🔔 (🚂 Zabłotów) **s pow szk** 1-kl. miesz., **lek** Siatecki Kazimierz i Doboszyński Ludwik **not** Jonasz Horowitz, **cyw geom** Rosenberg Józef

Zabierzów **m** [Kraków], 📯3 🔔 🚂 **szk** 2-kl. miesz.

Zabierzów koło Niepołomic **w** [Bochnia], 📯3 🔔 (🚂 Podłęże) **szk** 2-kl.

Zabłotce **w** [Brody], 📯1 🔔 🚂 **szk** 1-kl. miesz.

Zabłotów 4200 m **m** [Śniatyn], 📯2 🔔 🚂 **s pow szk** 2-kl. miesz., **lek** Rozmarin Józef Marek, **not** Schapira Józef Adolf, **adw** Bartz Antoni dr., **apt** 1, **jarm** 18 I, **11** II, 6 IV, 5 V, 11 VII, 10 i 28 IX, 7 XI, 12 XII, **targ** co wtorku.

Żabno 1500 m **m** [Dąbrowa], 📯3 🔔 (🚂 Tarnów) **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Przybyszowski Wilh., **not** Machowicz Kazimierz, **apt** 1.

Zaborów **w** [Brzesko], 📯3 🔔 (🚂 Słotwina) **szk** 2-kl. miesz.

Zaczernie **w** [Rzeszów] ✉ (📯 🔔 🚂 Rzeszów)

Zadwórze **w** [Przemyślany], 📯1 🔔 🚂 **szk** 2-kl. miesz.

Zagórz 2300 m **w** [Sanok], 📯2 🔔 🚂 **szk** 4-kl. miesz., **lek** vacat, **targ** co środy. Kasa Reiffeisena, Kasa pożyczkowa gm.

Żagórzany **w** [Gorlice], 📯3 🔔 🚂 **szk** 2-kl. miesz.

Zagórze **w** [Chrzanów] ✉ (📯 Babice k. Alwerni, 🔔 Chrzanów, 🚂 Alwernia)

Zakliczyn n. Dunajcem 1300 m **m** [Brzesko], 📯3 🔔 🚂 Gromnik) **s pow szk** 4-kl. miesz. poł. z dop. kurs. roln., **lek** Dujanowicz Zyg., **apt** 1, **jarm** co 3 poniedziałek.

Zakopane 5300 m **w** [Nowy Targ], 📯3 **er** 🔔 🚂 **szk** 4-kl. miesz., szk. koronkarska, szk. przem. drzewnego, **lek** Chramiec Andrzej, Chwistek Bronisław, Gaik Jan, Janiszewski Tomasz, Piasecki Wenanty, Majewicz Edmund, Gawlik Jan, Dłuski Kazimierz, Dłuska Marya, Wojczyński Marcin, Żychoń Józef, Brzeziński Edm., **apt** 1, **targ** od 15 VI do 15 IX co wtor. Stacya klimat. 837 m. ponad poziomem morza położona. Zakład wodoleczniczy dra Chramca, Zakład wodoleczniczy dra Chwistka, Sanatoryum dla chorych piersiowych, dyrektor dr. Kazimierz Dłuski, Sanatoryum dla chorób piersowych dra Maryana Hawranka. Fabryka tektur i masy drzewnej hr. Zamoyskiego.

Zaleszczyki 5900 m **m** 📯3 **er** 🔔 🚂 **r pow** pr. Cieński Tadeusz, **star** Veltzé Jan, **s pow szk** sem. naucz. m., z wykł. pols. i rusk., 6-kl. m. i 6-kl. ż., **lek** Bluth-

reich Izydor, Dolnicki Cyryl (fiz.), Rosen Abraham, Sołowski Jan, **not** Marynowski Łucyan, **adw** Ochrymowicz Włodzimierz dr., Schauer Łazarz dr., Stoklasa Emilian dr., **apt** 1, **jarm** na bydło 4 I, 4 III, 4 V, 10 VII, 4 X, 4 XII, **targ** co piątku.

Załokieć **w** [Drohobycz], ✉ (📯 ⚡ Podbuż) **szk** 1-kl. miesz.

Założce 7300 m **m** [Brody], 📯2 ⚡ (🚂 Zborów) **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Lannesberg Ch., **not** Mojseowicz Marcin, **apt** 1.

Załucze 2800 m **w** [Śniatyn], 📯3 ⚡ 🚂 **szk** 1-kl miesz.

Załuż **w** [Sanok], 📯2 ⚡ 🚂 **szk** 1-kl, miesz.

Zamarstynów 7500 m [Lwów], 📯1 (⚡ 🚂 Lwów) **szk** 4-kl. miesz.

Zapałów **w** [Cieszanów], 📯2 (⚡ Wiązownica, 🚂 Jarosław) **szk** 1-kl. miesz.

Żarki **w** [Chrzanów] (📯 Babice k. Alwerni, ⚡ Chrzanów) Kopalnie węgla kamiennego.

Zarszyn **m** [Sanok], 📯3 ⚡ 🚂 **szk** 2-kl. miesz., **lek** Jodłowski Jan, **jarm** 12 III, w piąt. po Wniebowst., 17 VII, 12 X, **targ** co środę.

Zarudźce **w** [Lwów], ✉ 🚂 (📯 ⚡ Kulików), **szk** 1-kl. miesz.

Zarudzie **w** [Zbaraż], 📯1 (⚡ 🚂 Zbaraż) **szk** 1-kl. miesz

Zaryte **w** [Myślenice], 📯3 ⚡ 🚂

Zarwanica **w** [Złoczów] 📯 ⚡ 🚂

Zarzecze **w** [Jarosław], 📯2 (⚡ 🚂 Jarosław)

Zarzycze **w** [Nisko], 📯3 (⚡ Ulanów, 🚂 Nisko)

Zasów **w** [Pilzno], 📯3 ⚡ (🚂 Czarna) **szk** 2-kl. m., **jarm** co wtorku.

Zaszków **w** [Lwów], ✉ 🚂 (📯 ⚡ Kulików), **szk** 2-kl. miesz

Zator 1600 m **m** [Wadowice], 📯3 ⚡ 🚂 **s pow szk** 5-kl. miesz., kraj szk. koszyk., **lek** Grzybowski Stefan, Tarchalski Józef, **not** Bahr Antoni, **adw** Wielgus Ignacy dr., Dołkowski Adam dr., **apt** 1, **jarm** 28 I, 28 IV, 30 VI, 22 IX, **targ** co poniedziałku.

Zawadka k. Smorzego **w** [Turka k. Ch.], 📯2 (⚡ Smorze, 🚂 Skole) **szk** 1-kl. miesz.

Zawadka **w** [Kałusz], 📯2 (⚡ 🚂 Kałusz) **szk** 1-kl. m.

Zawadów **w** [Stryj] 📯 (⚡ 🚂 Stryj)

Zawadów **w** [Lwów] ✉ (📯 Zamarstynów, ⚡ 🚂 Podzamcze)

Zawałów **m** [Podhajce], 📯2 (⚡ Podhajce, 🚂 Bołszowce) **szk** 2-kl. miesz., **targ** co wtorku.

Zawoja 5700 m **w** [Myślenice], 📯3 (⚡ 🚂 Maków) **szk** 4-kl. m. Stacya klimatyczna w głównym sezonie. Dr. G. Grzybowski.

Zbaraż 8300 m **m** 📯2 **er** ⚡ (🚂 Tarnopol) **r pow** pr. Niementowski Tad. dr., **star** Telichowski Adam, **s pow szk** 6-kl. m. i 5-kl. ż., **lek** Fuchs Leon (fiz.), Berger Michał, Biliński Włodzimierz, **not** Sobol Franciszek, **adw** Kosser Ber Józef dr., Stein Natan dr., **apt** 1, **jarm** w sob. 1 tyg. rusk. W. postu, 23 IV, 5 VII, 13 IX, 30 X, 18 XII, **targ** co poniedz. i piątku. Towarzystwo kredytowe. Towarzystwo zaliczkowe.

Zboiska **w** [Lwów], ✉ (📯 ⚡ Lwów-Podzamcze) **szk** 1-kl. miesz.

Zborów 4800 m **m** 📯1 ⚡ 🚂 **star** Ziemba Józef, **s pow szk** 4-kl miesz., **lek** Baczyński Eustachy (fiz.), Skórski Maryan, Sturm Leon, Petersiel Józef, **not** Zubek Józef, **adw** Nagler Maksymilian dr., Wacyk Eugeniusz dr., **apt** 1, **jarm** 2 I, 20 II, 5 IV, 10 IV, 8 i 22 V, 10 VII, 2 i 21 VIII, 28 IX, 27 X, 27 XI, **targ** co wtorku. Towarzystwo handlowe. Kasa zaliczkowa „Nadzieja“, Bank zaliczkowy, Two zaliczkowe.

Zbydniów **w** [Tarnobrzeg], 📯3 ⚡ 🚂 **szk** 2-kl miesz.

Zbyszyce **w** [N. Sącz], 📯3, (⚡ 🚂 N. Sącz **szk** 1-kl. miesz. **jarm** 12 I, 14 II, 19 III, 25 IV, 16 V, 24 VI, 26 VII, 25 VIII, 21 IX, 18 X, 25 XI i 23 XII.

Zdziarzec **w** [Mielec], ✉ (📯 ⚡ Radomyśl k. T., 🚂 Czarna) **szk** 1-kl. miesz.

Zebrzydowice **w** [Wadowice], ✉ (📯 ⚡ Kalwarya) **szk** 2-kl miesz., **lek** Nikliborc Jan, **apt** 1

Żegestów kąp. **w** [N. Sącz], 📯3 ⚡ 🚂 **szk** 1-kl. miesz. Zakład zdrojowo kąpielowy. Szczawa wapniowo-magnezyowo-żelazista. Lekarz zakładowy dr. Tymoteusz Piotrowski.

Żelechów Wielki **w** [Kamionka Str.], 📯1 (⚡ Busk, 🚂 Zadwórze) **szk** 2-kl. miesz.

Zełczyna **w** [Wadowice] ✉ (📯 ⚡ 🚂 Wielkie Drogi)

Zełemianka **w** [Stryj] 📯 (⚡ 🚂 Tuchla)

Zembrzyce 2200 m **w** [Wadowice], 📯3 (⚡ Sucha, 🚂 Skawce) **szk** 2-kl. miesz.

Zgłobień **w** [Rzeszów], 📯2 (⚡ 🚂 Rzeszów)

Zgorsko **w** [Mielec] ✉ (📯 ⚡ Radomyśl, 🚂 Czarna)

Zielona **w** [Rawa Ruska], 📯1 ⚡ 🚂

Zielonki **w** [Kraków] 📯 (⚡ 🚂 Kraków)

Zimna Woda **w** [Lwów] 📯1 ⚡ 🚂

Złoczów 11800 m **m** 📯1 **er** ⚡ 🚂 **r pow** pr. Gnoiński Winc., **star** Studziński Bol., **s obw** pr. Chorzemski Marcin rad. dw., **wice-pr.** Heldenburg Józef, **szk** wyż. gimn., 3-kl. wydz. m. poł z 4-kl.. posp. i 3-kl. wydz., ż, poł. z 4-kl posp., **lek** Bendel Zygm., Coghen Ant (fiz.), Gold Józef, Heyne Bolesław, Mazanek Ignacy, Jarosz Władysław, Wysocki A., Zalewski Eust., Linskier Julian, Paulo Aleksander, **not** Reiss Leon dr., Studziński Teofil Adam,

Misky Feliks dr., **adw** Heyne Ludwik dr., Rożankowski Longin dr., Kołaczkowski Eugeniusz dr, Łuka Anzelm dr., Epstein Markus dr., Eidelberg Sumer dr., Mittelman Izaak dr., Rothenberg Leon dr, Alter Bernard dr., Klötzel Samuel dr., Drohomirecki Jan dr., Wiśniewski Władysław Mateusz dr., **apt** 2, **cyw geom** Deyczakowski Franciszek, **pom kom** uzup. 80 pp, i 13 p. uł. **jarm** 19 I, 12 II, 7 V, 1 VIII, 10 IX, 8 i 28 XI, 22 XII, **targ** co środy i soboty. Kasa zaliczkowa.

Złotniki 2200 m **w** [Podhajce], 2, (Wiśniowczyk, Mikulińce), **szk** 2-kl. m.

Zwiernik G. i D. **w** [Pilzno] (Pilzno)

Żmigród N 2800 m **m** [Jasło], 3 (Jasło), **s pow szk** 4-kl. miesz., **lek** Brill Krystyan Edm, **not** Dębicki Ignacy Józef, **adw** Dybaś Stanisław dr., **apt** 1, **jarm** we wtorek przed 2 II, na środopoście, przed 23 IV, 24 VI, 25 VII, 15 X, 13 XII, **targ** co pon.

Zołczów **w** [Rohatyn], (Putiatyńce, Rohatyn) **szk** 1-kl. miesz

Żółkiew 9000 m **m** 1 **er** **r pow** pr. Starzyński Tad, **star** Szumlański Juliusz r. nam., **s pow szk** 6-kl. m, 7-kl. ż. i 4-kl ż., przem. uzup., **lek** Drzymalik Sylw, Muszkiet Karol, Opieński Jan (fiz.), Wyrzykowski Kazim., Wachs Majer, **not** Postępski Jan, **adw** Korol Michał dr., Maciulski Wł. dr., Turzański Kazimierz dr., Menkes L dr., **apt** 1, **jarm** 19 I, we środ. 4 tyg. r. W. Postu, 8 V. 30 VI, 14 IX, 5 X, 12 XI, **targ** co środy i piąt. Kasa zaliczkowa, Kasa Reiffeisena.

Żółtańce 3700 m **w** [Żółkiew], 1 (Lwów) **szk** 2-kl miesz.

Żołynia 4500 m **m** [Łańcut], 2 (Łańcut), **szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż., **lek** Maurer Mojżesz, **apt** 1, **jarm** w poniedz. po niedz. kwietn., 3 VI, 10 VIII, 21 XII.

Zręcin **w** [Krosno], (Chorkówka, Krosno) **szk** 2-kl. miesz.

Żubracze **w** [Lisko] (Cisna)

Żurawica 3000 m **w** [Przemyśl], 2 **szk** 2-kl. miesz.

Żurawno 2900 m **m** [Żydaczów], 1 **s pow szk** 4-kl. m. i 4-kl. ż., szkoła koszykarska, **lek** Gozdecki J. i Roth Salomon, **adw** Goldfinger Bernard dr., Ruhrberg Maurycy dr., **not** Wiesenberg Herman, **apt** 1, **jarm** 29 I, w 4 środ. postu, w poniedz. po św. Tomaszu, we wtor. po Ziel. św. i 27 VII, 21 IX, 13 10, 12 XI, **targ** co środy.

Zwierzyniec 3000 m [Kraków] **szk** 4-kl miesz.

Żurów **w** [Rohatyn], 1 (Bukaczowce) **szk** 1-kl. miesz.

Zuszyce **w** [Gródek k. Lwowa], (Mszana)

Zwardoń **w** [Żywiec], 3 **szk** 1-kl. miesz.

Zwiernik dolny **w** [Pilzno] (Pilzno, Dębica)

Zwierzyniec **w** [Kraków], 3 **szk** 4-kl miesz. im. A. Mickiewicza

Zwiniacz 2200 m **w** [Czortków], 2 (Budzanów Kalinowszczyzna), **szk** 2-kl. miesz.

Zwór **w** [Sambor], (Sambor)

Żydaczów 3300 m **m** 2 **r pow** pr. Pawlikowski Stanisław, **star** Skałkowski Władysław kier., **s pow szk** 5-kl. m. i 5-kl. ż., **lek** Kondratowicz Andrzej (fiz.), Grabschneid Dawid, **not** Abgarowicz Kazimierz, **apt** 2. **jarm** 18 I, 10 IX, 7 XII.

Żywiec 4900 m **m** 3 **r pow** pr. Udziela Edmund dr., **star** Kokurewicz Julian, **s pow szk** realna, szkoła 6-kl. męska i 6-kl. żeńska z prow. 7 klasą, **lek** Bąkowski Teofil, Idziński Wiktor, Seidler Antoni, Fonferko Adam, **not** Groyecki Marcin, **adw** Bogdani Władysław dr., Raschke Władysław dr., Udziela Edmund dr., Junger Mojżesz dr., Broder Leib dr., Kornicki Michał dr., **apt** 2, **jarm** w poniedz. po nast. uroczyst.: 3 Kr., po Nawr. św. Pawła, po Wniebowst. Pańsk., po Ziel. św., po św. Piotrze i Pawle, 24 VIII, po św. Michale, **targ** co środy. Fabryka papieru, tektur i masy drzewnej.

Objaśnienia znaków i skróceń: = stacya pocztowa; cyfra oznacza strefę pocztową, odnośnie do Lwowa; **er** = eraryalna; = składnica pocztowa; = stacya telegraficzna; = stacya kolejowa; **m** = miasto; **w** = wieś; **miejscowości w nawiasie [ ]** powiat polityczny; **szk** = szkoły; **miesz** = mieszana; **m** = męska; **ż** żeńska; **wydz** = wydziałowa; **posp** = pospolita; **r pow** = rada powiatowa; **pr** = prezes, prezydent; **star** = starosta; **s pow** = sąd powiatowy; **s obw** sąd obwodowy; **not** = notaryusz; **adw** = adwokat; **lek** = lekarz; **apt** = apteka; **kom uzup** = komenda uzupełniająca; **cyw geom** = cywilny geometra; **inż cyw** = inżynier cywilny; **jarm** = jarmark; m = mieszkańców; w nawiasie ( ) obok nazwy miejscowości oznacza najbliższą pocztę, telegraf i stacyę kolejową.

Wydawnictwo Kalendarza prosi wszystkich P. T. Czytelników o łaskawe powiadomienie o wszelkich spostrzeżonych omyłkach w „Przewodniku po Galicyi". Odnośne sprostowania, nadesłane pod adresem Administracyi Słowa Polskiego przed 31 lipca 1906 roku, wydawnictwo uwzględni w następnym roczniku.

ROZDZIAŁ X. POCZTA, TELEGRAF, TELEFON.

A. POCZTA.

1. Poczta listowa w obrębie monarchii.

Adres ma wskazywać nazwisko, imię i miejsce pobytu odbiorcy, a na posyłkach do miast większych nazwę ulicy i numer domu — do miejsc mniej znanych lub noszących nazwę z innemi wspólną, dopisać należy powiat lub kraj.

Oprócz adresu odbiorcy może na kopercie po stronie adresu umieszczony być adres nadawcy (firma), medale, uzyskane na wystawach, tudzież adres fabryki i składów fabrycznych nadawcy. Natomiast nie można umieszczać na kopercie żadnych reklam inseratowych.

Opłata (frankowanie) listów uskutecznia się przez nalepienie marki na kopertę po stronie adresu w prawym rogu u góry i wynosi w obrębie monarchii za listy zwykłe do 20 gramów 10 h.; — nad 20 do 250 gramów 20 h. Listów, ważących wyżej 250 gramów, poczta listowa nie przyjmuje.

Można także używać kopert rządowych z wydrukowaną marką po cenie 11 h. za sztukę. — Marek pocztowych dostać można na 1, 2, 3, 5, 6. 10, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60 h., na 1, 2, i 4 kor. *Kart korespondencyjnych* na 5, 10 i 20 h. *Opasek pocztowych* na 3 h. *Listów kartkowych* na 6 i 10 h. Marki listowe mogą być adresem przepisane. Przestemplowane prywatną stampilią, raz już użyte, wycięte z kopert lub z opasek, są nieważne, a używanie ich podlega karze. — Popsute (jednak bez stampilii pocztowej) koperty, opaski, karty korespondencyjne i adresy przesyłkowe (zaliczkowe) wymieniają poczty i sprzedawcy znaczków za dopłatą 1 h. od sztuki. Niedostatecznie opłacone listy podlegają tej samej opłacie, co nieopłacone, odlicza się jednak od tej opłaty wartość marek, znajdujących się na kopercie.

Za listy urzędowe niefrankowane płaci adresat porto zwyczajne. — Korespondencye urzędowe zarządów są wolne od opłaty, muszą jednak nosić napis: *„rzecz urzędowa we własnym“* — lub— *„w poruczonym zakresie działania“*.

Listy, tudzież wszystkie posyłki, nadawane do transportu pocztą listową, **można rekomendować** (polecać, nadawać za recepisem). *Należytość rekomendacyjną* 25 h. uiszcza nadawca markami po stronie adresu.

Listów, których adres tylko z cyfr lub pojedynczych liter się składa, rekomendować nie można.

Na listach rekomendowanych nie można podawać żadnej wartości. Listy rekomendowane do Prus i Niemiec mogą być posyłane na koszt adresata.

Listy rekomendowane może nadawca nietylko reklamować w urzędzie nadawczym, lecz i w każdym innym urzędzie pocztowym za opłatą 25 h. — Jeżeli zaś był dołączony recepis zwrotny, natenczas reklamacya nie podlega żadnej opłacie. Jeżeli list zaginął, nadawca ma prawo żądać wynagrodzenia 50 h., gdy list adresowany był do miejscowości, w obrębie państwa austryackiego położonej, lub był za granicę wysłany, zaś 42 k. w obrocie z Niemcami. Listy rekomendowane, wysyłane w kraju, można reklamować w przeciągu 6 miesięcy, na listy, przesłane za granicę, służy prawo reklamowania rok cały od dnia nadania listu. — Po upływie zakreślonego terminu nadawca nie ma prawa żądać wynagrodzenia, chociażby list zaginął.

Listy ekspresowe. Należytość ekspresową w kwocie 30 hal., prócz zwyczajnej opłaty za list zwyczajny lub polecony, opłaca **nadawca**, nalepiając odpowiednią ilość marek na przesyłce, zaś należytość za posłańca (po za obrębem siedziby urzędu) opłaca **adresat** za każde 7 i pół kilometra 1 kor. — Przy listach „w sprawie protestu wekslowego“ i „per express“ musi na odwrotnej stronie listu nadawca położyć swój adres.

Jeżeli list „express“ ma być doręczony nawet w nocy, należy to uwidocznić w adresie, w przeciwnym bowiem razie poczta doręcza go dopiero rano.

Książki nadawcze dla potwierdzenia poleconych przesyłek listowych, przekazów, listów pieniężnych i przesyłek pocztowych każdego rodzaju są do nabycia w c. k. urzędach pocztowych po cenie 60 hal. w dużym formacie, a 40 hal. w małym formacie. W książkach nadawczych wysyłający wypełnia rubryki od 1 do 6 ołówkiem atramentowym, albo piórem dla przedruków z użyciem papieru indigo, duplikaty wydaje się na specyalne żądanie Recepisy nadawcze są wydawane na każdą poleconą przesyłkę. Na recepisie jest uwidocznionym rodzaj przesyłki, uiszczona należytość, względnie wartość i waga.

Recepis zwrotny. Przy wszystkich przesyłkach rekomendowanych może nadawca żądać recepisu zwrotnego, który, podpisany przez adresata, odwrotną pocztą do poczty, w której przesyłka została nadaną, odesłany, nadawca za zwrotem recepisu nadawczego odebrać może. Za recepis zwrotny opłaca się 25 hal.

Listy dworcowe. Za opłatą 10 koron miesięcznie z góry odbierać można listy wprost z wagonu pocztowego na stacyi kolejowej przy nadejściu pociągu. Listy te muszą być nadane przez tego samego nadawcę i zawsze do tego samego pociągu.

Listy kartkowe, miejscowe 6 h., zamiejscowe 10 h.

Karty korespondencyjne Oprócz kart, wydanych przez rząd, zaopatrzonych w 5 a względnie 10-halerzowe wyciśnięte marki pocztowe, wolno używać także kart, które wytworzył przemysł prywatny. Takie karty korespondencyjne nie mogą przekroczyć przepisanej miary, 14 cm. długości, 9 cm. wysokości i powinien być uwidoczniony napis Correspondenzkarte albo Postkarte (Carte postale), lub w stosunku z zagranicą napis w języku danego kraju. Wewnątrz kraju używać można także kart bez tytułowego napisu. Adres może być (z wyjątkiem do obcych państw) napisany ołówkiem lub naklejony. Strona adresowa jest przeznaczona tylko na adres. Dozwolonem jest podać na tejże stronie adres nadawcy. Karty koresp. mogą być wysłane jako polecone lub per express Kart treści obrażającej nie doręcza się Ozdoby i rysunki są dozwolone, nie mogą jednak naruszać wyrazistości adresu i stempla. Dla urzędowych służbowych korespondencyj wewnątrz kraju w obrębie krajów okupowanych istnieją wolne od opłaty karty korespondencyjne, jak również i karty z odpowiedzią. Niefrankowane lub niedostatecznie frankowane karty ulegają podwójnej opłacie. Karty, nie odpowiadające przepisanej wielkości, są uważane jako nieopłacone listy. Należytość dla zwykłych kart korespondencyjnych wynosi w Austro-Węgrzech, Bośnii i Hercegowinie, w Niemczech i Montenegro 5 hal., do wszystkich innych państw 10 hal. Korespondencyjne karty z zapłaconą odpowiedzią mogą być wysyłane za zdwojoną należytością, tak wewnątrz kraju, jak i za granicę.

Druki. Wszelkie druki, litografie, sztychy, fotografie i książki można posyłać pod opaskami. Należytość wynosi do wszystkich miejscowości państwa austryackiego i do Niemiec do 50 gr. 3 h., do 100 gr. 5 h., do 250 gr. 10 h., do 500 gr. 20 h., do 1000 gr. 30 h. Powyżej 1000 gr. w Austryi i Niemczech nie wysyła się. Pod opaską nie wolno posyłać listów. Pod jedną opaską można kilka przedmiotów posyłać, jeżeli adresowane są do jednej osoby Na drukach oprócz adresu, daty i podpisu, żadnych dopisków robić nie wolno. Wolno tylko ołówkiem zakreślać miejsca na marginesie, na które chce się zwrócić szczególną uwagę. Korekty wolno posyłać ze stosownemi poprawkami, które nawet w braku miejsca na marginesie mogą być dopełniane na osobnym arkuszu i wolno także odpowiednie kartki manuskryptu do korekty dołączyć.

Druki za granicę można wysyłać tylko do 2 Kg. i opłaca się po 5 hal. za każde 50 gr.

Do Rosyi mogą być wysyłane polityczne gazety i pisma tylko wtedy pod opaską, (rekomendowanie zaleca się bardzo), gdy są wciągnięte do spisu opublikowanego przez rosyjski zarząd pocztowy, inne polityczne czasopisma są niszczone. Pisma treści ściśle naukowej i technicznej są od tych ograniczeń uwolnione. Książki i gazety rosyjskie, za granicą drukowane, nie mogą być wysyłane do Rosyi pod opaską.

Wielkość druków nie powinna przekraczać 45 ctm tak co do szerokości jako tez długości; jeżeli zaś mają być nadane w formie zwitków (ról), długość tychże nie może być większą niż 75 cm., zaś szerokość 10 ctm., natomiast druki do Niemiec nie mogą być dłuższe lub szersze niż 45 ctm.

Próbki towarów*) w monarchii austr., do Niemiec i do innych krajów zagranicznych wysyłane w torebkach (woreczkach papierowych lub innych) nie mogą przekraczać wagi 350 gramów i *muszą być nadane franco.* Na torebkach należy umieścić dopisek: „Wzory“ lub „próbki bez wartości“. Korespondencyi żadnej dołączać nie wolno.

Gazety krajowe mogą być prenumerowane tylko w redakcyach, zagraniczne pisma można abonować we wszystkich urzędach pocztowych. Prenumerata uiszcza się z góry za pokwitowaniem. Czasopisma są w zasadzie uważane jako posyłki pod opaską i jako takie frankowane. Dla wysyłki krajowych pism wewnątrz z kraju zaprowadzono zniżoną należytość, a mianowicie gazetowe marki

---

*) Druki i próbki mogą być razem nadane za opłatą 10 h. jezeli nie ważą więcej nad 350 grm. Posyłki druków i próbek można rekomendować, a także wysyłać „per express“.

po 2 hal., które można nabywać po 100 szt. za zezwoleniem dyrekcyj pocztowych. Krajowe dzienniki, które w tygodniu wychodzą kilka razy, opłaca się bez względu na wagę aż do 1000 gr. po 2 hal. Reklamacye gazetowe do krajowych redakcyj z powodu niedoręczonych numerów są wolne od opłaty, jeżeli żadnych innych wiadomości nie zawierają i są wysłane w otwartych kopertach z napisem: reklamacya gazetowa.

Mandaty (zlecenia) pocztowe do wagi 250 gr. muszą być nadawane jako listy polecone i adresowane do urzędu pocztowego tej miejscowości, gdzie adresat przebywa. Zawierać mogą najwięcej 5 dokumentów, a ogólna kwota, przez urząd pocztowy ściągnąć się mająca, nie może przekraczać 1000 kor. Od pobranej kwoty strąca się 10 hal. za każdy wykupiony dokument, jako też przypadającą należytość za opłacać się mający przekaz. Zlecenia za granicę są dozwolone do kwoty 1000 koron do Belgii, Niemiec, Egiptu, Francyi, Włoch, Luksemburgu, Rumunii i Szwajcaryi*). Druki na mandaty kosztują 2 hal. za sztukę (koperta 1 halerz).

Listy polecone za pobraniem pocztowem bez oznaczenia wartości są dozwolone wewnątrz państwa austryackiego, z Węgrami z krajami okupowanymi i c. k. urzędami w Beyrut, Konstantynopolu, Salonice i Smyrnie, dalej z Belgią, Chili, Niemcami, Francyą (z ks. Monaco i Algeryą), z Włochami (kolonią Erythrea, z urzędami włoskimi w Tripolisie) i z republiką St. Marino), z Japonią, Luksemburgią, Niederlandami, Norwegią, Szwecyą, Szwajcaryą i Tunisem do 1000 kor. = 800 marek = 1000 franków; z Danią, Portugalią i Rumunią do 500 kor. = 400 marek = 500 franków. Należytość równa jest należytości za zwykłe listy polecone. Nadawca umieszcza na kopercie oprócz adresu swoje nazwisko i adres, dalej kwotę, która od adresata ma być pobraną w walucie, używanej w miejscu przeznaczenia.

Reklamacya każdej posyłki za okazaniem recepisu nadawczego kosztuje 25 h.— Reklamacyę zarządza poczta bezpłatnie wtedy, gdy nadawcy nie doręczono recepisu zwrotnego. — Termin reklamacyjny posyłek gaśnie po upływie 6 miesięcy.

Fachowe (należytość za osobny schowek) w c. k. urzędach pocztowych wynosi 2 k. miesięcznie i opłaca się za miesiąc z góry. — Za przechowanie korespondencyj dla osób z miejsc, do których nie dochodzą listonosze, również za przechowanie czasopism prenumerowanych, nie płaci się fachowego.

Listy „Poste restante“ zwykłe mogą być oznaczone tylko pojedynczemi literami lub liczbami, przy poleconych zaś tego rodzaju listach musi być imię i nazwisko adresata podane. Na odwrotnej stronie listu poleconego „Poste restante“ zaleca się podać imię, nazwisko i miejsce zamieszkania nadawcy.

Składnice pocztowe. Dyrekcya poczt i telegrafów porucza sprawowanie czynności w składnicach pocztowych osobom godnym zaufania, które się w interesie ludności miejscowej podejmą tej czynności.

Składnice pocztowe zajmują się: 1) sprzedażą znaczków pocztowych, 2) przyjmowaniem listów, kart pocztowych, druków, przesyłek z próbkami i telegramów. (Przyjmowanie przesyłek za recepisem, listów pieniężnych, przekazów, nie leży w zakresie obowiązków zarządzającego składnicą, odpowiedzialność c. k. zakładu pocztowego rozpoczyna się dopiero z chwilą oddania takich przesyłek urzędowi pocztowemu lub listonoszowi wiejskiemu). 3) wydawaniem względnie wręczaniem adresatom nadeszłych: a) posyłek listowych, b) recepisów oddawczych, c) uwiadomień o nadejściu listów lub pakietów z podaną wartością; za uwiadomienia takie pobiera składnica po 3 hal.

Przekazy i asygnaty pocztowe.

1. *W obrębie monarchii austro węgierskiej* można asygnaty pocztowe i telegraficzne tylko do kwoty 1000 K. we wszystkich urzędach pocztowych nadawać a względnie odbierać. Przekazy nadawać można także do adresatów zamieszkałych w miejscu nadania. Blankiet przekazowy kosztuje 2 hal.

Należytość za przesłanie kwot przekazem pocztowym wynosi: do 20 Kor. 10 h.; od 20 K. do 100 K. 20 h.; od 100 K. do 300 K. 40 h.; od 300 K. do 600 K. 60 h.; a od 600 K. do 1000 K. 1 K. — Należytość uiszcza się przez nalepianie odpowiednich marek pocztowych na przekazie. — Kupon służy do doniesień pisemnych. Na przekazane pieniądze dostaje się kwit nadawczy. Przy nadaniu żądać można (za opłatą 25 h.) potwierdzenia uskutecznionej wypłaty. Nadeszłe przekazy muszą być najdalej w ciągu 7 dni — od czasu doręczenia awiza — przez adresata podjęte. Przekazy *poste rest.* w ciągu 30 dni. Poprawki i skroba-

*) Holandyi. Norwegii, Szwecyi, Tunisu i Turcyi.

nia na blankietach przekazowych są niedopuszczalne; blankietów takich poczty nie przyjmują. — Przekazy ekspresowe opłaca się tak samo, jak listy ekspresowe.

Nadawcy przysługuje prawo odebrania przekazu lub zmiany adresu, dopóki przekazu nie wypłacono adresatowi. Jeżeli adresat zmienił miejsce swego pobytu, o czem zawiadomił urząd, w takim wypadku odeśle mu się przekaz bez żadnej dalszej opłaty na nowe miejsce pobytu. Za doręczenie przekazów nie składa się żadnych należytości, w miastach zaś większych, gdzie na mocy szczególnego rozporządzenia przekazy zwykłe i zaliczkowe już razem z kwotą przekazową odbiera adresat, opłaca się za pojedynczy przekaz do wartości 10 K. kwotę 3., wyżej kwoty 10 K. zaś 5 h. — Jeżeliby adresat otrzymany blankiet przekazowy zgubił, winien niezwłocznie, i to we własnym interesie, donieść urzędowi pocztowemu, który zarządzi wstrzymanie wypłaty aż do wyjaśnienia sprawy.

2. *W komunikacyi* z *Bośnią, Hercogowiną i Novi-Bazar* można przekazywać najwyżej 1000 K. Za posyłkę do 40 K. należytość 20 h., do 100 K. = 30 h., do 300 K. = 60 h., do 600 K. = 90 h., do 1000 K. = 1 K. 50 h.

3. **Przekazy za granicę** mogą być przesyłane do Argentyny, Anglii, Belgii, Bułgaryi, Chili, Congo, Czarnogóry, Luxemburgu, Niemieckich Kolonij afrykańskich, Japonii, Tripolisu, Tunisu, Danii, Egiptu, Francyi, Grecyi, Holandyi, Kanady, Niemiec, Norwegii, Portugalii, Rosyi, Rumunii, Szwecyi, Serbii, Szwajcaryi, Turcyi, jakoteż do Stanów Zjednoczonych Ameryki, jak również ze wszystkich tych krajów do monarchii austr.-węg. Blankiety są inne niż w kraju. Kwoty mogą być przesyłane do wysokości 1000 K. względnie 254 K. i 500 K. Opłata wynosi do Niemiec, Tunisu i Luxemburgu: do 40 K. 20 h.; nad 40 K. za każde 20 K. o 10 h. wyżej; do Serbii i Czarnogóry 20 h. do 40 K., 40 h. do 100 K., 80 h. do 300 K., 1 K. 20 h. do 600 K., 2 K. do 1000 K.; do Anglii i angielskich kolonij i Zjed. Stanów Ameryki 25 h. za każde 25 K., do reszty krajów zagranicznych do 100 K. 25 h. za każde 25 K. Nad 100 K. 25 h. za każde 50 K. Przekaz musi być wystawiony w kwocie odnośnego kraju, a wpłacony monetą naszą, t. j. opiewać musi na franki, marki, ruble lub dolary.

Pieniądze wysyłane do Egiptu, Brazylii i Portugalii wymienia się na przekazach we frankach. Od 1 kwietnia br. zaprowadzono nowe formy przekazów zagranicznych. Do 31 grudnia br. urzędy pocztowe są obowiązane wymieniać stare przekazy na nowe bez żadnej dopłaty Przy opłacaniu porta trzeba uważać, że

100 arg Pesos	wynoszą	477	K.	50	h.
100 chil Pesos	„	182	„	—	„
100 skand. Koron	„	132	„	50	„
100 marek	„	117	„	80	„
100 franków	„	95	„	50	„
10 funt. Sterling.	„	240	„	60	„
100 Yen	„	246	„	50	„
100 holend. Guld.	„	198	„	80	„
100 Rubli	„	254	„	50	„
100 Dolarów	„	496	„	—	„

Kwoty przekazane tak w kraju jak i za granicą, muszą być w przeciągu 14 dni, a we Francyi w przeciągu 3 miesięcy podniesione, w przeciwnym razie wypłata nie nastąpi, lecz nadawcy przekazaną zostanie.

Przekazy pieniężne drogą telegraficzną — najwyżej 1000 K. — w obrębie monarchii austr. i w krajach okupowanych (Bośnia i Hercegowina) nadawać należy w urzędach pocztowych na telegraficznych blankietach przekazowych i tylko w tym razie, jeżeli tak w miejscu nadania, jak i w miejscu przeznaczenia znajduje się rządowa stacya telegraficzna. Opłatę za przekaz telegraficzny uiszcza nadawca nalepieniem odpowiednich marek pocztowych, prócz tego należytość telegraficzną: taksę za każde słowo 6 h., tudzież należytość posłańca 30 h. w miejscu siedziby urzędu pocztowego. Należytość uzupełniającą za umyślnego posłańca po za siedzibą urzędu pocztowego dopłaca adresat. Przy przekazach „poste restante" odpada 30 h. za posłańca. Przekazy telegraficzne wraz z przekazaną kwotą doręcza się adresatowi, jeśli w miejscu jego zamieszkania znajduje się urząd pocztowy.

Za granicę używa się umyślnie w tym celu przeznaczonych blankietów *(Mandat de poste international).* Nadawać można:

500 K. do Bułgaryi, Danii, Anglii, Rumunii.

1000 K. do Belgii, Niemiec, Egiptu, Francyi, Włoch, Japonii, Luxemburga, Czarnogóry, Holandyi, Norwegii, Portugalii, Szwecyi, Szwajcaryi, Serbii, Tunisu. Przekazów do Czarnogóry chwilowo nadawać nie można.

254 K. do Rosyi.

Przy nadawaniu przekazów drogą telegraficzną za granicę żądać można za ustanowioną opłatą zapłaconej odpowiedzi — potwierdzenia odbioru, jak również i potwierdzenia wypłaty uskutecznionej „*Avis de payement*".

Telegraficznych przekazów z numerami loteryjnymi, adresowanych wprost do urzędów loteryjnych lub kolektur, nie przyjmują poczty.

II. Poczta wozowa.

Przyjmuje i ekspedyuje posyłki listów z pieniędzmi i papierów wartościowych, tudzież posyłki innego rodzaju, które jako pakiety, pudła, skrzynki, kosze lub inne, nadawane bywają.

Listy z pieniędzmi winny być zaopatrzone w kopercie trwałej pięcioma pieczęciami, w urzędowej zaś kopercie dwiema lub też, jeżeli wartość przenosi 1000 K., przynieść je można na pocztę, ale nie zapieczętowane, aby urzędnik mógł sprawdzić kwotę, znajdującą się w nich, wtenczas jednak portoryum musi być zaraz uiszczone i wynosi więcej niż zwyczajne. Koperty nie mogą być kratkowane lub z czarną obwódką i nie powinny być na nich żadne podkreślenia. — Banknoty wybierać trzeba jak największe do wypełnienia przesłanej kwoty, a drobne tylko do uzupełnienia dodawać można, nie przekraczając ilości 2 K.

Gotówkę brzęczącą posyłając, należy obwinąć w papier i przypieczętować wewnątrz koperty, aby się nie poruszała. — Cięższe przesyłki trzeba mocno upakować w papiery, worki, skrzynki lub beczułki. Kwoty, nie przeważające 3 funtów, których wartość nie przenosi 10.000 K. w banknotach, a 1000 K. w monecie, można posyłać w papierze grubym, kilkakrotnie obwiniętym i obwiązanym. Większe ilości tylko w mocnem płótnie, ceracie lub skórze dobrze obszyte lub obwinięte, a na węzłach i szwach opieczętowane. Cerata powinna być na wewnątrz stroną lakierowaną obrócona. Jeżeli moneta brzęcząca nie jest spakowana w rulony, trzeba używać podwójnych worków płóciennych; szew powinien znajdować się wewnątrz, a koniec worka po zawiązaniu dosyć długi, oba zaś końce sznurka obwiązującego przypieczętowane. W beczułkach skrajne obręczki gwoździami przybite, a beczułka obwiązana i tak opieczętowana, aby bez uszkodzenia nie mogła być otwarta. Pieczętować można tylko pieczęciami grawirowanemi.

Listy pieniężne zagraniczne mogą być wysyłane tylko w kopertach z napisem „*Lettre de valeur*“ i na miejscu nadania opłacone. Listy „*Lettre de valeur*“ są dozwolone do wszystkich krajów europejskich, prócz do Anglii, dokąd listów pieniężnych wcale wysyłać nie wolno do Niemiec, Grecyi i Czarnogóry, dokąd wysyła się pieniądze w zwykłych kopertach. Opłata listów „*Lettre de valeur*“ zależną jest od ich ciężaru i ilości sumy pieniężnej, t. j. wynosi za każde 15 gramów 20 h., a za każde 240 kor. do Włoch, Rumunii, Rosyi, Szwajcaryi i Serbii po 10 h., do Belgii, Bułgaryi, Danii, Francyi, Luxemburgu, Holandyi po 26 h., do Norwegii, Portugalii, Szwecyi 36 h. Do tych opłat wlicza się jeszcze opłatę rekomendacyjną, wynoszącą 25 h.

Za listy wartościowe, nadane zamknięte, ręczy urząd pocztowy tylko za nienaruszalność pieczęci i całość zewnętrzną listu. — Opłata stosuje się do wagi, wartości i odległości.

2. **Posyłki pocztowe** jako to: pakiety, pudła, skrzynki, kosze i t. d. należy dobrze opakować i osznurować, a podając wartość posyłki, opieczętować. — W razie zatracenia posyłki, zakład pocztowy zwraca kwotę, podaną na adresie i liście frachtowym jako wartość, zaś za zatracone posyłki bez podanej wartości, do wagi 3 kg. najwyżej 15 K., do wagi 3 — 5 kg. najwyżej 25 K., a za każdy dalszy kilogram 5 K. Odszkodowanie za uszkodzenie posyłki wypłaca zarząd pocztowy tylko w takim razie, jeżeli uszkodzenie powstało pomimo należytego opakowania.

Do każdej posyłki pocztowej, tudzież do każdego listu pieniężnego zwyż 250 gramów, dołączyć należy list frachtowy, (adres przesyłkowy po 12 h.) a do posyłek do Niemiec i za granicę oprócz tego 1 względnie 2 lub 3 deklaracye cłowe i 1 deklaracyę statystyczną. Adres i deklaracye za granicę pisać łacińskiemi literami. — *Za jednym listem frachtowym można nadawać 3 pakiety do jednego i tego samego adresata.* — Nie wolno jednak w jednym adresie przesyłkowym łączyć przesyłek poniżej 100 K. wartości i ponad 100 K. Za frankowane pakiety bez podanej wartości do 5 kilogramów wagi, opłaca się w obrębie monarchii i do Niemiec na odległość 10 mil (I. strefa) 30 h., do wszystkich miejsc na dalszą odległość (II. — VI. strefy) 60 h.

Opłata pakietów, przekraczających wagę 5 kilogramów, wzrasta w miarę wagi i odległości. — Za niefrankowane listy pieniężne i pakiety do 5 kilogra-

mów wagi, dolicza się dodatek 12 h., a za pakiety z podaną wartością jeszcze taksa od wartości do 100 K. 6 h., nad 100 K. 12 h. i t. d.

Ptaki, króliki, pijawki, drób i t. p. (żyjące zwierzęta). Przy posyłkach w kraju, do Węgier i Niemiec, musi być na adresie przesyłkowym, jakoteż na samej przesyłce, uwidocznione, jakie ma nastąpić zarządzenie na wypadek, gdyby przesyłka w należytym czasie nie została przez adresata podjętą:

1) jeżeli nie podjęta — natychmiast zwrócić,

2) jeżeli nie podjęta — natychmiast sprzedać,

3) jeżeli nie podjęta — natychmiast telegraficznie zawiadomić na mój koszt.

Opakowanie przesyłek powinno być mocne i pewne. Przedmioty mniejszej wartości, którym przyciśnięcie nie szkodzi i ani tłuszczu ani wilgoci z siebie nie wydzielają, mogą być zawinięte w mocny i gruby papier i obwiązane sznurkiem. Przedmioty mniejszej wartości, a szczególnie takie, które mogą być uszkodzone przez wilgoć, tarcie, lub przyciśnięcie (n. p. jedwabie), winny być zapakowane w ceratę, pudełka kartonowe lub skrzyneczki, stosownie do wartości i odległości, jaką mają przebyć. Dziczyznę, jeżeli już nie krwawi, można pojedynczo posyłać (n. p. jedna sarna, zając) także bez opakowania. Flaszki z płynami należy opakować w skrzynkach. Beczułki z płynami powinny być mocne i dobrze obite obrączkami. Owoce można także posyłać w mocnych koszykach. Pieczątki na przesyłkach winne być dokładnie odbite i tak umieszczone, aby bez popsucia pieczątki wewnątrz dostać się nie było można. Skrzynki zabite gwoździami, kufry zamknięte, jeżeli wartość nie jest podana, mogą być bez opieczętowania nadane. Niedostatecznie opakowane przesyłki mogą być przez urząd pocztowy tylko wtedy przyjęte, jeżeli nadawca na adresie napisze: „na własną odpowiedzialność" (auf eigene Gefahr), co także na recepisie nadawczym urząd pocztowy uwidocznia. Jeżeli przesyłka taka uszkodzoną zostanie, nadawca nie może się o odszkodowanie upominać. Adres na przesyłce, jakoteż na liście pocztowym, winien być dokładny. Przesyłek, adresowanych literami samemi, lub cyframi, wysyłać nie można. Zawartość i wartość, jeżeli ją nadawca chce podać, winna być na adresie i liście frachtowym uwidoczniona w walucie austryackiej.

Jeżeli posyłka zawiera pieniądze papierowe, banknoty, lub monetę brzęczącą, ma być na adresie rzeczywista wartość podana tak w ogólnej sumie, jakoteż pojedyncze sorty pieniędzy, wymienionych w ogólnej sumie na zewnętrznej stronie przesyłki. Przy posyłce papierów wartościowych, n. p. obligacyj, ma być wymieniona na adresie ilość sztuk i wartość tychże. Jeżeli przesyłka zawiera pieniądze obce, n. p. ruble, to musi być wyszczególniony rodzaj i ilość tychże, a wartość ogólna podana w monecie austryackiej. Jeżeli przesyłka zawiera oprócz podanych jeszcze inne pieniądze, poczta za nie nie bierze odpowiedzialności.

3. Pakiety pocztowe za granicę (oprócz Niemiec) *Colis postaux, Postpackete*) muszą być przy nadaniu opłacone, a waga tych pakietów ograniczona jest do 3 lub 5 kilogramów w miarę krajów, do których są przeznaczone. Do posyłki dołączyć należy specyalny list frachtowy po 12 h. za sztukę i wymaganą ilość deklaracyj cłowych, oraz 1 deklaracyę statystyczną.

Wyciąg z statystycznego spisu cłowego. (Cyfra oznacza ten numer, który należy podać w deklaracyi statystycznej). Agrest, maliny, morele, poziomki, wiśnie i brzoskwinie nr. 54; bawełniane wyroby białe 353, kolorowe 351; bielizna bawełniana 478; lniana 479; bucik skórkowe 567; chleb 184; ciasta i cukierki 206; drób 108; dziczyzna 107; fotografie 1115; gruszki, jabłka, śliwki świeże 55; suszone 56; instrumenta smyczkowe 906; jaja 117; jedwabne materye 457 a; jelita 143; druki, kalendarze i książki nieoprawne 1111; książki oprawne 1110; kwiaty zrywane 72; kwiaty sztuczne 459; lniane płótno 389; masło 146; mięso 188; miód pszczelny 120; nuty 1113; obrazy (Staloryty i t. p.) 1115; obrazy malowane ręką 1117; okulary, optyczne wyroby 897; pióra gęsie i kacze 140; pieniądze srebrne, korony 894 a, guldeny 894 b, inne 894 c; pieniądze złote: korony 893 a, inne 893 b; perfumy 1097; raki 111; ryby 109; ser 191; smalec 148 a; słonina 148 b; srebrne kosztowności 927;

wino w baryłkach 175: w butelkach 176; wosk 122; wędliny 190; welocypedy 871; zegarki złote 911; pozłacane 912; srebrne 913; posrebrzane 914; inne 915; złote kosztowności 926.

4. **Posyłki za pobraniem należytości w obrębie monarchii** do 100 K. z dołączeniem listu zaliczkowego z przekazem na powziątek (list na silnym papierze po 12 h. za sztukę), przyjmują i wydają wszystkie urzędy pocztowe; na jeden taki list można tylko jednę posyłkę nadać. — Oprócz opłaty przewozowej uiszcza się jeszcze prowizyę zaliczkową, a mianowicie: za każde 4 K. — 2 h., najmniej jednak 12 h. Przesyłki wartościowe do wagi $2^1/_2$ kg. i wartości do 200 K., mogą być przez umyślnego posłańca (*per Express*) nadawane za opłatą 50 h. Za doręczenie lub awizowanie dopłaca adresat, a w razie odmowy tegoż, nadawca kwotę 1 K. za każde $7^1/_2$ klm., od czego jednak potrąca się zapłaconą przy nadaniu kwotę 50 h.

Jak listy polecone, przekazy i t. p., tak też i w ogóle przesyłki wszelkiego rodzaju mają być reklamowane w urzędzie pocztowym nadawczym za okazaniem recepisu nadawczego i złożeniem należytości 25 h. w markach. Jeżeli która z reklamowanych przesyłek nadaną była za recepisem zwrotnym, który nie nadszedł, natenczas reklamacya następuje bezpłatnie.

Przesyłki zwykłe, jakoteż za pobraniem, muszą być najdalej w ciągu 7 dni od czasu doręczenia awiza — przez adresata podjęte; przesyłki *poste restante* bez zaliczki w ciągu 30 dni: przesyłki z żyjącemi zwierzętami, adresowane *poste restante*, w ciągu 48 godzin.

W komunikacyi z Bośnią, Hercegowiną i Novi-Bazar posyłki za pobraniem należytości do 1000 K. podlegają tym samym warunkom, co w obrębie monarchii.

Pobrania pocztowe za granicę są dozwolone do Anglii, Belgii, Danii, Francyi, Finlandyi, Hiszpanii, Luxemburgu, Niemiec, Włoch, Rumunii, Holandyi, Norwegii, Portugalii, Szwajcaryi, Szwecyi. Tunisu i do Stanów Zjednoczonych Ameryki do wysokości 400 K., do Egiptu, Czarnogóry, Serbii i Turcyi do 1000 K. Prócz należytości za przesyłkę opłaca się prowizya, która do Niemiec, Portugalii, Hiszpanii, Turcyi przez Tryjest i do Szwajcaryi do kwoty zaliczkowej 12 K. wynosi 12 h., a za każdą następną koronę o 2 h. więcej; do innych zaś krajów najmniej do kwoty 20 K. wynosi 20 h. a za każdą następną koronę o 2 h. więcej, tak że za zaliczkę 400 K. wynosi prowizya 4 K., zaś do Serbii i Czarnogóry do kwoty 12 K. — 6 h. za każde następne 4 K. — 2 h.

B. TELEGRAF.

Przepisy ogólne. Depesze dopuszczalne są do wszystkich miejscowości. — Gdzie stacyi telegraficznej nie ma, tam może być depesza z ostatniej stacyi telegraficznej przesłana pocztą lub posłańcem.

Depesze winne być zwięzłe i jasno redagowane, oprócz tego należy zachować następujące przepisy:

1. Depeszę należy pisać atramentem o ile możności najczytelniej polskiemi literami.

2. Na adresie depeszy wyrazić imię i nazwisko adresata, charakter, miejsce zamieszkania, ulicę i nr. domu, w końcu miejsce przeznaczenia (Jeśli adresat nie mieszka w stołecznem lub ważniejszem mieście, oznaczyć kraj).

Telegramy mogą być pisane pismem zwykłem lub szyfrowane. Za zwykłe pismo uważa się telegramy, pisane w języku polskim, ruskim, angielskim, niemieckim, bułgarskim, czeskim, duńskim, francuskim, greckim, hebrajskim, hiszpańskim, holenderskim, iliryjskim, kroackim, łacińskim, norwegskim, ormiańskim, portugalskim, rosyjskim, rumuńskim, serbskim, szwedzkim, tureckim, węgierskim, lub włoskim, jednakowoż używać należy zwykłych głosek (czcionek) łacińskich z wyjątkiem telegramów w jęz. niemieckim.

Telegramy szyfrowane składać się mogą z cyfr lub zgłosek, mogą być częścią treści tajemnej, jednakowoż muszą się składać podówczas wyłącznie z głosek lub cyfr arabskich.

Taksowanie telegramów. Wszystko, cokolwiek nadawca napisze, bywa do telegramu wliczone i taksowane, z wyjątkiem znaków pisemnych, jak: kropka, przecinek, średnik, znak pytania i t. p. Za jeden wyraz liczy się słowa najwyżej o 15 głoskach *(Schriftzeichen)*, powyżej zaś za dwa słowa. Wyjątek stanowią (tylko w adresie) nazwiska miast, krajów i t. p. Ściąganie wyrazów, nieużywane w zwykłej mowie, nie jest dozwolone. Liczby w telegramie stanowią: każda grupa z 5 cyfr jedno słowo; pojedyncze głoski, dodane do liczb, liczą się również za cyfrę. Znak podkreślenia *(Unterstreichungszeichen)*, cudzysłów lub nawias liczy się za dwa słowa. Taksa za telegram w monarchii austryacko-węgierskiej składa się z należytości 6 halerzy za każde słowo do 15 głosek lub liczbę do 5 cyfr. Opłata oblicza się najmniej za 10 słów.

Należytość uiszcza się przy nadaniu telegramu w gotówce lub markach, nalepiając takowe na telegramie, a recepis otrzymuje nadawca tylko na wyraźne żądanie i za opłatą 10 halerzy; urzędy otrzymują takowe bezpłatnie. Za telegramy, nadawane na stacyach kolejowych, w których miejscowości znajduje się rządowy urząd telegraficzny, opłaca się o 2 hal. więcej od słowa. Z miejsc, w których nie ma urzędu telegraficznego, można telegramy przesyłać pocztą, a należytość za takowe uiszcza się w markach, przylepiając je na telegramie.

Telegram zwykły *(gewöhnliche Depesche)*, który nie wymaga nic więcej, prócz przesłania na miejsce przeznaczenia i doręczenia adresatowi.

Telegram z opłaconą odpowiedzią *(Depesche mit bezahlter Antwort)*. Nadawca może, jeżeli żąda od adresata odpowiedzi, takową zaraz przy nadaniu opłacić, jednakże nie więcej niż 30 słów. Przed adresem takiego telegramu należy napisać „odpowiedź zapłacona“ (*Antwort bezahlt*) lub *RP*. Jeżeli odpowiedź ma być nad 10 słów, musi być wyraźnie zaznaczona: *RP (ilość)* słów. Odbiorca otrzymuje równocześnie z telegramem asygnatę (blankiet czerwony) na odpowiedź bezpłatną o zapłaconej ilości słów, ważną przez 6 tygodni i mogącą służyć w którymkolwiek urzędzie telegraficznym do bezpłatnego nadania telegramu. Gdyby odpowiedź zawierała więcej słów, niż opłacono przy nadaniu telegramu pierwotnego, dopłaca się nadwyżkę nieopłaconych słów bez doliczenia taksy zasadniczej. W razie nieużycia asygnaty, zwraca się zapłaconą za odpowiedź kwotę, jeśli ta asygnata przedłożoną zostanie c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów w przeciągu 3 miesięcy.

Telegramy kolacyonowane. (*Collationirte Depeschen)*. Ponieważ wszystkie urzędy telegraf. nie mogą bezpośrednio ze sobą być połączone, przez co i telegramy, przechodzące przez różne stacye, łatwo opuszczeniu lub przekręceniu pojedynczego wyrazu podpaść mogą, zaprowadzone są „Telegramy kolacyonowane“; każdy urząd telegraficzny, odbierając taki telegram, obowiązany jest przed dalszem wydaniem tegoż stacyi telegraficznej, od której takowy otrzymał, w całej osnowie powtórzyć. Taksa za kolacyonowany telegram jest o $^1/_4$ część należytości większą od nadanego, n. p. jeżeli telegram zwykły o 16 słowach kosztuje 96 h., to kolacyonowany kosztuje 1 K. 20 h., t. j. 90 + 24 h. Przed adresem pisze się *TC*.

Telegramy z opłaconem powiadomieniem o doręczeniu *(Empfangsanzeige)*. Nadawca może żądać, by mu telegraficznie doniesiono, czy i kiedy nadany telegram adresatowi doręczony został, za co płaci prócz telegramu jeszcze należytość za telegram o 10 słowach, t. j. o 60 h. więcej. Przed adresem pisze się *PC*.

Telegramy naglące *(Dringende Depeschen)*. Nadawca takiego telegramu osiąga tę korzyść, że telegram jego przed wszystkimi innymi telegramami prywatnymi wydanym i doręczonym być musi, chociażby później był nadanym. Należytość za telegram naglący równa się potrójnej należytości zwykłego telegramu. Przed adresem telegramu naglącego pisze się *D*.

Telegramy z kilkoma adresami. Jestto telegram o tej samej treści do kilku osób w tej samej miejscowości lub do

jednego adresata w kilku pomieszkaniach (ulicach, hotelach). Należytość za taki telegram równa się taksie za zwykłą depeszę, za dalsze zaś adresy lub oznaczenia płaci się po 50 h. za każde 100 lub mniej słów (*Vervielfältigungs-Gebühr)*.

Telegramy przesyłane poza obręb urzędu telegraficznego. Telegramy do miejsc nie połączonych siecią telegraficzną, mogą być wysyłane od najbliższej stacyi pocztą lub umyślnym posłańcem, w miarę tego, jak nadawca telegramu w oryginale tegoż dalsze doręczenie zarządził. Za doręczenie telegramu do miejscowości poza siedzibą urzędu telegraficznego umyślnym posłańcem należy się osobna opłata stosownie do odległości. Opłatę tę może uiścić albo adresat albo nadawca. Jeśli nadawca życzy sobie uiścić należytość posłańczą, winien złożyć odpowiedni depozyt w stacyi nadawczej. Urząd telegraficzny oddawczy powiadamia w drodze pocztowej względnie telegraficznej stacyę nadawczą o wysokości przypadającej należytości posłańczej, poczem nadwyżkę zwraca się nadawcy. Telegramy takie oznacza się *XPP*. względnie *XPT*. jeśli zawiadomienie ma nastąpić w drodze telegraficznej. W tym drugim wypadku należy złożyć oprócz depozytu należytość za telegram o 5 słowach (w Austryi 60 halerzy).

Jeżeli telegram z jakichkolwiek powodów adresatowi doręczonym być nie może, powiadamia o tem urząd oddawczy stacyę pierwotną, a względnie nadawcę telegramu bezpłatnie. Za telegramy, które z winy urzędu telegraficznego znacznie spóźnione, lub wcale na miejsce przeznaczenia nie doszły, zwraca zarząd poczt i telegrafów opłaconą należytość za telegram, jeżeli odnośna reklamacya w przeciągu trzech miesięcy od dnia nadania telegramu wniesioną zostanie. Nadawca lub adresat mogą żądać wierzytelnych odpisów, lecz tylko przed upływem sześciu miesięcy, za złożeniem należytości 50 h. za każde 100 lub mniej słów.

TARYFA ZA TELEGRAMY W MONARCHII AUSTR.-WĘG. I ZA GRANICĄ.

Do	taksa ogólna	za jedno słowo	Do	taksa ogólna	za jedno słowo
W Austro-Węgrzech oraz do Bośni i ks. Lichtenstein (najmniej 60 h.*)	—	6	Włoch	60	16
			Luxemburgu	60	21
			Malty	60	35
Anglii	60	26	Marocco	60	45
Belgii	60	21	Czarnogóry	60	8
Bułgaryi	60	16	Holandyi	60	16
Wysp Kanaryjskich . .	60	88	Norwegii	60	32
Danii	60	21	Portugalii	60	33
Niemiec		6	Rumunii	60	8
Francyi, Korsyki i Monaco	60	16	Rosyi europejskiej . .	60	24
Gibraltaru	60	34	Szwecyi	60	24
Grecyi przez Tryjest, a to:			Szwajcaryi	60	8
1. Wyspy Korfu . . .	60	19	Serbii	60	8
2. Ląd stały i wyspy			Hiszpanii	60	28
Euboa i Pars . . .	60	24	Tripolisu	60	68
3. Wysp greckich z wyjątkiem Korfu, Euboa			Tunisu	60	26
			Turcyi europejskiej . .	60	28
i Pars	60	28	Turcyi azyat. i do wysp.	60	40

*) Za telegramy w miejscu słowo kosztuje 2 h., telegram najmniej 40 h.

TELEFON.

Połączenie telefoniczne wszelkich biur, fabryk, dworców, hoteli i prywatnych mieszkań z c. k. centralnem biurem telefonicznem następuje za wniesieniem pisemnego podania do c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów i za złożeniem oznaczonej sumy pieniężnej tytułem należytości budowlanej, która zależną jest od odległości mieszkania petenta do centralnej stacyi telefonicznej. Abonenci płacą za urządzenie telefoniczne i używanie następujące należytości: a) należytość za budowę na odległość od 500 m. 100 k., za dalszą odległość za każde 100 m. 20 K., którą to należytość winien abonent przed rozpoczęciem budowy uiścić. Wyjątkowo może zezwolić c. k. Dyrekcya poczt i telegrafów na ratalne uiszczenie tej kwoty za złożeniem kaucyi; b) należytość stacyjną 60 K.; c) należytość za nadanie lub odbiór telegramów w drodze telefonicznej za każdy telegram 10 h.; d) należytość za łączenie stacyi abonenta z stacyami innych abonentów miejscowej sieci rocznie 40 K.

Należytość stacyjna i należytość za łączenie płatną jest w półrocznych ratach z góry w pierwszej połowie stycznia i lipca. Przedsiębiorstwa, hotele, dworce kolejowe, teatry, kawiarnie, jeżeli ich stacye telefoniczne służą do ogólnego użytku dla publiczności, opłacają wspomniane pod b) i d) należytości podwójnie. Urzędy autonomiczne, tudzież zakłady, ogólnemu dobru służące, mogą zyskać zniżkę, władze rządowe zaś opłacają połowę należytości.

W razie zmiany mieszkania pokrywa abonent koszta przeniesienia aparatu.

Gdyby abonent nie uiścił należytości za używanie telefonu, c. k. Dyrekcya poczt i telegrafów wyłączy go ze związku sieci telefonicznej, a przypadającą należytość ściągnie w drodze sądowej. Abonent wyraża już w swojem pisemnem podaniu, że poddaje się wszelkim następstwom w razie niedopełnienia warunków i przepisów telefonicznych. Używanie sieci telefonicznej na to, aby przesłać wiadomości, które dla państwa okażą się niekorzystne lub które naruszają publiczny spokój i obyczajność, jest wzbronione. Równocześnie wzbronione jest rozbieranie samowolne przyrządów, dołączanie dzwonków sygnałowych i t. d.; w razie zepsucia lub innych przeszkód, w sieci i służbie telefonicznej zaszłych, winien abonent donieść niezwłocznie urzędowi centralnemu, a ewentualnie c. k. Dyrekcyi poczt i telegrafów.

Telefoniczne mównice publiczne urządzone są we Lwowie przy urzędach pocztowych przy ul. Sobieskiego, Skarbkowskiej, Kazimierzowskiej, św. Mikołaja, Głębokiej, tudzież przy głównym urzędzie pocztowym.

Należytość za 3-minutową zwykłą rozmowę lokalną wynosi 20 h., należytość zaś za taką samą rozmowę z Krakowem 2 K., z Wiedniem 3 K.

Dotychczas istnieją sieci telefoniczne we Lwowie, Krakowie, Borynioczach, Borysławiu, Drohobyczu, Gorlicach, Jarosławiu, Jaśle, Kołomyi, Nisku, Przemyślu, Przeworsku, Rzeszowie, Sanoku, Schodnicy, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie, Zagórzanach i Zakopanem. Oprócz linii Lwów-Kraków-Wiedeń wybudowano także między Drohobyczem, Borysławiem a Schodnicą międzymiastowe linie telefoniczne.

Fonogramy można nadawać w publicznych mownicach także do osób, które nie są abonentami miejscowej sieci telefonicznej.

Chcący nadać w publicznej mownicy fonogram otrzymuje bezpłatnie zielony blankiet i pisze na nim fonogram zupełnie tak jak telegram.

Należytość wynosi 10 halerzy jako taksa zasadnicza i 1 halerz za każde słowo.

Publiczna mównica odtelefonuje taki fonogram do centralnego biura, a to posyła go dalej posłańcem (jak telegramy) albo pocztą.

D. POCZTOWE KASY OSZCZĘDNOŚCI.

Urząd pocztowych kas oszczędności ma siedzibę w Wiedniu, lecz wszelkie czynności tegoż załatwiają wszystkie urzędy pocztowe w monarchii aust.-węg., pełniące obowiązki kas zbiorczych (*Sammelstellen*).

Kto chce złożyć pierwszą wkładkę do pocztowej kasy oszczędności, udaje się do urzędu pocztowego, składa tam kwotę, podzielną przez 100, najmniej zaś 1 K., a urząd pocztowy zapisuje kwotę tę w książeczce wkładkowej, na imię podane opiewającej, potwierdza odbiór złożonej kwoty i wydaje książeczkę. Na książeczkę otrzymaną może właściciel każdego czasu sam lub przez kogo innego składać dalsze wkładki w każdym urzędzie pocztowym. gdyż książeczka pocztowej kasy oszczędności nie jest ograniczoną tylko do pewnego oznaczonego miejsca; nikt nie może jednakże posiadać więcej nad jednę książeczkę na swoje imię.

Wkładający otrzymuje po złożeniu wkładki najpóźniej do 14 dni potwierdzenie na złożoną kwotę z urzędu poczt. kas oszczędności z Wiednia, gdyby zaś takowe nie nadeszło, lub zaszła w niem omyłka, powinien we własnym interesie natychmiast powiadomić o tem urząd pocztowych kas oszczędności w Wiedniu. Na książeczce pocztowej kasy oszczędności nie może nikt nabywać prawa zastawu. Gdyby właścicielowi książeczka pocztowej kasy oszczędności zaginęła, takowej nikt inny zrealizować nie może.

Każdy właściciel książeczki może sobie obrać przy pierwszej wkładce dowolne godło, które własnoręcznie na kontrakwicie zapisuje i takowe zawsze pamiętać jest obowiązany. Godłem tem może być jakikolwiek wyraz, łatwy do zapamiętania.

Aby ułatwić oszczędzanie kapitału mniejszemi nawet kwotami od 1 K., zaprowadzone są pocztowe karty oszczędności. Są to kartony białe, z wyciśniętą 10-h. marką pocztową, sztuka po 10 h.; gdy się nalepi na nim jeszcze dziewięć marek pocztowych po 10 h., przedstawia karton ten podówczas wartość 1 K. i może być zaraz lub kilka razem, najwięcej zaś trzy w jednym tygodniu, złożony w urzędzie pocztowym w celu wpisania kwoty 1 K. a względnie 3 K. do książeczki pocztowej kasy oszczędności.

Oprocentowanie złożonych wkładek rozpoczyna się od 1 lub 16 każdego miesiąca w miarę tego, czy wkładka przed 1-szym lub 16-tym złożoną została, t. j. jeżeli wkładka złożoną została 29-go. oprocentowanie rozpoczyna się dopiero od 1 następnego miesiąca, jeżeli zaś między 1 a 15, natenczas od 16 tegoż miesiąca po 3 procent od sta. Z końcem grudnia każdego roku zostają procenta obliczone, na które każdy właściciel książeczki otrzymuje najwyżej po roku jego pierwszej wkładki od urzędu pocztowych kas oszczędności czerwoną kartkę (*Zinsen-Anweisung*), z którą udać się ma w przeciągu dwóch miesięcy do któregokolwiek urzędu pocztowego w celu wpisania procentów do książeczki lub po upływie tego terminu winien książeczkę odesłać do urzędu pocztowego kas oszczędności do Wiednia, który po wciągnięciu procentów do książeczki takową właścicielowi zwraca.

Jeżeli kwota złożona przewyższa 2000 koron, może właściciel żądać zakupienia papierów państwowych.

Jeżeli książka wkładkowa zostanie całkiem zapisaną, winien właściciel takową wraz z książeczką do wypowiedzeń (żółtą) odesłać do urzędu pocztowych kas oszczędności do Wiednia, a otrzyma bezpłatnie nową z przeniesioną ogólną kwotą z książeczki zapisanej.

Jeżeli właścicielowi książka wkładkowa zaginie, winien natychmiast powiadomić o tem urząd pocztowy, złożyć 20 h. w markach pocztowych i podać dokładny adres, godło i o ile możności kwotę. na zagubioną książeczkę złożoną.

Wypowiedzenie i wypłata odbywać się może w dwojaki sposób, a mianowicie: a) wypowiedzenie przez urząd pocztowych kas oszczędności w Wiedniu; b) wypowiedzenie i wypłata do kwoty 40 K. w krótkiej drodze przez urząd zbiorczy pocztowych kas oszczędności.

1. Właściciel może każdego czasu zażądać zwrotu pewnej lub całej złożonej przez niego kwoty, a książeczka żółta, którą przy pierwszej wkładce w urzędzie pocztowym otrzymuje, służy do każdorazowego wypowiedzenia. Z książ-

żeczki tej wydziera się jedną kartkę, a wypełniwszy ją wedle szematu, wkłada się do żółtej koperty *(Kündigung)* i wysyła do Wiednia jako list zwykły bez opłaty. Urząd pocztowych kas oszczędności przysyła dotyczącemu właścicielowi kwotę wypowiedzianą asygnatą (*Zahlungsanweisung*), z którą tenże po należytem podpisaniu i z książeczką wkładkową, udać się ma do urzędu pocztowego, gdzie wypłata wypowiedzianej i wyasygnowanej kwoty bezzwłocznie następuje, w książeczce wkładkowej zaś podniesioną kwotę urząd pocztowy odpisuje. Wypłata do 2 koron może nastąpić tylko w wypadku, jeżeli cała złożona kwota nie przenosi 2 K., jednakowoż musi być ostatnie potwierdzenie na włożoną wkładkę,

2. Wypłata w krótkiej drodze kwoty od 2 do 40 K. następuje zaraz bez poprzedniego wypowiedzenia w każdym urzędzie pocztowym. Podówczas wypełnia właściciel kartkę z żółtej książeczki wypowiedzeń, jak pod 1 i zgłasza się z tą należycie wypełnioną i podpisaną kartką z ostatniem potwierdzeniem złożonej kwoty i książeczką wkładkową do najbliższego urzędu pocztowego, gdzie po sprawdzeniu tożsamości osoby i podpisu, kwotę wypowiedzianą urząd wypłaca, a w książeczce wkładkowej podjętą kwotę odpisuje. Cała kwota złożoną nie może być w krótkiej drodze wypowiedzianą i podjętą.

Należna jednego wkładającego nie może przewyższać jako wkładki i skapitalizowane procenta kwoty 2000 kor. Jeżeli oszczędzona kwota jednego wkładającego przewyższa kwotę 2000 kor., wzywa się go do umniejszenia swego kapitału zaoszczędzonego. Jeżeli w ciągu miesiąca następującego po tem zawezwaniu, kapitału nie zmniejszono, kupuje się w drodze urzędowej papier rentowy za taką kwotę, która zredukuje należną kwotę do 2000 kor., co najmniej jednakowoż w wysokości 400 kor. wedle dziennego kursu. Kupione obligacye pozostają w przechowaniu urzędu, a wkładający otrzymuje książkę rentową. Wkładki można także składać za pośrednictwem wiejskich listonoszów, do wysokości 1000 kor. na każdą książeczkę wkładkową. Wkładki do 10 kor. są wolne od opłaty, powyżej 10 kor. opłaca się 10 hal. Urząd pocztowych kas oszczędności przyjmuje także do zrealizowania kupony austryackich papierów państwowych i zapisuje kwotę uzyskaną na korzyść wkładającego po potrąceniu 2 hal. od kuponu jako należność manipulacyjną.

Każdy właściciel książeczki może osobę drugą do odbioru pieniędzy upoważnić, jeżeli na przeznaczonym do tego blankiecie poda imię i nazwisko osoby, którą do podjęcia upoważnia, umieszczając zarazem godło (*Losungswort*) i własnoręczny podpis. Osoba, upoważniona do podjęcia, otrzymuje podówczas wypłacić się mającą kwotę za okazaniem powyższego upoważnienia, książki wkładkowej i asygnaty. Jeżeli właściciel nie miał żadnego godła, natenczas podpis musi być stwierdzony przez urząd gminny, parafialny, notaryalny lub sąd. Chorym potwierdza lekarz ordynujący.

Obrót czekowy i przejściowy (Clearing-Verkehr)

Udział w obrocie czekowym przyznaje się każdemu po złożeniu pewnego zasadniczego wkładu i równocześnie otwiera się mu rachunek bieżący.

Zawiadomienia o wkładkach i zwrotach uskutecznia się za pomocą wyciągów z rachunków, które wysyła się codziennie właścicielowi rachunku po przeprowadzeniu rachunkowem.

Kto chce przystąpić do obrotu czekowego, powinien to wyrazić na druku Nr. 37, który otrzymać może w każdym urzędzie pocztowym bezpłatnie i żądać od urzędu pocztowej kasy oszczędności w Wiedniu przysłania książki czekowej wraz z odpowiednią ilością pokwitowań odbiorczych za równoczesnem wysłaniem należnej kwoty 3 kor. za książkę czekową i 2 hal. za każde pokwitowanie odbiorcze; urzędowi przysługuje jednak prawo, żądaniu temu odmówić, bez podania powodów.

Zasadniczy wkład wynosi 100 kor. i należy go złożyć w ciągu miesiąca po zezwoleniu na przyjęcie do obrotu czekowego, w przeciwnym razie rachunek zostaje skreślony.

Zasadniczy wklad pozostaje w urzędzie kasy oszczędności tak długo, dopóki właściciel rachunku bierze udział w obrocie czekowym. Wkładem zasadniczym w ciągu tego czasu rozporządzać nie można, a w razie wystąpienia z obrotu bywa on zwrócony za 15-dniowem wypowiedzeniem.

Wkładki obrotu czekowego mogą być uskutecznione za pośrednictwem:

1) poświadczenia złożenia przekazu pocztowego, 2) przez uznawanie z inkasów i interesów wekslowych.

Wypłaty. Rozporządzenie własnością uskutecznia się przez wystawienie czeku; tylko małe odpisy urzędu pocztowej kasy oszczędności i saldowania rachunków mogą w razie życzenia bezpośrednio nastąpić.

Rozporządzać można tylko tą kwotą, którą ostatni wyciąg z rachunków — po

odtrąceniu zasadniczego wkładu — wykazuje jako własność. Czeki z poprawkami, przekreśleniami i uwagami nie mogą być realizowane. Właściciel rachunku może polecić zapisać otrzymany czek w swoim rachunku na dochód, lecz powinien to zaznaczyć na odwrotnej stronie czeku, stwierdziwszy swym podpisem i odesłać do urzędu pocztowej kasy oszczędności.

Za pośrednictwem czeku mogą być także uskutecznione wypłaty osobom zamieszkałym na Węgrzech lub zagranicą, gdy na odwrotnej stronie czeku znajdują się następujące wyrazy:

„Dla wystawienia przekazu dla .... w .... czek ten podpisuje się i odsyła do urzędu pocztowej kasy oszczędności w Wiedniu. Kwota może być wypłaconą w austro-węg. walucie, w markach lub frankach.

Jeżeli przekazanie kwoty ma się odbyć za telegraficznym przekazem, należy to wyraźnie na czeku zaznaczyć.

Właściciele rachunków mogą wzajemnie wypłaty uskuteczniać, wysyłając do urzędu pocztowej kasy oszczędności czek, na odwrotnej stronie którego umieszczone są wyrazy:

„Na dochód rachunku Nr.... nazwisko w .... i podpis. — W tych wypadkach kwoty z jednego rachunku się odpisuje, do drugiego dopisuje i obydwóch właścicieli rachunków o tem się zawiadamia.

Jeżeli właściciel rachunku chce, żeby wszystkie dla niego wystawione czeki, były zapisane na dochód jego rachunku, gdyby nawet nie były zaopatrzone w powyższą uwagę, powinien zawiadomić urząd pocztowej kasy oszczędności o przystąpieniu do obrotu prześciowego (Clearing).

Jeżeli czek, wystawiony dla właściciela rachunku, przystępującego do obrotu przejściowego, ma być wyjątkowo nie na jego korzyść zapisany, ale jako gotówka wypłacony, wystawiający czek powinien to wyraźnie zaznaczyć na odwrotnej stronie słowami:

„Poza obrębem obrotu przejściowego“. Urząd pocztowej kasy oszczędności przyjmuje weksle, przekazy, karty dłużne, rachunki i t. d. do zrealizowania. Weksle muszą być zaopatrzone napisem: „płatny w c. k. urzędzie pocztowym we Wiedniu“.

Oprocentowanie. Wkładki w obrocie czekowym, włącznie z zasadniczym wkładem ulegają oprocentowaniu wedle podawanej od czasu do czasu stopy procentowej. Oprocentowanie rozpoczyna się każdego 1 lub 16 po wciągnięciu wkładki, a kończy się każdego 15 lub ostatniego, który poprzedza odpisanie oznaczonej kwoty z rachunku. Kwoty poniżej 2 kor. nie oprocentowuje się.

Z 31-ym grudnia każdego roku dolicza się narosłe procenta do kapitału.

Wypłata zasadniczego wkładu następuje w 15 dni po otrzymaniu wypowiedz.

Za niezużyte blankiety książeczki czekowej, odesłane urzędowi pocztowej kasy oszczędności, może być na żądanie zwróconą należytość stemplową po 4 hal. od blankietu.

Jeżeli po saldowaniu jakiego rachunku, wpłyną jeszcze od osób trzecich wpłaty, zwraca się im te kwoty z równoczesnem podaniem przyczyny zwrotu.

Dla obliczeń procentu przyjmuje się 30 dni w miesiącu.

Pobory. Na korzyść obrotu czekowego pobiera się prócz poprzednich jeszcze następujące należytości:

1. Należytość manipulacyjna po 4 hal. za każdą czynność w rachunku, (wkładka, przekaz, zapisanie na dobro, obciążenie).

2. Prowizya od każdego obciążenia, a mianowicie $1/4$ od tysiąca do kwoty 6000 kor., a po $1/8$ powyżej tej kwoty.

Te pobory odpisuje się od rachunku, a mianowicie: w zasadzie po 50 pozycyach, w każdym jednak razie z końcem roku, lub wrazie wystąpienia udziałowego.

Od prowizyi są wolne:

a) obciążenia w obrocie przejściowym (Clearing),

b) wysłane kwoty przekazami poczt. przez urząd pocztowej kasy oszczędności,

c) odpisanie kwoty wskutek kupienia papierów państwowych,

d) wszystkie odpisy (należytości, pobory i prowizye) na rzecz urzędu pocztowej kasy oszczędności.

Termina reklamacyjne. Urząd pocztowej kasy oszczędności zachowuje złożone rachunki, dokumenty i piśmienne dowody przez trzy lata, dlatego wszelkie reklamacye mogą być uwzględnione tylko w tym przeciągu czasu.

Zmiana firmy właściciela rachunku. Jeżeli właściciel rachunku zmienia swoją firmę i chce przenieść swój rachunek na nową firmę, ma to wyrazić za pomocą druku Nr. 66 i dać deklaracyę, że nowa firma jest uprawnioną rozporządzać jego dobrem, jak również wszystkiemi wkładkami, które wpłynęły później na pokwitowanie złożenia starej firmy. Zarazem należy odesłać do urzędu pocztowej kasy oszczędności książeczkę czekową, opiewającą na starą firmę i prosić o nową książeczkę czekową, na nową firmę (jednak na numer dawnego rachunku).

Wszystkie pokwitowania złożenia, opatrzone starą firmą zachowują swą ważność i złożone kwoty na rachunek dawnej firmy bywają wciągnięte do książek na korzyść nowej.

Wystąpienie z obrotu czekowego.

Urzędowi pocztowej kasy oszczędności przysługuje prawo każdego czasu wypowiedzieć zasadniczy wkład, co pociąga za sobą, że udziałowy od dnia otrzymania wypowiedzenia nie ma prawa czekiem rozporządzić swem dobrem.

Udziałowy również ma prawo każdego czasu zrzec się prawa rozporządzania swem dobrem za pomocą czeków przez wypowiedzenie zasadniczego wkładu i odesłanie czekowej książeczki do urzędu pocztowej kasy oszczędności.

ROZDZIAŁ XI. LISTONOSZE WIEJSCY.

Czynności służbowe listonosza wiejskiego polegają na przepisowem zbieraniu i doręczaniu przesyłek poczty listowej i wozowej w obrębie przydzielonego mu okręgu, na przyjmowaniu wkładek pocztowej kasy oszczędności.

Listonosz wiejski ma wyznaczone, kiedy wychodzić ma z urzędu, jaką odbywać drogę, kiedy przychodzić do poszczególnych miejscowości i jak długo w nich się zatrzymać.

Listonosz wiejski ma przed odejściem z urzędu pobrać i wziąć ze sobą odpowiedni zapas kopert i marek listowych, kart korespondencyjnych, blankietów przekazowych i innych, formularzy i kopert na zlecenia pocztowe, książeczek wkładkowych i kart pocztowej kasy oszczędności, deklaracyj cłowych, adresów przesyłkowych i podatkowych ceduł płatniczych. Znaczki te sprzedawać wolno tylko po nominalnej cenie. Ma także pobrać w urzędzie odpowiedni zapas zielonych blankietów telegraficznych i sprzedawać je partyom po 1 hal. za blankiet.

W tych miejscowościach okręgu doręczeń listonosza wiejskiego, które wyznaczy Dyrekcya poczt i telegrafów umieścić należy skrzynki listowe, o ile możności tam, gdzie jest już sprzedaż znaczków pocztowych.

Listonoszowi wiejskiemu wyznacza się miejscowości i lokale, w których wykonywać ma czynności urzędowe.

Urząd pocztowy wydaje listonoszowi wiejskiemu, o ile w wyjątkowych wypadkach nie postanowiono inaczej następujące przedmioty do doręczenia:

a) zwykłe i polecone listy prywatne i urzędowe, karty korespondencyjne, gazety, przesyłki pod opaską i przesyłki z próbkami, recepisy zwrotne pisma wywiadowcze i telegramy nadeszłe pocztą;

b) listy pieniężne z wartością do 1000 koron, przekazy pocztowe i powziątkowe, przekazy pocztowej kasy oszczędności do 1000 koron, następnie przekazy zleceń pocztowych bez względu na wysokość przekazanej kwoty;

c) pakiety, których pojedyńcza waga nie przewyższa 3 klg., a wartość 1000 koron i jeżeli łączna waga przedmiotów przeznaczonych do zabrania nie przekracza 10 klg.; O nadejściu pozostałych pakietów należy jednak zaawizować strony ażeby ci adresaci, którzy nie chcą czekać na doręczenie ich w dniu następnym sami odebrać je mogli w urzędzie pocztowym.

d) awiza na te wszystkie przesyłki, które według powyższych przepisów nie mogą być doręczone i awiza kolejowe;

e) korespondencye i przesyłki pocztowej kasy oszczędności, a wreszcie

f) dokumenty zleceń pocztowych bez względu na wysokość kwot ściągnąć się mających

Listonosz wiejski zbierać ma podczas swoich chodów, celem oddania w urzędzie następujęce przedmioty:

a) listy zwykłe i polecone, przesyłki pod opaską i przesyłki z próbkami, karty koresp., telegramy i zlecenia pocztowe,

b) zapieczętowane listy pieniężne pojedynczej wartości do 1000 kor.;

c) wpłata na przekazy pocztowe do 1000 kor.;

d) pakiety do pojedynczej wagi 3 klg. i wartości do 1000 kor., jeżeli łączna waga zebranych pakietów nie przewyższa 10 klg., zaś cięższe tylko w miarę możności § 15.);

e) wkładki na książeczki pocztowej kasy oszczędności i na dowody złożenia w obrocie czekowym do 1000 kor. na jedną książeczkę i jeden dowód złożenia.

Należytości za doręczanie: a) za przekazy poczt. kasy oszcz. oraz za listy z podaną wartością 10 h., b) za pakiety 15 h., c) za awizowanie listu lub pakietu 3 h.

Za zbierane przesyłki polecone, przekazy pocztowe, listy z podaną wartością i pakiety, opłaca się oprócz porta i innych opłat 15 hal. za pakiety, zaś za inne przesyłki 5 hal.

Za zbieranie wkładek pocztowej kasy oszczędności ponad 10 kor. i wszystkich wkładek na dowody złożenia w obrocie czekowym ściąga się należytość 5 hal.

Od opłaty tych należytości nie może być nikt uwolniony.

Za zbieranie i doręczanie listów przesyłek pod opaską i przesyłek z próbkami, kart korespondencyjnych, telegramów i wkładek oszczędnościowych nie należy ściągać żadnej należytości, tak samo jak i za zbieranie korespondencyj i wolnych od porta przesyłek w obrocie pomiędzy pocztową kasą oszszędności a stronami.

Zbieranie listów niepoleconych, przesyłek pod opaską, przesyłek z próbkami, kart korespondencyjnych i telegramów odbywa się tak przez wypróżnianie skrzynek listowych (§.13.), jak i przez przyjmowanie ich z rąk nadawców podczas chodu służbowego lub zatrzymania się w lokalu ekspedycyjnym.

Przyjmowanie listów poleconych i innych przesyłek podlegających dalsszym urzędowym czynnościom odbywa się z reguły w lokalach ekspedycyjnych.

URZĘDY POCZTOWE I TELEGRAFICZNE NA BUKOWINIE.

Literą T. oznaczone są urzędy pocztowe połączone z telegrafem.

Arbora, Banilla rus, Bajaszhestie, Berhometh n. Seretem T, Bojan TK, Boroutz, Bossancze, Bukszoja, Borkut, Borgoprud, Czerepkoutz K, Czerniowce KT, CzudinT, Dawideny, Dołhopole, Dorna Watra, Dorna Kandreny T, Draczynetz, Frassin, Fürstenthal, Fratautz, Gurahumora T, Hadikfalva TK, Hatna, Hliboka K, Illiszesztie, Ispas, Itzkany TK, Izwor T, Jakobeny TK, Kaczyka T, Kodobestie, Komena, Kapukodruluj, Korapcziu, Klimoutz T, Kimpolung T, Kirlibaba T, Kotzman T, Kuczurmare K, Koczurmik, Kupka, Łużan K, Łopuschna, Mardzina, Mazanajestie, Mihoweni, Mołodyja, Milleszoutz K, Nepolokoutz KT, Nowosielica K, Okna, Pojanastampi, Pożoritta, Putilla T, Radowce KT, Rarancze, Rostoki, Sadagóra KT, Seletyn, Sereth KT, Sinoutz, Sołka T, Stanestie, Stawczany, Stulpikany T, Suczawa TK, Szerboutz, Storożynetz T, Straża, Tereblestie, Theodorestie, Terescheny, Toporouts, Unter-Wików, Uście putilla, Waleputna, Wama, Waszkoutz, Wiśnicz nad Czeremoszem T, Zadowa, Zastawna, Żuczka, Żuryn.

ROZDZIAŁ XII. PRZEPISY STEMPLOWE.

(Skrócenia: a. *znaczy* arkusz — k. a. *znaczy* każdy arkusz — sk. *znaczy* skala — n. od p. w. *znaczy* należytość od przeniesienia własności.

Adopcya. Dokumenty o adopcyi, o ile nie zawierają postanowień majątkowych 1 kor. od k. a.

Alimenta. Układy o ich płacenie, jeżeli z ustawy się należą według sk. II., bez ustawowego obowiązku jak darowizny.

Alimentacyjne skargi względem ojcowstwa od k. a. 1 kor.

Amortyzacye dokumentów, o ile pociągają za sobą wydanie sądowego edyktu, od pierwszego a. 2 kor., od dalszych 1 k.

Apelacye patrz ustawę z dnia 26. grudnia 1897 L. 305.

Awizacye sądowe przy najmach miesięcznych od k. a. 24 h., przy najmach na czas dłuższy od k. a. 1 kor.

Beneficya, prośby o nadanie do władz publicznych od pierwszego a. 2 kor., od dalszych 1 kor.

Certyfikaty przynależności 1 kor., cen targowych 1 kor.

Cesye 1) bezpłatne, jak i darowizny od k. a. 1 kor.; 2) odpłatne cesye wierzytelności według sk. II.; 3) obligów kupieckich, connosamentów, listów bodmeryjnych, warrantów, listów składowych 10 gr. od k. a.; 4) innych praw i wierzytelności według sk. II.

Czeki uprawnionych instytucyj po 4 gr. od sztuki.

Czynsz ziemny: umowy o czynsz ziemny według sk. II.

Darowizny: Dokumenty zawierające darowizny między żyjącymi 1 kor. od k. a. — na przypadek śmierci 2 kor. od k. a. Oprócz tego n. od p. w. przy darowizmach między małżonkami nieżyjącemi w seperacyi w czasie darowizny oraz między rodzicami a dziećmi i ich potomstwem 1% i 25% dodatku; między dalszymi krewnymi aż do siòstr i braci stryjecznych, ciotecznych i wujecznych włącznie 4% i 25% dodatku; we wszystkich innych wypadkach 8% i 25% dodatku — przy darowiznach nieruchomości oprócz tego 1½% z 25% dodatkiem. Zresztą patrz Ustawę z dnia 18 czerwca 1901, L. 74 Dz. p. p.

Depozyta: 1) sądowe wolne od stempla. Inne depozyta są wolne: a) jeżeli złożone zostały do przechowania dla składającego lub kogo innego; b) jeżeli

jednak depozyt złożony został jako spłata, którą składający we własnem lub cudzem imieniu temu, dla kogo deponowany przedmiot ma być przechowany, uiszcza, opłaca się należytość od wartości według skali II.; 2) Depozytowe kwity, patrz Kwity; 3) Podania o przyjęciu depozytu: a) w sądowem postępowaniu od a. 1 kor.; b) zresztą od a. 1 kor.; 4) Ekstrakty lub inne potwierdzenia z depozytowych rejestrów, że się jaki przedmiot w sądowem przechowaniu znajduje, od a. 2 kor.

Dokumenty prawne w ogóle, jeżeli nie podlegają opłacie szczegółowo oznaczonej, według skali II. — Wolne od opłat są dokumenty, które obok właściwych dowodów wręczyć potrzeba publicznym i gminnym kasom, urzędom lub instytucyom zostającym pod zarządem państwa jedynie tylko w celu manipulacyi, oraz dokumenty, których władze i urzędy wymagają wyłącznie do urzędowego użytku i do których wystawienia strona według prawa cywilnego nie jest obowiązaną, dopóki nie użyto ich do innego celu.

Dokumenty prawa obywatelstwa 2 k.

Doniesienia karne, bez stempla.

Dożywotne układy między małżonkami mocą których przyznaje się używanie majątku po śmierci jednego z małżonków, od pierwszego arkusza 2 kor., od dalszych po 1 kor.

Drzewa genealogiczne sporządzone przez osoby prowadzące metryki lub przez nie potwierdzone po 1 kor. od każdego urodzenia, ślubu i śmierci każdej zamieszczonej osoby.

Duplikaty: a) urzędowych dokumentów od k. a. 2 kor.; b) w sprawach sądowych do 100 kor., ad k. a. 1 kor.; c) w innych sprawach sądowych od k. a. 2 kor.; d) sądowych dekretów przyznania majątku 2 kor.; e) podań stron, jak pierwszy egzemplarz.

Dyplomy, przywileje, patenty, licencye, uchwały udzielające obywatelstwo austryackie, wyzwolenia, paszporty dla domokrążców i urzędowe świadectwa uzdolnienia 2 kor. od k. a. — prywatne 1 kor. od k. a.

Działu kontrakty: 1) o podział prawa przysługującego jednej osobie z drugą osobą a) opłatnie, aa) co do pretensyj dłużnych sk. II., bb) co do ruchomości sk. III., cc) co do nieruchomości od k. a. 1 kor. i nal. przen. przy opłatnych kontraktach; b) bezpłatnie jak darowizny; 2) przy ustanowieniu kontraktu spółki jak kontrakty spółki; 3) o podział praw należących do dwóch lub więcej osób a) co do rzeczy ruchomych, mianowicie: aa) zamiennych jak gotówka, papierów na imię właściciela, na zlecenie, pretensyj dłużnych, zboża i t. p. od k. a. 1 kor.; bb) niezamiennych sk. III.; b) co do nieruchomości od k. a. 1 kor. i nal. przen. jak przy kontrakcie zamiany. (Por. §§. 7 i 8 ustawy z dnia 18. czerwca 1901, L. 74. Dz. p. p.).

Dzierżawy wieczyste i zwykłe według sk. II.

Ekstabulacye, zezwolenia, na osób uprawnionych, jeżeli nie zawierają poświadczenia odbioru, jak darowizny — ekstabulacyjne podania, od pierwszego a. 3 kor., od każdego dalszego 1 kor.; niżej 200 kor. od a. 1 kor. 50 h.; niżej 100 kor. od a. 1 kor.

Fantowania, protokoły, jeżeli wartość nie sięga nad 100 kor. 24 h. od jed. a., przy wyższych sumach 1 kor.

Frachty od sztuki 10 h.

Fundacye, listy fundacyjne po 1 kor. od k. a. — n. od p. w. majątku przeznaczonego na fundacyę, jak od darowizny lub spadku.

Hipoteki ustanowienie celem zabezpieczenia obowiązku ocennego według sk. II., zresztą po 1 kor. od k. a.

Honorowe urzędy, podania o takowe od pierwszego arkusza 10 kor., od dalszych 1 kor.

Karty abonamentowe, wolne; w razie użytku sądowego podług sk. II.

Karty do grania, od talii 60 h.

Karty ładunkowe, spisy ładunkowe, spisy składowe, warranty, od sztuki 2 kor.; wszelkie inne od sztuki 1 kor., każde przeniesienie na tychże 1 kor.

Karty przynależności, a) dla sług, czeladzi, terminatorów i wyrobników 30 h.; b) dla innych osób 2 K.

Karty umowne senzali (Schlusszettel) po 50 h. od sztuki — w razie sądowej skargi należy opłacić należytość od umowy zawartej w karcie.

Kaucyi zapisy, jak zapisy zastawu lub hipoteki.

Kompromisy, t. j. zapisy na sąd polubowny po 1 kor. od k. a.

Katastralne wyciągi a) z urzędu, wolne od stempla, b) na żądanie stron od k. a. 1 kor.

Kodycyle, jeżeli na ich podstawie następuje przeniesienie majątku 2 kor.

Komisowe kontrakty od wartości według sk. II.

Konsensy, jako akta urzędowe, wolne od stempla; od osób prywatnych, od a. 1 kor.

Konta, bilansowe od k. a. 10 h. Jeżeli konta saldowane używają się zamiast kwitów od kas publicznych lub sądownie, od wartości według sk. II. Konta od kupców i przemysłowców z saldem lub bez salda, jeżeli kwota dosięgnie 100 kor. 2 h.; w innych razach 10 h.

Kantrakty małżeńskie co do wspólności dóbr 1) na przypadek śmierci, patrz darowizny na przypadek śmierci; 2) między żyjącymi a) co do ruchomości według sk. II., b) co do nieruchomości od a. 1 kor. i należ. przenośna.

Korespondencye handlowe i profesyjne, jeżeli nie stanowią wydania dokumentu, są wolne od opłaty stemplowej.

Kramarskie licencye, od pierwszego wystawienia 1 kor. Prośby o nie od pierw. a. 2 kor., od każdego dalszego 1 kor. Przedłużenie licencyi, za każde przedłużenie 2 kor.

Księgi kupieckie główne, contocorrente i saldoconto kupców, przemysłowców i fabrykantów po 50 h. od k. a., od innych książek z wyjątkiem kopiałów po 10 h. od k. a. Kopiały wolne od stempli.

Kupna, kontrakty o ruchomości według sk. III — o nieruchomości po 1 kor. od k. a. oraz n. od p. w. por. Ustawę z dnia 18. czerwca 1901, L. 74 Dz. p. p.

Kurateralne dekrety, jako akta urzędowe, wolne są od stempla. — Prośby o zarządzenie lub przedłużenie kurateli, od pierwszego a. 2 kor., od każdego dalszego 1 kor.

Kwity i potwierdzenia odbioru stwierdzające wykonanie obowiązku lub sumy pieniężnej według sk. II. — na rzeczy ocenne odebrane jako zastaw lub w przechowanie po 1 kor. od k. a., a jeżeli według skali II. wypada mniejsza należytość, według tej sk. — kwity na przesyłki wystawione przez przewoźników i zakłady przewozowe: a) connosamenty, warranty, ceduły ładunkowe opiewające na zlecenie po 2 korony; b) wszelkie inne po 10 h. od sztuki — kwity na pieniądze i inne przedmioty podniesione z depozytu sądowego po 1 kor., a jeżeli według sk. II. wypada mniejsza należytość, według tej sk. — wolne od stempli na sumy i rzeczy poniżej 4 kor. wartości, zresztą patrz pozycyę 48 taryfy.

Legalizacye: 1) podpisów przez władze rządowe 2 kor., przez notaryusza 1 kor. za równoczesną legalizacyę każdego drugiego lub dalszego podpisu na tym samym dokumencie przez władze rządowe 1 kor., przez notaryusza 50 h. — podpisów świadków się nie liczy — 2) na dokumentach do intabulacyi bez względu na ilość podpisów przez notaryusza 20 h., przez sąd 72 h.; 3) firm handlowych przez sąd lub notaryusza od pierwszego podpisu 2 kor. od k. a., inaczej jak odpowiednie akty prawne.

Losowe kontrakty: a) zakłady według sk. III., b) kupno nadziei rzeczy ruchomych według sk. III. — nieruchomości od kontraktu po 1 kor. od k. a. i n. od p. w. 3½% wraz z 25% dodatku, c) od opłat za przyjęcie do Towarzystw zaopatrzenia według sk. II., d) kontrakty ubezpieczeń według sk. II., e) umowy o rentę dożywotnią w zamian za ruchomości według sk. III., a w zamian za nieruchomości od kontraktu po 1 kor. od k. a. i n. od p. w. 3½% z 25% dodatkiem.

Losy, loterye patrz **Wygrane.**

Metryki urodzin, ślubu i śmierci po 1 kor. od k. a. i każdej osoby, której urodzenie lub śmierć, albo pary, której ślub potwierdzono.

Najmy, umowy o najem według skali II.

Notaryalne akty: a) a co do interesów prawnych, które podlegają opłacie procentowej, które nadają aktom prywatnym moc aktu notaryalnego; b) wypisy uwierzytelnione z aktów notaryalnych; c) odpisy z aktów oddanych do przechowania — 1 kor.

Odpisy: a) urzędowe, proste, tj. niewidymowane; aa) jeżeli je sąd wystawia, od k. a. 1 kor., bb) jeżeli pochodzą od innych władz, a więc i gminy od a. 1 kor.; b) urzędownie widymowane, od a. 2 kor.; zwykłe sądowe odpisy z procesów w sprawach nie dosięgających

100 kor., od a. 50 h.; d) nieurzędowe, widymowane, t. j. wystawione przez strony same a przez notaryuszów widymowane, od a. 1 kor.; e) przez inne osoby prywatne widymowane, jak n. p. świadectwa, od a. 1 kor.; f) wyciągi i odpisy z krajowych protokołów pomiarowych i aktów katastralnych, jeżeli wydane są jako urzędowe poręczenia, od a. 1 kor.; g) odpisy rubrów 30 h.

Odstąpienia, oświadczenia, odstąpienia od sporu prawnego, jeżeli przedmiot tegoż nie przenosi 100 kor., od a. 24 h., w innych razach od a. 1 kor.

Oferty do zawarcia kontraktu, od k. a. 1 k.

Odprawa jak posag.

Opuszczenie wieku, prośby *venia aetatis*, od k. a. 1 kor.

Oszacowania, od a. 1 kor.; w postępowaniu spornem, jeżeli przedmiot nie przenosi wartości 100 kor., od arkusza 30 halerzy.

Orzeczenia rzeczoznawców, jako środek dowodowy, od k. a. 1 kor.

Paszporty dla sług, czeladzi, terminatorów, wyrobników, robotników i osób, które nie mają większego dochodu jak dzienny zarobek wyrobnika i wogóle książki wędrowne po 30 h. — dla innych osób po 2 korony od egzemplarza — przepustki ośmiodniowe wolne od opłaty.

Pełnomocnictwa: 1) jeżeli nie zawierają umowy o wynagrodzenie, po 1 kor. od k. a., inaczej jak umowy o najem usług, jednak nie mniej, jak 1 kor. od k. a.; 2) do podjęcia przesyłki pocztowej do miejsca adresata wolne od stempla; 3) do wykonywania prawa wyborczego w reprezentacyi gminy, kraju i państwa bez stempla; 4) odnośnie do bezpośrednich podatków osobistych bez stempla z wyjątkiem pełnomocnictw, wystawionych przez członków komisyi stowarzyszenia podatk. I. i II. klasy dla kierującego urzędnika przemysłowego, które podlegają stemplowi 1 kor.

Pierwszeństwa, oświadczenia: 1) bezpłatne 1 kor.; 2) odpłatne do wysokości wynagrodzenia według sk. III.

Pertraktacye spadkowe (oświadczenia i podania) od a. 1 kor.; jeżeli spuścizna bez odtrąceuia długów nie przenosi 50 kor., wolne od stempla.

Plany budownicze jako dokumenta od a. 1 kor.

Podania do władz podlegają stemplowi na 1 kor., o ile nie są wolne od stempla lub nie podlegają szczególnej opłacie, mianowicie:

a) o koncesyę przemysłową lub zgłoszenia wolnego przemysłu: a) w Wiedniu 12 kor.; b) w miastach o ludności powyżej 50.000 — 8 kor.; c) w miastach o ludności od 10.000 do 30.000 — 6 kor.; d) w miastach od 5.000 do 10.000 ludności mających 4 kor., e) we wszystkich innych miejscowościach 3 kor. od pierwszego arkusza i 1 korona od każdego następnego arkusza;

b) o udzielenie zezwolenia na muzykę, o pozwolenie trzymania gospód i szynków otworem po zwykłej godzinie, pozwolenie na wystawy, przedstawienia gimnastyczne i teatralne, koncerty za wstępem płatnym 2 korony od pierwszego arkusza.

c) w sprawach o nadanie i potwierdzenie szlachectwa, nadanie orderów, pozwolenie na przyjęcie i noszenie obcych orderów, o połączenie lub polepszenie herbów, o pozwolenie na zmianę lub przeniesienie nazwiska, o udzielenie godności, urzędów honorowych, tytułów honorowych i odznaczeń od pierwszego arkusza 10 kor;

d) o udzielenie, uznanie lub potwierdzenie przywilei 6 kor. od pierw. arkusza; o przedłużenie przywileju 1 korona.

e) o udzielenie lub uznanie obywatelstwa austryackiego, o udzielenie obywatelstwa lub przyjęcie do gminy 4 kor. od pierwszego arkusza;

f) o nadanie domowej trafiki 2 kor.;

g) o paszporty na wywóz, dowóz lub przewóz soli kuchennej, tytoniu, prochu strzelniczego i innych towarów o ile pozwolenie takie jest potrzebnem, od pierwszego a. 2 kor., od każdego dalszego 1 kor.

h) o pozwolenie na ustanowienie, rozszerzenie, zamianę lub obdłużenie fideikomisu, od pierwszego a. 2 kor.;

i) o wpis prawa zastawu dla wierzytelności do 100 kor. — 1 kor. — do 200 kor. — 1 kor. 50 h., powyżej 200 koron i wszelkie inne podania hipoteczne 3 kor. od pierwszego arkusza.

k) o wpis w rejestrze handlowym nowej firmy, zmian firmy lub zmian we własności firmy, kontraktu spółki i zakładów filialnych 20 kor.; prokury, li-

kwidatorów i praw żony kupca i kontraktów małżeńskich 10 kor. od pierwszego arkusza;

l) które zawierają umowy, ulegają nadto należytościom za umowę;

m) o dyspensę od publicznych władz i urzędów od a. 1 kor.;

n) małżonków w sprawach rozwodu lub orzeczenia nieważności slubów, od a. 1 kor.;

o) w drodze łaski w sprawach o przestępstwa dochodowe, od pierw. a. 2 kor.;

p) o przypuszczenie do praktyki urzędowej, o adjutum lub publiczną posadę służbową, od a. 1 kor.;

r) o zarządzenia konkursu od pierw. a. 2 kor., od dalszych 1 kor.

Podania wolne od stempla: o jałmużnę, przyjęcie do zakładów dobroczynności, o uwolnienie od opłat szkolnych, o nadanie stypendyum, o udzielenie prawa ubogich w sporach lub obrońcy ubogich, podania kuratorów ustanowionych z urzędu, doniesienia i wnioski w sprawach publicznych ze względu na dobro publiczne, podania w sprawach karnych, podania o wydanie dekretu przynależności, paszportu do podróży, podania o odszkodowanie przy zaginionych rekomendowanych przesyłkach, petycye do panującego, rady państwa, sejmów i rad gminnych w sprawach publicznego dobra, zażalenia na postępowanie urzędnikow, opiekunów, kuratorów i na nadużycie władzy ojcowskiej, usprawiedliwienię tych osób, w sprawach rozwodowych z powodów juris publici, w sprawach o wymiar należytości stemplowych i podatkowych, reklamacye o sprostowanie list wyborczych, sędziów przysięgłych i powołanych do służby wojskowej, w sprawach spadkowych, jeżeli majątek spadkowy bez potrącenia długów 50 kor. nie przenosi, w sprawach z powodu zakładania i prostowania ksiąg gruntowych, zresztą patrz poz. 44 taryfy.

Podania o ekstabulacyę zaległości podatkowych, wolne od stempla.

Polowania karty (certyfikaty): 1) wystawione przez starostwo, 2 kor.; 2) przez zwierzchność gminną, 1 kor.; 3) dla wyrobników, 30 h.; 4) dla kilku towarzyszy polowania tyle przepisanych stempli, na ilu certyfikat opiewa.

Police i ugody zabezpieczenia, stosownie do premii, według sk. II.

Polubowne sądy. Wyroki sądów polubownych, jeżeli przedmiot sporny bez należytości pobocznych: a) nie przenosi 100 kor., 1 kor.; b) od 100—400 kor., 2 kor. 50 h.; c) nad 400 kor. lub gdy nie może być oszacowany, 5 kor.

Poręczenia, jeżeli zobowiązanie nie da się oszacować, k. a. 1 kor., jeżeli zobowiązanie da się oszacować, wedle wartości sk. II.

Poświadczenia hipoteczne, po 2 kor. od k. a.

Poświadczenia wagi, jeżeli się z nich nie robi użytku sądowego lub urzędowego, wolne od stempla.

Pożyczkowe układy, na mocy których komuś oddaje się rzecz jaką bezpożyteczną bezpłatnie do używania, od k. a. 1 kor.

Pożyczki patrz **Skrypty dłużne**.

Prenumeracyjne karty wolne od stempli aż do użytku sądowego.

Prolongacye wekslowe uważają się za nowe weksle i opłacają się według sk. I. Jeżeli prolongacya termin 6, lub dla zagranicy 12 miesięcy przekracza, należytość opłaca się według sk. II.

Protokoły: w sprawach sądowych a) w postępowaniu spornem w sprawach do włącznie 100 kor., 24 h., powyżej tej sumy 1 kor., z prawem ubogich, bez stempla; b) w każdem postępowaniu sądowem, jeżeli protokół nie zawiera wniosku, na który sąd ma rozstrzygnąć, bez stempla; c) zawierające rekursy, rewizye i t. d., jak rekursy, emisye etc.; d) w sprawach niespornych 1 kor. od k. a.

Protokoły spisane zamiast podania stemplować jak podania — zawierające akty prawne ulegają oprócz stempla jako protokoły także stemplowi od aktu prawnego.

Protokoły wolne od stempli spisane przez sąd ze świadkami testamentowymi celem ustalenia rozporządzenia ostatniej woli, ogłoszenia rozporządzenia ostatniej woli i wogóle protokoły w sprawach niespornych spisane z urzędu, oraz protokoły o uzdolnieniu kandydata na posadę w jakiejkolwiek gałęzi służby publicznej.

Protokoły licytacyjne według aktu jaki zawierają.

MAURYCY GOLDSCHLAG-GŁAZOWSKI

Biuro techniczne — Lwów, ul. Gródecka.

Motory ssące gazowe, benzynowe, spirytusowe i ropne dostarcza pod wszelką gwarancyą po niskich cenach i dogodnych warunkach spłaty.

projektuje i urządza

Młyny, tartaki, gorzelnie i browary.

Przeprowadza

instalacye światła elektrycznego i wodociągów.

Młyny przezemnie urządzone funkcyonują: u JW. Pani Maryi Małachowskiej w Strzałkach p. Bobrka, u J. W. Pana Feliksa Gniewosza w Jasionowie obok Zabłociec, u Pana Franciszka Zajączkowskiego w Krasnem p. Touste, u Pana Michała Günsberga w Dobromirce p. Maksymówka, u Pp. Boreka & Grüna w Kniesiole p Strzeliska nowe, u J. W. Pana hrabiego Młodeckiego w Monasterzyskach i Łopatynie, u Franciszka Mazurewicza i Spki w Stojanowie, u JW. Pana Radcy Stan. Hofmokla w Łahodowie p. Podhajczyki, u J. Dra Maurycego Rosenstock-Rostockiego w Skałacie.

Roboty objęte na rok 1906: u JW. Pana Juljana Tustanowskiego w Oskrzesińcach p. Żurów — u JW. Pana Władysława Gniewosza w Potoku złotym i wiele innych

Młyny w połączeniu z motorami ssąco gazowemi gdzie zmielenie 100 Kg. razówki kosztuje 5 ct. Mąka ładna nieparzona, zaco się najdalej idąca gwarancya udziela.

Jeneralny Reprezentant dla Galicyi i Bukowiny Fabryki maszyn i budowy młynów

J. HUEBNER i K. OPITZ w PARDUBICACH.

Przeprowadza niwelacye, wyszukuje siły wodne, urządza turbiny i koła wodne.

Plany i kosztorysy darmo i opłatnie.

Z Drukarni „Dziennika Polskiego", ul. Cicha l. 5.

Protestów księgi notaryuszów od k. a. należytość stała 10 h.

Protesty wekslowe: a) sporządzone przez notaryusza po 2 kor. od k. a.; b) sporządzone przez sąd do 400 koron — 4 korony, powyżej 400 koron — 6 kor. w. a.

Przekazy kupców lub do kupców na zlecenie lub bez zlecenia, jeżeli opiewają na sumę pieniężną, jak weksle a jeżeli opiewają na inne świadeczenia i jeżeli według sk. II. nie wypada niższa należytość, po 1 kor. — służbodawców i mandatów do sług i pełnomocników wolne od stempli — inne przekazy według sk. II.

Punkty przedugodne ulegają tej samej opłacie co stanowcze kontrakty.

Rachunki:

1) osób do ich składania obowiązanych ze względu na stosunek służbowy lub prowadzenie interesów składane osobom do żądania rachunków uprawnionym wolne od stempla, dopóki nie powstanie spór o nie lub nie będą użyte jako załączniki. W razie sporu ulegają stemplowi 1 kor., jako załączniki stemplowi 30 h. od arkusza;
2) z wydatków poczynionych przy sprawowaniu interesów państwa lub publicznych zakładów pod zarządem państwa lub gminy, jak rachunki kosztów podróży, zaopatrywania więźniów i chorych i t. p. wolne od stempli;
3) konta, noty, wykazy i książeczki do zapisywania wybranych towarów itp., rachunki kupców i przemysłowców w zakresie ich przedsiębiorstwa z wyjątkiem kontów bilansowych: a) po 10 h. od k. a. — jeżeli pretensya kwotę 100 kor. przenosi; b) od 20 do 100 koron — po 2 h. od k. a.; c) do 20 kor. wolne od stempli;
4) konta saldowane, jeżeli z nich się czyni użytek sądowy lub przedkłada publicznej kasie zamiast kwitów według sk. II.
5) rachunki prowadzone dla własnego użytku oraz rachunki, konta, wyciągi i t. p., jakie osoba prywatna nie będąca kupcem ani przemysłowcem przesyła osobie trzeciej, co do pretensyj, jakie ma do niej, są wolne od opłaty, jeżeli nie zawierają w sobie potwierdzenia odbioru — inaczej ostemplować je należy jak kwity;
6) absolutorya osób prywatnych udzielone składającemu rachunki sądowe lub pozasądowe po 1 kor. od a.
7) uznanie rachunków również po 1 kor. od arkusza;
8) rachunki jako alegaty przy podaniach, od a. 30 h.
9) rachunki adwokatów, notaryuszów i lekarzy wolne od stempla.

Przekłady zaprzysiężonych tłómaczów od k. a. 2 kor.

Przyznanie spadku jure crediti: a) co do ruchomości według sk. III.; b) co do nieruchomości stempel na 1 kor. i należytość przenośna według wysokości przyjętych długów.

Recepisy patrz **Kwity**.

Rekursy patrz ustawę z d. 26. grudnia 1897, L. 305.

Renty — kontrakty: 1) co do ruchomości od wartości sk. III.; 2) od nieruchomości od k. a. 1 kor. i należytość przenośna jak kupna.

Rewersy patrz **Kwity**.

Rewizye od wyroków sądow. patrz ustawę z d. 26. grudnia 1867 L. 305.

Rozwód, podania o takowy 1 kor.

Rubra t. j. odpisy rubrum podań w sporze, wolne od stempla.

Skargi sądowe: a) w sprawach o służebności od k. a. 24 h.; b) w sprawach najmu usług od k. a. 24 h.; c) skargi do 100 kor. od k. a. 24 h.; d) ponad 100 kor. od k. a. 1 kor.; e) w sprawach o rozwód lub rozdział małżeński od k. a. 1 kor.; f) w postępowaniu upominawczem, nakazowem, skargach usprawiedliwiających jak c) i d); — g) o unieważnienie małżeństwa z §. 94 k. c. wolne od stempla, w innych przypadkach 1 kor.; h) w sprawach wekslowych jak c) i d). Zresztą patrz ustawę z dnia 26. grudnia 1897, L· 305.

Skargi do Trybunału administracyjnego po 1 kor. od k. a., zresztą jak podania.

Skład — kontrakty składu za wynagrodzeniem jak kontrakty o świadczenie usług — zresztą po 1 koronie od k. a.

Skrypty dłużne od wysokości pożyczki według sk. II.

Służebności, ustanowienie tychże: a) bezpłatne między żyjącymi jak darowizny, b) bezpłatne na przypadek

śmierci od pierwszego a. 2 kor., od dalszych 1 kor., prócz tego przy nieruchomościach należytość przenośna, c) opłatne użytkowanie lub używanie nieruchomości oprócz st. po 1 kor. do k. a. kontraktu, oprócz należytości według ustawy z dnia 18. czerwca 1901 r. wszelkie inne według sk. II., d) opłatne przeniesienia wykonywania użytkowania od ceny sk. III., e) opłatne zrzeczenia się wykonywania od użytkowania sk. II.

Obliczenie wartości służebności używania, pomieszkania i użytkowania nieruchomości następuje: 1) przy odpłatnem nabyciu lub przeniesieniu służebności, na czas życia pewnej oznaczonej osoby, według 10-krotnej wysokości rocznego świadczenia względnie znoszenia lub zaniechania; — na czas życia 2 lub więcej osób, według 15-krotnej wysokości świadczenia względnie znoszenia lub zaniechania; — na czas nieograniczony albo jeżeli czas trwania rozciąga się na czas istnienia pewnej na nieograniczony czas ustanowionej korporacyi lub zakładu, według 20-krotnej wysokości rocznego świadczenia względnie znoszenia lub zaniechania;— na niepewny czas według 3-krotnej wysokości rocznego świadczenia wzgl. znoszenia lub zaniechania; — na czas trwania służebności na czas oznaczony, lecz nie dochodzący lat 10, według sumy obliczonej za cały ten czas, — na czas trwania służebności na czas od 10 do 20 lat ustanowionej, według 10-krotnej wysokości wartości rocznego świadczenia względnie znoszenia lub zaniechania.

Spadki patrz **Pertraktacye** spadkowe.

Spółki, kontrakty spółek nie obliczonych na zysk 4 kor. od pierwszego arkusza — obliczonych na zysk: a) bez wkładek majątkowych obejmujących jedynie połączenie pracy 10 koron od pierwszsgo arkusza; b) spółek akcyjnych zawartych na czas dłuższy jak 10 lat według sk. III.; c) spółek komandytowych na akcye zawartych na czas dłuższy jak 10 lat, od wkładek komandytników według sk. III., od wkładek spólników jawnych według sk. II., d) innych spółek według sk. II., jednak nie mniej jak 10 koron.

Świadectwa:

1) wszelkie niepodlegające wyższej lub niższej opłacie wystawione przez rządowe władze administracyjne 2 kor. od k. a., wystawione przez inne władze, urzędy lub prywatne osoby po 1 kor. od k. a.
2) dla sług, czeladników, terminatorów, wyrobników i innych osób z dziennego zarobku żyjących o ich usługach i zachowaniu lub osobistych przymiotach po 30 h. od k. a.
3) szkolne z egzaminów półrocznych i świadectwa półrocznej frekwencyi w szkole po 30 h.;
4) świadectwa egzaminów rządowych na wydziale prawa i administracyi, z egzaminu na kursie kucia koni, absolutorya uniwersyteckie 2 kor.;
5) wolne od stempli świadectwa ubóstwa, świadectwa potrzebne do przyjęcia do zakładów dla ubogich, świadectwa z egzaminów w szkołach ludowych, świadectwa lekarskie dla uczniów celem usprawiedliwienia nieobecności w szkole, świadectwa z nauki religii, świadectwa o zgłoszeniu przejścia z jednego wyznania chrześcijańskiego do drugiego, świadectwa szczepienia, świadectwa wpisane do książek służbowych i wędrownych, patrz zresztą pozyc. 117 taryfy.

Syndykackie zażalenia 1 kor.

Terminatorowie i uczniowie (Lehringe) umowy o ich przyjęcie i wyżywienie w zamian za świadczone przez nich usługi bez wynagrodzenia tych usług, po 1 kor. od k. a.

Testamenty i kodycyle po 2 korony od k. a., należytość płatna po śmierci testatora.

Tłómaczenia urzędowe patrz **Przekłady**

Towarzystwa: Podania do władzy politycznej z doniesieniem utworzenia towarzystwa albo o zezwolenie na utworzenie towarzystwa 1 kor., dołączone do tego podania egzemplarze statutów (5 egzempl.), od k. a. 30 h. Prócz tego dołączyć należy na każdy ten egzemplarz statutu, który ma być zaopatrzony klauzulą przyjęcia, od każdego pierwszego arkusza stempel na 2 kor., od dalszych 1 kor.

Ugody sądowe oprócz stempla do protokołu taki stempel, jaki wypada od aktu zawartego w ugodzie, a więc np. od pożyczki, kupna i t. d.

Usługi — nominacye urzędników

oraz osób sprawujących stale interesa, jeżeli od nominacyi nie należy się taksa, według skali III., — kontrakty o usługi wraz z dostarczeniem materyału jak kupna — zresztą według skali II.

Ustępstwa pierwszeństwa hipotecznego odpłatne według sk. II., darme po 1 kor. od k. a.

Wdowi dochód w kontraktach małżeńskich od pierw. a 2 kor., od dalszych 4 kor. (Należytość według ustawy z d. 31 marca 1900 K. 53, Dz. pp.)

Weksle patrz **Skale**.

Wekslowe nakazy i nakazy w postępowaniu mandatowem do 100 koron — 2 kor., do 400 kor. — 5 kor., do 1600 kor. — 10 kor., powyżej 1600 kor. — 1/2% i 25% dodatku od pierwszego egzemplarza, każdy dalszy egzemplarz po 2 kor. a. w.

Wnioski sądowe: a) w sprawach spornych do 100 kor. od k. a 24 h.; b) w sprawach o służebności, najmu, usług, o wymowy, służebności mieszkania, od k. a. 24 h., w innych sprawach od k. a. 1 kor.

Wpisy hipoteczne: Por ust. z dnia 18 czerwca 1901 r., L. 74 Dz. pp.

Wyciągi: a) z ksiąg gruntowych i hipotecznych, depozytowych i z rejestrów handlowych po 2 kor. od k. a.; b) z pism urzędowych lub urzędownie przechowywanych, pism prywatnych, jeżeli je sąd wydaje, od a. 72 h. — przez inne władze wydane I kor.

Wygaśnienia, oświadczenia: 1) wymowy 1 kor., 2) służebności 1 kor., 3) od zabezpieczonych praw najmu i dzierżawy, nawet z zastrzeżeniem osobistego prawa i wartości sk. II., (obliczenie jak przy najmach), 4) prawa zastawu przy zupełnem wygaśnięciu sk. II.

Wygodzenia kontrakty: 1) bezpłatne od k. a. 1 kor. 2) odpłatne jak najmy.

Wygrane na loteryi liczbowej do 4 kor. wolne od należytości, powyżej 4 kor. według skali III., — na innych loteryach 15% od wygranej po strąceniu nominalnej wartości losu stawki. — Kwity na wygrane wolne od stempla.

Wyroki polubowne, jeżeli przedmiot sporny nie przekracza 100 kor., 1 kor. — od 1 kor. — od 100 — 400 kor., 2 kor, 50 h. — wyżej 400 kor., lub jeśli nie da się ocenić, 3 kor. — układy, mocą których skłania się do sądu polubownego i układy z samym sędzią polubownym o sąd, od k. a. 1 kor.

Wyroki sądowe patrz Ustawę z dnia 26 grudnia 1896 r. L. 305.

Wyroków powody (motywa) cywilnosądowe od a. 2 kor.

Wyroków duplikaty od a. 2 kor.

Zakład, od wartości sk. III., przy rozmaitych wartościach, od wyższej. Jeżeli na podstawie zakładu następuje przeniesienie własności albo służebności użytkowania lub używania nieruchomości, od a. 1 kor. i należytość przenośna, mianowicie jeżeli czynność prawna może być uważana za darowiznę, jak od darowizn. Przy totalizatorze 5% od ogólnej sumy wkładek zakładowych.

Załączniki podań, jeżeli nie są już stemplowane, lub jeżeli nie opłacono od nich należytości bezpośrednich:

a) w sprawach spornych do 100 koron — 20 hal.

b) we wszystkich innych wypadkach po 30 h. od k. a.

c) wolne od stempla zobacz poz. 21 taryfy.

Zamiany, kontrakty, zamiany o ruchomości według sk. III., a gdyby choć jedna z rzeczy zamienianych była nieruchomą, oprócz 1 kor. od k. a. kontraktu n. od p. w. por. ust. z d. 18 czerwca 1901 L. 74 Dz. pp.

Zapisy długu (obligi) na okaziciela według sk. III., zresztą według sk. II

Zapowiedzi, świadectwa zapowiedzi po 1 kor. od k. a. i każdej pary narzeczonych.

Zastawów ustanowienia jak hipotek ustanowienia.

Zażalenia przeciw wykonawczym urzędom i osobom urzędowym, w zasadzie od a. 1 kor.

Zezwolenia na wpis hipoteczny przez osoby zobowiązane do ich zeznania osobno wystawione, po 1 kor. od k. a.

Zlecenia do sprzedaży (§. 1086 u. c.) według skali III.

Zrzeczenia się praw: a) odpłatne, jeżeli przedmiot nie da się oszacować, po 1 kor. od k. a., zresztą według sk. II., b) darme jak darowizny.

Rozmiar arkuszy.

Arkusz papieru z reguły, a więc o ile wyraźnie inaczej nie postanowiono, nie powinien mieć więcej powierzchni jak 1750 □ centimetrów. Od arkusza o większej powierzchni należy opłacić podwójną należytość stemplową, jeżeli od

zwykłego formatu opłaca się mniej jak 1 kor.; w innych przypadkach należy prócz zwykłej należytości dopłacić 1 kor. Stemple powinny być zupełnie nieużywane. Stemple na dokumentach należy przepisywać pierwszym wierszem tekstu dokumentu. Dokument powinien być ostemplowanym przed podpisaniem. Przestemplowanie stempli prywatnemi stampiliami nie jest dozwolonem.

Ulgi stemplowe.

a) przy wypowiedz. drobnych najmów.

Ustawa z 26 grudnia 1898 L. 210 Dz. u. p.

§ 1. Sądowe podania zawierające wypowiedzenie mieszkania, podlegają stemplowi po 24 h. od każdego egzemplarza i każdego arkusza, jeżeli termin wypowiedzenia nie przekracza miesiąca. Jeżeli wypowiedzenia tego rodzaju, jak wymienione wyżej spisano w protokole sądowym, protokół podlega stemplowi po 24 h. od k. a. Za sądowe odpisy takiego protokołu opłaca się należytość stemplową po 50 h. od k. a.

§ 2. W sporach awizacyjnych przeciw wypowiedzeniom wymienionym w § 1 mają odpowiednie zastosowanie przepisy § 19 i 22 ustawy z 22 lutego 1864 r. (L. 20 Dz. u. p.) o obowiązku opłacania stempli, w których rozchodzi się o przedmiot nie mający wartości powyżej 100 K.

Uwaga. W myśl § 2 w sprawach tam wymienionych, opłaca się zatem takie stemple, jak w każdym sporze drobiazg.

b) w sprawach sług.

Ustawa z 13 czerwca 1896 r. L. 95 Dz. u. p. uwolniono od stempli i należytości:

§ 1. Wszelkie w sprawach sług do władz politycznych wnoszone podania, spisane tam protokoły, intymaty, (Ausfertigungen) i zawarte ugody.

§ 2. Kwity sług na zadatki, bez względu na to, że kwity te zawierają poświadczenie treści umowy służbowej, dopóki z nich nie uczyniono sądowego, lub innego urzędowego użytku, w sprawie nie wchodzącej w zakres spraw służb.

§ 3. Książeczki służbowe i wpisane w nich świadectwa.

SKALE STEMPLOWE.

SKALA I.				SKALA II.				SKALA III,			
powyżej koron	do koron	Należytość		powyżej koron	do koron	Należytość		powyżej koron	do koron	Należytość	
		K	h			K	h			K	h
—	150	—	10	—	40	—	14	—	20	—	14
150	300	—	20	40	80	—	26	20	40	—	26
300	600	—	40	80	120	—	38	40	60	—	38
600	900	—	60	120	200	—	64	60	100	—	64
900	1200	—	80	200	400	1	26	100	200	1	26
1200	1500	1	—	400	600	1	88	200	300	1	88
1500	1800	1	20	600	800	2	50	300	400	2	50
1800	2100	1	40	800	1600	5	—	400	800	5	—
2100	2400	1	60	1600	2400	7	50	800	1200	7	50
2400	2700	1	80	2400	3200	10	—	1200	1600	10	—
2700	3000	2	—	3200	4000	12	50	1600	2000	12	50
3000	5000	4	—	4000	4800	15	—	2000	2400	15	—
6000	9000	6	—	4800	6400	20	—	2400	3200	20	—
9000	12000	8	—	6400	8000	25	—	3200	4000	25	—
12000	15000	10	—	8000	9600	30	—	4000	4800	30	—
15000	18000	12	—	9600	11200	35	—	4800	5600	35	—
18000	21000	14	—	11200	12800	40	—	5600	6400	40	—
21000	24000	16	—	12800	14400	45	—	6400	7200	45	—
24000	27000	18	—	14400	16000	50	—	7200	8000	50	—
Od każdych dalszych 3000 kor. w. a. opłaca się o 2 kor. w. a. więcej, przyczem resztę nie wynoszącą 3000 koron w. a. za pełne 3000 K. w. a. liczyć należy. (Ust. z d. 8. marca 1876 L. 26 Dz. u. p.)				Od każdych dalszych 800 kor. opłaca się o 2 korony 50 hal. w. a. więcej, przyczem resztę nie wynoszącą 800 koron za pełne 800 koron uważać należy. (Ustawa z dnia 13-go grudnia 1862 r. L. 89 Dz. u. p.)				Od każdych dalszych 400 koron opłaca się o 2 korony 50 halerzy w. a. więcej, przyczem resztę nie wynoszącą 400 koza pełne 400 K. uważać należy. (Ust. z d. 13. grudnia 1862 r. L. 89 Dz. u. p.)			

Skala I. Według tej skali stemplować należy: a) weksle wystawione w Austryi lub Węgrzech, płatne w ciągu 6 miesięcy i weksle wystawione za granicą płatne w ciągu 12 miesięcy, oraz prolongaty takich weksli, o ile przedłużenie terminu nie przewyższa sześciu względnie dwunastu miesięcy; b) indosy (żyra) na wekslach podlegających stemplowi według skali II.; c) te kupieckie przekazy z terminem wyżej dni ośmiu i obligi kupieckie, które na równi z wekslami są uważane; d) obligi na zaliczki publicznych instytucyj kzedytowych, udzielane na papiery wartościowe, państwowe i inne na czas 3 miesięcy.

Uwaga. Kupieckie przekazy z terminem niżej dni 8-miu ulegają stałej opłacie w wysokości 10 h., jeżeli termin taki wyrażonym jest w treści przekazu. Weksle za granicą wystawione i za granicą płatne ulegają opłacie stemplowej wtedy, jeżeli puszczone zostaną w obieg w kraju. Od takich weksli i od prolongat zamieszczonych na wekslu w czasie, w którym obiegają kraj, należy uiścić należytość w wysokości 4 h. w. a. za każde 200 koron w. a. sumy wekslowej, przyczem każdą resztę niżej 200 kor. za pełne 200 kor. uważać należy. Gdy następnie weksel taki uczyniono płatnym w kraju albo uczyniono z niego w kraju sądowy użytek, należy przy zmianie płatności weksla lub przed wniesieniem do sądu opłaconą należytość uzupełnić według skali I. lub II. Wszelkie inne weksle zagraniczne stają się przez wniesienie ich do kraju obowiązanymi do opłaty stemplowej. Należytość powinna być przed puszczeniem w obieg lub przed wniesieniem do sądu takich weksli, a w każdym razie przed upływem 14 dni od wniesienia ich do kraju uiszczoną. Należytość stemplową od weksli uiszcza się albo przez zakupienie odpowiednich urzędowych blankietów wekslowych, albo przez przylepienie na wekslu odpowiednich stempli, które w urzędzie podatkowym stemplem urzędowym przed napisaniem odnośnego oświadczenia wekslowego przestemplowane być powinny.

Skala II Według tej skali ulegają opłacie: a) dokumenty prawne, które nie podlegają skali I. lub III., ani stałej opłacie 1 koronie; b) weksle w Austryi lub Węgrzech wystawione płatne po 6 miesiącach od daty i weksle za granicą wystawione płatne po 12 miesiącach; c) poświadczenia odbioru (pour acquit) na wekslach ulegających tej skali. Jeżeli weksel stemplowany według skali I. po upływie 6 względnie 12 miesięcy ma być żyrowanym, należy oprócz należytości za żyro według skali I. uzupełnić należytość od wekslu samego do skali II. Indossy należy datować, gdyż w razie zaskarżenia wekslu po upływie 6 względnie 12 miesięcy, władze skarbowe zawsze uważają, że indos zamieszczonym został po upływie właściwego czasu. Stempli od samych weksli przepisywać nie wolno. Stemple na indosach i prolongatach można przepisywać.

Uwaga. Stałej opłacie stemplowej 1 kor. ulegają oprócz dokumentów w ustawie wyraźnie wymienionych także następujące: a) zezwolenia na wykreślenie hipoteczne kontraktów dzierżawnych i kaucyi dzierżawnych, jeżeli kontrakt wygasł przez upływ czasu; b) dokumenty o zmianach stopy procentowej od pożyczek; c) bezpłatne ustępstwa pierwszeństwa hipotecznego; d) oświadczenie, że zeznający zadawalnia się zastawem (hipoteką) mniejszej wartości jak pierwotna dla niezmienionego prawa, lub że odpowiedzialność ma być wykreśloną z jednego z ciał równocześnie obciążonych i zezwolenia na przeniesienie odpowiedzialności z obciążonego przedmiotu na inny do tej samej osoby należący; e) deklaracye ekstabulacyjne o pretensye, które zgasły w drodze konsolidacyi.

Skala III. Według tej skali ulegają opłacie: a) kontrakty kupna i sprzedaży oraz kontrakty o dostawy ruchomości; b) odpłatne cesye o inne przedmioty jak wierzytelności; c) kontrakty o najem usług; d) kwity na wygrane na loteryi liczbowej; e) kupna nadziei; f) obligi wymienione w poz. tar. 36 2 a; g) kontrakty spółek akcyjnych wymienione w poz. tar. 55 B 2 a i b; h) zrzeczenie się praw uważanych za ruchomości (z wyjątkiem wierzytelności).

O STEMPLOWANIU KSIĄG HANDLOWYCH.

Taryfa stemplowa wymienia następujące należytości od ksiąg handlowych:

	K.	h.
1. Księgi główne od arkusza rozmiaru 5040 ctm. kw. .	—	50
2 Księgi pomocnicze kupców jakoteż książki stręczycieli handlowych (sensali), od arkusza rozmiaru 2640 ctm kw. .	—	10
3. Książki odbiorcze, zapiski, służące do wpisywania pobranych przez kupujących towarów, od arkusza rozmiaru 1750 ctm. kw.	—	10

Należytość stemplową oblicza się w ten sposób, że pomnożywszy długość arkusza księgi przez szerokość, otrzymany iloczyn przedstawiający powierzchnię kwadratową mnoży się przez ilość kart, wynik zaś tego dzieli się przez arkusz (t. zw. skarbowy) odpowiadający rodzajowi księgi, t. j. przez 5040, 2640 lub 1750, co daje ilość arkuszy, podlegających wymiarowi, którą pomnożywszy przez 50 lub 10 (halerzy). otrzymuje się wysokość stempla.

Formułka:

$$\frac{\text{Dł. ark.} \times \text{Szer. ark.} \times \text{Il. kart.}}{\text{Ark. skarb.}} = \text{Wynik} \times 10 \text{ lub } 50$$

Za księgi pomocnicze bez względu, czy takowe są oprawione, zbroszurowane, czy w luźnych kartkach, uważa się: dziennik (żurnal), strazzę, księgę kasową primanotę, księgę faktur czyli sprzedaży, księgę magazynową, księgę bilansową i inwentarz.

Księgi służące tylko do manipulacyi, notesy, które kupcy przy sobie noszą i kopiały, nie podlegają należytości stemp.

Wymiaru i ostęplowania ksiąg dokonać może każdy urząd podatkowy.

ROZDZIAŁ XIII KASA CHORYCH KRÓL. STOŁ. MIASTA LWOWA.

Z dniem 1. stycznia 1902 r. weszła w życie zmiana kategoryi opłat w myśl reskryptu c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 7. marca 1901 r. L. 21431.

Dla okręgu administracyjnego gminy miasta Lwowa przyjęto „zwykły zarobek“ dzienny w następujących kwotach i kategoryach, **poniżej** których robotników w Kasie chorych ubezpieczać nie wolno.

A. Dla członków płci męskiej.

I. Kategorya: Bezpłatni pracownicy młodociani i wolontaryusze 0·70 K

II. Kategorya: Robotnicy młodociani . . . . 1·— „

III. Kategorya: Zarobnicy dzienni i pomocnicy w przemyśle . . 1·40 „

IV. Kategorya: Robotnicy zawodowi, jako to: cegielnicy, farbiarze, fryzyerzy, kołkarze, kominiarze, szewcy, koszykarze, lakiernicy, malarze, ogrodnicy, parasolnicy, szczotkarze, szklarze, szmuklerze, tkacze, woźnice, nadto laboranci i słudzy przemysłowi, posługacze publiczni, służba tramwajowa, mundanci, dyurniści, chórzyści teat. i prowizoryczna służba rządowa . 2·— „

V. Kategorya: Robotnicy zawodowi a to: introligatorzy, kelnerzy, blacharze, cieśle, piekarze, pomocnicy handlowi, krawcy, kuśnierze, muzykanci szynkowni, rzeźnicy, młynarze, asystenci aptekarscy i inne nie wymienione w niniejszym statucie zawody . . 2·60 „

VI. Kategorya: Murarze, ślusarze, kowale, zegarmistrze, złotnicy, rytownicy, optycy, cukiernicy, stolarze, bednarze, tokarze, tapicerzy, siodlarze, rymarze . . . 3·40 „

VII. Kategorya: Urzędnicy, koncypienci adwokaccy i notar., kierownicy, aktorowie, artyści i muzycy, aptekarze, drukarze, kamieniarze, rzeźbiarze, maszyniści, mechanicy, monterzy, buchalterzy, korespondenci, rysownicy, sztukaterzy 4 — „

B. Dla członków płci żeńskiej.

Kategorya *a)* Robot. młodoc. 0·60 „

Kategorya *b)*: Zarobnice dzienne 1·— „

Kategorya *c)*: Pomocnice przemysłowe a to w cegielni, w fabrykach cukrów, tutek, w modniarstwie, krawiectwie, przy muzykach, w pralni, w handlu i drukarni, siedziarki sklepowe i pomocnice w innych zawodach, nadto mundantki i dyurnistki . . . . . . 1·60 „

Kategorya *d)*: Robotnice ukwalifikowane, a to: chórzystki, retuszerki, pomocnice handlowe, kelnerki, krawczynie, kucharki przemysłowe, modniarki, wyrabiające kwiaty i krawatki . . . . 2·— „

Kategorya *e*): Urzędniczki, buchalterki, kierujące, korespondentki, artystki . . . . 3·— „

Za pomocników młodocianych uważa się te osoby (zatrudnione), które 18 roku życia nie przekroczyły i uzdolnienia fachowego jeszcze nie uzyskały.

P. T. Pracodawcy opłacać będą jak dotąd, połowę tej kwoty, która przypada na pracujących.

Z powodu powyższych zmian, jak również dla lepszej ewidencyi członków, wydał Zarząd Kasy chorych m. Lwowa nowe książeczki legitymacyjne dla wszystkich ubezpieczonych z **pouczeniem, że bez książeczek legitymacyjnych** Kasa chorych zgłoszeń chorych **bezwarunkowo przyjmować nie będzie**.

Przydzieleni do odpowiednich kategoryi ubezpieczenia będą:

W kategoryi	Opłacać miesięcznie		W razie choroby pobierać dziennie		W razie śmierci na koszta pogrzebu	
	K	h.	K	h.	K	h.
I.	—	42	—	42	14	—
II.	—	60	—	60	20	—
III.	—	84	—	84	28	—
IV.	1	20	1	20	40	—
V.	1	56	1	56	52	—
VI.	2	04	2	04	68	—
VII.	2	40	2	40	80	—
a	—	36	—	36	12	—
b	—	60	—	60	20	—
c	—	96	—	96	32	—
d	1	20	1	20	40	—
e	1	80	1	80	60	—

Instrukcya dla członków w razie choroby

1. Członek kasy powinien natychmiast po zachorowaniu albo osobiście, albo przez posłaną w tym celu osobę, w Kasie chorych chorobę zgłosić. W tym celu należy wykazać się książką legitymacyjną i podać w biurze adres mieszkania i adres pracodawcy. Zgłoszenia w Kasie przyjmuje się od g. 8 rano do 6 wieczorem, w niedzielę i święta do 12 w południe. Chorym niezdolnym do pracy, których zgłoszenie nastąpiło w godzinach popołudniowych, dzień w którym zgłoszenie nastąpiło nie będzie policzonym.

2. Opieki udzieli choremu ten lekarz, którego mu biuro przeznaczy. Tylko w razie zachorowania po godz. 6 wieczorem lub w święta i niedziele po południu, może chory zgłosić się bez uwiadomienia biura do któregokolwiek z lekarzy kasy, wymienionych na ostatniej stronicy. Na drugi dzień rano należy chorego w kasie zgłosić.

3. Chory, który może sam iść do lekarza, udać się winien albo między g. 9 a 1 przed południem do ambulatoryum kasy, albo od g. 3 do 5 do tego lekarza, do którego go biuro przeznaczy. Kartki obłożnie chorych zaniesie zgłaszający chorego do tego lekarza, który jest na kartce wymieniony. Kto wezwie lekarza do siebie, mimo, że może sam pójść do niego, zapłaci koszta wizyty i karę za marnowanie czasu i trud lekarza.

4. Chory, który się nie stosuje do poleceń lakarza, traci prawo do pomocy z kasy.

5. Chory powien się poddać kontroli z kasy wysłanej i udzielić kontrolorowi wyjaśnień.

6. Symulanci tj. tacy, którzy udając chorobę, wprowadzają kasę w błąd, pociągnięci będą do odpowiedzialności sądowo-karnej.

7. Chory, niezdolny do pracy, może tylko za zezwoleniem lekarza wychodzić z domu i to w godzinach, które lekarz wyznaczy. Zezwolenie to pisemne powinien chory zostawić w domu, aby się kontrolor mógł przekonać, że ono rzeczywiście istnieje.

8. Niezdolnym do pracy należy się zasiłek z kasy. Celem otrzymania tego zasiłku, powinien chory zgłosić się do lekarza, który wystawi świadectwo niezdolności do pracy. Świadectwo to potwierdzi pracodawca, zaręczając podpisem własnoręcznym i pieczęcią, że pracujący istotnie nie był w zajęciu. Tak fałszowanie podpisu pracodawcy jak i potwierdzenia pracodawcy niezgodne z istotnym stanem rzeczy jest oszustwem.

Po potwierdzeniu świadectwa przez pracodawcę należy się zgłosić do biura kasy, gdzie nastąpi wypłata zasiłku, jeżeli kontrola nie wykaże potrzeby wstrzymania wypłaty.

O takich wstrzymanych zasiłkach rozstrzygnie zarząd kasy, a w razie gdyby członek odmową zasiłku lub innego świadczenia czuł się pokrzywdzonym, winien w ciągu dni 14 zgłosić się do sądu polubownego.

Jeżeli lekarz orzeknie, że chory jest zdolnym do pracy, powinien członek wrócić do zajęcia, bo nie ma prawa do zasiłku. W razie gdyby to orzeczenie lub inne zarządzenio lekarza ordynującego wydawało się choremu niesłusznem, winien się odwołać do naczelnego lekarza, który w tym celu urzęduje w kasie chorych od 11—12 codziennie.

ROZDZIAŁ XIV. WYCIĄG Z PRZEPISÓW I TARYF KOLEJOWYCH.

a) Bilety roczne i abonamentowe.

Bilety roczne będą wydawane na jeden okręg dyrekcyjny lub na dowolną ilość tychże. Najmniejsza należytość za jeden bilet roczny wynosi w każdym razie:

III klasa.	II klasa	I klasa.
Koron		
260	370	780

Jeżeli przy kombinacyi okręgów dyrekcyjnych okaże się, że ze zliczenia poszczególnych dla odnośnych okręgów poniżej podanych cen, wynikająca kwota przewyższa należytość minimalną, to wówczas pobiera się tę ze zaliczenia wynikającą kwotę. Kwota ta jednak bez naruszenia należytości minimalnej, doznaje zniżenia w ten sposób, że przy kombinacyach obejmujących więcej niż 4 okręgi dyrekcyjne cena przypadająca:
za 5 okręgów dyrekcyj. zniża się o 5%
„ 6 „ „ „ „ „ 10%
„ 7 „ „ „ „ „ 15%
„ 8 „ „ „ „ „ 20%
„ 9 „ „ „ „ „ 25%
„ 10 „ „ „ „ „ 30%
„ 11 „ „ „ „ „ 35%
przyczem odnośne kwoty zaokrągla się na całe korony.

Dla obrębu c. k. Dyrekcyi kolei państw.	I.	II.	III.
	klasa		
	cena w kor.		
Kraków z liniami; Oświęcim — Podgórze-Płaszów, Sucha — Skawina, Kraków—Rzeszów, Bierzanów—Wieliczka, Dembica — Rozwadów, Sobów—Nadbrzezie, Zwadroń—Żywiec—Nowy-Sącz, Nowy Sącz—Stróże, Stróże—Nowy Zagórz, Nowy - Sącz — Muszyna — Krynica, Stróże — Tarnów, Zagórzany—Gorlice, Jasło — Rzeszów, Przeworsk—Rozwadów	300	180	100
Lwów z liniami: Rzeszów—Lwów, Jarosław—Sokal, Przemyśl—Chyrów—Zagórz Łupków, Chyrów—Stryj, Drohobycz — Borysław, Lwów—Stryj, Stryj — Ławoczne, Lwów—Podwołoczyska, Krasne — Brody	300	180	100
Stanisławów z liniami: Stryj — Stanisławów, Stanisławów — Woronienka, Chryplin — Husiatyn, Lwów — Niepołokowce, Niepołokowce — Ickany, Czerniowce — Nowosielica, Halicz — Ostrow — Berezowica, Stryj—Podwysokie .	240	240	80

b) Karty dla szlaków częściowych.

Ważne miesięcy	10 km *)			20 km.			30 km.			40 km.		
	III.	II.	I.	III.	II.	I	III.	II.	I.	III.	II.	I.
	klasa			klasa			klasa			klasa		
	Cena w koronach											
1	14	24	40	22	40	66	30	54	90	4[illegible]	70	116
2	24	46	76	40	72	120	56	98	164	70	1[illegible]6	2[illegible]8
3	34	6	10[illegible]	54	96	1[illegible]0	74	132	21[illegible]	94	166	274
4	42	76	126	64	114	188	86	152	25[illegible]	108	190	316
5	50	9	148	74	132	218	93	174	288	122	216	356
6	58	102	170	84	148	246	110	194	322	136	210	398
12	0	105	256	116	2[illegible]6	342	142	252	418	108	298	494

*) Ważn4 także dla szlaków położonych w okręgu jednej gminy, dłuższych nad 10 km.

c) Karty abonamentowe.

Wydawanie legitymacyj, uprawniających do jazdy za połowę biletu dotyczącej klasy pociągu.

Cena legitymacyi: I-sza klasa 200, II-ga klasa 120, III-cia klasa 70 koron.

Legitymacye III. klasy uprawniają do jazdy za opłatą połowy ceny tylko w III. klasie, legitymacye II. klasy do jazdy za połowę ceny w II. lub III. klasie, legitymacye zaś I. klasy do jazdy za połowę ceny we wszystkich trzech klasach.

Karty a), b), c) dla pewnych okresów czasu wydają c. k. Dyrekcye kolei p. i biura wywiadowcze c. k. austr. kolei państwowych w Wiedniu i we Lwowie, karty zaś pod b) wymienione nadto c. k. kolejowe urzędy ruchu w Wiedniu (dworzec zachodni i dworzec Franciszka Józefa) a można je zamawiać tak wprost, jakoteż za pośrednictwem stacyj położonych na szlakach, dla których karta ma być ważną.

Karty wymienione pod a) b) c), mają być zamawiane przy równoczesnem dołączeniu fotografii (w formacie wizytowym na kartonie 6.5 centimetrów szerokim i 10.5 centimetrów wysokim) i przysłaniu franco przypadającej należytości.

Wydanie karty może być żądane przy bezpośredniem zamówieniu w c. k. Dyrekcyach ruchu i wyżej wymienionych biurach wywiadowczych w przeciągu 48 godzin, zresztą w przeciągu 4 dni, licząc od czasu nadejścia zamówienia.

Przepisanie karty na inną osobę i wystawianie duplikatów jest bezwarunkowo wykluczone.

Osobne przedziały w wagonie. Podróżni chcący użyć całego przedziału w wagonie, mają zakupić bilety jazdy odnośnej klasy i do odnośnego pociągu dla tych osób, które przedziału w wagonie używają, najmniej jednak dla całego przedziału I. klasy 4, II. klasy 6, III. klasy 8 biletów; następnie dla pół przedziału I. klasy 2, II. klasy 3, III. klasy 4 bilety.

Za dzieci niżej 4 lat, które się przewozi bezpłatnie, nie liczy się żadnej należytości, zaś za dzieci od 4 do 10 lat pobiera się należytość za dorosłe osoby.

Jeżeli się żąda przewozu osób w I klasie przy tych pociągach, przy których niema I. klasy, można temu żądaniu pod tym warunkiem zadość uczynić, jeżeli **conajmniej zapłaconą będzie** należytość za 6 miejsc tj. **za wszystkie miejsca przedziału I klasy** i jeżeli zamówienie takiego przedziału 24 godzin przedtem nastąpi.

Umyślne dostawienie wozów (salonowych, osobowych i wozów dla chorych).

Za użycie wozu salonowego albo innego wozu osobowego, lub też umyślnie urządzonego wozu dla chorych, zakupić należy bilety I. klasy odnośnego pociągu dla osób jadących w tym wozie, a co najmniej 12 biletów za wóz **dwu lub trzy osiowy** a 18 biletów za wóz **o czterech lub więcej osiach**. Za wozy salonowe na szlaku Lambach-Gmunden (dworzec nad jeziorem) nabyć trzeba najmniej 6 biletów I. klasy.

Za użycie **krytych wozów towarowych** jako wozów dla chorych uiścić trzeba należytość za 6 biletów I. klasy. **Dwóch** dozorców przewozi się bezpłatnie w wozie dla chorych, dla każdego dalszego dozorcy trzeba kupić bilet III. klasy.

Za przedmioty umieszczone w takim wozie, a służące do wygody chorego, tudzież za ręczny pakunek nie opłaca się żadnej należytości.

Urządzenia istniejące na większych dworcach kolejowych.

Garderoba do przechowywania pakunków ręcznych, odzieży i t. p. — Umywalnia i toaleta dla pań i panów. Sprzedaż książek do czytania, dzienników, konduktorów i t. p.

Osobne „przedsiębiorstwo międzynarod." wypożycza podróżnym poduszki na czas podróży. To urządzenie istnieje dotychczas tylko na szlakach kolejowych Wiedeń-Solnogród, Solnogród-Arlberg, Wiedeń-Praga i Wiedeń-Marienbad, a należytość za jednorazowe użycie aż do oznaczonej stacyi końcowej wynosi 1 kor.; kaucyi nie uiszcza się. Poszewki pierze się po każdorazowem użyciu jak najstaranniej i zmienia się, a poduszki czyści.

Taryfa opłat za użycie miejsca w wozie sypialnym przy pociągach pośpiesznych Kraków-Czerniowce I. kl. 12 kor. 50 h. II. kl. 10 kor.

Normalne ceny jazdy.

Cena jednostkowa za jedną osobę i kilometr w halerzach	Pociągi osob. i m.		
	III.	II.	I
	klasa		
	hel. bez hal stem.		
Przy odległościach od 1 do 150 klm	2.50	4.50	7.50
Przy odległościach od 151 do 300 klm. za każdy kilometr ponad 150 klm. . . .	2.30	4.30	7.30
Przy odległościach od 301 do 60 klm. za każdy kilometr ponad 300 klm. . . .	2.—	4.—	7.—
Przy odległościach ponad 600 klm. za każdy kilometr ponad 600 klm	1.60	3.60	6.60

W myśl obowiązującej ustawy stemplowej pobiera się prócz tego na rzecz skarbu państwa należytość, wynoszącą 2 hal. za każde zaczęte 100 h. należytości przewozowej, najwyżej jednak 50 h. za bilet.

Ceny jazdy oblicza się na podstawie stref po 10 km., przyczem każde zaczęte 10 km. uważa się za całą strefę.

Ceny jazdy III. klasy pociągu pospiesznego otrzymuje się przez doliczenie do cen III. klasy pociągu osobowego kwoty 1 h. za kilometr, tudzież należytości stemplowej. Ceny jazdy II. klasy pociągu pospiesznego otrzymuje się przez podwojenie, I. klasy przez potrojenie różnicy pomiędzy ceną III. klasy pociągu osobowego a pospiesznego i dodanie wypadającej kwoty do cen jazdy II., względnie I. klasy pociągu osobowego. Ceny jazdy pociągu pospiesznego na odległość do 851 kilometrów zbaczają jednak nieco od powyższych norm, a to z powodu konieczności zachowania zasady, według której cena jazdy pociągu pospiesznego nie może być więcej, jak o 50 procent wyższa od ceny pociągu osobowego.

Przypadające należytości włącznie z należytością stemplową podaje następująca tabela. — Przy ekspedycyi osób za połowę ceny dzieli się należytości na połowę, zaokrąglając cyfrę na całe halerzy.

Zniżenie ceny za bilet. Za opłatą połowy ceny mogą jechać mianowicie:

I. w którejkolwiek z klas:

Dzieci od ukończonego czwartego do ukończonego 10 roku życia, jakoteż młodsze dzieci, gdy się dla nich osobnego miejsca zażąda.

II. w którejkolwiek z klas na odległość 50 klm. włącznie:

Uczniowie i uc ennice wszystkich zakładów naukowych, majacych prawo publicznych szkół przy jazdach w wyłącznym celu uczęszczania do szkół na podstawie legitymacyj ważnych na I rok szkolny.

Legitymacya musi być przez tę c. k. Dyrekcyę kolei państw. podpisaną, w której okręgu jest położona stacya, skąd mają być jazdy do szkoły przedsiębrane a należy ją zawsze przy rewizyi biletów wraz z biletem jazdy okazać. Uzyskanie podpisu może nastąpić za pośrednictwem powyżej wymienionej stacyi.

III. W III. klasie przy pociągach osobowych i mieszanych.

Taryfa dla biletów kolejowych.

Kilom.	P o c i ą g i						Pakunek podróżny za 10 kilo
	pospieszne			osobowe i miesz.			
	I.	II.	III.	I.	II.	III.	
	k l a s a						
	w kor. wł. z podatkiem od kart jazdy						
1— 10	1.20	0.70	0.40	0.90	0.50	0.30	0.04
11 – 20	2.30	1.40	0.80	1.70	1.00	0.60	0.08
21— 30	3.70	2.30	1.30	2.50	1.50	0.90	0.12
31— 40	4.90	3.00	1.60	3.40	2.00	1.10	0.16
41— 50	6.00	3.70	2.00	4.20	2.50	1.40	0.20
51— 60	7.20	4.40	2.40	5.10	3.00	1.70	0.24
61— 70	8.30	5.10	2.80	5.90	3.50	2.00	0.28
71— 80	9.40	5.90	3.20	6.70	4.10	2.30	0.32
81— 90	10.60	6.60	3.50	7.60	4.60	2.50	0.36
91—100	11.70	7.30	3.90	8.40	5.10	2.80	0.40
101—110	13.20	8.20	4.40	9.30	5.60	3.10	0.44
111—120	14.30	8.90	4.80	10.10	6.10	3.40	0.48
121—130	15.40	9.60	5.20	10.90	6.60	3.70	0.52
131—140	16.60	10.30	5.50	11.80	7.10	3.90	0.56
141—150	17.70	11.00	5.90	12.60	7.60	4.20	0.60
151—160	18.80	11·70	6.30	13.40	8.10	4.50	0.64
161—170	20.00	12.30	6.60	14.30	8.50	4.70	0.68
171—180	21.10	13.00	7.00	15.10	9.00	5.00	0.72
181—190	22.20	13.70	7.40	15.90	9.50	5.30	0.76
191—200	23.60	14.60	7.80	16.70	10.00	5.50	0.80
201—210	24.70	15.30	8.20	17.50	10.50	5.80	0.84
211—220	25.80	16.00	8.50	18.30	11.00	6.00	0.88
221—230	27.00	16.60	8.90	19.20	11.40	6.30	0.92
231—240	28.10	17.30	9.20	20.00	11.90	6.50	0.96
241—250	29.20	18.00	9.60	20.80	12.40	6.80	1.00
251—260	30.30	18.70	10.00	21.60	12.90	7.10	1.04
261—270	31.40	19.40	10.30	22.40	13.40	7.30	1.08
271—280	32.80	20.20	10.80	23.20	13.80	7.60	1.12
281—290	34.00	20.90	11.10	24.10	14.30	7.80	1.16
291—300	35.10	21.10	11.50	24.90	14.80	8.10	1.20
301—310	36.20	22.30	11.80	25.70	15.30	8.20	1.23
311—320	37.30	22.90	12.10	26.50	15.70	8.50	1.26
321—330	38.30	23.50	12.50	27.20	16.10	8.80	1.29
331—340	39.40	24.20	12.80	28.00	16 60	9.00	1.32
341—350	40.50	24.80	13.10	28.80	17.00	9.20	1.35
351—360	41.90	25.70	13.50	29.60	17.50	9.40	1.38
361—370	43.00	26.30	13.90	30.40	17.90	9.70	1.41
371—380	44.10	27 00	14.20	31.20	18.40	9.90	1.44
381—390	45.10	27.60	14.50	31.90	18.80	10.10	1.47
391—400	46.20	28.30	14.80	32.70	19.30	10.30	1.50
401—410	47.30	28.90	15 10	33.50	19.70	10.50	1.53
411—420	48.40	29.60	15.50	34.30	20.20	10 80	1.56
421 - 430	49.50	30.20	15.80	35.10	20.60	11.00	1.59
431—440	50 60	30.90	16.10	35.90	21.10	11.20	1.62
441 – 450	51.90	31.70	16.50	36.60	21.50	11.40	1.65

Osobne pociągi osobowe. Za osobne pociągi osobowe pobiera się należytość według ilości kilometrów. Za parowóz 120 h. od klm. Za każdą oś dostawionego na żądanie wozu salonowego lub osob. 40 h. od osi. Za każdą oś innego wozu dostawionego, lub wstawionego do pociągu na podstawie przepisów kolejowo-policyjnych 20 h. od kilometra.

Jeżeli pociąg czekać musi z odjazdem ponad czas oznaczony, pobiera się 80 kor. za każde pół godziny czekania.

Najmniejsza należytość od kilometra wynosi 4 kor. Jeżeli najmniejsza należysość dla pociągu osobowego jest niższą niż 90 kor., to się pobiera najmniej 90 kor. Jeżeli na wyraźne życzenie zamawiającego wstawione być mają do pociągu wozy nie należace do własnego zarządu kolejowego, co zresztą jest zawisłe od umowy z zarządem kolejowym i od jego uznania, należy prócz kosztów najmu tych wozów, zapłacić się mających obcym właścicielom tychże, uiścić osobno 8 hal. od osi i kilometra za szlaki, których pociąg osobny nie przejeżdża.

Za przewóz próżnych wozów z powrotem nic się nie płaci.

Gdy dozwolony zostanie kurs pociągu osobowego w porze nocnej na szlaku nie urządzonym do ruchu nocnego, należy zapłacić osobno 2 koron od kilometra, jako koszta za nadzór kolei poza zwykłym czasem służbowym.

Gdy należytość całkowita, zapłacić się mająca za ilość osób, zwierząt i innych przedmiotów osobnym pociągiem jadących, przedstawia się wyższą według ogólnej taryfy, aniżeli

według powyższych cen, pobiera się opłata według **ogólnej taryfy**, przyczem bez względu na chyżość odnośnego osobnego pociągu uwzględnia się zawsze ceny dla pociągu osobowego, jakoteż należytość dla pakunków i przesyłek pośpiesznych.

Przy pociągach osobowych pobiera się w **każdym wypadku**, gdyby nawet więcej jak jeden parowóz był użyty, tylko należytość **za jeden parowóz**.

Skarbowa należytość stemplowa za pociągi osobne oblicza się jak następuje:

1) Jeżeli należytość za osobne pociągi zostaje obliczoną według jednostek dla niego taryfowo przewidzianych, dzieli się należytość, pobrać się mającą przez ilość osób korzystających z pociągu i według tego na osobę wypadającego ilorazu i ilości osób, oblicza się należytośc stemplową i to najwyżej 50 h. za osobę.

2) Jeżeli zaś należytość za osobny pociąg osobowy wymierzyło się według ilości jadących osób, tj. według powszechnej taryfy dla przewozu osób, to oblicza się należytość stemplową według ilości osób i według normalnej taryfowej ceny biletu, którą się płaci za każdą osobę i użytą klasę do stacyi przeznaczenia.

3) Jeżeli pociągiem osobnym przewozi się także pakunki podróżne i psy, to oprócz należytości stemplowej, wypadającej na osoby, pobiera się recepisową należytość stemplową w wysokości 10 h.

Na szlakach, na których ta taryfa ma zastosowanie, pobiera się przy przejściu do wyższych klas, lub do wyżej taryfujących pociągów dopłaty uwidocznione w poniżej umieszczonej tabeli.

H. Tabela dla opłat.

Dopłaty, które się przy przejściu do wyższej klasy, lub do wyżej taryfujących pociągów dopłaty uwidocznia obok umieszczona tabela:

Zeszyty zestawiounych biletów I. i II. klasy, karty roczne, jakoteż wszystkie inne karty, które są oznaczone „Ważne dla wszystkich pociągów publikowanych rozkładem jazdy“ uważa się przy przejściu do klasy wyższej jako ważne dla tego pociągu, do którego się przechodzi, tj. przy pośpiesznych pociągach jako karty dla pośpiesznych pociągów, a przy osobowych pociągach jako karty dla osobowych pociągów.

Bilety zestawiane III. klasy, o ile takowe nie mają dopisku „Ważne dla wszystkich pociągów“ uważa się przy użyciu pociągów pospiesznych tylko jako bilety do pociągów osobowych.

Dzieci, które płacą połowę należytości jazdy, uiszczają przy przejściu do klasy wyższej, albo przy użyciu pociągu wyżej taryfującego, połowę należytości uwidocznionej w poniższej tabeli.

W razie, jeżeli dzieci jadące bez dozoru, napotka się z nieważną legitymacyą lub bez takowej, pobiera się taryfową należytość bez doliczenia dopłaty. Z dziećmi, które jadą w towarzystwie osób starszych, postąpi się według postanowienia § 21 regulaminu ruchu.

Uprasza się podróżnych, aby potrzebne karty dodatkowe przy przejściu do wyższej kłasy, albo do wyżej taryfującego pociągu, kupowali w kasach biletowych, przyczem szczególnie zwraca się uwagę na to, że przy dopłatach w pociągu nie uwzględni się ewentualnych taryf wyjątkowych. Podróżny, zamierzający odbyć dalszą podróż pociągiem, dla którego jego bilet jest ważny, ma uiścić taryfową należytość za przestrzeń dalszą, którą zamierza przejechać od stacyi końcowej, dla której jego bilet opiewa, aż do nowo obranej stacyi kresowej w tej klasie, w której jedzie.

W tym jednak wypadku jest obowiązkiem podróżnego zawiadomić o swym zamiarze konduktora, nim się minie stacyę, do której bilet pierwotnie kupiony opiewa, gdyż w przeciwnym razie uważany będzie podróżny, napotkany na przestrzeni, na którą bilet jego nie opiewa, jako odbywający podróż bez biletu i będzie skazany na przepisaną grzywnę. Jeżeli się napotka podróżnego bez biletu, lub z biletem nie ważnym, a względnie z biletem opiewającym na nazwisko innej osoby, lub też w klasie wyższej aniżeli w tej, na którą bilet jego jest ważny, ma on we wszystkich tych wypadkach zapłacić przepisaną grzywnę.

Z biletami	Przy przejściu do					
	pociągu pospiesz.			pociągu osob.		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.
	klasy należy opłacić należytość za					
II. klasy dla pociągu pospiesz.	2 bilety uzupełniające	—	—	1/2 biletu uzupeł.	—	—
III. klasy dla pociągu pospiesz.	3 1/2 biletów uzupeł.	1 1/2 biletów uzupeł.	—	2 bilety uzupeł.	1/2 biletu uzupeł.	—
I. klasy dla pociagu osobow.	1 1/2 biletu uzupeł.	bez dopłaty	bez dopłaty	—	—	—
II. klasy dla pociągu osobow.	3 bilety uzupełniające	3 bilety uzupeł.	bez dopłaty	1 1/2 biletu uzupeł.	—	—
III. klasy dla pociągu osobow.	4 bilety uzupełniające	1 bilety uzupeł.	1/2 biletu uzupeł.	2 1/2 biletów uzupeł.	1 bilet uzupeł.	—

Z certyfikatami opiewającymi na klasę III., a ważnymi wyłącznie dla dozorców bydła, jest przejście do klasy wyższej bezwarunkowo wzbronione, można jednak używać III. klasy pociągu pospiesznego za odpowiednią dopłatą.

Jeżeli się korzysta ze zniżeń przewidzianych dla robotników itp., (zobacz postanowienia pod C. III.) wzbronione jest przejście do wyższej klasy, lub do wyżej taryfujących pociągów.

Ogólne uwagi i objaśnienia. Przyjmowanie osób do przewozu odbywa się przez wydawanie biletów za pobraniem taryfowych należytości

Wydania biletów żądać można na stacyach mniejszych pół godziny, na stacyach zaś większych godzinę przed odejściem tego pociągu, w którym podróżny jechać zamierza.

Podróżni, którzy 5 minut przed odejściem pociągu w bilet się nie zaopatrzyli, nie mają prawa domagać się sprzedaży takowego,

Dobrowolne przerwanie jazdy. Niezawiśle od jeszcze większych dogodności, jakieby kolej żelazna zaprowadziła, wolno podróżnym przerwać podróż raz jeden, jeżeli mają bilety powrotne, po razu w drodze tam i napowrót, pod warunkiem udania się w dalszą podróż pociągiem odchodzącym tego samego lub następnego dnia do stacyi przeznaczenia. Podróżni tacy, winni na stacyi pośredniej, jak tylko wysiądą z pociągu, pokazać naczelnikowi stacyi swój bilet i żądać opatrzenia go znakiem ważności. Jeżeli pociąg, którym odbyć chcą dalszą podróż, ma wyższe ceny, niż ten do którego kupili bilet, dokupić należy bilet, pokrywający różnicę ceny.

Przerwanie podróży nie przedłuża terminów wyznaczonych do podróży powrotnych, okrężnych i t. p. Za zezwoleniem władzy nadzorczej można przerwanie podróży uczynić zawisłem od szczególnych warunków, które powinny być umieszczone w taryfie, lub dla pewnych biletów całkiem go zabronić.

Nie dozwoloną jest przerwa jazdy na przystankach nie obsadzonych funkcyonaryuszami kolejowemi. Jeżeli się pociąg w stacyi kresowej według rozkładu jazdy nie zatrzymuje, ma wysiąść podróżny najpóźniej w poprzedniej stacyi, w której się pociąg zatrzymał.

Przewóz pakunków.

Za pakunek ręczny nie pobiera się żadnej należytości, ale zarząd wcale nie odpowiada, jeżeli zostanie uszkodzonym lub zagubionym.

Pod nazmą „pakunek ręczny“ rozumieć trzeba: przedmioty małej objętości, które łatwo przenieść można, nie zawadzające towarzyszom podróży, i które w koszach dla pakunków przeznaczonych tylko tyle miejsca zajmują, ile stosunkowo do zakupionych miejsc w przedziale dla każdego pasażera przypada. Inne pakunki muszą być według taryfy opłacone.

1. Taryfa pakunkowa. Za każde 10 kilo wagi i za każdy kilometer drogi opłaca się na odległości od 1—300 km. po 0·4 h., a na odległości ponad 300 km. po 0·30 h. Należytość oblicza się według stref po 10 km. Najmniejsza należytość za pakunek wynosi 20 h.

Należytość zapłacić trzeba zaraz przy nadawaniu. Jako pakunek uważa się tylko przedmioty, które pasażerowie dla swoich potrzeb podczas podróży ze sobą wiozą, a mianowicie w kufrach, walizkach, pudełkach, tłumoczkach, skrzyneczkach itp. również kuferki z wzorami.

Nie przyjmuje się jako pakunek przedmiotów, które w ck. państwie austryackiem tylko c. k. pocztą wysyłać wolno, rzeczy łatwo zapalnych, strzelb nabitych, płynów, przedmiotów mogących inne uszkodzić i t. p. Przedmiotów takich nie wolno brać ze sobą jako ręczny pakunek. Tylko strzelcom (myśliwym) osobom, będącym w publicznej słżbie wolno trzymać przy sobie mały zapas amunicyi.

Pakunki nadać trzeba co najmniej 15 minut przed odejściem pociągu.

Zarząd może wyjątkowo i później pakunek przyjąć, lecz w takim razie nie wydaje na razie żadnego potwierdzenia i uważa się ten pakunek, jakoby jeszcze nie był nadany aż do tej chwili, kiedy zarząd potwierdzenie (recepis) wyda.

Po ukończeniu podróży wydaje zarząd pakunek, odbierając w zamian dotyczące potwierdzenie (recepis).

Jeżeli zarząd potwierdzenie (recepis) odebrał, ustaje wszelka gwarancya i zobowiązanie co do tego pakunku.

Można także pod pewnymi warunkami nadać towary jako pakunek, chociażby nadający nie jechał tym pociągiem, lub wcale nie jechał.

2. Za kufry z wzorami płaci się za każde 10 kilo wagi i za każdy kilometr 0·2 halerza. Nadający musi się wykazać kartą legitymacyjną jako komisant podróżujący z polecenia firmy, od której wzory nadane pochodzą. Kufer z wzorami musi być znaczony stampilą dotyczącej firmy. Karta legitymacyjna ważna tylko na ten rok, w którym wystawioną została.

3. Dopłata za deklarowanie interesu w dotrzymaniu terminu dostawy. Dopłata za dotrzymanie terminu dostawy wynosi 2% deklarowanej sumy za każde

choćby tylko nadpoczęte 200 km. drogi, a najmniej K. 0·40.

Przez deklarowanie kwoty zabezpiecza sobie nadawca odszkodowanie aż do wysokości tej kwoty, za straty poniesione, gdyby pakunek w terminie przez przepisy określonym, nie nadszedł.

Suma deklarowana musi być uwidoczniona na potwierdzeniu (recepis na pakunek), a nadać trzeba takie pakunki co najmniej pół godziny przed odejściem pociągu.

4. Składowe. Pakunki odebrać należy w przeciągu 24 godzin po przybyciu pociągu, w przeciwnym razie pobiera zarząd po 12 hal. od każdej sztuki i za każdą dobę, chociażby tylko zaczętą.

5. Grzywny konwecyonalne. Nadający przedmioty, które według przepisów wykluczone są od nadania jako pakunek, podlega karom policyjnym lub przez prawo karne oznaczonym, odpowiada za wszelkie szkody, przez nadanie tych przedmiotów powstałe i płaci w każdym razie 6 złr. w. a. od kilograma wagi nadanych przedmiotów.

Przewóz psów.

Psy nadaje się jako pakunek i płaci się od psa i od kilometra po 1·4 h. Należytość zapłacić trzeba zaraz przy nadawaniu, a najmniejsza należytość wynosi Koron 0·24.

Psy muszą być zaopatrzone w kagańce i w sznurek do przywiązania.

Nie można deklarować odszkodowania na wypadek niedotrzymania terminu dostawy.

Kwota deklarowana musi być uwidocznioną w potwierdzeniu (recepis) przez zarząd wydanym.

Zaraz po przyjeździe trzeba psa odebrać, albowiem zarząd nie jest obowiązanym do zatrzymania psa. W razie, gdyby zarząd psa zatrzymał, trzeba zapłacić po 10 hal. od psa za każdą godzinę, nie licząc pierwszych 2 godzin.

Małego psa wolno wziąć ze sobą do przedziału, jeżeli towarzysze podróży temu się nie sprzeciwiają, lecz i za takiego psa opłacić trzeba należytość taryfową.

Psy w klatce, w skrzyni i t. p. uważa się za pakunek i opłaca się je także według tych samych przepisów, jak pakunki.

Nadawanie towaru jako „Express“.

Należytość za towar nadany „Express“ przy pociągu osobowym oblicza się według taryfy za pakunki, przy pociągach pospiesznych używa się wprawdzie tej samej taryfy, ale wagę towaru podnosi się przy obliczaniu o 50%.

Najniższa należytość wynosi przy osobowym pociągu 40 h., a przy pospiesznym pociągu 60 h.

Na towar „Express“ nadany, wydaje kasa pakunkowa zwykły recepis na pakunki.

Dostawać się będzie wspomniane przesyłki w następujących stacyach i przystankach: Brody, Chyrów, Gródek, Janów, Jarosław, Lwów, Lwów pod zamkiem, Lubaczów, Łańcut, Podwołoczyska, Posada chyrowska, Przemyśl, Przeworsk, Radymno, Rawa ruska, Sambor, Sądowa Wisznia, Skole, Stryj, Szczerzec, Tarnopol, Ustrzyki, Zagórz, Zimnawoda-Rudno, Złoczów i Żółkiew.

Dostawione będą jednakowoż tylko takie posyłki umyślne, na które nadawcy recepisy do posyłki dołączyli i których miejsce odbioru leży najdalej dwa kilometry od stacyi przeznaczenia.

We Lwowie dostawiać się będzie tego rodzaju posyłki adresatom, bez względu na odległość ich miejsca zamieszkania od dworców, jeżeli takowe znajduje się tylko w obrębie miasta.

Między godziną ósmą wieczór a siódmą rano posyłek nie dostawia się.

Dostawcy obowiązani są wykazać się taryfą należytości, wydaną przez zarząd kolejowy.

Oprócz opłaty za dostawę, należy uiścić przy odbiorze posyłki także wszelkie tytułem podatku konsumcyjnego lub należytości propinacyjnej zapłacone kwoty, za odebraniem odnośnysh poświadczeń.

Odbiór dostawionej posyłki stwierdza adresat swym podpisem na odwrotnej stronie recepisu.

Nadawanie za dopłatą znaczkami.

Posyłki pospieszne, podpadające zniżonej taryfie nadać można za opłatą znaczkami

Nadawać można tylko pojedyncze sztuki ważące przy nadawaniu na odległość do 160 km. najwyżej 20 kg., a przy nadawaniu na odległości od 160 do 330 km. najwyżej 10 kg.

Za każdą sztukę płaci się 50 h., uiszczając zapłatę znaczkiem kupionym na stacyi nadawczej.

Powyższy przepis jest prowizorycznym i obowiązuje tylko na c. k. kolejach państwowych.

ROZDZIAŁ XV. INFORMACYE FINANSOWO-HANDLOWE.

NAJWAŻNIEJSZE MONETY I ICH WARTOŚĆ.

Anglia. Waluta złota 1 funt sterling (suweryn, livr) = 20 szylingom = 240 pensom (szyling = 12 pensom), 1 gwinea = 21 szylingom, 1 korona = 5 szylingom, 1 floren =2 szylingom, 1 funt sterling zawiera 7.3224 gr. czystego złota.

1 funt sterling = *K*. 24.01743, *Mf*. 20.4395, *Rb*. 9.46, *Fr*. 25.221.

Austro-Wegry. Waluta złota. 1 korona = 100 halerzom, 1 gulden złr. = 100 centom = 2 koronom; monety handlowe: dukat = 3.442 gr. czystego złota = K. 11.29013, talar Maryi Teresy (Lewantyński) = 23.3723 czyst. srebra; 20 koronówka zawiera 6.0975 gr. czystego złota.

100 koron = *K*. 100.—, *Mf* 85.060976 *Rb*. 39.37, *Fr*. 105.01355, *funt. sterl*. 4.16364, *dolarom* 20.263, *guld. niderl*. 50.40972, *kronom duńskim* 75.6097, *funtom medżydiom tureck*. 4.52.

Belgia. Waluta bimetaliczna (fakt. złota) w unii monetarnej z Francyą, p. tamże.

Bułgarya. Waluta bimetaliczna (system monetarny francuski) 1 lew = 100 stotinkom (centymom) = 1 franc. Własnych monet złotych niema.

100 lewów zł. = *K*. 95.20, *Mf*. 81, *Rb*. 37.50, *Fr*. 100.

Chiny. Waluta srebrna. Monet złotych i srebrnych niema, płaci się temiż metalami na wagę. Poniżej wymienione nazwy stosują się tak do pieniędzy jakoteż do wagi. 1 tael = 10 mezom (Tsin) = 100 hondorinom (fanom) = 1000 li (kesz, gau).

1 tael = 37.793 gr. dla srebra; 1 haikwan tael = 38.246 gram. = nominalnie *K*. 7.50, *Mf*. 6.41, *Rb*. 2.968, *Fr*. 8.08.

Czarnogóra. Monety austryackie, tureckie i rosyjskie.

Dania. Waluta złota. 1 krona = 100 oerom, zawiera 8.0645 gr. czystego złota.

10 kron duńskich = *K*. 13.2258, *Mf*. 11.25, *Rb*. 5.19, *Fr*. 13.90.

Francya. Waluta bimetaliczna (fakt. złota) 1 franc = 100 centimom (= 20 sou). Francuski system monetarny przyjęły Belgia, Grecya, Szwajcarya, Włochy, które to państwa tworzą z Francyą unię monetarną. — 20 franków zawiera 5.8064 czystego złota.

100 franków = *K*. 95.22581, *Mf*. 81, *Rb*. 37.50, *Fr*. 100.

Grecya. Waluta bimetaliczna (fakt. złota) w unii monetarnej z Francyą, p. tamże.

Hiszpania. Waluta bimetaliczna (fakt. papierowa) 1 pesetos = 100 centimossom = 4 realom = 1 frank.; 1 duro nuevo = 20 realom = 5 pesetom = 5 frankom.

20 duros (100 pesetos) = *K*. 95.23, *Mf*. 81, *Rb*. 37.50, *Fr*. 100.

Japonia. Waluta złota. 1 jen złoty = 100 sen = 1000 rin, 10 jenów zawiera 7.4999 czystego złota.

10 jenów zł. = *K*. 24.45, *Mf*. 20.92, *Rb*. 19.33, *Fr*. 25.80.

Indye wschodnie angielskie (fakt. wal. złota od r. 1899) 15 rupii kompanejskich = 1 funt. sterling angielski, 1 rupia kompanejska = 11 annasom, 1 annas = 12 pejsom; 1 krora = 100 lakom, 1 lak = 100.000 rupiom, 1 rupia zawiera 10.692 gr. czystego srebra = nominalnie 1 szyling i 4 pensy. Monety złote: Mohur (10.69 gr. czystego złota) nominalnie 15 rupii.

Indye wschodnie francuskie. Waluta bimetaliczna. 1 pagoda złota = 3½ rupiom = 28 fananom, 1 fanon = 24 kaszom = około *K*. 7,86, 1 rupia srebrna = około *K*. 1.60.

Maroko. Waluta srebrna. 1 piastr (26.2 gr. czystego srebra) = 1 ukkiom = 100 centawom nominalnie *K*. 5.55.

Meksyk. Waluta srebrna. 1 peso (dolar, piastr) = 100 centawom (czyli 8 realom po 4 kwartylosom) zawiera 24.44 czystego srebra, nominalna wartość *K*. 5.15.

Moneta złota. 1 hidalgo (14.805 gr. czystego złota) = 10 pensom złotym = *K*. 48.33, *Mf*. 41.308.

Niderlandy (Holandya). Waluta złota. 1 gulden = 100 centom; 10 guldenów = 6.048 czystego złota.

100 guldenów = *K*. 198.3744, *Mf*. 168.70 *Rb*. 78.10, *Fr*. 125.

Niemcy. Waluta złota. 1 korona = 10 markom; zawiera 3.58423 gr. czystego złota, 1 marka = 100 fenigom.

100 marek = *K*. 117.56272, *Mf*. 100, *Rb*. 46.30, *Fr*. 123.50.

Norwegia jak w Danii.

Persya. Waluta srebrna. 1 toman = 10 nowym keranom = 100 senaarom = 1000 biste = 10.000 dinarów zawiera 2,5536 gr. czystego złota.

1 keran srebrny = 4.14 gr. czystego srebra.

Portugalia. Waluta złota (fakt. papierowa) 1 korona = 10 milreisom (1 milreis = 1000 reisom) zawiera 16.257 czystego złota. Confo de reis = 1000 milreisom = 10 koronom.

1 korona = *K*. 53.32, *Mf*. 45.36, *Rb*. 21, *Fr*. 56.10.

Rosya. Waluta złota (fakt. papierowa). 1 imperyał (11.6135 gr. czyst. złota) = 15 rublom, 1 rubel = 100 kopiejkom.

100 rubli = *K.* 253.90, *Mf.* 216.—, *Rb.* 100.—, *Fr.* 266.66.

Rumunia Waluta złota. 1 leii (leja = romanak) = 100 bani (para) = 1 frank.

Serbia. Waluta bimetaliczna jak we Francyi. 1 denar = 100 parom = 1 frank.

Szwajcarya. Waluta bimetaliczna (fakt. złota) jak we Fraocyi, w unii monetarnej z Francyą, p. tamże.

Szwecya jak w Danii.

Turcya. Waluta złota. 1 piastr (gersz) = 40 parom (100 centom) = 120 asprom = nominalnie 22 hel., 18.46 fen., 8.3 kop., 23 centymom.

1 medżydie (turecki funt, lira) = 100 piastrom zawiera 6.60985 gr. czystego złota.

1 medżydie = *K.* 22.12, *Mf.* 18.46, *Rb.* 8.30, *Fr.* 22.78.

Włochy. Waluta bimetaliczna. 1 lir = 1 frankowi = 100 centesimom, w unii monetarnej z Francyą, patrz tamże.

Stany Zjednoczone Ameryki północnej. Waluta złota. 1 dolar = 100 centom; 1 eagle = 10 dolarom, zawiera 15.046 czystego złota.

1 eagle (10 dolarów) = *K.* 49.352 *Mf.* 41.98, *Rb.* 19.68, *Fr.* 51.80.

AUSTRYACKA WALUTA KORONOWA (ZŁOTA).

Od dnia 1 stycznia 1900 jednostką monetarną w Austryi i Węgrzech jest korona. Wagą podstawową nowych monet złotych jest kilogram. Nowa moneta złota zawiera dziewięćset części czystego złota i sto części miedzi. Z 1 kilograma złota ligaturowego wyżej oznaczonej próby wybija się 2.952 koron. Z 1 kilograma czystego złota wybija się zatem 3.280 koron. 20 koronówka waży 6.775067 gr. i zawiera 6,09756 gr. czystego złota. 10 koronówka waży 3.387538 gr. i zawiera 3.04868 gr. czystego złota. Wagę najniższą, po jakiej monetę złotą kasy państwowe przyjmują, oznaczono na 6.74 g., przy 20 koronówkach, a 3.37 gr. przy 10 koronówkach.

Monety srebrne: 5 koronówki (z 900 części srebra i 100 części miedzi). Z 1 kilograma srebra ligaturowego wybija się $41^2/_3$ 5 koronówek i waży jedna taka moneta 24 gramy.

1 koronówki (z 835 części srebra i 165 części miedzi). Z 1 kilograma srebra ligaturowego wybija się 200 sztuk 1 koronówek, jedna sztuka zatem waży 5 gramów. W obrocie zwykłym nikt nie ma obowiązku przyjąć więcej nad 50 sztuk 5 koronówek i 50 sztuk 1 koronówek. Wyjątek stanowią kasy państwowe i urzędy, obowiązane przyjmować srebrne 5 i 1 koronówki w nieograniczonej ilości.

Guldeny (dawna waluta austryacka), dopóki prawem nie zostaną wycofane z obrotu, mają być przyjmowane i wydawane przy wszelkich wpłatach i wypłatach w miejsce monet waluty koronowej, przyczem ma się liczyć 1 gulden = 2 koronom. (1 gulden waluty austryackiej waży 12.3467 gram.).

Zdawkowe monety niklowe po 20 i 10 halerzy. Z 1 kilograma czystego niklu wybija się 250 sztuk monet 20 halerzowych, względnie 333 sztuk po 10 halerzy. Monet zdawkowych nikt nie jest obowiązany przyjąć więcej nad 10 koron.

Monety z bronzu po 2 i po 1 halerzu. Z 1 kilograma ligatury (95 części miedzi, 4 części cyny i 1 część cynku) wybija się 300 sztuk po 2 halerze lub 600 sztuk po 1 halerzu. Przyjmowanie monet z bronzu jest ograniczone dla państwowych kas i urzędów do 10 koron od jednej strony, strony zaś nie są obowiązane przyjąć takiej monety więcej nad 1 koronę.

Banknoty waluty koronowej w obiegu znajdują się obecnie:

po	10 kor.	z datą	31 marca	1900 r.
„	10 „	„	2 stycznia	1904 r.
„	20 „	„	31 marca	1900 r.
„	50 „	„	2 stycznia	1902 r.
„	100 „	„	2 „	1902 r.
„	1000 „	„	2 „	1902 r.

Banknoty po 10 koron z 31 marca 1900 r. wycofuje się z obiegu i wymienia na równej wartości z datą 2 stycznia 1904 r. Te banknoty mogą być wymieniane w filiach Banku austro-węgierskiego po dzień 28 lutego 1907 r. później zaś jedynie w zakładach głównych Banku austro-węgierskiego w Wiedniu i Budapeszcie i tylko po dzień 28 lutego 1913.

Ostateczne terminy wymiany wycofanych z obiegu not bankowych i państwowych.

Noty państwowe po 50 złr. emisyi z 1 stycznia 1884 r. i noty państwowe po 5 złr. emisyi z 1 stycznia 1881 roku mogą być wymieniane tylko po dzień 31 sierpnia 1907 r. w zakładach głównych i filiach Banku austro-węgierskiego.

Banknoty Banku austro-węgierskiego mogą być wymieniane tylko w zakładach głównych tegoż Banku w Wieduiu i Budapeszcie.

Po 1000 złr. emisyi z 1 maja 1880 r. po dzień 31 grudnia 1910 r., po 100 złr. emisyi z 1 maja 1880 r. po dzień 31 października 1910 r., po 10 złr. emisyi z 1 maja 1880 r. po dzień 31 sierpnia 1909 r.

Po tych terminach Bank austro-węgierski nie jest obowiązany przyjmować lub wymieniać powyżej wykazanych wycofanych z obiegu banknotów i not państwowych.

TABELKA AMORTYZACYJNA.

Ażeby według tej tabelki obliczyć, jaką kwotę trzeba płacić rocznie celem umorzenia pewnego kapitału w pewnej liczbie lat przy pewnym procencie, trzeba wyszukać w tabelce cyfrę odpowiadającą liczbie lat z boku i stopie procentowej u góry, następnie cyfrę tę pomnożyć przez kapitał, a wynik daje roczną kwotę amortyzacyjną w koronach. I tak n. p. kapitał 10.000 koron, oprocentowany na 4%, ma być spłacony w 20 latach. Owóż w rubryce odpowiadającej 20 latom i 4% znajdujemy cyfrę 0·07358. Wykonywam więc wspomniane mnożenie: 0·07358 razy 10.000 czyni 735·8 czyli 735 kor. 80 h. rocznie, co się równa 7·358%.

Czas umorzenia w latach	Stopa procentowa						
	2	2½	3	3½	4	4½	5
1	1·02000	1·02500	1·03000	1·03500	1·04000	1·04500	1·05000
2	0·51505	0·51882	0·52261	0·52639	0·53020	0·53395	0·53781
3	0·34675	0·35014	0·35352	0·35693	0·36036	0·36379	0·36720
4	0·26262	0·26581	0·26903	0·27225	0·27550	0·27874	0·28201
5	0·21216	0·21525	0·21836	0·22148	0·22464	0·22779	0·23098
6	0·17853	0·18155	0·18460	0·18768	0·19076	0·19338	0·19701
7	0·15451	0·15750	0·16051	0·16355	0·16660	0·16970	0·17282
8	0·13651	0·13947	0·14246	0·14548	0·14853	0·15161	0·15472
9	0·21252	0·12546	0·12844	0·13145	0·13449	0·13757	0·14069
10	0·11132	0·11426	0·11723	0·12024	0·12329	0·12638	0·12951
11	0·10218	0·10511	0·10808	0·11110	0·11415	0·11725	0·12039
12	0·09456	0·09749	0·10046	0·10349	0·10655	0·10967	0·11283
13	0·08812	0·09105	0·09403	0·09706	0·10015	0·10327	0·10645
14	0·08260	0·08554	0·08853	0·09157	0·09467	0·09782	0·10192
15	0·07783	0·08077	0·08377	0·08682	0·08994	0·09312	0·09634
16	0·07365	0·07660	0·07961	0·08268	0·08582	0·08961	0·09227
17	0·06990	0·07293	0·07595	0·07905	0·07220	0·08542	0·08870
18	0·06670	0·06967	0·07271	0·07582	0·07899	0·08224	0·08554
19	0·06379	0·06676	0·06981	0·07294	0·07614	0·07941	0·08275
20	0·06115	0·06415	0·06721	0·07036	0·07358	0·07688	0·08025
21	0·05878	0·06179	0·06487	0·06804	0·07128	0·07462	0·07799
22	0·05663	0·05965	0·06274	0·06593	0·06920	0·07254	0·07597
23	0·05467	0·05770	0·06081	0·06402	0·06731	0·07068	0·07413
24	0·05287	0·05591	0·05904	0·06227	0·06559	0·06898	0·07247
25	0·05122	0·05427	0·05743	0·06067	0·06401	0·06743	0·07095
26	0·04970	0·05277	0·05594	0·05921	0·06257	0·06602	0·06957
27	0·04830	0·05138	0·05456	0·05785	0·06124	0·06472	0·06829
28	0·04999	0·05009	0.05329	0·05660	0·06001	0·06352	0·06711
29	0·04578	0·04889	0·05212	0·05560	0·05888	0·06242	0·06604
30	0·04465	0·04778	0·05102	0·05437	0·05584	0·06140	0·06504
31	0·04360	0·04604	0·05000	0·05337	0·05686	0·06045	0·06412
32	0·04261	0·04577	0·04905	0·05244	0·05595	0·05956	0·06328
33	0·04168	0·04486	0·04816	0·05157	0·05511	0·05874	0·06249
34	0·04082	0·04401	0·04732	0·05076	0·05432	0·05799	0·06157
35	0·04000	0·04320	0·04654	0·05000	0·05357	0·05727	0·06103
36	0·03923	0·04245	0·04580	0·04928	0·05296	0·05660	0·06044
37	0·03851	0·04174	0·04511	0·04861	0·05224	0·05599	0·05984
38	0·03782	0·04107	0·04446	0·04798	0·05163	0·05539	0·05929
39	0·03717	0·04043	0·04385	0·04738	0·05106	0·05485	0·05877
40	0·03656	0·03983	0·04326	0·04682	0·05053	0·05434	0·05829
41	0·03597	0·03927	0·04271	0·04630	0·05001	0·05386	0·05781
42	0·03542	0·03873	0·04219	0·04580	0·04954	0·05342	0·05740
43	0·03489	0·03822	0·04169	0·04532	0·04908	0·05299	0·05701
44	0·03439	0·03773	0·04123	0·04487	0·04866	0·05259	9·05661
45	0·03391	0·03727	0·04078	0·04445	0·04827	0·05219	0·05625
46	0·03345	0·03683	0·04036	0·04405	0·04789	0·05184	0·05595
47	0·03302	0·03641	0·03996	0·04367	0·04751	0·05150	0·05562
48	0·03260	0·03600	0·03958	0·04330	0·04718	0·05118	0·05333
49	0·03220	0·03562	0·03921	0·04297	0·04685	0·05088	0·05504
50	0·03183	0·03526	0·03886	0·04263	0·04656	0·05061	0·05477
51	0·03146	0·03490	0·03854	0·04232	0·04627	0·05033	0·05453
52	0·03111	0·03458	0·03822	0·04203	0·04600	0·05007	0·05429
53	0·03077	0·03426	0·03791	0·04174	0·04573	0·04982	0·05408
54	0·03045	0·03395	0·03763	0·04147	0·04546	0·04959	0·05387
55	0·03014	0·03366	0·03735	0·04121	0·04524	0·04939	0·05367
56	0.02985	0·03337	0·03708	0·04097	0·04500	0·04918	0·05348
57	0·02956	0·03310	0·03683	0·04074	0·04478	0·04899	0·05330
58	0·02928	0·03284	0·03659	0·04051	0·04458	0·04880	0·05314
59	0·02902	0·03259	0·03636	0·04028	0·04438	0·04863	0·05298
60	0·02877	0·03235	0·03613	0·04009	0·04418	0·04845	0·05282
61	0·02852	0·03212	0·03592	0·03990	0·04402	0·04829	0·05269
62	0·02829	0·03190	0·03572	0·03970	0·04386	0·04814	0·05256
63	0·01806	0·03169	0·03552	0·03953	0·04369	0·04800	0·05243
64	0·02782	0·03148	0·03533	0·03936	0·04454	0·04786	0·05230
65	0·02763	0·03129	0·03514	0·03920	0·04339	0·04773	0·05219

Brazaya wódka francuska

Brazaya wódka francuska

Brazaya wodka francuska	jest od lat czterdziestu znanym domowym środkiem.
Brazaya wódka francuska	odznaczaną jest na wszystkich wystawach pierwszymi medalami.
Brazaya wódkę francuską	polecają najwybitniejsze powagi lekarskie.
Brazaya wódki francuskiej	używają codziennie miliony ludzi.
Brazaya wódka francuska	usuwa zmęczenie, osłabienie i wycieńczenie każdego rodzaju.
Brazaya wódka francuska	wcierana przy reumatyźmie itp. działa znakomicie.
Brazaya wódka francuska	ożywia ospałe mięśnie i zasila nerwy.
Brazaya wódka francuska	usuwa wypadanie włosów i zapobiega tworzeniu się łupieży.
Brazaya wódka francuska	wzmacnia muszkuły i ścięgna i odświeża skórę.

✽ **Sposób użycia dołączony** ✽ **Wszędzie do nabycia** ✽

Cena dużej flaszki *K* 2·—, małej *K* 1·20. 6023

W pensyonacie.

— Wszyscy lokatorowie korzystają z fortepianu w salonie; czy jabym także nie mógł codzień na godzinkę otrzymać klucza?

— Bardzo chętnie! O jakiej godzinie pan sobie życzy?

— Od drugiej do trzeciej, gdy śpię po obiedzie.

— Żona pańska pozwala panu palić?

— O tak, od czasu jak wyznaczyłem jej pensyę. Za każde tysiąc cygar, które wypalę, otrzymuje nowy kapelusz.

Ciąg dalszy na str. 45.

Centyfoliowa maść ciągnąca działa tem cudowniej, im jest starszą!

Polecenia godnem jest mieć zawsze w rodzinie zapas tego **jedynego** w swoim rodzaju **środka prezerwatywnego.** **Liczne uznania do usług.**

Ostrzegam przed nabywaniem bezskutecznych podrobień i proszę o zwracanie bacznej uwagi na to, aby na każdym słoiku była wypalona powyższa **marka ochronna** oraz firma: **„Apteka pod Aniołem Stróżem A. Thierry'ego w Pregrada".** Każdy słoik musi być owinięty w przepis użycia z tą marką ochronną. Fałszerzy i naśladowców mojej jedynie prawdziwej Centyfoliowej maści ciągnącej będę na podstawie ustawy o markach ochronnych surowo ścigał, podobnież odsprzedających falsyfikaty. — **Jedyne źródło zakupu**:

Apteka pod Aniołem Stróżem A. Thierry'ego w Pregrada obok Rohitsch-Sauerbrunn.

Aptekarza A. Thierry'ego balsam i maść centyfoliowa.

Obadwa te, w swojej leczniczej sile nieprześcignione środki, nie ulegają nigdy zepsuciu, ale przeciwnie, im są starsze, tem cenniejsze i skuteczniejsze, nie szkodzi im również nic mróz ani gorąco, rozsyłać je zatem można o każdej porze roku. Skutkują one i pomagają prawie zawsze. **Rozumie się samo przez się nie należy nigdy** sięgać po **inne falsyfikaty lub podobnego rodzaju bezwartościowe i bezskuteczne**, oszukańcze i wbrew ustawom zewsząd zachwalane i natarczywie podsuwane środki, **na które się po prostu bez celu pieniądze wyrzuca**, lecz trzymać się zawsze obu tych z dawna wypróbowanych, rzetelnych, tanich, zaufania godnych, przytem absolutnie nieszkodliwych, na cały świat sławnych środków, których zapas każda rodzina na wszelki wypadek mieć zawsze powinna. Gdzie takowych nie można dostać prawdziwych z wszelkiemi podanemi cechami prawdziwości, najlepiej zamawiać wprost, adresując: **Do apteki pod Aniołem Stróżem Adolfa Thierry'ego w Pregrada obok Rohitsch-Sauerbrunn, Austrya.**

Najpełniejsze przekonanie że aptekarza Thierry'ego **Balsam i Centyfoliowa maść** we wszelkich cierpieniach wewnętrznych, influenzy, katarach, kurczach i zapaleniach wszelkiego rodzaju, w stanach osłabienia, zaburzeniach w trawieniu, ranach, abscesach i słabościach brzucha etc. są środkami niedoścignionej skuteczności, da Państwu przy okazyi zamówienia balsamu, lub na życzenie osobno, bezpłatnie przesłana książeczka z tysiącami oryginalnych podziękowań, jako poradnik domowy.

Prawdziwa angielska pomada dla ochrony skóry

nie zawiera żadnych szkodliwych ani też zakazanych składników, skutkuje szybko i pewnie przeciwko wszelkim chorobom skórnym, chroni od wszelkich szkodliwych wpływów niepogody i światła słonecznego. Usuwa cudownie wszelkie nieczystości skóry na twarzy i ciele jak: **piegi, plamy wątrobiane, wągry,** etc., zmarszczki i nierówności skóry, wydelikaca i wygładza ręce czerwone i szorstkie i wyposaża lica przy stałem używaniu w młodzieńczą świeżość i delikatność a skórze ciała w ogóle nadaje ton różowy. Co wieczór przed udaniem się na spoczynek należy natrzeć łagodnie twarz oraz te części ciała, które się odmłodzić i wydelikatnić pragnie, nałożyć na ręce rękawiczki i niechaj pomada przez noc działa. Rano należy się umyć świeżą, zimną wodą i dobrem mydłem neutralnem, najlepiej mojem **Mydłem boraksowem.**

Każdy słoik musi mieć wypaloną na pokrywie firmę moją: **„Apteka pod Aniołem Stróżem A. Thierry'ego w Pregrada".**

Słoik prawdziwej angielskiej pomady ku ochronie skóry i 1 mydło boraksowe kosztują franco 4 K.

Podług oryginalnej angielskiej recepty sporządzone **w aptece pod Aniołem Stróżem Adolfa Thierry'ego w Pregrada obok Rohitsch Sauerbrunn.**

Pastylki hematynowe podług francuskiej recepty oryginalnej z prawdziwego ekstraktu mięsnego Liebiga w połączeniu z 4-ma chemicznemi substancyami sporządzane, są najpewniejszym środkiem do zwalczania błednicy i niedokrewności oraz wynikających z tychże chorób następowych. Działają one wytwarzając krew a zarazem odżywiając. Przy wszelkich oznakach rozpoczynającej się błednicy i anemii, które po łatwem nużeniu się i niemocy mięśni, po biciu serca, trudności oddychania, zaburzeniach trawienia, kurczach żołądka, mdłościach, uporczywych bólach głowy i t. p. u nawiedzonych temi chorobami osobników z łatwością rozpoznać się dają, należy nie zwlekać z położeniem zawczasu tamy dalszym postępom tego cierpienia i z całą ufnością zamówić **Pastylki hematynowe**, które są jedynym pewnym i ze skutkiem działającym środkiem przeciw błednicy i niedokrwistości. **Pastylki hematynowe** przyrządza się świeżo na każde zamówienie w **aptece pod Aniołem Stróżem Adolfa Thierry'ego w Pregrada obok Rohitsch Sauerbrunn.** — Jedno pudełko kosztuje franko **kor. 4.**

Każde pudełko zaopatrzone być winno w własnoręczny podpis wytwórcy.

Zagoriański syrop na piersi.

Nader przyjemny w używaniu środek, zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci każdego wieku, przeciwko kaszlowi kurczowemu, kokluszowi i dławcowi, przeciw katarowi piersi i płuc, zaflegmieniu,

Ciąg dalszy na str. 46.

Baba wiejska. Od naszego folwarku do miasta to ze trzy mile drogi, a nie spotkałam ani żywej duszy!

Dziedziczka. I cóż? baliście się?

Baba wiejska. Ee, nie, ino tak długo nie było z kim gadać...

Przez kwiatek.

Majster. Dyabli wiedzą, co się znów stało z tym zegarem! Od tygodnia wcale już bić nie chce!...

Terminator (po cichutku). Ach! gdyby też tak pan majster chciał sobie z niego wziąć przykład!

Stary sługa.

— Proszę pana, tam, w przedpokoju, jakiś żydek czeka!

— Jeśli z pieniędzmi, to wpuść, a jeśli po pieniądze, to go wyrzuć! stary niedołęgo...

Na kolei.

— Proszę dla tej panienki cały bilet wykupić, ćwierć za mało...

— Co? trzynaście lat jeździ i nikt nic nie mówi, a pan się przyczepiasz! To brzydko z pańskiej strony! Fe!...

I. TABLICA SKŁADANYCH PROCENTÓW.

Tablica ta wykazuje do jakiej kwoty wzrasta 1 korona, złożona na procent składany, po upływie pewnej liczby lat. Aby dojść, ile wynosić będzie kwota po jakim czasie, wystarczy z tej tabeli wyjąć liczbę z odpowiedniego roku i pomnożyć przez sumę, o którą chodzi. — N. p.: Jeżeli ktoś chce wiedzieć, ile uczyni 10 kor., po upływie 18 lat złożone na procent składany 4½ proc., niech weźmie z 18 linii tej tabeli liczbę w rubryce 4½ proc. zamieszczoną, a więc 2 kor. 23 hal. i pomnożony przez 10.

Lat	po 3%		po 4%		po 4½%		po 5%		po 5½%		po 6%		Lat	po 3%		po 4%		po 4½%		po 5%		po 5½%		po 6%	
1	1	3	1	4	1	4½	1	5	1	5½	1	6	26	2	16	2	78	3	14	3	56	4	2	4	52
2	1	6	1	8	1	9	1	10	1	11	1	12	27	2	22	2	88	3	28	3	73	4	26	4	84
3	1	9	1	12	1	14	1	16	1	17	1	19	28	2	29	3	—	3	43	3	92	4	48	5	18
4	1	13	1	17	1	19	1	22	1	24	1	26	29	2	36	3	12	3	58	4	[illegible]	4	71	5	42
5	1	16	1	22	1	25	1	28	1	31	1	34	30	2	43	3	24	3	75	4	32	4	99	5	74
6	1	19	1	27	1	30	1	34	1	38	1	42	31	2	50	3	37	3	91	4	54	5	21	6	2
7	1	23	1	32	1	36	1	41	1	45	1	50	32	2	58	3	51	4	9	4	76	5	48	6	31
8	1	27	1	37	1	42	1	48	1	53	1	59	33	2	65	3	65	4	27	5	—	5	72	6	78
9	1	30	1	42	1	49	1	55	1	62	1	69	34	2	73	3	79	4	46	5	25	6	12	7	32
10	1	34	1	48	1	55	1	63	1	71	1	79	35	2	81	3	95	4	67	5	52	6	51	7	69
11	1	38	1	54	1	62	1	71	1	80	1	89	36	2	90	4	10	4	87	5	79	6	80	8	23
12	1	43	1	60	1	71	1	80	1	90	1	98	37	2	99	4	27	5	10	6	8	7	22	8	78
13	1	47	1	67	1	79	1	89	2	1	2	13	38	3	7	4	44	5	33	6	39	7	53	9	15
14	1	51	1	73	1	86	1	99	2	11	2	25	39	3	17	4	62	5	57	6	70	7	95	9	72
15	1	55	1	80	1	94	2	9	2	22	2	40	40	3	26	4	80	5	82	7	4	8	51	10	29
16	1	61	1	88	2	5	2	20	2	36	2	56	41	3	36	4	99	6	8	7	39	9	2	10	99
17	1	66	1	96	2	13	2	31	2	51	2	72	42	3	46	5	19	6	35	7	76	9	61	11	54
18	1	71	2	4	2	23	2	42	2	66	2	88	43	3	56	5	40	6	64	8	15	10	33	12	20
19	1	76	2	12	2	32	2	54	2	81	3	5	44	3	67	5	62	6	94	8	56	10	65	12	88
20	1	81	2	19	2	41	2	65	2	92	3	21	45	3	78	5	84	7	25	8	99	11	12	13	76
21	1	83	2	28	2	58	2	78	3	7	3	42	46	3	90	6	7	7	57	9	43	11	90	14	54
22	1	86	2	37	2	66	2	93	3	23	3	63	47	4	1	6	32	7	92	9	91	12	60	15	62
23	1	91	2	46	2	79	3	8	3	40	3	84	48	4	13	6	57	8	27	10	40	13	80	16	74
24	1	99	2	56	2	90	3	25	3	60	4	6	49	4	26	6	83	8	64	10	92	14	—	17	79
25	2	9	2	67	3	1	3	39	3	81	4	29	50	4	38	7	11	9	3	11	47	14	54	18	42

II. TABLICA SKŁADANYCH PROCENTÓW.

Tablica ta wykazuje, jaką otrzyma sumę po pewnej ilości lat ten, kto przez cały ten czas co roku składać będzie na procent składany po 1 kor. Aby oznaczyć, jaki kapitał otrzyma po pewnej liczbie lat ten, kto co roku składać będzie wyższą sumę, wystarczy z tej tabeli wyjąć liczbę odpowiedniego roku i pomnożyć przez sumę, o którą chodzi. Jeżeli n. p. ktoś chce wiedzieć, ile będzie miał po 25 latach, jeżeli przez 25 lat co roku składać będzie 24 koron na procent składany 5 procent, niech weźmie w 25 linii tabelki liczbę w rubryce 5 proc. umieszczoną i pomnoży przez 24.

Lat	po 3%		po 3½%		po 4%		po 4½%		po 5%	
1	1	03·00	1	03·50	1	04·00	1	04·50	1	05·00
2	2	09·09	2	10·62	2	12·16	2	13·70	2	15·25
3	3	18·36	3	21·49	3	24·64	3	27·81	3	31·01
4	4	30·91	4	36·24	4	41·63	4	47·07	4	52·19
5	5	46·84	5	55·01	5	63·29	5	71·68	5	80·56
6	6	66·24	6	77·94	6	89·82	7	01·91	7	14·20
7	7	89·23	8	05·16	8	21·42	8	38·00	8	54·91
8	9	15·91	9	36·84	9	58·27	9	80·21	10	02·65
9	10	46·38	10	73·13	11	00·61	11	28·82	11	57·78
10	11	80·77	12	14·19	12	48·63	12	84·11	13	20·67
11	13	19·20	13	60·19	14	02·58	14	46·40	14	91·71
12	14	61·77	15	11·30	15	62·68	16	15·99	16	71·29
13	16	08·63	16	67·69	17	29·29	17	93·21	18	59·86
14	17	59·89	18	29·56	19	02·35	19	78·40	20	57·85
15	19	15·68	19	97·10	20	82·45	21	71·93	22	65·74
16	20	76·15	21	70·50	22	69·75	23	74·17	24	84·03
17	22	41·44	23	49·96	24	64·54	25	85·50	27	13·23
18	24	11·68	25	35·71	26	67·12	28	06·35	29	53·90
19	25	87·03	27	27·96	28	77·80	30	37·14	32	06·59
20	27	67·64	29	26·94	30	96·92	32	78·31	34	71·92
21	29	53·67	31	32·89	33	24·79	35	30·33	37	50·52
22	31	45·28	33	46·04	35	61·78	37	93·70	40	43·04
23	33	42·64	35	66·65	38	08·26	40	68·91	43	50·19
24	35	45·92	37	94·98	40	64·29	43	56·52	46	72·70
25	37	55·30	40	31·31	43	31·17	46	57·06	50	11·34

Lat	po 3%		po 3½%		po 4%		po 4½%		po 5%	
26	39	70·96	42	75·90	46	08·42	49	71·13	53	66·91
27	41	93·09	45	29·06	48	96·75	52	99·33	57	40·25
28	44	21·88	47	91·07	51	96·62	56	42·30	61	32·27
29	46	57·54	50	62·26	55	08·49	60	00·70	65	43·88
30	49	00·26	53	42·94	58	32·83	63	75·23	69	76·07
31	51	50·27	56	33·45	61	70·14	67	66·62	74	29·88
32	54	07·78	59	34·12	65	20·95	71	75·62	79	06·37
33	56	73·01	62	45·31	68	85·79	76	03·02	84	06·69
34	59	46·20	65	67·40	72	65·22	80	49·66	89	32·03
35	62	27·59	69	00·76	76	59·83	85	16·39	94	83·63
36	65	17·42	72	45·78	80	70·22	90	04·13	100	62·81
37	68	15·94	76	02·88	84	97·03	95	13·82	106	70·95
38	71	23·42	79	72·49	89	40·91	100	46·44	113	09·50
39	74	40·12	83	55·02	94	02·55	106	03·03	119	79·97
40	77	66·32	87	50·95	98	82·65	111	84·66	126	83·97
41	81	02·31	91	60·73	103	81·95	117	92·47	134	23·17
42	84	48·38	95	84·86	109	01·23	124	27·64	141	99·33
43	88	04·84	100	23·83	114	41·28	130	91·38	150	14·30
44	91	71·98	104	78·16	120	02·93	137	84·99	158	70·01
45	95	50·14	109	48·40	125	87·05	145	09·82	167	68·51
46	99	39·65	114	35·09	131	94·53	152	67·26	177	11·94
47	103	40·83	119	38·82	138	26·32	160	58·79	187	02·53
48	107	54·06	124	60·18	144	83·37	168	85·93	197	42·66
49	111	79·68	129	99·79	151	66·70	177	50·30	208	34·79
50	116	18·07	135	58·28	158	77·37	186	53·56	219	81·53

TABLICA DYSKONTOWA.

Dla obliczenia procentu od kapitału za pewną ilość dni, należy kapitał pomnożyć przez liczbę dni, a iloczyn podzielić przez niżej dla każdej stopy procentowej podany dzielnik.

Procent	Dzielnik	Procent	Dzielnik	Procent	Dzielnik	Procent	Dzielnik
$\frac{1}{4}$	144000	$2\frac{1}{2}$	14400	$4\frac{3}{4}$	7579	7	5143
$\frac{1}{2}$	72000	$2\frac{3}{4}$	13090	5	7200	$7\frac{1}{4}$	4966
$\frac{3}{4}$	48000	3	12000	$5\frac{1}{4}$	7857	$7\frac{1}{2}$	4800
1	36000	$3\frac{1}{4}$	11077	$5\frac{1}{2}$	6545	$7\frac{3}{4}$	4645
$1\frac{1}{4}$	28800	$3\frac{1}{2}$	10286	$5\frac{3}{4}$	7261	8	4500
$1\frac{1}{2}$	24000	$3\frac{3}{4}$	9600	6	6000	$8\frac{1}{4}$	4363
$1\frac{3}{4}$	20571	4	9000	$6\frac{1}{4}$	5760	$8\frac{1}{2}$	4235
2	18000	$4\frac{1}{4}$	8471	$6\frac{1}{2}$	5538	$8\frac{3}{4}$	4114
$2\frac{1}{4}$	16000	$4\frac{1}{2}$	8000	$6\frac{3}{4}$	5333	9	4000

TABLICA PROCENTÓW ZWYKŁYCH.

Kwota	$\frac{1}{4}$%	1%	$1\frac{1}{2}$%	2%	$2\frac{1}{2}$%	3%	$3\frac{1}{2}$%	4%	$4\frac{1}{2}$%	5%	$5\frac{1}{2}$%	6%
10.000	6.849	27.397	41.096	54.794	68.493	82.192	95.890	109.589	123.288	136.986	150.685	164.383
9.000	6.164	24.657	36.986	49.315	61.644	73.973	86.301	98.630	110.959	123.288	135.616	147.945
8.000	5.479	21.918	32.877	43.836	54.794	62.753	76.712	87.671	98.630	109.589	120.548	131.507
7.000	4.794	19.178	28.767	38.356	47.945	57.534	67.123	76.712	86.301	95.890	105.479	115.068
6.000	4.110	16.438	24.657	32.876	41.096	49.315	57.534	65.723	73.973	82.192	90.411	98.630
5.000	3.425	13.698	20.548	27.397	34.246	41.096	47.945	54.794	61.644	68.493	75.342	82·192
4.000	2.740	10.959	16.438	21.918	27.397	32.877	38.356	43.835	49.315	54.794	60.274	65.753
3.000	2.055	8.219	12.329	16.438	20.548	24.657	28.767	32.877	36.986	41.096	45.205	49.315
2.000	1.370	5.479	8.219	10.959	13.698	16.438	19.178	21.918	24.657	27.397	30.137	32.877
1.000	0.686	2.740	4.110	5.479	6.849	8.219	9.589	10.959	12.329	13.699	15.068	16.438
900	0.616	2.466	3.699	4.931	6.164	7.397	8.630	9.863	11.096	12.329	13.562	14.795
800	0.548	2.192	3.288	4.384	5.479	6. 75	7.671	8.767	9.863	10.959	12.055	13.151
700	0.479	1.918	2.877	3.836	4.794	5.753	6.712	7.671	8.630	9.589	10.548	11.507
600	0.411	1.644	2.466	3.288	4.110	4.931	5.753	6.575	7.397	8.219	9.041	9.863
500	0.342	1.370	2.055	2.740	3.425	4.110	4.794	5.479	6.164	6.849	7.534	8.219
400	0.274	1.096	1.644	2.192	2.740	3.288	3.835	4 383	4.931	5.479	6.027	6.575
300	0.205	0.822	1.233	1.6 4	2.055	2.466	2.877	3.288	3.699	4.110	4.521	4.932
200	0.137	0.548	0.822	1.096	1.370	1.644	1.918	2.192	2.466	2.740	3.014	3.288
100	0.068	0.274	0.411	0.548	0.685	0.822	0.959	1.096	1.233	1.370	1.507	1.644
90	0.062	0.247	0.370	0.493	0.616	0.740	0.863	0.986	1.110	1.233	1.356	1.480
80	0.055	0.219	0.329	0.438	0.548	0.657	0.767	0.877	0.986	1.096	1.206	1.315
70	0.048	0 192	0.288	0.384	0.479	0.575	0.671	0.767	0.863	0.959	1.055	1.151
60	0.041	0.164	0.247	0.329	0.411	0.493	0.575	0.658	0.740	0.822	0.904	0.986
50	0.034	0.137	0.205	0.274	0.342	0.411	0.479	0.548	0.616	0.685	0.753	0.822
40	0.027	0.110	0.164	0.219	0.274	0.329	0.384	0.438	0.493	0.548	0.603	0.65[illegible]
30	0.020	0.082	0.123	0.164	0.205	0.247	0.288	0.329	0.370	0.411	0.452	0.493
20	0.014	0.055	0.082	0.110	0.137	0.164	0.192	0.219	0.247	0.274	0.301	0.329
10	0.007	0.027	0.041	0.055	0.068	0.082	0.096	0.110	0.123	0.137	0.151	0.164
9	0.006	0.025	0.037	0.049	0.062	0.074	0.086	0.098	0.111	0.123	0.136	0.148
8	0.005	0.022	0.033	0.044	0.055	0.066	0.077	0.088	0.099	0.110	0.121	0.132
7	0.005	0.019	0.029	0.038	0.048	0.057	0.067	0.077	0.086	0.096	0.106	0.115
6	0.004	0.016	0.025	0.033	0.041	0.049	0.057	0.066	0.074	0.082	0.090	0.099
5	0.003	0.014	0.020	0.027	0.034	0.041	0.048	0.055	0.062	0.068	0.075	0.082
4	0.003	0.011	0.016	0.022	0.027	0.033	0.038	0.044	0.049	0.055	0 060	0.066
3	0.002	0.008	0.012	0.016	0.020	0.025	0.029	0.033	0.037	0.041	0.045	0.049
2	0.001	0.005	0.008	0.011	0.014	0.016	0.019	0.022	0.025	0.027	0.030	0.033
1	0.001	0.003	0.004	0.005	0.007	0.008	0.009	0.011	0.012	0.014	0.015	0.016

Wyjaśnienie: Sposób użycia tej tabliczki jest następujący:

Mając do odnalezienia procent od pewnej sumy za pewną ilość dni podług pewnej stopy procentowej, mnożymy najpierw daną sumę przez ilość dni i następnie odcinamy dwie ostatnie cyfry i ułamki (jeśli są) z liczby, stanowiącej wynik mnożenia. Pozostałą liczbę rozkładamy następnie na tysiące, setki, dziesiątki i jednostki i odnajdujemy w tablicy procent, jaki przypadałby dla każdej z cyfr, na które rozłożyliśmy otrzymaną z mnożenia liczbę. Następnie dodajemy oddzielne pozycye procentu, a suma stanowić będzie procent poszukiwany. Oto ilustracya na przykładzie: Pragniemy znaleść procent od 3.126 koron przez 132 dni po $4\frac{1}{2}$%. Mnożymy w tym celu 3.126 132 = 412632. Odcinamy dwie ostatnie cyfry i pozostaje nam liczba 4.126. Tę rozkładamy jak następuje: 4000, 100, 20, 6. Proc. $4\frac{1}{2}$ (patrz tablicę) od tych czterech sum wynosi: 49.315, 1·233, 0·247, 0·74. Po dodaniu tych cyfr otrzymamy żądany procent: **50 koron 86 halerzy.**

Dalsze dziesiętne naturalnie przy dodawaniu odrzuca się.

Tabliczka niniejsza służy bezpośrednio dla liczb, nie przewyższających 10·000. Przy cyfrach wyższych postępuje się tak, że ta, gdzieby w tabliczce należało znaleść procent, n. p. od 60.000, bierze się go od 6.000 i mnoży przez 10. Oto przykład: Procent od 23.515 koron za dni 287 po $3\frac{1}{2}$. Mnożymy 23.515 287 = 6748805. Po odcięciu dwóch ostatnich cyfr 67.388. Rozkładamy tę liczbę: 60.000, 7.000, 400, 80, 8. Zamiast procentu od 60.000 bierzemy procent (z tabliczki) od 6.000 = 57.534 i mnożymy przez 10 = 575.34, dalej idąc procenta od następnych cyfr: 67.123, 3.835, 0767 i 0.077. Po dodaniu tych cyfr otrzymujemy żądany procent: **647 koron 14 halerzy**

TABELA DO OBLICZENIA PŁACY I WYNAGRODZENIA.

W obu tabelach miesiąc jest liczony po 30, rok po 360 dni.

Tabela służaca do obliczania na podstawie dziennego wynagrodzenia lub zarobku, ile wypada na tygodnie, miesiące i lata.

Dzienne wynagrodzenie albo dzienny dochód	wypada na													
	1 tydzień		1 miesiąc		2 miesiące		3 miesiące		6 miesięcy		9 miesięcy		12 miesięcy	
1 h	.	7	.	30	.	60	.	90	1	80	2	70	3	60
2	.	14	.	60	1	20	1	80	3	60	5	40	7	20
3	.	21	.	90	1	80	2	70	5	40	8	10	10	8[illegible]
4	.	28	1	20	2	40	3	60	7	20	10	80	14	40
5	.	35	1	50	3	.	4	50	9	.	13	50	18	.
6	.	42	1	80	3	60	5	40	10	80	16	20	21	60
7	.	49	2	10	4	20	6	30	12	60	18	90	25	20
8	.	56	2	40	4	80	7	20	14	40	21	60	28	80
9	.	63	2	70	5	40	8	10	16	20	24	30	32	40
10	.	70	3	.	6	.	9	.	18	.	27	.	36	.
20	1	40	6	.	12	.	18	.	36	.	54	.	72	.
30	2	10	9	.	18	.	27	.	54	.	81	.	108	.
40	2	80	12	.	24	.	36	.	72	.	108	.	144	.
50	3	50	15	.	30	.	45	.	90	.	135	.	180	.
60	4	20	18	.	36	.	54		108		162	.	216	.
70	4	90	21	.	42	.	63		126	.	189	.	252	.
80	5	60	24	.	48	.	72	.	144	.	216	.	288	.
90	6	30	27	.	54	.	81	.	162		243	.	324	.
1	7	.	30	.	60	.	90		180		270	.	360	.
2	14	.	60	.	120	.	180	.	360	.	540	.	720	.
3	21	.	90	.	180	.	270	.	540	.	810	.	1080	.
4	28	.	120	.	240	.	360		720	.	1080		1440	.
5	35	.	150	.	300	.	450		900		1350	.	18[illegible]0	.
6	42	.	180	.	360	.	540	.	1[illegible]80	.	1620	.	216[illegible]	.
7	49	.	210	.	420	.	63[illegible]	.	1270	.	1890	.	2520	.
8	56	.	240	.	480	.	720	.	1440	.	2460	.	2886	.
9	63	.	270	.	540	.	810		1620	.	2130	.	3240	.
10	70	.	300	.	600	.	900		1800	.	2700	.	36[illegible]0	.

I. Tabela, służąca do obliczania na podstawie rocznego wynagrodzenia lub dochodu, ile wypada na miesiące, tygodnie, dnie.

Roczne wynagrodzenie lub roczny dochód	wypada na													
	9 miesięcy		6 miesięcy		3 miesiące		2 miesiące		1 miesiąc		1 tydzień		1 dzień	
10000 K	7500	.	5000	.	2500	.	1666	66 1/3	833	33 1/3	192	31	27	77 7/9
5000	3750	.	2500	.	1250	.	833	33 1/3	416	66 2/3	96	15 1/2	13	89
1000	750	.	500	.	250	.	166	66 1/3	83	33 1/3	19	23	2	79
900	675	.	450	.	225		150	.	75	.	17	31	2	50
800	600	.	400	.	200	.	133	33 1/3	66	66 2/3	15	38 1/2	2	22 1/4
700	525	.	350		175	.	116	66 2/3	58	33 1/3	13	46	1	94 1/3
600	450	.	300	.	150	.	100	.	50	.	11	54	1	66 2/3
500	375	.	250	.	125	.	83	33 1/3	41	66 2/3	9	61 1/2	1	39
400	300	.	200		100	.	66	66 2/3	33	33 1/3	7	69	1	11 1/4
300	225	.	150	.	75	.	50	.	25	.	5	77	.	83 1/3
200	150	.	100		50	.	33	33 1/3	16	66 2/3	3	85	.	55 1/3
100	75	.	50	.	25	.	16	66 2/3	8	33 1/3	1	92	.	28
90	67	50	45	,	22	50	15	.	7	50	1	73	.	25 1/4
80	60	.	40		20	.	13	33 1/3	6	66 2/3	1	54	.	22 1/4
70	52	50	35	.	17	50	11	66 2/3	5	83 1/3	1	35	.	19 1/2
60	45	.	30	.	15	.	10	.	5	.	1	15	.	16 2/3
50	37	50	25	.	12	50	8	33 1/3	4	16 2/3	.	96	.	14
40	30	.	20	.	10	.	6	66 1/2	3	33 1/3	.	77	.	11
30	22	50	15	.	7	50	5	.	2	50	.	58	.	8 1/3
25	18	75	12	50	6	25	4	16 2/3	2	8 1/3	.	48	.	6 1/2
20	15	.	10		5	.	3	33 1/2	1	66 2/3	.	38 1/2	.	5 1/2
18	13	50	9	.	4	50	3	.	1	50	.	3	.	5
16	12	.	8	.	4	.	2	66 2/3	1	33 2/3	.	34	.	4 1/2
14	10	50	7	.	3	50	2	33 1/3	1	16 2/3	.	27	.	3 3/4
12	9	.	6	.	3	.	2	.	1	.	.	23	.	3 1/3
10	7	50	5	.	2	50	1	66 2/3	.	83 1/3	.	19 1/2	.	2 2/3
9	6	75	4	50	2	25	1	50	.	75	.	1[illegible] 1/2	.	2 1/2
8	6	.	4	.	2	.	1	33 1/3	.	66 2/3	.	15 1/2	.	2 1/4
7	5	25	3	50	1	75	1	16 2/3	.	58 1/3	.	13 1/2	.	2
6	4	50	3	.	1	50	1	.	.	50	.	11 1/2	.	1 2/3
5	3	75	2	50	1	25	.	83 1/3	.	41 2/3	.	9 1/2	.	1 1/2
4	3	.	2	.	1	.	.	66 2/3	.	33 1/3	.	7 3/4	.	1
3	2	25	1	50	.	75	.	50	.	25	.	5 3/4	.	2/3
2	1	50	1	.	.	50	.	33 1/3	.	16 2/3	.	3 3/4	.	1/2
1	.	45	.	50	.	25		16 2/3	.	8 1/3	.	2	.	1/4

MIARY I WAGI METRYCZNE.

I. Miara długości. Jednostkę tworzy *metr* (m) = 0.527916 sążniom = 3 stopom 1 calowi 11.58 liniom = 1.286077 łokc.

10 metrów	= 1 Dekametrowi	(Dm)
100 „	= 1 Hektometrowi	(Hm)
1000 „	= 1 Kilometrowi	(Km)
1/10 metra	= 1 decymetrowi	(dm)
1/100 „	= 1 centymetrowi	(cm)
1/1000 „	= 1 milimetrowi	(mm)

II. Miara powierzchni. Jednostkę tworzy *metr kwadratowy* (m^2). Jako miara powierzchni pól i lasów służy Dekametr kwadratowy, czyli *Ar* (a) i Hektometr kwadratowy, czyli *Hektar* (ha).

III. Miara objętości. Jednostkę tworzy *litr* (l) = 0.7068515 garnc = 0.01626355 mierzyc.

100 litrów = Hektolitrowi (hl) = 1.767129 wiader. — Litr służy jako miara objętości dla płynów, hektolitr dla materyj stałych.

IV. Waga metryczna. Jednostkę tworzy kilogram (kg) = 1.785523 funt. austr. = 2.442 funt. ros. = 2 funt. celn.

1000 kilogramów = 1 tonnie (t) = 2000 funt. celn.

100 kilogramów = 1 cetnarowi metrycznemu (q) = 178.55 funt.

MIARY I WAGI ROSYJSKIE.

Miary długości. 1 wiorsta = 500 sażeniom = mtr. 1066.78; 1 sążeń (sażeń) = 2 m 134; 1 arszyn = 1/3 sażenia = mtr. 0.711; 1 werszok = 1/48 sażenia = 44 mm; Stopa = m. 0.305.

Miary powierzchni. Desiatina — 2400 sażeniom kwadr. = 409.25 arom.

Miary objętości. Sażen kubiczny = 9.712 metrom kub.; arszyn kub. = 0.36 mtr. kub. *Dla płynów*: 1 beczka = 40 wiadrom = 391 litrom; 1 wiadro = 12.299 litrom; sztof = 1/8 wiadra = 1.537 lirom; 1 kruszka = 1/10 wiadra = 1·230 litrom; czarka = 1/100 wiadra = 0.123 litrom; 1 czetwiert = 8 czetwerykom = 209.902 litrom; 1 garniec = 1/8 czetwerika = 3.280 litrom.

Wagi. 1 funt = 3 zołotnikom = 12.7968 gramom; 1 łut = 3 zołotnikom = 12.7968 gramom; 1 doli = 0.044 gr.; 1 tona okrętowa = 4800 funtom = 1965 kilogr.; 1 berkowiec = 400 funtom = 163.805 kilogr.; 1 pud = 40 funtom = 16.380 kgr.

MIARY I WAGI ANGIELSKIE.

Miary długości. 1 mila ang. = 1760 yardom = m. 1609.315; yard = 0.914 metrom; stopa = 1/3 yarda = 0.305 metr.; 1 cal = 25 mm.

Miary powierzchni. 1 akr = 4840 yardom kwadr. = 4046.71 metr. kwadr.; 1 yard kwadr. = 0.8361 metr. kwadr.; 1 stopa kwadr = 0.0929 metr. kwadr.

Miary objętości. 1 tonna = 1.132 metr.^{3}; 1 stopa kubiczna = 28.315 decimetrom^3, *Dla płynów*: 1 tonna = 252 galonom = 1149 litr.; 1 kwarter = 64 gallon. = 290.7 litr.; 1 baryłka = 36 gall. = 163 litr.; 1 buszel = 8 gall. = 36.36 litr.; 1 sack (worek) = 24 gall. = 109 litr.; gallon = 4.343 litr.; 1 kwarta = 1/4 gall. = 1.136 litr.

Wagi. 1 tonna = 1016.048 kilogr.; 1 kwintal = 50.802 kgr.; 1 funt = 453.593 gramów

MIARY PRACY SIŁ.

Praca wyraża się w kilogramometrach (kgm); 1 kilogramometr jest pracą potrzebną do podniesienia ciężaru 1 kg. do wysokości 1 m. Jednostką do mierzenia pracy maszyn jest siła 1 konia, (H. P.) przedstawiająca pracę 75 kgm. na sekundę. Jednostką dla przyrządów elektrycznych jest watt, który równa się 100/981 czyli około 1/10 kgm. Wielościami jego są hektowatt i kilowatt. Siła zdolna nadać szybkość 1 cm. masie 1 gr. w 1 sekundzie nazywa się jako jednostka „Dyną".

SKALE CIEPŁOMIERZY.

Réaumur'a — Celsius'a — Fahrenheit'a zachowują się jak 4 : 5 : 9.

Réaumur'a ciepłomierz (w państwach austryackiem i niemieckiem używany). Pkt marznięcia = 0°; Pkt wrzenia = 80°.

Celsius'a ciepłomierz. (We Francyi i przy wszystkich pracach naukowych używany). Pkt marznięcia = 0°; Pkt wrzenia = 100°.

Fahrenheit'a ciepłomierz. (W Anglii i Ameryce używany). Pkt marznięcia = 32°; Pkt wrzenia = 217°.

De l'Isle'go ciepłomierz. (W Rosyi używany). Pkt marznięcia = 150°; Pkt wrzenia = 0°.

PORÓWNANIE STOPNI CIEPŁOTY

wedle rozmaitych termometrów: Reaumura, Celsiusa i Fahrenheita.

Reaum.	Celsiusa	Fahrenheita	Reaum.	Celsiusa	Fahrenheita	Reaum.	Celsiusa	Fahrenheita	Reaum.	Celsiusa	Fahrenheita
0	0·00	32·00	21	26·25	79·25	41	51·25	124·25	61	76·25	169·25
1	1·25	34 25	22	27·50	81·50	42	52·50	126·50	62	77·50	171 50
2	2·50	36·50	23	28·75	83·75	43	53·75	128·75	63	78·75	173·75
3	3·75	38·75	24	30·00	86·00	44	55·00	131·00	64	80·00	176·00
4	5·00	41·00	25	31·25	88·25	45	56·25	133·25	65	81·25	178·25
5	6·25	43·25	26	32·50	90·50	46	57·50	135·50	66	82·50	180·50
6	7·50	45·50	27	33·75	92·75	47	58·75	137·75	67	83·75	182·75
7	8·75	47·75	28	35·00	95·00	48	60·00	140·00	68	85.00	185·00
8	10·00	50·00	29	36·25	97·25	49	61·25	142·25	69	86·25	187·25
9	11·25	52·25	30	37·50	99·50	50	62·50	144·50	70	87·50	189·50
10	12·50	54 50	31	38·75	101·75	51	63·75	146·75	71	88·75	191·75
11	13·75	56·75	32	40·00	104 00	52	65·00	149·00	72	90·00	194·00
12	15·00	59·00	33	41·25	106·25	53	66·25	151·25	73	91·25	196·25
13	16·25	61·25	34	42·50	108·50	54	67·50	153·50	74	92·50	198·25
14	17·50	63·50	35	43·75	110·75	55	68·75	155·75	75	93 75	200·75
15	18·75	65·75	36	45·00	113·00	56	70·00	158·00	76	95·00	203·00
16	20·00	68·00	37	46·25	115·25	57	71·25	160·25	77	96·25	205·25
17	21·25	70·25	38	47·50	117·50	58	72·50	162·50	78	97·50	207·50
18	22·50	72·50	39	48·75	119·75	59	73·75	164·75	79	98·75	209·75
19	23·75	74·75	40	50·00	122·00	60	75·00	167·00	80	100·00	212·00
20	25·00	77·00									

MIARY UŻYWANE W ŻEGLUDZE MORSKIEJ.

Podstawą miar długości, używanych w żegludze morskiej jest kwadrant (1/4 część) południka czyli na krótszego łuku, przebiegającego przez bieguny. Jako długość kwadrantu przyjęto 10 milionów metrów.

Kwadrant południka = 90 stopniom = 5400 minutom szerokości geograficznej. 1 minuta szer. geogr. = 1 mili geograficznej (morskiej).

1 mila geograficzna równa się zatem 10,000.000 : 5.400 = 1852 metrom.
1 statute mile ang. = 1609 m.
1 lieue franc. = 4444 m.
1 leaugue ang. = 5556 m.
1 lieue marine franc. = 5556 m.
1 legua maritima hiszp. = 5556 m.
1 legoa portugalska = 6173 m.
1 sömill duńska = 7407 m.
1 mil. szwedzka = 10.688 m.
1 mil. norwegska = 11.295 m.
1 wiorsta rosyjska = 1067 m.

Węzeł morski (Knot) jest synonimem geograficznej mili. Okręt, robiący 20 węzłów na godzinę, idzie tak szybko, jak pociąg robiący 61½ kilometrów na godzinę (w Austryi pociąg pospieszny).

Długość kablu = 1/10 części mili geograficznej = 185 metrów.

We Francyi długość kablu = 200 m.

W Holandyi długość kablu = 225 m.

Głębokość morza podaje się w sążniach (fathom). 1 sążeń = 1·83 metr.

1 ang. „register. ton“ miara pojemności okrętów = 100 angielskim stopom³ = 2·833 m³.

1 metr. sześcien. = 0·353 ang. register tony.

1 ang. tona (miara wagi) = 2240 ang. funtom = 1016 kgr.

1 ang. tona (miara objętości) = 50 stopom ang³. = 1·13 m³.

1 tona rosyjska = 6 berkowcom = 60 pudom = 983 kgr.

1 tona zwykła = 1000 kgr.

TABELA PORÓWNAWCZA MIAR I WAG

francuskich, polskich i rosyjskich, oraz dawnych austryackich i pruskich.

Miary długości. *a) drobniejsze:*

	Milim.	Cale austr.	Cale rosyjs.	Cale pruskie	Cale polskie
Austrya. Stopa wiedeńska = 12 calom = 144 liniom	316·08	12·—	12·44	12·12	13·17
Francya. Metr = 10 decimetrom = 100 centimetrom = 1.000 milimetrom	1000·—	3 ·96	39·37	38·28	41·66
Polska. Stopa = 12 calom = 144 liniom	288·—	8·04	11·34	29·92	12·—
Prusy. Stopa = 12 calom = 144 liniom	313·85	11·92	12·2[illegible]	12·—	13·07
Rosya. Arszyn = 28 calom (16 werszkom)	711·19	21·33	28·—	27·01	29·63

b) drożne:

	Metry	Sąż. wied.	Sąż. ros.	Pręty pruskie	Sąż. polskie
Austrya. Mila austryacka = 4.000 sążniom	7585·94	4000·—	3550·—	2672·30	4389·4
Francya. Kilometer = 1.00 metrom	1000·—	527·20	468·7	2[illegible]0·—	578·7
Polska. dawna mila polska = 8 staj	8534·2	4437·78	4000·—	2218·80	4932·—
Polska. mila polska pocztowa = 7 wiorstom	7467·7	3883·15	3500·—	1912·30	4319·—
Prusy. Mila = 24.000 stopom = 2.000 prętom	7532·48	3971·5	3464·94	2000·—	4142·8
Rosya. Wiorsta = 500 sążniom	1066·8	547·34	[illegible]00·—	377·30	617·8
Mila angielska. = 1.760 yardom	1609·4	848·52	754·1	418·40	931·3
Mila morska (włoska) = 1/60 stopnia równik.	1855·1	976·50	868·2	508·32	1073·5
Mila geograficzna = 1/15 stopnia równikowego	7420·4	3905·6	3471·8	1928·30	4294·—

Miary powierzchni.

	Hektary	Morgi wied.	Dzies.	Morg. magd.	Morgi polskie
Austrya. Morg wiedeński = 1.600 sążniom kw.	0·57556	1·0000	0·6285	2·1600	1·02757
Francya. Hektar = 100 arom	1·000	1·7377	0·9153	3·0200	1·78612
Polska. Morg nowopolski	0·55987	0·5117	0·5487	1·9930	1·00007
Prusy. Morg magdeb. (pruski) = 180 prętom kw.	0·25532	0·4440	1·2337	1·0000	0·45603
Rosya Desiatyna praw. = 2.400 sążniom kw.	1·00250	1·8980	1·0000	3·8237	1·45125
Rosya Desiatyna ekon. = 3.100 sążniom kw.	1·35675	2·4764	1·3333	5·0986	2·42960

Miary objętości. *a) płynów:*

	Litrów	Wiadro [Eimer] austr.	Wiadro rosyj.	Wiadro pruskie	Wiadro polskie
Austrya. Wiadro (Eimer) 40 garncy (Maas) = 80 półgarnc. Halb. = 160 Seidel = 325 Pfiff.	56·589	1·000	4·720	0·823	14·503
Francya. Hektolitr = 100 litrom	100·000	1·767	8·130	14·000	25·000
Polska. Garniec = 4 kwartom = 16 kwaterkom	4·000	0·028	0·325	6·560	1·000
Prusy. Wiadro (Eimer) = 2 ankrom = 60 kwartom;	68·701	1·215	5· 90	9·[illegible]18	17·175
Prusy. 1 kwarta pruska	1·145	0·019	0·093	0·160	0·186
Rosya. Wiadro = 10 sztofom = kružkom = 100 czarkom	12·289	0·217	1·000	0·172	3·072

b) zbóż:

	Hektolitrów	Mierzyc austr.	Czetw. ros.	Szefle pruskie	Korce polsk.
Austrya. Mierzyca (Metzen) = 4 ćwierciom (Viertel) = 16 garncom (Massel)	1·614	1·000	0·293	1·118	0·480
Francya. Hektolitr = 100 litrom	1·000	1·626	0·476	1·820	0·781
Polska. Korzec = 4 ćwierciom = 32 garncom	1·280	2·073	0·610	2·239	1·000
Prusy. Szefel = 4 Wirtelom = 16 macom	0·549	0·893	0·261	1·000	0·429
Rosya. Czetwert' = 2 ośminom = 4 pniokom = czetwerykom = 64 garncom	2·097	0·426	1·000	3·831	1·638

W a g i.

	Kilogr.	Funt. austr.	Funt. rosyjs.	Funt. prus.	Funt polski
Austrya. Funt wied. = 32 łutom = 128 kwintlom	0·560	1·000	1·867	1·120	1·381
Francya. Kilogram = 10 Hektogramom = 100 Dekagr. = 1.000 gramom	1·000	1·786	2·442	2·000	2·466
Polska. Funt = 32 łutom (1 łut = 46 drachmom, 1 drachma = 8 skrupułom)	0·405	0·720	0·999	0·810	1·000
Prusy. Funt = 30 łutom = 300 kwintlom	0·500	0·893	1·221	1·000	1·133
Rosya. Funt = 32 łutom = 28 złotnikom = 9.216 dolom	0·409	0·731	1·000	0·819	1·009

ZAMIANA WALUTY KORONOWEJ NA INNE AUSTRYACKIE I OBCE.

Koron	Frank. w złocie	Marek niem. zł.	Rubli	Suwerynów	Dukatów	Złotych gulden.	złr. i ct. w. austr.
1	1·05	0·85	0·39	0·04	0·09	0·42	0·50
10	10·50	8·50	3·94	0·42	0·89	4·20	5·—
20	21·01	17·01	7·87	0·83	1·77	8·40	10·—
30	31·51	25·51	11·81	1·25	2·60	12 60	15·—
40	42·02	34·01	15·75	1·67	3·54	16·80	20·—
50	52·52	42·52	19·69	2·08	4·43	21·—	25·—
60	60·53	51·02	23·62	2·50	5·31	25·20	30·—
70	73·53	59·52	26·86	2·92	6·20	29 40	35·—
80	84·03	68·03	31·50	3·33	7·09	33·60	40·—
90	94·54	76·53	35·43	3·75	7·97	37·80	45·—
100	105 04	85 03	39·37	4·17	8·86	42·—	50·—
200	210·08	170·07	78·74	8·33	17·71	84·—	100·—
500	525·21	425·17	196 85	20·83	44·29	210·—	250·—
1000	1050·42	850·34	393·70	41·67	88·57	420·—	500·—

ROZDZIAŁ XV-A. RÓŻNE INFORMACYE.

TABELA PORÓWNAWCZA CZASU.

Z uderzeniem godz. 12 w południe w	w s k a z u j e z e g a r w									
	Berlinie	Hamburgu	Konstantynopolu	Lwowie	Londynie	Madrycie	Paryżu	Petersburgu	Warszawie	Wiedniu
Berlinie . .	12	11^{46}	1^{2}	12^{43}	11^{6}r	10^{52}	11^{16}	1^{8}w	13^{31}	12^{12}
Hamburgu . .	12^{14}	12	1^{16}	12^{56}	11^{20}	11^{5}	11^{30}	1^{22}	12^{45}	12^{25}
Konstantynop. .	10^{58}	10^{44}	12	11^{40}	10^{4}r	9^{49}r	10^{14}	12^{6}	11^{29}	11^{9}
Lwowie . . .	11^{18}	11^{4}	12^{20}	12	10^{24}	10^{9}	10^{34}	12^{26}	11^{49}	11^{29}
Londynie . . .	12^{54}	12^{40}	1^{56}	1^{36}	12	11^{45}	12^{10}	2^{2}	1^{26}	1^{5}
Madrycie . . .	1^{8}	12^{55}	2^{11}	1^{51}	12^{15}	12	12^{25}	2^{17}	1^{41}	1^{20}
Paryżu . . .	12^{43}	12^{30}	1^{46}	1^{26}	11^{50}	11^{35}	12	1^{52}	1^{16}	12^{55}
Petersburgu . .	10^{52}	10^{38}	11^{54}	11^{34}	9^{58}	9^{43}	10^{8}	12	11^{23}	11^{4}
Warszawie . .	11^{29}	11^{15}	12^{31}	12^{11}	10^{35}	10^{20}	10^{45}	12^{37}	12	11^{41}
Wiedniu . . .	11^{48}	11^{34}	12^{50}	12^{30}	10^{54}	10^{39}	11^{4}	12^{56}	12^{19}	12

Barwy wyłogów i wypustek w uniformach rozmaitych gałęzi służby państwowej.

Barwa amarantowa: Prezydent ministrów i ministrowie.

Barwa ciemno-zielona: urzędnicy biur ministeryalnych, Trybunału państwa, Trybunału administracyjnego i Najw. Trybunału rachunkowego.

Barwa buraczkowa: urzędnicy, podlegający ministerstwu spraw wewn. i ministerstwu obrony kraj.

Barwa pomarańczowa: urzędnicy, podlegający ministerstwu handlu i ministerstwu kolei państw.

Barwa fioletowa: urzędnicy, podlegający ministerstwu sprawiedliwości.

Barwa jasno-zielona: urzędnicy, podlegający ministerstwu skarbu.

Barwa niebieska: urzędnicy, podlegający ministerstwu oświaty i wyznań.

Barwa bronzowa: urzędnicy, podlegający ministerstwu rolnictwa.

ADOLF SILBERSTEIN, optyk i mechanik

we Lwowie, ul. Karola Ludwika l. 9 (róg ul. Sykstuskiej)

Największy wybór po najtańszych cenach: okularów, cwikierów, lornetek ręcznych, sztucznych oczu ludzkich, lornetek teatralnych, binokli wojskowych, dalekowidzów, barometrów metalowych, ciepłomierzy, alkoholometrów, sacharometrów, wag do wódki, cukru, piwa, octu, mleka, nafty, wina, ługu. Latarnie magiczne, modele parowych i elektrycznych motorów, mikroskopy, szkła powiększające (lupy), zwierciadła zwiększające, kompasy, zegary słoneczne, manometry i armatury do kotłów parowych, rurki dą wodowskazów. **Największy skład!** Instrumenty niwelacyjne, stoliki pomiarowe, barometry do oznaczania wysokości, astrolabia, cyrkle kompletne czyli reiszeigi, libelle, taśmy miernicze, calówki, piony, rozmaite maszyny indukcyjne z prądem stałym i przerywanym, rozmaite bateryе elektryczne. Dzwonki elektryczne do mieszkań i domów, jakoteż urządzenia telefoniczne wykonywam pod gwarancyą w miejscu i na prowincyi. Naprawy przyrządów optycznych, mechanicznych i elektrycznych dzwonków wykonywam **tanio i sumiennie.** 6062

MAGAZYN

KONFEKCYI DAMSKIEJ

pod firmą

Oskar Heller i Piotr Segall

Lwów, Hotel George'a

poleca

oryginalne modele paryskie i angielskie:

Żakiety, zarzutki, hawełoki, płaszcze i peleryny gumowe, kostyumy angielskie i wielki wybór bluzek. 6129

Wszelkie zamówienia wykonywa się w jak najkrótszym czasie.

Darmo

otrzyma każdy na żądanie nasz

Interesujacy Katalog Nowości

z przeszło

2.000 rysunków

niezbędny przy zakupie wszelkiego rodzaju artykułów codziennego użytku i **interesujących nowości.** Pocztówka z dokładnym adresem wystarcza, poczem **wysyła franko:**

„Interesujący Katalog Nowości"

firma

Henryk Kertész, Wiedeń

I., Wollzeile 34-23.

6010

LUDWIK TYROWICZ

we Lwowie, ulica Piekarska l. 95

= PRACOWNIA RZEŹBIARSKO-KAMIENIARSKA =

oraz siłą elektryczną pędzone pierwsze w kraju

szlifiernia i tokarnia dla kamieni, granitów, marmurów, labradorów, syenitów i alabastrów

poleca: 1. Wszelkie roboty cmentarne, jak pomniki, grobowce, tablice pamiątkowe i t. d.; 2. Wszelkie budowlane roboty dla prywatnych i publicznych budynków; 3. Roboty tokarskie z powyższych gatunków kamieni; 4. Marmury meblowe i posadzki marmurowe i obkładania ścian lub schodów; 5. Skład swój z gotowemi pomnikami granitowemi i kamiennemi; 6. Skład wszelkich surowców. 6142

WSZELKIE KOSZTORYSY BEZPŁATNIE.

Nieuleczalne.

— Dlaczego panna Eulalja każe sobie twarz malować?
— Ma chroniczne cierpienie zęba.
— No, to nie może go dać wyrwać?
— A nie!... Jest to bowiem „ząb czasu“!

Z sali sądowej.

Sędzia. Skazani jesteście na 20 lat więzienia. Czy macie jeszcze co do powiedzenia?
— Owszem: proszę zawiadomić żonę, żeby dziś z obiadem nie czekała.

Makarowski i Sp.

Skład farb, pokostów, lakierów

ARTYKUŁÓW GOSPODARCZYCH, BUDOWLANYCH, TOALETOWYCH, PRZYBORÓW ARTYSTYCZNO-MALARSKICH

ORAZ 6269

Handel materyałów

Lwów, Sykstuska l. 2.

RUPTUROWYCH!

NIE MA WIĘCEJ CIERPIEŃ

NIE MA WIĘCEJ CIERPIEŃ

Nie ma więcej cierpień rupturowych

Dokładne ...... i szczególne objaśnienia

za nadesłaniem zwrotnej marki pocztowej

przesyła bandażysta

S. MITTELMANN

CZERNIOWCE (Bukowina). ul. Pańska 19.

RUPTUROWYCH! 6031

SZYMON MAŁOCHLEB

KONCESYONOWANY

Zakład Studniarski

we Lwowie, ul. Gródecka l. 143

6120

wykonywa we Lwowie i na prowincyi:

studnie kopane i wiercone zwykłe, tudzież większych rozmiarów dla centralnych stacyj elektrycznych, browarów, gorzelń, tartaków i tym podobnych zakładów.

Uskutecznia otwory wiertnicze od 50 centymetrów średnicy i niżej — tudzież wszelkie roboty w zakres studniarstwa wchodzące — oraz dostarcza pomp wszelkich systemów

po najprzystępniejszych cenach.

Barwy państw i krajów austro-węgierskiej Monarchii.

Cesarstwo austryackie: barwa czarno-żółta.
Królestwo węgierskie: barwa czerwono-biało-zielona.
Bośnia i Hercegówina: niebiesko-czerwono-biała.
Bukowina: niebiesko-czerwona.
Austrya Dolna: niebiesko-złota.
„ Górna: czerwono-złoto-biała.
Chorwacya: (Kroacya) biało-czerwona.
Dalmacya: niebiesko-złota.
Friaul: niebiesko-złota.
Galicya: niebiesko-czerwono-złota.
Ilirya: niebiesko-złota.
Istrya: niebiesko-czerwono-złota.
Karyntya: złoto-czerwono-biała.
Kraina: biało-niebieska.
Lodomerya: (Ruś) niebiesko-biało-czerw.
Morawy: złoto-czerwono-niebieska.
Salzburg: złoto-czerwono-biała.
Serbska Wojewodyna: biało czerwono-niebieska.
Siedmiogród: niebiesko-czerwono-złota.
Slawonia: niebiesko-biało-zielona.
Styrya: biało-zielona.
Śląsk: złoto-czarna.
Tyrol: biało-czerwona.
Tryest: złoto-czerw.-biało-czarna.
Windyjski powiat: biało-czarno-czerw.
Wiedeń: czerwono-biała.

BARWY KRAJOWE POSZCZEGÓLNYCH PAŃSTW.

Anglia: zob. Wielka Brytania.
Anhalt: biało-zielona.
Argentyna: niebiesko-biało-niebieska.
Baden: czerwono-żółta.
Bawarya: biało-niebieska.
Belgia*: czarno-czerwono-złota.
Boliwia: żółto-czerwono-zielona.
Brazylia: zielono-żółta.
Brema czerwono-biała.
Brunszwik: niebiesko-żółta.
Bułgarya: biało-zielono-czerwona.
Chile: biało-niebiesko-czerwona.
Chiny: żółta.
Czarnogóra: (Montenegro) czerwono-biała.
Dania: czerwono-biało-czerwona.
Egipt: czerwono-biał
Equador: żółto-niebiesko-czerwona.
Francya*: czerwono-biało-niebieska.
Grecya: biało-niebieska.
Gwatemala: czerwono-biało żółto-niebies.
Haiti: niebiesko-czerwona.
Hamburg: czerwono-biała.
Hawaii: biało-czerwono-niebieska.
Hesya: biało-czerwona.
Hiszpania: czerwono-żółta.
Honduras: niebiesko-biało-czerwona.
Japonia: fioletowo-biała.
Kolumbia: żółto-niebiesko-czerwona.
Kostarika: niebiesko-biało-czerwona.
Liberia: czerwono-biało-niebieska.
Liechtenstein: żółto-czerwona.
Lippe: czerwono-żółta.
Lubeka: biało-czerwona.
Luksemburg: czerwono-biało-niebiesko-biała.
Maroko: zielono-żółto-zielona.
Mecklenburg-Strelitz i Schwerin: nieb.-żółto-czerw.
Meksyk*: zielono-biało-czerw.
Monaco: czerwono-biała.
Nicaragua: niebiesko-biało-czerwona.
Niderlandy: czerwono-biało-niebieska.
Niemcy: czarno-biało-czerwona.
Norwegia: czerwono-biało-niebieska.
Oldenburg: niebiesko-czerwona.
Oranje: żółto-biała.
Papieska: biało-złota.
Paraguay: czerwono-biało-niebieska.
Persya: zielono-biało-żółta.
Peruwia*: czerwono-biało-czerwona.
Polska: czerwono-biała.
Poznańskie Wielkie Księstwo ma barwę w roku 1896 przez Prusaków zmienioną z czerwono-białego koloru na biało-czarno-białą.
Portugalia: biało-niebieska.
Prusy: czarno-biała.
Reuss, obie linie: czarno-czerwono-żółta.
Rosya: niebiesko-czerwono-biała.
Rumunia*: niebiesko-żółto-czerwona.
Ruska: niebiesko-biało-czerwona.
Saksonia: biało-zielona.
Sachsen-Altenburg, Coburg-Gotha i Meiningen: biało-zielona.
Sachsen-Weimar: czarno-zielono-żółta.
San Domingo: niebiesko-biało-czerwona.
San Marino: niebiesko-biała.
San Salvador: niebiesko-biało-czerwona.
Schaumburg-Lippe: niebies.-czerw.-biała.
Schwarzburg-Rudolstadt i Sondershausen: niebiesko-biała.
Serbia: niebiesko-czerwono-biała.
Siam: czerwono-biała.
Stany Zjednoczone Ameryki Północnej: czerwono-białc-niebieska.
Szwajcarya: czerwono-biała.
Szwecya: niebiesko-żółta.
Tunis: żółto-zielona.
Turcya: czerwono-zielona.
Uruguay: biało-niebiesko-biała.
Waldeck: czarno-czerwono-złota.
Wenezuela: żółto-niebiesko-czerwona.
Wielka Brytania i Irlandya: czerwono-żółto-niebieska.
Wirtembergia: czerwono-czarna.
Włochy*: czerwono-biało-zielona.

* W kierunku pionowym, wszystkie inne barwy w kierunku poziomym.

POCZET HISTORYCZNYCH KRÓLÓW POLSKICH

(Od Mieczysława I. do Stanisława Augusta Poniatowskiego).

Piastowie (do r. 1370).

Mieczysław (Mieszko) I. ur. 931 r. um. 992 r. Panował lat 30. (Od r. 962 do r. 992).

Bolesław I. Wielki czyli Chrobry ur. 967 r. um. 1025 r Panował lat 33 (od r. 992 do r. 1025).

Mieczysław II. Gnuśny ur. 990 r. um. 1034 r. Panował lat 9 (od r. 1025—1034).

Kazimierz I. Odnowiciel ur. 1016 r. um. 1058 r. Panował lat 18 (od r. 1040—1058).

Bolesław II Śmiały ur. 1041 r. um. 1081. Panował lat 18 (od r. 1058—1079).

Władysław I. Herman ur. 1043 r. um. 1102 r. Panował lat 23 (od r. 1079—1102).

Bolesław III. Krzywousty ur. 1085 r. um. 1138. Panował lat 37 (od r. 1102 do 1138).

Władysław II. ur. 1104 um. 1159. Panował lat 9 (od r. 1138 do 1146).

Bolesław IV. Kędzierzawy ur. 1127 um. 1173. Panował lat 27 (od r. 1146—1173).

Mieczysław III. Stary ur. 1131 um. 1202. Panował lat 4 (od r. 1173—1177).

Kazimierz II. Sprawiedliwy ur. 1138 um. 1194. Panował lat 17 (od r. 1177 do 1194).

Leszek Biały ur. 1188 um. (zabity) 1227. Panował sam lat 26 (od r. 1194 - 1227 z przerwami).

Władysław III. Laskonogi ur. 1168 um. 1231. Panował lat 4 (od r. 1202—1206).

Bolesław V. Wstydliwy ur. 1221 um. 1279. Panował lat 52, względnie 36 (od r. 1227—1279, względnie od 1243 do 1279) w czasie jego małoletności bowiem sprawowali rządy: *Henryk I. Brodaty* (1231—1238) i *Henryk II. Pobożny* (1238—1243).

Leszek II. Czarny ur. 1250 r. um. 1288. Panował lat 10 (od r. 1279 - 1288).

Henryk Probus (ks. wrocławski) ur. 1248 r. um. 1290. Panował rok 1 (od r. 1289—1290).

Wacław (król czeski) ur. 1272 r. um. 1305. Powołany na tron polski r. 1290 utrzymał się na nim z przerwami do śmierci (1305).

Przemysław I. (ks. Pomorski) ur. 1257 r. um. (zabity) 1296. Panował rok 1 (od r. 1295—1296).

Władysław Łokietek ur. 1260 r. um. 1333. Panował nieprzerwanie lat 27 (od r. 1306—1333).

Kazimierz III. Wielki ur. 1310 um. 1370. Panował lat 37 (od r. 1333—1370).

Dom Andagaweński (1370—1399).

Ludwik (król węgierski) ur. 1326 r. um. 1382. Panował w Polsce lat 12 (1370 do 1382).

Jadwiga ur. 1372 r. um. 1399. Panowała sama lat 3, a z Jagiełłą lat 13 (1383 do 1399).

Jagiellonowie (1386—1572).

Władysław Jagiełło ur. 1348 um. 1434. Panował lat 48 (1386—1434).

Władysław Warneńczyk (równocześnie król węgierski) ur. 1424 um. 1444. Panował lat 10 (1434—1444).

Kazimierz IV. Jagiellończyk ur. 1427 um. 1492. Panował lat 47 (1445—1492).

Jan I. Olbracht ur. 1459 um. 1501 Panował lat 9 (1492—1501).

Aleksander Jagiellończyk ur. 1461 um. 1506. Panował lat 5 (1501 - 1506).

Zygmunt I. Stary ur. 1467 um. 1548. Panował lat 42 (1506—1548).

Zygmunt August ur. 1520 um. 1572. Panował lat 24 (1548—1572).

Królowie elekcyjni z różnych domów. (1572—1795).

Henryk Walezy ur. 1551 um. 1589 Panował w Polsce dwa lata (1573—1575).

Stefan Batory ur. 1533 um. 1586. Panował lat 11 (1575—1586).

Zygmunt III. (zarazem król szwedzki) ur. 1566 um. 1632. Panował lat 45 (1587—1632).

Władysław IV. Waza ur. 1595 um. 1648. Panował lat 16 (1632—1648).

Jan Kazimierz ur. 1609 um. 1672. Panował lat 20 (1648—1668).

Michał Korybut Wiśniowiecki ur. 1638 um. 1673. Panował 4 lata (1669—1673).

Jan Sobieski ur. 1624 um 1696. Panował lat 22 (1674 - 1696).

August II. (elektor saski) ur. 1670 um. 1733. Panował lat 36 z przerwą (1697 do 1733).

Stanisław Leszczyński ur. 1677 um. 1766. Panował 4 lata (1705—1709).

August III. Sas ur. 1696 um. 1763. Panował lat 30 (1733 - 1763).

Stanisław August Poniatowski ur. 1732 um. 1798. Panował lat 31 (1764—1795).

ROZDZIAŁ XVI. PORADNIK PRAWNICZY.

WYCIĄG Z AUSTRYACKIEJ USTAWY HANDLOWEJ.

Art. 4. Jako kupca uważać należy tego, kto się trudni czynnościami handlowemi w celach zarobkowania.

Art. 12. W każdym sądzie handlowym ma być utrzymywany **rejestr handlowy**, w którym uskuteczniać się ma wpisy kodeksem handlowym nakazane.

Art. 15. **Firma** kupca jest to nazwisko, pod którem tenże prowadzi handel i którem się w handlu podpisuje.

Art. 19. Każdy kupiec obowiązany jest zgłosić firmę w sądzie handlowym, w którego okręgu znajduje się jego zakład handlowy, a to dla wpisania jej do rejestru handlowego; ma on ją podpisać wobec sądu handlowego przy położeniu swego osobistego podpisu lub podać jej podpis w formie wierzytelnej.

Art. 28. Każdy kupiec obowiązanym jest utrzymywać **księgi**, z których poznać można w zupełności jego interesa handlowe i stan majątku. Obowiązany jest przechowywać odebrane listy handlowe oraz zostawiać odpisy wysłanych przez siebie listów handlowych i wpisać je do księgi odpisów w porządku chronologicznym.

Art. 29. Każdy kupiec ma przy zaczęciu swego przedsiębiorstwa spisać swe nieruchomości, wierzytelności i długi, wszelką gotowiznę i inne przedmioty, oznaczyć zarazem wartość tychże przedmiotów i zrobić przy końcu zestawienie, wykazujące stosunek majątku do długów, następnie sporządzać ma w każdym roku takiż **inwentarz** i taki **bilans** swojego majątku.

Jeżeli kupiec ma skład towarów, którego inwentacya skutkiem natury przedsiębiorstwa nie łacno w każdym roku dałaby się uskutecznić, dosyć będzie inwentarz składu towarów co dwa lata sporządzać.

Te same przepisy mają zastosowanie także do spółek handlowych co do majątku spółki.

Art. 30. Inwentarz i bilans ma kupiec podpisać. Jeżeli jest więcej spólników osobiście odpowiedzialnych, mają je podpisać wszyscy.

Inwentarz i bilans mogą być wciągane w przeznaczoną na to księgę lub za każdym razem osobno sporządzane. W tym ostatnim wypadku należy je zebrać i przechować w porządku, w jakim po sobie bez przerwy postępują.

Art. 31. Spisując inwentarz i bilans należy przy wszystkich przedmiotach i wierzytelnościach taką położyć wartość, jaką miały w chwili spisywania.

Wierzytelności wątpliwe ocenić należy według prawdopodobnej ich wartości; wierzytelności zaś, których ściągnąć niepodobna, winny być odpisane.

Art. 32. Do utrzymywania ksiąg handlowych i do innych potrzebnych zapisków używać ma kupiec języka żyjącego i takiegoż pisma.

Księgi mają być oprawione, a każda z nich ma być karta za kartą opatrzona liczbą bieżącą.

W miejscach, które się zwykle zapisuje, nie wolno zostawiać odstępów próżnych. Nie wolno pierwotnej osnowy wpisu przez wymazanie lub w inny sposób nieczytelną uczynić; nie wolno niczego wyskrobać, ani też czynić takich zmian, które ze względu na swą jakość nasuwają wątpliwość, czy je poczyniono w chwili pierwotnego wpisu, czy też dopiero później.

Art. 33. Kupcy obowiązani są zachować księgi handlowe przez dziesięć lat, licząc od dnia ostatniego wpisu w tychże uskutecznionego. Toż samo tyczy się odebranych listów handlowych, oraz inwentarzy i bilansów.

Art. 34. W sporach o rzeczy handlowe między kupcami księgi handlowe porządnie utrzymywane, stanow ą zazwyczaj dowód niezupełny, który uzupełniony być może przysięgą lub innym środkiem dowodowym.

Art. 41. **Prokurantem** jest ten, komu właściciel zakładu handlowego (pryncypał) poruczył prowadzenie handlu w swem imieniu i na swój rachunek, oraz podpisywanie firmy **per procura**.

Art. 42. Prokura upoważnia do wszelkich kroków sądowych i pozasądowych, oraz do czynności prawnych, jakie się z prowadzenia przedsiębiorstwa handlowego wywiązują; zastępuje wszelkie pełnomocnictwo szczególne przez ustawy krajowe wymagane, uprawnia do przyjmowania i odprawiania pomocników handlowych i pełnomocników.

Prokurant wtedy tylko uprawnionym jest do pozbywania lub obciążania nieruchomości, gdy ma do tego osobne umocowanie.

Art. 43. Ograniczenie rozciągłości prokury nie ma skutku prawnego wobec osób trzecich.

Art. 60. Pomocnik handlowy, który doznawszy bez swej winy nieszczęścia nie może z tego powodu przez jakiś czas pełnić swej służby, nie traci przez to prawa do pracy i utrzymania. Prawo do takiej względności służy mu jednak tylko na przeciąg sześciu tygodni.

Art. 61. Stosunek służbowy między pryncypałem (sługą handlowym) może każda ze stron zakończyć z upływem każdego kwartału kalendarzowego za poprzedniem sześciotygodniowem wypowiedzeniem. Jeżeli się umówiono o dłuższy lub krótszy czasokres, lub o krótszy lub dłuższy termin do wypowiedzenia, należy trzymać się umowy.

Art. 62. Z ważnych przyczyn może każda strona żądać rozwiązania stosunku służbowego przed czasem oznaczonym. Ocenienie ważności tych przyczyn pozostawia się uznaniu sędziego.

Art. 271. **Czynnościami handlowemi** są:

1) kupno lub innego rodzaju nabycie towarów lub innych rzeczy ruchomych, papierów publicznych, akcyj lub innych do obrotu handlowego przeznaczonych papierów wartościowych, celem ich odsprzedaży; nie stanowi zaś różnicy, czy towary, lub inne rzeczy ruchome mają być dalej pozbyte w naturze, czy też po obrobieniu lub przerobieniu;

2) podjęcie się dostawy przedmiotów rodzaju pod 1) wskazanego, które podejmujący się w tym celu nabywa;

3) podjęcie ubezpieczenia za premią;

4) podjęcie się przewozu towarów lub podróżnych morzem i pożyczka bodmeryjna;

5) czynności giełdowe.

Art. 272. Czynnościami handlowemi są dalej czynności następujące, jeżeli kto trudni są niemi zarobkowo:

1) podejmowanie się dla innych obrabiania lub przerabiania rzeczy ruchomych, jeżeli przedsiębiorstwo podejmującego się przechodzi zakres prostego rzemiosła;

2) czynności bankierskie lub wekslarskie;

3) czynności komisanta *), spedytora i przewoźnika, tudzież czynności zakładów, przeznaczonych do przewozu osób;

4) pośrednictwo w czynnościach handlowych lub zawieranie tychże dla innych osób; (czynności urzędowe stręczycieli handlowych nie są wszakże tu objęte);

5) czynności nakładowe, tudzież inne czynności handlu księgarskiego lub handlu utworami sztuki; następnie czynności drukarń, o ile ruch tychże przechodzi zakres prostego rzemiosła.

Art. 287. Wysokość odsetek ustawowych, mianowicie odsetek zwłoki, ustanawia się w czynnościach handlowych na sześć od sta rocznie.

Art. 288. Kto ma wierzytelność płatną, pochodzącą z czynności, która po jego stronie jest handlowa, może żądać od niej odsetek od dnia upomnienia się, chyba, że według prawa cywilnego odsetki należą mu się od wcześniejszej jeszcze chwili. Przesłanie rachunku samo przez się, nie uchodzi za upomnienie się.

Art. 290. Kupiec, który w wykonaniu przedsiębiorstwa handlowego kupcowi lub niekupcowi załatwia czynności, lub wyświadcza usługi, ma prawo żądać za to nawet bez poprzedniego układu prowizyi, a nadto jeżeli chodzi o przechowanie, także składowego, podług zwyczajnych taks miejsca. Od swych pożyczek, zaliczek, wydatków i innych nakładów może sobie liczyć odsetki od dnia, kiedy je poniósł lub uskutecznił. Stosuje się to w szczególności także do komisanta i spedytora.

Art. 291. Jeżeli kupiec pozostaje z innym kupcem w stosunku rachunku bieżącego (conto corrente), ten, któremu przy zamknięciu rachunku należy się przewyżka, ma prawo żądać od dnia zamknięcia odsetek od całej ilości przewyżki, choćby w nią w chodziły i odsetki. Zamknięcie rachunku odbywa się raz w rok, o ile między stronami nie ma innego układu.

Art. 294. Uznanie rachunku nie wyklucza dowodu omyłki lub oszustwa w rachunku.

Art 295. Moc dowodowa obligu lub kwitu nie jest zawisła od upływu pewnego przeciągu czasu.

Art. 313. Kupcowi służy prawo dla wierzytelności płatnych, jakie ma do innego kupca z tytułu zawartych między nimi obustronnych czynności handlowych, prawo zatrzymania, (retencyi) na wszelkich rzeczach ruchomych i papierach wartościowych dłużnika, które z wolą tego ostatniego na podstawie czynności handlowych w jego posiadanie przeszły, o ile je ma jeszcze w swem dzierżeniu lub niemi w inny sposób, mianowicie przez spisy towarowe, dowody ładunkowe lub dowody składowe rozporządzać może. Prawo to jednak nie ma miejsca, jeżeliby zatrzymanie przedmiotów było przeciwnem poleceniu udzielonemu przez dłużnika przed oddaniem albo przy oddaniu, lub też przyjętemu przez wierzyciela zobowiązaniu, że postąpi z tymi przedmiotami w pewien oznaczony sposób.

Art. 314. Określone w poprzednim artykule prawo zatrzymania ma miejsce pod wymogami tamże wyrażonymi nawet z powodu wierzytelności niepłatnych:

1) jeżeli do majątku dłużnika konkurs otwarto, lub tenże choćby tylko wypłaty swoje wstrzymał;

---

*) **K o m i s a n t e m** jest ten, kto zawiera czynności handlowe sposobem zarobkowania we własnem imieniu lecz na rachunek dającego zlecenie (komitenta) [Art. 360 u. h.]

2) jeżeli wykonano bezskutecznie egzekucyę na majątek dłużnika.

W tych wypadkach nawet polecenie dłużnika lub przyjęte zobowiązanie do postąpienia z przedmiotami w pewien oznaczony sposób nie przeszkadza prawu zatrzymania, jeżeli okoliczności pod 1) i 2) wskazane dopiero po oddanin przedmiotów lub po przyjęciu zobowiązania zaszły, lub do wiadomości wierzycieli doszły.

Art. 315. Wierzyciel, któremu służy prawo zatrzymania na podstawie art. 313 i 314, obowiązany jest o wykonaniu tego prawa dłużnika bezzwłocznie zawiadomić.

Art. 317. Przy czynnościach handlowych ważność umów **nie zależy** od ułożenia na piśmie lub innych formalności.

Art. 323. Jeżeli kupiec, który otrzymuje zlecenie, pozostaje w stosunkach handlowych z tym, który mu dał zlecenie, alboteż sam oświadczył mu się z gotowością załatwiania takich zleceń, obowiązany jest dać bezzwłocznie odpowiedź, w przeciwnym bowiem razie milczenie jego znaczyć będzie tyle, co podjęcie się zlecenia.

Art. 324. Wykonanie czynności handlowej nastąpić ma w miejscu, które oznaczono w kontrakcie, albo które według natury czynności lub zamiaru kontraktujących uważane być winno za miejsce wykonania. Jeżeli zaś brak tych wskazówek, wykonać ma obowiązany świadczenie w tem miejscu, gdzie w czasie zawarcia kontraktu miał swój zakład handlowy, a w braku zakładu tam, gdzie mieszkał. Jeśli zaś ma być oddaną rzecz oznaczona, która w czasie zawarcia kontraktu z wiedzą kontraktujących znajdowała się w innem miejscu, wówczas nastąpić ma oddanie w temże miejscu.

Art. 325. Gdy chodzi o zapłatę pieniężną, z wyjątkiem atoli wypłaty papierów pozbywalnych przez indos lub na okaziciela opiewających, obowiązany jest dłużnik przesłać wierzycielowi zapłatę na własny koszt i własne niebezpieczeństwo na miejsce, gdzie ten ostatni w chwili powstania wierzytelności miał swój zakład handlowy, a w braku tegoż tam, gdzie wtedy mieszkał, chyba, że co innego wypływa bądź z kontraktu, bądź z natury interesu, bądź w zamiaru kontraktujących. Jednakże wskutek tego przepisu nie zmienia się miejsce, w którem dłużnik według ustawy zobowiązanie swoje wykonać winien (art. 324) ani co do właściwośei sądu ani pod innymi względami.

Art. 326. Jeżeli czas dopełnienia zobowiązania nie jest w umowie oznaczony, może być dopełnienie żądanem i uskutecznionem, każdego czasu, chyba że ze względu na okoliczności lub zwyczaj handlowy, co innego przyjąć należy.

Art. 327. Jeżeli według brzmienia umowy wykonanie ma nastąpić na wiosnę lub w jesieni, lub w czasie, w podobny sposób oznaczonym, rozstrzyga zwyczaj handlowy miejsca wykonania. Jeżeli wykonanie nastąpić ma w środku miesiąca, wówczas 15. dzień tego miesiąca uważa się za czas wykonauia.

Art. 328. Jeżeli wykonanie zobowiązania nastąpić ma z upływem oznaczonego terminu po zawarciu kontraktu, przypada czas wykonania:

1) jeżeli termin oznaczony został na dnie, w ostatnim dniu tego terminu; przy obliczeniu czasu nie wlicza się dnia zawarcia kontraktu; jeżeli termin oznaczonym został na 8 lub 14 dni, rozumie się przez to **całych** 8 lub 14 dni.

2) jeżeli termin oznaczonym został na tygodnie, miesiące, lub na przeciąg czasu kilka miesięcy obejmujący (rok, pół roku, kwartał) w tym dniu ostatniego tygodnia lub miesiąca, który swą nazwą lub liczbą odpowiada dniowi zawarcia kontraktu; jeżeli takiego dnia w ostatnim miesiącu nie ma, wykonanie przypada w ostatnim dniu tego miesiąca.

Wyrażenia „połowa miesiąca“ znaczy tyte co 15 dni. Jeżeli termin wykonania oznaczonym został na jeden lub więcej całych miesięcy i na pół miesiąca, należy te 15 dni liczyć na ostatku.

Art. 329. Jeżeli wykonanie przypada na niedzielę lub święto powszechne, uważa się najbliższy dzień powszedni za dzień wykonania.

Art. 330. Jeżeli wykonanie nastąpić ma w przeciągu pewnego czasu, wówczas musi ono nastąpić **przed** jego wpływem. Jeżeli ostatni dzień terminu przypada na niedzielę lub święto powszechne, wówczas musi nastąpić wykonanie najpóźniej w dniu powszednim bezpośrednio poprzedzającym.

Art. 332. Wypełnienie ma nastąpić i być przyjętem w dniu wypełnienia podczas zwykłej pory załatwiania interesów.

Art. 333. Jeżeli nastąpiło przedłużenie umówionego terminu do dopełnienia zobowiązania, zaczyna się nowy termin w razie wątpliwości w pierwszym dniu po upływie terminu poprzedniego.

Art. 334. We wszystkich przypadkach, w których dzień płatności został oznaczony, ocenić należy podług natury czynności i zamiaru stron umawiających się, czy tenże tylko na korzyść jednego z kontrahentów ustanowiony został. I wtenczas, gdy dłużnik stosownie do tego uprawnionym jest zapłacić przed dniem

płatności, nie ma on przecież prawa odciągać dyskontu bez zezwolenia wierzyciela, o ile go do tego nie upoważnia umowa lub zwyczaj handlowy.

Art. 335. Jeżeli kontrakt nie zawiera bliższego oznaczenia jakości i dobroci towaru, zobowiązany winien dostarczyć towaru handlowego w **średnim** gatunku i **średniej** dobroci.

Art. 336. W razie wątpliwości przyjmuje się za odpowiadające umowie tę miarę, wagę, stopę i gatunek monety, dalej ten sposób obliczenia czasu tudzież odległości, jakie są przyjęte w miejscu, gdzie umowa ma być wykonaną. Jeżeli umówiony gatunek monety w miejscu zapłaty nie jest w obiegu, albo jest tylko walutą rachunkową, wówczas suma może być zapłaconą w monecie krajowej według wartości w czasie płatności, chyba że użyciem wyrazu „rzeczywiście" (effectiv) lub podobnego dodatku wyraźnie zastrzeżono wypłatę w gatunku monety wymienionym w umowie.

Art. 339. Kupno za obejrzeniem lub wypróbowaniem zawiera się pod warunkiem od woli kupującego zawisłym, iż kupujący towar obejrzy lub wypróbuje i za dobry uzna. Warunek ten w razie wątpliwości jest zawieszającym. Dopóki kupujący nie uznał towaru za dobry, nie jest kupnem związany. Sprzedawca przestaje być związanym, jeżeli kupujący nie uznał towaru za dobry aż do upływu umówionego terminu, lub zwyczajem miejscowym ustalonego. W braku umówionego lub zwyczajem miejscowym ustalonego terminu może sprzedawca wezwać kupującego po upływie czasu stosownie do okoliczności, aby się oświadczył; przestaje być związanym, jeżeli kupujący nie oświadczył się zaraz po wezwaniu. Jeżeli towar sprzedany za obejrzeniem lub wypróbowaniem został już oddany do obejrzenia lub wypróbowania, natenczas milczenie kupującego aż do upływu terminu lub po wezwaniu, znaczy tyle co uznanie dobroci.

Art. 340. Kupno według próby lub wzoru zawartem jest bezwarunkowo, ale pod obowiązkiem ze strony sprzedawcy, aby towar opowiadał próbie lub wzorowi.

Art. 341. Kupno na próbę jest kupnem bezwarunkowem z dodaniem pobudki.

Art. 342. Co do miejsca wykonania zobowiązania ze strony sprzedawcy i kupującego mają zastosowanie przepisy Art. 324.

O ile w tych przepisach nie ma innego postanowienia, następuje oddanie towaru w miejscu, gdzie sprzedawca miał w czasie zawarcia kontraktu swój zakład handlowy, a w braku zakładu tam, gdzie mieszkał.

Wszelako, jeżeli sprzedaną została rzecz oznaczona, która w czasie zawarcia umowy z wiedzą kontraktujących znajdowała się w innem miejscu, oddanie nastąpić ma w temże miejscu. Cena kupna ma być zapłacona przy oddaniu, o ile się to nie sprzeciwia naturze czynności, umowie, lub zwyczajowi handlowemu.

Art. 343. Dopóki kupujący nie dopuszcza się zwłoki w odebraniu towaru, winien sprzedawca przechować go ze starannością porządnemu przemysłowcowi właściwą. Jeżeli kupujący staje się winnym zwłoki w odebraniu towaru, może sprzedawca złożyć towar na koszt i niebezpieczeństwo kupującego w publicznym domu składowym, albo u trzeciego. Może także za poprzedniem zagrożeniem dać towar publicznie sprzedać; jeżeli towar ma cenę giełdową lub targową, wolno po poprzedniem zagrożeniu sprzedać towar nawet niepublicznie za cenę bieżącą, a to przez stręczyciela handlowego, w braku zaś tego przez urzędnika upoważnionego do odbywania licytacyi. Jeżeli towar narażonym jest na zepsucie, a zwłoka niebezpieczną, nie potrzeba poprzedniego zagrożenia. O wykonaniu sprzedaży winien sprzedawca, o ile możności, zaraz zawiadomić kupującego; gdyby tego zaniechał, będzie obowiązany do wynagrodzenia szkody.

Art. 345. Po oddaniu towaru spedytorowi, przewoźnikowi lub innej osobie do przewiezienia go przeznaczonej, niebezpieczeństwo, w jakieby towar popadł, spada na **kupującego**. Jeżeli jednak kupujący dał szczególną wskazówkę co do sposobu przesyłki, a sprzedawca bez naglącego powodu od tego odstąpił, wówczas ten ostatai odpowiada za wynikłą stąd szkodę. Niebezpieczeństwo, na jakie towar narażony jest w drodze, spada na sprzedawcę w tym razie, jeżeli stosownie do umowy dostarczyć ma towaru w tem miejscu, do którego się towar przewozi, tak, że to miejsce uważa się dla niego za miejsce wykonania umowy. Z tego, że sprzedawca wziął na siebie zapłatę kosztów przesyłki lub wydatków z nią połączonych nie wynika jeszcze samo przez się, by miejsce, dokąd się towar przewozi, stanowiło dla sprzedawcy miejsce wykonania.

Art. 347. Towar z innego miejsca nadesłany ma kupujący bezzwłocznie po odstawie zbadać, o ile to jest możliwem według porządnego toku czynności, a jeżeliby się okazało, że towar nie odpowiada umowie lub ustawie, ma o tem natychmiast donieść sprzedawcy. Gdyby

tego zaniedbał, towar uważa się jako uznany za dobry, chyba że rozchodzi się o wady, których przy natychmiastowem zbadaniu w porządnym toku czynności spostrzedz nie było można. Jeżeli takie wady wykryją się później, musi doniesienie nastąpić natychmiast po odkryciu, w przeciwnym bowiem razie towar także co do tych wad uważać się będzie jako uznany za dobry.

Art. 348. Jeżeli kupujący podnosi zarzuty co do towaru nadesłanego z innego miejsca, obowiązany jest postarać się o tymczasowe jego przechowanie. Jeżeli przy odstawie lub później okażą się wady, może się postarać, aby znawcy stwierdzili stan towaru. Sprzedawca ma również prawo żądać takiego stwierdzenia, jeżeli kupujący doniósł mu, że przeciw towarowi z powodu wad jego podnosi zarzuty. Na żądanie strony interesowanej mianuje znawców sąd handlowy, a w braku tego sędzia miejscowy.

Art. 349. Kupujący nie może zarzucić, że towar nie odpowiada umowie lub ustawie, jeżeli tę wadę wykryto dopiero po upływie 6 miesięcy od dostawienia go kupującemu. Skargi przeciw sprzedawcy z powodu wad przedawniają się w 6 miesiącach po dostawieniu kupującemu. Szczególne ustawy lub zwyczaje handlowe, które dla pewnych gatunków rzeczy zakreślają krótszy termin nie doznają żadnej zmiany wskutek tego przepisu. Jeżeli w umowie zakreślono krótszy lub dłuższy termin odpowiedzialności sprzedawcy, trzymać się należy umowy.

Art. 351. O ile zwyczaj miejscowy lub szczególny układ nie stanowi inaczej, ponosi sprzedawca koszta oddania a mianowicie koszta odmierzenia i odważenia, kupujący zaś koszta odbioru.

Art. 352. Jeżeli cena ma być obliczona według wagi towaru, strąca się wagę opakowania, jeżeli szczególny układ lub zwyczaj handlowy na miejscu oddania nie stanowi inaczej.

Art. 354. Jeżeli kupujący dopuszcza się zwłoki w zapłaceniu ceny kupna, a towar nie jest jeszcze oddany, wolno sprzedawcy według wyboru albo żądać wypełnienia kontraktu i wynagrodzenia szkody zrządzonej tak opóźnionem wypełnieniem, albo zamiast wypełnienia sprzedać towar przy zastosowaniu się do przepisów wedle art. 343 na rachunek kupującego i domagać się zwrotu szkody, albo zrzucić się z kontraktu, jak gdyby wcale nie był zawarty.

Art. 355. Jeżeli sprzedawca dopuszcza się zwłoki w oddaniu towaru, wolno kupującemu według wyboru albo żądać wykonania umowy wraz ze zwrotem szkody wynikłej z opóźnienia, albo zamiast wykonania domagać się wynagrodzenia szkody z powodu niewykonania, alboteż zrzucić się z kontraktu, jak gdyby wcale nie był zawarty.

Art 356. Jeżeli jedna ze stron kontraktujących chce na podstawie postanowień poprzednich artykułów domagać się w miejsce wykonania zwrotu szkody z powodu niewykonania, albo zrzucić się z kontraktu, musi o tem donieść stronie drugiej, a zarazem, jeżeli natura czynności tego dopuszcza, dozwolić jej zastosowanego do okoliczności terminu dodatkowego do wykonania umowy.

Art. 357. Jeżeli się umówiono, że towar ma być dostarczonym właśnie na sam czas ściśle oznaczony lub w oznaczonym ściśle terminie, nie ma zastosowania art. 356. Tak kupujący jak i sprzedawca może według swego wyboru wykonywać prawa, jakie służą mu stosownie do art. 354 lub 355. Ten jednak, kto chce nastawać na wykonanie, winien donieść o tem drugiemu kontraktującemu, bezzwłocznie po upływie czasu lub terminu, jeżeli zaś tego zaniedba, nie może już potem nastawać na wykonanie. Jeżeli sprzedawca zechce zamiast wykonania sprzedać na rachunek kupującego, który dopuszcza się zwłoki, wówczas musi uskutecznić sprzedaż bezzwłocznie po upływie czasu lub terminu, jeśli towar ma cenę giełdową lub targową. Późniejszej sprzedaży nie uważa się za uskutecznioną na rachunek kupującego. Zagrożenia poprzedniego nie potrzeba, ale sprzedawca i w tym razie bezzwłocznie zawiadomić ma kupującego o nastąpionej sprzedaży.

Art. 358. W przypadkach art. 357 każda ze stron kontraktujących ma prawo stwierdzić zwłokę strony drugiej na koszt tejże dokumentem publicznym (protestem).

Art. 359. Jeżeli w przypadkach artykułów 354, 355 i 357 okazuje się z okoliczności, mianowicie z natury kontraktu, z zamiaru stron kontraktujących, lub z jakości przedmiotu świadczenia, że wykonanie kontraktu z obu stron jest podzielne, może nastąpić odstąpienie jednej ze stron kontraktujących od umowy tylko co do tej części umowy, której strona druga nie wykonała.

WYCIĄG Z AUSTRYACKIEJ USTAWY WEKSLOWEJ.

Art. 1. **Zdolnym wekslowo** jest każdy, kto się umownie zobowiązać może.

Nie są zdolnymi wekslowo:

1) osoby, które się umownie zobowiązać **nie mogą**, a mianowicie:

a) małoletni, chyba że wyraźnie lub

milcząco uznani zostali pełnoletnimi; kupcy i przemysłowcy są mimo swej małoletności zdolni wekslowo;

b) pełnoletni, co do których zarządzono dalsze trwanie władzy ojcowskiej lub opiekuńczej;

c) osoby, które sądownie uznane zostały obłąkanemi lub głupowatemi albotęż marnotrawcami i z powodu tego pozostają pod kuratelą sądową;

d) głuchoniemi niegłupowaci, którzy się dobrowolnie oddali pod kuratelę;

e) bezprawnie emigrujący, dezerterzy, członkowie niedozwolonych towarzystw.

2) Osoby, które się wprawdzie umownie zobowiązywać mogą, którym jednak szczegółowe przepisy odebrały zdolność wekslową.

Tu należą: oficerowie rzeczywiści, tak czynnie służący jak i spensyonowani tudzież żołnierze stanu zbrojnego.

Zdolność wekslowa pewnej osoby ocenia się podług tej chwili, w której nastąpiło oświadczenie wekslowe.

Art. 3. Że na wekslu znajdują się podpisy osób, które albo zupełnie nie mogą zobowiązywać się wekslowo, albotęż nie mogą tego uczynić z pełnym skutkiem, to nie wpływa zupełnie na odpowiedzialność innych wekslowo zobowiązanych.

Art. 4. **Istotne warunki ważności weksla** przekazowego są następujące:

1) oznaczenie jako weksel, które ma być zamieszczone na samym wekslu;

2) podanie sumy, która się ma zapłacić:

3) nazwisko osoby lub firma, której albo na której zlecenie ma nastąpić zapłata (remitenta);

4) podanie czasu, kiedy ma nastąpić zapłata; czas zapłaty może być oznaczony:

a) na pewien oznaczony dzień;

b) za okazaniem (za przedłożeniem, a vista, a piacere etc.), albo na pewien oznaczony czas po okazaniu;

c) na pewien oznaczony czas po dniu wystawienia (po dacie, a dato);

d) na jarmark, lub targ (weksel jarmarczny albo targowy).

5) podpis wystawcy (trasanta) obejmujący jego nazwisko lub firmę;

6) oznaczenie miejsca, dnia, miesiąca oraz roku wystawienia;

7) nazwisko osoby lub firma, która ma uiścić zapłatę (przekazanego czyli trasata);

8) podanie miejsca, gdzie ma nastąpić zapłata, miejsce wymienione przy nazwisku lub firmie przekazanego uważa się dla tego weksla za miejsce zapłaty, jeżeli osobne miejsce zapłaty nie jest podane, a zarazem za miejsce zamieszkania przekazanego.

Braki weksla:

Brak nazwiska przekazanego, czyni weksel nieważnym. Jeżeli podpis jest przekreślony, uważa się go jako nieistniejący, choćby to przekreślenie nastąpiło z przeoczenia, przypadkowo lub wbrew ustawie. Jeżeli pełne żyro przekreślone zostało z wyjątkiem nazwiska, wówczas pozostałe nazwisko nie może uchodzić za żyro in bianco. Jeżeli domiciliat jest przekreślony pozostaje weksel ważnym.

Art. 7. Z pisma, któremu brak jednego z istotnych warunków ważności weksla (art. 4) albo, które zawiera przyrzeczenie odsetek, nie powstaje wcale zobowiązanie wekslowe. Nie mają również mocy wekslowej umieszczone na takiem pismie oświadczenia (indos, przyjęcie, awal). Z interesów wekslowych niemożna żądać wyższych odsetek aniżeli 6 prc. Także w umowie, której za podstawę służy interes wekslowy, nie mogą być umówione wyższe jak 6 prc. odsetki zwłoki.

Art. 8. Wystawca weksla odpowiada wekslowo za jego przyjęcie i zapłatę.

Art. 9. Wekslobiorca może przenieść weksel na inną osobę zapomocą indosu (żyra). Jeżeli jednak wystawca zabronił w wekslu przeniesienia zapomocą słów „nie na zlecenie“ lub innego równo znacznego wyrażenia, wówczas nie ma indos skutków według prawa wekslowego. — Słowa „nie na zlecenie“ nie wykluczają przeniesienia weksla zapomocą cesyi wedle ustawy cywilnej. Cesyonaryusz jest uprawniony dochodzić wekslowo żądania przeciw akceptantowi i wystawcy, wszystkie zarzuty jednak, które przysługują zobowiązanym przeciw cedentowi, mają zastowanie także przeciw niemu.

Art. 12. Indos jest ważny, jeżeli indosant podpisze samo tylko swe nazwisko, lub samą tylko swą firmę na odwrotnej stronie weksla lub odpisu albo na przydłużku (indos in bianco).

Art. 13. Każdy dzierzyciel weksla jest upoważniony do wypełnienia znajdujących się na tymże indosów in bianco.

Art. 15. Jeżeli w indosie zabroniono dalszego przeniesienia zapomocą słów „nie na zlecenie“ lub zapomocą równoznacznego wyrażenia, ci, do których się weksel dostanie z rąk indosataryusza, nie mają zupełnie regresu przeciw temu indosantowi.

Art. 18. Kto ma weksel w rękach, ma prawo przedstawić go natychmiast przekazanemu do przyjęcia i spowodować założenie protestu, jeżeli przyjęcie nie nastąpi; umowa sprzeciwiająca się temu nie ma skuteczności dla prawa wekslowego. Tylko przy wekslach jarmarcznych lub targowych zachodzi ten wyjątek, iż weksle takie dopiero w czasie przedsta-

wienia ustalonym ustawą dla miejsca jarmarku lub targu można przedstawić do przyjęcia i protestować, jeżeli przyjęcie nie nastąpi. Już samo posiadanie weksla uprawnia do przedstawienia weksla i do założenia protestu z powodu nieprzyjęcia.

Art. 19. Tylko przy wekslach opiewających na pewien oznaczony czas po okazaniu istnieje dla dzierzyciela obowiązek przedstawić weksel do przyjęcia. Weksle takie muszą być przedstawione do przyjęcia stosownie do szczególnego postanowienia w tym względzie, mieszczącego się w wekslu, a gdyby takiego postanowienia nie było, w przeciągu dwóch lat po wystawieniu; w przeciwnym razie gasną roszczenia z weksla do indosantów i wystawcy.

Jeżeli do weksla takiego rodzaju indosant dodał do swego indosu szczególny termin do przedstawienia, wówczas gaśnie jego zobowiązanie z weksla, skoro weksla w tym terminie nie przedstawiono do przyjęcia.

Art. 21. Przyjęcie weksla nastąpić musi pisemnie na wekslu. Przyjęcia weksla, raz uskutecznionego cofnąć już nie można.

Weksle in bianco. Przez oddanie weksla in bianco zyskuje odbiorca niezależne już więcej od zarzutów oddawcy aniteż do jego osoby ograniczone, lecz także i na jego następców prawnych przechodzące prawo majątkowe przez wypełnienie blankietu sporządzić weksel odpowiadający wszystkim wymogom prawnym.

Art. 31. Weksel wystawiony „przy okazaniu“ płatny jest za okazaniem. Weksel taki musi się przedstawić do zapłaty stosownie do szczególnego postanowienia w wekslu umieszczonego, a gdyby takiego postanowienia nie było, w przeciągu dwóch lat po wystawieniu, gdyż inaczej traci się roszczenie z weksla do indosantów i wystawcy. Jeżeli indosant na takim wekslu dodał do swego indosu szczególny termin do przedstawienia, wówczas gaśnie jego zobowiązanie z weksla, skoro weksla w ciągu tego terminu nie przedstawiono.

Art. 32. Przy wekslach, które są płatne z upływem oznaczonego terminu po okazaniu lub po wystawieniu, następuje zapadłość weksla:

1) Jeżeli termin jest oznaczony w dniach, w ostatnim dniu terminu; przy obliczaniu terminu nie wlicza się dnia, w którym weksel „płatny po wystawieniu“ został wystawiony lub w którym weksel, „płatny po okazaniu“ został przedstawiony do przyjęcia;

2) jeżeli termin jest oznaczony w tygodniach, miesiącach lub w jednostkach czasu obejmujących większą ilość miesięcy (rok, pół roku, kwartał), w tym dniu tygodnia zapłaty, lub miesiąca zapłaty, który swą nazwą lub liczbą odpowiada dniowi wystawienia lub przedstawienia; jeżeli zaś takiego dnia w miesiącu nie ma, zapadłość następuje w ostatnim dniu miesiąca płatności.

Wyrażenie „pół miesiąca“ uważa się na równi z okresem piętnastu dni. Jeżeli termin w wekslu jest oznaczony na jeden cały miesiąc lub kilka całych miesięcy i nadto na pół miesiąca, liczy się te piętnaście dni na końcu.

Art. 33. Nie ma dni względności.

Art. 34. Jeżeli weksel płatny w Austryi wystawiony jest jako płatny „po wystawieniu“ w takim kraju, gdzie się czas liczy według dawnego stylu, a nie dodano przy tem uwagi, że data wystawienia oznaczona jest wedle nowego stylu, wówczas oblicza się dzień zapadłości według tego dnia kalendarzowego nowego stylu, który odpowiada dniowi wystawienia, jeżeli się ten ostatni uważać będzie za podany według starego stylu.

Art. 35. Weksle jarmaczne lub targowe zapadają w terminie zapłaty oznaczonym w ustawach miejsca jarmarku lub targu, a jeżeli brak takiego ustawowego oznaczenia, w dniu poprzedzającym ustawowe zamknięcie jarmarku lub targu. Jeżeli jarmark lub targ trwa jeden tylko dzień, zapadłość weksla następuje w tym dniu.

Art. 36. Dzierzyciela weksla indosowanego legitymuje jako właściciela weksla dochodzący aż do niego szereg indosów zostających ze sobą w związku.

Pierwszy indos musi być zatem podpisany nazwiskiem wekslobiorcy, każdy następny indos nazwiskiem tego, kogo poprzedzający bezpośrednio indos wymienia jako indosataryusza. Jeżeli po indosie in bianco następuje dalszy indos, przyjmuje się, że wystawca tego ostatniego nabył weksel na podstawie indosu in bianco.

Indosy wykreślone uważa się przy badaniu legitymacyi za nienapisane. Płacący nie ma obowiązku badać, czy indosy są prawdziwe.

Art. 38. Dzierzycielowi weksla nie wolno odmówić przyjęcia ofiarowanej sobie zapłaty częściowej nawet w takim razie, kiedy przyjęcie nastąpiło co do całej sumy wekslem objętej.

Art. 39. Dłużnik wekslowy obowiązany jest do zapłaty tylko za wręczeniem sobie pokwitowanego weksla.

Jeżeli dłużnik wekslowy uiścił zapłatę częściową, żądać może tylko, by tę zapłatę na wekslu odpisano i by mu dano pokwitowanie na odpisie weksla.

Art. 40. Jeżeli zapłaty weksla nie zażądano w czasie zapadłości, wolno przyjemcy po upływie terminu, zakreślonego do protestu, z powodu niezapłaty złożyć sumę wekslową do sądu na koszt i niebezpieczeństwo tego, kto ma weksel. Akceptant, który zaniedbał w czasie zapadłości nieżądaną sumę do depozytu złożyć, ma zapłacić koszta narosłe wskutek skargi, nawet choćby mu weksel przed zaskarżeniem nie został przedstawiony do zapłaty.

Art. 41. Jeżeli się chce wykonać przeciw wystawcy i indosantom prawo zwrotnego poszukiwania, przysługujące z powodu nieuzyskania zapłaty, potrzeba do tego:

1) przedstawienia weksla do zapłaty i

2) wykażania zapomocą założonego w należytym czasie protestu, że przedstawienie nastąpiło, oraz że zapłaty nie uzyskano.

Można założyć protest w dniu płatności; musi się jednak założyć go najpóźniej w drugim powszednim dniu po dniu płatności.

Art. 43. Weksle **umiejscowione** przedstawić należy do zapłaty wskazanemu w umiejscowieniu (domicyliatowi) a jeżeli taki wskazany nie jest wymieniony, samemu przekazanemu, w tem miejscu, na które opiewa umiejscowienie i tamże założyć protest. Jeżeli się zaniedba założyć w czasie protest u wskazanego w umiejscowieniu, traci się skutkiem tego roszczenie z weksla nietylko do wystawcy i indostantów, lecz także do przyjemcy.

Art. 44. Do zachowania prawa wekslowego przeciw przyjemcy nie potrzeba ani przedstawienia w dniu płatności, ani założenia protestu z wyjątkiem przypadku wymienionego w art. 43.

Art. 45. O tem, że zapłata nie nastąpiła, obowiązany jest dzierżyciel weksla zaprotestowanego z powodu niezapłaty, zawiadomić **pisemnie** swego bezpośredniego poprzednika w ciągu dwóch dni po dniu założenia protestu. Wystarczy w tym celu oddać w ciągu tych dwóch dni pismo zawiadamiające na pocztę. Każdy zawiadomiony poprzednik musi w ten sam sposób zawiadomić swego najbliższego poprzednika w przeciągu takiego samego terminu, który się liczy od dnia otrzymania zawiadomienia.

Dzierzyciel lub indosataryusz, który zaniedbał zawiadomienia, lub wystosował je nie do bezpośredniego poprzednika, obowiązany jest wskutek tego do wynagrodzenia wszystkim poprzednikom lub tym, których pominął, szkody, jakąby ponieśli przez zaniechanie zawiadomienia.

Nadto traci on wobec tych osób roszczenie do odsetek i kosztów, tak że żądać może samej tylko sumy wekslowej. Zawiadomienie ma nastąpić w przeciągu dwóch dni (po sobie następujących, nie szczególnie powszednich). Jeżeli np. weksel w sobotę do zapłaty zapadł, można jeszcze we wtorek protest założyć; jeżeli zaś w sobotę protest założono, musi notyfikacya nastąpić najpóźniej w poniedziałek.

Art. 46. Jeżeli idzie o dowód, że poprzednika we właściwym czasie pisemnie zawiadomiono, wystarczy w tym celu udowodnić poświadczeniem pocztowem, że w tym dniu wysłany został list od strony interesowanej do adresata, a rzeczą przeciwnika jest wykazać, że list, który otrzymał, miał treść inną.

Zapomocą poświadczenia pocztowego można również udowodnić dzień, w którym się pisemne zawiadomienie otrzymało.

Art. 50. Zwrotne rozszczenie dzierzyciela, który zaprotestował weksel z powodu niezapłaty ogranicza się do:

1) niezapłaconej sumy wekslowej wraz z odsetkaai, po sześć od sta rocznie począwszy od dnia zapadłości;

2) kosztów protestu i innych wydatków;

3) prowizyi $^1/_3$ od sta.

Art. 54. Zwrotnie zobowiązany ma obowiązek uiścić zapłatę tylko za wręczeniem sobie weksla, protestu i pokwitowanego rachunku zwrotnego.

Art. 56. Jeżeli na wekslu zaprotestowanym z powodu nieprzyjęcia znajduje się adres w potrzebie, opiewający na miejsce płatności, wówczas nie można żądać zabezpieczenia, dopóki się nie zażąda przyjęcia od adresata w potrzebie. Jeżeli jest kilka adresów w potrzebie, pierszeństwo należy się temu adresatowi, którego zapłata uwalnia największą ilość zobowiązanych.

Art. 62. Jeżeli na wekslu niezapłaconym przez przekazanego lub na odpisie weksla znajdują się adresy w potrzebie albo przyjęcie przez wyręczenie, które opiewają na miejsce płatności, musi go dzierzyciel weksla przedstawić do zapłaty wszystkim adresatom w potrzebie oraz przyjemcy przez wyręczenie najpóźniej w drugim dniu powszednim po dniu płatności, a wynik tego przedstawienia musi być stwierdzonym w proteście założonym z powodu nie uzyskania zapłaty lub w dodatku do tego. Gdyby tego nie uczynił, traci prawo zwrotnego poszukiwania przeciw temu, od kogo pochodzi adres lub przeciw wyręczonemu i przeciw ich następcom.

Jeżeli inny interwenient zaofiaruje dzierżycielowi zapłatę przez wyręczenie, a dzierżyciel jej nie przyjmie, traci wówczas regres przeciw następcom wyręczonego.

Art. 77. Roszczenie z weksla przeciw przyjemcy **ulega przedawnieniu w trzech latach** licząc od dnia zapadłości weksla.

Art. 78. Zwrotne rozszczenie wierzyciela przeciw wystawcy i innym poprzednikom ulega przedawnieniu:

1) w trzech miesiącach, jeżeli weksel był płatny w Europie, z wyjątkiem Islandyi i wysp Faröer;

2) w sześciu miesiącach, jeżeli weksel był płatnym w krajach nadbrzeżnych Azyi i Afryki wzdłuż morza Śródziemnego i Czarnego lub na wyspach tychże mórz;

3) w ośmnastu miesiącach, jeżeli weksel był płatnym w innym kraju nie należącym do Europy, albo w Islandyi lub na wyspach Faröer.

Przedawnienie rozpoczyna się przeciw wierzycielowi z dniem założenia protestu.

Art. 79. Zwrotne rozszczenia indosanta, przeciw wystawcy i innym poprzednikom ulegają przedawnieniu jak w Art. 78. 1—3.

Termin biegnie przeciw indosantowi od dnia zapłaty, jeżeli zapłatę uiścił przedtem, zanim przeciw niemu wytoczono skargę wekslową, w każdym zaś innym razie od dnia, kiedy mu doręczono skargę lub wezwanie.

Art. 80. Przedawnienie (art. 77—79) przerywa się tylko przez doręczenie skargi i to tylko na niekorzyść tej osoby, przeciw której skarga jest skierowana. Zawiadomienie o sporze, uskutecznione przez pozwanego, zastępuje jednak w tym względzie skargę.

W moc prawną urosły nakaz zapłaty ma ten sam skutek, jak wyrok w sprawach cywilwych wydany, opiewający na zapłatę, ma zatem moc egzekucyjną. Moc egzekucyjna z tegoż przedawnia w zwykłym (30 letnim) terminie przedawnienia.

Art. 81. Zobowiązanie z weksla ciąży na wystawcy, przyjemny i indosancie weksla, jak również na każdym. kto współpodpisał weksel, odpis weksla. przyjęcie lub indos i to nawet wtedy, gdyby ten współpodpisujący oznaczył siebie tylko jako ręczyciela (per aval) Zobowiązanie tych osób odnosi się do wszytkiego, czego wierzyciel ma prawo żądać z powodu niedopełnienia zobowiązania wekslowego.

Dzierzyciel weksla może na każdym z osobna dochodzić całej swej wierzytelności; od jego wyboru zależy, kogo z wekslowo zobowiązanych chce najpierw pociągnąć do odpowiedzialności.

Art. 92. Jeżeli dzień zapadłości weksla przypada na niedzielę lub święto powszechne, dniem płatności jest **najbliższy** dzień powszedni. Również wydania wtóropisu weksla, oświadczenie co do przyjęcia i każdego innego oświadczenia żądać można tylko w dniu powszednim. Jeżeli ostatnia chwila, w której musiało się żądać przedsięwzięcia jednej z wymienionych teraz czynności, przypada na niedzielę lub święto powszechnie, musi się zażądać tej czynności w najbliższym dniu powszednim.

To samo postanowienie stosuje się i do założenia protestu.

WYCIĄG Z AUSTRYACKIEJ USTAWY PRZEMYSŁOWEJ.

§ 1. Przemysł jest:
a) wolny, albo
b) rękodzielniczy, albo
c) koncesyonowany.

Przemysły handlowe w ściślejszem znaczeniu i przedsiębiorstwa prowadzone fabrycznie są wyłączone od policzenia ich między przemysły rękodzielnicze, a cały przemysł domowy od policzenia między przemysły wogóle. W razie wątpliwości, czy przedsiębiorstwo przemysłowe prowadzi się fabrycznie względnie czy jest przemysłem handlowym w ściślejszem znaczeniu, rozstrzyga polityczna władza krajowa po wysłuchaniu izby handlowo-przemysłowej i interesowanych stowarzyszeń przemysłowych, a w drodze rekursu minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem handlu.

Jeżeli względy publiczne uzasadniają potrzebę uczynić wykonanie przemysłu zawisłem od osobnego pozwolenia, to przemysł taki uważać należy jako **koncesyonowany**. Wszystkie przemysły nie uznane jako rękodzielnicze lub koncesyonowane, są **wolne**.

§. 15. Do przemysłów koncesyonowanych należą:

1. Każde zatrudnienie przemysłowe, którego przedmiotem jest rozmnażanie w drodze mechanicznej albo chemicznej utworów literackich lub artystycznych, albo handel tymi utworami (drukarnie, miedziorytnie, stalorytnie, drzeworytnie litografie itp. wraz z prasami amerykańskiemi); następnie księgarnie wraz z antykwarniami, handle dzieł sztuki i nut.

2. Utrzymywanie wypożyczalni takich wyrobów, oraz czytelnie.

3. Przedsiębiorstwa peryodycznego przewozu osób.

4. Przemysł utrzymujących do użytku każdego środki przewozu osób na miejscach publicznych lub ofiarujących osobiste swe usługi (jak posłańcy, tragarze itp.).

5. Żegluga na wodach śródziemnych.
6. Przemysł budowniczych, studniarzy, murarzy, kamieniarzy i cieśli.
7. Przemysł kominiarski.
8. Przemysł czyszczenia kanałów.
9. Przemysł rakarski.
10. Wyrób i sprzedaż broni i amunicyi.
11. Wyrób i sprzedaż materyałów pyrotechnicznych, ogni sztucznych i przetworów wybuchowych wszelkiego rodzaju.
12. Przemysł tandeciarski.
13. Przemysł zastawniczy.
14. Wyrób trucizn i przyrządzanie materyałów i preparatów przeznaczonych do użytku leczniczego, jakoteż sprzedaż jednych i drugich, o ile ta ostatnia nie jest zastrzeżona wyłącznie aptekarzowi, następnie wyrób i sprzedaż sztucznych wód mineralnych.
15. Przemysł gospodni i szynkarski wraz z wyszynkiem i drobną sprzedażą palonych trunków wyskokowych, uregulowaną osobną ustawą (ustawa z 23 czerwca 1881 Nr. 62 Dz. u. p.)
16. Przemysłowy wyrób, sprzedaż i wyszynk sztucznych win i półwin (ustawa z 26 czerwca 1880 Nr. 120 Dz. n. p. i rozp. min. z 16 września 1880 Nr. 121 Dz. u. p.)
17. Zakładanie przewodów gazowych, przyrządów do oświetlania i wodociągów.
18. Przemysł wyrobu i naprawy kotłów parowych.
19. Przemysł wyrobu kart do grania.
20. Przemysł kucia koni.
21. Przemysł tępienia szczurów, myszy, szkodliwych owadów itp. zapomocą środków trujących.
22. Trudnienie się w sposób przemysłowy urządzaniem zakładów do wytwarzania elektryki i przewodów elektrycznych.
23. Handel szmatami prowadzony w sposób przemysłowy w powiatach granicznych krajów koronnych Czech, Moraw, Śląska, Galicyi, Austryi wyższej, Salcburga, Tyrolu i Kraju przedarulańskiego.
24. Prowadzenie biur informacyjnych w celu udzielania wyjaśnień o stosunkach kredytowych firm.
25. Przedsiębiorstwa pogrzebowe.
26. Przemysł techników dentystycznych.
27. Prowadzenie biur dla podróżujących.
28. Przemysł napełniania butelek piwem.

§. 21. **Przemysł prasowy**. Wymienione w § 15. punkt 1. pzzemysły mogą być z reguły wykonywane tylko w gminach, w których polityczna władza powiatowa lub państwowa władza policyjna ma swoją siedzibę.

To postanowienie nie odnosi się do handlu ograniczonego wyłącznie na książki szkolne i książki do modlenia, kalendarze i obrazy świętych, następnie na druki dla celów przemysłowych, jakoto anonsy, cenniki itp.

§. 22. **Staranie się o konsens**. Kto zamierza wykonywać przemysł przywiązany do koncesyi, musi prosić o koncesyę wykazując, że w danym wypadku zachodzą wymogi ustawowe. Przed uzyskaniem koncesyi nie wolno rozpoczynać przemysłu.

§ 23. **Szczególne warunki**. Do rozpoczęcia koncesyonowanego przemysłu potrzeba obok warunków wymaganych do samoistnego prowadzenia przemysłu, ażeby petent zasługiwał na zaufanie a w razie starania się o koncesyę na jeden z przemysłów wymienionych w § 15, punkt 1, 2, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 14, 17, 18, 20 i 21 wykazał się uzdolnieniem. W jaki sposób dowód uzdolnienia ma być dostarczony, oznaczy osobne rozporządzenie.

Osobna ustawa postanowi ogólne zasady, jakie obowiązywać mają co do dostarczenia dowodu uzdolnienia wymaganego do rozpoczęcia którego z przemysłów budowlanych, wymienionych w § 15 punkt 6 i określi także zakres uprawnienia poszczególnych kategoryj przemysłów budowlanych.

Udzielając koncesyę na przemysły wymienione w § 15 pnnkt 1, 2, 3, 4, 7, 9, 12, 13, 15 i 16, należy także uwzględnić stosunki miejscowe; nadto udzielenie koncesyi na prowadzenie przemysłów wymienionych w § 15 jest jeszcze od tego zawisłe, czy przeciw wykonywaniu zamierzonego przemysłu nie zachodzą przeszkody ze stanowiska policyi bezpieczeństwa, obyczajności, zdrowia, policyi ogniowej i komunikacyjnej.

§ 38. **Zgłoszenie** przemysłu handlowego bez ograniczenia na poszczególne towary albo poszczególne kategorye towarów mieści w sobie prawo do handlku wszystkimi towarami dopuszczonymi do wolnego obrotu i co do sprzedaży niezależnymi od osobnego pozwolenia (koncesyi). Zgłoszenie przemysłu handlowego z ograniczeniem na poszczególne kategorye towarów uprawnia do handlu tylko tymi zgłoszonymi towarami.

§ 40. Jeżeli przemysłowcy zamierzają urządzić poza obrębem miejsca swego stanowiska **zakłady filialne lub składy** (do czego jednak nie wlicza się magazynów i innych lokalności służących do przechowywania towarów) muszą je zgłosić tak u władzy przemysłowej, w której

powiecie te filie mają być urządzone, jakoteż u władzy, w której rejestrze zapisane jest główne przedsiębiorstwo, a przy przemysłach koncesyonowanych uzyskać osobną koncesyę od wpierw wspomnianej władzy.

§ 41. Przemysłowcy mogą artykuły swego przemysłu dawać w **komis** przemysłowcom uprawnionym do sprzedaży takich artykułów także poza obręb gminy swego stanowiska; dostarczać je na **zamówienia** i wykonywać wszędzie **zamówione** roboty.

§ 43. **Przesiedlenie** się w powiat innej władzy przemysłowej uważa się co do każdego przemysłu jako rozpoczęcie **nowego** przemysłu.

§ 59. Przemysłowcy mają prawo przedsiębrać osobiście **podróże** w celu szukania zamówień, albo starać się o zamówienia przez podróżujących **pełnomocników**, nie wolno im jednak przy tem wozić towarów na sprzedaż lecz tylko wzory, wyjąwszy na jarmarki.

Ajenci podróżni i stali ajenci handlowi, których zatrudnienie stanowi staranie się o zamówienia dla kilku przemysłowców, muszą tę samoistną zarobkowość zgłosić.

Osobne przepisy normują dopuszczenie ajentów podróżnych **zagranicznych** przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, o ile konwencye państwowe nie zawierają w tej mierze szczegółowych postanowień.

IZBY HANDLOWE I PRZEMYSŁOWE. (Wyciąg z przepisów).

§ 2. A. Izby handlowe i przemysłowe jako korporacye doradcze mają wogóle zadanie:

a) obradować nad życzeniami i wnioskami w sprawach handlowych i przemysłowych;

b) tak na wezwanie ministerstw albo władz krajowych, jakoteż z własnej inicyaty podawać do wiadomości władz swe spostrzeżenia i wnioski o potrzebach handlu i przemysłu, jakoteż o stanie środków komunikacyjnych;

c) objawiać opinie o projektach do ustaw, mających styczność z interesami handlowymi lub przemysłowymi, nim rząd je przedłoży ustawodawczym ciałom reprezentacyjnym do konstytucyjnego traktowania;

d) objawiać opinie przy sposobności tworzenia zakładów publicznych, mających na celu popieranie handlu i przemysłu, jakoteż z powodu istotnych zmian w ich organizacyi;

e) przystąpić do wspólnych obrad z jedną lub kilku izbami na wezwanie rządu i o przedmiotach przez rząd wskazanych.

B. Oprócz tego mają izby handlowe i przemysłowe następujące szczególniejsze obowiązki i uprawnienia:

a) prowadzą rejestr wszystkich osób, którym służy prawo wyboru do izby handlowej i przemysłowej, — rejestrują **marki i wzory** produktów industryi i prowadzą przepisane archiwa marek i wzorów. One prowadzą bieżące wykazy protokołowanych firm i wszystkich innych przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych i komunikacyjnych, instytucyj pieniężnych i kredytowych ich okręgu; dat potrzebnych dla statystyki handlowej i przemysłowej;

b) wywierają wpływ na mianowanie asesorów sądów handlowych;

c) wydają poświadczenia o istnieniu zwyczajów handlowych, o protokołowaniu marek, przedłożeniu wzorów towarów, następnie o zdolności dotrzymania umów przez oferentów, a są do tego obowiązane na wezwanie urzędowe;

d) **rozstrzygają** jako sąd polubowny wskutek umowy zawartej przez interesowanych i z przestrzeganiem w tej mierze specyalnych przepisów spory w sprawach handlowych i przemysłowych.

e) przedkładają ministrowi handlu co roku, najdalej do końca kwietnia, sumaryczne sprawozdanie, przedstawiające spostrzeżenia o stosunkach handlowych wogóle, o stanie przemysłu, handlu i komunikacyi ich okręgu w roku ubiegłym.

§ 6. Członkowie rzeczywiści wybierani są na lat sześć. Po upływie trzech lat występuje dnia 31 grudnia połowa członków wedle porządku czasu pełnienia funkcyj i bywa zastąpiona przy pomocy nowych wyborów. Występujący mogą być ponownie wybrani.

§ 7. Uprawnieni do wyboru są: 1 ci członkowie stanu handlowego i przemysłowego, którzy używają w pełni praw cywilnych i w okręgu izby, dla której wybory się odbywają, trudnią się samoistnie, albo jako jawni spólnicy, handlem, przemysłem lub górnictwem, następnie osoby, które jako przewodniczący lub dyrektorowie kierują akcyjnemi przedsiębiorstwami handlowemi lub przemysłowemi.

Jeżeli kobiety albo osoby stojące pod opieką lub kuratelą są w wyłącznem posiadaniu przedsiębiorstwa, wykonuje prawo wyborcze w ich imieniu kierownik przedsiębiorstwa.

Członkami rzeczywistymi mogą być wybrani ci członkowie ze stanu handlowego i przemysłowego, którzy:

1) są austryackimi obywatelami, ukończyli 30 rok życia i przynajmniej od 3

lat posiadają wymogi czynnego prawa wyborczego, następnie

2) mają swoje zwykłe zamieszkanie w okręgu izby.

Oprócz rzeczywistych są także członkowie **korespondujący**, których wybiera izba absolutną większością głosów. Członkowie korespondujący nie muszą mieszkać w siedzibie izby i mogą być wybrani także z poza grona kupców i przemysłowców. Izba ma prawo zapraszać ich na swe posiedzenia, w których mają oni tylko głos doradczy, w głosowaniu jednak nie mogą brać udziału.

Izby handlowe i przemysłowe istnieją:

a) **w krajach austryackich** w Bozen, Brodach, Bernie, Budziejowicach, Eger, Feldkirch, Gorycyi, Gracu, Insbruku, Celowcu, Krakowie, Lublanie, Lwowie, Leoben, Lincu, Ołomuńcu, Pilznie, Pradze, Raguzie, Reichenbergu, Rovereto, Salzburgu, Spalato, Tryeście, Opawie, Wiedniu i Zadarze.

b) **w krajach korony węgierskiej** w Aradzie, Budapeszcie, Debreczynie, Fiumie (Rjece), Koloszwarze (Klausenburg) Koszycach, Kronsztadzie, Maros-Vasarhely Miskolcz, Neusohl, Ödenburgu, Osieku, Pięciokościołach, Preszburgu, Raab, Szegedynie, Temeszwarze, Wielkim Warażdynie, Zagrzebiu i w Zengg.

c) **Zagranicą** w Aleksandryi, Konstantynopolu, Londynie, Paryżu.

SĄDOWNICTWO HANDLOWE.

[Z ustawy z dnia 1 sierpnia 1895 Nr. 111 Dz. u. p. o wykonaniu sądownictwa i właściwości sądów zwyczajnych w sprawach cywilnych (norma jurysdykcyjna].

§ 51. Jeżeli przedmiot sporny w pieniądzach albo pod względem wartości pieniężnej **przewyższa kwotę tysiąc koron**, należą do samoistnych sądów handlowych albo też do sądów handlowych i morskich:

1) spory z interesów handlowych, gdy skarga jest wymierzona przeciw spółce handlowej, albo kupcowi rejestrowemu, albo też przeciwko zarejestrowanemu stowarzyszeniu zarobkowemu i gospodarczemu, a zarazem interes jest handlowym po stronie pozwanego;

2) spory w sprawach handlowych określonych w § 39 ustawy zaprowadzającej ustawę handlową z dnia 17. grudnia 1862 Nr. 1 Dz. u. p. z r. 1863.

Bez względu na wartość przedmiotu spornego należą przed sąd handlowy albo handlowy i morski:

3) spory z interesów wekslowych;

4) spory ze stosunków prawnych, odnoszących się do ochrony i używania znaków, wzorów, modeli i przywilejów;

5) spory z interesów, odnoszących się do okrętów morskich i żeglugi morskiej jakoteż do wszelkich innych stosunków prawnych, według prywatnego prawa morskiego sądzić się mających, chyba że się do nich stosują przepisy § 49 l. 5 do 7. Gdzie niema samoistnego sądu handlowego, albo sądu handlowego i morskiego, tam sądzić będą wszystkie wymienione wyżej spory senaty handlowe, w sądach obwodowych i krajowych istniejące.

§ 52. Spory z interesów i stosunków w § 51 l. 1 i 2 określonych, gdy przedmiot sporny w pieniądzach albo pod względem wartości pieniężnej, sumy 1000 k. nie przewyższa, należą w miejscach siedziby samoistnego sądu handlowego i morskiego, przed sądy powiatowe dla spraw handlowych i morskich.

Tak samo należy w takich miejscowościach do zakresu działania sądów powiatowych dla spraw handlowych i morskich, sądzenie sporów z najmu okrętów, tudzież ze stosunków służbowych załogi okrętowej i z interesów transportu morskiego powstałych (patrz cytowaną w § 51 l. 5 wymienioną normę jurysdykcyjną, § 49 l. 5 do 7) jakoteż przyjmowanie deklaracyj morskich.

W tych samych rozmiarach właściwymi są dla sądzenia spraw spornych te odrębne sądy powiatowe dla spraw handlowych i morskich, które ewentualnie w innych miejscowościach zostaną urządzone..

[Z ustawy handlowej z 17 grudnia 1862].

§ 39. Oprócz tego jurysdykcya handlowa rozciąga się, bez względu na przymiot spór wiodących, do spraw handlowych niżej wymienionych, chociażby te nie były wynikły z czynności handlowych:

1) do sporów wynikłych z pozbycia istniejącego handlu między kontraktującymi; do sporów o prawo używania firmy między roszczącymi prawo; o bezprawne używanie firmy między poszkodowanymi a używającymi jej bez upoważnienia; do sporów wynikłych z czynności zawodowych stręczycieli, handlowych, ważników, przemierców i innych osób dla odbywania poświadczenia podobnych czynności w obrocie handlowym ustanowionych, między nimi z jednej a interesowanymi z drugiej strony;

2) do sporów wynikłych ze stosunków prawnych kupców z ich prokurantami, pełnomocnikami handlowymi i innemi osobami w ich handlu pomieszczonemi, a nie same tylko czeladne posługi wy-

konywującemi; następnie do sporów wynikłych ze stosunku prawnego tych wszystkich osób do trzecich, względem których, działając w przedsiębiorstwie handlowem swojego pryncypała stały się odpowiedzialnemi;

3) do sporów powstałych z wzajemnych stosunków prawnych spólników handlowych między sobą, dyrektorów i likwidatorów spółki między sobą i do spólników; ze stosunku prawnego spólnika niejawnego do posiadacza handlu i uczestników stowarzyszenia do pojedynczych czynności handlowych na wspólny rachunek lub stowarzyszenia do prowadzenia handlu między sobą — a to we wszystkich tych przypadkach tak podczas istnienia jak i po rozwiązaniu stosunku spółkowego.

§ 42. Orzecznictwo handlowe w postępowaniu konkursowem wtedy tylko jest uzasadnione, jeżeli konkurs tyczy się majątku spółki handlowej lub majątku kupca, którego firma wpisaną jest w rejestr handlowy.

* * *

Samoistne trybunały handlowe I. instancyi istnieją we Wiedniu, Pradze i Tryeście, poza ich obrębem zaś wykonują sądownictwo handlowe sądy krajowe i obwodowe jako handlowe.

We Wiedniu i w Pradze istnieją także osobne sądy powiatowe dla spraw handlowych, w Tryeście zaś sąd powiatowy dla spraw handlowych i morskich.

Asesorów w sądach handlowych mianuje na wniosek izb handlowych i przemysłowych ministerstwo sprawiedliwości, asesorowie biorą udział w obradach i powzięciach uchwał sądów handlowych względnie senatów handlowych I. instancyi w sprawach handlowych.

Czas trwania urzędowania asesorów handlowych, którzy za swoje czynności nie pobierają żadnej zapłaty, trwa 3 lata.

SĄDY PRZEMYSŁOWE.

§ 1. Załatwianie spraw spornych przemysłowych pomiędzy przedsiębiorcami a robotnikami, tudzież pomiędzy robotnikami tego samego przedsiębiorstwa, należy do sądów przemysłowych.

Właściwość rzeczowa sądów przemysłowych rozciągać się może do wszystkich tych przedsiębiorstw, do których stosuje się ustawa przemysłowa, jakoteż do tych, które oznaczone są w artykule V. lit. l 1 i w artykule VIII. patentu obwieszczającego do ustawy przemysłowej z dnia 20 grudnia 1859 Nr. 227 Dz. u. p.

§ 4. Sąd przemysłowy jest bez względu na wartość przedmiotu sporu właściwy:

a) w sporach o najemne;

b) w sporach tyczących się rozpoczęcia, dalszego trwania i rozwiązania stosunku nauki i pracy;

c) w sporach tyczących się świadczeń i roszczeń do wynagrodzenia ze stosunku nauki i pracy, a w szczególności tyczących się także potrąceń z najemnego i zastrzeżonej kary umownej;

d) w sporach tyczących się wydania książki robotniczej, zapisku w niej lub świadectwa, a w szczególności także tyczących się roszczeń do wynagrodzenia pomocników z powodu niewydania książki robotniczej w czasie właściwym, z powodu odmówienia odpowiedniego przepisom zapisku w tejże i z powodu niedostatecznych zapisków i uwag;

e) w sporach wynikających z należenia do kasy emerytalnej lub innej zapomogowej, o ile w nich nie mają interweniować sądy polubowne zakładów ubezpieczenia na wypadek przygody lub sądy polubowne kas chorych lub też inne statutami ustanowione sądy polubowne;

f) w sporach tyczących się wypowiedzenia mieszkań w domach dla robotników, których służbodawca bezpłatnie lub za wynagrodzeniem pozwala robotnikowi używać, wyprowadzenia się z nich i czynszu;

g) w sporach tyczących się pretensyj, jakie na podstawie objęcia wspólnej pracy roszczą sobie robotnicy tego samego przedsiębiorcy.

§ 5. Za robotników w duchu niniejszej ustawy uważa się:

a) zawiadowców, kierowników ruchu, przodowników;

b) wszystkich pomocników w przedsiębiorstwie przemysłowem zatrudnionych, łącznie z wyrobnikami;

c) osoby, które poza zakładem przemysłowym zatrudniane są za zapłatą obrabianiem lub przetwarzaniem płodów surowych lub półwyrobów dla przedsiębiorcy;

d) **w przedsiębiorstwach handlowych** wszystkie osoby używane do służb kupieckich.

§ 30. W sporach o kwoty aż do 100 koron rozstrzyga sąd przemysłowy stanowczo, a od jego wyroku odwołać się można tylko z przyczyn nieważności. Takie zażalenie nieważności rozstrzyga trybunał pierwszej instancyi, w którego okręgu sąd przemysłowy ma siedzibę.

§ 31. W sporach o **większe kwoty** można decyzyę trybunału zaczepiać rekursem. Rekurs należy wnieść pisemnie lub pro-

tokolarnie do sądu przemysłowego w terminie nieodwłocznym **czternastodniowym**, licząc od doręczenia pisemnego wygotowania wyroku, jeżeli zaś obie strony były obecne, w przeciągu dni czternastu od ogłoszenia wyroku. Rekurs rozstrzyga stanowczo trybunał w § 40 oznaczony.

Trybunał orzeka co do takiego odwołania się ze współudziałem dwóch asesorów przemysłowych.

PODATEK ZAROBKOWY.

§ 1. Powszechnemu podatkowi zarobkowemu podlega każdy, kto w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych wykonuje lub prowadzi zatrudnienie na zysk obliczone.

§ 2. Powszechnemu podatkowi zarobkowemu **nie podlegają**:

1) Przedsiębiorstwa podległe publicznemu składaniu rachunków, których opodatkowanie unormowane jest w rozdziale II. tej ustawy.

2) Zatrudnienia wykonywane w stosunku służbowym za płacę lub wynagrodzenia.

3) Prowadzenie gospodarstwa rolnego i lasowego łącznie z ogrodnictwem, polowaniem i rybołowstwem. Jednakże polowanie na obcym gruncie i rybołowstwo w wodach wolnych i dzierżawionych jakoteż publicznych, rybołowstwo w morzu, dalej zarobek z dzierzawy gruntów i gospodarstw (z zastrzeżeniem postanowień zawartych w § 3 l. 2) i ogrodnictwo sztuczne i handlowe nie mieszczą się w tem uwolnieniu.

§ 3. Od powszechnego podatku zarobkowego są **uwolnione**:

1) Przedsiębiorstwa, które prowadzi państwo na podstawie swych praw zwierzchniczych lub w celach publicznej administracyi;

2) Zarobek z dzierzawy gruntów i gospodarstw, które dzierzawca i jego rodzina sama uprawia, choćby z czasowem i wyjątkowem przybraniem współpracowników;

3) Robotnice, które się zajmują zwyczajnemi robotami ręcznemi lub posługami tylko w pomieszkaniach swych pracodawców lub w domu bez pomocników.

4) Uboczne zajęcia wykonywane przez małych gospodarzy rolnych tylko czasowo i nie w sposób przemysłowy jakoteż sprzedaż wyrobów w ten sposób wytworzonych;

5) Osoby oddające się przemysłowi domowemu, które wyłącznie na zlecenie i na rachunek przedsiębiorców osobiście lub przy współudziale osób własnego swego gospodarstwa, jednakże bez obcych pomocników wyroby przemysłowe sporządzają lub obrabiają;

6) Studenci, którzy udzielają prywatnej nauki, dalej te osoby, które się zajmują prywatnem nauczycielstwem lub pisarstwem literackiem tylko jako ubocznem zatrudnieniem, jeżeli przychód z tego zajęcia niewystarcza na pokrycie potrzeb życia;

7) Zajęcia uboczne wogóle, jeżeli nie przynoszą nad 100 koron dochodu rocznie i jeżeli nie mogą być ewentualnie uważane jako część regularnego większego przedsiębiorstwa przemysłowego;

8) Osoby, które będąc niezdolnemi do prowadzenia przedsiębiorstwa dostarczającego regularnego utrzymania, wykonują czynności przemysłowe bez pomocników dla częściowego pokrycia kosztów utrzymania.

§ 12. Opodatkowanie uskutecznia się w czterech klasach podatku zarobkowego:

do I. klasy należą podatkujący, którym przypisano więcej jak 2000 kor.

do II. klasy ci, którym przypisano więcej niż 300 kor. jednak nie więcej jak 2000 kor.

do III. klasy ci, którym przypisano więcej niż 60 kor., jednak nie więcej jak 300 kor.

do IV. klasy ci, którym nie przypisano więcej jak 60 kor. rocznej należytości podatkowej.

Jednak wyłączenie z dotychczasowej klasy podatkowej w tym samym powiecie terytoryalnym następuje dopiero wtedy, gdy albo:

a) roczna należytość podatkowa kontrybuenta wynosi:

w I. klasie mniej niż 1000 kor.

w II. klasie więcej niż 2000 kor. lub mniej niż 200 kor.

w III. klasie więcej niż 450 kor. lub mniej niż 40 kor.

w IV. klasie więcej niż 90 kor. lub

b) gdy roczna należytość podatkowa kontrybuenta w dwóch po sobie następujących peryodach wymiarowych wyniosła więcej lub mniej niż w ustępie 1 dla odnośnej klasy ustanowione stopy graniczne wynoszą.

§ 59. Każdemu podatkującemu przysługa odwołanie do krajowej władzy skarbowej przeciw odmowie żądanego przezeń uwolnienia, przeciw wymiarowi stopy podatkowej lub przeciw obliczeniu kwoty podatkowej nałożonej do zapłacenia.

To samo prawo odwołania przeciw wymiarowi stopy podatkowej, obliczeniu kwoty podatkowej, jakoteż przeciw komisyjnemu udzieleniu uwolnień służy także przewodniczącemu komisyi podatku zarobkowego, który ma zrobić z niego

użytek w przeciągu dni 30 od udzielenia mu wyniku repartycyi przez władzę podatkową I. instancyi.

§ 62. Przeciw orzeczeniu krajowej władzy skarbowej przysługa podatkującemu, przeciw orzeczeniu zaś krajowej komisyi podatku zarobkowego tak podatkującemu jakoteż przewodniczącemu zażalenie do trybunału administracyjnego z powodu nienależytego zastosowania ustawy lub z powodu istotnych braków w postępowaniu.

§ 63. Odwołania nie mają mocy wstrzymującej co do uiszczenia przypisanego podatku i środków do ściągnięcia tegoż.

§ 72. Jeżeli przedsiębiorstwo lub zatrudnienie przejdzie na inną osobę podczas kwartału podatkowego, to obejmującemu ma być podatek zarobkowy przypisany bez uszczerbku nowego przypisu, dopiero od terminu płatności następującego po objęciu.

§ 75. Podatek zarobkowy ma być płacony kwartalnie z góry 1. stycznia, 1. kwietnia, 1 lipca i 1. października każdego roku.

§ 83. Podatkowi po myśli tego rozdziału *) podlega, kto w królestwach i krajoch w Radzie państwa reprezentowanych wykonuje przedsiębiorstwo podległe publicznemu składaniu rachunków.

Takiemi przedsiębiorstwami są:

I. Przedsiębiorstwa zarobkowe a mianowicie:

a) wszystkie przedsiębiorstwa spółek akcyjnych i komandytowych na akcye;

b) wszystkie przedsiębiorstwa gwareckie;

c) przedsiębiorstwa ubezpieczeń z wyjątkiem zakładów wzajemnego ubezpieczenia;

d) publiczne zakłady kredytowe;

e) koleje żelazne;

f) przedsiębiorstwa towarzystw zarobkowych i gospodarczych (spółki produkcyjne, towarzystwa zaliczkowe i kredytowe, spółki konsumowe, surowcowe i magazynowe, spółki budownicze dla pomieszkań i warstatowe itp.) zarejestrowanych po myśli ustawy z 9 kwietnia 1873 Dr. u. p. Nr. 60 i innych nierejestrowanych, o ile te towarzystwa nie ograniczają swoich czynności w sposób oznaczony w § 85 na swych członków.

II. Przedsiębiorstwa ogólnie pożyteczne i stowarzyszenia zapomogowe a w szczególności:

a) towarzystwa wymienione pod I f, ograniczające w sposób w § 85 oznaczony interesa na swoich członków;

b) kasy oszczędności;

*) Odnosi się do podatku zarobkowego przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków.

c) zakłady ubezpieczenia na wzajemności oparte;

d) kasy zaliczkowe, powstałe na podstawie osobnych ustaw krajowych z funduszów kontrybucyjnych i podatkowych;

e) zaliczkowe kasy gminne.

§ 84. **Z pod opodatkowania są wyjęte:**

a) te przedsiębiorstwa, które na zasadzie istniejącej osobnej ustawy od dotychczasowego podatku zarobkowego i dochodowego są uwolnione, na czas trwania tego uwolnienie. Te przedsiębiorstwa, które w równy sposób uwolnione od dotychczasowego podatku dochodowego, mają w okresie czasowego uwolnienia podatkowego z podatku unormowanego dzisiejszą ustawą tę kwotę zapłacić, która im była przypisana w roku poprzednim przed wejściem w życie tej ustawy w podatku zarobkowym wraz z nadzwyczajnym dodatkiem. Uzyskane już czasowe uwolnienie od podatku zarobkowego samego powoduje za nieupłyniony jeszcze czas uwolnienia odpisanie tej kwoty podatku mającego się wymierzyć dla przedsiębiorstwa według niniejszego rozdziału, która równa się kwocie podatku zarobkowego wraz z nadzwyczajnym dodatkiem przedsiębiorstwu dotychczas wymierzonego, lecz nie pobieranego.

b) Spółki i stowarzyszenia na zysk nieobliczone, polegające na wzajemności, jakoteż ustanowione przez publiczne korporacye lub przedsiębiorstwo dla ich funkcyonaryuszów fundusze, które stosownie do statutów mają za zadanie zabezpieczanie kosztów choroby, odszkodowania nieszczęśliwych wypadków, pensyi dla inwalidów, starców, wdów i sierót, kosztów pogrzebu, lub dostarczania wsparcia dla publicznych i prywatnych urzędników, funkcyonaryuszów, sług, robotników, pomocników, uczniów i służby, a mianowicie nawet wtedy, gdy od niecżłonków otrzymują datki i dary.

To samo dobrodziejstwo ma wówczas rozszerzyć minister skarbu na stowarzyszenia tego rodzaju, których członkowie w całości lub w części do innych kół zawodowych (jak w szczególności do stanu drobnych przemysłowców, wiejskich posiadaczy gruntowych) należą, jeżeli to okaże się pożądanem do popierania publicznych, dobroczynnych lub ogólnie pożytecznych celów, a kwoty zabezpieczone dla pojedynczych uczestników nie przekraczają koniecznego stanowi odpowiedniego wymiaru.

c) C. k. pocztowa kasa oszczędności.

d) Kasy zaliczkowe oznaczone w § 83 II d) jeżeli ograniczają swe czynności faktycznie na fruktyfikowanie własnych kapitałów.

e) Spółki kredytowe i oszczędności (kasy oszczędności i pożyczkowe), których statuty odpowiadają wymogom ustawy z 1 czerwca 1889 Nr. 91 Dz. u. p.

f) Stowarzyszenia i inne spółki gospodarzy rolnych w celu wspólnego nabywania zboża na zasiew, nawozu, bydła do hodowli, maszyn i narzędzi lub innych potrzeb produkcyi rolniczo-gospodarczej, o ile przytem nie zachodzi podział czystych dochodów, dalej tego rodzaju spółki do wspólnego przerabiana i fruktyfikowania produktów rolniczo-gospodarczych przez uczestników samych uzyskanych, jednak z temi samemi ograniczeniami, którym podlega uwolnienie pojedynczego gospodarza rolnego od powszechnego podatku zarobk. według § 2.

§ 85. Wymienione w § 83 II a) stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze, które opierając się na zasadzie samopomocy ograniczają swoje czynności według statutów i faktycznie na swych własnych członków, dalej kasy zaliczkowe oznaczone w § 83 II d) i e) są uwolnione od obowiązku podatkowego, jeżeli po myśli następujących postanowień zbadany czysty dochód nie przenosi 600 k.

§ 100. Podatek zarobkowy od przedsiębiorstw podległych publicznemu składaniu rachunków wymierza się z reguły w wysokości **dziesięciu procent (10 prc.) od czystego dochodu** podatkowi podległego, o ile nie postanowiono w następujących ustępach czegoś innego.

Podatek nie może jednak mniej wynosić, jak jeden od tysiąca całego kapitału zakładowego podatnika, włożonego w przedsiębiorstwa lub obroty opodatkowaniu podległe, przy towarzystwach ubezpieczenia na akcye nie mniej jak jeden od tysiąca sumy rocznych netto premij (po odciągnięciu zwrotów premiowych) (Bonus).

Towarzystwa akcyjne, które od wpłaconego kapitału akcyjnego rozdzielają na rok podatkowy więcej jak 10 prc. dywidendy, mają oprócz podatku oznaczonego w poprzednich ustępach 1 do 5 płacić od tej kwoty do rozdziału przychodzącej, która potrzebna jest do utworzenia 11 do 15 prc. dywidendy dwa procent, a od kwot wyższych do podziału przychodzących 4 prc.

Dla kas oszczędności ma być zastosowaną następująca stopa podatkowa, stopniowana według wysokości czystego przychodu opodatkowaniu podległego:

Przy czystym dochodzie przy włącznie K. 20.000 . . . . 3 prc.

Przy czystym dochodzie przy włącznie K. 200.000 . . . . 5 prc.

Przy czystym dochodzie przy włącznie K. 400.000 . . . . 7½ prc.

Przy czystym dochodzie ponad K. 400.000 . . . . 10 prc.

§ 110. Każdy przedsiębiorca obowiązany po myśli tego głównego rozdziału do płacenia podatku ma corocznie w 14 dniach po zatwierdzeniu zamknięcia rachunkowego, stosownie do statutów lub w inny sposób zgodnie z przepisami, najpóźniej zaś w 6 miesiącach po upływie roku przedsiębiorstwa, przedłożyć kompetentnej władzy podatkowej pierwszej instancyi fasyę o podległym podatkowi czystym przychodzie ze wszystkich przedsiębiorstw przez siebie wykonywanych.

Do fasyi należy dołączyć zupełny bilans jakoteż zatwierdzone zamknięcia rachunkowe (konto zysków i strat) i jeżeli są, sprawozdania z czynności w dwóch egzemplarzach, dalej przy towarzystwach akcyjnych, komandytowych na akcye, gwarectwach i towarzystwach zarobkowych i gospodarczych odpis protokołu generalnego zgromadzenia (zebrania gwareckiego) o ile on odnosi się do zawiadowstwa interesów, wreszcie wykazać okoliczności potrzebne do oznaczenia miejsca przypisu podatkowego.

Oprócz tego jest przedsiębiorca obowiązany dostarczyć sumiennie żądanych od niego przez władzę podatkową wyjaśnień i wykazów, o ile służą do ustalenia dat ważnych do wymiaru podatku zarobkowego według tego rozdziału, a w szczególności wykazać na żądanie władzy czysty przychód każdego pojedynczego wykonywanego przezeń przedsiębiorstwa.

§ 114. Przeciw uskutecznionemu przez władzę podatkową pierwszej instancyi wymiarowi podatkowemu przysłuża podatkującemu rekurs do krajowej władzy skarbowej, która go stanowczo rozstrzyga.

Rekurs nie ma mocy wstrzymującej co do zapłacenia przypisanego podatku i co do środków jego ściągnięcia.

§ 115. Podatek zarobkowy od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków ma być płacony w czterech równych ratach rocznej należytości podatkowej, zapadających 1. stycznia, 1. kwietnia, 1. lipca i 1. październ.

PODATEK RENTOWY

§ 124. Podatkowi rentowemu podlega ten, kto z przedmiotów majątkowych lub praw majątkowych pobiera dochody, które nie są już bezpośrednio trafione podatkiem gruntowym, domowym, zarobkowym i od płac.

Te pobory są w szczególności:

1. **Procenta i renty** z państwowych, pu-

blicznych, funduszowych i stanowych obligacyj krajowych funduszów propinacyjnych, pożyczek krajowych, powiatowych i gminnych;

2. **Procenta** od wszystkich innych, jakąkolwiek nazwę mających publicznych i prywatnych, pisanych lub niepisanych zabezpieczonych lub niezabezpieczonych pożyczek, wierzytelności dłużnych, lub innych kapitałowych wierzytelności, jak procenta od częściowych zapisów długu, listów zastawnych, pożyczek hipotecznych, pożyczek na pojedynczy skrypt, na weksel; dalej od reszt ceny kupna, wierzytelności, rachunku bieżącego, kaucyi, depozytów, asygnat kasowych, wkładek oszczędności;

3. **Zyski eskontowe** zastępujące miejsce procentów;

4. **Czynsze dzierżawne** z wydzierżawienia przemysłów, praw przemysłowych i innych przedmiotów nie podległych ani podatkowi gruntowemu, ani domowemu;

5. **Renty** wszelkiego rodzaju, z wyjątkiem tych, które stanowią bezpośrednie nagrodzenie za świadczone usługi, jakoteż poborów w stanie spoczynku i poborów ubezpieczenia, a więc renty (renty dziedziczne, czasowe, dożywotnie) które wypłacane są przez zakłady ubezpieczenia, zaopatrzenia, kasy pensyjne, kasy wdowie lub inne kasy lub zakłady podobnego rodzaju za pewne wkładki, albo które polegają na darowiźnie lub zarządzeniu ostatniej woli lub na kupnie renty; renty za wykupno i odszkodowanie, renty za wykupno upaństwowionych przedsiębiorstw, świadczenia tytułem odstępnego i dożywocia, pobory z praw użytkowania, służebności, ciężarów gruntowych i podobnych uprawnień;

6. Inne bieżące spłaty, świadczenia i zapomogi, o ile dawca zobowiązał się do ich świadczenia w sposób prawnie ważny, albo na mocy ustawy lub sędziowskiego wyroku jest obowiązany, jak świadczenia alimentacyjne, pobory za zaniechanie wykonywania uprawnień, patentów, przywilejów, wynalazków i t. p. przez kogoś innego;

7. Procenta i dywidendy od zagranicznych papierów wartościowych, o ile te pobory nie są wyjęte z pod obowiązku podatkowego; akcye i pryorytety przedsiębiorstw, które choćby tylko od jednej części swego ruchu podlegały tutejszokrajowemu podatkowi zarobkowemu po myśli drugiego rozdziału, nie będą uważane jako papiery zagraniczne.

§. 125. Podatkowi rentowemu nie podlegają:

1. Państwo i kraje;

2. Powiaty, (powiaty konkurencyjne, drogowe i szkolne) i gminy co do procentów od czasowo fruktyfikowanych pieniędzy podatkowych i otrzymanych, jednak nie użytkowanych natychmiast walut pożyczkowych;

3. Zakłady i fundusze, które są wspierane przez państwo rocznymi nie z prywatno-prawnego tytułu dostarczyć się mającymi datkami;

4. Zbiorowe kasy sierocińskie, fundusze inwalidów, zakłady przeznaczone do pielęgnowania chorych, do zaopatrywania i wspierania ubogich i inne zakłady humanitarne i dobroczynne, dalej fundusze na budowę domów bożych, jakoteż publiczne zakłady przeznaczone do nauki;

5. C. k. pocztowa kasa oszczędności i procenta od wkładek w pocztowej kasie oszczędności;

6. Towarzystwa zarobkowe i gospodarcze i kasy zaliczkowe, które uwolnione są od podatku zarobkowego.

7. Osoby, których pobory podległe podatkowi rentowemu ani same osobno, ani też w połączeniu z innym dochodem nie przenoszą rocznie 1200 koron;

8. Te dodatki, które otrzymuje jeden małżonek od drugiego, jakoteż dzieci od swych rodziców lub krewnych zastępujących im rodziców lub rodzice od swych dzieci na utrzymanie;

9. Te procenta od obligacyj państwowych i te renty za odszkodowanie zniesionych dochodów, do których ma zastosowanie ustawa z 20. czerwca 1868 r. Nr. 68 dz. u. p.

10. Dywidendy austro-węgierskiego banku po myśli i na czas obowiązywania ustawy z 21. maja 1887 r. Nr. 51 dz. u. p.

11. Te pobory, które podlegają utrzymanemu w mocy w art. II. tej ustawy prawa odciągania ze strony dłużnika;

12. Te procenta i inne pobory rentowe, którym zapewniono uwolnienie podatkowe osobną ustawą wyraźnie; do nich ma się zaliczyć procenta i dywidendy akcyj tych przedsiębiorstw, które są uwolnione od podatku zarobkowego;

13. Te procenta i renty przypływające podległemu podatkowi przedsiębiorstwu, które dowodnie stanowią część dochodu przedsiębiorstwa podległego podatkowi zarobkowemu;

14. Te, przez przedsiębiorstwo obowiązane do publicznego składania rachunków wypłacone procenta, które od podległego podatkowi przychodu tegoż nie mogą być odciągnięte, jakoteż równorodne odsetki od pretensyj do tych przedsiębiorstw, które od podatku zarobkowego są uwolnione;

14. Przychód z budynków uwolnionych od podatku domowego z tytułu przeznaczenia.

§. 131. **Podatek rentowy wynosi**:

a) **dziesięć procent** od odsetek tych części

państwowego długu krajowego, które ani specyalnemi ustawami od płacenia tego podatku nie są uwolnione, ani też wyższym wymiarem podatku nie są obłożone, z wyjątkiem częściowych przekazów hipotecznych (asygnat salinarnych) zabezpieczonych na salinach Gmunden, Aussee, i Hallein, dalej od rent wykupna za upaństwowione, lub stale w zarząd państwa przyjęte przedsiębiorstwa, wreszcie od odsetek obligacyj krajowych, publicznych funduszowych i stanowych pożyczek emittowanych przed wejściem w życie tej ustawy;

b) **Trzy procent** od czynszów dzierżawnych za wydzierżawione przedsiębiorstwa;

c) **Dwa procent** od reszty poborów podatkowi rentowemu podległych z zastrzeżeniem ulg przyznanych pod d),

d) Procenta od wkładek oszczędności w kasach oszczędności i w towarzystwach zarobkowych i gospodarczych i w kasach zaliczkowych, jakoteż procenta od listów zastawnych krajowych zakładów hipotecznych, dalej na zysk nieobliczonych, na zasadzie wzajemności opartych instytutów hipotecznych i kas oszczędności, niemniej od obligacyj emittowanych na podstawie udzielonych pożyczek przez inne instytucye krajowe podlegają podatkowi rentowemu $1^1/_2$%.

§. 143. Wymiar udziela się podatkującemu z wraz podaniem powodów za pomocą nakazu płatniczego, przeciw któremu dopuszczalny jest rekurs do krajowej władzy skarbowej;

Rekurs nie ma mocy wstrzymującej co do zapłacenia przypisanego podatku i środków prawnych do ściągnięcia tegoż.

§. 144. O ile podatek rentowy nie jest opłacony w inny sposób, ma być uiszczony w d w ó c h dnia 1. czerwca i 1. grudnia zapadających ratach.

OSOBISTY PODATEK DOCHODOWY I PODATEK OD PŁAC, OD WYŻSZYCH POBORÓW SŁUŻBOWYCH.

§ 153. Osobistemu podatkowi dochodowemu podlegają następujące fizyczne osoby:

1. Osoby przynależne do królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych:

a) gdy w tych krajach mieszkają, co do swego całego dochodu;

b) oprócz tego wypadku co do całego dochodu przypływającego im z obszaru obowiązywania tej ustawy;

2. Osoby nieprzynależne do tych krajów:

a) gdy na obszarze obowiązywania tej ustawy mają swoją siedzibę lub przebywają tu dla zarobku lub dłużej niż rok jeden, co do dochodu, jaki w tych krajach zarabiają lub do tych krajów ściągają. Jednak dochód płynący z innego kraju, jak z obszaru obowiązywania tej ustawy, jest wtedy z pod opodatkowania wyjęty, gdy dowodnie podlega już podatkowi dochodow., lub równorodnemu podatkowi;

b) oprócz wypadków oznaczonych pod lit. a), gdy w tych krajach posiadają realności lub na krajowych realnościach hipotekowane wierzytelności, lub majątek przez fideikomis, przymus zachowania, lub inne prawne przepisy do tych krajów przywiązany, albo wykonują w kraju przedsiębiorstwo przemysłowe, lub zyskowne zatrudnienia, albo są uczestnikami takiego zajęcia lub przedsiębiorstwa, albo pobierają dochód z tutejszokrajowej kasy państwowej, jako pobory służbowe i pensye, co do dochodu z tych źródeł płynącego.

Posiadanie akcyj, kart udziałowych i podobnych papierów wartościowych niema być uważanem jako udział w przedsiębiorstwie po myśli poprzedniego ustępu.

§ 155. Od osobistego podatku dochodowego są dalej uwolnione *) osoby, których cały dochód obliczony na rok nie przenosi kwotę 1200 K.

Do osób wymienionych w § 153 l. 1, b) i l. 2, b) ma to postanowienie zastosowane tylko wtedy, gdy udowodnią. że ich cały dochód włącznie z dochodem, według tej ustawy podatkowi nie podległym, nie przenosi kwoty od podatku wolnej.

§ 159. Jako dochód uważa się sumę wszystkich w pieniądzach i w walorach pieniężnych istniejących przychodów pojedynczych podatkujących z dołączeniem wartości czynszowej pomieszkania w swoim domu lub innego wolnego pomieszkania, jako też wartości produktów do gospodarstwa domowego użytych z własnego gospodarstwa i z własnego przedsiębiorstwa przemysłowego, jako też wszelkich podatkującemu przypływających naturalnych dochodów po potrąceniu wydatków użytych na osiągnięcie, zabezpieczenie i utrzymanie tych dochodów, jako też wszelkich procentów dłużnych, chociażby one nie należały do wymienionych właśnie wydatków.

Nadzwyczajne dochody ze spadków, ubezpieczeń kapitałów życiowych, darowizn i podobnych bezpłatnych przychodów **nie uważają się** za dochód podatkowi podległy.

Zyski ze sprzedaży przedmiotów majątkowych mają być tylko wtedy doliczane do dochodu, gdy sprzedaż nastą-

---

*) Oprócz osób wymienionych w §. 154. które z powodu swego stanu uwolnione są od osobistego podatku dochodowego, a mianowicie: członkowie domu cesarskiego, zastępcy dyplomatyczni i konsulowie, oficerowie i inne osoby wojskowe.

piła w wykonywaniu przedsiębiorstwa zarobkowego lub interesa spekulacyjne.

§ 172. Osobisty podatek dochodowy wynosi rocznie w następujących 65 stopniach przy dochodzie ponad K. 1200 do włącznie

K.	K.	K.	K.
1.250 —	7.20	13.000 —	326.—
1.300 —	8·—	14.000 —	362.—
1.350 —	8.80	15.000 —	398.—
1.400 —	9.60	16 000 —	434.—
1.500 —	10.80	17.000 —	470.—
1.600 —	12.—	18.000 —	506.—
1.700 —	13.60	19.000 —	544.—
1.800 —	15.20	20.000 —	582.—
1.900 —	16.80	22.000 —	638.—
2.000 —	18.40	24.000 —	714.—
2.200 —	20.—	26.000 —	790.—
2.400 —	24.—	28 000 —	866.—
2.600 —	28.—	30.000 —	942.—
2.800 —	32.—	32.000 —	1020.—
3.000 —	36.—	34.000	1100.—
3.200 —	40.—	36.000	1180.—
3.400 —	44.—	38.000 —	1260.—
3.600 —	48.—	40.000 —	1340.—
3.800 —	54.—	44.000 —	1460.—
4.000 —	60.—	48.000 —	1600.—
4.400 —	68.—	52.000 —	1760.—
4.800 —	78.—	56.000 —	1920.—
5.200 —	88.—	60.000 —	2080.—
5.600 —	98.—	64.000 —	2250.—
6.000 —	110.—	68.000 —	2424.—
6.600 —	124.—	72.000 —	2600.—
7.200 —	142.—	76.000 —	2780.—
7.800 —	160.—	80.000 —	2964.—
8.400 —	180.—	84.000 —	3148.—
9.200 —	202.—	88.000 —	3336.—
10.000 —	228.—	92.000 —	3528,—
11.000 —	258.—	96.000 —	3720.—
12.000 —	292.—		

Przy dochodzie wyższym nad K. 96.000 włącznie do K. 200.000 wzrastają stopnie co K. 4000 a podatek co K. 200, przy dochodzie ponad K. 200.000 aż włącznie do K. 210.000 wynosi podatek K. 9300, przy dochodzie nad K. 210.000 wzrastają stopnie co K. 10.000, a podatek co K. 500.

Podatek jednak ma być tak wymierzonym, że z dochodu wyższego stopnia po odciągnięciu podatku nigdy mniej nie ma pozostać, niż z najwyższego dochodu najbliższego niższego stopnia po strąceniu podatku na ten stopień przypadającego.

O ile na podstawie postanowień § 153 l. 1 lit. b) i l. 2 i §. 155 ust. 2 dochody K. 1200, lub niższe do opodatkowania przychodzą, zmniejszają się stopnie dochodu o K. 50 a podatek o 30 h.

§ 202. Każdy podatkujący jest obowiązany wnieść **corocznie** w terminie przez krajową władzę skarbową zapomocą publicznego ogłoszenia oznaczyć się mającym, najmniej jednomiesięcznym, zeznanie do właściwej władzy podatkowej co do podległego podatkowi dochodu.

Fasya może być albo pisemnie wniesioną, lub ustnie do protokołu złożoną.

§. 218. Przeciw wysokości wymiaru łącznie z ewentualnem ustanowieniem wymiaru poborów służbowych podlegających podatkowi od płacy przysłuża tak podatkującemu jako też władzy podatkowej prawo odwołania do komisyi apelacyjnej.

Dla władzy podatkowej biegnie termin do wniesienia odwołania od dnia, w którym protokół szacowania wszedł do władzy podatkowej.

§ 219. Odwołania podatkujących mają być wnoszone do władzy podatkowej bez stempla, a odwołania władzy podatkowej do komisyi szacunkowej.

Władza podatkowa ma o wniesieniu odwołania udzielić wiadomości z podaniem powodów podatkującemu, przeciw którego opodatkowaniu odwołanie jest wniesione.

§ 226. Osobisty podatek dochodowy ma być płacony w **dwóch** równych dnia 1. czerw. i 1. grud. zapadających ratach.

§ 233. Osoby pobierające pobory służbowe, które osiągają lub przekraczają kwotę K. 6400 rocznie, mają obok osobistego podatku dochodowego płacić także **podatek od płac**, który **bez względu na inny dochód** bywa wymierzany wedle następujących stopni:

1	od K. 6400	do włącznie K. 8000	0·4%
2	„ „ 8000	„ „ „ 9000	0·8 „
3	„ „ 9000	„ „ „ 10000	1·2 „
4	„ „ 10000	„ „ „ 12000	1·6 „
5	„ „ 12000	„ „ „ 14000	2 „
6	„ „ 14000	„ „ „ 16000	3 „
7	„ „ 16000	„ „ „ 20000	4 „
8	„ „ 20000	„ „ „ 30000	4 „
9	„ „ 30000 i wyżej		6 „

Podatek ma być jednak w ten sposób wymierzanym, że z poborów wyższego stopnia po potrąceniu podatku nigdy nie ma mniej pozostać niż pozostaje z najwyższych poborów najbliższego niższego stopnia po potrąceniu podatku na nie wypadającego.

Z różnych źródeł pochodzące pobory służbowe mają być razem zliczone w celu wymiaru podatku.

Przeciw nakazowi płatniczemu przysługuje rekurs do krajowej władzy podatkowej z powodu ewentualnych usterek przy obliczeniu i przypisaniu kwoty podatkowej.

ROZDZIAŁ XVII. PORADNIK SANITARNY.

1) Otrucia.

Otrucia należą do tego rodzaju wypadków, gdzie szybka pomoc jest niezbędnie potrzebną. Sprowadzenie lekarza w najlepszym razie zajmie kilkanaście minut conajmniej, a ten krótki przeciąg czasu wystarcza, aby trucizna wywarła swoje zgubne działanie Wobec tego każdy inteligentny człowiek powinien wiedzieć, jak należy ratować chorego, zanim przybędzie lekarz.

Otrucia w ogóle zdarzają się bardzo często. Pewną odsetkę otruć dają samobójstwa i w tych przypadkach o ruty nieraz wszystkiemi siłami broni się przeciw tym, którzy chcą go ratować. Na to jednak nie należy zwracać uwagi, gdyż faktem jest, że uratowani od śmierci samobójcy, w większości wypadków, cenią następnie życie i sami leczą się starannie ze skutków działania trucizny. Olbrzymią jednak większość otruć dają nieszczęśliwe wypadki, wywołane przez pomyłkę, nieostrożność, lekkomyślność itd.

Aby uniknąć tych nieostrożnych pomyłek, należy pamiętać o następujących rzeczach. Żadnych środków trujących, ani żadnych lekarstw nie należy pozostawiać w miejscach dostępnych, gdyż mogą się one dostać do rąk dzieci. Nie należy nigdy trzymać trucizn, ani żadnych lekarstw w butelkach od wódki, piwa i w ogóle w naczyniach, mających inne przeznaczenie, gdyż stale zdarzają się wypadki, iż ktoś wypije essencyę octową, ług, lub witryolej, myśląc, że w butelce znajduje się piwo lub wódka. Jeżeli pijemy cośkolwiek, szczególniej po ciemku, należy postępować tak, jak nakazuje żydom postępować talmud, t. j. należy wpierw umoczyć usta w płynie, zanim go się wypije.

Ze względów praktycznych wszystkie otrucia dzielimy na trzy kategorye: 1-o otrucia gazami (zaczadzenie, otrucie gazem świetlnym, kwasem węglowym, jak np. w głębokich studniach, gazem kloacznym i t. d.) 2-o otrucia substancyami nieżrącemi i 3-o otrucia substancyami żrącemi.

Rozpatrzmy teraz, co należy czynić przy każdego rodzaju otruciach.

Jeżeli nastąpiło otrucie jakimkolwiek gazem, to przedewszystkiem należy wynieść otrutego na świeże powietrze. Jeżeli chory jest przytomny, tylko bardzo osłabiony, należy dać mu napić się wódki, wina, gorącej kawy lub herbaty (nieprzytomnemu choremu nie należy wlewać nic do ust, gdyż może zadusić się, gdy płynu nie połknie). Gdy otruty jest nieprzytomny, należy mu dawać wąchać eter lub amoniak. Jeżeli otruty nie oddycha wcale, albo oddycha bardzo powierzchownie i nierówno, należy go rozebrać lub porozpinać i zacząć stosować sztuczny oddech. Najprostszy sposób stosowania sztucznego oddechu polega na rytmicznem uciskaniu dłonią górnej połowy brzucha. Uciskać należy powoli, podnosić zaś rękę szybciej i trzeba starać się czynić to rytmicznie, aby mniej więcej co trzy sekundy wywoływać oddech (29 razy na minutę). Uciskając górną połowę brzucha, wywieramy ucisk na przeponę brzuszną, a za jej pośrednictwem na płuco i wtedy powietrze wychodzi z płuc. Gdy rękę podniesiemy, płuco dzięki swej elastyczności, rozszerza się i świeże powietrze wchodzi do płuc. Jednocześnie gdy się stosuje sztuczny oddech, można podsuwać choremu pod nos do wąchania eter lub amoniak.

Tutaj dodać jeszcze muszę parę przestróg dla ratujących. Jeżeli otruty leży w zamkniętem pomieszczeniu, należy otworzyć drzwi i okna i poczekać chwilkę, aby trujący gaz się ulotnił, gdyż inaczej ratujący może sam uledz zatruciu. Jeżeli otworzenie drzwi lub okien jest utrudnione, należy wybić szyby w oknach.

Jeżeli czujemy zapach gazu świetlnego, nie należy wchodzić z ogniem, gdyż może nastąpić wybuch.

Jeżeli zatruty leży w studni lub w dole ustępowym, nie należy spuszczać się inaczej, jak okręciwszy się pod pachami linką, której koniec trzymają ludzie, znajdujący się nad krawędzią dołu. Bez tej ostrożności ratujący naraża się na niebezpieczeństwo, że sam, wskutek zatrucia gazem (w głębokich studniach znajduje się kwas węglowy, w kloakach mieszanina gazów trujących, wszystkie te gazy mają ciężar gatunkowy wyższy, niż powietrze atmosferyczne i dla tego nie ulatniają się), straci przytomność i spadnie na dno. Chcąc się przekonać, czy w dole znajduje się gaz trujący, należy spuścić na sznurku zapaloną świecę lub latarkę. Jeżeli świeca pali się, można się spuszczać bezpiecznie, jeżeli gaśnie na pewnej głębokości, dowodzi to, że znajduje się tam gaz trujący, niezdatny do oddychania. Chcąc gaz ten usunąć, należy powietrze z dołu studni wypompować, lub też strzelić parokrotnie do studni ślepym nabojem z dubeltówki. Wstrząśnienie powietrza od strzału może gaz trujący wypchnąć.

Przy wszelkich otruciach płynami lub ciałami należy truciznę jak najprędzej wydalić lub też działanie jej zneutralizować. Szybkie wydalenie trucizny może

nastąpić tylko przez usta, w pierwszej więc chwili po otruciu należy w jakikolwiek sposób wywołać wymioty. Najlepszym sposobem wywołania wymiotów jest drażnienie piórkiem przełyku. Nalepiej nadaje się do tego jakiekolwiek piórko ptasie, które należy wsunąć w usta jak najgłębiej, aby ono za miękkiem podniebieniem oparło się aż o tylną ścianę przełyku. Jeżeli nie mamy pod ręką pióra ptasiego, należy wprowadzić do ust otrutego palec i łaskotać tylną ścianę przełyku. Używać do drażnienia przedmiotów twardych lub ostrych nie należy, gdyż możemy chorego zranić. Jeżeli wprowadzimy do ust otrutego palec, należy się zabezpieczyć, aby nas nie ugryzł, i w tym celu między zęby chorego wprowadzamy korek, trzonek od noża i t. d.

Dobrym środkiem wymiotnym jest również ciepła woda z solą lub woda mydlana. Należy w szklance ciepłej wody rozpuścić trochę soli lub mydła i kazać choremu wypić taką wodę odrazu. Często sama trucizna wywołuje wymioty, ale tem zadawalniać się nie należy. Chcąc dokładnie oczyścić żołądek z trucizny, należy dać choremu jeszcze napić się większą ilość wody lub mleka, a potem jednym z wyżej wskazanych sposobów wywołać znowu wymioty.

Jeżeli zaczniemy ratować otrutego, należy zawsze wpierw przekonać się, z jaką trucizną mamy do czynienia, i czy to nie jest czasami trucizna żrąca. Ług, kwasy, jodyna, lapis, sublimat i niektóre inne trucizny wżerają się w tkanki i niszczą je dosyć głęboko. Bywały nawet wypadki, że trucizna przeżarła ścianę żołądka i wywołała przedziurawienie żołądka do jamy brzusznej. Jeżeli więc zauważymy, że wargi chorego, język, i w ogóle jama ustna są popalone (silnie spuchnięte, zaczerwienione jak po oparzeniu, lub pokryte biało-żółtym nalotem, albo nawet czarnymi strupami), wreszcie jeżeli kropla trucizny, kapnięta na naszą rękę, wywołuje silne palenie, wtedy należy się starać jak najszybciej zobojętnić działanie trucizny. Wywoływanie wymiotów nie jest wtedy właściwe, gdyż trucizny w stanie wolnym znajduje się w żołądku bardzo mało, albo i wcale jej nie ma, bo wżarła się ona w tkanki jamy ustnej, przełyku, przewodu pokarmowego i żołądka. Oprócz tego w razie wymiotów trucizna musiałaby powtórnie przechodzić przez przewód pokarmowy i poparzyć go znowu. Wreszcie przy silnem nadżarciu ścian żołądka podczas wymiotów wskutek gwałtownego kurczenia się, jakie wtedy następuje, może nastąpić przedziurawienie żołądka.

Jeżeli więc mamy do czynienia z otruciem trucizną żrącą, należy dowiedzieć się, jaka to była trucizna i zastosować odpowiednią odtrutkę. Przedewszystkiem trzeba odszukać buteleczkę z trucizną i postarać się określić jej zawartość. W większości przypadków określenie trucizny nie napotyka trudności. Niektóre trucizny można rozpoznać po zapachu (karbol, esencya octowa), inne po napisie na buteleczce, o innych wreszcie poinformuje nas otoczenie lub wreszcie sam otruty.

W otruciu ługiem należy dawać choremu kwasy, a więc ocet (nie esencyę) z wodą, kwas cytrynowy, winny, wreszcie wodę z cytryną (należy cytrynę wycisnąć do szklanki wody) a w braku tego wszystkiego mleko kwaśne. Ług zmieszany z kwasem traci swoje własności żrące i staje się nieszkodliwym. Jednocześnie należy dać otrutemu napić się śmietanki lub wreszcie mleka słodkiego, gdyż tłuszcz, zawarty w śmietanie, pokryje cienką warstwą spalone miejsca i zmniejszy ból.

Jeżeli chory otruł się jakimkolwiek kwasem (siarczanym, saletrzanym, solnym, karbolowym, lub essencyą octową), należy dawać magnezyę paloną (magnezya palona jest to proszek nierozpuszczalny, należy ją rozbełtać w wodzie), wodę wapienną, mydło, mleko słodkie.

W otruciu jodyną należy dawać krochmal rozbełtany w wodzie, a w braku tego chleb lub kartofle.

W otruciu lapisem należy dawać słoną wodę.

W otruciu sublimatem — jaja, mleko słodkie, mydło.

Wszystkie otrucia truciznami żrącemi mają tę niedogodną stronę, że nawet po jaknajszybszem zastosowaniu odtrutek pozostają mniej lub więcej głębokie oparzenia przewodu pokarmowego, które następnie mogą wywołać zwężenia dróg pokarmowych.

Jeżeli od chwili otrucia upłynęło parę godzin, wtedy ratunek doraźny nie na wiele się przyda. Trucizna żrąca popaliła już, co popalić mogła. Trucizna nieżrąca zdążyła wessać się do krwi. Wtedy właściwy ratunek może dać tylko lekarz, otaczający mogą tylko stosować środki podniecające. W ogóle w każdem otruciu należy wzywać lekarza, gdyż nie-lekarz nigdy nie będzie mógł orzec, czy już niebezpieczeństwo minęło i czy trucizna działać przestała.

Streszczenie.

Postępowanie w otruciach.

Otrucia gazami — *wynieść chorego na świeże powietrze i porozpinać, aby mógł oddychać swobodnie, dawać środ-*

ki wzmacniające: wódkę, wino, kawę czarną, mocną herbatę, do wąchania amoniak, eter, anodynę, przy nierównym oddechu sztuczny oddech.

Trucizny nieżrące: — *należy wywołać wymioty za pomocą drażnienia gardzieli piórkiem lub palcem, lub dawania do wewnątrz ciepłej wody, lub wody z mydłem.*

Przy osłabieniu środki wzmacniające, jak wyżej.

Trucizny żrące (przy osłabieniu środki wzmacniające):

1-o kwasy — należy dawać magnezyę paloną, wodę wapienną, wapno, mydło, mleko słodkie.

2-o ług — należy dawać wodę z octem, kwas cytrynowy, winny, cytrynę, mleko kwaśne, mleko słodkie.

3-o jodyna — krochmal, kartofle, chleb.

4-o lapis — słona woda.

5-o sublimat — jaja, mleko słodkie, mydło.

2) Opatrunki.

Doświadczenie życiowe przekonywa dostatecznie, jak często zdarzają się wypadki natury chirurgicznej, jak łatwo każdy z nas ulegać może urazom. Stłuczenia, złamania, rany w miastach większych są zjawiskiem codziennem, a i po wsiach lub osadach nie należą bynajmniej do osobliwości. Umiejętne w razach tych udzielenie pomocy przed przybyciem lekarza jest niesłychanie ważnem w sprawie gojenia się i przyszłej używalności uszkodzonego członka. Przykrycie np. rany nieczystą, zakażoną szmatką łatwo sprowadza zakażenie krwi, z którem i chirurg nie zawsze się upora; nieprawidłowe złożenie odłamów kości pękniętej nieraz już naraziło poszkodowanego na ciężkie kalectwo, nieumiejętne próby nastawiania kończyny zwichniętej powiększają tylko ból, stopień zwichnięcia i obrażenia stawu, utrudniają wreszcie lekarzowi zadanie, tak samo jak dokonane niewprawnie i niedbale przenosiny chorego z powikłanem złamaniem nogi powiększą mu tylko ranę i szwank kości. Przykładów takich możnaby tu wyliczyć bardzo wiele, że już nie powiem o tak niezbędnej umiejętności, jaką jest powstrzymanie krwotoku, grożącego nieraz wyczerpaniem zupełnem i śmiercią.

Obowiązkiem jest tedy każdego, na niedolę bliźnich nie obojętnego człowieka, zdobycie koniecznych wiadomości, ułatwiających mu udzielenie racyonalnego ratunku. Ten ostatni oprzeć się musi na tej zasadzie niezłomnej, że leczący, przedewszystkiem, nie powinien zaszkodzić choremu. Ratunek, udzielony trafnie i umiejętnie, odwraca od poszkodowanego groźbę wiszącego nad nim niebezpieczeństwa życia, usuwa lub łagodzi bóle, ułatwia pracę lekarzowi, którego nie zawsze udaje się na miejsce wypadku sprowadzić bezzwłocznie. Zadanie zatem ratownika ważnem jest i podniosłem, a jak często do wypełnienia misyi tej powołanym być może, pouczy najlepiej kilka przytoczonych poniżej wykazów statystycznych.

W 1902 r. Tow. Doraźn. Pom. Lekar. w Warszawie (Pogotowie Ratunkowe) było wzywane do 5336 wypadków natury chirurgicznej.

W liczbie ich było:

Złamań kości prostych	398
Złamań kości powikłanych	59
Zwichnięć	205
Krwawień	89
Ran ciętych	725
Ran kłutych	279
Ran postrzałowych	43
Ran tłuczonych	1722
Ran kąsanych	51
Oparzeń	180
Stłuczeń	1951
Zmiażdżeń	215
Przepuklin uwięźniętych	30

Nie wiele jednak liczymy miast tak szczęśliwych jak Warszawa, które, dzięki Pogotowiu, mają zapewnioną szybką, natychmiastową pomoc lekarską; w każdej miejscowości innej czynności tej, choć do pewnego stopnia, obowiązany jest dokonać każdy inteligentny osobnik.

Ażeby pomoc nasza była skuteczną, należy pamiętać przedewszystkiem, że ranie wszelakiej zagraża bezpośrednio niebezpieczeństwo zakażenia, przyczem zarazek przedostaje się do rany bądź z materyałów opatrunkowych, bądź z rąk opatrującego, z okalającej ranę skóry poszkodowanego osobnika i z jego bielizny lub ubrania, wreszcie, choć to ostatnie zdarza się najrzadziej, z powietrza. Zarazkiem tym są drobnoustroje, znajdujące się wszędzie.

Drobnoustroje są żyjątkami nieskończenie małemi. Należą do ustrojów państwa roślinnego, największe nie przewyższają wymiarami kilkutysiącznych milimetra, mają postać kulek, pałeczek, lub nitki skręconej spiralnie. Mnożą się najwięcej drogą rozszczepienia, t. j. jedna pałeczka dzieli się na dwie, mogą jednak też rozdrabniać się na małe ziarnka, czyli spory (zarodnik), które, odłączając się od jednego z ich końców, dają początek organizmom nowym. Te ostatnie, w ogóle nader odporne, znajdują się w powietrzu, w wodzie, deszczowej zwłaszcza, w kurzu, w ziemi, w mogiłach, w odpadkach ludzkich i zwierzęcych, na skórze ciała, tam osobliwie, gdzie są włosy, na

naskórku łuszczącym się, w otworach, przez które wydostaje się pot i łój skórny, w nozdrzach, ustach, w zewnętrznych narządach płciowych, osobliwie u kobiet, w odbytnicy itp.

Ujemne następstwa ich energii życiowej są nader rozległe; od drobnoustrojów zależy fermentacya, ropienie, gnicie istot roślinnych i zwierzęcych; drobnoustroje wywołują tego rodzaju choroby zakaźne, jak posocznica, róża, tyfus itp., i wytwarzają trucizny (toksyny), podobne do tych, które otrzymujemy z roślin. Ich niebezpieczna, choć w stopniu niejednakowym dla każdego, działalność doprowadz ć może do śmierci chorego, wywołanej wprost przez otrucie, lub pozbawienie krwi tlenu; również stać się może zgubnem natłoczenie bakteryj w narządach dla życia niezbędnych, prowadzące do zatrzymania tamże cyrkulacyi.

Bliższe poznanie własności będących w mowie drobnoustrojów doprowadziło ludzkość do obmyślenia sposobów skutecznej z niemi walki. Ponieważ drobnoustroje, zakażając ranę, wywołują groźne dla życia chorego powikłania, trzeba więc ranę opatrywać tak, aby zniszczyć przedostające się do niej bakterye lub nie dopuścić ich do rany. Na tej zasadzie oparte zostały dwa sposoby opatrywania ran: antyseptyczny (przeciwgnilny) i aseptyczny (bezgnilny). Do środków antyseptycznych, t. j. zabijających bakterye, należą: karbol w 5% do $2^1/_2\%$ roztworze, sublimat w roztworze $^1/_{1000}$ do $^1/_{6000}$, 4% kwas borowy, 8% kwas salicylowy, roztwór nadmanganianu potasu (1 : 500 do 1 : 100), maść borowa 1 : 6, kollodium, jodoform w postaci proszku lub gazy, jodyna i t. p. Lecz łudziłby się ten, kto by mniemał, że taki opatrunek antyseptyczny wygubi doraźnie wszelakie, znajdujące się w ranie, zarodki Ten sposób opatrywania, wielki krok naprzód w porównaniu z przeszłością, nie jest wolnym od zarżutów i braków, Badania z czasów najnowszych pouczyły nas, że 1) drobnoustroje niektóre zachowują się odpornie wobec wszelkich środków przeciwzakaźnych, t. j. antyseptyków, że 2) pewne odmiany mikrobów (drobnoustrojów), niszczone przez którykolwiekbądź antyseptyk, zachowują się całkiem obojętnie wobec innego z tych środków; dalej wiemy, że 3) materyał i płyn opatrunkowy może sam w sobie zawierać zarodki, że 4) wreszcie znalezienie takiego środka przeciwgnilnego, któryby zabijał wszystkie drobnoustroje, jest wprost niemożliwą do urzeczywistnienia chimerą.

Czemu zatem przypisać dodatni niewątpliwie wpływ opatrunków antyseptycznych? Niewątpliwie ich działaniu mechanicznemu. Spłókując ranę obficie roztworem karbolu lub sublimatu, zmywa się jednocześnie z powierzchni tejże masę drobnoustrojów, które, w razie przeciwnym, gnieździłyby się tamże mnożąc się bez liku. Należy nadto pamiętać, że płyny przeciwzakaźne, lubo nie wolne od zarazków, zawierają tych ostatnich bez porównania mniej od zwykłej wody; posługując się zatem antyseptykami, narażamy poszkodowanego na daleko mniejsze niebezpieczeństwo zakażenia, niż działo się to dawniej, w czasach przedantyseptycznych. Wychodząc z takiej samej zasady, łatwo pojąć, że daleko lepiej będzie przykryć powierzchnię rany gładką, czystą, pozbawioną fałd chusteczką, wyjętą ze stosu bielizny, z komody lub szafy, niż chustką od nosa, wyciągniętą z kieszeni; że słuszniej jest obmyć powierzchnię przyranną wodą źródlaną, niż zaczerpniętą z cebra deszczówką, że dobrze jest, przystępując do nałożenia opatrunku, obmyć ręce dokładnie wodą z mydłem.

Zasługi antyseptycznej metody opatrywania ran nie kończą się na samem tylko zmniejszeniu niebezpieczeństwa nieuchronnej do tychże inwazyi drobnoustrojów; daleko większą zaletą metody tej jest utorowanie przez nią drogi do obmyślenia bezgnilnego (aseptyka) opatrywania ran, które wpływ zgubny drobnoustrojów zażegnało raz na zawsze. Istota postępowania antyseptycznego polega na niedopuszczeniu do rany zarazków, na trzymaniu ich od rany zdaleka. Dzięki metodzie takiej okres gojenia skraca się znakomicie, bóle należą do wyjątków rzadkich, groźba zatrucia odwróconą zostaje zupełnie, a i uczucie powonienia mniej cierpi.

Cel ten osiągamy, wyjaławiając narzędzia chirurgiczne i wszelkie materyały opatrunkowe drogą wygotowania tychże we wrzątku. Doprowadzenie temperatury wody do 115^0 C, t. j. trzymanie narzędzi, gazy i waty przez 5—10 minut w ukropie zabija nietylko gnieżdżące się tamże drobnoustroje, lecz i daleko bardziej wytrwałe od nich zarodki (spory). Zyskujemy wówczas absolutną pewność, że nasze materyały opatrunkowe są zupełnie czyste, że z nich już nie przedostanie się do rany żaden zarazek.

Jeżeli rozważymy teraz kierunki obu tych metod, zadanie nasze staje się zupełnie jasnem. Przystępując do nałożenia racyonalnego opatrunku, łączyć winniśmy oba sposoby: przeciw- i bezgnilny. Należy 1) usunąć z powierzchni rany i przylegającej do niej skóry zarazki; obmyjemy zatem tę ostatnią wodą z mydłem

i wyszczotkujemy, samą zaś ranę polejemy obficie roztworem jednego z wymienionych antyseptyków lub wodą przegotowaną i wystudzoną. W ten sposób usuniemy z rany znaczną ilość powierzchowniej zakwaterowanych bakteryj, 2) dalej pokryjemy tę ostatnią wyjętemi z wrzątka, wystudzonemi również serwetkami lub chusteczkami. Postępując tak, nie zakażamy rany, t. j. sami nie zanosimy do niej drobnoustrojów bynajmniej. Tak dokonany opatrunek doraźny wolny jest zupełnie od zarzutu i poszkodowanemu przyniesie korzyść niewątpliwą.

Wygotowane serwetki należy umocować na ranie opaską, t. j czystym bandażem, a w braku tegoż chustkami lub szmatami z czystego płótna, związanemi na węzeł. Rozumie się, gdy rzecz dzieje się w polu, na pustkowiu, słowem w miejscu odludnem, radzić sobie trzeba, jak wypadnie, kierując się jednak stale tą myślą przewodnią, by z raną stykać jaknajmniej przedmiotów brudnych.

Po kilku tych uwagach ogólnych przystępuję do naszkicowania metod ratunkowych, najwłaściwszych w rozmaitych odmianach urazu, a mianowicie:

I. Pomoc doraźna, zastosowana przed przybyciem lekarza w przypadkach ran: a) uwagi ogólne. Jeżeli rana zanieczyszczona jest piaskiem, ziemią, kałem ulicznym itp., należy obmyć ją i skórę dokoła wystudzoną wodą przegotowaną lub 3% roztworem karbolu, a, w braku ich, czystą wodą źródlaną lub rzeczną; w tym celu macza się w jednej z wymienionych cieczy przygotowany kompres, lub w ostatecznym razie czystą chustkę od nosa i powierzchnię rany polewa obficie.

Jeżeli ranę pokrywa warstwa krwi zakrzepłej, skrzepów tych nie rusza się wcale, te ostatnie bowiem zatrzymują krwawienie i zasklepiając otwór, chronią skutecznie przed dalszem przedostawaniem się doń drobnoustrojów. Ranę pokrywa się przegotowaną lub zmoczoną w karbolu gazą, watą albo kompresem; powyżej kładzie się warstwę oczyszczonej, t. zw. aptecznej waty i umocowywa to wszystko opaską czyli bandażem. Ten ostatni, nałożony dokładnie i szczelnie 1) zabezpiecza ranę przed działaniem szkodliwych czynników z zewnątrz, jak brud, kurz, żar słoneczny, ukąszenia owadów i t. p., 2) wywierając ucisk, zbliża wzajemnie brzegi rany i powstrzymuje krwawienie, 3) staje się niejako punktem oparcia dla chorego członka, unieruchomiając części uszkodzone. Gdy zraniona została ręka lub jeden z palców jej poważniej, poszkodowany trzymać ją powinien na chustce czyli na t. zw trójkącie (temblaku), którego końce zawiązuje się na węzeł na karku. Tak utwierdzona ręka dokucza rannemu daleko mniej, niż wtedy, gdy trzymać ją zwieszoną ku dołowi. Najczęstszem powikłaniem rany jest: krwotok i umiejętność jego zatamowania musi być dla ratującego rzeczą niezbędną. Odróżniamy trzy rodzaje krwawień: a) krwotok z naczyń najmniejszych czyli włoskowatych, który zatrzymuje się zwykle sam przez się, wytwarzając więcej lub mniej rozległy skrzep, b) krwotok żylny, t. j. nieustanny strumień ciemnoczerwonej, prawie czarnej krwi i c) krwotok z tętnic, w razie którego purpurowa krew tryska, jak z fontanny — najbardziej niebezpieczny typ krwawienia. Tu należy pamiętać, że nie stosuje się nigdy t. zw. domowych, czy też felczerskich środków, powstrzymujących krwawienie, jak pajęczyna, półtorachlorek żelaza i t. p., gdyż środki takie poszkodowanemu mogą zaszkodzić tylko. Najskuteczniejszym i radykalnym środkiem we wszystkich trzech postaciach krwawień jest ucisk, który należy wywierać powyżej rany w kierunku tętnicy; dobrze jest, gdy broczy kończyna, unieść ją przytem do góry, lecz jeżeli krwawią same żyły tylko, dokonywa się ucisku od dołu, gdybyśmy bowiem naciskali na ranę z góry, krwotok powiększyłby się. Można też umytymi czysto palcami zacisnąć, t. j. zbliżyć wzajemnie brzegi rany i na kończynę nałożyć czystą, mokrą opaskę. Jeżeli zajdzie przypadek pęknięcia żylaków na nodze, zdjąć trzeba z tej ostatniej wszelakie, krępujące nogę podwiązki, unieść ją do góry i ucisnąć lekko miejsce krwawiące kompresem.

W przypadkach zranień tętnicy, gdy z otworu tryska purpurowy, mocny strumień krwi, jaknajprędsza pomoc lekarska jest niezbędna; w oczekiwaniu tejże, po uprzedniem zdjęciu lub rozcięciu ubrania, gdy zwykły ucisk, zastosowany wprost na ranę, nie pomaga, staramy się ucisnąć mocno palcem lub chusteczką złożoną w kilkoro główny pień tętnicy okolicy przyrannej. Wobec zatem krwotoku z tętnic kończyny górnej, ucisnąć trzeba tętnicę ramieniową w tem miejscu, gdzie zwykle na ubraniu przebiega szew od rękawa. Im mocniej przyciśnie się tutaj tętnicę do kości ramieniowej, tem krwotok ustanie prędzej, to też pomagać tu sobie można parasolem, laską lub kneblem, który umieszcza się pomiędzy ramieniem i klatką piersiową i przytwierdza do ramienia chustką lub serwetą, opasującą również i tułów. Gdy

mamy krwotok tętniczy z kończyny dolnej, uciska się część środkową fałdy pachwinowej najlepiej dwoma palcami, drugim i trzecim, prawą i lewą ręką na przemian; gdy krwawi rana z szyi, po obwinięciu palca w kawałek czystej gazy lub płótna wprowadza się go do rany bezpośrednio i mocno uciska palcem ku wewnątrz w kierunku kręgosłupa. Daleko skutecznej niż palec działa zastosowanie ucisku en masse, t. j. opasanie członka szczelnie powyżej rany długim, sprężystym pasem rzemiennym, bądź szelkami gumowemi, rurką, czyli wężem gumowym; w braku tychże wystarczyć musi duża chustka lub szmata, zawiązana dokoła kończyny na węzeł i skręcona jeszcze za pomocą knebla. którym może być polano, szabla w pochwie, duży klucz od bramy, tłuczek od moździerza i tym podobny przedmiot, najłatwiej, w danym razie, dostępny. Zabieg taki, właściwy, rzecz prosta, tylko dla ran kończyn, do zatamowania krwotoku wystarcza zupełnie; należy tylko pamiętać, że uciskająca opaska pozostawać może na kończynie niedługo, już bowiem po upływie kilku godzin ta ostatnia ulega zgorzeli wskutek powstrzymanego miejscowo krwiobiegu.

Oprócz przyrannych, zdarzają się jeszcze krwotoki zależne od różnych spraw chorobowych. W przypadkach k r w o t o k u z n o s a choremu zabrania się wycierać nos, dobrze jest, gdy pacyent czas jakiś trzyma ramiona uniesione ku górze. Na czoło, nos, twarz, potylicę i plecy stosuje się bardzo zimne okłady. Gdy i to nie pomaga, wprowadzić należy do nozdrzy paski, czyli t. zw. tampony z gazy jodoformowej i na nos wywrzeć ucisk opaską. Jeżeli krwawi z k i s z e k lub p ę c h e r z a (moczowego), skutecznemi będą: lód i okłady zimne na brzuch, wprowadzanie do odbytnicy stożkowatych kawałeczków lodu, enemy z wody zimnej, przyczem pacyent winien leżeć całkiem spokojnie. W razie powstania krwotoku z g a r d ł a zaleca się choremu położenie siedzące z nogami, zwieszonemi na dół i spokój absolutny. W pokoju należy pootwierać okna, a oprócz okładów zimnych na twarz i czoło daje się lód do łykania i limonadę zimną do picia. W razie nieskuteczności wszystkich tych zabiegów pomocnem być może postawienie 15 suchych baniek z przodu klatki piersiowej i zaaplikowanie gorczycy na łydki. R a n y z a t r u t e. Tu przed nałożeniem zwykłego opatrunku wskazane są następujące zabiegi: 1) śpieszne obwiązanie ranionego członka powyżej rany rurką gumową, pasem, umocowaną kneblem chustką, aby przeszkodzić przedostaniu się jadu (ukąszenie przez psa lub kota wściekłego, przez żmiję i t. p.) do krwiobiegu; 2) wyssanie rany, przyczem ratujący musi mieć czyste, zdrowe wargi, wolne od krost, owrzodzeń i pęknięć; i 3) zniszczenie zarazka miejscowo, w którym to celu działa najskuteczniej przypalenie rany kawałkiem rozżarzonego węgla, nożem lub drutem rozpalonym, czystym kwasem azotowym lub karbolowym, ługiem, cygarem tlęjącem, jodyną i t. p. Potem nakłada się opatrunek zgodnie z podanemi powyżej wskazówkami.

II. Postępowanie doraźne wobec złamań i zwichnięć. Odróżniamy dwa rodzaje złamań: 1) p r o s t e czyli podskórne, gdy kość pęka, a skóra po nad nią pozostaje nietknięta i 2) p o w i k ł a n e, gdzie, prócz złamania kości, znajdujemy ranę skóry i części miękkich. Do objawów głównych należą: obrzmienie, zboczenie odłamów kostnych i zależne od tego pewne wygięcie kończyny, skrócenie tejże i bezsilność zupełna, ból w miejscu złamania i szmer tarcia opierających się o siebie odłamów, który wyczuwa się podczas obmacywania i poruszania poszwankowaną kończyną.

Po obnażeniu tej ostatniej, przyczem ubrania lub obuwia nie należy zdejmować, lecz rozciąć ostrożnie, złamany członek unieruchamia się t. zw. szynami czyli łupkami. Chirurg używa w tym celu fornieru lub tektury; gdy ich nie ma pod ręką, bierze się, co jest: drzazgi, deski, kije, parasole, wańtuchy, wełny, rogoże, drabinki od kwiatów, pogrzebacze, pęki słomy lub trzciny, gałęzie, druty' telegraficzne i t. p., które starannie przymocowywa się po obu stronach złamanej ręki lub nogi chustkami lub opaską, powrozem lub pasem rzemiennym. Jeżeli złamaniu uległo ramię — tułów, tj. klatka piersiowa odgrywa tu rolę jednej z szyn; pod pachę, która przylega do złamanego barku, podkłada się warstwę waty, do powierzchni ramienia zewnętrznej przytwierdza szynę, całą wreszcie kończynę górną, zgiętą w łokciu pod kątem prostym, przymocować trzeba do klatki piersiowej bandażem. Pomiędzy wystające kanty, jak wyrostek łokciowy, kostka goleni i t. p., a szynę podkłada się warstwę waty lub flaneli, by zabezpieczyć od nadmiernego ucisku te bardzo wrażliwe części kończyny.

Opatrunek taki unieruchomi dostatecznie odłamy kostne; zapobiegnie ich ześlizgiwaniu się i rozejściu, uspokoi bóle, które powstają przy najmniejszem poruszeniu się odłamów; w takim unieruchomiającym opatrunku poszkodowany może czekać spokojnie na pomoc lekarską, można go wieźć do szpitala, nie na-

rażając na zniekształcenie większe kończyny. W przypadkach złamań powikłanych, oprócz unieruchomienia złamanego członka należy jeszcze opatrywać ranę, dokładnie obmywszy przedtem okalającą ją skórę.

W razie zwichnięć postąpimy najlepiej, gdy zaniechamy wszelkich prób nastawiania, którego dokona przybyły lekarz; kończynę zwichniętą unieruchamia się, ramię zatem przytwierdza trójkątem z chustki do tułowia; po obu stronach zwichniętego kolana — układa szczelnie worki lub pończochy z piaskiem; pacyent leży spokojnie, jeżeli zaś zachodzi potrzeba przeniesienia go w inne miejsce, uczynić to należy bardzo ostrożnie. Jak? Pomówimy niebawem.

Stłuczenia powstają wskutek działania mniej więcej krótkotrwałego urazu, jak popchnięcie, przejechanie, upadek lub uderzenie. Przy nieuszkodzonej powierzchni skóry leżące głębiej, mniej sprężyste tkanki miękkie rozluźniają się lub ulegają pęknięciu, w powstałe zaś stąd luki wylewa się krew z rozgniecionych najcieńszych naczyń krwionośnych, czyli włosowatych. Obecnością drobnych tych wynaczynień tłómaczy się wytwarzanie sińców. Lód więc, bądź zimne okłady, zastosowane miejscowo, są tu bardzo na czasie; dobrze jest też miejsce stłuczone pokryć złożoną w kilkoro chustką lub serwetką, którą macza się w t. zw. płynie Burowa, zmieszanym do połowy z wodą. Okład taki przykrywa się szczelnie ceratką i umocowywa opaską; opatrunek taki może pozostać bez zmiany przez 24 godzin.

III. Postępowanie doraźne przed przybyciem lekarza w przypadkach oparzeń. Tu należą poparzenia podczas pożarów, od wybuchów benzyny (pranie rękawiczek), nafty (polewanie drzewa przy rozpalaniu ognia w piecu) lub terpentyny (nieumiejętne przyrządzanie zaprawy do podłóg), oblanie ukropem lub gotującem się mlekiem, ługiem, witryolejem, wypadki zajęcia się sukni balowej, welonów ślubnych i t. p. Są to urazy bardzo ciężkie, częstokroć śmiertelne. Odróżniamy trzy stopnie oparzeń: 1) zaczerwienienie t. j. zapalenie skóry — postać najłagodniejsza, 2) wytworzenie się bombli, t. j. pęcherzy z naskórka, 3) zgorzel skóry mniej lub więcej częściowa. W rozmaitych przypadkach trzy te odmiany oparzeń mogą się kojarzyć z sobą wzajemnie.

Jeśli na danym osobniku zapali się ubranie, gasić należy płomienie kołdrami, poduszkami, chustkami, dywanem, ściągniętym z siebie surdutem lub paltem, działając szybko a oględnie, by nie poparzyć samego siebie. Ofiarę wypadku obala się i tarza po ziemi, a ugasiwszy płomienie, zlewa ją wodą. Ubranie z poszkodowanego zdejmuje się nader ostrożnie, najlepiej rozcinając je, wreszcie nakłada się opatrunek, nie używając jednak nigdy w tych razach ani karbolu, ani sublimatu.

Ponieważ dostęp powietrza do ran, powstających wskutek oparzeń, nie jest pożądany (wysychanie, ból), stosujemy tu zatem tak zw. środki nieprzepuszczające — posmarowanie ran oliwą, olejem, wazeliną, maścią borową lub goldkremem; kompresy, nasycone środkami temi, działają jeszcze skuteczniej; ulgę przynosi posypywanie oparzeń mąką, sproszkowanym krochmalem, pudrem toaletowym, bizmutem, gumą arabską lub sodą. W braku maści, stosować można na razie masło lub szmalec. Dla usunięcia bólu i kongestyi skóry pomocnemi są również zimne okłady. Pęcherzy najlepiej nie otwierać, lecz pozostawić to lekarzowi. W razie nader rozległych oparzeń najwłaściwszem będzie trzymanie pacyenta w letniej kąpieli; dla podtrzymania sił zaleca się kawę czarną, koniak, szampan na wewnątrz. Miejsca, oparzone kwasami, polewa się obficie wodą wapienną lub mydlinami; nadżarcia skóry ługiem zobojętnić wypadnie słabym roztworem octu, poczem ranę pokryć kompresem, nasyconym w czystej lub przegotowanej oliwie i lekko umocować go opaską.

IV. Przenoszenie chorego. W tym celu najwłaściwsze są nosze i pomoc trojga ludzi. Nazwiemy ich numerem pierwszym, drugim i trzecim. N-ra 1 i 2 dźwigają nosze, Nr. 3 dogląda poszkodowanego i, w razie potrzeby, wyręcza jednego z kolegów. Nosze ustawia się w jednej linii z chorym, koniec nożny — po za głową osobnika. Nr. 1 i 2 stają po jednej stronie chorego (nie po obu!), podkładają mu ręce pod plecy i uda, podnoszą równocześnie i ostrożnie kładą plecami na noszach. Nr. 3 podpiera jednocześnie część ciała uszkodzoną. Nr. 1 i 2 ustawiają się w głowach i nogach noszy, ruszając z miejsca powoli i razem idą krokiem drobnym, unikając podskoków i potykań się, oraz niosąc tragi możliwie poziomo. W razie braku noszy używa się drzwi, drabin, piernatów, materacy, kołder, worków, mat rozpiętych, płaszczy, pasów, powrozów słomianych, drągów, dzid, karabinów skrzyżowanych lub gałęzi. Jeżeli i tych przedmiotów dostać nie można, dwaj ratownicy krzyżują ręce, tworząc w ten sposób siedzenie, poszkodowany zaś ramionami opiera się o ich karki. Jeżeli jest wciąż nieprzytomnym, jeden z ratowników obejmuje go rękoma za górną część brzucha, gdy drugi, idąc z przodu, trzyma go za nogi.

ROZDZIAŁ XVIII. WYKAZ PAŃSTW STAREGO I NOWEGO ŚWIATA, PANUJĄCYCH I GŁÓWNYCH MIAST.

Powierzchnia całej kuli ziemskiej wynosi 509,951.000 □ klm., a składa się podług obliczeń z r. 1904 z 145,215.968 □ klm. lądu (28·5%) i 364,735.032 □ klm. morza (71·5%). Ogół zaludnienia całej kuli ziemskiej wynosi 1.539,098.000 mieszkańców.

Podług części świata powierzchnia i zaludnienie przedstawia się następująco: **Europa** 9,905.559 □ klm. i 398,377.000 mieszkańców (40·2 na 1 □ klm.), **Azya** 44,228.702 □ klm. i 821,450.000 mieszk. (48·6 na 1 □ klm.). **Afryka** 29,821.045 □ klm. i 149,277,000 mieszk. (5·0 na 1 □ klm.). **Ameryka** 39,705.483 □ klm. i 148,012.000 mieszk. (3·7 na 1 □ klm.), **Australia z Polinezyą** 8,955.369 □ klm. i 6,607.000 m., (0·7 na 1 □ klm.). Obwody biegunowe 12,599.810 □ klm. i około 13.000 mieszk.

Co do wód, największy ich obszar przedstawia ocean Spokojny = 175 mil. klm. □ (47%); dalej idą: Atlantycki = 89,860.000 klm. □ (24%), indyjski = 74,890 000 klm. □ (20%) i morza podbieg. = 33,700.000 klm. □ (9%). Największą znaną głębokość posiada ocean Spokojny (9430 metrów), potem idzie Atlantycki (8340 metrów).

Największymi wewnętrznymi zbiornikami wód są: morze Kaspijskie 25 m. pod poziomem morza Czarnego = 440.000 klm. □, jezioro Superjor w Ameryce Północnej = 84.000 klm. □, Victoria Nianza w Afryce = 75.000, morze Aralskie = 68.000 klm. =, jezioro Michigan w Ameryce Półn. = 62.000 klm. = Tanganjika, jezioro w Afryce, 40.000. □ klm., Bajkał, jezioro w Azyi, 34.000 □ klm.

Najwyższemi wzniesieniami na lądzie stałym ziemi są: w Europie Mont-Blanc = 4810 m., w Azyi Mont Everes = 8840 m., w półn. Ameryce Mont. Mc. Kinley = 6240 m., w Ameryce połudn. Aconcagua = 6970 m., w Afryce Kilimandżaro = 6000 m., w Polinezyi Mauna Kea (wyspy Havaii) = 4210 m. i w Australii Mont Cook (na Nowej Zelandyi) = 3763 m.

Największe wyspy na ziemi są: Nowa Gwinea = 786.000 klm.- □, Borneo = 734.000 klm. □ Madagaskar = 592.000 klm. □, Sumatra 420.000 klm. □. Japonia = 382.000 klm. □, Wielka Brytania i Irlandya = 315.000 klm. □, Nowa Zelandya = 268.000 klm. □, Celebes = 178.000 klm. □, Jawa = 126.000 klm. □, Kuba = 118.500 klm. □.

Abissynia (Afryka). Cesarstwo chrześcijańskie despotyczne. Cesarz (Negus Negesti) Menelik II., ur. 1844 r., panuje od 1889 r. Powierzchnia około: 540 klm. kw. lecz granice nie są dokładnie określone. Ludność: 8,000.000 mieszkańców. Religia: oprócz koptów chrześcijańskich jest również wielu Mahometan i pogan. Siła zbrojna na stopie pokojowej około 150.000 żołnierzy. Główne miasto Addis-Abbaba (50.000 m.) Rezydencya: Addis-Alam.

Afganistan (Azya). Księstwo absolutne (emirat). Emir: Habib Ullah, panuje od 1901 r. Powierzchnia: 558.000 klm. kw. Ludność: 5.000.000 m Religia: mahometanizm sunicki. Siła zbrojna: 50 do 60 tys. żołnierzy i 200 armat. Główne miasto: Kabul (60.000 m.).

Afryka niezawisła (obszary nie objęte ostatecznie w posiadanie przez mocarstwa europejskie jak Sahara, pustynia Cylejska i obszary Somali). Powierzchnia: 3,730.000 klm. kw. Ludność: około 6 milionów. Religia: poganie, mahometanie i niewiele chrześcijan.

Alzacya i Lotaryngia (Europa). Prowincye zabrane Francyi po wojnie francusko-niemieckiej r. 1870/71 rządzone bezpośrednio przez organa cesarstwa („Reichsland"). Cesarski namiestnik: Herman ks. von Hohenlohe-Langenburg. Powierzchnia: 14.513 klm. kw. Ludność: 1,719.470 m. Główne miasto: Strassburg 151.041.

Andorra (Europa). Rzeczpospolita pod protektoratem Francyi i biskupa hiszpańskiego z Urgel. Na czele stoi Rada generalna, złożona z 24 członków. Syndyk: Maestre-Molines. Powierzchnia: 452 klm. kw. Ludność: 5.231 m. Religia: rzym.-kat. Główne miasto: Andorra la Vieja (600 m.).

Anhalt (Europa). Księstwo konstytucyjne, wchodzące w skład rzeszy niemieckiej. Leopold Fryderyk, urodzony 1856, panuje od 1904. Powierzchnia: 2.229 klm. kw. Ludność: 316.085 m. Główne miasto Dessau (51.000 m.).

Anglia, patrz Wielka Brytania

Argentyna (Ameryka). Rzeczpospolita. Prezydent: Manuel Quintana, wybrany w r. 1904. Powierzchnia: 2,806.400 klm. kw. Ludność: około 5,191,000 m., w czem 30.000 czerwonoskórych Indyan. Religia: przeważnie rzym.-kat. Siła zbrojna na stopie pokojowej 18.389, na stopie wojen. 25..000 żołnierzy i 471.912 gwardyi terytoryalnej. Główne miasto: Buenos Aires (850.000 m.). Flota wojenna składa się ogółem z 48 statków.

Austro-Węgry z Bośnią i Hercegowiną (Europa). Państwo konstytucyjne. Panujący: Franciszek Józef I., ur. 1830 r.,

panuje od r. 1848. Następca tronu: arcyksiąże Ferdynand d'Este, ur. 1863 r. Powierzchnia: 675,912 klm. kw. Ludność: 47,118.167 m. (w r. 1900). Siła zbrojna: na stopie pokojowej 401.535, armat 1.160, na stopie wojennej 2,580.000 żołnierzy. Flota wojenna: 139 okrętów, 979 armat.

Monarchia Austryacko-Węgierska rozpada się na trzy części:

1. Austrya. Cesarstwo konstytucyjne od 1860 r., w którego skład wchodzą: Austrya dolna i górna, Bukowina (pow.. 10.422 km. kw., ludność 7,315.939 m.), Dalmacya, Czechy, Galicya (pow. 78.493 klm. kw., ludność 7,315 939 m), Gorycya i Gradyska z Tryestem, Istrya, Karyntya, Kraina, Morawa, Śląsk, Solnogród, Styrya i Tyrol z krajem Przedarulańskim. Powierzchnia 300.008 klm. kw Ludność: 26,150.708 m., która według narodowości tak się przedstawia: Niemców 9,171.000, Czechów 5,955.000. Polaków 4,259.000, Rusinów 3,379.000, Słoweńców 1,193.000, Włochów 727.000, Serbów i Kroatów, 711.000, Rumunów 231.0 0, Madjarów 10.000, innych narodowości 518.000; a według wyznania tak: katolików 23,797.000 ewangelików 494.000, grecko-wschodniego obrządku 607.000, innego wyznania chrześcijańskiego 19.000, żydów 1,225.000, innych wyznań 9 000. Główne miasto: Wiedeń (1,675.0 0 m.), po nim największe są co do liczby mieszkańców: Praga(204 000) m.), Lwów (160.000 m.), Grac (138.000 m.), Tryest (133.000 m., a z przedmieściami 179.000 m.), Berno (109.000 m.), Kraków (91.000 m.), Pilzno i Czerniowce (po 68.000 m.).

2. **Węgry.** Królestwo konstytucyjne, w którego skład wchodzą: Chorwacya i Slawonia, Fiume i Siedmiogród. Cesarz austryacki jest zawsze apostolskim królem Węgier. Powierzchnia 324.877 klm. kw. Ludność 19,254.459 m., w liczbie tej 8,742.301 Węgrów, 2,779.479 Rumunów 2,135.181 Niemców, 2,019.641 Słowaków, 1,678.569 Chorwatów, 1,052.180 Serbów, reszta Rusini, Słoweńcy, Cyganie, Włosi i inne narodowości. Według wyznań jest: 9,919.913 rzymsko-katolików, 1.8:4.143 grecko-katolików, 2,815.713 grecko-ortodoksów, reszta ewangelicy, żydzi, unitaryusze i innych wyznań. Główne miasto: Budapeszt (716.000 m.), po nim największy Szegedyn (100.000 m.).

3. **Bośnia i Hercegowina.** Kraje okupowane przez Austryę na mocy traktatu berlińskiego w 1878 r., a pozostające nominalnie pod najwyższem zwierzchnictwem Porty. Powierzchnia: 51.027 klm kw. Ludność: 1,591.036 m. Główne miasto Sarajewo (38.000 m).

Baden (Europa). Wielkie księstwo konstytucyjne, wchodzące w skład rzeszy niemieckiej. W. książę Fryderyk, urodzony 1826 r., panuje od 1856 roku. Powierzchnia: 15.081 klm. kw. Ludność: 1,867.944 m. Główne miasto Karlsruhe (97.000 m.).

Bawarya (Europa). Królestwo konstytucyjne, wchodzące w skład rzeszy niemieckiej. Król: Otto I ur. 1848 r., panuje od 1886 r., regent książę Luitpold, ur. 1821 r. Powierzchnia 75.870 klm. kw. Ludność 6,176.057 m. Główne miasto: Monachium (500.000 m.).

Belgia (Europa). Królestwo konstytucyjne od 1831 r. Król: Leopold II. ur. 1835 r., panuje od 1865 r. Następca tronu: ks. Filip hr. Flandryi, ur. 1837 r. Powierzchnia 29.456 klm. kw. Ludność: 6,693.548 m. Religia rzymsko-katolicka. Siła zbrojna na stopie pokojowej 51.219, na stopie wojennej 147.676 żołnierzy, oprócz gwardyi obywatelskiej. Główne miasto Bruksela (211.000 m., a z przedmieściami 582.000 m.).

Boliwia (południowa Ameryka) Rzeczpospolita. Prezydent dr. Ismael Montes, wybrany na czas od 1904 do 1908 r. Powierzchnia 1,226.600 klm. kw. Ludność: 1,734.000 m. Religia rzymsko-katolicka. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 2.975 żołnierzy, oraz 82.560 gwardyi narodowej. Główne miasto: Sucze (27.000 m.).

Brazylia (południowa Ameryka). Stany Zjednoczone, rzeczpospolita federacyjna, złożona od r. 1889 z 21 państw. Prezydent: Dr. Franciszek de Paula Rodriguez Alves, wybrany r. 1902. Powierzchnia: 8,528.218 klm. kw. Ludność 14,400.000 w tem 60.000 dzikich Indyan. Religia: rzymsko-katolicka i poganie wśród Indyan. Siła wojenna: 17 933 żołnierzy i 20.000 żandarmeryi. Flota wojenna 24 okręty i 205 dział, ponadto pewna liczba okrętów wojennych starej daty, lub szkolnych. Główne miasto: Rio Janeiro. (700.000 m.).

Brunświk (Europa). Księstwo konstytucyjne, wchodzące w skład rzeszy niemieckiej. Regent ks. Albrecht pruski, urodzony 1837 r., rządzi od 1885 r. Powierzchnia: 3.672 klm. kw. Ludność: 464.333 m. Religia: przeważnie ewangelicy. Główne miasto: Brunświk (128.000 m.)

Brema (Europa). Wolne miasto z senatem i municypalnością, wchodzące w skład rzeszy niemieckiej. I. burmistrz: Dr. T. Gruner, wybrany na czas od 1903 do 1906 r. Powierzchnia: 256 klm. kw. Ludność: 224.882 m. Sama Brema liczy 163.297 mieszk.

Bucnara (środkowa Azya). Forma rządu: Księstwo absolutne (emirat), podległe Rosyi. Emir: Seid Abdul-Ahad ur. 1859 r., panuje od 1885 r. Powierzchnia: 205.000 klm. kw. Ludność: 1,500.000 m.

Religia mahometańska. Siła zbrojna około 11.000 ludzi. Główne miasto: Buchara 70.000 m.

Bułgarya (Europa). Księstwo konstytucyjne, podległe Turcyi z autonomiczną prow. wschodnią Rumelią od 1878 r. Książę: Ferdynand I. ur. 1861 r., panujący od 1887 r., z tytułem królewskiej wysokości. Następca tronu: Borys, książę Tyrnawy, urodzony 1894. Powierzchnia: 95,706 klm. kw., z czego przypada na Bułgaryę 63.485, a na Rumelię 32.221 klm. kw. Ludność 3,733.189 m., z czego przypada na Bułgaryę 2,641 335, a na Rumelię 1,091.854 m. Religia: przeważnie chrześcijanie, a oprócz nich mahometanie i żydzi. Siła zbrojna na stopie pokojowej 43.055, na stopie wojennej 126.970 żołnierzy, 81.996 rezerwy. Flota wojenna: 17 okrętów. Główne miasto: Sofia (68.000 mieszk.).

Chili (połudn. Ameryka). Rzeczpospolita. Prezydent: Jerman Riesco, wybrany na czas od 1901 do 1906 r. Powierzchnia: 797.103 klm. kw. Ludność: 3,173.787 m. Religia: rzymsko-katolicka, oprócz nielicznych protestantów i pogańskich Indyan. Siła zbrojna: na stopie pokojowej około 6.000 żołnierzy, oraz gwardya narodowa. Flota wojenna: 38 okrętów. Główne miasto: Santiago (321.000 m.).

Chiny (środkowa Azya). Cesarstwo despotyczne. Cesarz: Kwangsju, ur. 1872 r., panuje od 1875 r. (Cesarzowa regentka Tsu Hssi, ponownie od 1902 r.). Następca tronu: Pu-chin, ur. 1886 r. Powierzchnia: 11,138.880 klm. kw. Ludność: 330,130.000 m., z czego przypada na właściwe Chiny 3,878.000 klm. kw. i 319,500.000 m., a na kraje przynależne (Mandżurya, Mongolia, Sin-tsiang i Tybet z Kukunorem) 7,261.880 klm. kw. i 10,630.000 m. Religia: Konfucyusza, buddaizm i taoizm (zwolennicy Laotsego). Mahometanie stanowią 20⁰/₀, chrześcijanie wyznania rzymsko-katolickiego 1⁰/₀. Siła zbrojna: na stopie pokojowej około 300.000, na stopie wojennej przeszło 1,300.000 żołnierzy. Flota wojenna 22 okrętów. Główne miasto Chin: Pekin (1,600.000 m., Mandżuryi: Mukden (160.000 m.) Mongolii: Urga (40.000 m.), Tybetu: Lhassa (25.000 m.).

Chiwa (środkowa Azya). Chanat absolutny, podległy Rosyi Chan, ur. 1845 r., panuje od 1865 r. Powierzchnia: 60.000 klm. kw. Religia: mahometanie. Ludność. 800.000 m. Główne miasto: Chiwa (6.000 m.).

Costarica (środkowa Ameryka). Rzeczpospolita federacyjna. Prezydent Ascensiou Esquivel, wybrany na czas od 1902 r. do 1906. Powierzchnia: 48.410 klm. kw, Ludność: 322 618 m. przeważnie rzymsko-katolicka. Siła zbrojna na stopie pokojowej około 600 żołnierzy, milicyi około 12.000 ludzi. Główne miasto San José (25.000 m.).

Czarnogóra (Europa). Księstwo absolutne. Książę: Mikołaj I., urodzony 1841 r., panuje od 1860 r. Następca tronu: Daniło Aleksander, ur. 1871 r. Powierzchnia: 9.080 klm. kw. Ludność: 227.841 m., w tej liczbie wschodniego wyznania 201.000, reszta rzymsko-katolicy i mahometanie. Siła zbrojna na stopie pokojowej 620, na stopie wojennej około 37.250 żołnierzy. Główne miasto Cetynia (4.000 m.)

Dania (Europa). Królestwo konstytucyjne. Król: Chrystyan IX., ur. 1818 r., panuje od 1863 r. Następca tronu: Chrystyan Fryderyk, ur. 1843 r. Powierzchnia: 193.244 klm. kw. Ludność: 2,577.328 m, z czego przypada na właściwą Danię 38.455 klm. kw. i 2,449.540 m., a na posiadłości (Faroe, Islandya, Grenlandya i Indye zachodnie) 194.569 klm. kw. i 127.778 m Religia: przeważnie luterańska. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 9.769, na stopie wojennej 61 582 żołnierzy. Flota wojenna: 86 okrętów (6 pancerników) z 348 działami. Flota handlowa: 3.500 okrętów objętości 394.253 tonn, w tem 483 parowców, objętości 247.353 tonn. Ponadto jeszcze 11.859 innych statków. Główne miasto: Kopenhaga (400.000 m.).

San Domingo (Na wschodzie wyspy Haiti — Ameryka). Rzeczpospolita. Prezydent: Carlos F. Morales, wybrany na czas 1904 do 1908 r. Powierzchnia: 48·577 m. Ludność: 416.000 m Religia: rzymsko-katolicka, język ludności hiszpański. Siła zbrojna: Około 4.000 żołnierzy. Flota wojenna: 3 okręty z 25 działami. Główne miasto: San Domingo (14.000 m.).

Egipt (Afryka). Państwo lenne Turcyi, pozostające jednak pod wpływem Anglii, monarchia absolutna. Khedyw: Abbas II, ur. 1874 r., panuje od 1892 r. Powierzchnia: 2,958.668 klm. kwadrat., ludność 19,883.185 m., z czego przypada na 1) właściwy Egipt 994.668 klm. kw. i 9,833.185 m., a na 2) Sudan 1,964.000 klm. kwadr. i 10,000.000 m. Religia: przeważnie mahometanie. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 19 907 żołnierzy; załoga angielska 4.466 żołnierzy. Flota wojenna: 7 okrętów z 11 działami, a nadto: 8 kanonierek i 3 parowce. Główne miasto: Kairo (570.000 m.), po niem idzie co do wielkości Aleksandrya (320.000 m.).

Ekwador. (Połudn. Ameryka). Rzeczpospolita. Prezydent: Leonidas Plaza, wybrany w 1901 r. Powierzchnia: 307.243 klm. kw. (z wysepkami Galapagos). Ludność 1,400.000 m Religia: Rzymsko-katolicka, oprócz pogańskich Indyan. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 3.341 żoł-

nierzy, gwardya narodowa 30.000 żołnierzy. Flota wojenna: 2 okręty z 128 załogi. Główne miasto: Quito (40.000 m.).

Francya. (Europa). Rzeczpospolita. Prezydent: Emil Loubet, ur. 1838 r., wybrany w 1899 r. Powierzchnia wraz z koloniami: 6,623.667 klm. kw. Ludność: 83,367.780 m., z czego przypada na 1) Francyę właściwą (europejską) 536.464 klm. kw. i 38.961.945 m., a na 2) kolonie 6,087.203 klm. kw. i 44,405.835 m. Kolonie te są następujące: a) w Afryce: Algierya, Tunis, Senegal, Sudan, Gwinea, Dahome, Kongo, wybrzeża Somali i inne, liczące 4,717.370 klm. kw. i 25.445,331 m.; b) w Azyi: Indye przedgangesowe (Pondichery, Karikal, Yanaon, Chandernagor i Mahe) i Indo-Chiny (Kambodscha, Kochinchina, Annam, Lavs i Tonkin) liczące 664.209 klm. kw. i 15,923.185 mieszk.; c) w Ameryce: wyspy północno-amerykańskie (St. Pierre, Miquelon i i.), oraz Kajenna i wyspy zachodnio-indyjskie (Martynika, Guadelupa i i.) liczące 81.993 klm. kw. i 444.243 m. wreszcie d) posiadłości na Południowym Oceanie-Indyjskim (Nowa Kaledonia, Tahiti, Madagaskar i i.), liczące 623.631 klm. kw. i 2, 593.676. m. Religia mieszana, stosownie do narodowości w koloniach. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 598.765, na stopie wojennej przeszło 1,200.000 żołnierzy, 320.000 koni i 3.300 dział, oprócz trup kolonialnych, które bardzo pokaźną stanowią cyfrę. Flota wojenna: 480 okrętów z 3.840 działami i 57.419 załogi. Flota handlowa: około 16.000 okrętów, objętości przeszło miliona tonn, w tem około 1300 parowców, ponadto liczna flota handlowa kolonialna. Główne miasto: Paryż (2,714.000 m.), po nim idą co do liczby mieszkańców: Marsylia (491.000 mieszk.) i Lyon (459 000m.) w Europie, a Tunis (170.000 m.) Algier (97.000 m.) i Oran (85·000 m.) w koloniach.

Grecya (Europa). Królestwo konstytucyjne. Król: Jerzy I., ur. 1845 r., panuje od 1863 r.; następca tronu: Konstanty, ur. 1868 r. Powierzchnia: 64.679 klm. kw. Ludność: 2,433.806 m. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 21.952 na stopie wojennej 82.125 żołnierzy. Flota wojenna: 72 okrętów. Główne miasto: Ateny (111.486 m.).

Guatemala (Środk. Ameryka). Rzeczpospolita. Prezydent Arturo Ubico, wybrany na czas od 1904 do 1905 r. Powierzchnia: 113.030 klm kw. Ludność: 1.364.678 m. Religia: rzymsko-katolicka. Siła zbrojna: na stopie pokojowej około 7.000 żołnierzy, na stopie wojennej milicya i rezerwy około 85.000 ludzi. Główne miasto: Guatemala (72.000 mieszkańców).

Haiti (Wyspa Haiti, Ameryka). Rzeczpospolita. Prezydent: Generał Alexis Nord, wybrany na czas od 1902 do 1909 roku. Powierzchnia: 28.676 klm. kw. Ludność: 960.000 m. Religia: rzymsko-katolicka. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 6.826 żołnierzy i 650 gwardyi. Flota wojenna: 6 okrętów z 45 działami. Główne miasto: Port au Prince (61.000 m.).

Hamburg (Europa). Wolne miasto, wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. I. Burmistrz Dr. J G. Mönckeberg Powierzchnia 415 klm. kw. Ludność 768.349 m. Flota handlowa: 918 okrętów (485 parowców) objętości 938.078 tonn., — 21.544 załogi. Miasto. Hamburg (706.000 m.)

Hesya (Europa). Wielkie księstwo konstytucyjne, wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. Wielki książę: Ernest Ludwik, ur. 1868 r. Panuje od 1892 r. Powierzchnia: 7.681 klm kw. Ludność: 1,119.952 m. Główne miasto: Darmstadt (72.000 m.).

Hiszpania (Europa) Królestwo konstytucyjne. Król: Alfons XIII., ur. 1886 r. panuje od tego roku pod regencyą królowej matki Maryi Krystyny, a sam od 1902 r. Powierzchnia wraz z posiadłościami w Afryce: 720.767 klm. kw. Ludność: 18,834.068 m., z czego przypada na 1) Hiszpanię właściwą 496.928 klm. kw. i około 18 mil. m., a na 2) posiadłości w Afryce (wyspy Kanaryjskie, Fernando Po, Annobom, Corisco, Eloba i t. d.) 223.939 klm. kw. i 873.524 m. Religia przeważnie katolicka. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 93.132, na stopie wojennej przeszło 300.000 żołnierzy. Flota wojenna: 66 okrętów. Główne miasto: Madryt (512.000 m.), po nim idzie co do liczby mieszkańców Barcelona (510.000 m.), w Afryce: Santa Cruz de Tenerife (33.000 mieszk.).

Honduras (Środ. Ameryka). Rzeczpospolita. Prezydent: Gen. Mannel Bonilla, wybrany na czas od 1903 do 1907 r. Powierzchnia: 119.820 klm. kw. Ludność: 587.500 m. Religia: rzymsko-katolicka. Siła zbrojna 38.075 żołnierzy. Flota wojenna: 2 okręty z 8 działami. Główne miasto: Tegucigalpa (13.000 m.).

Japonia (Azya). Cesarstwo konstytucyjne dziedziczne. Cesarz (Mikado): Muts-Hito, ur. 1852 r., panuje od 1867 r.; następca tronu: książę Yoshihito Harunomiya, ur. 1879 r. Powierzchnia z wyspą Formozą i wyspami wulkanicznemi 417.412 klm. kw. Ludność 48,351.764 m. Religia: Konfucyusza, buddaizm, szyntoizm i chrześcijanizm. Siła wojenna: na stopie pokojowej 640.701 żołnierzy. Flota wojenna: 165 okrętów oprócz 100 mniej więcej statków pomocniczych. Główne miasto: Tokio (1,440.000 mieszk.).

Kolumbia (dawniej Nowa Grenada,

Północna Ameryka). Rzeczpospolita. Prezydent: Rafael Reyes, wybrany 1900 roku. Powierzchnia: 1,206.200 klm. kw. Ludność: 3,917.000 m Siła zbrojna: na stopie pokojowej 1.000 żołnierzy, w razie wojny wszyscy męscy obywatele stają pod bronią. Flota wojenna 9 okrętów. Główne miasto: Bogota 110.000 m.).

Kongo (Afryka). Państwo niepodległe, w unii osobistej z Belgią, pod zarządem króla belgijskiego, od r. 1885. Siedziba rządu centralnego w Brukseli. Powierzchnia 2,252.780 klm. kw. Ludność: 14 mil. mieszk. Religia: poganie i mahometanie. Siła zbrojna: 12.800 żołnierzy, w tem 441 oficerów europejskich. Flota: 33 parowce na rzece Kongo. Główne miasto: Boma, siedziba gubernatora.

Korea (Azya). Cesarstwo absolutne od 1904 r. pod protektoratem Japonii. Cesarz: I-höng, ur. 1852 r., panuje od 1867 r. Powierzchnia: 218.200 klm. kw. Ludność: 9,670.000 m. Religia: Konfucyusza i Buddhy. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 17.000 żołnierzy Główne miasto: Söul (190.000 m.).

Kreta (Europa). Pod zwierzchnością Turcyi. Książę Jerzy, ur. 1869 r., mianowany w 1898 r. przez mocarstwa gubernatorem. Powierzchnia: 8.618 klm. kw. Ludność: 309.349 m. Religia: grecko-ortodoksi i mahometanie. Główne miasto: Kanea (21.000 m.).

Liberya (Zachodnia Afryka), Rzeczpospolita murzyńska. Prezydent: Artur Barclay, wybrany w 1904 r. Powierzchnia: 95.400 klm. kw. Ludność: 1,500.000 m. Religia: poganie i liczni ewangelicy. Siła zbrojna: około 3.000 żołnierzy. Główne miasto: Monrovia (5.000. m.).

Liechtenstein (Europa). Księstwo konstytucyjne. Książę: Jan II., ur. w 1840 r. panuje od 1858 r. Powierzchnia: 159 klm. kw. Ludność: 9.434 m. Religia: rzymsko-katolicka. Siły zbrojnej nie posiada. Pozostaje z Austryą w stosunku cłowym. Główne miasto: Vaduz (1 000 m.).

Lippe (Europa). Księstwo konstytucyjne, wchodzące w skład rzeszy niemieckiej. Regent hr. Leopold Lippe-Biesterfeld, od r. 1904. Powierzchnia: 1.215 klm. kw. Ludność: 138.952 m. Główne miasto. Detmold (12.000 m.).

Lubeka (Europa) Wolne miasto wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. Burmistrz: Dr. H. Klug, wybrany w 1904 r. Powierzchnia: 298 klm. kw. Ludność: 96.775 m. Flota handlowa: 26 parowców, objętości 8.841 tonn z 348 ludźmi. Główne miasto: Lubeka (82.000 m.).

Luksemburg (Europa). Wielkie księstwo konstytucyjne. Wielki książę: Adolf, ur. 1817 r., panuje od 1890 r. Następca tronu: Wilhelm, ur. 1852 r. Powierzchnia: 2.586 klm. kw. Ludność: 236.543 m. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 423 żołnierzy. Główne miasto: Luksemburg (21.000 mieszk.).

Marokko (Północna Afryka). Cesarstwo (sułtanat) absolutne. Sułtan: Abdul-Azis, ur. 1878 r., panuje od 1894 r.; następca tronu, ks. Hassan, ur. 1899 r. Powierzchnia bez pustyni 439.240 klm. kw. Ludność: około 8,000.000 m. Religia: mahometanie, żydzi, chrześcijanie. Flota handlowa: 400 okrętów objętości 18.800 tonn. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 12—16.000, na stopie wojennej około 200.000 żołnierzy. Główne miasto: Fez (150.000 m.) i Marokko (50 tys. mieszk.).

Meklenburg-Szwerin (Europa). Wielkie księstwo z przedstawicielstwem stanów, wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. W. książę: Fryderyk Franciszek IV. ur. 1882 r., panuje od 1897 r. Powierzchnia: 13.127 klm. kw. Ludność: 607.770 mieszk. Flota handlowa: 60 okrętów, objętości 25.780 tonn, z tego 34 parowce objętości 12.531 tonn, 679 ludzi załogi. Główne miasto: Szwerin (39.000 m.).

Z poprzednim jest ściśle związany **Meklenburg-Strelitz** (Europa). Wielkie księstwo z przedstawicielstwem stanów, wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. W. książę: Adolf Fryderyk, ur. 1848 roku, panuje od 1904 r. Powierzchnia: 2.930 klm. kw. Ludność: 102 602 m. Główne miasto: Neu Strelitz (11.000 m.).

Meksyk (Srodkowa Ameryka). Rzeczpospolita związkowa, złożona z 27 prowincyj, 2 terytoryów i 1 okręgu związkowego. Prezydent: Porfirio Diaz, wybrany na czas od 1904 do 1908 r. Powierzchnia: 1,987.201 klm. kw. Ludność: 13,545.462 m. Religia: z małymi wyjątkami katolicka. Flota handlowa: 67 okrętów objętości 12.406 tonn. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 30.955, na stopie wojennej 146.000 żołnierzy. Flota wojenna: 19 okrętów z 1.163 ludźmi załogi. Główne miasto: Meksyk (330.000 mieszk.).

Monaco (Europa). Księstwo absolutne. Książę: Albert I., ur. 1848 r., panuje od 1889 r.; następca tronu: ks. Ludwik, ur. 1870 r. Powierzchnia 22 klm. kw. Ludność: 15.180 m. Handel w związku cłowym z Francyą. Siła zbrojna: 75 żołnierzy i 50 żandarmeryi. Główne miasto: Monaco (3.300 m.).

Nepal. Niezawisłe królestwo w Himalajach. Król: Maharadża Dhirah Prilhwi Bir Bikram Jang. Powierzchnia 154.000 klm. kw. Ludność: przeszło 3,000.000 mieszkańców. Stolica: Katmanda, około 50.000 mieszkańców. Armia regularna około 26.000 ludzi, nieregularna około 25.000 ludzi.

Nicaragua. Rzeczpospolita w środkowej Ameryce. Prezydent: jenerał Santos J. Zelaya, wybrany na czas od 1902 do 1906 r. Powierzchnia 128.370 kw. km. Ludność: 429.310 m. Armia około 4.000 w czasie pokoju, na stopie woj. 40.000 ludzi.

Niderlandy (Europa). Królestwo konstytucyjne. Królowa: Wilhelmina, ur. 1880 r., panuje od 1890 r. Powierzchnia razem z koloniami: 2,078.647 klm. kw. Ludność: 40,437.642 m., z czego przypada na 1) Niderlandy właściwe 33.000 klm. kw. i 5,104 137 mieszk., a na 2) kolonie 2,045.647 klm. kw. i 35,333.505 m. Kolonie te są następujące: a) w Azyi kilka miejscowości w Indyach Zachodnich, wyspy Sunda i Molukki, Jawa i Madura, Borneo, Sumatra, Celebes itd. (1,520.628 klm. kw. i 34,959.512 m.); b) w Australii: Nowa Gwinea (część zachodnia) i pomniejsze wyspy; c) w Ameryce południowej, Surinam. Religia: mięszana. Flota handlowa 638 okrętów objętości 981.791 metrów kubicznych, oraz 2231 okrętów kolonialnych objęcia 279.957 m. k. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 28.858, na stopie wojennej około 200.000 żołnierzy, oprócz wojsk kolonialnych. Flota wojenna: 126 okrętów. Główne miasto: Amsterdam (546.000 m.) w Europie, a Batawia (116.000 m.), Surabaja (143.000 m.), Surakarta (105.000 m.), Palembang (54.000 m.) i inne, w koloniach.

Niemcy (Europa). Cesarstwo związkowe, złożone z 23 państw niemieckich, 3 miast wolnych i prowincyj zabranych Francyi po wojnie z 1870/71 r. Cesarz: Wilhelm II., król pruski, ur. w 1859 r., panuje od 1888 r.; następca tronu: ks. Fryderyk Wilhelm, ur. w 1882 r. Powierzchnia: 540.743 klm. kw. Ludność: 56,367.178 m. Religia państwowa: ewangelicka. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 605.804, na stopie wojennej 2,549.918 żołnierzy prócz pospolitego ruszenia i rezerwy. Flota wojenna wraz z okrętami świeżo zbudowanymi lub na ukończeniu: 261 okrętów (w tej liczbie 37 pancerników). Główne miasto: Berlin (z przedmieściami 2,529.000).

Kolonie cesarstwa niemieckiego (t. zw. „protektoraty" obejmują 2,656.620 klm. kw. z 12,589.553 m. Rozciągają się one w Afryce wschodniej i zachodniej, na Oceanie południowym, w Nowej Gwinei i Chinach (Kiao-tschau).

Oldenburg (Europa). Wielkie księstwo konstytucyjne, wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. Wielki książę: Fryderyk August, ur. 1852 r., panuje od 1900 r. Powierzchnia: 6.427 klm. kw. Ludność: 399.180 m. Flota handlowa: 221 okrętów objętości 69.968 tonn, w tem 18 parowców, objętości 9.597 tonn; 1.705 załogi. Główne miasto Oldenburg (27.000 m.).

Oman (południowa Azya). Sułtanat pod wpływem Anglii. Sułtan: Seyid Feysai bin Turki, panuje od 1888 r. Powierzchnia: 194.200 klm. kw. Ludność 1,900.000 m. Religia: mahometanie. Siła zbrojna około 10.000 żołnierzy. Główne miasto: Maskat (około 20.000 m).

Orania (południowa Afryka). Dawniej wolne państwo (rzeczpospolita), obecnie, po wojnie Anglii z Boerami, kolonia angielska. Ostatni prezydent M Th. Steyn. Powierzchnia: 131.070 klm. kw. Ludność: 207.000 m. Religia: przeważnie protestanci. Główne miasto: Bloemfontein (12000 m.).

Panama. Rzeczpospolita w środkowej Ameryce, której niezawisłość od Kolumbii uznały w r. 1903 Stany Zjednoczone. Prezydent: dr. Manuel Amador Guerrero (1904—1908). Powierzchnia 87.480 klm. kw. Ludność: około 400.000 mieszk. Stolica: Panama (30.000 mieszk.) Armia 250 ludzi.

Paraguaj (południowa Ameryka). Rzeczpospolita. Prezydent: Juan A. Escurra wybrany na czas od 1902 do 1906 r. Powierzchnia: 253.100 klm. kw. Ludność: 635.571 m. Religia: katolicka. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 620 żołnierzy, w razie wojny wszyscy mężczyźni od 20 do 35 r. życia. Główne miasto: Asuncion (52.000 mieszk.).

Persya (Azya). Cesarstwo absolutne. Schachinschah: Musaffer-ed-din, ur. 1853 r., panuje od 1896 r. Następca tronu: Mohamed Ali-Mirza, ur. 1872 r. Powierzchnia: 1,645.000 klm. kw. Ludność 9,000.000 m., Religia: mieszana. Flota handlowa: 200 okrętów objętości 65.000 tonn. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 24.500, na stopie wojennej około 60.000 żołnierzy. Flota wojenna: 2 okręty z 5 działami. Główne miasto: Teheran (250.000 m.), po niem idzie Täbris (180.000 m.).

Peru (południowa Ameryka). Rzeczpospolita od r. 1821. Prezydent: dr. Jose Pardo, wybrany na czas od 1903 do 1908 r. Powierzchnia: 1,769.804 klm. kw. Ludność: 4,609.999 m. Religia: katolicka. Flota handlowa: 62 okręty objętości 32.801 tonn. Siła zbrojna na stopie pokojowej około 6.000, na stopie wojennej 15.330 żołnierzy i 74.000 gwardyi narodowej. Flota wojenna: 10 okrętów. Główne miasto: Lima (113.000 m.).

Portugalia (Europa). Królestwo konstytucyjne. Król: Karol I., ur. 1863 r., panuje od 1889 r. Następca tronu: Ludwik Filip, ur. 1887 r. Powierzchnia razem z koloniami: 2,238.624 klm. kw. Ludność: 14,589.103 m., z czego przypada na: 1) Portugalię europejską 92.575 klm. kw. i 5,428.659 m., a na 2) kolonie 2,146.049

Yose Escalon, wybrany na czas od 1903 do 1907 r. Powierzchnia: 21.070 klm. kw. Ludność: 1,006.848 m. Religia rzymsko-katolicka Flota handlowa: 4 okręty objętości 1.453 tonn Siła zbrojna: na stopie pokojowej 3.000 żołnierzy i milicyi 18.000 ludzi, na stopie wojennej powszechny obowiązek chwytania za broń. Flota wojenna 1 okręt. Główne miasto: San Salwador (60.000 m.).

Samos (Azya). Księstwo lenne Turcyi od r. 1832. Książę: Michał Gregoriades od 1900 r. Powierzchnia: 468 klm. kw. Ludność 54.830 m. Religia: grecko-ortodoksalna. Flota handlowa: 368 okrętów objętości 3.691 tonn. Główne miasto: Vathy (4.000 m.).

San Marino. Rzeczpospolita we Włoszech o 13 klm. od miasta Rimini. Kapitan-regent Yonnini Babboni. Powierzchnia 61 klm. kw. Ludność: 9.535 m.

Serbia (Europa). Królestwo konstytucyjne od 1882 r. Król: Piotr I., ur. 1844 r., panuje od 1903 r. Powierzchnia: 48.303 klm. kw. Ludność: 2,624.318 m. Wyznanie: wschodnie. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 27.412, na stopie wojennej 353.122 żołnierzy. Główne miasto: Belgrad (69 000 m.).

Syam (południowa Azya). Królestwo absolutne. Król: Chulalongkorn, ur. 1853 r., panuje od 1868 roku. Powierzchnia: 633.000 klm. kw. Ludność: 5,197.000 m. Religia: Buddhy, Brahmy i Konfucyusza. Flota handlowa: 4 parowce objętości 697 tonn i 13 żaglowców objętości 4.852 tonn. Siła zbrojna na stopie pokojowej 12.000, na stopie wojennej 24.000 żołnierzy. Flota wojenna 63 okręty. Główne miasto Bangkok (220.000 m.).

Stany Zjednoczone Ameryki północnej. Rzeczpospolita związkowa z 45 stanów, 5 terytoryów, 1 okręgu związkowego i kolonij, przyłączonych od Hiszpanii. Prezydent: Teodor Roosewelt, ur. 1858 r., wybrany 1901 r. Powierzchnia: 9,420.670 klm. kw. Ludność: 80,372.000 m. Religia: mięszana, około 100 najrozmaitszych wyznań. Flota handlowa: 24.057 okrętów objętości 5,524.218 tonn, w tem 7,414 parowców objętości 2,920.953 tonn. Siła zbrojna około 250.000 żołnierzy, a zdolnych do noszenia broni 10,432.043 ludzi. Flota wojenna 103 okrętów z 723 działami i około 20.000 załogi oprócz floty posiłkowej. Główne miasta: Nowy Jork (3,716 000 m.), Chicago (1,873.880 m.), Filadelfia (1,367.716 m.), Boston (594.618 m.), St. Louis (612.279 m.), Baltimore (531.313 m.), Cleveland (414.915 m.) Buffalo (381.000 m.), Waszyngton (293.000 m.) itd. Kolonie: Kuba, Portorico, Filipiny, Guam i Tutuila z przyległemi wyspami. Powierzchnia: 425.174 klm. kw. Ludność: 9,248.576 m. Miasta: Habana (236.000 m.), Manilla (wraz z portem Civite 350.000 m.).

Szaumburg-Lippe (Europa). Księstwo konstytucyjne, wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. Książę: Jerzy, ur. 1846 r., panuje od 1893 r. Powierzchnia: 340 klm. kw. Ludność: 43.132 m Główne miasto: Bückeburg (6.000 m.).

Szwajcarya (Europa). Rzeczpospolita związkowa, złożona z 25 kantonów. Powierzchnia: 41.469 klm. kw. Ludność: 3,325.023 m. Religia: protestanci i katolicy. Siła zbrojna: nie ma żadnej stałej armii, a na stopie wojennej 516.372 żołnierzy i 278.596 posp. ruszenia. Główne miasto: Berno (66.000 m.).

Szwarcburg-Rudolfsstadt (Europa). Księstwo konstytuc., wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. Książę: Günther, ur. 1852 r., panuje od 1900 r. Powierzchnia: 940 klm. kw. Ludność: 93.059 m. Główne miasto: Rudolfsstadt (12.000 m.).

Szwarcburg-Sonderhausen (Europa). Księstwo konstytuc., wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. Książę: Karol Günther, ur. 1830 r., panuje od 1880 r. Powierzchnia: 862 klm. kw. Ludność: 80.898 m. Główne miasto: Sonderhausen (7.000 m.).

Szwecya (Europa). Królestwo konstytucyjne. Król: Oskar II., ur. 1829 r., panuje od 1872 r.; następca tronu: Gustaw, ur. 1858 r. Powierzchnia: 447.862 klm. kw. Ludność: 5,136.441 m. Religia: prawie wyłącznie protestancka. Flota handlowa: 2.912 okrętów, objętości 587.669 tonn, w tem 872 parowców objęt. 298.421 tonn. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 39.265, na stopie wojennej 290.412 żołnierzy i około 200.000 pospolit. ruszenia. Flota wojenna: 116 okrętów. Główne miasto: Sztokholm (301.000 m.).

Norwegia. Po rozwiązaniu unii z Szwecyą stanowi samodzielne państwo. Powierzchnia: 322.304 klm. kw. Ludność: 2,221.477 m. Flota handlowa: 6.813 okrętów, objęt. 1,508.118 tonn, w tem 1171 parowców, objętości 505,443 tonn. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 19.700, na stopie wojennej 38.280 żołnierzy. Flota wojenna: 70 okrętów. Główne miasto: Chrystyania (229 000 m.).

Transvaal, południowo-afrykańska rzeczpospolita, obecnie kolonia angielska. Powierzchnia: 308.560 klm. kw. Ludność: 1,094.156 m. Religia: przeważnie ewangelicka. Główne miasto: Johannesburg (103.000 m.).

Turcya (Europa i Azya). Monarchia despotyczna. Sułtan: Abdul Hamid II., ur. 1842 r., panuje od 1876 r., następca tronu: ks. Mahomed Reshait, ur. 1844 r. Powierzchnia całego państwa: 2,971.50

klm. kw. i 9,100.444 m. Kolonie te są następujące: a) w Afryce wyspy Kapwerdyjskie, Gwinea, Angola i t. d., liczące 2,126.131 klm. kw. i 8,309.527 m. i b) w Azyi: Goa, Damao, Diu, Macao i t. d. liczące 19.918 klm. kw. i 850.917 m. Religia: w Europie katolicka, zresztą mieszana. Flota handlowa 630 okrętów, objętości 129.522 tonn, w tem 63 parowców objętość 60.000 tonn. Siła zbrojna na stopie pokojowej 33.446, na stopie wojennej 175.380 żołnierzy, oprócz rezerwy i wojsk kolonialnych. Flota wojenna: 50 okrętów z 256 działami i 5.264 załogi. Główne miasto: Lizbona (356.009 m.).

Prusy (Europa). Królestwo konstytucyjne, wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. Król: Wilhelm II., ur. 1859 r. panuje od 1888 r. Następca tronu: Fryderyk Wilhelm, ur. 1882 r. Powierzchnia: 348.658 klm. kw. Ludność: 34,472.507 m. Flota handlowa: 2.082 okrętów objętości 274.323 tonn, w tem 519 parowców objętości 200.792 tonn i 11.525 załogi. Główne miasto: Berlin (2,529.000 m.).

Reuss starszej linii Greiz (Europa). Księstwo konstytucyj., wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. Książe regent Henryk XXIV. ur. 1878 r., panuje od 1902 r. Powierzchnia 827 klm. kw. Ludność 68.396 m. Główne miasto Greiz (22.000 m.).

Reuss młodszej linii Gera (Europa). Księstwo konstytucyjne, wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. Książę Henryk XIV., ur. 1832 r., panuje od 1867 r. Powierzchnia 827 klm. kw. Ludność 139.210 m. Główne miasto Gera (46.000 m.).

Rosya (Europa-Azya). Cesarstwo absolutne. Car: Mikołaj II., ur. 1868 r., panuje od r. 1894. Następca tronu: Wielki książę Michał Aleksandrowicz, ur. 1878 r. Powierzchnia całego cesarstwa: 22,479 568 klm. kw. Ludność: 128,787.927 m., według obliczeń z 1897 r., z czego przypada na: 1) Rosyę europejską (właściwa Rosya, kraj zabrany i Finlandya) 5,427.590 klm. kw. i 106,542.033 m., a reszta na 2) Rosyę Azyatycką (Kaukaz, Syberya i Sachalin, Azya środkowa, Kuang-Tung, oraz protektoraty Chiva i Buchara). Flota handlowa 2.951 okrętów objętości 601.293 tonn, w tem 709 parowców, objętości 334.875 tonn. Siła zbrojna: na stopie pokojowej około 910.000, na stopie wojennej około 3,600.000 żołnierzy ogółem. Flota wojenna 477 okrętów bez odliczenia zatopionych i rozbrojonych w czasie wojny. Po odliczeniu liczba ta spadnie do 400 mniej więcej. Główne miasto: Petersburg (1,439.000 m.), po nim idą: Moskwa (1,036.000 m.), Warszawa (około 700.000 m.), Odessa (410.000 m.), Łódź (320.000 m.), Ryga (283 000 m.), Kijów (250.000 m.), Charków (175.000 m.), Wilno (160.000 m.), itd. Ponadto w Rosyi Azyatyckiej: Tyflis (160.000 m.), Taszkent (160.000 m.), Baku (112.000 m.) itd.

Gubernie Królestwa Polskiego:

Kaliska	11.374	klm. kw.,	846.719 m.
Kielecka	10.093	„ „	763.746 „
Łomżyńska	10.561	„ „	585.781 „
Lubelska	16.838	„ „	1,159.463 „
Piotrkowska	12.249	„ „	1,409.044 „
Płocka	9.446	„ „	556 877 „
Radomska	12.352	„ „	820.363 „
Siedlecka	14.335	„ „	775.316 „
Suwalska	12.551	„ „	299.445 „
Warszawska	17.520	„ „	1,933.589 „
Ogółem	127.319	klm. kw.	9,500.000 m.

Rumunia (Europa). Królestwo konstytucyjne od 1881 r. Król: Karol I., ur. 1839 r., panuje od 1886 r. Następca tronu: Ferdynand, ur. 1865 r. Powierzchnia 131.353 klm. kw. Ludność około 6,292.032 m. według obliczenia z 1903 r. Flota handlowa: 392 okrętów objętości 74.604 tonn, w tem 71 parowców objętości 15.416 tonn. Siła zbrojna na stopie pokojowej 63.668, na stopie wojennej 173.948 żołnierzy. Flota wojenna: 24 okręty. Główne miasto Bukareszt (282.000 m.).

Saksonia (Europa). Królestwo konstytucyjne, wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. Król: Fryderyk August ur. 1865 r. Powierzchnia 14.993 klm. kw. Ludność: 4,202.216 m. Siła zbrojna: dostarcza do armii Rzeszy 43.949 żołnierzy. Główne miasto Drezno (390.000 m.), Lipsk (456.000 m.).

Sasko-Altenburskie (Europa) księstwo konstytucyjne, wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. Książę: Ernest, ur. 1826 r., panuje od 1853 r. Powierzchnia: 1.324 klm. kw. Ludność: 194.914 m. Główne miasto: Altenburg (37.000 m.).

Sasko-Kobursko-Gotajskie (Europa) księstwo konstytucyjne, wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. Książę: Karol Edward, ur. 1884 r., panuje od 1900 r. Regent Ernest v. Hohenlohe-Langenburg od 1900 r. Powierzchnia: 1.977 klm. kw. Ludność: 229.550 m. Główne miasto: Gotha (35.000 m.).

Sasko-Meningeńskie (Europa) księstwo konstytucyjne, wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. Książę: Jerzy II., ur. 1826 r., panuje od 1866 r. Powierzchnia: 2.468 klm. kw. Ludność; 250.731 m. Główne miasto: Meiningen (14.000 m.).

Sasko-Weimarskie (Europa) Wielkie księstwo konstytucyjne. Wielki książę: Wilhelm Ernest, ur. 1876 r., panuje od 1901 r. Powierzchnia: 3.617 klm. kw. Ludność: 362.873 m. Główne miasto: Weimar (28.000 m.).

Salwador (Północna Ameryka). Rzeczpospolita związkowa. Prezydent: Pedro

klm. kw. Ludność: 14,188.600 m., z czego przypada na 1) Turcyę europejską 169.300 klm. kw. i 6,090.800 m.; 2) posiadłości w Azyi (Azya mniejsza, Armenia i Kurdystan, Syrya, Mezopotamia i Arabia) 1,768.800 klm. kw. i 17,097.800 mieszk., wreszcie 3) posiadłości w Afryce (Trypolis z Bengasi) 1,033.400 klm. kw. i 1,000.000 m. Religia: przeważnie mahometanie. Flota handlowa: 2.382 okrętów objętości 197.038 tonn, w tem 17 parowców objętości 55.983 tonn. Siła zbrojna: na stopie pokojowej około 220.000, na stopie wojennej około 1,500.000 żołnierzy, z czego jednak zaledwie 50 prc. wyćwiczonych w sztuce wojennej. Flota wojenna, licząc wszystkie stare okręty i znajdujące się na ukończeniu, 130 okrętów z 390 działami i 14.369 załogi, oraz 181 mniejszych statków. Główne miasto: Konstantynopol (1,125.000 m.) i Smyrna (101.000 m.).

Uruguaj (Południowa Ameryka). Rzeczpospolita. Prezydent: Yose Batle y Ordonnez, wybrany na czas od 1899 do 1903 r. Ludność: 930.680 m. Religia: katolicka. Flota handlowa: 81 okrętów objętości 22.884 tonn, w tem 23 parowców objętości 7036 tonn. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 3.531 żołnierzy i 96.997 gwardyi narodowej. Flota wojenna: 3 okręty. Główne miasto: Montevideo (200.000 m.).

Waldeck (Europa). Księstwo konstytucyjne, wchodzące w skład Rzeszy niemieckiej. Książę: Fryderyk, ur. 1865 r., panuje od r. 1893. Powierzchnia: 1.121 klm. kw. Ludność: 57.918 m. Główne miasto: Arolsen (3.000 m.).

Wenezuella (Stany Zjednoczone połud. Ameryki). Rzeczpospolita federacyjna, złożona z 9 stanów i 1 okręgu związkowego i 5 terytoryów. Prezydent: Cipriano Castro, wybrany 1900 r. Powierzchnia: 1,043.900 klm. kw. Ludność: 2,444.816 m. Religia: katolicka. Flota handlowa: 18 żaglowców objętości 2.836 tonn i 12 parowców objętości 2.856 tonn. Siła zbrojna: na stopie pokojowej około 9.000, na stopie wojennej około 250.000 żołnierzy. Flota wojenna: 6 okrętów. Główne miasto: Caracas (57.000 m.).

Wielka Brytania (Europa) Królestwo konstyt. Król: Edward VII., ur. 1841 r. panuje od 1901 r. Powierzchnia całego państwa: 28,615.600 klm. kw. Ludność: 355,142.000 m., z czego przypada na Anglię europejską (Anglia, Walia, Szkocya, Irlandya i wyspy) 314.795 klm. kw. i 41,605.801 m., a na kolonie i posiadłości 27,801.367 klm. kw. i 355,835.750 mieszk. Kolonie te i posiadłości są następujące: 1) w Europie: Gibraltar, Malta, Gozzo, i Comino; 2) w Azyi: cesarstwo indyjskie wraz z protektoratami i inne posiadłości; 3) w Ameryce: Kanada z Nową Funlandyą i Labradorem, wyspy Bermuda, Indye zachodnie, Honduras, Guyana, Falkland i t. d.; 4) w Afryce: Kaplandya, Natal, Zanzibar i t. d.; 5) w Australii i Oceanii t. zw. państwo związkowe, N. Zelandya, wyspy Viti (Fidżi) i Tonga i t. d. Religia: mieszana. Flota handlowa: w Europie 19.982 okrętów (9.209 parowców) objętości 9,304.108 tonn, a w koloniach 14.893 okrętów (3.672 parowców) objętości 1,447.284 tonn. Siła zbrojna: na stopie pokojowej 974.978 żołnierzy razem z wojskami kolonialnemi. Flota wojenna: wraz z okrętami starymi, ale nieliczące około 100 statków, których spuszczenie na wody zapowiadano w r. z., 944 okrętów. Główne miasto: Londyn (4,537.000 m.), w Indyach: Kalkuta (1,122.000 m.).

Włochy (Europa). Królestwo konstytucyjne od 1861 r. Król: Wiktor Emanuel, ur. 1869 r., panuje od 1900 r. Powierzchnia: 286.682 kilom. kwadr. Ludność: 33,218.328 m. Religia: katolicka. Flota handlowa: 6.074 okrętów (409 parowców) objętości 873.054 tonn, oprócz statków pomniejszych. Siła zbrojna: na stopie pokojowej: 257.615, na stopie wojennej 3,302.931 żołnierzy, razem z milicyami. Flota wojenna 360 okrętów. Główne miasto Rzym (463.000 m.).

Würtembergia (Europa) Królestwo konstytucyjne. Król: Wilhelm II., urodz. 1848 roku, panuje od 1891 roku. Powierzchnia: 19.513 klm. kw. Ludność: 2,169.480 m. Główne miasto: Stuttgard (177.000 m.).

ROZDZIAŁ XIX. WOJNA ROSYJSKO-JAPOŃSKA.

Sierpień.

3. Japończycy zajmują Niuczwang
10. Togo rozbija flotę portarturską, której dowódca admirał Withöft ginie.
14. Kamimura rozgromił eskadrę Władywostocką w cieśninie korejskiej.
23. Początek bitwy pod Liaojangiem.

Wrzesień.

1. Koniec bitwy pod Liaojangiem. Rosyanie cofają się na całej linii.
5. Japończycy wkraczają do Liaojangu.

6. Generał Orłow pobity pod Jentajem.
21. Japończycy zdobywają wąwóz górski Dalin.

Październik.

2. Pamiętny rozkaz Kuropatkina do armii, głoszący, że uderzy na nieprzyjaciela i że „nie ma odwrotu“.
10. Początek bitwy nad Szaho.
16. Zdobycie pagórka Putiłowa przez Japończyków.
19. Koniec bitwy pod Szaho. Kuropatkin pobity cofa się.

KUROPATKIN

Listopad.

6. Zwycięskie walki Japończyków pod Liuszipu.
15. Nogi po zdobyciu zewnętrznych obwarowań, poczyna ostrzeliwanie obwarowań wewnętrznych Portu Artura.
30. Nogi zdobywa „pagórek 203 metrów“.

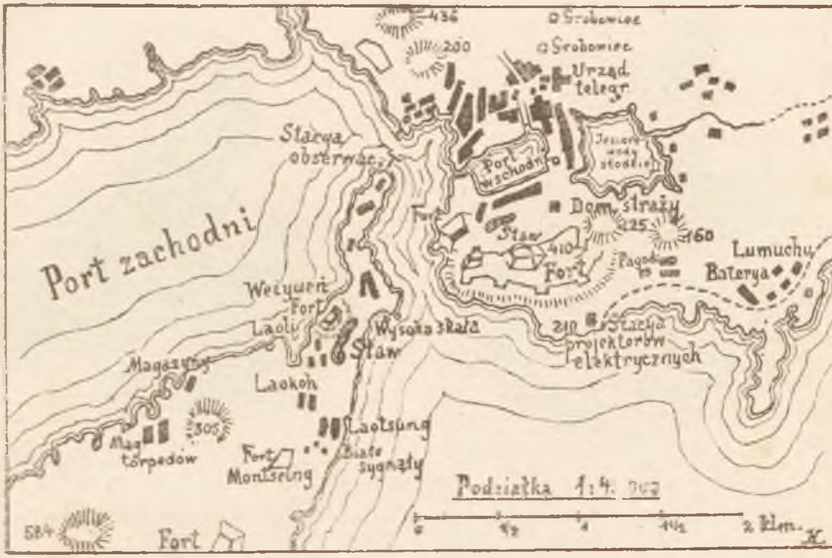
Grudzień.

2. Zniszczenie floty rosyjskiej w Porcie Artura przez strzały japońskie z „pagórka 203 metrów“.

14. Zgon generała Kondratenki.

18. Nogi zdobywa fort Kikwan.

27. Zdobycie fortu Erlungszan.

Rok 1905.

Styczeń.

1. Zdobycie fortów Sungsuszan i Wangtai. Generał Stössel oświadcza gotowość poddania się.

2. Poddanie się Portu Artura.

13. Zajęcie Portu Artura przez wojska japońskie.

24. Początek bitwy pod Hajkontaj.

25. Koniec bitwy pod Hajkontaj. Klęska generała Grippenberga.

26. Pierwsze walki pod Sandepu

28. Rosyanie opuszczają Sandepu.

Luty.

25. Japończycy zajmują Sinmintin.

Marzec.

1. Bitwa pod Mukdenem rozpoczęta.

10. Koniec bitwy pod Mukdenem i zupełny pogrom Kuropatkina. Ojama wkracza do Mukdenu. Ogólne straty Rosyan wynoszą 250.000 ludzi, Japończyków 50.000 ludzi.

STOSSEL

OJAMA

15. Japończycy zajmują Tielin.
16. Liniewicz mianowany następcą Kuropatkina.

LINIEWICZ

Maj.

27. Bitwa pod Cuszimą. Togo rozbija eskadrę Rożestwieńskiego i Niebogatowa bierze obu do niewoli z wielu okrętami.

Czerwiec.

10. Rosya i Japonia przyjmują pośrednictwo prezydenta Stanów Zjednoczonych Roosevelta w rokowaniach pokojowych.

Lipiec.

8. Japończycy zdobywają Korsakowsk na Sachalinie.

TOGO

25. Wylądowanie wojsk jap. w Syberyi.

Sierpień.

4. Zajęcie całego Sachalinu przez Japończyków.
10. Początek konferencyi pokojowych w Portsmouth.
29. Komura przyjmuje propozycye Wittego. **Pokój zawarty**.

Zarozumiałość ukarana.

Listek, niesiony wiatru powiewem,
Stawiał się hardo.
— Phi! — rzekł do orla z dumą i pogardą —
Jestem ci równy,
Chociem nie ptakiem!
„Jakto?“ — zapytał. — Nie wybuchaj gniewem,
To jest punkt główny:
Bez skrzydeł lecę ja powietrznym szlakiem!
Rozśmiał się orzeł: „Leciszz wiatrem, chłystku,
A teraz w przeciwną stronę
Poprobuj za mną — mój listku“.
Rzekł i poleciał, a liściem wiatr miota
Na wszestrony, gdzie tylko bierze go ochota
Przyciehl wreszcie i rzucił liść na jakieś śmiecie,
Zagrzązł w nich wszystek
Biedny listek.

. . . .

O ileż takich listków jest na świecie!

W magazynie.

Pani X.: Co?! Stopięćdziesiąt rubli za ten żakiet! Wobec takich cen nie dziwnego, że żony zdradzają mężów!

W bramie.

— Walenty! czy tam na czwartaku pod numerem 30 mieszkają żonaci?

— Musi być tak, proszę pana rzundcy, bo się ciągiem kłócą!

Propozycya.

— Pan baron obecnie winien mi jest 30 tysięcy i zapłacić nie może. Ja panu co poradzę; niech sze pan ożeni z tą oto panną, ona ma dwa razy tyle posagu.

— Czy nie lepiej, żebyś pan się ożenił z tem starem pudlem: odzyskasz pan swoje 30 tysięcy, a resztę możesz mnie pan oddać.

*

— Panno Zofio, jeśli mi pani odmówi swej ręki, zabiję się!

— O, zrób pan to! to mi dopiero będą zazdrościć wszystkie moje przyjaciółki!

Ważne dla P. T. Myśliwych!

Pracownia rusznikarska

Sprzedaż broni

BOLESŁAWA JANKOWSKIEGO

we Lwowie, ulica Czarnieckiego l. 2 6179

poleca broń myśliwską wszelkich systemów pod gwarancyą wypróbowaną i uregulowaną. Sprzedaż **łusek nabojowych.** maszynek do nabijania i zakręcania. Rekonstruowane naboje, również miarki na proch. zastosowane do kalibru.-- **Wszelkie reparacye przyjmuje się pod gwarancyą.** Na żądanie cenniki gratis i franco. — **Starą broń kupuje płacąc gotówką.**

G. PAMMER i Ska

przedtem J. WYCHERA 6123

Odlewarnia żelaza i Fabryka machin rolniczych

Nr. telef. 588 Lwów, ul. Gródecka 47 Nr. telef. 588

poleca wszelkie odlewy surowe, jakoteż apretowane, do gorzelń, tartaków, młynów, części składowe do machin rolniczych, przyjmuje wszelkie maszyny rolnicze do naprawy.

Nowość!

Własnego wyrobu materace druciane do łóżek

Cenniki i kosztorysy gratis i franko.

Starą leizne kupuje po najwyższych cenach.

C. k. rządowo koncesyonowana

∘∘ SZKOŁA ∘∘

wojskowo-przygotowawcza

ST. DOBROWOLSKIEGO

Lwów, ul. Podlewskiego 9.

Kursa przygotowawcze:

a) Do egzaminu uprawniającego do jednorocznej służby wojskowej „Intelligenzprufung“.

b) Do egzaminów wstępnych do c. i k. Zakładów wychowawczych wojskowych.

c) Do egzaminów kadeckich

Przyjmowanie frekwentantów przez cały rok.

Programy gratis i franco.

6266

TANIE CZESKIE PIERZE!

5 kilo nowego, dobrego, dartego, wolnego od pyłu kor. 9.60, 5 kilo lepszego K. 12.—. 5 kilo białego, miękkiego jak puch, dartego K. 18.—, 24.—; 5 kilo śnieżnej białości, miękkiego jak puch, dartego K. 30.—, 36.—; 5 kilo półpuchu K. 12.—, 14.40, 18.—; 5 kilo śnieżnie białego, miękkiego jak puch, niedartego K. 24.—, 30.—, puch szary po K. 3.60, biały po K. 4.80, śnieżnie biały po K. 6.—, 6.60 za pół kilo. Wysyłka opłatnie za pobraniem. Zamiana i zwrot dopuszczalne za zwrotem porta. — Przy zamówieniach uprasza się o dokładny adres: 6022

Benedykt Sachsel, Lobes 633, poczt. Pilzno, Czechy.

Jan Matusiewicz

konc. majster kamieniarski

we Lwowie ul. Piekarska l. 73

Poleca łaskawym względom swój

ZAKŁAD 6276

RZEŹBIARSKO-KAMIENIARSKI

Przyjmuje do wykonania wszelkie roboty w zakres ten wchodzące jako to: **ołtarze, grobowce, pomniki, nagrobki, balkony, portale, cokoły, schody wiszące i blokowe i t. d., z dowolnego kamienia**

po cenach możliwie nizkich.

Magazyn wyrobów jubilerskich = złotych i srebrnych =

E. A. MANDEL

Lwów, ul. Sykstuska 19

Wielki wybór chińskiego srebra oraz skład zegarków kieszonkowych najlepszych fabryk genewskich, szwajcarskich i t. p.

Kupuję i przyjmuję w zamian kamienie szlachetne, wyroby ze złota, srebra i innych drogich kruszców.

Obrączki ślubne złote od 6 kor.

Wszelkie reparacye, w zakres jubilerstwa i złotnictwa wchodzące, wykonywam szybko po najumiarkowańszych cenach.

Zamówienia z prowincyi odwrotną pocztą. 6150

(Fig. 1. Łazienka zamknięta)

The Ellkay Syndicate, LTD.,

Nowość! **London** Nowość!

Najpraktyczniejsze łazienki szafkowe. — Patent austryacki Nr. 19.790, węgierski 30.500. Łazienki szafkowe mogą być instalowane w każdym pokoju. Nadają się dla osób chorych, zmuszonych używać kąpieli w pokoju sypialnym, tudzież dla rodzin nie mogących pozwolić sobie na mieszkanie z łazienkami.

(Fig. 2. Łazienka otwarta)

Generalne zastępstwo dla Galicyi i Bukowiny

AUGUST LÖW i Ska Lwów, Kołłątaja 6.

WODOCIĄGI **dla miast, gmin, folwarków, fabryk, ogrodów, gmachów publicznych, domów prywatnych i t. d.** Poszukiwanie i uchwycenie źródeł. Wiercenie studzien. Ustawianie pomp. Instalacye domowe z klozetami, łazienkami i t. d.

Centralne ogrzewanie wszelkich systemów i **wentylacye.** Łaźnie, mechaniczne pralnie, suszarnie, gorzelnie, młyny, tartaki, oświetlenie miast i t. d. 6133

projektują i wykonywają:

AUGUST LÖW i Ska Lwów, Kołłątaja 6.

Najlepsze referencye z dotychczas wykonanych robót. Kosztorysy bezpłatnie.

Najznakomitsze wprzód i w tył szyjące
i do haftu artystycznego urządzone

„Oryginalne Victoria“

maszyny do szycia

są najlepsze i wskutek swych wybitnych zalet najtańsze

MAURYCY FRÜHLING

Lwów, ul. 3-go Maja l. 5.

Tarnopol, ul. Perla ✲ Tłumacz, Rynek
Stanisławów, Pasaż ✲ Kołomyja, Jagiellońska wyższa
Drohobycz, Stryjska

DROGERYA
pod „Czarnym Psem“

LUDWIKA 6251

GOSTKIEWICZA i S^ki^

W TARNOWIE

ul. Wałowa 24.

Poleca: Koniaki kuracyjne, Wina lecznicze, Malagi, Madery, Chinowe, Chinowe z żelazem, Pepsynowe itp. Tran do picia najlepszej jakości. Wszystkie preparaty słodowe, Środki odżywiające: „Somatoza“ „Sanatogen“, Ekstrakt Liebiga, Cacao żołędziowe, „Candol-Cacao“ i t. p. Wszystkie **zioła ks. Kneippa** zawsze świeże na składzie. Wielki wybór środków **do czyszczenia plam** itp. **Perfumeryę. Mydła toal., Wody kolońskie, Wody do włosów, Wody toaletowe, ŚRODKI DESINFEKCYJNE.**

Wszelkie karmy dla koni, bydła i świń **Wódkę francuską, środki do pielęgnowania i upiększania cery** w wielkim wyborze.

Hegary i wszelkie opatrunki hygieniczne.

Rok założenia 1837.

Magazyn i pierwsza w kraju pracownia

J. DREXLERA i SYNÓW

we Lwowie, pl. Kapitulny l. 2

poleca

POŚCIEL WŁASNEGO WYROBU

jako to: 6032

Kołdry watowane od . . . zł. 2.80
jedwabne od. . . „ 11.—
podwójne (na obie strony do użytku) „ 5.—

Materace włosienne od „ 12.50
z morskiej rośliny od . . „ 5.50
sprężynowe od „ 15.—

Wkładki druciane od . . . . „ 10.—
Sienniki od . . . . „ —.80
Poduszki pierzane od. . . . . . . „ 5.—
Prześcieradła i poszewki

Przerobienie kołdry od . . . „ 1.80
materaca od . . . „ 2.—

Wyroby trykotowe
Drelichy za m. od . . . . „ —.15
Krajowe dreliszki liberyjne od . . „ —.37
Zefiry od 18 ct. lewantyny, płócienka krajowe.
Barchany białe i kolorowe . . . . . „ —.25

Koce wełniane od. . . . . . . „ 1.30
bawełniane (letnie) od . . „ 1.20

Łóżka żelazne od . . . . „ 5.50

Dywany nad łóżka od . . . . . „ 4.—
przed łóżka od . . . . . „ —.90

Należymy do branży,

Dywany i firanki. Płótna i bielizna stołowa. Gotowa pościel własnego wyrobu. Wyroby trykotowe.

ROZDZIAŁ XX. CHRONOLOGIA POLSKA.

Sierpień.

1. Wiec gości zakopiańskich w sali hotelu „Morskie Oko“ w Zakopanem w sprawie potrzeb zakopiańskich.

3. Aresztowanie agitatora Rychlickiego w Borysławiu z powodu jego udziału w napadzie na robotników, pracujących w kopalni Łaszcza.

3. Rada miejska król. miasta Przeworska nadaje Władysławowi Świstalskiemu, aptekarzowi i burmistrzowi, obywatelstwo honorowe za zasługi, położone koło rozwoju miasta.

4. Dr. Janiszewski wybrany delegatem gości zakopiańskich 270 głosami na 318 głosujących.

4. Deputacya przedsiębiorców z Borysławia u namiestnika we Lwowie celem uzyskania wydatniejszej pomocy wobec systematycznie wzniecanych pożarów i obijania wyłamujących się ze strajku robotników.

4. Ks kanonik gr. kat. Michał Pruchnicki wybrany marszałkiem Rady powiatowej w Turce koło Chyrowa w miejsce p. Osuchowskiego, który złożył godność marszałka.

4. Rada muzealna w Rapperswilu.

5. Uroczyste nabożeństwo żałobne w kościele OO. Dominikanów za dusze pięciu członków Rządu Narodowego, straconych na stokach cytadeli warszawskiej r. 1863/4.

6. Zakończenie strajku w Borysławiu.

6. Dr. Koerber oświadcza deputacyi lewicy niemieckiej, która mu przedłożyła protest przeciw założeniu klas równoległych czeskich i polskich na Śląsku austryackim, że postanowienia swego nie cofnie, gdyż to postanowienie nie ma na celu wcale jakiejkolwiek tendencyi, nieprzyjaznej dla Niemców. Rząd wydał to rozporządzenie jedynie na podstawie pobudek czysto rzeczowych. Faktem jest, że na Śląsku daje się uczuwać brak nauczycieli czeskich i polskich. Wskutek tego rząd, który jest obowiązany dbać o wychowanie młodzieży w jej narodowym języku, musiał zapobiedz temu brakowi nauczycieli.

7. Uroczystość grunwaldzka w Olesku, urządzona staraniem Koła T. S. L.

7. Sokół w Cieszanowie urządził wycieczkę pod Kobylankę, aby uczcić pamięć bohaterów i męczenników za wolność z r. 1863.

8. Otwarcie krawieckiego kursu majsterskiego, urządzonego staraniem ministerstwa handlu w Tarnowie.

8. Poświęcenie kościoła w Mikuliczynie.

9. Pożar w Piskorowicach, należących do dóbr ordynacyi Zamojskich, a oddalonych od Jarosławia około 5 mil. Ogień obrócił wieś całą w perzynę. Kilkaset rodzin bez dachu i chleba.

9. Pożar we wsi Bucniowie koło Tarnowa.

10. Namiestnik Galicyi rozwiązał rady gminne w Borysławiu i Tustanowicach i poruczył aż do wprowadzenia w urzędowanie nowych reprezentacyi gminnych tymczasowy zarząd sprawami gminnemi komisarzowi powiatowemu Stanisławowi Biedermannowi, któremu przydano po sześciu mężów zaufania z każdej gminy.

10. Rezygnacya radnych gminy Mikuliczyna wskutek bezowocnych usiłowań zamianowania sekretarzem gminnym na miejsce Polaka pewnego protegowanego Rusina.

10. Wiec towarzystwa tatrzańskiego w Zakopanem oświadcza się prawie jednomyślnie za zbudowaniem drewnianego schroniska przy Morskiem Oku.

12. Pożar miasteczka Korolówki w Galicyi. 60 numerów spłonęło doszczętnie. Szkoda wynosi 200.000 koron.

12. Ukonstytuowanie się oddziału Towarzystwa ochrony podatników w Stanisławowie.

13. Rada gminna w Nowym Targu w uznaniu zasług, położonych około założenia gimnazyum w Nowym Targu, nadaje jednogłośnie obywatelstwo honorowe Nowego Targu posłowi sejmowemu, drowi Janowi Bednarskiemu i krajowemu inspektorowi szkół średnich drowi Ludomiłowi Germanowi

13. Zgromadzenie reprezentantów firm naftowych w Borysławiu, na którem uchwalono utworzenie stałego komitetu dla przeprowadzania reform robotniczych, oraz dla zastępowania wspólnych interesów lokalnych, wreszcie dla niesienia robotnikom pomocy i porady.

13. Pożar lasów radłowskich. Szkody około 50.000.

14. Poświęcenie czytelni T. S. L. w Iwanówce koło Trembowli.

14. Ósmy zjazd polskich kół śpiewackich w Jarocinie w W. Ks. Poznańskiem.

15. Obrady ściślejszego komitetu budowy pomnika Bartosza Głowackiego w Tarnobrzegu nad szczegółowym programem uroczystości odsłonięcia pomnika.

15. Zlot sokolski w Oświęcimiu z okazyi utworzenia się w tamtejszem gnieździe oddziału wioślarskiego, mającego nieść pomoc w chwilach powodzi, jakie powiat ten często nawiedzają.

15. Założenie kasy Raiffeisena w Chorostkowie.

15. Otwarcie powszechnej wystawy fotograficznej w Krakowie.

15. Poświęcenie kościółka w Hłuboczku Wielkim.

15.—30. Wakacyjny kurs uniwersytecki dla nauczycieli szkół ludowych i wydziałowych, zorganizowany przez Zarząd główny „Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego“ w Cieszynie.

16. Metropolita lwowski ks. hr. Szeptycki na wizytacyi w Przemyślu.

17. Zezwolenie Rady szkolnej krajowej we Lwowie na otworzenie z początkiem roku szkolnego 1904/5 prywatnej szkoły żeńskiej z charakterem gimnazyum w Stanisławowie.

17. Podczas pożaru tartaku Ottona Gehlicha w Łodzi zawalił się mur i zabił 11 ze straży ogniowej a kilku zranił.

18. Rozporządzenie ministeryum spraw wewnętrznych w Wiedniu o utworzeniu starostwa w Zborowie, które z dniem 1. września rozpocznie urzędowanie.

18. Uroczystość założenia kamienia węgielnego pod budowę nowego skrzydła domu akademickiego w Czerniowcach.

18. Wiec niemiecki w Opawie, protestujący przeciw utworzeniu słowiańskich klas równoległych w seminaryach na Slązku, połączony z demonstracyą przed gmachem rządowym.

19. Wielkie zgromadzenie publiczne w Medyolanie, protestujące przeciw wydawaniu przez rząd włoski policyi rosyjskiej zbiegów z prowincyi polskich.

21. Otwarcie wystawy metalowej w Krakowie.

21. Trzeci zlot Sokołów polskich okr. ślązkiego pod Mysłowicami w sąsiedztwie granicy pruskiej.

21. W Katowicach wiec socyalistów polskich na Slązku.

21. Uroczysty wieczór ku czci Tadeusza Kościuszki w Sąsiadowicach pod Felsztynem.

22. Otwarcie kursu dla dezinfektorów we Lwowie.

22. Dr. Józef Feliks Pompecki mianowany zwyczajnym profesorem katedry mineralogii i geologii w wyższej szkole rolniczej w Hohenheimie w Wirtembergii.

22. Ogólny strajk murarski w Warszawie.

23. Minister oświaty w Wiedniu nadaje prawo publiczności szkołom: 4-klasowej szkole ludowej w Cieszynie, utrzymywanej przez tamtejszą „Macierz szkolną“, i 2-klasowej szkole ludowej w Żabnie z fundacyi bar. Hirscha.

23. Strajk rolny w Howiłowie koło Chorostkowa.

25. Inspektor krajowy Bechmidal przybył do Cieszyna w celu organizacyi pierwszej klasy równoległej w seminaryum cieszyńskiem.

26. Konferencya krajowej Rady szkolnej w Opawie w sprawie utworzenia klas równoległych słowiańskich przy seminaryach nauczycielskich w Opawie i Cieszynie.

26. Zezwolenie ministerstwa oświaty w Wiedniu na otwarcie filii gimnazyum polskiego o 4 niższych klasach na przedmieściu Zasaniu w Przemyślu.

27.—7. września. Podróż prezydenta ministrów, dra Koerbera po Galicyi.

27.—29. Wystawa rolniczo-przemysłowa w Dębicy.

28. Rozpoczęcie się jarmarku krajowego, trwającego dni 14, w Przemyślu.

28. Wiec akademicki w sprawie spolszczenia gimnazyum brodzkiego w Brodach.

28. Otwarcie wystawy szkiców i projektów na nową sokolnię w Gorlicach.

28. Ks. Stanisław Sopuch, znany kaznodzieja, kurator duchowny Towarzystw im. św. Józefa i św. Zyty, mianowany superiorem ks. Jezuitów we Lwowie.

28. W miejscowości Frywałdów (Freiwaldau) zgromadzenie wyborców niemieckich, protestujących przeciw otwarciu klas równoległych słowiańskich na Slązku. Najgwałtowniej występuje pierwszy wiceprezes Izby poselskiej, dr. Kaiser.

29. Ogólne zgromadzenie członków założycieli Towarzystwa Muzeum Tatrzańskiego im. prof. dra Chałubińskiego w Zakopanem.

29. Ks. arcybiskup Bilczewski na wizytacyi w Tuchli.

31. Wiec ruski we Lwowie.

31. Zamknięcie pensyi p. Eskowskiej w Poznaniu. Jako powód zamknięcia podano, że uczennice pensyonatu na lekcyach robótek gorliwie uczyły się języka polskiego.

Wrzesień.

1. Otwarcie bursy ludowej w Brzeżanach, urządzonej przez tamtejsze koło T. S. L.

1. Otwarcie linii kolejowej, prowadzącej z Przeworska do Dynowa.

1. Otwarcie bursy polskiej w Kałuszu.

1. Otwarcie konwiktu OO. Bazylianów dla młodzieży ruskiej w Buczaczu.

3. Józef Kallenbach mianowany zwyczajnym profesorem literatury polskiej w uniwersytecie lwowskim na miejsce ś. p. Piotra Chmielowskiego. Urodził się w 1863 r. jako syn księgarza, ukończył uniwersytet krakowski. W czasie studyów pod kierunkiem Stanisława hr. Tarnowskiego zajmował się życiem i twórczością Jana Kochanowskiego. Następnie udał się na dalsze studya do Berlina i Paryża, gdzie napisał szereg prac o dziełach Mickiewicza. Zdobywszy odrazu rozgłos,

w roku 1891 był mianowany profesorem literatur słowiańskich w uniwersytecie w Fryburgu, gdzie kolegami jego byli przeważnie Francuzi. Od nich przyswoił sobie Kallenbach wprowadzenie żywiołu estetycznego do prac. W r. 1898 ogłosił dzieło dwutomowe „Adam Mickiewicz“, później poświęcił się studyom nad utworami Krasińskiego. Porzuciwszy uniwersytet fryburski, był przez lat kilka bibliotekarzem ordynacyi Krasińskich w Warszawie.

3. Cesarz nadał docentowi prywatnemu historyi i literatury polskiej na uniwersytecie we Lwowie drowi Wilhelmowi Bruchnalskiemu tytuł nadzwyczajnego profesora uniwersytetu.

4. Protest radnego Trąpczyńskiego w poznańskiej radzie miejskiej przeciw mianowaniu Niemca na posadę bibliotekarza w księgozbiorze hr. Raczyńskich.

4. Otwarcie wystawy retrospektywnej przemysłu metalowego i wystawy zabytków cechów krakowskich w Krakowie.

4. Prezydent sądu kraj. karnego we Lwowie, Stanisław Przyłuski, otrzymał order żelaznej korony III. klasy.

4. Pożar teatru w Wilnie.

4. Poświęcenie kamienia węgielnego pod budowę sokolni w Sokalu.

4. W Ostrawie Morawskiej na Śląsku liczne zgromadzenie w sprawie tamtejszej szkoły polskiej.

4. Walne zgromadzenie organizacyjne Tow. „Pomocy przemysłowej“ w Czortkowie.

5. Cesarz nadaje właścicielowi dóbr Edmundowi Lityńskiemu w Litwinowie order żelaznej korony III. klasy.

7. Uroczyste otwarcie szkoły realnej w Żywcu.

7. Ukonstytuowanie się nowego wydziału powiatowego w Złoczowie.

8.—11. Wystawa drobiu, gołębi i królików we Lwowie.

8. Konferencya sejmowa posłów sejmowych z kuryi miast we Lwowie celem omówienia potrzeb miast i ich załatwienia w sejmie.

8. Uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego pod budowę szkoły ludowej polskiej „Macierzy szkolnej“ w Lutyni Niemieckiej na „Zbytkach“ na Śląsku.

8. Uroczyste poświęcenie kamienia węgielnego pod budujący się kościół parafialny w Tarnopolu.

8. Dr. Stanisław Bądzyński, nadzwyczajny profesor na uniwersytecie lwowskim, mianowany zwyczajnym profesorem hygieny tamże i dr. Włodzimierz Sieradzki, nadzwyczajny profesor na uniwersytecie lwowskim, mianowany zwyczajnym profesorem medycyny sądowej na tym samym uniwersytecie.

8. Zjazd członków moskalofilskiego towarzystwa oświaty ludowej im. Kaczkowskiego we Lwowie.

8. Otwarcie linii kolejowej Lwów-Sambor.

8. Poświęcenie sztandaru „Sokoła“ w Czortkowie.

8. Uroczyste poświęcenie prywatnej szkoły polskiej T. S. L. w Dryszczowie w pow. podhajeckim.

9. Zgromadzenie wyborców, zwołane celem wysłuchania zapatrywań dra Stanisława Głąbińskiego, kandydata na posła do Sejmu krajowego, we Lwowie.

9. Ks. Platonid Filas mianowany protoihumenem Bazylianów.

9. Rozruchy antyżydowskie w Śmile.

10. Uroczyste otwarcie gimnazyum w Nowym Targu.

10. Wmurowanie tablicy pamiątkowej ku czci Romanowskiego na froncie domu Schayerów we Lwowie, w którym ś. p. Romanowski mieszkał przez długie lata.

10. i 11. Wystawa maszyn rolniczych pruskich w Brzesku.

11. Zebranie na cmentarzu łyczakowskim pod krzyżem krożańskim we Lwowie, poświęcone poległym w Mandżuryi Polakom.

11. Rozruchy antysemickie w miejscowości granicznej Sosnowicach na Śląsku pruskim.

12. Nowy prezydent miasta Krakowa, dr. Leo, składa przysięgę w ręce zastępcy namiestnika, delegata Fedorowicza, w obecności Rady miejskiej i Magistratu.

12. Dr. Władysław Reiss mianowany zwyczajnym profesorem dermatologii w uniwersytecie jagiellońskim.

12. Władza wyższa w Poznaniu znosi nakaz zamknięcia szkoły żeńskiej Estkowskiej.

12.—13. W Wieliczce zjazd koleżeński uczniów, którzy przed 10 laty ukończyli tamtejszą szkołę górniczą.

13. Poseł na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu jasielskiego, ks. Karol Krementowski, składa mandat z powodu złego stanu zdrowia.

13. Wprowadzenie obowiązkowej nauki o sposobie uprawy tytoniu we wszystkich szkołach ludowych tych gmin Galicyi, których mieszkańcy trudnią się uprawą tej rośliny.

14. Z rozporządzenia władz wojskowych w Poznaniu zakazano sprzedawać Polakom tereny, które powstały po zniesieniu wałów, otaczających Poznań.

14. Redaktor „Przeglądu Wszechpolskiego“, Roman Dmowski, powrócił do kraju z podróży po Japonii i Ameryce północnej.

14. W mieście Detroit w Ameryce sejm Stowarzyszenia Polaków w Ameryce.

14. Otwarcie kursu pożarnictwa w Buczaczu.

14. Okólnik biskupa wileńskiego, polecający, aby uczniowie katoliccy we wszystkich zakładach naukowych odmawiali przed nauką osobną modlitwę za powodzenie oręża rosyjskiego.

14. Po 40 latach pobytu w katordze i na osiedleniu w Krasnojarsku za udział w powstaniu z r. 1863 przybył do Krakowa w powrocie do Bożęcina włościanin Józef Grondek. Nie korzystał on z amnestyi i został na osiedleniu. Obecnie, gdy nie chciał przejść na prawosławie, władze rosyjskie wydaliły go.

14. Zgromadzenie Stojałowczyków w Budziwoju, na którem ks. Stojałowski poniósł zupełną porażkę ze strony zgromadzonych.

14. Ukonstytuowanie się nowej Rady powiatowej w Śniatynie.

14. W Chicago zjazd „Związku śpiewaków polskich".

15. Posłem do Sejmu w miejsce ś. p. Tadeusza Romanowicza wybrany dr. Stanisław Głąbiński 3.151 głosami na 4 199 wyborców.

15. W Cieszynie odroczenie rozpoczęcia roku szkolnego do dnia 1. października z powodu panującego tam duru brzusznego.

16. Prof. dentystyki w uniw. jagiellońskim mianowany dr. Wincenty Łepkowski.

17. Wiec przemysłowy w Stanisławowie.

17. Poświęcenie nowego gmachu powszechnej polikniki lwowskiej.

17. Otwarcie paralelki polskiej I. kl. w szkole ludowej w Lipniku koło Białej.

17. Ks. Hieronim Lubomirski z spadku po ks. Ponińskim dobra Zboiska i Grzybowice sprzedał spółce żydów rosyjskich.

18. Zebranie organizacyjne drugiego Towarzystwa pożyczkowo-oszczędnościowego chrześcijańskiego w Kaliszu.

18. Otwarcie wystawy ruchomej „Ligi Pomocy Przemysłowej" we Lwowie.

18. Wieczór uroczysty ku czci pamięci straconych na wzgórzu wolności we Lwowie, ś. p Wiśniowskiego i Kapuścińskiego, urządzony w Nadwórnie.

18. Zjazd ochotniczej straży ogniowej w Rohatynie.

18. Poświęcenie sokolni polskiej w Buffalo.

19. Zjazd maszynistów, monterów i werkmistrzów w Krakowie.

19. Otwarcie sejmu śląskiego.

19. Cesarz nadał nauczycielowi seminaryum nauczycielskiego żeńskiego we Lwowie, Janowi Biczayowi, złoty krzyż zasługi z koroną.

19. Rada miejska m. Bielska wprowadza język polski jako przedmiot nadobowiązkowy w dwóch godzinach tygodniowo we wszystkich szkołach ludowych i wydziałowych w Bielsku z ograniczeniem na klasy czwartą i piątą.

20. Na posiedzeniu sejmu ślązkiego w Opawie posłowie czescy i polscy składają przeciwdeklaracyę,, w której utworzenie klas słowiańskich równorzędnych przy seminaryach nauczycielskich uważają za uprawnioną konieczność cywilizacyjną i protestują przeciw żądaniu zamknięcia ich. Oświadczają oni natomiast, że utworzenie klas równorzędnych uważają za prowizoryum i że będą żądali utworzenia samoistnych polskich i czeskich seminaryów nauczycielskich.

20. Otwarcie stacyi telegraficznej przy urzędzie pocztowym w Polance Karol (pow. Krosno).

20. Kardynał biskup wrocławski ks Kopp protestuje w sejmie ślązkim razem z Niemcami przeciw założeniu paralelek na Ślązku.

20. W Berlinie konferencya ministrów pruskich, naczelnych prezesów i prezesów regencyjnych z prowincyj polskich w sprawie utrudnienia parcelacyi polskiej.

21. Wiec polski w Tarnopolu.

21. Niemiecki kongres socyalno-demokratyczny w Bremie ujmuje się za wychodźcami polskimi z Galicyi i Rosyi.

21. Baron Jerzy Wassilko mianowany marszałkiem Bukowiny.

23. Wystawa ruchoma w połączeniu z wiecem przemysłowym w Dolinie (Galicya).

23. Pozwolono wydawać w Warszawie: prowizorowi farmacyi Gładychowi pismo „Drogista", naucz. muzyki Mytyńskiej tygodnik „Towarzysz młodzieży" i szlachciance Korjewskiej czasopismo „Świat nowości" — wszystkie w języku polskim.

23. Józef Staromiejski, profesor V. gimnazyum we Lwowie, mianowany dyrektorem gimnazyum w Drohobyczu.

23. Odsłonięcie pomnika Katarzyny w Wilnie.

23. Zawiązanie Tow. „Pomocy Przemysłowej" w Grybowie.

24. Wystawa ruchoma w połączeniu z wiecem przemysłowym w Nadwórnej (Galicya).

24. Sąd we Lwowie skazał dyrektora kasy chorych, Żelaszkiewicza, za sprzeniewierzenie na cztery miesiące więzienia.

24.—3. października. Wystawa ogrodnicza, urządzona przez Zjednoczone Galicyjskie Towarzystwo ogrodnictwa i pszczelnictwa, we Lwowie.

24. Otwarcie linii kolejowej z Przeworska do Bachorza.

24. Posłowie polscy z Śląska składają rządowi całą sumę, potrzebną na otwarcie polskich klas równoległych przy seminaryum nauczycielskiem w Cieszynie.

24. Walne zgromadzenie Koła Pań T. S. L. w Białej.

25. Wystawa ruchoma w połączeniu z wiecem przemysłowym w Bolechowie (Galicya).

25. W teatrze ludowym w Krakowie odegrano dramat Kasprowicza „Swiat się kończy".

25. Konferencya posłów do Sejmu morawskiego w Bernie.

25. Zjazd sodalisów maryańskich w Chyrowie i poświęcenie nowej kaplicy w tamtejszym konwikcie pod wezwaniem św. Józefa.

25.—26. Wystawa szkolna w Żydaczowie.

25. Poświęcenie kaplicy i szkoły T. S. L. imienia Maryi Konopnickiej w Hucie Polańskiej koło Krosna.

26. Pierwszym wiceprezydentem miasta Krakowa wybrany redaktor „Czasu" dr. Michał Chyliński.

26. Dr. fil. Stanisław Kętrzyński, młody uczony, syn Wojciecha Kętrzyńskiego, znanego historyka, dyrektora lwowskiego muzeum i biblioteki im. Ossolińskich, ur. we Lwowie 1876 r., obejmuje opróżnione przez prof. J. Kallenbacha stanowisko bibliotekarza ordynacyi Krasińskich.

26. Na posiedzeniu sejmowem w Bernie na Morawie Niemcy wnoszą interpelacyę do rządu w sprawie otwarcia klas równorzędnych w seminaryach ślązkich.

26. Długoletni członek Rady miejskiej m. Rzeszowa, wicemarszałek Rady powiatowej, adwokat dr. Roderyk Als, mianowany jednogłośnie obywatelem honorowym m. Rzeszowa.

27. List pasterski ks. metropolity Szeptyckiego do Polaków obrządku greckokatolickiego.

27. Uroczyste poświęcenie nowego kościoła w Jaślanach koło Mielca.

27. Pożar we wsi Nastasowie. Spłonęło około 50 obejść, przeszło 150 zabudowań.

27. Trzeci kongres polsko-katolicki w Pittsburgu w Ameryce

28.—29. Kongres Maryański we Lwowie.

28. Pięćdziesięcioletni jubileusz ogłoszenia dogmatu o Niepokalanem Poczęciu Matki Boskiej we Lwowie.

28. Posiedzenie klubu demokratycznego we Lwowie.

28. Pierwsze walne zgromadzenie Tow. bursy polskiej w Tarnopolu

29.—3. października. Wystawa pszczelniczo-ogrodnicza w Sanoku.

30. Otwarcie posiedzenia sejmu galicyjskiego we Lwowie.

30. Zebranie Koła polskiego we Lwowie.

30. W Sejmie śląskim posłowie Michejda i Hruby stawiają wniosek zmiany ordynacyi wyborczej do sejmu i żądają wybrania osobnej komisyi wyborczej.

Październik.

1. Józef hr. Mycielski składa urzędownie mandat poselski do parlamentu rzeszy niemieckiej.

1. Konferencya w sprawie reformy gminy wiejskiej, urządzona przez redakcyę „Słowa Polskiego", we Lwowie.

1. Pożar gminy Nieczajny w pow. dąbrowskim.

1. Pożar Zalipia koło Rohatyna.

1. i 2. Wystawa sadowniczo-ogrodnicza w Cieszynie.

2. Otwarcie szkoły polskiej im Ant. Osuchowskiego w Ostrawie Polskiej na Śląsku austr.

2. Otwarcie wystawy ogrodniczej w Krakowie.

2. Poświęcenie kamienia węgielnego pod gmach „Sokoła" w Stryju.

2. Otwarcie roku szkolnego w szkole T. S. L. dla dorosłych analfabetów we Lwowie.

2.—4. Wystawa nasion zbożowych i kwiatowych, sztucznych nawozów i maszyn rolniczych w Czerniowcach

2. Uroczyste otwarcie ochronki polskiej, wybudowanej kosztem „Macierzy szkolnej" w Michałkowicach, w gminie bardzo zagrożonej czechizacyą w pow. frysztackim.

2. Wystawa ruchoma „Ligi pomocy przemysłowej", połączona z wiecem przemysłowym w Sanoku.

2. i 3. Wystawa szkolna w Mikołajowie nad Dniestrem.

2.—9. Wystawa ogrodnicza w Krakowie.

2. W Łodzi krwawe demonstracye przeciwko osławionemu policmajstrowi łódzkiemu Krzanowskiemu.

2. Założenie Sokoła włościańskiego w Dublanach.

2. Wyścigi cyklistów w Tarnopolu na gościńcu smykowieckim.

3. Wystawa ruchoma „Ligi pomocy przemysłowej", połączona z wiecem przemysłowym w Jaśle.

3.—11. Wystawa konfekcyjna w Gorlicach.

3. Dyrektor gimnazyum samborskiego, dr. Franciszek Tomaszewski, mianowany dyrektorem gimn. imienia Franciszka Józefa we Lwowie, a profesor V. gimnazyum we Lwowie, Józef Szafran, mianowany dyrektorem gimnazyum w Samborze.

3. Minister spraw wewnętrznych w Pe-

tersburgu pozwala wrócić do kraju wysłanym dawniej na wygnanie członkom b. komitetu okręgowego dla spraw rolniczych i przemysłowych w Woroneżu, Bunakowskiemu i drowi Malinowi.

4. Na posiedzeniu sejmowem we Lwowie poseł Głąbiński uzasadnia wniosek, żądający powierzania dostaw i robót dla wojska w Galicyi przebywającego, producentom krajowym, tudzież wniosek powoływania większej liczby urzędników polskich do władz centralnych w Wiedniu. Poseł Oleśnicki żąda ustanowienia nowej, ogólnej kuryi wyborczej, złożonej z 15 mandatów, tudzież powiększenia kuryi gmin wiejskich o cztery mandaty. Po ożywionej rozprawie wniosek odesłano do komisyi administracyjnej. Wniosek, żądający gimnazyum rusińskiego w Stanisławowie, odesłano do komisyi szkolnej.

4. Pożar miasteczka Toporowa w powiecie brodzkim w Galicyi.

4. Wystawa ruchoma „Ligi Pomocy przemysłowej", połączona z wiecem przemysłowym w Rzeszowie.

4.—6. Kurs sadownictwa dla członków Tow. Kółek rolniczych w Myślenicach.

4. W Toruniu izba karna sądu krajowego uchwaliła konfiskatę klisz i książki p. t. „Pieśni proletaryatu" z powodu tendencyi polsko socyalno-demokratycznej.

5. Otwarcie nowego muzeum niemieckiego im. cesarza Fryderyka w Poznaniu.

5. Sejmik relacyjny posła hr. Zdzisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu.

6. Dr. fizyki Ziłow, zwyczajny profesor uniwersytetu warszawskiego, mianowany rektorem tegoż uniwersytetu.

6. Profesor dr. Stanisław Domański wybrany drugim wiceprezydentem miasta Krakowa.

6. Otwarcie nowej politechniki w Gdańsku.

6. Konferencya okręgowa nauczycieli w Kołomyi.

6. Pożar w Grochowcach w zabudowaniach dworskich, należących do hr. Konarskiego. Szkody 23.000.

6. Sąd ławniczy w Pobiedziskach w Poznańskiem zawyrokował w sprawie imion polskich dziewięciu kupców, że, ponieważ imiona ich są zapisane w księgach kościelnych po łacinie, na godłach kupieckich powinny być również wypisane po łacinie. Sześciu, którzy się na to nie zgodzili, skazano na 10 marek kary i koszta procesu.

7. Dr. Jan Łoś mianowany zwyczajnym profesorem filologii słowiańskiej w uniw. jagiellońskim.

7. W sejmie ślązkim w Opawie poseł Michejda uzasadnia swój wniosek w sprawie reformy wyborczej. Stronnictwo mówcy domaga się bezzwłocznego zaprowadzenia kuryi V., pomnożenia mandatów z kuryi gmin wiejskich, zaprowadzenia powszechnego tajnego prawa głosowania i nowego ugrupowania, oraz sprawiedliwego ułożenia okręgów wyborczych w kuryi wiejskiej. Sprawę tę przekazano komisyi I.

8. Otwarcie jubileuszowej wystawy Towarzystwa sztuk pięknych w Krakowie.

9. i 10. Wystawa szkolna w Żurawnie.

9. W katedrze krakowskiej na Wawelu uroczystość błog. Wincentego Kadłubka.

9. Poświęcenie nowo zbudowanego kościoła pod wezwaniem św. Elżbiety w gminie Kieparów pod Lwowem.

9. Cesarz sankcyonował uchwalony przez Sejm galicyjski krajowy projekt ustawy, nadającej szpitalowi w Tarnobrzegu charakter powszechnego i publicznego szpitala.

9. Druga z rzędu konferencya w sprawie reformy gminy wiejskiej, zwołana przez redakcyę „Słowa polskiego" we Lwowie.

9. Poświęcenie kaplicy w Drohobyczu.

10. Otwarcie sejmu bukowińskiego w Czerniowcach.

10. Rozpoczęcie kursu przygotowawczego dla lekarzy, kandydatów do egzaminu fizykackiego na wydziale lekarskim uniwersytetu lwowskiego.

10. Starszy komisarz skarbowy, Teofil Issakowicz, mianowany radcą skarbu we Lwowie.

10. Wobec zamknięcia Sokołom przystępu do berlińskich szkolnych sal gimnastycznych powstała myśl założenia „Domu polskiego" w Berlinie, w którymby się pomieściły wszystkie tamtejsze stowarzyszenia polskie.

10. Minister oświaty w Wiedniu zatwierdził uchwałę grona profesorów, ustanawiającą dr. Tadeusza Estreichera docentem prywatnym chemii organicznej i teoretycznej w uniw. jagiellońskim.

10. Zastępcą burmistrza w Buczaczu wybrany aptekarz Józef Lewicki.

10. W sejmie galicyjskim mowa posła Tomaszewskiego w sprawie reformy ustawy Rady szkolnej krajowej.

10. Poświęcenie kościoła we wsi Kaczycach na Bukowinie, dokonane przez arcyb. Bilczewskiego.

11. Rozporządzenie ministra oświaty w Berlinie do nauczycieli w prowincyach polskich, nakazujące im używanie w kole familijnem wyłącznie języka niemieckiego pod groźbą cofnięcia im, w razie uchybień przeciw temu przepisowi, dodatku kresowego do pensyi lub śledztwa dyscyplinarnego i ewentualnej dymisyi.

12. Docent prywatny, dr. Stanisław Maziarski, mianowany nadzwyczajnym profesorem histologii w Uniw. Jagiellońskim.

12. Marcin Biederman nabywa z rąk niemieckich duży majątek ziemski Domanin w W. Ks. Poznańskiem, obejmujący 1800 morgów.

13. Dr. Konstanty Wojciechowski, profesor gimnazyum we Lwowie, mianowany prywatnym docentem dla historyi literatury polskiej na wydziale filozoficznym uniwersytetu lwowskiego.

13. Dr. Stefan Horoszkiewicz zatwierdzony prywatnym docentem medycyny sądowej na wydziale medycznym uniwersytetu krakowskiego.

19. W Związku naukowo-literackim we Lwowie odczyt dra Adama Szelągowskiego p. t. „Metoda historyczna i krytyka literacka“.

13. Sejm galicyjski uchwalił podwyższyć płace urzędników administracyjnych obu szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie, oraz zakładu obłąkanych w Kulparkowie.

13. W sejmie ślązkim w Opawie poseł Michejda złożył imieniem posłów Słowian oświadczenie, że nie będą brali udziału w dyskusyi w sprawie paralelek, gdyż uważają je za rzecz czysto kulturalną, a wdanie się w dyskusyę mogłoby być uważane za odstąpienie od tego stanowiska.

13. W Sejmie galicyjskim mowa posła Bujnowskiego w sprawie reformy gminnej.

14. Zjazd lekarzy okręgowych w sali Towarzystwa lekarzy galicyjskich we Lwowie.

14. Kanonik gremialny ks. Antoni Wróbel mianowany prałatem kustoszem kapituły katedralnej w Krakowie.

15. Posiedzenie sejmowego Koła polskiego we Lwowie w sprawie położenia politycznego.

15. Pożar w Borysławiu.

15. Arcyks. Karol Stefan z Żywca zwiedza jubileuszową wystawę Towarzystwa przyjaciół sztuk pięknych w Krakowie.

15. Otwarcie kursu dla dorosłych analfabetów żydowskich we Lwowie.

15. Poświęcenie kościoła w Lubyczu Królewskim.

15. Otwarcie nowej szkoły T. S. L. w Koniowie w pow. samborskim.

15. Konferencya okręgowa nauczycieli w Buczaczu

16. Strajk lekarzy w Tarnowie.

17. Pierwsze posiedzenie Koła polskiego sejmu pruskiego.

18. Pierwszy wykład prof. Kallenbacha w uniw. lwowskim.

18. Rozwiązanie zjazdu „Sokołów“ w Berlinie pod pozorem, że to zgromadzenie polityczne, które należało zgłosić.

19. Otwarcie sezonu Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie wykładem radcy dworu Jana Frankego: „O wystawie prac uczniów rękodzielniczych w Wiedniu“.

19. Arcybiskup Bilczewski na wizytacyi w Jazłowcu.

20. We Lwowie w „Związku naukowo-literackim“ wykład dr. Kazimierza Jareckiego: „O towianizmie“.

20. W sejmie galicyjskim poseł Głąbiński uzasadnia wniosek o rozszerzenie praw języka polskiego jako urzędowego w Galicyi.

20. Rada miejska w Brodach uchwaliła prosić sejm o spolszczenie gimnazyum.

20. W Sejmie ślązkim w Opawie po długiej a burzliwej dyskusyi uchwalono pomimo protestów ze strony posłów Michejdy i Cieńciały wniosek komisyi o udzielenie subwencyi 3000 kor. komitetowi, zajmującemu się utworzeniem niemieckiego internatu w Cieszynie, w którym Niemcy będą germanizowali synów ludu polskiego.

20. Julian Dobrzański, inspektor szkolny w Rzeszowie, mianowany inspektorem szkolnym okręgu Kraków miasto.

20. Ks. biskup Pelczar na wizytacyi w Sanoku.

21. W lwowskim teatrze owacya dla dyr. Pawlikowskiego z okazyi dziesięciolecia żmudnej pracy.

22. We Lwowie poświęcenie gmachu szkoły im. króla Jana Sobieskiego przy ul. Zamarstynowskiej.

22. Poświęcenie szkoły ludowej żeńskiej im. Klementyny z Tańskich Hoffmanowej w Stanisławowie.

22. Strajk stolarzy w Tarnopolu.

23. Biskup Paderbornu odmawia podczas wizytacyi kościołów w Berlinie przyjęcia deputacyi katolików polskich, która zamierzała go prosić o pozwolenie na codzienne nabożeństwo przedpołudniowe w języku polskim.

23. Zjazd powiatowy Kółek rolniczych w Szymbarku pow. gorlickim.

23. Bronisław Gustawicz, profesor III. gimn. w Krakowie, mianowany dyrektorem szkoły realnej w Żywcu.

24.—27. Kurs sadownictwa dla członków Tow. Kółek rolniczych w Stanisławowie.

24. We Lwowie w sali komisyjnej Wydziału krajowego odczyt o Paranie, dotyczący stosunków gospodarczych, handlowych, ekonomicznych i kulturalnych wychodźców galicyjskich, wygłosił wicekonsul austryacki w Kurytybie, dr. Karol Bertoni.

24. Docent prywatny uniw. lwowskiego dr. Adam Szelągowski mianowany nauczycielem V. gimnazyum państwowego we Lwowie.

24. Dr. techn. Eugeniusz Malisz mianowany nadinżynierem w ministerstwie spraw wewnętrznych, a nadinżynier Józef Opolski mianowany radcą budown.

24. Częściowa mobilizacya w pięciu guberniach Królestwa Polskiego: warszawskiej, płockiej, kieleckiej, piotrkowskiej i suwalskiej.

25. Sejm we Lwowie uchwala pogrzeb ś. p. Apolinarego Jaworskiego urządzić kosztem kraju.

26. W Białej krwawe starcia między Stojałowczykami a socyalistami z okazyi wyborów do sądu przemysłowego.

26. Pomocnik szefa dla spraw cywilnych na Kaukazie, generał Frese, zamianowany generał-gubernatorem wileńskim i komendantem wileńskiego okręgu wojskowego.

27. Minister oświaty dr. Hartel zwiedził bibliotekę uniwersytecką i politechnikę we Lwowie.

28. Krwawa demonstracya w Warszawie.

28. Rezygnacya rektora uniwersytetu lwowskiego, prof. Kaliny, z powodu nadwątlonego zdrowia.

28. Matematyk dr. Józef Puzyna wybrany rektorem uniwersytetu lwowskiego.

Pomnik Adama Mickiewicza we Lwowie.

28. W Wilnie udzielono Wilenszteinowi pozwolenia na wydawanie dziennika w języku litewskim p. t. Wilniaus Zinios.

28. Rozruchy rezerw. w Mścisławiu.

29. W gminie Rudce pow. cieszanowskim otwarto szkółkę początkową T. S. L., której celem wyuczenie dziatwy polskiej języka ojczystego.

30. Odsłonięcie pomnika Adama Mickiewicza we Lwowie. Pomnik dłuta artysty-rzeźbiarza Antoniego Popiela.

30. Zjazd delegatów towarzystw sokolich we Lwowie.

30. Zjazd powiatowy Kółek rolniczych w Binarowej pow. gorlickim.

30. Wiec kobiet w Poznaniu w wielkiej sali Lamberta.

30. Zjazd prezesów Rad powiatowych we Lwowie.

30. Otwarcie kongresu socyalistycznego w Krakowie.

31. Przyjęcie ustawy o włościach rentowych przez sejm we Lwowie.

Listopad.

2. Starszy urzędnik do szczególnych zleceń przy generał-gubernatorze warszawskim, Piltz, mianowany wicegubernatorem kaliskim.

2. W Sejmie galicyjskim uchwalono jednomyślnie dotacyę dożywotnią 4000 kor. dla Władysława Mickiewicza.

3. W Związku naukowo-literackim we Lwowie odczyt dra W. Witwickiego „John Locke jako filozof".

3. Rada miasta Krakowa uchwaliła pożyczkę w kwocie 7,000.000 kor.

4. Generał-lajtnant Głazów, rosyj. minister oświaty, przebywa w Lublinie.

4. Wystawa ruchoma „Ligi pomocy przemysłowej", połączona z wiecem przemysłowym w Grybowie.

4. Radca sądu Hugon Królikowski mianowany zastępcą prezydenta w Przemyślu, oraz radca sądu kraj. w Kołomyi, Włodzimierz Huzar, mianowany radcą wyższego sądu kraj. dla sądu obwodow. w Stanisławowie.

5. W Nowym Sączu wystawa ruchoma połączona z wiecem przemysłowym.

5—6. Uroczyste poświęcenie i otwarcie sokolni w Samborze.

5. Sejm galicyjski uchwalił założenie w Stanisławowie gimnazyum ruskiego z ruskim językiem wykładowym.

6. W Karwinie na Śląsku powstał związek „Sokół" i uchwalił przystąpić do Związku polskich stowarzyszeń sokolich we Lwowie

6. W Limanowej wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym.

6. Uroczyste poświęcenie i otwarcie sokolni w Samborze.

6. Uroczyste poświęcenie nowego domu T. S. L. w Glinianach.

6. Nadzwyczajny profesor matematyki na uniw. Jagiellońskim, dr. Cez. Rusian, mianowany zwyczajnym profesorem dla ogólnej i analitycznej mechaniki w szkole politechnicznej we Lwowie.

6. Poświęcenie własnego „Domu kupców i młodzieży handlowej“ w Krakowie.

7—10. Kurs sadownictwa dla członków Tow. „Kółek rolniczych“ w Sanoku.

8. W Nowym Targu wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym.

8. W Towarzystwie ludoznawczem we Lwowie odczyt Franciszka Rawity-Gawrońskiego: „O wilkołakach i wilkołactwie“.

8. Wiec włościański w Zaleszczykach.

9. Otwarcie wystawy ceramicznej w Krakowie.

9. Rozruchy na uniwersytecie kijowskim.

10. W Związku naukowo-literackim we Lwowie odczyt dra Józefa Nussbauma: „Neowitalizm w dzisiejszej biologii“.

10. Poseł jarosławski, Władysław Jahl, wybrany członkiem Wydziału krajowego z kuryi miast i Izb handlow. na miejsce ś. p. Tadeusza Romanowicza.

11—14. Kurs sadownictwa dla członków Towarzystwa „Kółek rolniczych“ w Jarosławiu.

12. Odroczenie Sejmu galic.

12. Napad na policmajstra Częstochowy von Mehrlicha.

12. Sejm galicyjski uchwalił ustawę, mocą której język polski, jako wykładowy w gimnazyum w Brodach, wprowadzony będzie w ciągu lat ośmiu.

13. Demonstracya warszawska. Zabitych kilkanaście osób, ranionych około 100, aresztowanych zaś około 1000.

13. Ukonstytuowanie się „Kółka rolniczego“ w Stanisławowie.

14. Rozruchy rezerwistów w Żytomierzu.

15. W Wiedniu wiec polski, zwołany w celu niesienia pomocy materyalnej wychodźcom naszym z zaboru rosyjskiego z powodu mobilizacyi.

15. Uroczyste otwarcie wykładów na uniwersytecie lwowskim.

15. Ks. Adam Wesoliński wybrany posłem do Sejmu krajowego z kuryi gmin wiejskich powiatu jasielskiego.

16. Otwarcie nowego urzędu telegraf. w Piasecznej, w pow. stryjskim.

16 Otwarcie nowego urzędu pocztow. w Lipowcach, w pow. przemyślańskim.

16. Otwarcie wystawy porcelany i majolik w Krakowie.

17. Minister spraw wewn. w porozumieniu z ministerstwami kolei i skarbu nadał posłowi do Rady państwa Tadeuszowi Niementowskiemu koncesyę na Tow. akcyjne pod firmą: „Kolej lokalna Tarnopol-Zbaraż z siedzibą w Wiedniu“ i zatwierdził statuty tego Tow.

17. J. E. ks. arcybiskup Jerzy hr. Szembek na wizytacyi w Mińsku.

17. Poseł Wojciech hr. Dzieduszycki wybrany na prezesa Koła polskiego w Wiedniu. Dawid Abrahamowicz i Dulęba wybrani wiceprezesami Koła polskiego; wybór komisyi parlamentarnej.

17. Wykluczenie posła Walewskiego z Koła polskiego za udział w spekulacyach drzewnych.

17. W Związku naukowo-literackim we Lwowie, odczyt dra Edmunda Biernackiego „Medycyna jako składnik wykształcenia ogólnego“.

20. Otwarcie kursu przerobów owocowych, pszczelnictwa, uprawy winorośli i hodowli szkółek w krajowym zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach.

20. Strajk szczeciniarzy w Brodach.

20. Wiec urzędników w sprawie drożyzny w Kołomyi.

21. Orędzie pasterskie ks. arcybiskupa Popiela, dotyczące rozruchów warszaw.

22—24. W Morańcach (poczta Krakowiec) trzydniowy kurs mleczarski dla kierowników i kierowniczek mleczarń ręcznych.

23. W Sanoku zawiązało się „Towarz. upiększenia miasta i okolicy“.

23. Nadzwyczajny profesor dogmatyki fundamentalnej i filozofii chrześcijańskiej ks. Jan Żukowski, mianowany zwyczajnym profesorem uniw. lwowskiego.

24. Lekarzowi warszawskiemu, drowi Feliksowi Malinowskiemu, pozwolono wydawać w Warszawie nowe pismo medyczne p. t. „Przegląd chorób skórnych i wenerycznych“.

25. W wyborach do rady miejskiej w Poznaniu Polacy przeprowadzili tylko 3 kandydatów, a utracili ogółem 3 mandaty.

25. Lwowska izba handlowa wybiera na posła do Rady państwa prezydenta miasta Lwowa Dra Godzimira Małachowskiego.

26. Poświęcenie budynku II. gimnazyum w Rzeszowie.

27. Na zgromadzeniu socyalistów niemieckich w Katowicach zawiązuje się Komitet pomocy dla dezerterów z Rosyi i Królestwa.

27. W Brzeżanach zawiązało się „Stowarzyszenie samopomocy sędziów przysięgłych“.

27. W Tarnowie zawiązało się „Towarzystwo Przyjaciół Młodzieży“.

27. Uroczyste poświęcenie Czytelni T. S. L. w Borkach Wielkich.

28. Strajk słuchaczy leśnictwa szkoły lasowej we Lwowie, z powodu rozporządzeń Wydziału krajowego.

29. Zakończenie dziewięcio-tygodniowego strajku w fabryce zapałek w Bolechowie.

Grudzień.

1. Prowincyonalny komitet wyborczy na W. Księstwo Poznańskie zamianował ks. prałata Stychla z Poznania na posła do niemieckiego parlamentu z okręgu rawicko-gostyńskiego w miejsce Józefa Mycielskiego, który złożył mandat z powodu złego stanu zdrowia.

1. Polscy członkowie izby panów sejmu pruskiego postanowili nie wziąć udziału w uczcie jubileuszowej i obchodzie 50 rocznicy istnienia Izby, a to ze względu na świeżo w Izbie tej dokonany zamach na ludność polską, przez przyjęcie niby z ciężkiem sercem ustawy kolonizacyjnej.

4. Nowomianowany biskup płocki, JE. ks. Apolinary Wnukowski, odbył uroczysty ingres do prastarej katedry płockiej, jako 85-ty dziedzic jej tronu.

5. Uwolnienie dra Kazimierza Rakowskiego z więzienia pruskiego, na które go sędziowie pruscy skazali za szereg artykułów przeciw hakatystom w „Pracy“.

5. Dymisya Czertkowa.

5. Ogólna mobilizacya w Warszawie.

6. Ukonstytuowanie się rady miejskiej m. Jarosławia. Dr. Adolf Dietzius wybrany burmistrzem na dalsze sześciolecie, a dr. Władysław Grabowski wybrany zastępcą burmistrza.

7. Na posiedzeniu parlamentu niemieckiego w dalszym ciągu dyskusyi budżetowej poseł Czarliński oświadcza, że Polacy będą głosowali przeciw powiększeniu armii.

8. Wiec urzędników prywatnych wszelkich zajęć w Jarosławiu.

9. Wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym w Trembowli.

9. Dr. Izydor Blutreich wybrany burmistrzem m. Zaleszczyk.

10. W zamku hr. Szembeka w Poznaniu dokonano dwunastogodzinnej rewizyi. Szukano polskich elementarzy i śpiewników. Hrabina jest oskarżona o nauczanie polskiej dziatwy wiejskiej pieśni polskich.

10. Wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym w Kopyczyńcach.

10. Koło polskie w Wiedniu przyjmuje wniosek: Koło polskie wyraża zapatrywanie, że wskrzeszenie parlamentu i sanacya smutnych stosunków parlamentarnych da się osiągnąć w pierwszym rzędzie przez reformę regulaminu Izby.

11. Wystawa ruchoma połączona z wiecem przemysłowym w Borszczowie.

11. Utworzenie się związku okręgowego T. S. L. w Żółkwi.

11. Demonstracya w Sosnowcu.

11. Otwarcie czytelni T. S. L. w Kosowie.

12. Władysław Gniewosz wybrany na posła do Rady państwa na miejsce ś. p. Apolinarego Jaworskiego.

12. Habilitacya na docenta dr. Konrada Glińskiego na uniwersytecie jagiellońskim.

12. W parlamencie niemieckim poseł Korfanty oświadcza się imieniem Koła polskiego w czasie dyskusyi w sprawie stosunków górniczych za wnioskiem socyalistycznym, żądającym 8 a nawet 6-godzinnego dnia pracy, ustanowienia wybieralnych przez robotników kontrolerów pracy i zakazu pracy kobiet.

13. Wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym w Czortk wie.

13. Katecheta w I. szkole realnej we Lwowie, docent teologii pastoralnej w uniwersytecie lwowskim, ks. dr. Jan Slósarz, mianowany kanonikiem rz. kat. kapituły metropolitalnej we Lwowie.

13. Cesarz usankcyonował ustawę, uchwaloną przez sejm galicyjski, nadającą szpitalowi w Kałuszu charakter szpitala powszechnego i publicznego.

13. Wiec przemysłowy w Busku.

14. Dyrektor gimnazyum w Podgórzu, Stanisław Bednarski, mianowany dyrektorem gimnazyum św. Jacka w Krakowie; prof. gimn. św. Anny w Krakowie, Ignacy Kranz, mianowany dyrektorem gimn. w Podgórzu.

14. Demonstracye techników w Warszawie i zamknięcie politechniki do 15 stycznia.

14. Wiec szynkarzy w Tarnowie.

15. Sąd w Bytomiu skazał redaktora „Gwiazdy“ Dezdaraka za podburzanie do nieposłuszeństwa względem władzy na 450 marek grzywny.

16. Ks. prałat Stychel wybrany w okręgu rawicko-gostyńskim posłem do parlamentu niemieckiego.

16. Konstytuujące zgromadzenie Tow. „Pomoc Przemysłowa“ w Zakopanem.

18. Praktykant konceptowy centralnej komisyi statystycznej w Wiedniu, prywatny docent dr. Józef Buzek, mianowany nadzwyczajnym profesorem nauki administracyi i austryackiego prawa administracyjnego oraz statystyki na uniwersytecie lwowskim.

18. W Bytomiu wielkie zebranie robotnicze w celu agitacyi za organizacyą robotniczą „Katolika“.

18. Zjazd delegatów straży pożarnych w Buczaczu.

18. Demonstracya w Łodzi.

20. Władysławowi Zielińskiemu pozwolono wydawać w Warszawie pod cenzurą prewencyjną a jego redaktorstwem tygodnik polityczny p. t. „Kłosy“.

20. Proboszcz z Wielkiego Chełmu, ks. Lissek, zagorzały germanizator, uciekł

za granicę z żoną wójta gminy, Müllerową.

20. Uroczyste poświęcenie dwóch wspaniałych gmachów szkół wydziałowych miejskich w Krakowie.

21. Cesarz sankcyonował uchwaloną przez Sejm galicyjski ustawę o uwolnieniu od podatków krajowych i gminnych tych domów we Lwowie, które wzniesione zostały w miejsce zburzonych ze względów sanitarnych i regulacyjnych.

21. Siódma częściowa mobilizacya w Warszawie.

21. Sąd ziemiański w Bytomiu skazał odpowiedzialnego redaktora tygodnika „Gwiazda", wychodzącego w Bytomiu, za podburzanie do gwałtów, popełnione przez artykuł w nrze 43, na dwa miesiące więzienia.

22. Uroczyste poświęcenie i otwarcie szpitala powszechnego w Tarnobrzegu.

22. Wiec przemysłowy w Czernichowie.

24. W Krakowie otwarto wystawę drukarską, urządzoną staraniem Towarzystwa „Polska sztuka stosowana".

25. W Radomiu demonstracya i mobilizacya.

25—29. W Genewie szósty Zjazd Związku postępowej młodzieży polskiej.

27. Prywatny docent wojskowej akademii medycznej w Petersburgu, dr. Leon Popielski, mianowany profesorem zwyczajnym farmakologii i farmakognozyi na uniw. lwowskim; prywatny docent chirurgii na uniw. jagiellońskim, dr. Aleksander Bossowski, mianowany nadzwyczajnym profesorem.

29. Cesarz usankcyonował uchwaloną przez Sejm galicyjski ustawę o pobieraniu procentów zwłoki od niezapłaconych w terminie dodatków do podatków.

29. W Jezierzanach pod Tłumaczem uroczyste otwarcie czytelni w nowym domu.

30. Pożar w Bolechowie.

30. Pożar pałacu w Jarmolińcach, pełnego drogocennych pamiątek, starej siedziby hr. Orłowskich.

Styczeń.

1. Profesor II gimnazyum w Czerniowcach Sergiusz Szpoynarowski mianowany dyrektorem gimnazyum w Kocmaniu.

1. Inspektor podatkowy dr. Jan Odrowąż Waligórski mianowany sekretarzem uniw. jagiellońskiego.

1. We Frysztacie na Śląsku austr. zaczął wychodzić obrazkowy dwutygodnik humorystyczno-satyryczny „Osa" redagowany przez Franciszka Fried'a, redaktora „Głosu ludu śląskiego".

2. Otwarcie Muzeum przemysłowego we Lwowie.

2. Lekarz dr. Hovurka wybrany burmistrzem Tłumacza.

2. W Warszawie otwarto wystawę gospodarstwa domowego.

4. W Warszawie poświęcono lokal biura pośrednictwa pracy.

5—11. W Stanisławowie kurs gimnastyczny dla naczelników wiejskich gniazd „Sokoła".

6. Demonstracya antimobilizacyjna w Lublinie.

7. Strajk w oddziale drukarskim zakładów Szajblerowskich w Łodzi.

7. Pożar browaru hr. Gołuchowskiego w Husiatynie.

8. Walne zebranie „Czytelni ludowej" w Cieszynie.

8. Krwawa demonstracya w Łodzi.

8. W Przemyślu zawiązało się „Stowarzyszenie pracownic igły".

8. Posiedzenie okręgowego grona nauczycielskiego Towarzystw sokolich II. okręgu w Tarnowie.

12—18. W Stanisławowie kurs nauki o pożarnictwie dla naczelników gniazd sokolich.

12. P. Pawłowski otrzymał koncesyę na wydawanie pod cenzurą prewencyjną w Petersburgu tygodnika w języku polskim p. t. „Piękno".

12. Aptekarz Władysław Świstalski wybrany jednogłośnie burmistrzem m. Przeworska.

13. W parlamencie niemieckim w dalszym ciągu dyskusyi nad budżetem ministerstwa sprawiedliwości poseł Kulerski zaznacza, że sale sądowe w polskich okolicach są widownią namiętności i nienawiści względem Polaków.

13. W Krakowie w auli „Collegium Novum" odbył się staraniem Tow. prawniczego i ekonomicznego odczyt „O ziemstwach", wygłoszony przez Adolfa Suligowskiego, adwokata z Warszawy.

13. Prefekt akademii konsularnej w Wiedniu, Józef Błociszewski, mianowany nadzwyczajnym profesorem prawa narodów i historyi dyplomacyi w tej akademii.

14. Otwarcie domu „Sokoła" w Borysławiu.

15. W Łodzi wielka demonstracya robotników, urządzona przez partyę socyal.

15. Otwarcie jarmarku wyrobów krajowych w Brodach.

15. W Poznaniu walne zgromadzenie delegatów polskiego związku zawodowego.

18. Kanonik Petruszewicz, kustosz lwowskiego konsystorza metropolitalnego gr. kat. we Lwowie, zaszczytnie znany uczony, mianowany członkiem honorowym petersburskiej Akademii nauk.

18. Unieważnienie wyboru Brejskiego, posła do parlamentu niemieckiego z okręgu Wąbrzeźno-Toruń-Chełmno.

18. Docent prywatny psychologii i metodologii nauk przyrodniczych dr. Władysław Heinrich na uniw. jagiellońskim mianowany nadzwyczajnym profesorem.

18. Dr. Stanisław Droba mianowany docentem prywatnym bakteryologii na wydziale lekarskim Uniw. jagiellońskiego.

19. Prywatny docent uniw. wiedeńskiego dr. Henryk Halban mianowany nadzwyczajnym profesorem psychiatryi i neuropatologii na uniw. lwowskim.

21. Wystawa ruchoma w Rohatynie.

21. W lwowskiej Czytelni kobiet odczyt dra Piaseckiego p. t.: „Rola kobiety w fizycznem odrodzeniu narodu".

21. Założenie Koła T. S. L. w Mikołajowie nad Dniestrem.

21. Rada miejska Komarna nadaje obywatelstwo honorowe Adolfowi Metoromskiemu, burmistrzowi miasta w uznaniu jego zasług.

23. W Krakowie zawiązało się stowarzyszenie pod nazwą „Dział handlowy Towarzystw rolniczych", stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką. Przewodniczącym wybrany Zdzisław hr. Tarnowski, zastępcą Maryan Dydyński.

24. W Rohatynie zawiązało się Tow. Pomocy przemysłowej.

26. Wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym, w Podhajcach.

27. W Warszawie demonstracye socyalistów, zakończone starciem z wojskiem.

27. Strajk powszechny w Łodzi i Warszawie.

27. Krwawe sceny na ulicach Warszawy. Wojsko wystąpiło przeciw robotnikom, którzy zaprzestali pracy. Wielu robotników zabitych, a jeszcze więcej rannych.

28. Wiedeński sąd karny skazał dra Józefa Orłowskiego za szereg przestępstw na cztery lata ciężkiego więzienia, obostrzonego postem co kwartał, i utratę szlachectwa.

28. Wykrycie tajnej drukarni partyi socyalno-demokratycznej w Wilnie.

28. Wiec studentów politechniki kijowskiej i jej zamknięcie.

28. W Warszawie wiec ogólno-akademicki.

28. Burmistrzem Rawy Ruskiej wybrany Ryziewicz.

29. Wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym, w Tłumaczu.

29. W Tarnopolu ogólne zgromadzenie urzędników prywatnych oddziału tarnopolskiego, trębowelskiego i zbaraskiego.

29. Krwawe zaburzenia w Warszawie. Ofiar wiele.

30. W Warszawie ogłoszono stan „wzmocnionej ochrony".

30. Dyktatura robotnicza w Łodzi.

30. Krakowska kongregacya kupiecka wybrała ponownie starszym radcę ces. Henryka Schwarza, zastępcą Władysława Fischera.

30. Gubernię piotrkowską, do której i Łódź należy, postawiono w stanie „wzmocnionej ochrony".

31. Strajk generalny w Sosnowcu, Siedlcach i Radomiu.

31. Strajk szkolny w Piotrkowie.

Luty.

1. Otwarcie składnicy pocztowej w Czeremchowie (pow. Kołomyja) i w Myscowej (pow. Krosno).

1. W Łodzi krwawe starcia robotników z wojskiem.

1. W Rzeszowie otwarto powiatowe biuro pośrednictwa pracy.

2. Wystawa ruchoma w Kołomyi.

2. W Krakowie wielka demonstracya partyi socyalno-demokratycznej przeciwko caratowi. Przeszkadza policya.

2. Strajk w Kaliszu.

2. W Warszawie uczniowie i uczenice wszystkich zakładów naukowych wyższych i niższych odmawiają uczęszczania na wykłady w języku rosyjskim.

2. W Tarnopolu zjazd okręgowy Kółek rolniczych.

3. Strajk w Zagłębiu Dąbrowskiem.

3. Zamknięcie szkół w Warszawie.

3. W Częstochowie zacięte walki między robotnikami a kozakami.

3. Nadzwyczajny profesor na uniw. lwowskim dr Ernest Till mianowany zwyczajnym profesorem austryackiego prawa cywilnego na tymże uniwersytecie.

3. W Radomiu krwawe starcia między robotnikami strejkującymi a wojskiem, 20 trupów, koło 30 rannych.

4. Dotychczasowy gubernator Banku Austryacko-Węgierskiego, dr. Leon Biliński mianowany gubernatorem tego banku na dalsze pięciolecie.

4. Ponowne starcia w Radomiu.

4. Rzeź w Skarżysku.

5. Odezwa Komitetu Centralnego Ligi Narodowej.

6. Strajk w Królestwie Polskiem się szerzy.

6. Ogłoszenie stanu ochrony wzmocnionej w guberniach: kaliskiej, radomskiej i siedleckiej.

6. Wiec młodzieży polskiej w Przemyślu.

6. Krwawe starcia w Warszawie.

7. We Lwowie zjazd Kółek rolniczych powiatu lwowskiego.

7. Ogłoszenie stanu oblężenia w Zagłębiu Dąbrowskiem.

7. Posiedzenie izby handlowo-przemysłowej w Krakowie.

7. Ponowne rozruchy w Radomiu.

8. W Radomiu ogłoszono nie tylko stan

oblężenia, ale zaprowadzono także sądy doraźne.

8. Druga odezwa Centralnego Komitetu Ligi Narodowej.

9. W lwowskim Związku naukowo-literackim Tadeusz Błotnicki skreślił sylwetkę „Parysa Filipiego“, znakomitego artysty-rzeźbiarza.

9. Komisya legitymacyjna Reichstagu uznała wybór posła Korfantego za nieważny.

9. Przelew krwi w Zagłębiu Dąbrowskiem. W Sosnowcu przeszło 100 robotników zabitych lub rannych.

9. Strajk górników w Kętach w pow. chrzanowskim w Galicyi.

10. Nowy przelew krwi robotników w Łodzi. Kilkanaście osób zabitych, a około 100 rannych. Krwawe starcia w Sosnowcu.

10. Ukończenie strajku w Kaliszu.

10. W Warszawie strajk uczniów w szkołach średnich a nawet ludowych, którzy domagają się wykładów w języku polskim, znacznie się rozszerza.

10. Strajk gimn. żeńskiego w Lublinie.

11. Wincenty Szczerbiński, aptekarz z Poznania, nabywa drogą kupna majątek rycerski Mielno w Prusiech Wschodnich. Majątek ten, obejmujący 9000 morgów obszaru, dotychczas pozostawał w ręku niemieckiej rodziny Wernitzów. Zawiera on w sobie dawne pobojowisko grunwaldzkie.

12. W Świniowie (Schönbrunn) na Śląszku odbyło się uroczyste otwarcie Tow. „Zgoda“, pierwszego towarzystwa polskiego w tej części Śląska.

12. Ponowne krwawe sceny na ulicach Łodzi.

14. Krwawe starcia w Nowych Rokicinach.

15. W Warszawie w większości fabryk podjęto pracę. Strajk drukarzy ukończony. Właściciele drukarń przyznali 9-godzinny czas pracy i 11% podwyższenia płacy.

15. Strajk studentów w Puławach.

15. Cesarz sankcyonował uchwaloną przez Sejm galicyjski ustawę o Radzie szkolnej krajowej.

16. W lwowskim Związku naukowo-literackim słynny poeta i dramaturg Jerzy Żuławski wygłosił odczyt p. t. „O sztuce aktorskiej“.

16. Dr. Bronisław Gubrynowicz mianowany docentem prywatnym dla historyi literatury polskiej na wydziale filozoficznym uniw. lwowskiego i dr. Konrad Leon Gliński mianowany prywatnym docentem anatomii patologicznej na wydziale lekarskim uniw. jagiellońskiego.

17. Burmistrzem m. Sambora wybrany ponownie dr. Steuermann.

17. W Warszawie zamachy na oficerów, którzy najbardziej hulali podczas rozruchów ulicznych.

17 Okradzenie kasy pocztowej w Dworach koło Oświęcimia.

18. Warszawscy redaktorowie wysyłają telegram do przewodniczącego komisyi prasowej i cenzuralnej Kobeki z prośbą, by zwrócił uwagę na potrzeby prasy polskiej i aby w obradach komisyi brali udział także reprezentanci prasy polskiej.

19. W Warszawie odbyło się za zezwoleniem władzy zgromadzenie rodziców i opiekunów uczniów szkół średnich dla omówienia sprawy wprowadzenia języka polskiego do szkół. Przybyło 1500 osób. Uchwalono następującą rezolucyę: „Załeca się, aby szkół przed Nowym Rokiem napowrót nie otwarto i ażeby dążono do reformy szkolnej odpowiednio do życzeń narodowych“.

20. W sejmie pruskim poseł Dziembowski protestuje podczas dyskusyi nad budżetem ministra skarbu przeciw podwyższeniu funduszów na popieranie niemieckości dla starszych prezesów regencyi i przeciw dodatkom t. zw. „Ostmarkenzulage“.

20. Na wydziale prawnym uniw.-lwowskiego odbyło się colloquium habilitacyjne dra Jana Rozwadowskiego, zaszczytnie znanego ekonomisty, na docenta ekonomii politycznej.

21. Powszechny strajk robotników w Noworadomsku.

21. W Poznaniu walne zgromadzenie centralnego Tow. gospodarskiego w W. Ks. Poznańskiem.

22. Strajk na kolei warszawsko-wiedeńskiej.

22. Koło polskie w Wiedniu protestuje skutecznie przeciw mieszaniu się w sprawy austryackie ministra skarbu pruskiego, Rheinbabena, który w dniu 20. b. m. zagroził posłom polskim w sejmie pruskim, że w razie, jeżeli będą się skarżyli na ucisk ze strony rządu pruskiego, to on będzie opowiadał publicznie, jak to Polacy uciskają w Galicyi Rusinów. Protest poskutkował — rząd pruski musi się tłómaczyć, a gazety pruskie ujadają ze złości.

23 W lwowskim Związku naukowo-literackim odczyt adwokata Stefana Zembrzuskiego z Częstochowy p. t. „O międzynarodowej ochronie własności literackiej“.

23. Poważne rozruchy na Starem Mieście w Warszawie.

24. Rada nadzorcza kolei warsz.-wiedeńskiej oświadczyła gotowość podwyższenia płac i wynagrodzeń o ogólną kwotę 600.000 rubli, wobec czego strajk na tej linii ustał.

24. W parlamencie niemieckim w cią-

gu dyskusyi nad budżetem pocztowym poseł Korfanty imieniem swej frakcyi odrzuca kategorycznie kredyt 2,300.000 marek na dodatki dla urzędników niemieckich w „marchii wschodniej“ jako fundusz korupcyjny, który wyrządza urzędnikom moralne szkody.

24. Burmistrzem m. Bochni wybrany ponownie dr. Ferdynand Maiss, adwokat, poseł na sejm krajowy.

25. Na polecenie kuratora okręgu naukowego wszystkie szkoły w Warszawie zostały zamknięte do 14. września.

25. W Krakowie w teatrze pierwsze przedstawienie „Uczty Herodyady“ Jana Kasprowicza.

25. W Warszawie około 15.000 robotników z wielkich fabryk podejmuje pracę, gdyż żądania ich, dotyczące 9-godzinnego czasu pracy zamiast 10-godzinnego, oraz podwyższenia płac o 5—20 proc. zostały przyjęte.

26. W Warszawie z obawy przed strajkiem policyantów każdemu z nich towarzyszy jeden żołnierz.

27. Zakończenie strajku kolejarzy w Łodzi.

27. We Lwowie doroczne walne zgromadzenie Tow. historycznego.

28. Wybory do Rady miejskiej miasta Lwowa.

28. Utworzenie wicekonsulatu angielskiego we Lwowie.

28. Urzędowa nazwa kolejowa i pocztowo-telegraficzna „Żywiec-Saybusch“ zmienioną została na „Żywiec“.

Marzec.

1. Rozpoczęcie kursu geometryi wykreślnej i języka niemieckiego w Związku nauczycielskim we Lwowie.

1. Otwarcie urzędu pocztowego na dworcu kolejowym w Oknie (pow. Horodenka).

1. Ogłoszenie stanu wzmocnionej ochrony w guberniach: kieleckiej, łomżyńskiej, lubelskiej, płockiej i suwalskiej.

1. Zamknięcie szkół w gubernii mińskiej.

1. Cesarz sankcyonował uchwaloną przez Sejm galicyjski ustawę o włościach rentowych.

1. Sąd w Krakowie skazał oficyała pocztowego Landfrieda za wydobywanie dolarów z listów amerykańskich na 6 miesięcy więzienia

1. Katastrofa w kopalni w Ciechowicach na Ślązku. Około 30 robotników zasypanych.

2. Poświęcenie domu Towarzystwa lekarskiego w Krakowie.

2. Ataman kozaków dońskich Maksymowicz mianowany generał-gubernatorem warszawskim.

2. Wydalenie 130 uczniów Polaków z gimnazyum w Lublinie.

2. Pożar zamku w Suchej.

2. Cesarz nadaje inspektorowi straży cywilnej w Krakowie Karolowi Tichemu z okazyi przeniesienia go w stan spoczynku srebrny krzyż zasługi z koroną.

2. Dr. Włodzimierz Demetrykiewicz mianowany docentem prywatnym archeologii na uniw. jagiellońskim.

4. W Warszawie aresztowano szereg osobistości z świata dziennikarskiego. Uwięzieni zostali: Stanisław Libicki, redaktor „Kuryera Codziennego“, Ludwik Krzywicki. współredaktor „Ogniwa“, Iza Moszczeńska, współpracowniczka „Głosu“, Władysław Dawid, wydawca i redaktor „Głosu“.

4. Konstytuujące zgromadzenie Tow. budowy tanich mieszkań dla robotników katolików we Lwowie

4. Zjazd przyrodników i techników w Poznaniu.

4. Ogłoszenie stanu wojennego w Sosnowcu.

4. Ogólny strajk fabryczny w Białymstoku.

5. Otwarcie sejmu W. Ks. Poznańskiego w Poznaniu.

5. Otwarcie Zjazdu „Ogniwa“, związku towarzystw kształcącej się młodzieży we Lwowie

5. Z Warszawy wyjeżdża do Petersburga deputacya w sprawie szkolnej. Na czele jej stają Świętochowski i hr. Tyszkiewicz.

5. Odezwa ks. arcybiskupa warszawskiego.

6. W Warszawie rozwiązano zgromadzenie rodziców w sprawie domagania się polskiego języka wykładowego w szkołach, przyczem wiele osób, przeważnie adwokatów i lekarzy, uwięziono. Aresztowania trwają dalej.

8. Adjunkt akademii weterynaryi we Lwowie, dr. Henryk Mańkowski, mianowany profesorem hodowli zwierząt w akademii rolniczej w Dublanach.

9. W Krakowie pierwsze posiedzenie komitetu dla ułożenia ogólnego planu odbudowania zamku na Wawelu.

9. W lwowskim Związku naukowo-literackim odczyt E. Naganowskiego p. t „Kiedy człowiek jest stary“.

9. Rada uniwersytecka w Warszawie w ożywionych obradach oświadcza się w odpowiedzi na zapytanie ministerstwa oświaty przeciw otwarciu uniwersytetu.

10. Prezes galicyjskiego Tow. gospodarskiego, dr. Włodzimierz Kozłowski, wybrany posłem do Rady państwa z większych posiadłości okręgu Stryj-Żydaczów-Dolina-Kałusz w miejsce ś. p. Eug. Abrahamowicza.

11. Rozruchy chłopskie w gubernii witebskiej.

12. List pasterski ks. arcybiskupa Bilczewskiego do młodzieży szkół średnich i seminaryów nauczycielskich.

13. Wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym, w Rawie Ruskiej.

14. Rosyjski minister oświaty Głazow nie przyjmuje polskiej deputacyi szkolnej.

14. Wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym, w Sokalu.

15. W parlamencie niemieckim poseł dr. Chrzanowski stawia wniosek, wzywający rząd związkowy do przedłożenia parlamentowi projektu ustawy o uregulowaniu sprawy pobytu zagranicznych poddanych w państwie niemieckiem.

16. Na posiedzeniu komisyi budżetowej w Wiedniu poseł Głąbiński na jaskrawych przykładach dowodzi, jak rząd centralny popiera sprawy przemysłowe i rękodzielnicze Galicyi i podnosi, że głosować będzie za większą dotacyą dla ministerstwa handlu, ale pod warunkiem, żeby Galicyę nadal traktowano na równi z innymi krajami.

16. Towarzystwo lekarzy wileńskich w uznaniu prac naukowych i zasług na polu społecznem radcy Jana Stelli-Sawickiego, inspektora szpitali powszechnych w Galicyi, mianowało go członkiem tego towarzystwa.

16. Ponowny strajk powszechny w Wilnie.

19. Wiec polski w Berlinie w sprawie wychowania dzieci i w sprawach ekonomicznych.

20. W lwowskim Związku naukowo-literackim odczyt artysty-malarza Karola Maszkowskiego p. t. „O Kolędnich na Huculach".

20. Otwarcie ponowne szkół warszawskich.

21—24. Kurs sadowniczo - warzywny w Tarnopolu.

22. W Warszawie rzucono bombę na patrol. 7 osób ciężko zranionych.

22. Obywatel lubelski, Mieczysław Wessel, zapisał 1,300.000 rubli na Filharmonię warszawską.

24 Posiedzenie ankiety nad reformą śledztwa wstępnego w procesie karnym we Lwowie.

24. Nadzwyczajny profesor dr. Stanisław Witkowski mianowany zwyczajnym profesorem filologii klasycznej w uniw. lwowskim.

25. Cesarz zezwala na utworzenie we Lwowie VII. gimnazyum państwowego z początkiem roku szkolnego 1905/6.

26. Zamach na oberpolicmajstra warszawskiego Nolkena.

27—30. Wykłady z zakresu sadownictwa dla członków Kółek rolniczych w Rzeszowie.

28. Zjazd powiatowy Kółek rolniczych w Ropczycach.

28. Ukończenie strajku w okr. dąbrowskim i Sosnowcu.

28. Docent prywatny uniwersytetu w Insbruku, dr. Józef Schatz, mianowany nadzwyczajnym profesorem języka staroniemieckiego i literatury niemieckiej w uniw. lwowskim.

30. Cesarz nadaje bibliotekarzowi uniw. Jagiellońskiego drowi Karolowi Estreicherowi-Rozbierskiemu, z okazyi przeniesienia go na własną prośbę w stan spoczynku, tytuł radcy dworu.

30. Skryptor biblioteki uniw. lwowskiego dr. Józef Korzeniowski mianowany kustoszem biblioteki uniwersytetu Jagiellońskiego.

30. Na konferencyi dyrektorów szkół średnich w Warszawie zapada postanowienie dalszego zamknięcia szkół.

31. Gen. gubernator Maksymowicz poleca dyrektorom wszystkich szkół warszawskich, aby wszystkie szkoły otwarto, choćby tylko jeden uczeń uczęszczał na naukę.

Kwiecień.

1. Z rozporządzenia królewskiej regencyi zamknięto wyższą szkołę żeńską w Poznaniu, która od lat 45 pozostawała pod kierownictwem Antoniny Estkowskiej.

2. Krwawe starcie w Warszawie.

2. W Białej zjazd Kół T. S. L. okręgu krakowskiego.

2. Otwarcie Czytelni polskiej w Zawałowie i Komarówce.

2. Pierwsze posiedzenie delegatów Kół T. S. L w Tarnowie.

3. W gubernii warszawskiej zabroniono sprzedaży rewolwerów, pistoletów i nabojów.

3. Nadzwyczajny profesor matematyki dr. Stanisław Zaremba mianowany zwyczajnym profesorem uniw. Jagiellońskiego.

4. Strajk w fabryce wagonów w Sanoku.

4. Tow. Szkoły gimnazyalnej żeńskiej w Krakowie zamianowało jednogłośnie pierwszym swym członkiem honorowym radcę szkolnego Bron. Trzaskowskiego.

4. Dekret ministeryalny zarządza zamknięcie uniw. warszawskiego i wydalenie wszystkich słuchaczy.

4. Burmistrz m. Czerniowiec baron Kochanowski rezygnuje z godności burmistrza.

5. W lwowskim Związku naukowo-literackim odczyt znanego zaszczytnie muzyka Henryka Opieńskiego p. t.: „Subjektywizm w nowoczesnej twórczości muzycznej".

5. Walne Zgromadzenie krakowskiego Towarzystwa lekarskiego zamianowało

członkami honorowymi prof. Tadeusza Browicza i prof. Juliana Nowaka z powodu ukończenia „Słownika lekarskiego“ i otwarcia własnego domu Towarz

9. Sejmik relacyjny posła dra Tomaszewskiego w Samborze.

9. Doroczne Walne Zgromadzenie Tow. „Rodzina“ w Gródku.

9. i 10. We Lwowie Zgromadzenie delegatów Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń urzędników prywatnych.

9. Cesarz nadał dyrektorowi seminaryum nauczycielskiego w Zaleszczykach ces. radcy Tytusowi Słoniewskiemu przy sposobności przeniesienia go na własną prośbę w trwały stan spoczynku order żelaznej korony III. klasy.

9. W Stanisławowie Zjazd delegatów stanisławowskiego okręgu sokolego.

10. W Izbie posłów w Wiedniu poseł Daszyński uzasadniał swój nagły wniosek w sprawie budowy dróg wodnych.

10. W parlamencie w Wiedniu deputacya w sprawie założenia gimnazyum w Gorlicach.

11. Dr. Józef Kallenbach, prof. uniw. lwowskiego, wygłosił w Tarnowie odczyt p. t.: „Mickiewicz jako redaktor „Trybuny Ludów“.

11.—13. Wybory do Rady powiatowej w Przemyślanach.

12. Cesarz uwolnił na własne żądanie ze względu na stan zdrowia komendanta X. korpusu w Przemyślu generała broni Antoniego Galgotzego z zajmowanego stanowiska, oraz zamianował komendantem X. korpusu generała porucznika Karola Hornthala-Horsetzkiego, komendanta wojskowego z Zadaru.

12. Burmistrzem m. Czerniowiec wybrany dr. E. Reiss.

12. W Skałacie zawaliła się ściana gmachu Towarzystwa kredytowego i zaliczkowego.

13. W Krakowie otwarto wystawę zabytków budownictwa drzewn. w Polsce.

13. Do gen.-gubernatora warszawskiego przybywa deputacya włościan z gub.: warszawskiej, lubelskiej, kieleckiej i siedleckiej w sprawie języka polskiego w gminach.

13. Rada miejska m. Krakowa uchwala 3000 kor. na rzecz rannych i głodnych w Królestwie Polskiem, a dla uczniów, którzy tam przybędą z Królestwa celem dalszego kształcenia się, uchwala 2000 kor. do rozporządzenia prezydenta.

14. Deputacya Rady miejskiej miasta Lwowa przybywa do parlamentu w Wiedniu w sprawach gminy.

14. Deputacya przełożonych pensyj żeńskich w Warszawie wręcza generał-gubernatorowi Maksymowiczowi memoryał w sprawie jęz. polskiego na pensyach.

15.—2. maja. Pielgrzymka uczniów polskich do Rzymu.

16. Zjazd delegatów okręgowych TSL. w Rzeszowie.

16. Wiec robotniczy w Borysławiu.

16. Weterynarz dr. Stanisław Fibich mianowany docentem prywatnym hodowli ryb i chorób ryb na Akademii weterynaryi we Lwowie.

16. Strajk rolny na Podolu.

17. Walne Zgromadzenie związkowych Kas oszczędności we Lwowie.

17. Otrucie nowego policmajstra częstochowskiego Possowa.

18. Ukończenie strajku w fabryce wagonów w Sanoku.

19. We Lwowie ostatnie posiedzenie ankiety nad reformą śledztwa karnego.

19. Cesarz sankcyonował uchwaloną przez Sejm galicyjski ustawę w sprawie zmiany kilku postanowień statutu miasta Krakowa.

19 W Warszawie uwięziono na przedmieściu Powązki 200 osób.

20. Ukończenie obrad komitetu ministrów w Petersburgu nad sprawami polskiemi. Wynik następujący: W kwestyi języka wykładowego w zakładach naukowych postanowiono zaprowadzić język wykładowy polski w szkołach niższ., zaś w szkołach wyższ. i średn. utrzymać język rosyjski. W szkołach prywatnych. nie posiadających praw szkół państwowych, może być wprowadzony język wykładowy polski. W kwestyi języka, w jakim mają urzędować instytucye prywatne, postanowiono dozwolić na urzędowanie i prowadzenie ksiąg w języku polskim. Księgi, podlegające rewizyi, mają być prowadzone w języku polskim i rosyjskim. W kwestyi instytucyi samorządnych postanowiono wprowadzić ziemstwa i urządzenia miejskie takie, jakie są obecnie w centralnych guberniach Rosyi. Ograniczenie w przypuszczeniu Polaków do służby rządowej postanowiono nadal utrzymać.

23. Krwawe rozruchy na Podolu.

24. Zjazd powiatowy Kółek rolniczych w Błażowy.

24. Pielgrzymka polska na specyalnej audyencyi u papieża.

24. W Wilnie zjazd przedstawicieli 31 gmin żydowskich celem zorganizowania żydów, aby poprowadzić skutecznie walkę przeciw prawom wyjątkowym antyżydowskim.

25. Książę biskup ks. kardynał Puzyna na posłuchaniu u papieża.

25. Ukaz carski, polecający utworzenie specyalnych komisyj w miejscowościach, gdzie włościanie wyrządzili szkodę właścicielom dóbr podczas ostatnich rozruchów. Komisye mają oznaczyć wysokość

szkody, celem pociągnięcia do odpowiedzialności materyalnej z nałożeniem egzekucyi na cały ruchomy i nieruchomy majątek wszystkich członków gromady ziemskiej, biorącej udział w zaburzeniach, które doprowadziły do grabieży.

26. Pożar we wsi Ponikowie.

26. Arcybiskup lwowski ks. Bilczewski na posłuchaniu u papieża.

26. Zjazd powiatowy Kółek rolniczych w Żywcu.

26.—3. maja. Kurs gier ruchomych we Lwowie.

26. Otwarcie wystawy reprodukcyj fotomechanicznych i litograficznych we Lwowie.

26. Rada miejska m. Wilna wystosowała petycyę do cara w sprawie zniesienia ograniczeń w prawach.

28. Minister oświaty nadaje prawo publiczności na lat 3 prywatnemu liceum żeńsk. p. Niedziałkowskiej we Lwowie.

28. Docent uniwersytetu lwowskiego dr. Karol Hadaczek mianowany nadzwyczajnym profesorem archeologii na uniwersytecie lwowskim Uniwersytet lwowski nie posiadał dotychczas katedry archeologii

29. Otwarcie muzeum rolnictwa i przemysłu w Warszawie.

30. Zjazd powiatowy Kółek rolniczych w Wielopolu Skrzyńskiem.

30. Zjazd powiatowy Kółek rolniczych w Tuchowie.

30. i 1. maja. Walny Zjazd T. S. L. w Stanisławowie.

30. Zjazd kupców polskich w Gnieźnie.

Maj.

1. Powszechny strajk w Warszawie. Krwawe starcia między robotnikami a wojskiem, przyczem wiele osób zginęło. 90 osób zabito. a 280 raniono.

1. Wiec dziennikarski w Warszawie wybiera komisyę do ostatecznego ułożenia statutu stowarzyszenia i zreformowania stosunku między wydawcami a dziennikarzami.

1. Krwawe starcia w Łodzi, Mińsku, Kaliszu.

1. Walka z policyą i żandarmeryą w Tarnowie.

1. Zgromadzenie ludowe w Przemyślu.

2. Wiec polski w Chorostkowie w sprawie położenia Polaków w Galicyi wschodniej.

2. Strajk katolickich robotników krawieckich we Lwowie.

2. Cesarz nadał profesorom uniwersytetu: dr. Wład. Abrahamowi we Lwowie i dr. Wilh. Creizenachowi w Krakowie ordery żelaznej korony 3 klasy.

2. Pożar tartaku w Wygodzie.

3. Wiec polski w Tarnopolu.

3. Kozacy wpadają do kościoła św. Krzyża w Łodzi i mordują zebranych tam na nabożeństwo na uczczenie konstytucyi 3 maja. 7 osób zabili a wiele ranili.

3. We Lwowie zjazd koleżeński byłych uczenic klasy 8c szkoły wydziałowej im kr. Jadwigi z r. 1894—5.

3. Pożar miasteczka Lubaczowa w pow. cieszanowskim.

4. Były redaktor „Gazety żandarmskiej“ Feliks Doertler skazany został przez trybunał w Krakowie za sprzeniewierzenie na miesiąc więzienia.

4. Otwarcie kursu pożarnictwa w Drohobyczu.

4. Nagłe uspokojenie ruchu agrarnego na Podolu.

5. Zjazd powiatowy Kółek rolniczych w Jarosławiu.

5. Deputacya „Towarzystwa krajowego naftowego“ ze Lwowa w parlamencie w Wiedniu.

5. Order papieski „pro ecclesia et pontifice“ otrzymał burmistrz m. Nowego Sącza dr. Barbacki, inicyator pielgrzymki wielkanocnej do Rzymu.

6 i 7. Zjazd balneologiczny w Krakowie.

6. Wyścigi konne w Warszawie.

6. Pożar Chęcin w gub. kieleckiej.

7. Wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym w Bochni.

7. Cesarz nadał kupcowi Salomonowi Buberowi we Lwowie tytuł radcy cesarskiego.

7. Polski wiec ludowy w Jagielnicy.

7. Polski wiec ludowy w Krakowcu.

8. Naczelnik oddziału w praskim szpitalu w Warszawie dr. Jan Piltz mianowany nadzwyczajnym profesorem psychiatryi na uniw. jagiellońskim.

8 Strajk robotników w cegielniach we Lwowie.

8. Rozruchy antyżydowskie w Żytomierzu.

9. We Lwowie doroczne zgromadzenie delegatów Tow. wzaj. ubezpieczeń urzędników prywatnych.

9. Rozpoczęcie kursu pożarnictwa w Przemyślanach.

10. Strajk robotników budowlanych w Jarosławiu.

10 Otwarcie powszechnego szpitala w Kałuszu.

10—12. Kurs warzywnictwa w Przemyślu.

11 Deputacya „Związku fabrycznego“ prosi w parlamencie w Wiedniu o ochronę przemysłu galicyjskiego przed kartelem żelaznym.

11. Rada miejska m. Krakowa wybiera dyrektorem teatru Ludwika Solskiego.

12. Obrady pełnej Rady nadzorczej Tow. Wzaj. Ubezp. w Krakowie.

13. W Krakowie wielki turniej szermierski oficerów krakowskiego korpusu.

13. Strajk ponowny w Sosnowcu.

13. Nadzwyczajne walne zgromadzenie „Macierzy szkolnej dla Księstwa Cieszyńskiego“ w Cieszynie.

14. Wiec ludowy w Horodence.

14. Otwarcie wystawy fotograficznej Tow. fotograficznego we Lwowie.

14. Wiec przemysłowy, połączony z małą wystawą wyrobów krajowych w Wieliczce.

15. Wybory do Rady miejskiej miasta Krakowa.

15. Na uniwersytecie lwowskim odbyła się promocya „sub auspiciis imperatoris“ Bronisława Bandrowskiego, nauczyciela gimnazyalnego w Rzeszowie.

15. Walne zgromadzenie Tow. wzajemnego kredytu w Krakowie.

16. Walne zgromadzenie delegatów Tow. Wzaj. Ubezp. w Krakowie.

17. Ukaz carski, zaprowadzający ulgi dla Polaków w 9 zachodnich guberniach państwa, a mianowicie:

1) Osoby polskiego pochodzenia mają prawo dzierżawić ziemię bez szczególnych ograniczeń, oraz nabywać od Polaków własność hipoteczną drogą wszelkich aktów prawnych.

Polacy mają prawo za zezwoleniem jen.-gubernatora lub gubernatorów nabywać grunty dla zniesienia enklaw, dla zaokrąglenia gruntów na zasadach ustanowionych przez odnośne prawa.

Rozporządzenie carskie z d. 8 lutego 1901 r., ograniczające prawo nabywania gruntów przez włościan katolików, znosi się.

2) Wybory szlachty zostają przywrócone. Minister spraw wewnętrznych ma jak najprędzej opracować przepisy regulaminu wyborczego i o obowiązkach marszałków.

3) Nauka języka polskiego i litewskiego ma być zaprowadzona w szkołach elementarnych oraz w szkołach średnich tych miejscowości, w których Polacy i Litwini stanowią większość ludności.

Minister oświaty ma natychmiast opracować przepisy co do wprowadzenia tych reform.

18. We Lwowie walne zgromadzenie Tow. „Kolonii wakacyjnych dla dziewcząt“.

18. Strajk robotników blacharskich w Przemyślu.

19. Administracyjne posiedzenie członków Akademii Umiejętności w Krakowie.

19. Wybuch bomby na ulicy Miodowej w Warszawie. 3 osoby zabite a około 20 ranionych.

19. We Lwowie walne zgromadzenie Stronnictwa katolicko-narodowego.

19. Ukończenie strajku robotników krawieckich we Lwowie.

19. Strajk praczek i prasowaczek we Lwowie.

20. W Krakowie doroczne publiczne posiedzenie Akademii Umiejętności pod przewodnictwem dr. Juliana Dunajewskiego, zastępcy protektora.

20. Strajk generalny w Kijowie.

21. Wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym w Chrzanowie.

21. W gmachu politechniki lwowskiej otwarto wystawę projektów na cerkiew w Sokołówce (pow. Złoczów).

21. Okręgowy Zjazd Kółek rolniczych w Buczaczu.

21. Targ na rasowe bydło rozpłodowe w Krakowie.

22. Uroczyste otwarcie nowej biblioteki uniwersyteckiej we Lwowie.

22. Okólniki ks. arcyb. warszawskiego Popiela i biskupa lubelskiego ks. Jaczewskiego do duchowieństwa, zawierające wskazówki co do przyjmowania unitów na łono kościoła rzym.-kat.

23. Wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym w Żywcu.

23. Zamach na policmajstra siedleckiego Schedewera.

23 i 24. Rozruchy i rabunki żydowskie w Warszawie. Znów kilkadziesiąt osób odniosło rany.

24. Wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym w Andrychowie.

24. Wystawa ruchoma „Ligi pomocy przemysłowej“, połączona z wiecem przemysłowym w Wadowicach.

24. Unieważnienie wyboru posłów polskich do parlamentu niemieckiego: Korfantego i Brejskiego.

25. W lwowskim Związku naukowo-literackim odczyt pejzażysty Włodzimierza Nałęcza p. t. „Śladem sonetów krymskich“.

25. Niepokoje i rabunki żydowskie w Warszawie.

25. W Krakowie powstał Związek producentów spirytusu.

26. Burmistrzem m. Wieliczki wybrany Franciszek Aywas, dyrektor powiatowej kasy oszczędności.

26. Oberpolicmajster warszawski bar. Nolken został uwolniony z tego urzędu a na jego miejsce zamianowany pułkownik Mejer, policmajster wileński.

26. W Samborze zawiązało się Towarzystwo Przyjaciół młodzieży szkolnej.

28. Wystawa ruchoma „Ligi pomocy przemysłowej“, połączona z wiecem przemysłowym w Żółkwi.

28. Uroczyste zakończenie I-go kursu szkoły dla analfabetów w Nowym Sączu.

29—31. Kurs weterynaryjno-hodowlany w Tarnowie.

29—4 czerwca. Wystawa maszyn rolniczych w Tarnopolu

29. Cesarz nadał profesorowi uniwers. lwowskiego drowi Romanowi Pilatowi z okazyi przeniesienia go w stan spoczynku order żelaznej korony 3 klasy.

30. We Lwowie konstytuujące zgromadzenie członków Związku galicyjskich szynkarzy.

30. Otwarcie wystawy maryańskiej w Warszawie.

31. W lwowskim Związku naukowo-literackim odczyt prof. Adama Cehaka p. t. „O twórczości Kasprowicza".

31. W Stryju zawiązało się Tow. pedagogiczne.

Czerwiec.

1. W Stanisławowie wiec w sprawie propinacyi.

1. Poświęcenie budynku „Gwiazdy" w Zaleszczykach.

4. Wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym w Dobromilu.

5. Dr. Jan Rozwadowski mianowany prywatnym docentem ekonomii społecznej na uniw. lwowskim.

5. Bunt aresztantów w Złoczowie.

7. i 8. Wystawa ruchoma, połączona z wiecem przemysłowym, w Stanisławowie.

7. Rektorem politechniki lwowskiej na rok szkolny 1905/6 wybrany zwyczajny profesor geodaryi, Seweryn Widt.

7. Kurs pożarnictwa w Liszkach koło Krakowa.

8. Sprawozdanie poselskie dra Władysława Dulęby w Tarnopolu.

8. Rektorem uniw. jagiellońskiego na rok szkolny 1905—6 wybrany ks. dr. Stefan Pawlicki, prof. wydziału filozoficznego.

8. Wiec ruski w Krasnem.

9. Sprawozdanie z czynności poselskiej w Radzie państwa dra Władysława Dulęby w Brzeżanach.

9. i 10. We Lwowie kongres konstytuujący socyalistów żydowskich w Galicyi.

11. 12. Zlot sokoli: w Stanisławowie, w Nowym Sączu, Brodach i Żywcu.

12. Kierownik krakowskiej dyrekcyi policyi dr. Michał Flattau mianowany radcą rządowym i dyrektorem policyi w Krakowie.

12. Profesor uniw. lwowskiego dr. Karol Hadaczek mianowany członkiem austryackiego instytutu archeologicznego.

12. Wiec ludowy w Czortkowie.

13. Szach perski we Lwowie.

13. Dyrektor seminaryum w Tarnopolu Emil Millutowski mianowany radcą rządu.

15. Cesarz nadał radcom namiestnictwa galicyjskiego Sewerynowi Bańkowskiemu i Bogumiłowi Szeligowskiemu ordery żelaznej korony 3 klasy.

15. W Zaleszczykach odbyło się komisyonalne objęcie szpitala powszechnego przez Wydział krajowy.

15. Otwarcie wystawy robót ręcznych T. S. L. w Samborze.

16. Nowy strajk w Sosnowcu.

16. Szach perski w Krakowie.

16. Powódź we Lwowie.

17. W Krakowie zgromadzenie tamtejszej Izby adwokatów uchwala zaprowadzić spoczynek niedzielny personalu pomocniczego na podstawie wspólnego porozumienia się między adwokatami a tymże personalem.

17. Dziekanem wydziału prawa i administracyi w uniw. jagiellońskim na na rok szkolny 1905/6 wybrany prof. dr. Edmund Krzymuski.

19. Dziekanem wydziału filozoficznego na uniw. Jagiellońskim na rok szkolny 1905/6 wybrany prof. dr. Kazimierz Żórawski.

19. Kurs pożarnictwa w Mikołajowie.

19. Krwawe rozruchy uliczne w Łodzi. 7 osób zabitych, 38 rannych.

20. Na uniw. lwowskim wybrani zostali: dziekanem wydziału teologicznego prof. ks. dr. Jan Żukowski, dziekanem wydziału filozoficznego prof. dr. Rudolf Zuber, dziekanem wydziału medycznego prof. dr. Emanuel Machek.

21. Rektorem uniw. lwowskiego na rok szkolny 1905/6 wybrany został prof. dr. Antoni Gluziński.

21. Dziekanem wydziału prawniczego na uniw. lwowskim wybrany został prof. dr. Marceli Chlamtacz.

21. Wybory do Rady miejskiej m Przemyśla.

22. Wielka demonstracya 70.000 osób w Łodzi. Przeciw demonstrantom występuje wojsko — 18 osób zabitych, około 100 rannych.

22. Car zatwierdza uchwały komitetu ministrów, przynoszące Królestwu Polskiemu szereg ulg językowych.

23. Ponowny ogólny strajk w Łodzi, Częstochowie i Warszawie.

23. Na uniw. jagiellońskim wybrani zostali: dziekanem wydziału lekarskiego prof dr. Józef Łazarski, dziekanem wydziału teologicznego prof. ks. dr. Franciszek Gabryl.

23. Cesarz sankcyonował uchwalony przez Sejm galicyjski projekt ustawy o prawnych stosunkach stanu nauczycielskiego publicznych szkół ludowych w Galicyi i projekt ustawy, mocą której szpital w Turce otrzymał charakter powszechnego szpitala

23. Na wydziale filozoficznym uniw.

jagiellońskiego odbył się wykład habilitacyjny prof. dr. Antoniego Karbowiaka.
24. Ustawiczne krwawe starcia na ulicach m. Łodzi. Wojsko bezustannie strzela do robotników. Setki zabitych i rannych.
24. W Warszawie Okrzeja, który 26 marca rzucił bombę na ekspozyturę policyjną na Pradze, — został skazany na śmierć.
24. Wybuch bomby w Warszawie na ulicy Grzybowskiej.
25. Poświęcenie kamienia węgielnego kościółka w Wołczowie koło Nadworny.
25. Cesarz nadał dyrektorowi biblioteki uniwersyteckiej we Lwowie drowi Aleksandrowi Semkowiczowi order żelaznej korony III. klasy, kustoszowi biblioteki dr. Fryderykowi Papéemu krzyż kawalerski orderu Franciszka Józefa, oraz amanuentowi drowi Eugeniuszowi Barwińskiemu złoty krzyż zasługi z koroną.

Dr. Aleksander Semkowicz.

26. „Czystość", dwutygodnik bezpartyjny, poświęcony sprawom zwalczania prostytucyi i nierządu, zaczął wychodzić w Krakowie.
26. Strajk robotników, noszących cegły na budowle, we Lwowie.
26. Mowa prez. Koła polskiego w Wiedniu hr. Dzieduszyckiego w Izbie posłów.
26. Ogłoszenie stanu wojennego w Łodzi i okręgu łódzkim.
26. Generał Schutleworts mianowany komendantem Łodzi.
28. 10. lipca. Wystawa koszykarska we Lwowie w salach Muzeum przemysłowego miejskiego.
28. Strajk powszechny w Zagłębiu dąbrowskiem.
28. Mowa posła Głąbińskiego wygłoszona w Izbie posłów w Wiedniu podczas dyskusyi nad traktatem handlowym z Niemcami.
28. Pierwszym wiceprezydentem m. Krakowa wybrany Michał Chyliński, drugim wiceprezydentem wybrany starszy radca budownictwa, Józef Sare.

Lipiec.

1. Otwarcie ekspozytury dyrekcyi dróg wodnych w Krakowie.
2. Wiec polski w Frankfurcie nad Odrą.
2. W Niemieckiej Lutyni otwarto i założono nowe gniazdo „Sokoła".
3. Strajk żydowskich robotników blacharskich w Krakowie.
3. Krwawe zaburzenia w Kielcach.
3. Otwarcie Banku bukowińskiego w Czerniowcach.
3. Wybory do Rady miejskiej w Kołomyi.
4. i 5. W Tarnopolu odbyła się VII. Ogólna Rada Towarzystwa Kółek rolniczych.
4. Deputacya z Sokala w Izbie posłów w Wiedniu w sprawie wybudowania obiecywanego od lat 12 budynku dla seminaryum nauczycielskiego męskiego.
4. Wybuch gazów w kopalni w Polskiej Ostrawie na Śląsku. Kilkanaście osób zabitych.
5. Strajk czeladników krawieckich, stolarskich i ślusarskich w Kaliszu.
6. i 7. Polskie przedstawienia w teatrze w Wilnie.
6. Pożar Zduńskiej Woli w Królestwie Polskiem.
7. Docentem hygieny na Politechnice lwowskiej mianowany dr. Kazimierz Panek.
7. Strajk ogólny w Suwałkach.
8. Profesor gimnazyum św. Jacka w Krakowie, Józef Kannenberg, mianowany dyrektorem gimnazyum w Bochni.
8. Pożar wioski Harklowej ad Nowy Targ.
9. Obywatel ziemski Milewski otrzymał w Wilnie koncesyę na pismo polskie.
9. Wileńskie Tow. ochrony dzieci wystąpiło do władz z podaniem o pozwolenie założenia w Wilnie szkoły elementarnej z prawem nauczania języka polskiego.
10. Strajk robotników budowlanych we Lwowie.
10. Posłem do Sejmu z kuryi gmin wiejskich złoczowskiego okręgu wyborczego w miejsce ś. p. Jaworskiego wybrany Kazimierz Obertyński.
11. Strajk powszechny w Mińsku.
12. Pożar we wsi Goła gminy Dzierzkowice w Królestwie Polskiem.

12. Profesor uniwersytetu czerniowieckiego dr. Alfred Halban mianowany profesorem prawa porównawczego na uniwersytecie we Lwowie.

13. Ks. arcybiskup Bilczewski na wizytacyi w Delatynie.

14. Zakończenie strajku w Białymstoku.

14. Demonstracya robotnicza w Stanisławowie.

15. Otwarcie wystawy królików i drobiu w Starym Samborze.

15. Dziekanami szkoły politechnicznej we Lwowie na lata naukowe 1905—6 i 1906—7 zostali wybrani: prof. dr. Stanisław Kępiński na wydziale inżynieryi, prof. Edgar Kovats na wydziale budownictwa lądowego i prof. dr. Wiktor Syniewski na wydziale chemii technicznej.

16. Szereg wieców potajemnych w Warszawie protestuje przeciw uchwale 43-ch u hr. Krasińskiego i postanawia przeciwdziałać powrotowi młodzieży do szkół rosyjskich.

17. Profesor gimnazyum w Jarosławiu, Ignacy Rychlik, mianowany dyrektorem tego gimnazyum.

18. Magistrat m. Warszawy odrzuca wniosek zaprowadzenia na gmachach miejskich napisów w polskim języku do czasu prowadzenia samorządu.

18. Delegatem m. Krakowa do Rady szkolnej krajowej wybrany prof Henryk Jordan.

18. W Łańcucie zgromadzenie założycieli Banku ziemskiego.

19. W Tarnopolu zjazd koleżeński maturzystów z r. 1865.

19. Metropolita lwowski ks. Szeptycki na audyencyi u papieża.

19. We Lwowie ukonstytuował się „Centralny Związek gal. właścicieli i dzierżawców prawa propinacyi".

20. Uroczyste otwarcie wystawy i jarmarku wyrobów krajowych w Zakopanem

20. Na podwórzu więzienia w Poznaniu ścięto Pawlakową, skazaną na śmierć za otrucie męża w styczniu b. r.

20. Burmistrzem Jaworowa wybrano jednogłośnie Ferdynanda Paara.

21. Na wydziale medycznym uniw. lwowskiego wygłosili wykłady habilitacyjne: dr. Kazimierz Panek, docent hygieny, „O kanalizacyi", dr Modrakowski, docent farmakognozyi „O naparstnicy purpurowej", dr Markowski, docent anatomii, „O nerwach rdzeniowych".

21. Zamach na policmajstra w Białymstoku.

22. Cesarz zezwolił na utworzenie państwowego gimnazyum w Mielcu z polskim językiem wykładowym z początkiem roku szkolnego 1905/6.

24. Ks. arcybiskup Bilczewski na wizytacyi w Salinach i w Sokole.

26. Ministerstwo rosyjskie w myśl ukazu carskiego zgadza się jedynie na ustne porozumiewanie się urzędników kolei Warsz. Wiedeńskiej po polsku; bilety kolejowe i napisy na stacyach mogą być redagowane w dwóch językach, natomiast wszystkie czynności biurowe mają być stanowczo prowadzone po rosyjsku.

29. Pozwolono na wypuszczenie obligacyj imiennych w sumie 250.000 rubli na budowę polskiej szkoły handlowej w Łodzi.

29. Wszyscy pruscy prezydenci rządowi w Hanowerze otrzymali od ministra spraw wewnętrznych polecenie, ażeby w pracach przemysłowych nie zatrudniali żadnych robotników polskich ani z Austryi, ani z Rosyi.

ROZDZIAŁ XXI. ROCZNICE I JUBILEUSZE POLSKIE.

Sierpień.

4. **25-lecie marszałkostwa** Edmunda Lityńskiego obchodził powiat podhajecki. Po nabożeństwie w kościele zebrała się pełna Rada powiatowa i przedstawiciele wszystkich warstw społecznych w gmachu Rady, przybranej świątecznie, gdzie składali jubilatowi serdeczne życzenia.

5 **Urzędnicy** sądu powiatowego w Cieszanowie żegnają Józefa Zgóralskiego, adjunkta sądowego, przeniesionego do Brodów.

7. **Ćwierćwiekowy jubileusz** zawodowy pracy aptekarskiej obchodził Adolf Braunstein, współpracownik apteki pod „Słońcem" we Lwowie.

15. **Uroczyste święcenie rocznicy** Unii Litwy z Koroną w Zakładzie kąpielowym w Rymanowie.

20. **„Sokół"** w Zaleszczykach żegna druha K. Mokrzyckiego, profesora seminaryum, który się przenosi na stały pobyt do Rzeszowa.

21. **Julian Trapp**, b. profesor farmacyi i chemii w Akademii medyko-chirurgi-

cznej, a obecnie członek rady lekarskiej ministeryum spraw wewnętrz., obchodzi w Petersburgu 90-tą rocznicę urodzin i 65-tą pracy naukowej. — Urodził się w 1814 r. w Maryampolu.

Wrzesień.

8. **Koronacya obrazu Matki Boskiej** w kościele OO. Dominikanów w Tarnobrzegu.

8. **Uroczystość sokola.** „Sokół" w Zagórzu obchodzi uroczyście 10-tą rocznicę swego założenia.

8. **30-letni jubileusz** pracy zawodowej obchodziła Marya Skrzyńska, dyrektorka szkoły wydz. im Elżbiety we Lwowie.

9. **Odsłonięcie pomnika Bartosza Głowackiego** w Tarnobrzegu. Pomnik dłuta artysty-rzeźbiarza Michała Korpala z Krakowa.

11. **Odsłonięcie pomnika Tadeusza Kościuszki** w parku Humboldta w Chicago. Podczas uroczystości przemawiali: sędzia La-Buy, adwokat Jan Smulski i p. Stęczyński. Prezydent Roosevelt i kandydat na wiceprezydenta, senator Fairbanks, nadesłali listy.

11. **Uroczystość poświęcenia sztandaru** „Sokoła" w Sokalu.

11. **Uroczystość odsłonięcia** tablicy pamiątkowej, wmurowanej w sali posiedzeń polikliniki lwowskiej, na cześć dra Władysława Tatarczucha, długoletniego i zasłużonego dyrektora powszechnej polikliniki lwowskiej. Tablica, odlana w bronzie, przedstawiająca popiersie dr. Tatarczucha, jest dziełem artysty-rzeźbiarza Popiela.

11. **Dziesięcioletni jubileusz** swego istnienia obchodził „Sokół" w Trzemesznie, w W. Ks. Poznańskiem.

20. **Uroczystość wojskowa.** 10 pułk artyleryi polowej, załogujący w Przemyślu, a rekrutujący się z samych Polaków, obchodził jubileusz 50-letniej rocznicy pozostawania pod honorową komendą ks. Luitpolda, regenta bawarskiego, zarazem właściciela pułku od r. 1854.

21. **Sześćdziesięciolecie** swej pracy święci Franciszek Kostrzewski, znany karykaturzysta, we Lwowie.

23. **Jubileusz klasztoru.** W klasztorze Sióstr Niepokalanek w Jazłowcu na Podolu galic. uroczysty obchód 50-letniego jubileuszu założenia klasztoru i pracy zakonnej matki przełożonej, Marceliny Darowskiej, jako założycielki klasztoru, urodzonej w r. 1829 w majątku rodzinnym Szulaki wśród stepów ukrainnych.

26. **Ks. Felicyan Lutoborski**, liczący lat 72, obchodzi w Ciechocinku 50-letni jubileusz pracy swej na tem polu.

27. **Zenon i Marya ze Skomorowskich Biernaccy**, mieszkający w Warszawie, obchodzą złote gody. Jubilat liczy lat 87, jubilatka lat 72.

30. **Pożegnanie prof. Józefa Kallenbacha.** W Warszawie grono uczonych publicystów i literatów żegnało ucztą koleżeńską prof. Józefa Kallenbacha, odjeżdżającego do Lwowa. Szereg toastów rozpoczął Włodzimierz Spasowicz, dalej toastowali ks. Chełmicki i Dickstein, Rabski. Bieliński i inni.

Październik.

1. **Mikołaj Brauman**, kierownik domu handlowego w Warszawie, obchodzi 25-letni jubileusz pracy swej na tem polu.

2. **25-lecie pracy nauczycielskiej** obchodził nauczyciel J Kliszcz, ze wsi Pastwiska na Ślązku austr. Jubilat jest gorliwym członkiem Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego.

2. **Koronacya cudownego obrazu** Najśw. Maryi Panny w Tuchowie.

2. **Uczczenie pedagoga.** W Rozwadowie nad Sanem odbyło się towarzyskie zebranie tamtejszej inteligencyi w celu uczczenia Józefa Leszczyńskiego, nauczyciela tamtejszej szkoły ludowej, który po 35-ciu latach służby został przeniesiony w stan spoczynku. Jubilat zjednał sobie swoją uprzejmością, skromnością i łagodnością powszechny szacunek. poważanie i życzliwość.

3. **Jubileusz pracy nauczycielskiej.** Grono II. (niemieckiego) gimnazyum we Lwowie obchodziło 30-lecie pracy pedagogicznej ogólnie poważanego profesora Michała Bogusza. W uroczystości jubileuszowej wzięło udział całe grono nauczycielskie z radcą Wolfem na czele, prócz tego długoletni kolega jubilata, poseł dr. Tomaszewski.

4. **25-lecie pracy** pedagogicznej obchodził kierownik szkoły ludowej w Ustroniu na Ślązku austr., Jerzy Michejda, brat posła do Sejmu śląskiego i Rady państwa. Jubilat jest jednym z założycieli organizacyi narodowej nauczycielskiej na Ślązku.

7. **Złote gody** obchodzili w Niżankowcach Adolf Medweczky i Aniela z Niedziewulskich, zasłużeni dla miasteczka. Medweczky jako trzydziestokilkoletni burmistrz i założyciel ochotniczej straży ogniowej, jego żona jako założycielka biblioteki ludowej i herbaciarni dla wiejskich dzieci.

8. **Jubileusz Towarzystwa.** Towarzystwo Przyjaciół sztuk pięknych w Krakowie święci 50-letni jubileusz swego istnienia otwarciem wielkiej zbiorowej wystawy dzieł artystów polskich. (Patrz Chronologia polska 8. października).

15. **87 rocznica zgonu Kościuszki.** Obchody w całym kraju.

16. **Radca Antoni Pazdrowski,** dyrektor gimnazyum IV. w Krakowie obchodził 30-lecie pracy profesorskiej.

16. **25-lecie służby rządowej** obchodził powszechnie szanowany starosta w Zaleszczykach Veltz.

22. **30 rocznicę pracy** na polu nauczycielskiem obchodził w Krakowie, radca szkolny, profesor gimnazyum Sobieskiego Alojzy Szarłowski.

23. **Ćwierćwiekową rocznicę** swojego istnienia obchodziła w Stanisławowie Bursa polska im. Kraszewskiego, utrzymywana ofiarnością publiczną.

26. **Uczczenie zasług** Ryszarda Maryana Wernera, profesora historyi literatury niemieckiej na uniwersytecie lwowskim, odbyło się w kole uczniów i kolegów jako w 25 rocznicę profesorskiej działalności uczonego.

Listopad.

4. **25-lecie swego istnienia**, połączone z obchodem ku uczczeniu ś. p. Edwarda Jelinka, znanego przyjaciela Polaków, święciło „Ognisko-polskie“ w Pradze.

12. **Ochotnicza straż ogniowa m. Kalisza,** najstarsza w kraju, obchodzi 40-letni jubileusz swego istnienia.

18. **Aleksander i Emilia z Granzowów Temlerowie,** przemysłowcy, obchodzą w Warszawie złote wesele.

20. **Odsłonięcie i poświęcenie** tablicy pamiątkowej odsieczy Wiednia 1683 w kaplicy Sobieskiego na Łysej Górze (Kahlenberg) pod Wiedniem.

27. **Uroczysty obchód** ku uczczeniu wiekopomnej walki 1830 i 1831 r. w sali krakowskiego Sokoła.

27. **Złote wesele** obchodził w Hałuszyńcach (pow. Skałat) nauczyciel Józef Wasilkowski, z żoną swoją Eweliną.

27. **Odsłonięcie gruntownie odnowionego pomnika** Mickiewicza w Poznaniu.

28. **Jubileusz aptekarza.** Jubileusz 40-letniej działalności aptekarskiej obchodził znany właściciel apteki we Lwowie, były radny i żołnierz z r. 1863, Jan Wewiórski. Jubilat, 62-letni starzec, ofiarował z okazyi swego jubileuszu około 2000 kor. rozmaitym Kasom chorych i zapomogowym rękodzielników, a nadto rozdzielił drobniejsze datki między Tow. dobroczynne. Oprócz tego ofiarował jubilat 200 kor. Tow. uczestników powstania 1863 r., którego jest członkiem.

Grudzień.

6. **Jubileusz artysty.** Zasłużony artysta sceny krakowskiej i długoletni sekretarz teatru miejskiego, Hipolit Wójcicki, obchodził 35-letni jubileusz pracy scenicznej, mimo, że jest człowiekiem jeszcze nie starym, liczy bowiem dopiero lat 55. Wójcicki jest ojcem znanej autorki Zofii z Wójcickich Chylewskiej i M. Wójcickiego inżyniera.

22. **Jubileusz 25-letniej pracy zawodowej** obchodził Karol Dołżycki, zastępca dyrektora krakowskiej filii Banku hipotecznego.

31. **25-lecie swego istnienia** obchodził wydawany w Tarnowie tygodnik „Pogoń“ pod redakcyą Józefa Pisza.

31. **25-letni jubileusz założenia** obchodzili współpracownicy firmy Stachiewicz i Abrysowski we Lwowie.

Styczeń.

5. **Dwudziestopięcioletni jubileusz** istnienia krajowego biura melioracyjnego we Lwowie i jubileusz 25-letniej służby dyrektora biura Kędziora obchodzili uroczyście pracownicy biura.

25. **Owacya w ratuszu lwowskim.** Wiceprezydentowi miasta Lwowa Michalskiemu urządziło gremium magistratu serdeczną owacyę z racyi 25-letniego wyboru jego do Rady miejskiej.

PREZ. MICHAŁ MICHALSKI.

25. **25-letni jubileusz pracy** w Radzie miejskiej m. Lwowa obchodzili radni: Jakób Beiser, dr. Emil Byk, Aleksander Getritz i Stanisław Markiewicz. W salach Towarzystwa Strzeleckiego odbył się bankiet na cześć jubilatów.

28. **Dziesięciolecie prezydentury** obchodził we Lwowie dr. Aleksander Mniszek Tchórznicki, prezydent w wyższym sądzie krajowym.

DR. ALEKSANDER MNISZEK TCHÓRZNICKI.

Luty.

3. **40-lecie pracy** w zawodzie handlowym obchodził w Krakowie August Porębski, prezes Towarzystwa kupców i młodzieży handlowej w Krakowie.

Marzec.

4. **Złoty jubileusz kapłaństwa** ks. Świniarskiego obchodziła Polonia w Buffalo w Ameryce. Jubilat urodził się w Warszawie, gdzie też ukończył szkoły. Wyświęcony na księdza, był prefektem w szkole w Łęczycy, proboszczem w Łowiczu, proboszczem parafię Wszystkich Świętych w Warszawie, wreszcie rektorem seminaryum metropolitalnego w Warszawie. Zmuszony przez rząd rosyjski opuścić kraj, udał się do Ameryki, gdzie założył polską parafią w Mills Creek, Pa, i w Prenton N. J. Potem pracował w polskich parafiach w Buffalo, lecz skołatany na zdrowiu usunął się do zacisznej pracy jako kapelan w przytułku dla starców, kalek i sierót S. S. Felicyanek w Chektowaga, gdzie pracuje od lat 9.

5. **Odsłonięcie pomnika** generała Eugeniusza Lipowskiego, „obrońcy Chateaudun", na cmentarzu montparnaskim. Syn emigranta z r. 1831 brał udział w wojnie w r. 1870—1. Kiedy po klęsce sedańskiej małe miasteczka francuskie poddawały się bez oporu zwycięzcom, jedynie miasto Chataudun broniło się dzielnie zastępom generała pruskiego von Witticha, który rozwścieczony oporem, zniszczył miasto do szczętu. Stąd ta obrona nabrała rozgłosu i należy do wybitnych faktów wojny francusko-pruskiej. Zasługa należy się w całości Lipowskiemu, który nakłonił radę miejską do niepoddawania się, zorganizował całą obronę z wolnych strzelców i gwardyi miejskiej i stanął na jej czele. Rząd mianował go w nagrodę za to generałem.

19. **34-rocznicę wychowawczej, społecznej i narodowej pracy** obchodził we Lwowie jeden z najbardziej zasłużonych pedagogów i obywateli, profesor dr. Józef Anzelm Żuliński.

Kwiecień.

8. **Wieczór jubileuszowy** odbył się w sali magistratu m. Przemyśla z okazyi zamianowania Karola Monnego, b. starszego inspektora kolei członkiem honorowym Tow. Politechnicznego we Lwowie.

10. **Jubileusz 30-letniej pracy** Antoniego Durskiego, swego naczelnika, obchodził lwowski Sokół (Macierz).

Maj.

5. **25-letni jubileusz** istnienia tramwaju konnego we Lwowie i **25-letni jubileusz pracy** kierownika filii „Societa triestina tramwaj" Juliusza Schustera obchodzą uroczyście funkcyonaryusze tramwajowi we Lwowie.

ANTONI DURSKI.

10. **Uczczenie profesora Vrchlickiego.** „Ognisko Polskie" w Pradze urządziło w Domu Narodowym na Kr. Vinohradach uroczystość ku uczczeniu prof. Jar.

Vrchlickiego. Na uroczystości wręczono profesorowi dyplom członka honorowego „Ogniska Polskiego“.

10. **25-letni jubileusz pracy profesorskiej** obchodził w Krakowie ks. kanonik Stanisław Spis.

14. **10-letni jubileusz istnienia** obchodziło w Tarnowie tamtejsze towarzystwo katolickich robotników „Praca“.

16. **10-lecie działalności na stanowisku ministra spraw zagranicznych** obchodził w Wiedniu minister spraw zagranicznych hr. Gołuchowski.

25. **Srebrne wesele** obchodził we Lwowie prezes zboru izraelickiego poseł dr. Emil Byk wraz z swą małżonką.

27. **20-tą rocznicę swego istnienia** obchodził „Sokół“ krakowski.

28. **Koronacya obrazu Matki Boskiej Pocieszenia**, znajdującego się w Kościele ks. Jezuitów, we Lwowie.

31. **Jubileusz dyrektora Tow zaliczkowego w Drohobyczu** Jubileusz ćwierćwiekowej pracy swego dyrektora dra Wiktora Lechowskiego obchodziło Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu.

Czerwiec.

1. **25-letni jubileusz istnienia** obchodziło stow. „Gwiazda“ w Zaleszczykach.

2. **10 letni jubileusz istnienia** obchodziło Kółko rolniczo-leśne „Ognisko“ w Wiedniu w sali „zum wilden Mann“ (18/1 Währingerstrasse 85).

11. **25-letni jubileusz istnienia** obchodziło Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu w Tarnowie

14. **30-lecie pracy zawodowej** obchodził w Kolbuszowie inżynier powiatowy Konstanty Pietrzykowski. Rada powiatowa sprawiła mu w uznaniu zasług pomnik wartościowy.

18. **Uroczyste odsłonięcie** pomnika Tadeusza Kościuszki w Milwaukee Wis w Ameryce.

21. **Odsłonięcie tablicy, poświęconej pamięci Mikołaja Reja z Nagłowic**, w warszawskim kościele ewangelicko-reformowanym przy ul Leszno. Nowa tablica pamiątkowa jest to dużych rozmiarów płyta podłużna, wykuta z kamienia polnego i osadzona w odpowiedniem obramowaniu, a na niej wyryty napis czarny: „Pamięci Mikołaja Reja z Nagłowic, 1505 † 1589 Ojca piśmiennictwa polskiego, Szermierza kościoła reformowanego, Głosiciela prawd ewangelicznych w Polsce, Postylli, Psałterza i wielu innych dzieł autora Hebr. 13. 7. Rodacy - współwyznawcy w 400-ną rocznicę jego urodzin. R. P. 1905.“

27. **Z powodu 25-letniego jubileuszu** powołania dra Dunajewskiego na ministra skarbu klub młodoczeski wystosował do jubilata telegram gratulacyjny.

29. **10-lecie istnienia** oddziału konnego obchodził lwowski „Sokół Macierz“.

30. **Uroczyste pożegnanie dyrektora biblioteki jagiellońskiej, dra Karola Estreichera.** W pożegnaniu wzięli udział kardynał Puzyna, Julian Dunajewski, delegat Fedorowicz, wiceprezydent miasta Krakowa Chyliński i inni. Między innymi przemawiał imieniem uniw. lwowskiego prof. Kallenbach, podnosząc zasługi Estreichera. Nadeszły telegramy od ministra Hartla, od szefa sekcyi Ćwiklińskiego. od dyrektora i grona urzędników biblioteki uniwersyteckiej we Lwowie, od Zakładu im. Ossolińskich i rozmaitych bibliotek.

Lipiec.

11. **Jubileusz 40-letniej pracy zakonnej** obchodził w Krakowie definitor Zgromadzenia Braci Miłosierdzia w Krakowie O. Laetus Bernacek, zasłużony odnowiciel klasztoru i szpitala, oraz twórca nowego wielkiego szpitala dla najuboższych chorych rękodzielników i przemysłowców. Jubilatowi wręczono medal.

20. **10-letni jubileusz** objęcia stanowiska wiceprezydenta wyższego sądu krajowego we Lwowie obchodził dr. Jan Dylewski.

ROZDZIAŁ XXII. NEKROLOGIA POLSKA.

Sierpień.

1. **Izydor Prochnik**, kupiec i obywatel, zmarł w Tarnowie, przeżywszy lat 45.

2. **Marya z Höpfnerów de Brendt Domsowa**, żona właściciela kopalni i znanego przemysłowca, zmarła we Lwowie.

2. **Felicya Pintowska z domu Trawińska**, ur. w r. 1821, uczestniczka organizacyi narodowej w r. 1863, więziona w Warszawie, straciła dwóch synów w bitwach pod Miechowem i Szklarami, zmarła we Lwowie.

9. **Roman Kotzian**, wieloletni rachmistrz dóbr hr. Zamojskich, żołnierz z r. 1863 i sybirak zmarł w Wysocku koło Jarosławia, przeżywszy lat 60.

11. **Piotr Josse**, em. starszy zarządca urzędu sprzedaży soli i radca ces., zmarł w Bochni, przeżywszy lat 73.

11. **Aleksander Siedlecki**, długoletni sekretarz Rady powiatowej i dyrektor tam-

tejszej Kasy oszczędności, zmarł w Wieliczce. Zmarły pochodził ze znanej rodziny krakowskiej.

12. **Fanna z Segalów Weckerowa**, wdowa po budowniczym miejskim, zmarła we Lwowie.

16. **Michał Otfinowski**, uczestnik powstania z r. 1863, zmarł w Tarnowie, przeżywszy lat 58.

16. **Emilia z Pabstów Pietsch**, żona profesora państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie, zmarła tamże, przeżywszy lat 50.

18. **Józef Weber**, profesor I szkoły realnej w Krakowie, zmarł na udar serca w Wieliczce.

20. **Jan Fabia**, inspektor kolei państwowych i naczelnik zarządu ogrzewalni, zmarł w Rzeszowie.

23. **Zofia z Bobrów Piotrowskich Juliuszowa hr. Dzieduszycka** zmarła we Lwowie. Była wdową po Juliuszu hr. Dzieduszyckim, znanym hodowcy koni, który dla podtrzymania i odświeżenia sławnej rasy polskich koni niezwykłe oddał usługi. S. p. Zofia hr. Dzieduszycka spokrewniona była z Lubomirskimi i Potockimi.

26. **Leopold hr. Starzeński**, autor „Gwiazdy Syberyi", zmarł, przeżywszy lat 66. Cztery lata przed śmiercią wygłosił na wieczorku kościuszkowskim w Rohatynie ostatni swój utwór „Noc listopadowa", która wyszła nakładem „Sokoła" w Rohatynie i jest tam do nabycia. Prócz tego zmarły autor pozostawił cykl pięknych poezyj i dramatów, dotąd drukiem nieogłoszonych.

29. **Natalia z Lazzarinich Kątska**, wdowa po znakomitym pianiście i kompozytorze, zmarła w Wilanowie, przeżywszy lat 60.

30. **Tadeusz Skuba**, dyrektor gimnazyum św. Jacka, zmarł na udar serca w Krakowie.

30. **Julian Fąfara**, inspektor szkół żeńskich, zmarł we Lwowie przeżywszy lat 55.

30. **Seweryn Prawdzic Ciemniewski**, ur. we wsi Czerwonka w Królestwie Polskiem w r. 1817, zmarł we Lwowie. Ojciec jego Jan był właścicielem dóbr w gubernii Łomżyńskiej i prezesem Rady wojewódzkiej. Brał czynny udział w powstaniu. Ścigany przez rząd rosyjski udał się w r. 1863 na emigracyę do Paryża, z której po dwu latach wrócił i został uwięziony w cytadeli. Po zapłaceniu znacznej kontrybucyi został uwolniony W r. 1885 przeniósł się ze wsi, gdzie się oddawał pracy na roli, do Warszawy, a w r. 1898 przybył do Galicyi i zamieszkał przy synu. S. p. Seweryn Ciemniewski należał do liczby tych ziemian w Królestwie, którzy w posiadłościach swych uwłaszczyli lud jeszcze przed zaprowadzeniem uwłaszczenia przez rząd rosyjski.

31. **Teofila z Trzetrzewińskich Gebethnerowa**, wdowa po ś. p. Gustawie, zmarła w Warszawie, przeżywszy lat 69.

31. **Ks. Franciszek Kamiński**, kapłan Zgromadzenia Misyonarzy, sybirak po r. 1863, zmarł w Krakowie, przeżywszy lat 69.

Wrzesień.

5. **Karol Baykowski**, towarzysz i sekretarz Andrzeja Towiańskiego, zmarł w Szczawnicy w wieku lat 83.

6. **Wacław Taczanowski**, kandydat nauk historyczno - filologicznych cesarskiego warszawskiego uniwersytetu, nauczyciel języka polskiego w IV. gimnazyum męskiem, redaktor „Słownika gwar ludowych Karłowicza", współpracownik „Wielkiego słownika języka polskiego", ranny d. 26 sierpnia r b. w bitwie pod Landjansjanem, zmarł w warszawskim szpitalu w Charbinie, przeżywszy lat 36.

6. **Karol Ludwik Geyer**, handlowiec, zmarł w Rydze, przeżywszy lat 30.

6. **Dr. Zenon Cywiński**, jeden z najzasłużeńszych okulistów polskich, naczelny lekarz szpitala oftalmologicznego fundacyi hr. Tyżenhauzow w Wilnie, okulista okręgu wojskiego w Wilnie, zmarł tamże, przeżywszy lat 75.

6. **Dr. Władysław Głaczyński**, emerytowany prymaryusz szpitala powszechnego, zmarł w Kołomyi.

7. **Cyryl Męciński**, em. radca sądowy, zmarł we Lwowie, przeżywszy lat 64.

12. **Dr. Władysław Górecki**, b. lekarz marynarki francuskiej, prezes Tow. Oftalmicznego, zmarł w Paryżu.

15. **Eufemia z Gołkowskich Danielewska**, córka założyciela i redaktora pierwszego w Prusach Królewskich pisma polskiego p. t. „Nadwiślanin", a żona Ignacego Danielewskiego, znanego działacza i pisarza ludowego, redaktora i wydawcy „Przyjaciela" i „Gazety Toruńskiej", zmarła w Toruniu w 84 roku życia.

16. **Faustyn Józef Żuk Skarszewski**, b. poseł do rady państwa i do sejmu, obywatel honorowy m. Jasła, b. limanowski marszałek powiatowy, zmarł w Przyszowej koło Nowego Sącza.

16. **Jan Okuniewski**, były radca sądowy, adwokat, zmarł w Tuchowie, przeżywszy lat 69.

18. **Kazimierz Jastrzębiec Zielonka**, współredaktor „Gazety Lwowskiej", zmarł we Lwowie.

20. **Emilia Salomońska**, uczenica Moschelesa, znana w szerokich kołach świata muzycznego pianistka, zmarła w Krakowie, gdzie utrzymywała znaną i renomowaną szkołę muzyczną.

20. **Ks. Teofil Midowicz**, prałat i kustosz kapituły katedralnej, zmarł w Krakowie, przeżywszy lat 72. Zmarły zapi-

sał kapitule krakowskiej swoją wieś Misiczewicze, oraz znaczne legaty na rzecz kilku klasztorów krakowskich i instytucyj dobroczynnych.

20. **Dawid Goldman,** b. kupiec i członek lwowskiej izby handlowej, zmarł we Lwowie. Zmarły był szwagrem posła dr. Byka.

21. **Ks. Leon Franciszek Godlewski.** ur. 2 kwietnia 1831 r. zmarł w Warszawie.

21. **Jan Stojda**, sędzia, zmarł w Podgórzu, przeżywszy lat 34.

25. **Ludwika z Noclów Adamowa Minchejmerowa,** zmarła w Warszawie, przeżywszy lat 64.

25. **Klementyna z Bukowskich Muszyńska** zmarła w Warszawie przeżywszy lat 39.

27. **Leon Paszkowski**, urzędnik Wydziału krajowego, zmarł we Lwowie, przeżywszy lat 58.

28. **Józef Seidl**, em. c. k. poborca urzędu podatk., urodz. 2 kwietnia 1812, zmarł w Ostrawie Morawskiej.

28. **Ks. Grzegorz Kantemir**, archipresbyter-staurofor, dziekan pow. putyłowskiego, umarł, przeżywszy lat 80, w Rostokach (pow. Putyłów).

Październik.

1. **Ludwik Maciulski,** profesor szkoły realnej, zmarł w Tarnopolu, przeżywszy lat 60.

3. **Antoni Lasson**, profesor gimnazyum św. Jacka, zmarł w Krakowie, przeżywszy lat 48.

5. **Franciszek Mozer**, radny miejski, dyrektor ochronek i członek wielu towarzystw dobroczynnych, zmarł we Lwowie, przeżywszy lat 75-

6. **Mieczysław Kowalski**, likwidator Banku krajowego, zmarł we Lwowie, przeżywszy lat 41.

10. **Wiktor Brodzki**, artysta - rzeźbiarz wszechświatowej sławy, zmarł w Rzymie. Urodzony w r. 1825 w gub. wołyńskiej, po ukończeniu szkół średnich poświęcił się zrazu zawodowi prawniczemu. Niebawem atoli udał się do Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu, gdzie zwrócił na siebie uwagę znawców i profesorów. Kurs akademii petersburskiej ukończył świetnie, a obdarzony medalem złotym za posąg Adonisa miał już przed sobą drogę otwartą, tem więcej że do medalu tego przywiązane było stypendyum t. zw. rzymskie, umożliwiające dalsze kształcenie się zagranicą. Ś. p. Brodzki udał się do Rzymu i tu osiedlił się na stałe, otworzywszy pracownię. Utworów artysty, bądź wykutych w marmurze, bądź wykonanych w bronzie jest bardzo liczny szereg, n. p. „Amor uśpiony w muszli“, „Pierwsze podszepty miłości“, „Zefir“, „Spoczywający Adonis“, „Kominek z figurami dzieci“ i wiele innych. Ś.' p. Brodzki celował też jako twórca popiersi, z których wiele znajduje się w kraju, że wymienimy popiersie Kopernika, Batorego. Sobieskiego i osób współczesnych a wsławionych. Prawdziwą ozdobą słynnego ‚Campo Santo“ w Rzymie są nagrobki i pomniki, stworzone ręką artysty, jak n p. „Matka odchodząca w zaświaty i błogosławiąca jedyne swe dziecko“. Wszystkie te utwory znane są szeroko z reprodukcyj. dokonywanych na zamówienia mecenasów sztuki i dworów europejskich. Ś p. Wiktor Brodzki należał do t. zw. klasyków w rzeźbie. czystość linii i piękność formy stawiał na pierwszem miejscu. Gorącym uczuciom patryotycznym dawał ś. p. Brodzki ujście przez hojne zaopatrywanie w dzieła swoje rapperswylskiego muzeum, gdzie też znajduje się oryginał jego pracy „Wenus z gołębiami“ (marmur) oraz kilka gipsowych reprodukcyj. wykonanych przez samego artystę. Wiele z dzieł jego ma też przejść na własność Muzeum w Rapperswylu. Połowę życia strawił on na pracy nad balonem do kierowania i na licznych, bezskutecznych próbach z tym wynalazkiem. Śmierć sędziwego artysty jest bolesną stratą nietylko dla sztuki polskiej, ale i wszechświatowej.

12. **Adam Brzeziński,** uczestnik powstania styczniowego, b. urzędnik Banku hipotecznego w Czerniowcach, zmarł w Dębnikach (pod Krakowem), przeżywszy lat 63.

12. **Henryk Stahl** em. starszy radca budownictwa, zmarł we Lwowie, w wieku lat 68.

14. **Władysław Habdank Korzybski**, rzeczywisty radca sianu, b. inspektor komunikacyi lądowych i wodnych, kawaler orderów, obywatel ziemski i m. Warszawy, zmarł w majątku Rudnik. gubernii piotrkowskiej, przeżywszy lat 66.

14. **Dr. Czesław Uhma** zastrzelił się we Lwowie, z powodu silnego rozstroju nerwowego, przeżywszy lat 42.

14. **Adolf Jelita Dobrzański**, były poseł sejmowy i marszałek Rady powiatowej sandeckiej i tarnowskiej, oraz członek Rady nadzorczej Tow. Wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, zmarł w Tarnowie, przeżywszy lat 74.

15. **Erazm Nyko**, obywatel ziemski gub. wołyńskiej, zmarł w Kamionce na Wołyniu.

15. **Rozalia z Grużewskich Siennicka**, wdowa po ś. p. Władysławie, b. rejencie w Nowo-Radomsku, zmarła w Warszawie, przeżywszy lat 65.

19. **Jakób Piepes - Poratyński**, aptekarz, prezydent izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, poseł do Rady państwa, członek rady m. Lwowa, kawaler orderu Franciszka Józefa, zmarł w Wiedniu, przeżywszy lat 59.

Jakób Piepes-Poratyński

24. **Apolinary Jaworski**, prezes Koła polskiego w Wiedniu, tajny radca, b. minister, poseł na Sejm krajowy, honorowy obywatel m. Lwowa, zmarł we Lwowie. Urodził się w roku 1825 we Lwowie jako syn Teodora Jaworskiego, radcy sądu kryminalnego lwowskiego i Maryi z Wilsłockich. Po ukończeniu studyów prawniczych na uniwersytetach: lwowskim i wiedeńskim, w r. 1846 wstąpił do służby państwowej. Wkrótce jednak powrócił na rolę rodzinną i począł gospodarzyć w majątku swoim w Skwarzewie, w powiecie złoczowskim. Rychło zjednał sobie uznanie ziemiaństwa okolicznego, które w r. 1870 powierzyło mu mandat poselski do Sejmu. Tego samego roku wszedł imieniem tego samego okręgu do Rady państwa. Po śmierci Kazimierza Grocholskiego wybrano go 12 grudnia 1888 r. na prezesa Koła polskiego w Wiedniu. W dniu 11. listopada 1893 r. został ministrem dla Galicyi w Gabinecie Alfreda ks. Windischgrätza i pełnił ten urząd aż do ukazania się na widnokręgu ministeryalnym Kazimierza hr. Badeniego. Wówczas wrócił na stanowisko prezesa Koła.

Apolinary Jaworski

25. **Józef Reymont**, ojciec znanego powieściopisarza, Władysława Reymonta, zmarł w Piotrkowie.

26. **Wiktor Raszewski**, inżynier, b. naczelnik Depôt b. kolei Nadwiślańskiej, zmarł w 61 roku życia w Warszawie.

26. **Aleksander Jan Stockman**, dr. medycyny, zmarł w Warszawie, przeżywszy lat 59.

30. **Kazimierz Jastrzębski**, starszy komisarz starostwa, zmarł w Buczaczu.

31. **Ks. Ludwik Karczewski**, kanonik honorowy i proboszcz jubilat, spowiednik przy kościele św. Anny i kaznodzieja kościoła Maryackiego, zmarł w Krakowie.

31. **Maryan Liśkiewicz**, dyrektor rafineryi nafty firmy „Leonard Wiśniewski i Sp.", zmarł w Drohobyczu, przeżywszy lat 49.

Listopad.

5. **Karol Brzozowski**, znany poeta, zm. we Lwowie. Ur. w r. 1821 w Warszawie, ukończył gimnazyum w Sejnach, a potem szkołę marymoncką. W r. 1842 wyjechał zagranicę, był w Turcyi, zwiedził Kurdystan i Anatolię. W r. 1855 osiedlił się w Turcyi azyatyckiej, pojąwszy za żonę córkę wicekonsula francuskiego w Latakie w Syryi, mającą tam nieruchomość. Jako inżynier rozpoczął karyerę urzędową od budowania telegrafów. Porzuciwszy służbę turecką, został wicekonsulem hiszpańskim w Latakie. Posiadał rozległe stosunki, a w wyższem towarzystwie tureckiem, zwłaszcza urzędowem, wywierał wpływ niemały. W r. 1883, dla wychowania dzieci, przeniósł się do Lwowa. Jako poeta był przeważnie lirykiem. Najwięcej pieśni jego pomieszczał od r. 1855 „Dziennik literacki". Napisał też kilka dramatów, szereg roz-

praw i artykułów, podających o wschodzie wiele nowych szczegółów.

Do najwcześniejszych utworów ś. p. Brzozowskiego należą: „Pieśni ludu nadniemeńskiego“, wydane w r. 1844. a będące dziś rzadkością bibliograficzną. Peł-

KAROL BRZOZOWSKI

ny tytuł tej książeczki opiewa: „Pieśni ludu nadniemeńskiego. z okolic Aleksoty, zebrał i przełożył Karol Brzozowski. Z dołączeniem niektórych melodyi. Poznań, Nakładem J. K. Żupańskiego 1844“. Najpiękniejszym owocem poetyckim jest poemat epicko-liryczny p. t. „Noc strzelców w Anatolii“. Obok tego arcydzieła powstał w tym czasie cały szereg utworów równie pięknych jak „Ognisty lew“, „Deli Petko“, „Sen w Bałkanach“ i inne Po przybyciu do Lwowa wykończył dramat wschodni p. t. „Malek“. Inne dramaty jego są: „Eryk XIV.“, „Karol Levittoux“, „Joanna Neapolitańska“, „Bojomir“. Lwów winien mu szczególniejszą wdzięczność za dramat „Oblężenie miasta Lwowa“ (grany z powodzeniem w teatrze Skarbkowskim), w którym sędziwy poeta uwiecznił jednę z najpiękniejszych kart z przeszłości miasta.

9. **Tadeusz Zadurowicz**, redaktor Trybuny, publicysta i literat, korespondent pism warszawskich, we Lwowie, licząc lat 45.

9. **Wojciech Sliwiński**, inżynier z Krakowa, we Lwowie, lat 28.

10. **Konstanty Pierożyński**, radca namiestnictwa i referent rady szkolnej krajowej, we Lwowie.

10. **Józef Pruss Jabłonowski**, wieceprezes Rady nadzorczej Tow. kredytowego ziemskiego, b. posła do Sejmu i Rady państwa, w Zagwoździu.

11. **Karol Miczyński**, b. komisarz Rządu narodowego, więzień stanu z r. 1863, członek Wydziału Rady powiatowej w Nowym Sączu, b. wiceprezes Tow. roln. okręg., w Nowym Sączu.

13. **Józef Homolacz**, radca wyższego sądu krajowego w Krakowie, lat 55.

13. **Ks. Michał Kryza**, proboszcz, w Gnojniku pod Brzeskiem w 54 r., a 24 kapłaństwa.

15. **Felicyan Milerowicz**, naczelnik biur stanisławowskiej m. Kasy oszczędności, uczestnik powstania z r. 1863, w Stanisławowie, lat 68.

15. **Józef Janowski** z Opatkowic, właściciel dóbr, żołnierz z r. 1831, w majątku swoim Cwitowa, lat 96.

16. **Alfred Odrowąż Wysocki**, właściciel dóbr ziemskich, ojciec współpracownika „Gazety Lwowskiej“, w Żurawicy pod Przemyślem, lat 65.

16. **Dr. Kazimierz Ożog**, zastępca dyrektora kolei państwowej, w Krakowie.

17. **Antoni Zieliński**, emeryt, b. profesor instytutu agronomicznego w Marymoncie i Puławach, a następnie urzędnik ordynacyi hr. Zamojskich w Zwierzyńcu, w Warszawie, lat 81.

17. **Władysław Rieger**, właściciel dóbr ziemskich i były dyrektor galic. Banku hipotecznego, w Zimnejwodzie, lat 71.

18. **Feliks Różański**, żołnierz z r. 1863, w Nowym Sączu.

18. **Leon Oranowski**, b. profesor gimnazyum, zarządzający prywatną szkołą miejską w Warszawie, zm. tamże lat 69.

19. **Baron Herman Czecz Lindenwald**, były poseł do Rady państwa i były prezes Rady powiatowej bialskiej, w majątku swym Kozach.

19. **Wojciech Eliasz Radzikowski**, artysta-malarz, w Zakrzówku pod Krakowem, lat 90.

23. **Stanisław Rutkowski**, inżynier, w Tomaszowie Rawskim, lat 39.

26. **Dominik Leśniewski**, ur. w r. 1794, w Warszawie lat 110.

26. **Ks. Jan Radziejewski**, proboszcz 2. polskiej parafii w Chicago, zmarł tamże: należał do redakcyi kilku pism polskich i był założycielem paru instytucyj narodowych w Ameryce.

27. **Wanda Lewicka**, wdowa po radcy dworu, matka dr. Witolda i Bolesława Lewickich we Lwowie.

28. **Helena z Szymkiewiczów Rapacka**, w Nerwi.

Grudzień.

1. **Zenobia Perdzyńska**, siostra miłosierdzia, w Warszawie, lat 68, powołania 44.

4. **Stanisław Zawadzki**, emer. sekretarz namiestnictwa, we Lwowie, lat 79.

7. **Marya z Prokopów Fibichowa**, żona dyrektora Towarzystwa magazynowego, we Lwowie.

12. **Władysław Marynowski**, emer. radca namiestnictwa, we Lwowie, lat 75.

12. **Włodzimierz Siemiginowski**, właściciel dóbr, b. poseł na Sejm krajowy i b. marszałek powiatu zaleszczyckiego, w Torskiem, lat 69

13 **Rudolf Ottman**, kustosz biblioteki jagiellońskiej, w Krakowie. Zmarły pracował także na polu literackiem.

13. **Erazm Wyczółkowski**, starosta w Horodence, lat 55.

16. **Fryderyk Wilhelm Leopold Bertoni**, emer. radca sądu krajowego, w Samborze, lat 76.

16. **Leon Roszkiewicz**, emer. radca sądu krajowego, w Turce, lat 63.

21. **Stanisław hr. Załuski**, uczestnik powstania 1863, ranny w bitwie pod Krzykawką. Zm. w Sanatoryum Casanowa we Florencyi.

24. **Ludwik Illinicz-Zajdel**, artysta malarz i illustrator wydawnictw książkowych dla młodzieży, zm. w Warszawie lat 46.

24. **Helena z Sichrawów Gucwowa**, żona adwokata krajowego, w Pilznie, lat 33.

26. **Ks. Józef Bagiński**, prałat dziekan i proboszcz w Iłży, w Sandomierzu, lat 69.

26. **Franciszek Sozański**, emer. sekretarz starostwa i uczestnik powstania z r. 1863, w Nowym Sączu.

26. **Dr. Maurycy Ochsenhorn**, lekarz, w Stanisławowie, lat 62.

28. **Aleksander Celewicz**, urzędnik Wydziału krajowego, we Lwowie, lat 50.

29. **Edmund Karol Lubicz-Łoziński**, właściciel dóbr ziemskich, uczestnik powstania z r. 1863—4, we Lwowie, lat 67.

29. **Ks. dr. Jan Łukowski**, członek kongregacyi Filipinów, wypędzonej w czasie kulturkampfu z Gostynia, w Tarnowie, lat 58. Gdy ś. p. arcybiskupa, a późniejszego kardynała Ledóchowskiego rząd pruski zamknął w więzieniu w Ostrowie, kurya rzymska powierzyła potajemnie administracyę archidyecezyi gnieźnieńsko-poznańskiej ś. p. ks. Łukowskiemu, naówczas rektorowi seminaryum duchownego w Gnieźnie, który ją sprawował aż do objęcia rządów przez arcyb. Stablewskiego. Później przeniósł się do kongregacyi Filipinów w Tarnowie

Styczeń.

1. **Antoni Leonard Serafiński**, były burmistrz Bochni i zastępca marszałka powiatowego, w Bochni, lat 54.

2. **Józef Berini**, ostatni z bohaterskiego pułku czwartego z powstania listopadowego, w Gilowcach koło Żywca, lat 97.

2. **Edward Ignacy Trzemeski**, właściciel znanego zakładu artystyczno-fotograficznego, we Lwowie, lat 62.

2. **Eugeniusz Konstanty Strzemieńczyk Rudnicki**, notaryusz, asesor i radny miasta, w Husiatynie, lat 63.

2. **Stanisław Nikorowicz**, b. właściciel dóbr ziemskich, młodszy syn ś. p. Antyma Nikorowicza, swego czasu bardzo zamożnego i wielce szanownego obywatela m. Lwowa i właściciela dóbr pod Lwowem i na Wołyniu, żołnierz z r. 1863, w Kałuszu.

3. **Dr. Józef Wszebor**, znany w szerokich kołach lekarz i działacz na polu filantropijnem, w Warszawie.

5. **Eugeniusz Abrahamowicz**, radca sądowy i poseł do Rady państwa z własności większej, w Stryju.

9. **Henryk Wernic**, literat, autor wielu prac pedagogicznych, w Warszawie, lat 76. Urodził się w Warszawie w r. 1829 i tu też kształcił się, a następnie objął posadę nauczyciela języka polskiego i geografii w szkole realnej. W r. 1861 wyjechał za granicę, przebywał w Niemczech i Anglii, nie ustając w pracy nad dalszem kształceniem i przyswajaniem sobie najnowszych metod pedagogicznych. Owocem tej pracy był wydany w r. 1868 „Przewodnik wychowania“, za którym poszły liczne rozprawy i studya, jak: „Wychowanie dziecka do lat sześciu“, „Nauka o rzeczach“, „Pierwszy rok nauki“, „Historya powszechna“. Szereg artykułów, rozbiorów, krytyk i t. p., skreślonych przez zmarłego, jest długi, jak niemniej poważnym jest dorobek literacki, jaki pozostawił na łamach pism dla dzieci jak „Wieczorów rodzinnych“, „Przyjaciela dzieci“ itd.

10. **Mieczysław Lang**, zastępca dyrektora kolei państwowych, w Pilznie czeskiem, lat 54.

11. **Ryszard Władysław Pobóg Stefanicki**, emer. inżynier powiatowy, oficer wojsk powstańczych z r. 1863, w Stanisławowie, lat 63.

11. **Gustaw Sulima Strawiński**, właściciel dóbr ziemskich, członek Rady powiatowej husiatyńskiej, były dowódca oddziału Wołkowyskiego w powstaniu 1863 r., urodzony w Sporowie na Litwie 3 października 1837 r., w Szydłowcach w pow. husiatyńskim.

11. **Stanisław Gratichowski**, weteran z r. 1831 i 1863, w Brooklynie, lat 94.

14. **Maksymilian Jackowski**, patron Związku Kółek rolniczych, w Poznaniu. Zmarły należał do najczynniejszych działaczy na polu samopomocy społecznej w zaborze pruskim i zwłaszcza w sprawie kooperacyi oddał społeczeństwu polskiemu w tej dzielnicy niepospolite usługi. był

mianowicie głównym inicyatorem i organizatorem mnóstwa stowarzyszeń ekonomicznych, a jako długoletni patron Związku Kółek rolniczych, był powagą w tej dziedzinie. W publicystyce też zostawił znaczne ślady swej pracy, był autorem wielu dziełek, między innemi napisał: „Sejmik gospodarczy w Toruniu“ (1867), „Wskazówki dla kupujących i sprzedających posiadłości ziemskie“ (1869), „Rzut oka na nasze sprawy i potrzeby“ (1870), „Ułomności nasze, oraz środki zaradcze“ (1871) i inne. Dożył wieku sędziwego i dobrze się zasłużył swej ojczyźnie. Przeżył lat 88. W powstaniu r. 1863 brał czynny udział jako komisarz Rządu Narodowego na powiat średzki.

17. **Hipolit Marczewski**, utalentowany rzeźbiarz, zm. w Warszawie. Ur. się w r. 1858, kształcił się pod kierunkiem Ceglera, poczem jako stypendysta warszawskiego Tow. sztuk pięknych wyjechał do Włoch, gdzie spędził $4^1/_2$ roku. W r. 1884 przeniósł się do Warszawy. Z prac jego wyróżniły się figury Kordeckiego i Moniuszki, oraz grupy z kamienia na bibliotece uniwersyteckiej w Warszawie.

18. **Róża Marya Lazarusowa**, żona byłego dyrektora Banku hipotecznego, we Lwowie, lat 66.

19. **Wacław Pawliszak**, malarz, przedewszystkiem batalistyczny, w Warszawie. Urodzony w r. 1862 kształcił się najpierw w Warszawie, następnie w Krakowie, poczem bawił na dalszych studyach artystycznych w Monachium i Paryżu. Podróżował następnie wiele po wschodzie — to też lubował się w dziełach na tle rycerskości wschodniej.

21. **Zuzanna z Sąsiedzkich Piasecka**, żona lekarza i właściciela dóbr ziemskich, we Lwowie, lat 48.

21. **Ks. Józef Weiss**, proboszcz miejscowy, w Dublanach, dyecezyi przemyskiej w 78 roku życia, a 55 kapłaństwa.

22. **Meliton Menczyński**, b. kapitan wojsk polskich z r. 1863, we Lwowie, lat 71.

22. **Ks. Filemon Audykowski**, gr. kat. proboszcz, w Cucyłowcach, lat 48.

22. **Józef Lipczyński**, inżynier kolei państwowych, we Lwowie, lat 67.

22. **Jan Konopka**, właściciel dóbr Szkło, weteran z r. 1863, w Szkle, lat 63.

23. **Orest Cicimirski**, radca sądu krajowego, we Lwowie, lat 57.

24. **Stanisław Grünfeld**, kupiec, we Lwowie, lat 42.

24. **Bolesław Łopaciński**, pisujący pod pseudonimem „le duc Job“, w Paryżu.

24. **Ks. Juliusz Maramorosz**, wikary kat.-orm.; katecheta szkoły św. Maryi Magdaleny, we Lwowie, lat 56.

24. **Dr. Adolf Adam Stagieński**, weteran z r. 1863, lekarz major francuskiej armii lądowej, w Saint Etienne, lat 62.

24. **Władysław Lisowski** w Sheffield w Anglii. Ś. p. L. brał udział w kampanii węgierskiej w r. 1848 i 1849 w białych ułanach w legionie polskim pod wodzą generała Wysockiego.

25. **Dr. Jan Dołżycki**, adwokat, w Stanisławowie, lat 42.

27. **Maciej Szarek**, znany włościanin-poeta, w Brzegach koło Wieliczki, lat 81.

28. **Dr. Ludwik Renger**, radca cesarski, członek frankfurckiego parlamentu, w Cieszynie, lat 92.

29. **Władysław Roman**, artysta lwowskiej sceny miejskiej, we Lwowie, lat 35. Urodzony w Lublinie w r. 1869, wstąpił w r. 1886 do szkoły dramatycznej Anastazego Trapszy w Warszawie. Po dwuletniem przygotowaniu się do artystycznego zawodu rusza na cygańską wędrówkę i przechodzi okres najcięższej nędzy. Dopiero w r. 1894 zaangażował Romana dyr. Pawlikowski wraz z operetką łódzką, a poznawszy w ś. p. Romanie talent pierwszej wody, wziął go do dramatu, gdzie też niebawem zajaśniał w całej pełni i stał się ulubieńcem publiczności.

29. **Tekla I. voto Stankiewiczowa II. voto Wierzbicka**, wdowa po kupcu, we Lwowie, lat 57.

31. **Józef Bittner**, obywatel m. Lwowa, we Lwowie lat 89.

Luty.

7. **Zofia z Gersonów Rudnicka**, siostra artysty-malarza ś. p. Wojciecha Gersona, w Warszawie, lat 67.

7. **Tadeusz Madeyski**, właściciel dóbr długoletni członek rohatyńskiej Rady powiatowej, w Zakopanem, lat 65. Był bratem b. wiceprezydenta m. Lwowa, ś. p. Marcelego Madejskiego, właściciela dóbr Porhacz.

7. **Paulina z Gadzińskich Lorentowiczowa**, wdowa po właścicielu dóbr i artyście-malarzu, w Żabnie lat 75

7. **Pantaleon Szyndler**, artysta-malarz, w Warszawie, lat 59.

7. **Seweryn Lutostański**, b. członek Izby sądowej warsz., wybitny prawnik, w Warszawie.

7. **Herman Bielicki**, były kanonik, w Poznaniu lat 72.

7. **August hr. Komorowski**, znakomity agronom, w dobrach Podbirz w gub. kowieńskiej.

8. **Maciej Gargas**, inżynier, starszy komisarz kolei państwowych, we Lwowie, lat 68. Był ojcem znanego pisarza i prawnika.

8. **Paulina Hanikowa**, żona radcy sądu krajowego, we Lwowie, lat 46.

9. **Ludwik Szawłowski**, właściciel Przewłoki, długoletni członek Rady powiatowej, w Buczaczu, lat 80.

9 **Dr. Alfons Roderyk Als**, adwokat krajowy, w Rzeszowie, lat 66.

10. **Kamila Łopacka**, żona emer. radcy sądu krajowego, we Lwowie. lat 64.

10. **Dr. Jan Dołżycki**, adwokat krajowy, w Stanisławowie, lat 44.

11. **Zofia Lekszycka**, ksieni klasztoru PP. Klarysek przy kościele św. Andrzeja w Krakowie, lat 80.

12. **Dr. Antoni Nazarkiewicz**, znany lekarz, w Felsztynie na Podolu, lat 80.

12. **Dr. Marcin Kozłecki**, adwokat krajowy, w Nowym Targu.

12. **Ks. Antoniewicz**, prezes prowincyonalnego komitetu wyborczego, żołnierz z r. 1863, w Bninie w Ks. Poznańskiem.

13. **Samuel Czekański**, żołnierz z r. 1863, leśniczy w dobrach hr. Rejowej, w Psarach.

16. **Dr. Leon Madejski**, żołnierz z r. 1863, adwokat, autor kilku wystawionych na scenie lwowskiej utworów dramatycznych, w Tyczynie, lat 67.

19. **Piotr Habliński**, starszy radca skarbu, naczelnik krakowskiej administracyi podatkowej, w Krakowie, lat 58.

19. **Ks. Dominik Stanisław Słotwiński**, opat-infułat kanoników reg. lateraneńskich u Bożego Ciała na Kazimierzu w Krakowie. w Moszczanach pod Radymnem.

21. **Dr. Leon Horowitz**, adwokat, prezydent krakowskiej rady wyznaniowej izraelickiej, w Krakowie.

21. **Franciszek Wasung**, żołnierz z r. 1863, w Stryju. Zmarły jest ojcem znanego sędziego śledczego we Lwowie; lat 68.

25. **Józef Giertowski**, profesor gimnazyalny, w Sanoku, lat 31.

25. **Stanisław Tempie**, radca wyższego sądu krajowego, w Stryju, lat 55.

25. **Franciszek Leliwa Pilecki**, notaryusz, w Głogowie.

27. **Henryk Gottlieb**, doktor praw, adwokat krajowy, we Lwowie, lat 66.

27. **Ks. Andrzej Gruszka**, wicedziekan starosądecki i proboszcz w Muszynie, b. profesor katechetyki w tarnowskiem seminaryum duchownem, zm. w Muszynie lat 68.

28. **Władysław Rychlicki**, inżynier Rady pow. w Rohatynie, we Lwowie, lat 63.

Marzec.

1 **Józef Łakociński**, w Krakowie, lat 67., b. zarządca drukarni „Czasu“, która pod jego kierownictwem zajęła jedno z pierwszych miejsc wśród polskich drukarń. W r. 1863 brał udział w powstaniu, po którem dostał się do więzienia.

1. **Wojciech Skwarecki**, uczestnik powstania styczniowego, w Krzywczycach, lat 70.

2. **Tekla Ponikowska**, zm. we Lwowie, lat 92.

3. **Josel Bauminger**, znany finansista krakowski, w Mentonie.

3. **Gustaw Lorenz**, znany przemysłowiec, w Łodzi.

3. **Edward Brylski**, oficer wojsk polskich z r. 1863. inżynier Rady powiatowej, w Złoczowie.

4. **Szczęsny Majewski**, radca sądu krajowego, we Lwowie, lat 44.

8. **Kazimierz Bielawski** jeden z pierwszych kolonistów polskich w Ameryce, zm. w San Francisco, lat 90.

11. **Maksymilian Chełmoński**, weteran z 1863 r., w Twierdzy pod Frysztakiem, lat 61.

11. **Edmund Bielski**, dyrektor szkoły rolniczej, w Suchodole w pow. krośnieńskim.

12. **Tadeusz Barącz**, znany artysta-rzeźbiarz, zm. we Lwowie. Urodzony w r. 1849, pochodził ze znanej rodziny ormiańskiej, od XVII. w. we Lwowie osiadłej. Już od najmłodszych lat rwał się ś. p. Barącz do sztuki. Na życzenie rodziny w r. 1860 wstąpił do szkoły kadeckiej, w Hainburgu, ale po ukończeniu jej w r. 1864 powrócił do Lwowa

TADEUSZ BARĄCZ

i ukończył szkołę realną. Po maturze udał się do akademii sztuk pięknych w Krakowie, a następnie do Monachium, gdzie się kształcił w sztuce rzeźbiarskiej.

W Monachium zwrócił na siebie uwagę kilku pracami, w których wykazał niepośledni talent, a w drugim roku swego tam pobytu otrzymał złoty medal za konkursową kompozycyę „Wojna". Tam zrobił popiersie Libelta i „Anioła upadłego". Powraca do Lwowa i tu powstaje cały szereg prac, między innymi sześć figur z kamienia na gmachu gimnazyum Franciszka Józefa, popiersia profesorów Byka i Biesiadzkiego i kilka medalionów z marmuru. Dwa lata pobytu we Florencyi przynoszą wspaniałą grupę w marmurze „Venus i Amor", popiersia Tarasa Szewczenki, Teofila Lenartowicza, pomnik grobowy Rudzkiego na florenckim cmentarzu przy kościółku San-Miniato i inne. Po powrocie do Lwowa tworzy ś. p. Barącz szereg prac — popiersi i medalionów, pomników, rzeźb alegorycznych, które stawiają go w rzędzie naszych najznakomitszych artystów — między innemi pomnik hr. Dembińskiego w Goryniczach, medaliony rodziców artysty, Franciszka Tepy, Henryka Siemiradzkiego, popiersie ks. Leona Sapiehy, Ottona Hausnera z terakoty, pomniki grobowe doktorowej Krówczyńskiej, Henryka Schmitta, dalej pomnik Sobieskiego w Kałuszu, Chrzanowskiej w Trembowli itd. itd. Z bardziej znanych ogółowi prac — pomnik Sobieskiego na Wałach Hetmańskich, wspaniały pomnik Ordona na cmentarzu Łyczakowskim, popiersie Sobieskiego na Strzelnicy miejskiej, darowane przez artystę miastu. Z odznaczeń, jakie zmarły otrzymał, wymienić należy zaszczytną wzmiankę na międzynarodowej wystawie w Berlinie w r. 1879, dyplom honorowy za wspaniałe studyum głowy starca na wystawie berlińskiej, prócz tego otrzymał pierwszą nagrodę za projekt na pomnik Kościuszki w Chicago, gdzie bawił przed kilku laty, drugą nagrodę na konkursie krakowskim za projekt na pomnik Mickiewicza i in. Zmarły pozostawił trzech braci: znanego poetę Stanisława, docenta chirurgii w lwowskim uniwersytecie dr. Romana i górnika Erazma Barącza.

12. **Henryk Kieszkowski**, długoletni dyrektor-referent Tow. wzaj ubezpieczeń w Krakowie, jeden z założycieli tego Towarzystwa, w Krakowie.

19. **Kwiryn Rola Rogawski**, inżynier górniczy i b. właściciel dóbr, w Ołpinach pod Jasłem.

19. **Mieczysław baron Ostoja Lachowicki Czechowicz**, b. oficer wojsk austryackich, uczestnik wojny włoskiej w r. 1859, następnie uczestnik powstania w r. 1863, w Kańczudze.

20. **Z Boufałów Marya Wysłouchowa**, zaszczytnie znana literatka, we Lwowie. Zmarła, głęboko i po naukowemu wykształcona, pracowała wydatnie w dziennikarstwie, jako autorka subtelnych i pełnych polotu studyów literackich, jako zbieraczka dokumentów ludoznawczych i jako propagatorka każdego nowego kierunku, każdej pracy, przysparzającej dorobku kulturalnego naszemu narodowi.

Marya Wysłouchowa

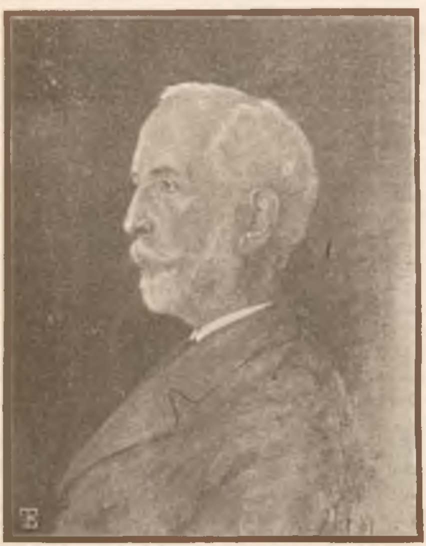
22. **Walery Eliasz Radzikowski**, pedagog, historyk, etnograf, artysta-malarz, w Krakowie. Urodzony w r. 1840 w Krakowie zżył się z tem miastem i całem swem życiem i działalnością swoją, którą niby z niewyczerpanego kłębka tradycyi narodowej z miasta tego wysnuwał. Walery Radzikowski odbył obszerne studya zawodowe za granicą, dokąd się udał po ukończeniu krakowskiej szkoły Sztuk pięknych. Był w akademii monachijskiej pod Adamem, następnie w Niemczech, Belgii, Holandyi i Paryżu. Wreszcie zwiedził Włochy północne i środkowe, a powróciwszy do Krakowa i osiadłszy tam na stałe, oddał się zawodowi pedagogicznemu jako nauczyciel rysunków w gimnazyum św. Anny i w nauczycielskiem seminaryum żeńskiem. Z obrazów jego najważniejsze są: „Długosz jako nauczyciel synów Kazimierza Jagiellończyka", „Sobieska z synami u grobowca hetmana Żółkiewskiego", „Żółkiewski pod Cecorą", „Matka Jagiellonów", „Jan III. Sobieski". Drugą kategoryę jego obrazów stanowią akwarele, rysunki i prace olejne, zaczerpnięte z dziejów porozbiorowych i z dzieł na-

szej poezyi romantycznej, jak „Klucznik Gerwazy“, „Bartosz Głowacki“ itd. Kategorya trzecia to krajobrazy, tudzież obrazy, osnute na tle Tatr, jak „Sabała“, „Gęślarz“. Czwartą wreszcie i najmniej znaną kategoryę prac Walerego Radzikowskiego stanowią liczne obrazy świętych po kościołach Galicyi zachodniej. Z prac jego historycznych i historyczno-malarskich wymienić należy: „Wizerunki królów polskich na podstawie materyałów archiwalnych skreślone“, „O koronach królów polskich“, „Ubiory w Polsce i u sąsiadów“, wydane przez krakowską Akademię Umiejętności. Wydał też „Przewodnik po Tatrach“, który doczekał się kilku wydań. Oprócz tego napisał szereg artykułów, korespondencyj i rozpraw do różnych czasopism.

Kwiecień.

2. **Adam Łuszczyk Łuszczewski**, obywatel i były radny miasta, żołnierz z roku 1863, sybirak, w Tarnowie, lat 59.

5. **Juliusz Hochberger**, dyrektor urzędu budowniczego w magistracie lwowskim, we Lwowie, lat 64.

Juliusz Hochberger

5. **Dr. Ignacy Szymonowicz**, em. prezydent sądu obwodowego w Suczawie, w Czerniowcach, lat 66.

8. **Marya z Buynowskich Mogilnicka**, wdowa po radcy sądu kraj. wyższego, we Lwowie, lat 72.

11. **Henryk Mańkowski**, doktor medycyny i weterynaryi, adjunkt akademii weterynaryi, świeżo mianowany profesorem hodowli w Dublanach, we Lwowie, w 34 roku życia.

11. **Michał Żułkiewicz**, dyrektor gimnazyum bocheńskiego, członek Rady szkolnej okręgowej, w Bochni.

12. **Michał z Grochowa Grocholewski**, uczestnik powstania r. 1863, w Kołomyi.

14. **Zbigniew Kniaziołucki**, skryptor biblioteki jagiellońskiej, kierownik fejletonu „Czasu“, w Krakowie.

14. **Bolesław Dłuski**, jeden z przywódców powst. 1863 r. na Litwie, zm. w Krakowie. Ś. p. Dłuski występował w powstaniu pod nazwiskiem Jabłonowskiego.

21. **Dr. Włodzimierz Skowroński**, lekarz, w Tarnowie.

27. **Ernest Leopold Stockmar**, b. aptekarz, kurator gminy ewangielickiej w Krakowie, lat 87.

28. **Tymoteusz Łuniewski**, znakomity agronom, w Warszawie. Urodzony na Podlasiu r. 1847, po ukończeniu studyów w Warszawie i Belgii nabył od hr. Ronikierów dobra Korytnicę w pow. węgrowskim, zaprowadził wzorową irygacyę na rozległych łąkach korytnickich i rozwinął miejscową fabrykę serów t. zw. ronikierowskich, których najwięcej do Wrocławia i Odessy wysyłał. Tutaj to przez 25 lat prowadził bardzo ścisłe i mozolne doświadczenia nad uprawą kartofli, a owocem tej pracy było dzieło, należące do najpoważniejszych w tym przedmiocie w piśmiennictwie rolniczem ogólno-europejskiem. Ponadto dla ludu napisał specyalnie popularną książeczkę o uprawie kartofli. Liczne swoje rozprawki, artykuły i korespondencye drukował w rozmaitych pismach fachowych. Wydał oddzielnie „Brzegi i dolina rzeki Siwca“, „Cmentarzyska starożytne“, „Starożytne żarna w Polsce“, „Znaczenie łubinu w rolnictwie u starożytnych Rzymian“, „Mierzwienie i uprawa ziemi u Rzymian“, „Drobna szlachta, przyczynek do poglądu na stan ekonomiczny i potrzeby małej własności ziemskiej w Królestwie polskiem“, „Socha litewsko-podlaska“, „Brona podlaska — przyczynek do historyi rolnictwa w Polsce“. Obok rozległych zajęć praktycznych, znajdował czas na wszystko, więc nawet na poszukiwania archeologiczne, na zbieranie materyałów do monografii pow. węgrowskiego, na obowiązki sędziego gminnego w Korytnicy i t. d. Towarzystwo przyjaciół nauk w Poznaniu mianowało go swoim członkiem. W Korytnicy prowadził stale stacyę obserwacyi meteorologicznych, którą przed kilku laty przeniósł do nabytych przez siebie w pobliżu Nowo Mińską Łazisk.

29. **J. Piliński**, konsul generalny fran-

cuzki w Indyach angielskich, w Paryżu, lat 54. Urodził się w Paryżu jako syn emigranta z r. 1830, był wychowankiem polskiej szkoły batignolskiej i stał się jej chlubą. Kampanię w r. 1870 odbył ze swymi dwoma braćmi w szeregach ochotników, a po pokoju frankfurckim wstąpił na służbę państwową do ministerstwa spraw zagranicznych. Po przejściu całego szeregu stopni konsularnych w Birmanii, na wyspie Jawie, w Sjamie i odbyciu wielu misyj Piliński objął konsulat francuzki w Indyach Wschodnich.

30. **Emilia z Kotkowskich Chołoniewska**, wdowa po oficerze wojsk polskich z r. 1831, zmarła w Krakowie, lat 85.

Maj.

5. **Anna Korczak Horodyska z Komarnickich**, właścicielka dóbr, w Krogulcu lat 83.

5. **Jan Rudowski**, właściciel dóbr ziemskich, pułkownik wojsk polskich z roku 1863, w Ostrowie.

6. **Teofil Władysław kniaź Gedroyć**, żołnierz z r. 1863, urodzony w r. 1844 na Litwie w Kojczyn - Gedroyciu, we Lwowie.

7. **Ks. Antoni Borkowski,** proboszcz miejscowy, w świecie naukowym znany z prac na polu muzyki i językoznawstwa, w Wyszogrodzie w Królestwie Polskiem. lat 56.

11. **Andrzej hr. Mniszek**, magnat, malarz z zamiłowania, w Paryżu. Zmarły, jako wielbiciel Rembrandta i Rubensa, studyom ich oddawał się z największym zapałem i znawstwem. Portrety swoje, przeważnie znajomych i przyjaciół, dla nich samych malowane, wystawiał wielokrotnie w Salonie paryskim i na wystawie lwowskiej. W pałacu swym przy ulicy Darru zgromadził istne muzeum z pierwszorzędną galeryą starych mistrzów szkoły holenderskiej i portretów z epoki stanisławowskiej, zabranych z Wiszniowca.

14. **Kazimierz Mokłowski,** architekt, we Lwowie, lat 35.

18. **Józef Słowikowski**, jeden z najzdolniejszych techników warszawskich, w Warszawie. Urodzony w Kaliszu w roku 1840 uczęszczał do byłej Szkoły Głównej i ukończył ją ze stopniem magistra nauk matematycznych, następnie udał się do Zurychu i w tamtejszej politechnice wykształcił się w zawodzie technicznym. Przez długi czas prowadził roboty inżynierskie w cesarstwie, znajdując tam szerokie pole pracy, szczególnie przy uspławnianiu rzeki Moskwy. Od r. 1880 pracował najpierw przy budowie prowizorycznego, a później stałego smoka na Wiśle. Zmarły wygłaszał częste odczyty w sekcyi technicznej, pomieszczał artykuły swoje w różnych pismach fachowych. Osobno ogłosił: „Zasady rachunku technicznego według Cremony“, „Badania dźwigarów mostowych“, „Kątówka, jako narzędzie pomocnicze przy rozwiązywaniu zadań geometrycznych“ itp.

22. **Jelita Gajewski**, radca sądu krajowego, w Tarnowie, lat 51.

23. **Ignacy Drexler**, kupiec, obywatel i długoletni radny miejski, we Lwowie. Wybrany w r. 1880 do Rady miejskiej, zasiadał w niej z przerwami do śmierci, pracując głównie w sekcyi finansowej i dobroczynnej.

23. **Dr. Władysław Roth**, ceniony lekarz. w Staszowie gub. radomskiej w 73 roku życia.

31. **Dr. Wiktor Wehr**, profesor chirurgii na uniw. lwowskim, we Lwowie, lat 52. Ur. w Częstochowie w r. 1852 po ukończeniu gimnazyum w Kaliszu wstąpił ś. p. Wehr w r. 1868 na wydział matematyczny Szkoły Głównej w Warszawie. Po roku jednak przeniósł się na wydział medyczny do Krakowa, gdzie po otrzymaniu stopnia doktorskiego w r. 1875 został asystentem prof. dra Bryka. W r. 1877 opuszcza Kraków. Przez rok jest lekarzem korwetowym przy marynarce, a następnie pracuje jako sekundaryusz przy szpitalu powszechnym we Lwowie. W r. 1879 wyjeżdża do Chełmna na klinikę prywatną dra Rydygiera, obecnego profesora lwowskiego uniwersytetu, a owocem jego pracy tam jest praca z zakresu chirurgii żołądkowej, która zwróciła na niego uwagę świata lekarskiego. W r. 1881 osiedla się na stałe we Lwowie. Gdy tam otwarto wydział medyczny, habilituje się jako docent, a w r. 1902 zostaje mianowany nadzwyczajnym profesorem chirurgii teoretycznej. Z biegiem czasu usuwa się coraz bardziej od praktyki prywatnej, poświęcając się prawie wyłącznie pracy naukowej, szczególnie z zakresu badań raka i wogóle nowotworów roślinnych. Bardzo wiele pracował też w „poliklinice powszechnej“. Był jednym z założycieli tej instytucyi i przez wiele lat aż do ostatniej prawie chwili niósł w jej murach pomoc cierpiącej ludzkości.

Czerwiec.

5. **Maryan Rapè**. em. sędzia powiatowy, w Spasie w 44 r. życia.

5. **Stanisław Barzykowski,** przemysłowiec naftowy, weteran z r. 1863, we Lwowie, lat 57.

8. **Dr. Dymitr Temple**, em. lekarz miejski i szpitalny, obywatel m. Stryja, w Stryju, lat 88.

10. **Marya z Grottgerów Sawiczewska**,

siostra Artura Grottgera, w Krakowie, lat 68.

14. **Dr. Jan Mikulicz-Radecki,** profesor, tajny radca, znany chirurg, zm. w Wrocławiu. Mikulicz urodził się d. 16 maja 1850 r. w Czerniowcach; od r. 1869 kształcił się w Wiedniu, gdzie w r. 1875 otrzymał tytuł doktora medycyny i dostał się do kliniki, prowadzonej przez Billroth'a. Wkrótce potem został jego asystentem, w r. 1880 wygłosił na uniw. wiedeńskim rozprawę habilitacyjną, został docentem prywatnym chirurgii i opuścił klinikę. Uchodził za najlepszego i najzdolniejszego ucznia Billroth'a, dlatego też w r. 1882 po śmierci profesora Bryka został powołany do Krakowa, gdzie przez lat 5 był dyrektorem kliniki chirurgicznej. W r. 1887 objął zarząd kliniki w Królewcu, a trzy lata później 1890 przeniósł się do Wrocławia, gdzie pracował usilnie do ostatnich dni przed śmiercią. Już od wczesnej młodości pracował naukowo; jako asystent Billroth'a ogłosił między innemi prace: „O kolanie koślawem“ i „O twardzieli nosa“. Główną zasługą Mikulicza było udoskonalenie antyseptycznego sposobu operowania. Jedną z najznakomitszych prac jego jest ogłoszona w „Mitteilungen des Vereines der Ärzte Niederösterreichs“ p. t. „Die antiseptische Wundbehandlung und Technik“. W czasopiśmie „Wiener Klinik“ ogłosił dłuższą rozprawę o jodoformie. Mikulicz ma ogromne zasługi w dziedzinie chirurgii. Jego specyalnością była chirurgia żołądka. W „Wiener Medizinische Wochenschrift“ ukazała się praca jego o sposobie oświetlania przewodu pokarmowego. Obok tego zajmował się ortopedyą, chirurgią kości i stawów. Inne prace Mikulicza zajmują się terapią wola i chirurgicznem leczeniem t. zw. choroby Basedowa. W r. 1892 wydał wraz z Michelsonem atlas chorób ust i krtani, następnie w języku angielskim, wespół z chirurgiem Kuemmlem, dzieło o chorobach ust. W dziele pamiątkowem prof. Billroth'a Mikulicz ogłosił rozprawę o dotychczas nieznanej chorobie gruczołów łzowych, która od tego czasu nazywa się „chorobą Mikulicza“. Wiele specyalnych pism chirurgicznych Mikulicz zasilał stale. Dwa miesiące przed śmiercią w kwietniu r. b. drukował w „Deutsche Medizin“ niezmiernie interesującą rozprawę: „O znaczeniu promieni Röntgena w chirurgii“. Przed dziesięciu laty założył wraz z profesorem chorób wewnętrznych w Strassburgu dr. Naunyn'em pismo p. t.: „Mitteilungen aus den Grenzgebieten der Medizin und Chirurgie“. W kraju miał Mikulicz trzech uczniów, dwóch z okresu krakowskiego, mianowicie ś. p. prof. Trzebickiego i dra Schramma, mieszkającego we Lwowie, z okresu wrocławskiego krakowskiego profesora chirurgii dra Kadera.

18. **Teodor Kalkstein,** dyrektor Banku ziemskiego w Poznaniu, w Gerberdorfie na Śląsku, lat 54.

19. **Ks. Jan Dawidowicz,** kanonik i proboszcz gr. kat., jubilat, w Błażowie koło Sambora, lat 78.

26. **Napoleon Milicer,** chemik, szeroko znany i ceniony, poważany dyrektor pracowni chemicznej Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, zm. w Warszawie. Urodzony w r. 1842 w Warszawie, kształcił się w warszawskiem gimnazyum realnem, chemię studyował w Heidelbergu i b. Szkole Głównej warszawskiej, gdzie następnie został asystentem katedry chemii. Był przez lat wiele dyrektorem pracowni chemicznej Muzeum Rolnictwa i Przemysłu w Warszawie; znany był jako wyborny prelegent-popularyzator.

Lipiec.

4. **Władysław Panenko,** inżynier, weteran z r. 1863, we Lwowie lat 60.

9. **August Jastrzębiec Puzdrowski,** żołnierz z r. 1863, sybirak, rewident kolei państwowych, we Lwowie.

10. **Seweryn Nowakowski,** emer. inżynier Wydziału kraj. we Lwowie, lat 54.

14. **Wincenty Ziembowski,** cyzeler, artysta-rzeźbiarz, w Krakowie lat 42.

15. **Dr Edward Tangl,** profesor i kierownik botanicznego instytutu na uniw. w Czerniowcach, zm. tamże.

16. **Anna z br. Kaprich Theodorowiczowa,** właścicielka dóbr Korpów, żona Antoniego Theodorowicza, marszałka pow. horodeńskiego, posła na Sejm krajowy i właściciela dóbr Żuków, w Zakopanem w 29 roku życia.

17. **Elżbieta Skalska,** b. artystka opery lwowskiej, we Lwowie lat 46.

19. **Marya z domu Ledoux Wasilewska,** matka naczelnego redaktora „Słowa Polskiego“, zm. w Suchedniowie w gub. kieleckiej przeżywszy lat 75.

20. **Ks. Józef Pawlikow,** kanonik gr. kat. kapituły, proboszcz cerkwi Wołoskiej, b. poseł do Rady państwa, we Lwowie, lat 84.

20. **Anna z Zafijkowskich Dolnicka,** wdowa po radcy skarbu, we Lwowie, lat 48.

21. **Franciszek Cukier,** dyrektor Związku kredytowego i wyższy urzędnik filii Zakładu kredytowego we Lwowie, w Gastein, lat 40.

22. **Józef Bylina Stawski,** uczestnik powstania z r. 1863, w Stanisławowie, lat 87.

23. **Aleksandra z Birkiewiczów Naganow-**

ska, wdowa po radcy wyższego sądu krajowego, we Lwowie, lat 65.

24. **J. E. Jakób Simonowicz**, rzeczywisty tajny radca, b. prezydent wyższego sądu krajowego we Lwowie, właściciel wielkiego krzyża orderu Franciszka Józefa, w Czerniowcach lat 78.

24. **Ludwik Czystopian Dobrzański**, starszy oficyał sądowy, żołnierz z r. 1863, w Stanisławowie, lat 50.

26. **Hr. Adam Skrzyński**, poseł na Sejm galicyjski, w Marienbadzie.

27. **Aniela z br. Lewartowskich Maxowa**, żona prezesa lwowskiej Izby adwokatów i właścicielka dóbr ziemskich, w Reichenhall w Bawaryi, lat 60.

ROZDZIAŁ XXIII. CHRONOLOGIA POWSZECHNA.

Sierpień.

3. Usunięcie z gmachu francuzkiej ambasady przy Watykanie w Rzymie godeł francuzkich.

3. Angielska wyprawa tybetańska dotarła szczęśliwie i w dobrym stanie do Lhassy.

5. Rozporządzenie ministerstwa oświaty w Wiedniu, według którego uczniowie szkół realnych, pragnący po złożeniu egzaminu dojrzałości poświęcić się studyom uniwersyteckim, mają przed specyalną komisyą złożyć egzamin z łaciny, greki i propedeutyki filozoficznej (dotąd pytano także i z religii, języka wykładowego i historyi starożytnej). Po złożeniu tego egzaminu będzie na świadectwie umieszczony dodatek, że abituryent ma prawo zapisać się na uniwersytet jako słuchacz zwyczajny.

7. Minister wojny w Wiedniu wydał do wszystkich komend korpuśnych rozporządzenie, nakazujące zamówienia w sprawie dostaw robić w pierwszej linii u przemysłowców i producentów, względnie u firm w miejscu garnizonowem; w razie niemożności u firm i przemysłowców w okręgu wojskowego terytoryum, wreszcie w obrębie kraju, do którego należy miejscowość garnizonowa. Gdyby nawet to było niemożebnem, należy wnieść przedstawienie do ministra wojny z dokładnem przedstawieniem rzeczy.

9. Z Serbii zakazano z powodu nieurodzaju wywozu kukurudzy i mąki kukurudzianej oraz owsa.

11. Rząd austryacki wydaje rozporządzenie, zakazujące wywozu artykułów pastewnych.

11. Węgierski rząd ogłasza zakaz wywozu paszy.

11. Dalaj-Lama uciekł z Lhassy, gdzie pułkownika angielskiego przyjął z formalnościami chiński amban.

11. Odroczenie sesyi sejmu węgierskiego do 10. października.

12. Urodziny rosyjskiego następcy tronu w Petersburgu.

12. Amerykańska eskadra, złożona z trzech okrętów, przybyła do Smyrny, aby Portę zmusić do ustępstw, jakich chciały Stany Zjednoczone.

13. W Petersburgu ogłoszono manifest carski z doniesieniem o urodzinach W. ks. Aleksego, syna cara.

13. Następca tronu rosyjskiego mianowany szefem gwardyi finlandzkiej.

14. José Pardo wybrany prezydentem rzeczypospolitej Peru.

16. Zjazd cesarza austryackiego i króla angielskiego w Marienbadzie w Czechach.

16. Następca tronu rosyjskiego Aleksy mianowany hetmanem wszystkich pułków kozackich.

16. Generał Głasów, kierownik rosyjskiego ministerstwa oświaty, mianowany ministrem.

17. Specyalny ukaz cara, znoszący chłostę dla wszystkich przestępców w granicach państwa rosyjskiego.

19. Linie okrętowe „Ameryka“ i „Neyland“ w Londynie zniżają ceny jazdy.

20. Z Hamburga wyjeżdża do niemieckiej południowo-zachodniej Afryki 1000 żołnierzy i 200 koni.

24. Manifest amnestyjny cara, wydany z okazyi urodzin syna, zawierający szereg rozporządzeń, korzystnych dla poddanych państwa rosyjskiego.

24. Chrzciny carewicza Aleksego w Petersburgu.

24. W osobnym ukazie car zarządza w drodze ustawodawczej zniesienie finlandzkiego okręgu wojskowego i przydzielenie go do petersburskiego.

26. Cesarz uwzględnia i przychylnie załatwia na propozycyę ministra oświaty w Wiedniu długoletnie życzenia nauczycieli państwowych szkół przemysłowych aby im czas służby przed definitywnem ich zamianowaniem wliczano do lat służby przy wymiarze pensyi.

26. Poseł dr. Kathrein mianowany marszałkiem Tyrolu.

27. Pożar zbiorników nafty w Hoboken koło Antwerpii.

29. Rozporządzenie ministerstwa wojny w Wiedniu w sprawie używania języka węgierskiego w służbie wewnętrznej przez komendantów oddziałów i władze

wojskowe w stosunkach z władzami i osobami cywilnemi postanawia: 1) Wszyscy komendanci władzy i instytucyi wojskowej i marynarki, gdziekolwiek się będą znajdowały, mają przyjmować urzędowe pisma, oraz podania poszczególnych osób w języku węgierskim. 2) Oddziały wojskowe, uzupełniające się z krajów korony węgierskiej, bez względu na to, gdzie są rozmieszczone, jakoteż znajdujące się tam komendy uzupełniające, prowadzić mają korespondencyę służbową z węgierskiemi władzami cywilnemi w języku węgierskim 3) Wszystkie inne, pod 1 i 2 niewymienione władze wojskowe, jeśli się znajdują w krajach korony węgierskiej, z wyjątkiem Slawonii i Chorwacyi, mają korespondować po węgiersku z wszystkiemi cywilnemi władzami węgierskiemi.

Wrzesień.

1. Ucieczka ks. Ludwiki Koburskiej z miejsca kąpielowego Elster, położonego nad granicą austryacką.

1. Strajk dorożkarzy w Rzymie.

1. Urzędowe ogłoszenie gubernii samarskiej jako zagrożonej cholerą.

3. Zaręczyny niemieckiego następcy tronu z młodszą siostrą W. księcia Meklemburg-Szweryn.

9. Tołstoj obchodzi 76 rocznicę urodzin w Petersburgu.

9. Ks. Światopełk Mirski, generałgubernator wileński, mianowany ministrem spraw wewnętrznych w miejsce Plehwego.

Ks. Światopełk-Mirski

16. Urodziny włoskiego następcy tronu w Racconigi. Nadano mu imię Humberta i przydomek księcia Piemontu.

16. Król włoski podpisał z okazyi urodzin syna szereg dekretów amnestyjnych i ofiarował na cele zaopatrzenia robotników na starość milion lirów.

17. Nowy traktat angielsko-tybetański.

17. Szwajcarya wypowiada Austro-Węgrom traktat handlowy.

21. Koronacya króla Piotra I. Karadziordżewicza w Belgradzie.

Król Piotr I. Karadziordżewicz

23. Anglicy opuszczają Lhassę.

25. Urzędowe otwarcie kolei okołobajkalskiej.

26. Audyencya ks. Hohenzollerna u cesarza japońskiego w Tokio.

27. Hr. Leopold, syn zmarłego hr. Ernesta, obejmuje rządy rejencyjne w księstwie Lippe Detmold, bo panujący tam ks. Aleksander jest obłąkany.

27. Szczegółowe rozporządzenie ministerstwa oświaty w Wiedniu co do reformy nauki języków klasycznych w szkołach średnich, z poleceniem, by główny nacisk kłaść na lekturę klasyków, a nie na gramatykę.

28. Socyalist. deputowany franc. Briand, referent projektu ustawy o rozdziale kościoła od państwa, oświadcza, że po przeprowadzeniu ustawy znaczna część budżetu wyznań będzie użytą na ulgi podatkowe dla uboższych rolników i mniejszych właścicieli dóbr.

30. Z portu w Hamburgu odpłynęło do kolonij południowo-afrykańskich 18 oficerów z 386 żołnierzami.

Październik.

1. Trzęsienie ziemi na wyspie Samos. 2000 ludzi bez dachu nad głową.

1. Rząd austryacki ogłosił rozporządzenie o wprowadzeniu w wykonanie tymczasowego traktatu handlowego z Włochami po dzień 31 grudnia 1905 ro-

ku. Traktat zawiera znaczne ulgi dla wprowadzanych z Włoch migdałów, orzechów i oliwy.

2. Odwołanie namiestnika Aleksiejewa z Mandżuryi.

ALEKSIEJEW

5. Proces kiszyniewski wznowiony.

5. Kongres w sprawie zwalczania nieobyczajnej literatury w Kolonii.

6. Na posiedzeniu berlińskiej rady miejskiej burmistrz Kirschner stanowczo protestuje przeciw rozporządzeniu rządu, który zakazał odstępować Polakom szkolnych sal gimnastycznych.

6. Klęska Portugalczyków w Afryce w t. zw. Angoli południowej. Murzyni zbuntowani rozbijają kolumnę, liczącą 1000 żołnierzy regularnego wojska.

7. Wiceadmirał Montecuculi mianowany komendantem marynarki austryackiej w miejsce komendanta Spauna, który się podał do dymisyi. Admirał Montecuculi i admirał portu w Poli Minutill otrzymali godność tajnych radców

11. Amnestya dla starowierców rosyjskich, którzy wyemigrowali w latach czterdziestych ubiegłego stulecia do Prus.

11. Generał-major Rydzewski mianowany towarzyszem rosyjskiego ministra spraw wewnętrznych, szefem policyi i komendantem żandarmeryi kontr-admirał Jessen mianowany komendantem I. eskadry floty oceanu Spokojnego.

12. W Rosyi wszyscy zesłani w drodze administracyjnej w oddalone gubernie członkowie ziemstw, obwinieni o liberalne przekonania, otrzymali pozwolenie na powrót do miejsc stałego pobytu.

12. Eskadra bałtycka odjechała z Rewla do Libawy.

15. Tron saski objął po królu Jerzym królewicz Fryderyk August, ur. 25. maja 1865 r.

18. Cesarz zarządził utworzenie węgierskiej gwardyi przybocznej w Budapeszcie i zamianował jej kapitanem gen. Fejervaryego, byłego ministra.

24. Dr. Karol Lueger, burmistrz miasta Wiednia, obchodził sześćdziesiątą rocznicę urodzin.

24. Sąd w Homlu w sprawie zeszłorocznych rozruchów przeciwżydowskich.

24. Okręg doński ogłoszono jako zagrożony przez cholerę.

24. Trybunał państwowy w Wiedniu odrzucił zażalenie Czechów przeciwko rozporządzeniu ministerstwa oświaty w sprawie zakładania czeskich szkół publicznych w Wiedniu.

24. Katastrofa floty bałtyckiej pod Hull i zatarg anglo-rosyjski.

28. Dyrektor pocztowej kasy oszczędności Jan Manfred Kossel, szef sekcyi w ministerstwie handlu w Wiedniu, mianowany ministrem skarbu w miejsce ministra dra Boehm Bawerka, który się podał do dymisyi; hr. Ferdynand Bouquoy mianowany ministrem rolnictwa w miejsce ministra barona Giovanellego, który się podał do dymisyi, a członek izby panów, profesor uniwersytetu czeskiego dr. Antoni Randa, znakomity prawnik czeski, mianowany ministrem bez teki.

Listopad.

1. W Waszyngtonie podpisano traktat o sądach rozjemczych między Francyą a Stanami Zjednoczonymi.

1. Niemiecki sekretarz stanu Posadowsky przybył do Wiednia celem rozpoczęcia rokowań w sprawie traktatu handlowego.

2. Ze względu na zmienione okoliczności papież Pius X. upoważnił biskupów, aby w poszczególnych wypadkach pozwalali katolikom włoskim na branie udziału w wyborach do parlamentu, nie wolno im jednakże występować jako odrębna partya.

3. Poseł Stanów Zjednoczonych w Petersburgu zawiadamia departament stanu w Waszyngtonie, że obywatelom amerykańskim religii żydowskiej pozwolono na przyjazd do Rosyi.

3. Papież pozwolił, aby ceremonia chrztu następcy tronu włoskiego odbyła się z wielkimi honorami kościelnymi, które to honory kościelne mają zaświadczyć, że papież sprzyja i błogosławi dynastyi sabaudzkiej.

4. W Paryżu poseł Syveton uderza w twarz ministra wojny André'go.

8. Roosevelt wybrany 8,000.000 głosów na prezydenta Stanów Zjednoczonych.

9. Izba deputowanych w Paryżu uchwaliła 415 głosami przeciw 141 pozbawić tymczasowo Syvetona przywilejów, przysługujących deputowanym, i zezwoliła prokuratorowi jeneralnemu na wytoczenie mu procesu.
11. Loubet podpisał projekt rządowy rozdziału kościoła z państwem we Francyi.
16. Podpisanie traktatu pomiędzy Anglią a Portugalią o powierzaniu sporów sądom rozjemczym.
16. Dymisya jen. Andrégo, francuskiego ministra wojny.
16. Deputowany Berteaux mianowany ministrem wojny Francyi.
17. Podpisanie traktatu pomiędzy Belgią a Szwajcaryą o załatwianiu sporów przez sądy rozjemcze.
19. Zjazd przedstawicieli ziemstw w Petersburgu.
22. Podpisanie traktatu rozjemczego amerykańsko-niemieckiego.
22. Z Hamburga odpłynął do Afryki południowej statek, wiozący 1000 żołnierzy.
22. W Adenie wybuchła cholera.
24. Minister Tittoni w Rzymie podpisał traktat włosko-szwajcarski o sądzie polubownym.
26. Podpisanie anglo-rosyjskiej konwencyi w sprawie sądu rozjemczego dla rozstrzygnięcia sporu, wynikłego z powodu zajścia pod Hull.
27. Hr. Geza Andrassy występuje ze stronnictwa liberalnego.
28. Otwarcie międzynarodowej wystawy maryańskiej w Rzymie.
29. W Brukseli proces króla belgijskiego z córkami o spadek po matce.
30. Otwarcie międzynarodowego kongresu maryańskiego w Rzymie.

Grudzień.

2. Prezydent Porfirio Diaz obejmuje po raz siódmy rządy rzeczypospolitej meksykańskiej.
2. Dymisya całego gabinetu serbskiego, ponieważ skupczyna odrzuciła żądanie wydania socyalisty Milicza, członka skupczyny, za prowadzenie agitacyi przeciwko armii.
4. Formalne podpisanie traktatu handlowego między Włochami a Niemcami.
4. Mobilizacya w Warszawie.
4. Zawarcie traktatu w sprawie sądów rozjemczych między Anglią a Stanami Zjednoczonymi.
4. Zamknięcie międzynarodowego kongresu maryańskiego w Rzymie.
4. Podpisanie traktatu rozjemczego między Austro-Węgrami a Szwajcaryą.
6. Stany Zjednoczone zajęły murzyńską republikę San Domingo, rzekomo celem uporządkowania jej finansów i uregulowania systemu państwowego.
6. Pokojowe orędzie prezydenta Roosevelta.
7. Senat francuzki przyjmuje po dłuższej dyskusyi traktat francuzko-angielski i francuzko-syamski.
8. Tajemniczy zgon Syvetona.
9. Rozpoczęcie się uroczystego obchodu 50-letniej rocznicy ogłoszenia dogmatu o Niepokalanem Poczęciu w Rzymie.
9. Podpisanie traktatu rozjemczego między Rosyą a Szwecyą z Norwegią.
10. Król serbski Piotr powierzył misyę utworzenia nowego gabinetu Pasiczowi i jenerałowi Gruiczowi.
10. Zamach na naczelnika policyi w Odessie.
11. W kościele św. Piotra w Rzymie ogłoszono świętymi Aleksandra Sauli'ego i Gerarda Mayellego.
13. Namiestnik Kaukazu, ks. Golicyn, ustępuje.
13. Moskiewska rada miejska uchwala na swem posiedzeniu szereg wniosków do rządu, domagających się reform w duchu konstytucyjnym.

POBIEDONOSCEW
przeciwnik reform w Rosyi

14. W Rzymie podpisano traktat o załatwianiu sporów przez sądy rozjemcze pomiędzy Włochami a Stanami Zjednoczonymi.
14. W procesie przeciw mordercom min. Plehwego w Petersburgu Sasanow skazany na dożywotnie, a Sikorski na dwudziestoletnie roboty przymusowe.
15. Podpisanie traktatu rozjemczego między Stanami Zjednoczonymi a Włochami.

20. Zatarg Marokka z Francyą z powodu nakazu usunięcia wszystkich obcych a specyalnie francuzkiej komisyi wojskowej ze służby rządowej marokańskiej.

20. Austryaccy i węgierscy pośrednicy wyjeżdżają do Berlina celem podjęcia ustnych rokowań z pośrednikami niemieckimi w sprawie traktatu handlowego.

22. W Paryżu odbyło się pod przewodnictwem barona Spanna byłego naczelnego komendanta marynarki austryackiej, pierwsze posiedzenie komisyi dla sprawy hulskiej.

25. Ukaz carski do senatu o projekcie uzupełnienia porządku państwowego.

28. W kościele św. Piotra w Rzymie odbyła się uroczystość kanonizacyi zakonnika OO. Augustyanów, Stefana Bellesiniego.

28. Zamknięcie uniw. moskiewskiego aż do początku następnego półrocza szkolnego.

28. Policmajster m. Suszy na Kaukazie, Sacharów, zginął ugodzony na ulicy siedmiu strzałami.

29. Król grecki zatwierdził nowy gabinet Delyannisa.

29. Rumuński gabinet podaje się do dymisyi.

29. Rząd Siamu odstąpił Francyi na podstawie nowego traktatu terytorya.

31. Dymisya dra Koerbera, prezydenta ministrów.

31. Baron Gautsch, prezydent najwyższej izby obrachunkowej w Wiedniu, mianowany prezydentem ministrów. Namiestnik Austryi Górnej hr. Byland-Reidt mianowany ministrem spraw wewnętrznych a baron Hauenschield-Bauer mianowany prezydentem najwyższej Izby obrachunkowej w Wiedniu.

31. Zatarg Stanów Zjednoczonych z Wenezuelą.

Styczeń.

2. Groźny ruch Arabów przeciw Turcyi.

3. W Petersburgu pierwsze posiedzenie komitetu ministrów w sprawie reform, zarządzonych przez cara.

3. Hr. Apponyi i Gabryel Urgon na czele swych stronników przystępują do stronnictwa niepodległości, pozostającego pod prezesurą Franciszka Koszuta.

4. Zakończenie zatargu Francyi z Marokiem. Sułtan cofa wszystkie zarządzenia, obrażające Francyę.

5. Rozwiązanie rumuńskiej Izby deputowanych.

10. Deputowany Doumer wybrany prezydentem francuzkiej Izby deputowanych. Dotychczasowy prezydent Brisson przepadł przy wyborze.

11. 3000 rezerwistów wywołało w Smoleńsku tak wielkie niepokoje, że cały garnizon Smoleńska musiał wystąpić przeciw nim, przyczem 200 rezerwistów zostało zabitych, a wiele setek rannych.

11. Wielki strajk górników w Essen.

11. Ogłoszenie sułtańskiego rozporządzenia, wzywającego resztę zbiegów do powrotu do adryanopolskiego wilajetu.

11. W Rosyi ustanowiono nowe ministeryum poczt i telegrafów.

13. Moskiewski gen.-gubernator w. ks. Sergiusz Aleksandrowicz, uwolniony z powodu złego stanu zdrowia ze swego stanowiska, zamianowany został naczelnym komendantem moskiewskiego okręgu wojskowego. Główny szef obszaru kaukazkiego, ks. Golicyn, uwolniony został ze swego stanowiska.

15. Nieudały zamach na byłego szefa policyi, jenerała Trepowa, w Moskwie.

16. W Petersburgu zgromadzenie robotników uchwala założenie Związku robotniczego na całą Rosyę z siedzibą w Petersburgu i filiami po miastach. Na czele związku mają stać adwokaci, których obowiązkiem będzie udzielać porad prawnych robotnikom związkowym oraz popierać wszelkie inne sprawy Związku.

16. Wielki strajk robotników w warsztatach putyłowskich w Petersburgu.

18. Francuzki gabinet Combesa podaje się do dymisyi.

18. Okólnik rosyjskiego ministra spraw wewnętrznych o reformach włościańskich.

18. Strajk robotników w fabrykach nici w Petersburgu.

19. Strzelanie z armat podczas obchodu Jordanu na pałac Zimowy w Petersburgu.

19. Petycya strajkujących robotników petersburskich do cara w sprawie reform.

20. Demonstracya w Rydze.

20. Ogólny strajk robotników w Petersburgu.

22. W Petersburgu krwawe walki uliczne między wielotysięcznym tłumem a wojskiem. Na czele robotników stoi ojciec Gapon.

22. Francuzki minister finansów Rouvier podejmuje się utworzenia nowego gabinetu.

23. Na Newskim Prospekcie w Petersburgu ponowne krwawe starcia tłumu z wojskiem.

23. Początek strajku w Moskwie.

23. Finlandzki senator Linder mianowany sekretarzem stanu dla Finlandyi.

23. Manifest O. Gapona do wojska, proklamujący „wojnę świętą“ i uwalniający żołnierzy od przysięgi i wierności dla cara.

24. Strajk robotników w Wilnie i Kownie.

24. Rzeź w fabrycznej osadzie Kołpinie, urządzona przez garnizon z Carskiego Sioła

24. Uwięzienie Maksyma Gorkiego, który w dniu 22. stycznia szedł z deputacyą robotników do pałacu zimowego w Petersburgu, by wręczyć petycyę carowi.

24. Były policmajster moskiewski generał Trepow mianowany gubernatorem Petersburga.

Trepow

25. Zamknięcie wszystkich wyższych zakładów naukowych w Petersburgu.

25. Strajk robotników w warsztatach kolejowych w Saratowie

25. Krwawe starcia robotników z wojskiem w Moskwie.

25. Powszechny strajk w Rydze, Rewlu i Libawie.

25. Deputacya wydawców i redaktorów u ministra spraw wewnętrznych ks. Swiatopełk-Mirskiego z żądaniem reform w duchu konstytucyjnym.

25. Podpisanie traktatu handlowego między Austro-Węgrami a Niemcami.

26. Przesilenie gabinetowe w Hiszpanii. Król powierzył Villawerdzie misyę utworzenia nowego gabinetu.

27. Przy wyborach sejmowych opozycya węgierska odnosi zupełne zwycięstwo. Stronnictwo liberalne traci większość.

Luty.

1. W parlamencie niemieckim kanclerz Bülow przedkłada 7 traktatów handlowych, między innymi traktat z Austro-Węgrami.

1. Strajk w Batum.

1. Hr. Tisza podaje się z całym gabinetem do dymisyi, którą też przyjęto.

2. Rosyjski minister sprawiedliwości Murawiew mianowany ambasadorem rosyjskim w Rzymie.

2. Rosyjskim ministrem sprawiedliwości mianowany Manuchin, szef I. departamentu w ministerstwie sprawiedliwości; ministrem spraw wewnętrznych po ks. Swiatopełk-Mirskim mianowany Bułygin, pomocnik moskiewskiego generał-gubernatora.

Ks. Grigoriewicz Bułygin

3. Cały gabinet serbski Pasicza podaje się do dymisyi, którą też król przyjął.

3. W Paryżu wielki mityng, skierowany przeciw zajściom w Rosyi. Brało w nim udział wiele tysięcy ludzi, między nimi wielu profesorów i studentów.

4. Zamknięcie uniwersytetu moskiewskiego aż do jesieni celem zapobieżenia demonstracyom studenckim.

4. W Paryżu zawiązało się towarzystwo pod nazwą „Przyjaciele narodu rosyjskiego“, które ma na celu informowanie opinii publicznej o zajściach w Rosyi i okazanie narodowi rosyjskiemu, jakie sympatye odczuwa naród francuzki dla jego walki o wolność. Na czele stoją Anatol France i senator Georges Clemenceau.

5. Senat uniwersytecki w Odessie zamyka uniwersytet aż do dalszego rozporządzenia.

5. Zamach na prokuratora finlandzkiego senatu Johnssona.

8. Sąd wojenny w Sebastopolu zasądza na śmierć 30 żołnierzy marynarki, którzy urządzili rewoltę, resztę na zesłanie do t. zw. karnych czyli dyscyplinarnych batalionów.

8. Gabinet serbski cofa swą dymisyę.

8. Na posiedzeniu Izby posłów w Wiedniu pierwsze czytanie budżetu po 3 latach niezałatwiania budżetu w drodze parlamentarnej.

10. Ponowny strajk robotników fabryki putyłowskiej w Petersburgu.
11. Strajk robotników w Petersburgu rozszerza się ponownie.

W. Ks. Włodzimierz

17. Otwarcie sesyi Sejmu węgierskiego.
17. Zamordowanie w. ks. Sergiusza w Moskwie.
17. Strajk kolejowy w Petersburgu.
18. Krwawe walki w Baku.
21. Strajk kolejowy w Moskwie.
21. Strajk powszechny w Suchumkale.
21. Sejm węgierski wybiera prezydentem kandydata partyi Koszuta, Justha.
21. W Petersburgu utworzono komisyę robotniczą pod przewodnictwem ministra skarbu Kokowcewa, mającą za zadanie rozpatrzeć ogólne położenie robotników w Rosyi.
21. Izba poselska w Wiedniu wybiera ponownie prezydentem hr. Vettera.
22 Parlament niemiecki uchwala traktaty handlowe, między nimi traktat z Austro-Węgrami.
24. Przebicie tunelu simplońskiego.
27. Bezrobocie kolejarzy we Włoszech.
28. Maksym Gorkij uwolniony z więzienia petersburskiego za kaucyą 10.000 rubli. Na miejsce pobytu wyznaczono mu Rygę.

Marzec.

2. Manifest cara, wzywający naród, żeby skupił się koło tronu dla pokonania wrogów wewnętrznych.
3. Zaprowadzenie stanu wojennego w gubernii Baku.
4. Ukaz carski do ministra spraw wewnętrznych o współudziale ludności w ustawodawstwie.
5. Reskrypt cara, zwalniający gubernatora Czertkowa z jego stanowiska.
5. Ponowny powszechny strajk w Petersburgu.
8. Zaburzenia między Ormianami a Mahometanami w Erywaniu.
11. Uwolnienie hr. Welserheimba ze stanowiska ministra obrony krajowej.
11. Generał broni Franciszek Schönaich, głównodowodzący Josefstadtu, mianowany ministrem obrony krajowej.
11. Wybuch bomby w hotelu „Bristol“ w Petersburgu.
13. Hr. Woronców-Daszkow mianowany namiestnikiem Kaukazu.
15. W południowo-zachodn. guberniach Rosyi wielkie rozruchy antiżydowskie.
16. W Petersburgu proces przed sądem wojennym przeciw pięciu oficerom i trzem żołnierzom, oskarżonym o danie strzałów kartaczowych na namiot carski podczas uroczystości Jordanu.
16. Odezwa O. Gapona do chłopów.
25. Włoski gabinet Tittoniego podaje się do dymisyi.
28. Utworzenie nowego gabinetu włoskiego pod przewodnictwem Fortisa.
29. Rozruchy na Krecie.
31. Admirał Aleksiejew mianowany generał-gubernatorem moskiewskim. jednakże bez komendy nad wojskiem.

Kwiecień.

2. Manifest cara znosi na prośbę stanów finlandzkich, wydaną w lipcu 1901 r., dla Finlandyi ustawę wojskową.
2. Rozruchy chłopskie w Inflantach.
4. Izba posłów w Wiedniu przyjmuje ustawę o rejonowaniu buraków.
4. Trzęsienie ziemi w Lahorze (Indye Wschodnie) wyrządza znaczne szkody.
6. Nowe defraudacye w administracyi „Czerwonego Krzyża“ w Moskwie.
6. Król włoski i cesarz niemiecki składają sobie wzajemnie wizyty na pokładach okrętów w Neapolu.
6. Spotkanie prezydenta Loubeta z królem angielskim Edwardem w Paryżu.
6. Włoska Izba deputowanych przyjmuje traktat handlowy z Niemcami.
7. Tężec karku w Katowicach
8. W Madrycie zawalił się będący w budowie gmach, przyczem 400 osób padło ofiarą.
12. Akademia Umiejętności w Petersburgu na zapytanie ministra oświadcza się za bezzwłocznem odwołaniem istniejących ograniczeń przy używaniu języka małoruskiego.
13. Ukaz carski do byłego ministra Goremykina, polecający mu złożenie komisyi celem zbadania środków do poprawy bytu włościan jako podstawy dobrobytu narodu. Komisya ma się zastanowić nad sposobem ułatwienia włościanom lepszego zużytkowania ziemi, rozszerzenia posiadłości a w razie potrzeby emigracyi w okolice mniej zaludnione.

14. Zamach na policmajstra m. Odessy Olszyńskiego.

15. Zamknięcie sesyi sejmu finlandzkiego.

15. Zamknięcie fabryk putyłowskich w Petersburgu.

15. Sejm węgierski przyjmuje wniosek posła Eötvösa o wyrażenie nieufności rządowi z powodu zajść z dnia 18. listopada 1904.

15. Sejm węgierski odroczony do 1. maja.

15. Encyklika papieska, zaczynająca się od słów „Acerbo nunis", do biskupów kościoła katolickiego podaje normy nauczania młodzieży katechizmu i wzywa biskupów, aby starali się, by księża normy te wprowadzili w życie.

16. Całe stronnictwo liberalne w Debreczynie z prezesem i komitetem kierującym postanawia przejść do stronnictwa niezawisłości.

17. Strajk kolejarzy we Włoszech.

17. Komitet ministrów w Petersburgu zarządził przedsięwzięcie wyborów wśród szlachty w 9 guberniach zachodnich

18. Sprawca zamachu na W. ks. Sergiusza, Kalajew, skazany przez sąd w Moskwie na śmierć.

18. Defraudacya w dostawach dla armii w Azyi. Defraudantem jest radca stanu Kasperow.

18. Krwawe zaburzenia między strajkującymi a wojskiem w Limoges we Francyi.

18. Francuzki senat przyjmuje ogromną większością głosów artykuł, na mocy którego przyznaje się utworzonym za czasów pierwszego cesarstwa tytularnym majoratom odszkodowanie w sumie 15 milionów franków w zamian za zrzeczenie się rocznej renty, płaconej tym majoratom.

19. Włoska Izba deputowanych przyjmuje na poufnem posiedzeniu przedłożenie kolejowe w sprawie upaństwowienia.

20. Izba posłów wyspy Krety uchwala jednomyślnie rezolucyę z żądaniem połączenia Krety z Grecyą i wzywa ks. Jerzego, aby tę uchwałę zakomunikował mocarstwom.

21. Zakończenie strajku kolejarzy we Włoszech

24. Trzęsienie ziemi w kilku okolicach W. Brytanii.

25. Strajk inżynierów, palaczy i marynarzy rosyjskich w Odessie.

25. Transwaal otrzymał nową konstytucyę, zaprowadzającą reprezentacyę ludową.

25. Na propozycyę regenta następcy tronu, aby sprawę utworzenia samoistnych konsulatów norweskich odroczono, rząd norweski odpowiada, że Norwegczycy jednomyślnie oświadczyli się za wprowadzeniem samoistnych konsulatów i że nie jest wskazanem dłużej sprawę odraczać.

26. Zaburzenia w Odessie.

28. Wiceadmirał hr. Rudolf Montecuculli, komendant marynarki wojennej austryacko-węgierskiej, mianowany pełnym admirałem.

28. Strajk 10.000 woźniców w Chicago.

28. Trzęsienie ziemi w Szwajcacyi i we Francyi.

28. Rozporządzenie austryackiego ministerstwa handlu co do nadawania koncesyj na samoistne prywatne przewody telegraficzne, urządzenia telegraficzne i sygnały elektryczne. Koncesye nadaje ministerstwo handlu z reguły na lat pięć Otrzymujący koncesyę mają płacić rocznie należytość, którą jednak przy przewodach takich jak np. telegraf pożarowy można znieść. Postanowienia te wchodzą w życie z d. 1. czerwca; nie dotyczą one już istniejących koncesyj.

29. Zjazd austryackiego ministra spraw zagranicznych hr. Gołuchowskiego z włoskim ministrem spraw zagranicznych Tittonim w Wenecyi.

29. Strajk robotników portowych w Sebastopolu.

30. Ukaz carski o przyznaniu wolności religijnej starowiercom i o zniesieniu ograniczeń religijnych dla katolików i innych wyznań.

30. Car ułaskawia oficerów, skazanych na więzienie z powodu strzału kartaczowego podczas uroczystości Jordanu i zamienia im karę twierdzy na areszt na odwachu 3—4-miesięczny z ograniczeniem niektórych praw służbowych.

Maj.

1. Kierownik rosyjskiego ministerstwa sprawiedliwości Manuchin mianowany ministrem sprawiedliwości.

1. Dymisya austryackiego ministra kolei dra Henryka Witteka. Kierownictwo tego ministerstwa powierzono szefowi sekcyi Ludwikowi Vrbie.

3. Generał-major hr. Szuwałow mianowany policmajstrem Moskwy w miejsce gen.-majora Wolkowa, który został gubernatorem Taurydy.

4. W Moskwie zebrali się delegaci 46 ziemstw celem odbycia kongresu stronnictwa konstytucyjnego, utworzonego wśród przedstawicieli ziemstw. Zebranie miało charakter ściśle prywatny.

5. Wiec miast austryackich w Wiedniu.

5. Nieudały zamach na policmajstra petersburskiego Hirschfelda.

8. W Madrycie liczne uroczystości z okazyi rocznicy urodzin Cervantesa.

8. W miastach: Wilno, Grodno, Melitopol i Smorgonia ogłoszono stan wzmocnionej ochrony.

9. Uroczyste obchody ku uczczeniu setnej rocznicy śmierci niemieckiego poety, Fryderyka Szyllera.

9. Trzęsienie ziemi w Bombaju. 100 osób zginęło, wiele domów zniszczonych.

13. Ogólne bezrobocie w Baku.

14. Otwarcie VI. kongresu słowiańskich dziennikarzy w Abazyi.

14. Otwarcie ufundowanej przez cesarza czeskiej „Galeryi sztuk pięknych" w Pradze.

17. W Petersburgu stracono zabójcę w. ks. Sergiusza Kalejewa.

24. Zamach na gubernatora m. Baku ks. Nadzidze. Bomba zabiła go na miejscu.

24. Cesarz Franciszek Józef sankcyonował ustawę o podwodach wojskowych.

24. Lekarze paryscy, ustanowieni do zbadania zdrowia ks. Ludwiki Koburskiej, złożyli sprawozdanie korzystne dla księżnej.

25. Rozruchy uliczne w Petersburgu.

25. Komitet ministrów w Petersburgu postanawia pozwolić na język wykładowy niemiecki w szkołach średnich prywatnych w guberniach nadbałtyckich.

26. Walki krwawe między Ormianami a Mahometanami w Nachiczewaniu na Kaukazie.

26. Gabinet serbski Pasicza podaje się ponownie do dymisyi.

27. Gabinet norweski podaje się do dymisyi, gdyż król Oskar odmówił sankcyi ustawie konsularnej, uchwalonej przez storting.

29. Poseł liberalny sejmu węgierskiego hr. Stefan Keglevich ginie w pojedynku z posłem partyi ludowej Henczem, który go na posiedzeniu sejmu obraził.

30. Król hiszpański Alfons w Paryżu.

30. Rozwiązanie skupczyny serbskiej.

30. Odroczenie parlamentu niemieckiego.

Czerwiec.

1. Zamach na króla hiszpańskiego Alfonsa w Paryżu.

1. Zamach na policmajstra m. Rygi, Jareckiego. Policmajster ciężko raniony.

2. Sejm węgierski przyjmuje znaczną większością głosów wniosek Koszuta o ustanowieniu samoistnej węgierskiej taryfy cłowej.

2 Sułtan marokański zawiadamia oficyalnie posła francuzkiego w Fezie, że odrzuca propozycye francuzkie.

2. Otwarcie kongresu eucharystycznego w Rzymie.

2. Trzęsienie ziemi w Czarnogórze i innych miejscowościach na Bałkanie. W Cetynii wiele domów zburzonych, wiele osób ranionych i zabitych.

2. Zaburzenia w Petersburgu. 15 osób zabitych, a kilkadziesiąt ranionych.

4. Trepow został mianowany towarzyszem ministra spraw wewnętrznych i szefem korpusu żandarmów. Równocześnie pozostaje on gen.-gubernatorem petersburskim.

4. Ukąz carski do senatu o prawach i obowiązkach towarzysza ministra spraw wewnętrznych, komendanta korpusu żandarmów i kierownika spraw policyjnych.

5. W Petersburgu krwawa demonstracya za ukończeniem wojny.

5. Rzezie i rabunki w Nachiczewaniu na Kaukazie. Liczba ofiar ogromna.

6. Francuzki minister spraw zagranicznych Delcasse podaje się do dymisyi. Kierownictwo ministerstwa spraw zagranicznych obejmuje Rouvier.

Delcasse

6. Nowe trzęsienie ziemi w kilku miejscowościach na Bałkanie.

6. W Berlinie odbył się ślub następcy tronu niemieckiego Fryderyka Wilhelma z księżniczką Cecylią meklembursko-szweryńską.

7. Storthing w Chrystyanii przyjmuje jednogłośnie bez dyskusyi następującą rezolucyę: Ponieważ wszyscy członkowie Rady koronnej złożyli urzędy — ponieważ król oświadczył, że nie jest w możności dania krajowi nowego rządu — ponieważ tem samem przestała istnieć konstytucyjna władza króla, upełnomocnia storthing członków ustępującej dziś Rady koronnej, aby nadal jako nadzwyczajny rząd królewski wykonywali przysługującą królowi władzę zgodnie z konstytucyą Norwegii i istniejącemi prawami, ze zmianami koniecznemi do tego, aby zjednoczenie ze Szwecyą pod królem ustało. Jako wynik tego, że król przestał istnieć jako król norweski, minister Mi-

chelsen przyjmuje imieniem rządu to zaszczytne, ale trudne zadanie, jakie mu przydzielił storthing.

7. Storthing uchwalił proklamacyę do narodu.

13. Zabójstwo greckiego ministra Delyannisa w Atenach.

14. Zmarły Alfons Rotszyld zapisał w testamencie 6 milionów franków na rzecz kolonizacyi izraelitów, przeznaczając tę sumę głównie na cele kupna ziemi, w celu skolonizowania jej w państwie rosyjskiem, o ile to będzie możliwe.

15. W Windsorze odbył się ślub ks. Gustawa Adolfa szwedzko - norweskiego z księżniczką Małgorzatą Connaught.

15. W. ks. Aleksy, wielki admirał floty rosyjskiej, podał się do dymisyi.

15. Konferencya inżynierów w Moskwie uchwala na pierwszy sygnał przyłączyć się do ogólnego strajku politycznego, ażeby życie ekonomiczne, a szczególnie przemysłowe w całym kraju doprowadzić do zupełnego zastoju.

18. Uwolnienie członków węgierskiego gabinetu hr. Tiszy z zajmowanych stanowisk.

18. Członkowie nowego gabinetu węgierskiego bar. Fejervarego składają przysięgę w ręce cesarza.

19. Car przyjmuje w Peterhofie deputacyę kongresu ziemstw z Moskwy, oraz delegatów m. Petersburga na audyencyi prywatnej.

19. Izba posłów w Wiedniu przyjmuje w drugiem i trzeciem czytaniu całe przedłożenie o kolejach lokalnych.

19. Adres sthortingu norweskiego do króla Oskara, parlamentu i narodu szwedzkiego.

Król Oskar

19. Rada municypalna komitatu peszteńskiego tworzy z 60 członków składający się komitet bezpieczeństwa publicznego, który ma za zadanie kontrolować czynności nowego rządu i baczyć, aby rząd z pominięciem Sejmu nie wydawał żadnych rozporządzeń, a w razie naruszenia tego, aby natychmiast zwołał posiedzenie Wydziału municypalnego celem zajęcia stanowiska wobec rządu.

20. Gabinet hiszpański podaje się do dymisyi, którą król przyjął.

21. W węgierskiej Izbie posłów po odczytaniu reskryptu królewskiego, odraczającego Izbę do 15. września, poseł Banffy stawia imieniem całej opozycyi rezolucyę, że odroczenie Sejmu jest naruszeniem konstytucyi i że rząd nie jest uprawniony do prowadzenia rokowań handlowych z obcemi państwami. — Klęska gabinetu Fejervarego. Izba magnatów uchwala równocześnie wotum nieufności rządowi.

Fejervary

21. Car zatwierdza przedłożoną przez komitet ministrów uchwałę w sprawie rewizyi ustaw o żydach.

22. Car znosi osobnym ukazem specyalny komitet do spraw Dalekiego Wschodu wraz z kancelaryą.

22. Namiestnik ros. Dalekiego Wschodu zostaje zwolniony z tego stanowiska. Zatrzymał tylko stanowisko jen.-adjutanta i powołany został do Rady państwa.

23. Mobilizacya moskiewskiego okręgu wojskowego.

28. Bunt załogi na pancerniku: „Kniaź Potiemkin“ w Odessie.

29. Pobór rezerwistów w Petersburgu i okręgu petersburskim.

29. Otwarcie kongresu reprezentantów miast, liczących ponad 50.000 mieszkańców, w Petersburgu.

29. Bunt marynarzy w Libawie i w Sebastopolu.
30. „Kniaź Potiemkin“ bombarduje Odessę — anarchia w mieście.
30. Ogłoszenie stanu wojennego w gubernii erywańskiej i okręgach sebastopolskim i nikołajewskim.

Lipiec.

2. Ogłoszenie stanu wojennego w gubernii erywańskiej na Kaukazie.
3. Rosyjskimi pełnomocnikami do rokowań pokojowych w Waszyngtonie są: ambasador Rosen i Murawiew, japońskimi zaś: minister spraw zagranicznych Komura i ambasador Takahira
3. Francuzka Izba deputowanych przyjmuje ostatni artykuł ustawy o rozdziale kościoła od państwa.
4. Francuzka Izba deputowanych przyjmuje cały projekt ustawy o rozdziale Kościoła od państwa.
4. Rokosz floty rosyjskiej na Morzu Czarnem.
4. Ponowny strajk robotników w fabrykach putiłowskich w Petersburgu.
5. Bunt garnizonu w Dorpacie.
6. Root sekretarzem stanu Stanów Zjednoczonych.
6. Dymisya kontradmirała floty czarnomorskiej Kriegera.
6. Senatorska komisya śledcza w celu zbadania zaburzeń w Baku stwierdziła, że odpowiedzialność za krwawe wypadki spada wyłącznie na władze, które podburzały do zaburzeń i nie przeciwdziałały im później.
7. W izbie posłów w Wiedniu prezydent ministrów Gautsch oświadcza: „Imieniem rządu mam zaszczyt złożyć następujące oświadczenie: Rząd uważa upaństwowienie kolei Północnej im. cesarza Ferdynanda, kolei „Tow. kolei państwowych“, dalej austryackiej północno-zachodniej kolei i południowo - niemieckiej za cel, do którego należy dążyć wszelkimi środkami i do którego osiągnięcia rząd dołoży wszelkich usiłowań“.
8. Poddanie się „Kniazia Potiemkina“ w porcie Konstancy.
10. Angielska eskadra atlantycka, złożona z 11 okrętów, zawinęła do portu francuskiego Brest. Wymieniono salwy powitalne.
10. Zupełne porozumienie między Francyą a Niemcami w sprawie marokańskiej.
10. Ogłoszenie stanu wojennego w Tyflisie i okręgu tyfliskim.
11. Zamach na naczelnika m. Moskwy hr. Szuwałowa.
11. Wiceadmirał Birilew mianowany ministrem rosyjskiej marynarki.
15. Odroczenie austryackiej Rady Państwa.
16. Peary rozpoczyna z Nowego Jorku podróż do bieguna północnego.
18. Hr. Ignatiew mianowany rosyjskim ministrem spraw wewnętrznych.
19. Sąd policyjny w Helsingforsie skazał Hohenthala, który w lutym wykonał zamach na prokuratora państwa Johnsohna, na dożywotnie więzienie.
19. Zamach na towarzysza gen. gubernatora helsingforskiego, tajnego radcę Deutricha. Bomba rani ciężko radcę.
19. Kongres ziemstw w Moskwie.
20. Bardzo serdeczna wymiana depesz między królem Edwardem a prezydentem Loubetem z okazyi odpłynięcia eskadry angielskiej z wód francuzkich.
20. Węgierskie ministeryum spraw wewnętrznych zawiesiło tę część uchwały municypium budapeszteńskiego, która zakazuje urzędnikom przyjmowania dobrowolnie składanych podatków.
21. Zastępca burmistrza m. Budapesztu zawiadamia starszego burmistrza, że nie uznaje reskryptu ministeryalnego, znoszącego uchwałę Rady miejskiej o nieściąganiu podatków i że owszem nadal do tej uchwały stosować się będzie.
21. Komisya francuzkiego senatu przyjmuje cały projekt ustawy o rozdziale Kościoła od państwa, poczem odracza się do października.
21. Nieudały zamach na sułtana.

Sułtan Abdul Hamid

21. W Brukseli uroczystość z powodu 75 rocznicy niepodległości Belgii.
21. Port Artura został otwarty dla obcych pod warunkiem poprzedniego zgłoszenia się u władzy.
23. W Serbii wybory do skupczyny.
23. Zjazd cesarza Wilhelma z carem Mikołajem na wodach fińskich koło Björkö.

BJÖRNSON BJÖRNSTJERNE
jeden z głównych agitatorów myśli zerwania unii szwedzko-norweskiej

24.—26. Międzynarodowy kongres prasy w Leodium.

24. Masowe aresztowania inteligencyi w Odessie.

24. Zamach na policmajstra Tyflisu Kowalewa.

25. Gabinet szwedzki podaje się do dymisyi.

25. Strajk ogólny kolejarzy w Władykaukazie.

28. Osobna komisya storthingu norweskiego uchwala jednomyślnie zalecić storthingowi przyjęcie rządowego projektu w sprawie przeprowadzenia głosowania ludowego nad zniesieniem unii z Szwecyą.

30. Podpisanie nowego traktatu handlowego niemiecko-bułgarskiego.

30. Cesarz Wilhelm rozpoczyna na pokładzie „Hohenzollerna" podróż do Kopenhagi.

30. Pożar m. Szepesvaralaja.

30. Kongres syonistów w Bazylei.

ROZDZIAŁ XXIV. NEKROLOGIA POWSZECHNA.

Sierpień.

10. **Waldeck-Rousseau**, były prezydent ministrów, zm. podczas operacyi w Paryżu.

11. **Ks. Jerzy Czaska**, arcybiskup z Kolocsy, w Budapeszcie.

28. **Baron Mikołaj Mustatza**, jeden z najwybitniejszych pracowników politycznych na Bukowinie, zm. w Czerniowcach. Pochodził z rodziny greckiej, która jeszcze przed przyłączeniem Bukowiny do Austryi tam się osiedliła. Urodził się dnia 13. stycznia 1839 r. Po ukończeniu studyów prawniczych na uniwersytetach: lwowskim i wiedeńskim zajął się początkowo administracyą dóbr Toporowiec, później przeniósł się do Czerniowiec, gdzie go w r. 1869 wybrano na posła do sejmu. Od r. 1884 należał do Wydziału krajowego. Naszą wdzięczność zaskarbił sobie tem, że popierał cele powstania styczniowego jako komisarz Rządu Narodowego dla Bukowiny, a gdy po upadku powstania główny prąd emigracyjny szedł szlakiem bukowińskim, udzielał nieszczęśliwym bojownikom o wolność czynnego i chętnego poparcia.

30. **Francis Broemel**, wybitny publicysta, ostatni z założycieli „German Athenaeum", w Londynie.

31. **Murat**, były sułtan, w Konstantynopolu.

Wrzesień.

7. **Jan Czecz**, generał węgierski, zm. w Buenos Ayres w Ameryce. Jan Czecz ukończył akademię wojskową w Wiener-Neustadt i był do r. 1848 porucznikiem austryackim, poczem wszedł do armii węgierskiej, gdzie wkrótce awansował na pułkownika. Generał Bem osobiście polecił go Koszutowi do nominacyi na generała. W chwili, kiedy rewolucya została stłumioną, Czecz udał się do Paryża, a później do Argentyny, gdzie służył wojskowo. Po ugodzie w r. 1867 rząd węgierski przyznał mu emeryturę generała honwedów i obiecywał mu, że podniesie mu tę emeryturę do sumy 8000 kor., byle tylko wrócił do ojczyzny. Lecz Czecz odrzucił tę propozycyę i pozostał nadal w Argentynie, gdzie drukował szereg rozpraw i artykułów, mających zawsze na celu ideę oderwania Węgier od Austryi. Dla naszego rodaka, gen. Bema, Czecz zachował do ostatka niemal bałwochwalcze uwielbienie. Był wielkim przyjacielem Polaków, był też krewnym tej gałęzi rodziny Czeczów, która osiadła w Galicyi.

8. **Hr. Guido Thun-Hohenstein**, suweren Zakonu Maltańskiego i Wielki przeor, w Ober-Liebich w pow. Czeska Lipa.

19. **Ks. Herbert Bismarck** zm. na swoim zamku Friedrichsruhe. Urodził się 28. grudnia 1849 r. jako pierwszy syn żelaznego kanclerza. Poświęciwszy się pod opieką ojca zawodowi politycznemu, został w r. 1885 podsekretarzem stanu, a w r. 1886 sekretarzem stanu dla spraw zewnętrznych rzeszy niemieckiej. Na stanowisku tem wytrwał do dymisyi swo-

jego ojca, z którym razem ustąpił. W r. 1893 wszedł do parlamentu niemieckiego. Po śmierci ojca odziedziczył jego tytuł, nie odziedziczył zdolności. Był zerem politycznem na ślepo podzielającem nienawiści i uprzedzenia ojca.

19. **Emil Thomas**, znakomity komik berliński, w Berlinie, lat 68.

26. **Lafcadio Hearn**, autor głośnych dzieł o Japonii i Japończykach, zm. w Tokio. Urodzony w r. 1850 z ojca Irlandczyka a matki Greczynki na wyspie jońskiej Levkas (Lefkadia), wyemigrował 19 lat później do Ameryki Północnej, gdzie pracował naprzód jako zecer w drukarniach, następnie został dziennikarzem. Około r. 1880 przeniósł się do Japonii na stały pobyt, a zachwycony krajem, zaczął studyować jego dzieje wszechstronnie. Obdarzony rzadkim zmysłem obserwacyjnym, a przytem duszą nawskróś poetyczną, Hearn wydał niebawem pierwsze swe dzieło „Kokoro", w którem okazał się najlepszym, a jak twierdzą, może nawet jedynym z pomiędzy cudzoziemców znawcą Japonii. Następne dzieło jego „Z głębi Wschodu", wydane w 1897 r., pełne było zapowiedzi dzisiejszych powodzeń i zwycięstw Japończyków. Pomnikową jego pracę stanowi wyszłe przed trzema laty dwutomowe dzieło „Japonia i Japończycy".

29. **Niels Finsen**, wynalazca leczenia gruźlicy skórnej (lupus) i innych chorób za pomocą skoncentrowanego światła, zmarł w 44 roku życia w Kopenhadze. Przed 7 laty jeszcze nie mógł znaleźć nakładcy dla swych dzieł. W ostatnich latach zyskał wszechświatową sławę. Monarchowie składali mu wizyty. W r. zeszłym otrzymał nagrodę Nobla z działu medycyny. W pogrzebie jego uczestniczyli król Chrystyan, wszyscy członkowie rodziny królewskiej, ministrowie, ambasadorowie, deputacye lekarzy cudzoziemców, instytutu Nobla, oraz licznych instytucyj zagranicznych. Między wieńcami zwracał uwagę wielki wieniec od cesarza Wilhelma, wykonany według nadesłanego, własnoręcznego rysunku monarchy.

Październik.

1. **Sir Wiliam Harcourt**, wybitny mąż stanu, kanclerz skarbu w gabinecie Gladstone'a, zmarł w Londynie. Urodził się w r. 1827. Po ukończeniu uniwersytetu w Cambridge i krótkiej służbie w administracyi, został w r. 1868 wybrany do izby niższej. Był jednym z najwierniejszych współpracowników Gladstone'a i zajmował kolejno w jego gabinetach stanowiska ministra spraw wewnętrznych (1880—1885) i kanclerza szachownicy (ministra skarbu w r. 1886), którą to tekę zatrzymał po objęciu prezydentury gabinetu przez lorda Roseberry'ego. W czasie wielkiej secesyi z powodu homerule'u irlandzkiego, kiedy część członków stronnictwa liberalnego stworzyła stronnictwo unionistyczne, sir Harcourt stał twardo przy Gladstonie. Dopiero kiedy liberali angielscy wywiesili sztandar imperyalizmu, Harcourt złożył w r. 1898 urząd leadera opozycyi i usunął się ze sceny politycznej. Uprawiał też niwę naukową: był jakiś czas profesorem prawa w Cambridge i zamieszczał w pismach liczne artykuły prawne pod pseudonimem „Historicus". Niezłomność przekonań, charakter prawy, umysł żywy i jasny, zjednały mu szacunek powszechny.

4. **August Fryderyk Bartholdi**, słynny rzeźbiarz, zm. w Paryżu. Urodzony 2. kwietnia 1834 r. w Kolmarze w Alzacyi, kształcił się naprzód na malarza, później nabrał zamiłowania do rzeźby i poświęcił się jej wyłącznie. Zasłynął wkrótce posągami portretowymi, poczem stworzył długi szereg znakomitych figur i grup alegorycznych, które należą do najcelniejszych wytworów geniuszu plastycznego Francyi w drugiej połowie XIX. wieku. Zasłynęły zwłaszcza: „Geniusz w szponach nędzy", „Geniusz śmierci", a zwłaszcza konna statua Vercingetorixa. Bartholdi uczestniczył w wojnie francuzko-niemieckiej, po której poświęcił talent swój na usługi szowinizmu republikańskiego i stworzył dzieła nie mniejszej wartości, ale odmienne zupełnie kierunkiem: „Alzacya i Lotaryngia, szukające przytułku na ołtarzu ojczyzny", pomnik Lafayette'a dla Nowego Jorku, tudzież olbrzymia statua bogini wolności, ustawiona na wyspie Bedlow u wejścia do portu tamtejszego.

5. **Enrico Panzacchi**, jeden z najwybitniejszych współczesnych poetów włoskich, zmarł w Bolonii. Urodzony w r. 1841 w Bolonii, Panzacchi był z początku po ukończeniu studyów nauczycielem historyi i filozofii w rozmaitych liceach Królestwa, a w r. 1896 został profesorem estetyki w uniwersytecie w Bolonii. Przez czas krótki pełnił obowiązki poselskie, wybrany na przedstawiciela swego rodzinnego miasta do parlamentu. Ponadto był jeszcze prezesem akademii sztuk pięknych i przez czas jakiś podsekretarzem ministeryum oświaty. Panzacchi cieszył się również sławą jako urodzony mowca, który wymową swą porywał formalnie tłumy.

5. Pułkownik **Prentiss Ingraham**, amerykański powieściopisarz, najpłodniejszy bez wątpienia w świecie fabrykant romansów, zmarł w Bostonie. Zmarły po napisaniu kilku bardzo udatnych i po-

czytnych powieści, utworzył w 1873 r. fabrykę romansów dla dzienników oraz innych wydawnictw peryodycznych i w przeciągu 31 lat wypuścił z niej w świat 707 romansów, liczących średnio po 60.000 wierszy. W pewnym roku, mając nawał obstalunków, nasmarował 52 romanse, a więc romans tygodniowo. Dostarczał na obstalunek wszystkiego, co zażądano: romansów kryminalnych, miłosnych, podróżniczych i t. d. Jednę z tych opowieści fantastycznych, długości 12.000 wierszy, wykończył w przeciągu czterech dni i nocy.

10. **Franciszek Bittong**, dyrektor teatru miejskiego w Hamburgu, tamże, lat 62.

13. **Karol Lotz**, nestor malarzy węgierskich, w Budapeszcie.

15. Król **Jerzy** saski, urodzony na zamku królewskim w Pillnitz r. 1832, tamże. Rządy objął on 19. czerwca 1902 r. Uważany powszechnie za przeciwnika hegemonii pruskiej w Niemczech i za stronnika Austryi, pogodził się szybko z dworem pruskim i utrzymywał z nim dość serdeczne stosunki. Bronił się jednak energicznie przed każdą próbą ograniczenia praw zastrzeżonych królestwu saskiemu i przed nieznacznem a systematycznem zwiększaniem wpływów pruskich w Saksonii. W r. 1888 został marszałkiem polnym i generalnym inspektorem armii Rzeszy niemieckiej.

17. **Ks. Marya Asturyjska**, starsza siostra króla Alfonsa, w Madrycie.

19. **Kuegelgen**, wydawca i naczelny redaktor „Petersburger Zeitung“, w Petersburgu.

Listopad.

2. **Szymon Kores**, nestor dziennikarzy w Wiedniu.

2. **Generał Ottolenghi**, były minister wojny, w Turynie.

3. **Antoni Pezzery**, malarz, padł podczas rozruchów insbruckich.

5. **Edmund Hardy**, głośny znawca buddyzmu, zm. w Bonn. Z zawodu ksiądz, poświęcił się studyom filozoficznym, a niebawem oddał się badaniom na polu dziejów religii Fakultet teologiczny uniwersytetu w Fryburgu w Brunszwiku powołał go na katedrę filozofii i teologii, skąd po r. 1890 przeniósł się na katolicką wszechnicę w Fryburgu szwajcarskim, gdzie wykładał sanskryt i porównawczą historyę religii. W r. 1897 złożył swój urząd wraz z 8 innymi profesorami i żył jako uczony prywatny w Wirtzburgu. Głównym celem jego badań był buddyzm i bramanizm; wydał pomiędzy innemi „Historyę religii indyjskich“, „Buddę“ i monografię o królu Asore, Konstantynie buddyzmu. Są to rzeczy, napisane świetnie a przystępnie; w świecie naukowym zyskały mu głośne nazwisko edycye tekstów Pali; natomiast śmierć przeszkodziła doprowadzeniu do końca wspaniałych zbiorów leksykografii Pali (święty język południowych Buddystów).

6. **Paweł Cassagnac**, jeden z najognistszych mowców parlamentu francuzkiego i najwybitniejszych przedstawicieli obozu bonapartystowskiego we Francyi, zm. w Paryżu. Syn słynnego publicysty Gramiera, urodził się 2. grudnia 1843 r. Już w najrańszej młodości, jako redaktor dziennika „Pays“ miał wskutek gwałtownego temperamentu szereg głośnych w swoim czasie pojedynków. W r. 1870 wstąpił jako ochotnik do armii; pod Sedanem dostał się do niewoli a po dwuletniem więzieniu w twierdzy Kozel powrócił w 1872 r. do Francyi i rozpoczął w dzienniku „Pays“ namiętną krucyatę na rzecz rewindykacyi tronu napoleońskiego przez obwołanie cesarzem syna Napoleona III. W roku 1876 wszedł do izby deputowanych, gdzie ustawicznie przerywał mowcom republikańskim okrzykami najczęściej obelżywemi. W r. 1877 omal nie doprowadził do zamachu stanu. Zgon młodziutkiego cesarzewicza pomieszał mu szyki. W r. 1893 zniknął z widowni parlamentarnej i odtąd działał w interesie swoich idei już tylko na polu publicystycznem.

13. **Wallon**, senator, członek Akademii francuzkiej, twórca obowiązującej obecnie konstytucyi francuzkiej, zm. w Paryżu, przeżywszy lat 92. Urodzony w r. 1812, wystąpił Wallon na widownię publiczną w r. 1840 jako profesor Sorbonny. W r. 1849 wybrany deputowanym, utrzymał się w parlamencie pomimo wszelkie zmiany rządów i otrzymał stąd zaszczytną nazwę „Ojca konstytucyi“. W roku 1875 zajął miejsce w pierwszym konstytucyjnym gabinecie jako minister wyznań i oświaty. Z przekonań był klerykałem, zasiadał na prawicy, lecz zwalczał rojalizm i bonapartyzm.

14. **Kardynał Maryan Mocceni**, ur. 22. stycznia 1823 r. w miasteczku Montefiascone, zmarł w Rzymie w 81 roku życia. Zarządzał finansami watykańskiemi i świętopietrzem, potem otrzymał stanowisko prefekta pałaców watykańskich, które piastował aż do śmierci.

14. **Salomon Kohn**, powieściopisarz niemiecki, piszący wyłącznie powieści z życia żydowskiego, zm. w Pradze czeskiej, przeżywszy lat 80. Kohn był do 50. roku życia kupcem, straciwszy jednak w roku 1873 podczas krachu giełdy wiedeńskiej cały majątek, wziął się do literatury. Utworzył cały szereg powieści, opowiadań i obrazków. Najgłośniejszą z jego

powieści „Gabryelę“ przełożono na wszystkie niemal języki europejskie.

21. **Willy Bambus**. jeden z pierwszych pionierów syonizmu, zmarł w Berlinie. Przez długie lata Bambus działał jako sekretarz towarzystwa kolonizacyjnego „Esra“, zorganizował także wystawę produktów palestyńskich w Hamburgu i innych miastach niemieckich. Przed rokiem był we Lwowie i brał czynny udział w zjeździe, poświęconym sprawie handlu żywym towarem

21. **Bunakow**, były prezydent ziemstwa woronezkiego, zesłany przez min. Plehwego na Syberyę, a odwołany przez min. Świątopełka - Mirskiego. zm. w Petersburgu.

26. **Ks. Hugo Windischgraetz**, na zamku Haasberg w Krainie, lat 81.

26. **Jan Majorossy**. biskup w Tinnin, członek izby magnatów, w Budapeszcie, lat 75.

Grudzień.

2. **Dymitry, syn Aleksego. hr. Kapnist**, ambasador rosyjski przy dworze wiedeńskim, tajny radca, zm. w Wiedniu. Urodzony 1837 r. po ukończeniu uniwersytetu moskiewskiego, wstąpił do ministeryum spraw wewnętrznych w 1862 r., zkąd w następnym roku przeszedł do zarządu ministeryum spraw zagranicznych. W r. 1885 mianowany był radcą tajnym, a w r. 1891 dyrektorem departamentu azyatyckiego. Następnie, jako przedstawiciel rządu rosyjskiego, wyjechał ponownie za granicę, gdzie do chwili zgonu zajmował stanowisko ambasadora w Wiedniu.

3. **Rozalia Montmasson**, pierwsza małżonka byłego premiera włoskiego Crispiego, zm. w Rzymie. Urodzona w Jorioz w Sabaudyi, poznawszy młodego Franciszka Crispiego, stała się jego wierną towarzyszką. W Londynie, Paryżu, Massali, była przy jego boku, pomagając mu i walcząc na polach bitew w szeregach żołnierzy. Crispi poślubił ją w r. 1854 na wyspie Malcie, z chwilą jednak. gdy go obrano posłem do parlamentu, miłość jego ku towarzyszce osłabła. W końcu rozwiódł się z nią i ożenił po raz drugi w r. 1878 w Neapolu pomimo jej protestów. Crispi wszelako nie zapomniał o niej zupełnie, umierając bowiem zapisał jej rentę dożywotnią 300 fr. miesięcznie. Za odwagę, okazaną w czasie bitew, otrzymała od rządu włoskiego medal wojskowy, medal srebrny, na pamiątkę zjednoczenia, medal srebrny za udział w bitwach pod Massalą, Calatifinis i Palermo i medal złoty uczestników wojny o zjednoczenie Włoch.

4. **Schüker**, poseł, zm. w Wiedniu.

10. **Aleksander Pypin**, znakomity uczony rosyjski i członek petersburskiej akademii nauk, zm. w Petersburgu. Zmarły był przez całe życie jednym z najwybitniejszych przedstawicieli rosyjskiej myśli postępowej i niejednokrotnie był przez sąd prześladowany. Główne jego dzieła są: Historya literatur słowiańskich, — w której dział polski opracował Spasowicz, Historya ruchu społecznego za Aleksandra I., Charakterystyka opinii literackich 1820—1850, Historya etnografii rosyjskiej i Historya literatury rosyjskiej. Dla nas szczególne znaczenie ma przełożone też na język polski dzieło: Kwestya polska w literaturze rosyjskiej.

11. **Jakób Caro**, profesor historyi na uniwersytecie wrocławskim, zm. w Wrocławiu. Żyd z pochodzenia, Niemiec z języka i kultury, potrafił jednak tak wżyć się w dzieje i przeszłość naszą, że uważany jest niemal za historyka polskiego, a jego wykład poważny naukowy przez żadnego historyografa polskiego pominiętym być nie może. Urodzony w r. 1836 w Gnieźnie jako syn rabina, po ukończeniu gimnazyum w Ostrowie wstąpił na uniwersytet berliński, gdzie studyował prawo, filozofię i literaturę. W r. 1857 przeniósł się do Lipska, gdzie oddał się studyom historyczno - politycznym. Pod wpływem prcfesora Wuttkego Caro zwrócił się ku dziejom Polski i w r. 1860 otrzymał stopień doktora za rozprawę „Das Interregnum Polens im J. 1857“. Przez obcowanie z Polakami nauczył się języka polskiego, którego się nie nauczył ani w Gnieźnie ani w Poznaniu. Caro podjął się kontynuowania dziejów Polski, których pierwszy tom opracował w roku 1840 Roepel, i po porozumieniu się z historykami polskimi napisał do r. 1888 4 dalsze tomy tej historyi. W r. 1863 habilitował się na podstawie rozprawy o Długoszu p. t. „Joannes Longinus, ein Beitrag zur Literaturgeschichte des XV. Jahrh.“. W leksykonie Rottecka i Witkowa zamieścił artykuły „Polen“ i „Posen“, w których obejmował całokształt dziejów Polski. W r. 1868 Caro został powołany na stanowisko profesora honorowego w Wrocławiu, wkrótce zaś potem uzyskał i pensyę profesorską. W r. 1881 Akademia Umiejętności w Krakowie powołała prof. Jakóba Caro do swego grona jako swego członka czynnego, wynagradzając w ten sposób prace jego nad dziejami Polski. Oprócz powyżej wymienionych tomów historyi Polski, Caro wydał liczne rozprawy monograficzne: o Stanisławie Ciołku, o Janie Ostrorogu i inne. Główną jednak zasługą jego są „Dzieje Polski“, które wyszły również w przekładzie polskim, nakładem warszawskiej Kasy im. Mianowskiego.

14. **Dr. Emil Szanto**, profesor historyi starożytnej na uniwersytecie wiedeńskim zm. w Wiedniu.

21. **Hr. Luigi Palma di Cesnola**, dyrektor nowojorskiego muzeum sztuki, zm. w Nowym Jorku. Wsławił się on swemi wykopaliskami na Cyprze w r. 1869 jeszcze jako konsul. Brał udział w wojnie krymskiej i amerykańskiej secesyjnej.

28. **Maks Mauthner**, baron, były prezydent dolno-austryackiej Izby handlowej, członek Izby panów, zm. w Wiedniu.

28. **Adolf z Ziemblic Bogusz**, emer. dyrektor czeskich kolei komercyalnych, radca cesarski, zm. w Wiedniu.

Styczeń.

2. **Hr. Ernest Esterhazy**, członek węgierskiej Izby magnatów, w Pozsonyi.

4 **Feliks Jenewein**, profesor politechniki czeskiej w Bernie, jeden z najznakomitszych artystów-malarzy czeskich, zmarł tamże. Rysunki i obrazy zmarłego cenione były nietylko przez ziomków, ale też przez obcych. Jedną z pierwszych wielkich prac zmarłego był cykl p. t.: „Podatek krwi“, wzorowany na wojnie Grottgera. Do najlepszych zaś należą kartony: „Jeremiasz nad gruzami Jerozolimy“, „Judasz Iskaryota“, wielki cykl „Zaraza“ i rysunek „Modlitwa przed szychtą“. Pracami swemi zasilał zmarły wszystkie prawie ilustracye czeskie.

5. **Morillot**, redaktor, został zamordowany w Paryżu.

7. **Józef Pokorny**, profesor, znany rzeźbiarz, w Wiedniu.

11. **Ida Haas**, była lekarka hr. Stefanii Lonyay, w Wiedniu, lat 54.

15. **Paweł Henry**, wybitny astronom, w Paryżu.

17. **Wacław Schnal**, poseł do Rady państwa, wybrany przez praską Izbę handlową, w Pradze.

18. **Ernest Abbe**, znany fizyk, w Heidelbergu, lat 66.

18. **W. księżna Karolina sasko-weimarska**, córka ks. Henryka Reuss, a żona w. ks. Wilhelma Ernesta, w Weimarze, lat 21.

19. **Fryderyk Dawid Mocatta**, głośny filantrop żydowski, prezes „Jewish Historical Society“, w Londynie.

20. **Hr. Szapary**, były prezes gabinetu węgierskiego, w Abazyi.

21. **Elżbieta Brie**, powieściepisarka, zm. w Wiedniu.

21 **Paweł v. Leon**, radca komercyalny, w Wiedniu, lat 39.

23. **Dr. Aleksander Mohay**, sekretarz państwowy w ministerstwie sprawiedliwości, zm. w Budapeszcie, lat 54. Od roku 1884 był zmarły członkiem Izby posłów Sejmu węgierskiego, a przy obecnie rozpisanych wyborach kandydował z powiatu Karlsburga. Był powagą na polu prawa górniczego.

24. **Ceschia Santa Croce**, wielki mistrz zakonu kawalerów maltańskich w Rzymie.

25. **Jan Mariassy**, generał broni, członek Izby magnatów Sejmu węgierskiego, zm. w Budapeszcie, lat 83.

27. **Piavi**, patryarcha rzym.-kat. kościoła w Jerozolimie, tamże.

27. **Dr. Marco Tamaro**, wybitny działacz istryjski, były poseł i redaktor, w Tryeście.

28. **Baron Dipauli**, były minister w Wiedniu.

28. **Dr. Józef Schork**, arcybiskup, w Hamburgu.

28. **Rudolf Siemering**, znany rzeźbiarz, w Berlinie lat 70.

29. **Baron Poschinger Choborski**, były namiestnik Austryi Dolnej, w Gracu, lat 83.

29. **Msgr Karol Neuher**, proboszcz kościoła św. Jadwigi w Berlinie, delegat biskupi, prałat, kanonik honorowy przy katedrze wrocławskiej, radca duchowny i pronotaryusz apostolski, zm. w Berlinie lat 63.

30. **Dr. Guido Hauck**, znany matematyk profesor politechniki w Berlinie, tamże.

Luty.

2. **Dr. Leonard Ditscheiner**, radca dworu, profesor na wydziale maszyn politechniki wiedeńskiej, w Wiedniu, lat 66.

7. **Ludwik Ernest Barrias**, znany rzeźbiarz, w Paryżu.

7. **Helma ze Stopniczków Mazurowa**, żona znanego patryoty i działacza chorwackiego, dra Władysława Mazury, w Zagrzebiu, lat 25.

9. **Adolf Menzel**, profesor, znany malarz, w Berlinie, lat 90.

12. **Dr. Wilhelm Gurlitt**, profesor klasycznej archeologii na uniw. w Gracu, zm. tamże, lat 61.

12. **Dr. A. Borntráger**, najstarszy docent wszechnicy, profesor chemii, w Heidelbergu.

14. **Dr. Sartori Montecroce**, profesor, dziekan b. włoskiego wydziału prawniczego na uniw. insbruckim, zm. tamże.

14. **Maksymilian Erdmansdörfer**, nadworny kapelmistrz, w Monachium, lat 57.

15. **Euzebiusz Stefanelli**, syn archimandryty ks. Juwenala Stefanellego, w Czerniowcach. Zmarły był redaktorem gazety rumuńskiej „Desteptarca“, która w grudniu r. z. przestała wychodzić.

16. **Ferdynand Schulz**, najstarszy członek redakcyi „Narodnich Listów“, w Pradze, lat 70.

16. **Levis Wallace**, jenerał, autor słynnej

powieści z czasów Chrystusa p. t. „Ben Hur“, zm. w miejscowości Crawfordville w Ameryce. Urodzony w r. 1827 w Brookville w Stanie Indiana Ameryki północnej, brał czynny udział w wojnie domowej, w ciągu której posunięty został do rangi generał-majora. Jakiś czas był gubernatorem stanu Ułah, później posłem w Konstantynopolu, odtąd zaś pozostawał prokuratorem w Crawfordville. Oprócz „Ben Hura“ napisał jeszcze kilka innych powieści, jakoto: „Jasny Bóg, powieść z czasów zdobycia Meksyku“, „Życie Benjamina Harrisona“, „Młodość Chrystusa“, „Książę Indyi“.

17. **Wielki książę Sergiusz Aleksandrowicz** przy wyjeździe z Kremla do miasta Moskwy d. 17-go lutego b. r. został rozszarpany przez bombę, rzuconą przez rewolucyonistę Kalajewa. W. książę Sergiusz Aleksandrowicz ur. 11 maja 1857 w Carskiem Siole, był czwartym synem Aleksandra II. i księżniczki Maryi Hesskiej. Od r. 1884 był żonaty z księżniczką

Wielki Książe Sergiusz Aleksandrowicz

Elżbietą hesską, siostrą carowej rosyjskiej. W ten sposób w. ks. Sergiusz był stryjem i szwagrem obecnego cara, zarazem szwagrem ks. Henryka pruskiego, brata cesarza Wilhelma II. W r. 1891 mianowany przez brata Aleksandra III. generał-gubernatorem moskiewskim, pozostawał do śmierci na tem stanowisku, przedstawiającem rodzaj ekspozytury dworu petersburskiego. Sergiusz dzielił z Mikołajem II. rządy państwa, w kołach rewolucyjnych uchodził za skrajnego wstecznika i inspiratora wszelkich pomysłów reakcyjnych.

17. **Antoni Chassepot**, wynalazca modelu karabinu we Francyi, nazwanego od niego szaspotem, zm. koło Wersalu.

19. **Paweł Pons**, słynny siłacz i zapaśnik, w Orange, lat 41.

19. **Leonard Achleuthner**, b. marszałek krajowy Austryi Górnej, w Lincu, lat 79.

21. **Hr. Róża Neipperg**, z domu księżniczka Lobkowitz, była dama pałacowa ś. p. cesarzowej Elżbiety, w Wiedniu, lat 73.

23. **Prof. dr. Emeryk Meissl**, szef sekcyjny w ministerstwie rolnictwa, w Wiedniu lat 50.

23. **Jerzy Meininger**, profesor muzyki, w Wiedniu.

24. **Dr. Emanuel Hasenfeld**, profesor, znany balneolog, w Budapeszcie.

26. **Cezar Dall' Aequa**, malarz historyczny, w Brukseli, lat 84.

26. **Fryderyk Ehrbar**, znany fabrykant fortepianów, w Hard koło Glognitz, lat 78.

28. **Dr. Hipolit Tauschinsky**, w Wiedniu. Zmarły cieszył się w latach sześćdziesiątych nadzwyczajną popularnością w kołach robotniczych, gdzie prowadził żywą propagandę nowych zasad religijno-filozoficznych. W r 1871 zgłosił w namiestnictwie dolno-austryackiem, że zakłada nową sektę religijną. Z tego powodu stanął w Gracu przed sądem i otrzymał kilka miesięcy więzienia, później zaś skazywany był na kary pieniężne. Siedział też kilka miesięcy za zdradę stanu. Wycofał się więc z życia publicznego i był w ostatnich latach redaktorem c. k. Biura korespondencyjnego w Wiedniu. Umarł jako pensyonowany radca cesarski.

Marzec.

3. **Gustaw Anderson**, znakomity malarz szwedzki, we Francyi.

3. **Mikołaj Karyszew**, znany działacz, profesor, w Moskwie.

5. **Eug. Guillaume**, akademik, były dyrektor szkoły sztuk pięknych, zm. w Paryżu, lat 83. Działalność artystyczną rozpoczął on posągiem „Tezeusza“, za który otrzymał wielką nagrodę w r. 1845. Był on twórcą licznych posągów i popiersi Napoleona. Zajmował się też literaturą w dziale krytyki artystycznej.

8. **August Conti**, znany uczony, we Florencyi.

8. **Jan Francisci**, nestor słowackiego ruchu narodowego, w Turczańskim św. Marcinie, lat 83.

9. **Leopold Nolston**, redaktor „Neue Freie Presse“, w Wiedniu.

9. **Antoni Perko**, sławny artysta-malarz, w Raguzie, lat 73.

11. **Julian Thomas**, głośny rzeźbiarz, zm. w Paryżu w 80 roku życia.

17. **Amalia Skram**, powieściopisarka norweska, zm. w Kopenhadze. Była to jedna z najgorętszych zwolenniczek eman-

cypacyjnego ruchu kobiet. W powieści jej główną rolę odgrywa walka mężczyzny z kobietą Małżeństwo, według niej, to gwałtowne gnębienie kobiety, wywołujące w niej upór podstępny, stwarzający fałsz i obłudę. Rozgoryczona na swoich rodaków, którzy występy jej przyjęli bardzo krytycznie, wyrzekła się swej ojczyzny i przeniosła się do Danii, gdzie dokonała życia.

20. **Br. Hammerstein**, pruski minister spraw wewnętrznych, w Berlinie.

24. **Juliusz Verne**, powieściopisarz, w Amiens. Urodził się 8. lutego 1828 roku w Nantes, kształcił się w Paryżu, gdzie chodził na wydział prawny, ale równocześnie rozpoczął zawód literacki, pisząc komedye dla paryskich teatrów, libretta do oper i operetek. Równocześnie jednak idąc za wrodzonym popędem swej natury musiał się oddawać głębokim studyom naukowym i technicznym, bo już pierwsza jego powieść p. t. „Pięć tygodni w balonie“, wykazuje ogromne obznajomienie z postępami techniki. Już ta powieść uzyskała takie powodzenie, że Verne porzucił wszystko inne i oddał się pisaniu opowiadań. Inne jego powieści są: „20,000 mil pod powierzchnią morza“, „Podróż naokoło świata w 80 dniach“, „Zima wśród lodów“, „Zamek w Karpatach“, „Podróż na księżyc“, „Czarne Indye“ i wiele wiele innych.

26. **Schilizzi**, z pochodzenia Grek, założyciel pism: „Corriere di Napoli“ i „Mattino“, w Neapolu.

27. **Pietro Tachini**, sławny astronom, były dyrektor obserwatoryum w Modenie, zmarł tamże, lat 67.

29. **Dr. Jerzy Prażak**, profesor prawa na czeskim uniw. i członek Wydziału kraj., w Pradze.

31. **Dr. Edward Wolffahrt**, adwokat wiedeński i poseł do Rady państwa z kuryi miejskiej w Styryi, jeden z najwybitniejszych członków stronnictwa niemieckoludowego, odebrał sobie życie wystrzałem z pistoletu w Wiedniu.

Kwiecień.

2. **Dr. Heinzel**, profesor filologii na uniw. wiedeńskim, zastrzelił się w Wiedniu z powodu choroby, przeżywszy lat 65.

4. Biskup **Favier**, z zakonu OO. Lazarystów, zm. w Pekinie.

6. **Konstanty Meunier**, znakomity malarz, a przedewszystkiem rzeźbiarz, w Brukseli w wieku lat 74. Urodzony w r. 1831 rozpoczął w. r. 1851 działalność artystyczną rzeźbą p. t. „Girlanda“. Wnet jednak przeniósł się do malarstwa, stworzył szereg wybornych obrazów z cyklu „Życie Trapistów“, „Wojna chłopska“, wreszcie „Studya z Hiszpanii“ i „Sceny fabryczne i kopalniane“. Przeszedł następnie z powrotem do rzeźby i tu stworzył najsławniejsze swe dzieła, z których najgłówniejszem jest „Apoteoza pracy“, złożona z czterech figur siedzących: „Kopalnia“, „Żniwo“, „Post“, „Przemysł“ a nad nimi „Siewca“. Grupa ta ma być ustawiona w brukselskiem Muzeum rzeźby i sztuk dekoracyjnych, a spotkała się z entuzyastycznem przyjęciem krytyki wszystkich krajów.

8. **Ks. Józef Jerzy Strossmayer**, biskup diakowarski, zm. w Osieku. Ur. 4. lutego r. 1815 w Osieku, studyował teologię w Budapeszcie, święcenia kapłańskie przyjął w r. 1838. Był naprzód profesorem seminaryum w Diakovarze, potem nadwornym kapelanem i dyrektorem Augustinium w Wiedniu, wreszcie w. r. 1849 został biskupem diakovarskim. W r. 1859 należał do federalistów w Radzie państwa. Na koncylium watykańskiem wystąpił jako stanowczy przeciwnik dogmatu o nieomylności papieża i wytrwał na tem stanowisku aż do r. 1881. Długi czas stał na czele narodowej partyi chorwackiej i położył ogromne zasługi dla rozwoju kulturalnego i uświadomienia narodowego swoich rodaków, budując szkoły, muzea, biblioteki, popierając naukę, sztukę, literaturę i t d.

12. **Geza hr. Kun-Koesard**, członek węgierskiej Akademii Umiejętności i członek węgierskiej Izby magnatów, zmarł w Wiedniu, lat 61.

19. **Antoni Katschinkow**, znany pedagog, w Kirchau w Austryi Dolnej.

19. **Otton Wilhelm Struve**, znany astronom, w Karlsruhe, lat 85.

27. **Juliusz Kniese**, wybitny muzyk niemiecki, jeden z najbardziej zasłużonych około utrzymania i rozwoju wagnerowskich przedstawień w Bayreuth, zmarł w Dreznie.

29. **Henryk Nitschmann**, zasłużony bardzo autor „Historyi literatury polskiej“, wydanej w języku niemieckim, zm. w Elblągu. Był to jeden z tych Niemców, który nietylko znał i cenił, lecz także pokochał literaturę polską, polskie tradycye i zwyczaje. Zjednał on sobie w Polsce prawo do wielkiej wdzięczności przedewszystkiem jako wyborny tłómacz poetów polskich.

Maj.

3 **Ryszard Röckenzaun**, szef sekcyi w ministerstwie wojny, naczelnik wojskowej intendantury, kierownik sekcyi ekonomicznej, zm. w Wiedniu.

8 **Ks. Barclay de Tolly**, generał adjutant cara, w Dreźnie.

13. **Teodor hr. Andrassy** senior, w Budapeszcie. Urodzony w. r. 1857 został w r. 1881 posłem i przez sześć lat był wiceprezesem Izby posłów. Był synem byłego prezydenta gabinetu hr. Juliusza Andrassego.

17. **Georgina Bloomfeld**, znana literatka, zm. w Londynie.

23. **Paweł Dubois**, dyrektor Tow. Sztuk pięknych w Paryżu, zmarł tamże.

23. **Amalia Schönchen**, artystka wiedeńskiego Burgteatru, zmarła w Monachium.

26. **Baron Alfons Rotszyld**, zm. w Paryżu.

Czerwiec.

1. **Innocenty**, metropolita belgradzki, w Belgradzie.

7. **Mussafia**, znany romansista, profesor wiedeńskiego uniwersytetu, we Florencyi.

11. **Dr. Friesen**, szwedzki minister wyznań, w Sztokholmie.

12. **Baron Nataniel Rotszyld**, brat szefa domu wiedeńskiego, zmarł w Wiedniu.

12. **Ks. Marya Kinska**, wdowa, w Wiedniu, lat 70.

13. **Arcyksiążę Józef**, w Riece.

13. **Teod. P. Delyannis**, dawn. prezydent ministerstwa greckiego zamordowany.

TEOD. P. DELYANNIS

15. **Singer**, poseł do Rady państwa, w Wiedniu.

26. **Roderich**, wielki spekulant giełdowy, odebrał sobie życie w Paryżu.

Lipiec.

1. **Hay**, sekretarz stanu, w Waszyngtonie.

1. **Henryk baron Glesel**, generał-zbrojmistrz, w Wiedniu, lat 84.

3. **Dr. Jan Latschenberger**, profesor fizyologii w Akademii weterynaryi w Wiedniu, zm. tamże, lat 57.

4. **Dr. Jan Henryk Hirzel**, dziekan wydziału weterynaryjnego i dyrektor szpitala dla zwierząt w Zurychu, zm. tamże, lat 50.

4. **Schech**, profesor uniwersytetu, kierownik Polikliniki laryngologicznej, w Monachium.

5. **Jan Jakób Elizeusz Reclus**, w Brukseli, syn pastora, urodzony w roku 1830 w Sainte-Foy-la-Grande w departamencie Gironde, Reclus wykształcenie otrzymał w Berlinię, zkąd w r. 1850 wyruszył do Anglii, Stanów Zjednoczonych i Ameryki południowej. Z rezultatami tej podróży zaznajomił ogół francuski w artykułach, pomieszczonych w „Revue des deux mondes" i w „Tour du monde. Artykuły te, pisane stylem świetnym i z głęboką erudycyą, zwróciły uwagę świata uczonego. Kiedy też, po oblężeniu Paryża, Reclus wziął udział w walkach komuny, staraniem uczonych francuskich i angielskich powiodło się wyrok, skazujący R. na deportacyę, zamienić na wygnanie. Odtąd aż do r. 1879, R. kolejno przebywał we Włoszech i w Szwajcaryi. W r. 1893 powołany na katedrę geografii do uniwersytetu w Brukseli, równocześnie wzbogacał literaturę dziełami wielkiej wartości. Wśród licznych prac Reclus'a, ogłoszonych drukiem, główne miejsce zajmują dziela pomnikowe: „Nouvelle geographie universelle", obejmujące 19 tomów i dwutomowe „La Terre". Z późniejszych prac zjednały zmarłemu zasłużoną sławę: „Voyage à la Sierra Nevada", „Histoire d'une montagne", „Histoire d'un ruisseau" i inne.

7. **Dr. Nothnagel**, profesor, w Wiedniu.

9. **Emeryk Buhovics**, dyrektor wiedeńskiego teatru ludowego, w Wiedniu, lat 61,

15. **Villaverde**, były prezydent ministrów, w Madrycie.

15. **Hr. Feliks Orsini Rosenberg**, komendant XIII. korpusu i głównodowodzący w Zagrzebiu, zm. w Zagrzebiu.

20. **Józef Jonasz**, esteta i literat, tłómacz Sienkiewicza na język francuski, w Paryżu.

22. **Müller**, radca dworu, austro-węgierski agent cywilny, w Salonikach.

24. **Aleksander Smirnow**, profesor uniw. warszawskiego, w Odesie.

ROZDZIAŁ XXV. CZĘŚĆ LITERACKA.

ARTUR ĆWIKOWSKI.

W GWIAŹDZISTĄ NOC...

Nie wiem, czy we mnie wzeszła, czy nademną;
Czy tylko moje ogarnęła serce?
Czy też nad istnień otchłanią tajemną
Z świetnych gwiazd tkane roztacza kobierce?

Czy to jej skrzydła szumią nad topielą,
Czy to jej pieśń się takim blaskiem kładzie?
Czy to jej drogi na bezmiar się ścielą,
Jej kwiaty pachną w księżycowym sadzie?

Nie wiem, czy ona mą duszą się stała,
Czy przez mą duszę jej każdy dreszcz płynie,
Gdy taka cicha, błyszcząca i biała
W gwiazdach przechodzi po naszej dziedzinie?

* * *

Noc po kwietnej chodzi łące
Pełna dziwnych snów
O kochaniu, o rozłące,
O tych dolach, co gasnące
Pragną wskrzesnąć znów...
Noc po kwietnej chodzi łące,
Budząc w piersi gwiazd tysiące
Czarem twoich słów...

O, te słowa, te zawodne,
Co pieściły tak
W rozgwieżdżone noce chłodne,
Kiedy myśli dusz swobodne
Snuły z blasku szlak...
O, te oczy, te pogodne,
A jak szczęście me zawodne!...
Jak mi dziś ich brak!...

* * *

Nie odchodź jeszcze! w taką noc tęsknoty
Odklęta w sercu mem marą promienną...
Nie odchodź jeszcze! póki miesiąc złoty
Ponad doliną nie zagaśnie senną...

Wszak tyś anielskim karmiła mnie chlebem,
Tyś za mnie żyła, myślała i czuła,
Gdy między grobów nicestwem a niebem
Mój duch się tułał, jako liść się tuła.

I jam za życie niósł słoneczne godła,
A dzisiaj wracam bez wiary i siły,
Chociaż na błękit twa miłość mnie wiodła
I twoje ręce mnie błogosławiły...

Nie odchodź jeszcze: noc gwiazdami sieje...
Nie chcę, byś przy mnie szła me drogi kwiecić,
Ale gdy świat mój wokoło ciemnieje
Wizyą z promieni zostań — aby świecić...

* * *

Stoję u świętych raju wrót
Za dolą i za bytem:
Och, więcej snów! och, więcej złud
Przed dnia bolesnym świtem!

Niech szumi gaju złoty liść
W noc wonną i błyszczącą:
Jak rycerz z bajki muszę iść
Zbudzić królewnę śpiącą.

Już z niepamięci piłem wód
I wszystko zda się mitem:
Och, więcej snów! och, więcej złud
Przed dnia bolesnym świtem!

Tam dzikich kwiatów pachnie czar
W gąszczy do nieprzebycia...
Tam się z omszałych leje czar
Tęczowy napój życia...

Na traw kobiercach rośny chłód
Drży w świetle srebrnolitem...
Och, więcej snów! och, więcej złud
Przed dnia bolesnym świtem!

Wszystko, co żyło w sercu mem,
Co w męce dusz konało,
Wszystko, co było gwiezdnym snem,
Tam przyjmie krew i ciało...

Bo kto uwierzył w baśni cud,
Znajdzie ją za błękitem...
Och, więcej snów! och, więcej złud
Przed dnia bolesnym świtem!

* * *

O ciszy, co się w szczęście rozpromienia!
— Więc wszystko próżnią, mamidłem i kłamem?
Prawdziwą tylko trwoga opuszczenia
I boleść, która namaszcza balsamem?

O ciszy!... Niechaj pierzcha noc gwiaździsta
Z swych cudów krasą, z swych snów srebrnych rojem!
Silniej znów bije fala bolu czysta
Nad wspomnień tęczą, nad marzeń spokojem...

Darmo wyciągłem w błękity ramiona,
Rycerzem z baśni pragnąłem zogromnieć...
Jednego kwiatu, co zwiądł u jej łona!
Jednego słowa, co ją może wspomnieć!...

Dzisiaj noc chodzi sadu alejami
I rzuca gwiazdy na modrą toń rzeki...
— — Byliśmy kiedyś szczęśliwi i sami — — —
— — Ale już długie przeminęły wieki — —

Brody, 15-go września 1905 r.

KAZET.

Dla dobra ludu.

Nowela z życia górników.

Karwicki objął dzierżawę kopalni węgla brunatnego w Horsku nie dla tego, ażeby zrobić na eksploatacyi w krótkim czasie znaczny majątek, bo pokłady były wązkie, kopalnia zaniedbaną, wymagającą ogromnego nakładu pracy i wielkiej oszczędności w administracyi. Karwicki miał inny cel na oku, ofiarowując i ryzykując na tę dzierżawę skromny swój kapitalik. Cała okolica, w której znajdowała się kopalnia, miała nad wszelki wyraz ubogą glebę: piasek, żwir i opoka, na której owsy się nawet rodzić nie chciały. Przeludnienie było ogromne, lud był ciemny i biedny, o zarobek niezmiernie trudno. Była to jedna z tych okolic w naszym kraju, które w ostatnich czasach dostarczyły najwięcej materyału emigracyi w ludziach, szukających na obcej ziemi lepszej doli.

Dać temu ludowi źródło zarobku, dać mu chleb powszedni, było to samo, co ocalić go, co zatrzymać na ziemi rodzinnej, którą on tylko z musu, z konieczności, jak ptak swe gniazdo, porzuca. Karwicki miał tę ideę przewodnią, biorąc dzierżawę Horska i w imię tej właśnie idei wziął się żarliwie, gorąco do pracy. Sam był dyrektorem i inżynierem kierującym, sam sztygarem i instruktorem robotników. Ileż to razy chwytał za kilof i jak prosty **żeleźnik***) rąbał twardą skałę, by pouczyć nowo przyjętych, jak należy pracować z pożytkiem. Miał siłę i wytrwałość młodzieńczą i pomimo, że większą część życia nad książką pędził, z piórem w ręku nie byle kto mógł się z nim mierzyć. Płace górników w kopalni Hórsko były więcej niż skromne, i oczywiście nie mogły się równać z zarobkami innych uregulowanych kopalni, gdzie obfitość pokładów tudzież zbyt ustalony wyrobionego węgla pozwalały z łatwością na wymiar znacznego akordu i mimo tego jeszcze napełniały bez zbytnich wysiłków kieszenie licznych akcyonaryuszów. Hórsko wymagało pod każdym względem oszczędności. Pokłady

---

*) Nazwa górnika pracującego kilofem.

były wazkie i głębokie, wskutek czego eksploatacya ogromnie utrudniona i kosztowna. Prócz tego trzeba było czynić rozliczne inwestycye, mieć na oku bezpieczeństwo całego personalu robotniczego, a przy tem pamiętać o przyszłości, odkrywać nowe działy kopalni, szukać nowych pokładów i przygotowywać ich odbudowę. Wszystko to pochłaniało lwią część dochodów, absorbowało kapitał, który ulokowany w ten sposób stawał się co prawda: „posłaniem jutra“, ale na razie żadnych nie przynosił procentów.

Karwicki to wszystko miał na oku, wszystko dobrze rozważył. Ze skrupulatnością buchaltera zestawiał sam bilanse swej kopalni i śmiał się nieraz serdecznie, kiedy po dokładnem obliczeniu dostawał w rezultacie czysty dochód generalnego dyrektora i kierownika kopalni, równający się płacy zwykłego robotnika. Ale jemu to wystarczało zupełnie, żenić się na razie nie myślał, a kwota, która mu przypadała w udziale, na skromne jego potrzeby i wymagania aż nadto była wysoką. Zajmowała go natomiast myśl inna: ażeby skromny poziom płac robotniczych podwyższyć co rychlej.

Chcąc przeważną część robotników wyrwać z rąk niesumiennych kramarzy wyzyskiwaczy, założył stowarzyszenie spożywcze, gdzie sprowadzał towary z najwłaściwszego źródła i sam się tem wszystkiem zajmował. A nie łatwe to do spełnienia zadanie, gdy kopalnia liczy przeszło kilkuset robotników. Ale dla energii, dla silnej woli Karwickiego nic zbyt trudnem nie było. Wkrótce stał się prawdziwym ojcem tej całej wielkiej górniczej rodziny. Znał nie tylko każdego swego robotnika, ale znał także jego żonę i dzieci, ich sposób życia, ich wady i zalety. Jak dobry ojciec musiał także surowo karać krnąbrnych i opieszałych w robocie, bo oczywiście wiedział o tem doskonale, że wszelka pobłażliwość pod tym względem, że tak zwana: „dobroć fałszywa“, która jest tylko maską braku energii i choroby woli, prędzej czy później skończyć się musi: anarchią, bezrządem, rozkładem, wyzyskiem ze strony tych ludzi chytrych, przebiegłych, tych wilków w owczej skórze, którzy tę pseudo - dobroć dyrektora, będącą w rzeczywistości tylko słabością, z krzywdą tych, co prostą iść zwykli drogą, na swoją korzyść wyeksploatować potrafią. Karwicki nie był nigdy pobłażliwym dla opieszałych w robocie, dla próżniaków i zazwyczaj pijaków, no i w tej sferze naturalnie nie spodziewał się mieć przyjaciół. Ale na resztę, na tę lepszą resztę, liczył zupełnie; wiedział, że tak jak on przylgnął do nich tem gorąco miłującem lud sercem i oni także kochać go muszą, wierzył najzupełniej we wzajemność tych dusz prostych, nieskażonych, i wierzył w to, że oni bądź co bądź musieli zdać sobie z tego sprawę: czego on pragnie, i że on dla nich tego pragnie; musieli z pewnością dojrzeć ten cel, który mu jak gwiazda jasna przewodnia wśród ciężkiej pracy przyświecał.

Karwicki był górnikiem ciałem i duszą. Wstawał o świcie i przed świtem, zrywał się na pierwszy odgłos sygnałowego dzwonka, który donośnem, szerokiem echem z wieży szybu „Jutrzenki“ o wczesnej godzidzie wzywał do pracy. Narzucał wtedy kitel czarny, brał laskę z kagankiem i szedł pośpiesznym krokiem ku szybowi, ażeby z pośród migocących w około, zdążających ku temu samemu celowi lampek górniczych, które w czasie poranków ciemnych i mglistych zdawały się być rojem gwiazd spadłych na ziemię — najpierw stanąć u mety. Był też prawie zawsze pierwszy na posterunku, t. j. w ordynacyjnej izbie robotniczej szybu, gdzie po wydaniu rozporządzeń wraz z robotnikami klękał do wspólnej modlitwy przed ołtarzykiem szybowym. Karwicki nie czynił tego dla zachowania pozorów, dla przypodobania się ludziom: był szczerze i prawdziwie pobożny

i przed rozpoczęciem tej pracy, pełnej grozy, w głębokich podziemiach, gdzie nikt niebezpieczeństwa przewidzieć nie zdoła, polecał się Boskiej Opiece. Często po odmówieniu modlitw sam intonował pieśń: Serdeczna Matko, Opiekunko ludzi — i przy śpiewie tej pieśni zjeżdżał wraz z robotnikami w szybu głębinę. Serdeczna Matko — śpiewał szyb cały, jak gdyby z jednej potężnej piersi szły z początku rozgłośne tony z gardzieli szybowej, ni to z otworu trąby Archanioła, później stawały się coraz cichsze, coraz bardziej przygłuszone, jak głos tłumiony sordiną, aż do momentu, w którym ostatnie: Szczęśliwy kto się do matki ucieczе — słabem tylko echem wznosiło się ku górze, ku światłu dziennemu, jak ptak mrący, któremu już sił braknie do wzlotu, aż wreszcie słowo ostatnie modlitwy gasło zupełnie, nie wydostało się już z głębiny, wpadając, jak perła najdroższa w ocean wiecznej ciemności. Było to znakiem dla dozorującego zjazdu w szybie robotnika Wojciecha Grzeli — że „na dół“ zeszli już wszyscy górnicy. Karwicki w czasie codziennej inspekcyi kopalni starał się zwiedzić wszystkie główniejsze miejsca pracy, by mieć nietylko dokładny przegląd postępu robót, ale zarazem, by się przekonać, czy znajdują się wszędzie potrzebne zabezpieczenia dla ochrony życia ludzkiego. — Znał górników dobrze, wiedział, że nikt więcej od nich nie lekceważy sobie niebezpieczeństwa, że są z natury fatalistami i wierząc w przeznaczenie, trzymają się wygodnej maksymy: „co ma Bóg dać, to i tak da“. Wiedział, że trzeba czuwać nad nimi często jak nad dziećmi, gdy na oślep lecą w niebezpieczeństwo.

— Mój Ignacy — mówił, spostrzegłszy u jednego ze starszych robotników taką właśnie zupełną nieświadomość wszelkiego niebezpieczeństwa. — Czy to Ignacy nie widzi, że powała jest usypista, że trzeba ją podstemplować i podeprzeć, bo runie na głowę?

— Eh — przez woli Boga, proszę pana dyrektora, nic się nie stanie.

— A czy Pan Bóg ma także pamiętać o tej pękniętej poręczy? Ignacy chce, żeby ktoś w przepaść wleciał?

— Niechże Pan Bóg uchowa, co też wielmożny pan za myśli dopuszcza?

— To dopuszczam, co się stać łatwo może, bo tylko strzeżonego Bóg strzeże, a Ignacy wie dobrze, że zbytnia ufność w miłosierdziu boskiem jest ciężkim grzechem. Jeżeli do jutra wszystko nie będzie w porządku, to Ignacy zapłaci karę do kasy brackiej.

W innem miejscu zastał robotnika tak zajętego i zacietrzewionego w pracy, że nawet kroków jego nie słyszał.

— Szczęść Boże! — zawołał kilkakrotnie głosem donośnym.

— Szczęść Boże! — odrzekł nareszcie górnik, spuściwszy kilof.

— Cóż to pan Maciej już tak teraz zbardział, że na pozdrowienie nie odpowiada?

Chłop stanął przed nim wyprostowany, śmiejąc się dobrotliwie.

— Trza pracować mocniej, proszę pana dyrektora, bo trudno z familjom wyżyć ze szczupłej pensyi.

— A dużo tam teraz tego u Macieja? Pono znowu był bocian, jak mnie słuchy dochodzą.

— Był, proszę jegomości, ha, no, jak wola boska... jest znowu jeden chłopak więcej, to już razem sześcioro.

— A nie obchodził tam Maciej chrzcin nadto uroczyście?

— Gdzie zaś, trochę się ino, co koniecznie, skropiło.

— No, no, niech Maciej przyjdzie w niedzielę do Zarządu, to się tam może jaka zapomoga znajdzie.

Karwicki nie był gadułą, ale i mrukiem też nie był, znał usposobienie ludu, wiedział, że ciepłe, serdeczne słowo przełożonego jest mu czasami więcej od chleba i grosza potrzebne. Gdzie należało, był w swych rozkazach stanowczy i kategoryczny.

W czasie przeglądów kopalni spotkał pociąg kolei konnej. Niesumienny, nieludzki woźnica sprzągł razem długi szereg wózków z ciężarem i bił niemiłosiernie konia, który mimo nadmiernego wysiłku pracy tej podołać nie mógł.

— Stój! — krzyknął na woźnicę, który zrozumiał zaraz, o co chodzi, gdy głos dyrektora usłyszał.

— A to Cepiak? To ty się ładnie sprawujesz! — Ty piękny jesteś człowiek, co się tak znęca nad biednem zwierzęciem.

— To tylko ten jeden raz tak było — proszę wybaczyć. To ino dlatego.....

— Dlatego, żeby prędzej wywieść to, co do was należy, a potem siedzieć z założonemi rękami przez resztę szychty. Dlatego: niech koń się męczy i niech zdechnie, bo to i tak nie wasz koń — prawda? — Ten raz mi wystarczy. Degraduję Cepiaka do niższej kategoryi. Od jutra idziecie do innej roboty.

Przechodząc obok komory, którą wyprawiano grubymi klocami, spostrzegł, jak jeden z młodych robotników podnosi olbrzymi pień bez użycia przepisanego drążka dźwigarowego. Była to lekkomyślność ogromnie wśród robotników rozpowszechniona, wskutek której wielu z nich cierpiało na przepuklinę.

— Woźniak! jak śmiesz tak sobie lekceważyć przepisy! — zawołał gromkim głosem dyrektor.

Woźniak wypuścił z rąk pień, który uderzeniem o ziemię stwierdził ogromny swój ciężar.

— Zapłacisz karę za nieposłuszeństwo, bo was dopiero karą do tego zmuszać trzeba, żebyście pamiętali o swojem życiu i zdrowiu.

Kiedy szedł z pośpiechem przez jeden ze starszych oddziałów kopalni, w oddali wśród absolutnej ciemności zamigotało mu drobne światełko. Poskoczył w tę stronę, ale w tej chwili ktoś, przyłapany na gorącym uczynku palenia tytoniu, zaczął przed nim w ciemności uciekać. Puścił się w pogoń i dogonił go właśnie w chwili, gdy chciał w kąt rzucić niedopalonego papierosa.

— Jędrek! Ty łotrze jeden! — zawołał, chwytając go za kołnierz — czy masz pojęcie o nikczemności, którą popełniasz, narażając na pewną śmierć życie tylu ludzi dla zaspokojenia twego nałogu! Wynoś mi się w tej chwili, tak jak jesteś, i niech noga twoja więcej tu nie postanie, boś ty niegodzien być górnikiem!

Zirytowany do żywego, szedł ku wyjazdom w szybie i dopiero widok Wojciecha Grzeli, którego bardzo lubił, rozchmurzył jego oblicze.

Grzelę można było polubić. Sprytny, zwinny, przytomny, do każdej roboty chętny. Ogromnie służbisty i skrupulatny w wypełnianiu poruczonych mu obowiązków. Nic dla niego nie było za trudne, żadnej roboty się nie lękał, przed wykonaniem żadnego polecenia nie zawahał, wszystko obmyśleć umiał doskonale swoim prostym chłopskim rozumem. Karwicki znał jego punktualność i przekonawszy się wielokrotnie, że mógł na nim najzupełniej polegać, powierzał mu stanowisko dozorcy, używał do pomiarów kopalnianych, w ogóle Grzela był jego alter ego, jego siłą pomocniczą w zawiadywaniu kopalnią, jego ręką prawą.

— I nad czemże to Grzela znowu tak kalkukuje? — rzekł do pilnującego wyjazdu szybowego robotnika, widząc, że Wojciech trze zawzięcie czuprynę płową i dużymi krokami mierzy wnętrze szybu, co u niego było zawsze oznaką wielkiego zamyślenia.

Wojciech zamiast odpowiedzi zaczął się uśmiechać i jeszcze mocniej tarł czuprynę.

— No, śmiało, śmiało, niech i ja wiem: co tam znowu się kombinuje w tej głowie?

— Kiedy bo pan dyrektor może się ze mnie wyśmieje.

— Czy postąpiłem tak kiedy?

— No, nie, ale ja się teraz wziąłem do nie swojej roboty, to jest inżynierska rzecz takie pomysły.

— O cóż chodzi?

— O ten pokład w najniższym poziomie. Ja sobie tak kalkuluję, panie dyrektorze, że jeśli my jeszcze niżej pójdziemy i w tej samej godzinie*), to my go tam koniecznie znaleść musimy i to już znacznie grubszym, bo on się przecież ku spodowi rozszerza. Tak to widzę wszystko jak na dłoni i szedłbym po niego na pewnika.

— To Grzela dobrze widzi, bo tak jest w istocie, tak z obliczeń moich wynika i w tym właśnie kierunku, w odbudowie tego pokładu widzę przyszłość kopalni.

Wojciech aż spąsowiał, tak się ucieszył tem wysokiem uznaniem dla swego projektu. Przestępował jednak z nogi na nogę, naciągał palce u rąk, miał minę wielce frasobliwą, słowem zachowaniem swem dawał do poznania, że mu coś ważnego leży na sercu, czego wypowiedzieć nie śmie, choć ma do tego ogromną ochotę.

— Kiedy bo... proszę.... pana dyrektora — zaczął wreszcie nieśmiało, patrząc w oczy Karwickiego, — mnie we wszystkiem, co chcę skombinować, tego brakuje, bez czego ani rusz na świecie.

— Wiem, czego ci brakuje: nie umiesz czytać — ale to wy wszyscy cierpicie na tę okropną chorobę, która się analfabetyzmem nazywa, i nie wasza w tem wina, że was tak ojcowie w świat puścili.

— A jabym się tak bardzo chciał nauczyć czytać. Tam tyle cudnych rzeczy, tam całe skarby, tam wszystkie tajemnice i wszystkie odkrycia muszą być w tych grubych księgach, których już tyle, tyle tak mądrzy napisali ludzie. Panie dyrektorze! ja przy służbie nad szybem lub w podszybiu mam w czasie dozoru chwile wolne, kiedy zamiast patrzeć w próżnię i myśleć Bóg wie o czem, mógłbym przeczytać niejedną księgę i niejeden z niej dla siebie, a może i dla drugich, wyciągnąć pożytek.... Gdybym ja umiał czytać!

— Więc ja cię będę uczył, Wojciechu.

Grzela nie mógł się powstrzymać i w wybuchu wielkiej radości chwycił dyrektora za rękę i pocałował go, nim mu ją wyrwać zdołał.

— Czem ja się panu za to wywdzięczę? czem wywdzięczę?!

— Tem tylko, że będziesz drugich uczył, że im będziesz to odczytywał, z tem zaznajamiał, co poznania jest warte. Założymy później „Czytelnię“ i w wolnych chwilach, w niedziele i święta, będziecie mieli wspólne ognisko, gdzie się kształcić możecie i gdzie ty Grzela przy tych, które ci Bóg dał, zdolnościach wiele, wiele zdziałać możesz dobrego.

---

*) Oznaczenie podziałki na kompasie.

W wolnych od pracy chwilach, których dyrektor miał bardzo nie wiele, uczył się Grzela od niego czytać i pisać. Namozolił się co prawda dosyć Karwicki, nim grubą ciężką rękę Wojciecha przyzwyczaił do pióra, ale za to czytać nauczył się Grzela bardzo prędko, litery połykać się zdawał, wchłaniał zdania całe, tak był spragniony, tak chciwy nauki. Od chwili gdy posiadł sztukę czytania, nie rozłączał się prawie z gazetą i książką. Materyału dostarczał mu po części Karwicki, a prócz tego Grzela sam gdzieś wyszukał sobie różne źródła, z których dostawał książki i gazety.

* * *

Kopalnia rozwijała się prawidłowo, mimo że Karwicki z uregulowaniem zbytu horskiego węgla nie mało miał jeszcze kłopotu. Kosztowało go także ogromnie wiele badanie pokładów węgla i przygotowanie przyszłej odbudowy, którą Niemiec tak dobrze terminem H o f n u n g s b a u nazywa. Cieszyło go to jednak niezmiernie, że ta H o f n u n g s b a u, z takim prowadzona wysiłkiem i nakładem, okazywała znakomite rezultaty i dawała mu istotnie wiele, wcale nie płonych na przyszłość nadziei. Pokład odkrywany nową poprzecznią w najniższym kontyngencie okazywał grubość znaczną i mógł postawić Horsko w przyszłości w rzędzie najpierwszych kopalni w kraju. — Z rozszerzeniem kopalni miał też Karwicki i pracy znacznie więcej. Większą część dnia spędzał na inspekcyi i pomiarach w kopalni, a wieczorami do późnej godziny płonęła lampa w jego pokoju, gdy siedział nad rajsbretem, lub przy zestawianiu rachunków. Myśl jedna dręczyła go przy tem ustawicznie i nie dawała spokoju. Wiedział, czuł to dobrze, że płace robotników są za małe, że zarobki akordowe za nizkie, ale mimo najszczerszych chęci, mimo licznych utyskiwań z ich strony, nic się na razie w tym kierunku na lepsze zmienić nie dało. Gdyby oni wiedzieli, ile on s o b i e zostawiał na życie! Wstydziłby się przyznać do tego przed kolegami z akademii, którzy już od dawna mieli dobrze płatne posady kierowników w różnych rentujących się kopalniach, gdzie technicy z fachową wiedzą górniczą bardzo byli poszukiwani. Koledzy nazwali by go może waryatem, gdyby się zwierzył przed nimi z swoich marzycielskich projektów. Bo on przecież mimo swego zawodu, który na zmyśle praktycznym się opierał, był na wskróś duszą marzycielską. Nieraz, usiadłszy na odłamku skały w bezludnym kątku kopalni, zmęczony długiem chodzeniem, postawiwszy u stóp swoich kaganek i wpatrując się w jego migotliwe światło, dawał folgę tym marzeniom, które rozsnuwał jak złote nici na czarnem tle kopalni, haftując niemi w tej ciszy podziemnej wdzięczne przyszłości obrazy. Widział wtedy Horsko jako olbrzymią, już sławną szeroko w świecie kopalnię, z mnóstwem kominów dymiących i wyrzucających parę maszyn rozlicznych, widział pobudowane wzorowo domy robotnicze, łaźnie, szpitale, wszystko, tak jak by on to urządzić pragnął, gdyby mu na ten cel wystarczały fundusze. Widział liczny zastęp swych robotników w dostatku i dobrym bycie, w porze, gdy po ukończonej szychcie w ogródkach swych przed domkami używają zasłużonego wywczasu. Horsko, skąpane w jasnych promieniach jego marzeń, wydawało mu się ni to olbrzymia falansterya, którą by rajem na ziemi nazwać można. A i siebie także widział wśród tej falansteryi inaczej! Wiecznie przecie tak samotny żyć nie będzie. Ożeni się, będzie miał liczną rodzinę, założy własne ognisko, będzie prowadził dom na stopie dostatniej, bo mu na to wtedy jego znaczne dochody z łatwością pozwolą. Na myśl o żonie zamajaczyła mu przed oczyma znana

twarzyczka, którą zawsze widział w takich momentach: błękitnookie dziewczę z buzią różową w otoczeniu jasnych kędziorków. Serce mu zaczyna bić żywiej, bo oto spostrzega teraz siebie, idącego obok ukochanej swej żony przez Horsko. Wszyscy go pozdrawiają, wszyscy witają życzliwie, a on by chciał jej to powiedzieć, że ta kopalnia i ten lud, który on pracą i staraniem przywiódł do dobrobytu i dla kraju ocalił, to jest jego duma i szczęście i że on niczego więcej prócz ziszczenia tych marzeń od Stwórcy nie pragnął.

Usłyszał kroki w oddali, więc powstał szybko, wstydząc się sam przed sobą — za długiej trochę far niente. To Grzela, który od czasu, gdy się nauczył czytać i pisać, był jeszcze pożyteczniejszą dla niego siłą, zbliżał się ku niemu z raportem.

Grzela misyę oświecenia i kształcenia robotników wziął sobie widocznie mocno do serca, bo od dłuższego czasu spostrzegał go nieraz Karwicki w otoczeniu licznej rzeszy górników, którym coś czytał, lub z żywą giestykulacyą tłómaczył.

Karwicki cieszył się tem, że jego uczeń tak dzielnie się spisuje, i nie szczędził mu nawet z tego powodu słów pochwały. Jedna tylko rzecz martwiła w ostatnim czasie Karwickiego. — Oto zauważył z przykrością niewymowną pewną, choć tylko bardzo nieznaczną, zmianę, w zachowaniu się robotników wobec niego. Napróżno starał się dociec przyczyny tej zmiany. Był dla nich jak zawsze otwartym, szczerym, sprawiedliwym w postępowaniu, a oni zaczęli mu odpłacać skrytością i nieufnością. Umiał czytać dobrze w duszy ludzkiej, więc i Grzela także wydał mu się jakiś inny niż dotychczas. Rozmyślał nad tem teraz często i oczywiście musiał przypuszczać, że ogół jest z czegoś niezadowolony — ale z czego? Płac nie mieli wysokich, to prawda, ale ci ludzie przecież, nim on się podjął wziąć w dzierżawę porzucone od tylu lat Horsko, albo marli poprostu z głodu, albo szli szukać zarobku po za granicami kraju, albo rzucali ziemię macochę, która ich żywić nie chciała i zebrawszy z trudem grosz ostatni, na daleką wędrówkę potrzebny, żegnali na zawsze z krwawiącem się z bólu i tęsknoty sercem rodzinne strony, by za morzem znaleźć już nie lepszą dolę, bo na zdobycie wymarzonego szczęścia wielu z nich sił żywotnych czuło w sobie za mało, — lecz by mieć przynajmniej chleb pewny dla siebie i rodziny.

Taki był stan rzeczy, gdy on objął Horsko. I on ich przecież z tego wydźwignął. On staraniem, pracą gorliwą, przechodzącą czasem siły i odporność ludzkiego organizmu, i tym zapałem ogromnym dla tak ukochanej przez siebie sprawy doprowadził do tego, że mogą dalej pozostać na drogiej ziemi ojców, bez której nie ma życia, tylko ból, tęsknota i rozpacz! Więc jeżeli nie na wdzięczność, to przynajmniej na uznanie, na zrozumienie celu, dla którego pracował, liczyć miał prawo.

Zmiana w usposobieniu robotników dotykała go tem mocniej, że on się zżył z nimi jak z rodziną jedną. Uważał tych maluczkich duchem za dzieci swoje, z któremi łączyło go tyle nici serdecznych. Znał ich wady nie małe, ale i zalety znał wielkie i wiedział, że to jest materyał, z którego najwspanialszy gmach zbudować może człowiek, gdy się do dzieła wziąć umie, gdy ich dla dobrej sprawy zjednać potrafi i gdy pójść za nim zechcą gromadą. Więc bolało go mocno, że się te nici serdeczne z niewiadomej przyczyny naprężać i rwać zaczynają.

Dawniej, gdy zjawiwszy się w pośród nich przed rozpoczęciem szychty o rannej godzinie witał zgromadzonych słowami: Szczęść Boże!—spo-

strzegał na otaczających go obliczach wyraz uszanowania dla przełożonego, ale i życzliwości zarazem i tej sympatyi, którą się ma dla duszy bratniej i pokrewnej. Dziś uniżoność i czołobitność były większe może niż poprzednio, ale dawny wyraz znikł zupełnie, a natomiast coraz częściej spostrzedz się dawał pewien rodzaj sarkazmu, który najwidoczniejszym był na pełnem inteligencyi obliczu Grzeli.

Czyżby i Grzela także miał mu co do zarzucenia?

Pochylony nad obliczeniami, które co wieczór zestawiał, puścił wodze złym myślom, dręczącym go od dłuższego już czasu. Głowę wsparł na dłoni i zapomniawszy zupełnie o zaczętej robocie siedział jak posąg nieruchomy. Czuł, że zaczyna go coraz częściej nawiedzać ta hydra stugłowa, ten krab wstrętny, który znienacka zapuszcza ssawki swe zabójcze w serce i duszę człowieka, co najpotężniejszą wolę, najszlachetniejsze zamiary w niwecz obrócić potrafi, a nazywa się — zwątpieniem.

— Przecież ja tu dla nich pracuję, dla nich jedynie wyrzekłem się wszystkiego i oni mnie koniecznie zrozumieć powinni! — powtarzał w duchu.

Z odrętwienia zbudził go niezwykły o tej porze gwar, który aż do jego samotnego na wzgórzu doleciał mieszkania.

Spojrzał przez okno i zauważył, że gospoda „Pod kilofem", w której zbierali się górnicy, była rzęsiście oświetlona, gwar więc i krzyki ztamtąd pochodzić musiały.

— Czemuż to oni jeszcze do tak późna i taką gromadą ucztują? — myślał — prawda, dziś po wypłacie, na zarobki się narzeka, ale dla szynkarza zawsze się jeszcze dosyć grosza znajdzie.

Pokiwał smutnie głową i wziął się na nowo do czekającej go pracy.

*
* *

Tymczasem w gospodzie „pod kilofem" działy się ciekawe rzeczy.

Na ławie obok szykwasu stał Grzela z jakąś gazetą w ręku i czytał głosem donośnym. Nietylko cała izba była tak szczelnie górnikami nabita, że się ruszyć nie było można i że szynkarz ani części obsłużyć nie był w stanie, ale i po za obrębem gospody stało mnóstwo górników i przez otwarte okna słuchało mowy Grzeli, przerywając ją często okrzykami i potakiwaniami. Stentorowy głos Grzeli, którym akcentował każde słowo dobitnie, słychać było bardzo daleko. Grzela snać reasumował dłuższą przemowę:

Towarzysze!

Jeśli porównacie teraz zarobki, które pobierają górnicy, pracujący w kopalniach niemieckich, francuzkich, angielskich i amerykańskich, z temi płacami, jakie my tu dostajemy, to się wam dopiero przedstawi ta ogromna krzywda nasza. Tam robotnik niejeden więcej przez dzień zarobi niż my tu przez tydzień, bo nasza płaca to nie jest zarobek godny górnika i jego ciężkiej pracy bez światła Bożego i z ciągłem narażeniem życia. To nie jest płaca, to jest nędza!

— Prawda, dobrze gada — odezwały się liczne głosy.

— Z takiej pensyi ledwie wyżyć można — dorzucił któryś.

— Górą Wojtek! — wołali podnieceni wódką.

— Dajcie mu tam arendarzu na przepłukanie gardła — wystąpił ktoś z propozycyą.

Grzela skinął ręką, by się uciszyli, i mówił dalej:

— A jeśli wam zestawię obecne ich zarobki z tem, co mieli przed laty,

to dopiero poznacie różnicę. I oni dawniej brali mało co więcej niż my teraz bierzemy, ale oni umieli sobie poradzić, bo na wszystko jest sposób, tylko trzeba się umieć wziąć do tego dobrze. A wiecie, jak się nazywa ten sposób?

Wśród zasłuchanych zapanowała przez chwilę zupełna cisza.

— Strajk!! — zawołał Grzela.

Słowo to, rzucone w tłum, zaczęło się powtarzać, rosnąć, olbrzymieć, przeszyło jak błyskawica setki głów rozpalonych i wstrząsnęło niemi jak huragan.

— Strajk — Strajk — Strajk — podawano sobie z ust do ust.

Nikt z otoczenia zrazu nie zauważył, że Ignacy, który przez cały czas mowy Grzeli przeczącym giestem ręki dawał do poznania, że się z jej treścią nie zgadza, wyskoczył na drugą ławę i chciał przemówić. Dopiero kilkakrotne:

— Bójcie się Boga ludzie! — Opamiętajcie się! — przyciszyło gwar na chwilę.

— Bójcie się Boga, ludzie, co wy też robić chcecie?! Czy was rozum opuścił? — mówił Ignacy, trzęsąc rękami. — Jakże można tę naszą biedną kopalnię porównać z kopalniami w Anglii i Ameryce? Przecież on nam tego płacić nie może, co oni tam dają, bo sam nic nie ma, sam jest chudziak.

— A ty skąd wiesz, że nic nie ma? Siedzisz w jego kieszeni? czy co? — zainterpelował go wypędzony Jędrek, który, chociaż już w służbie nie był, wlókł się zawsze za górnikami.

— Gdzie widzicie na nim te bogactwa?

— Czy to nie może dać do k a s y?

— Albo dla zamydlenia oczu kupić sobie gdzie indziej dobra, na Węgrzech lub w Szwajcaryi?

— Ja wam mówię, że to lis i kutwa, z pewnością dobrze siedzi na pieniądzach, uciułanych z waszej krwawicy — syknął znów Jędrzej.

— Ty tak mówisz, bo masz złość na niego, że cię ze służby nagnał — wmieszał się do dyskursu Maciej, a ja mówię, że to jest człowiek godny, zacny, jakich mało na świecie i że on dobrze, z serca dla nas chce.

— Gadacie Macieju, boście wzięli kilka razy zapomogę i to wam tak gębę miodem zalepiło.

— Dobry, godny człowiek — powtarzał Maciej.

— Dobry, dobry — jaki mi ta dobry! — odezwał się już pijany Cepiak. — Za lada głupstwo — zaraz: kara! Koń trochę więcej wózków pociągnął, zaraz: „płać karę“, bo u niego zwierzę ważniejsze niż człowiek?!

— A ja może sprawiedliwie zapłacił?! — krzyczał Woźniak. — Dla tego, żem przy dźwiganiu kloca mógł dostać ruptury. Dyabli mu do mojej ruptury! Dostanę, to moja rzecz, a jemu zasię do tego!

— A nie „zasię“, bo jest człowiek poczciwy, i pamięta o ludziach. Zresztą karę ściąga nie dla siebie, tylko dla nas, do b r a c k i e j — argumentował Maciej.

— Co tu gadać! moja krzywda z wszystkich największa — wołał Jędrek.

— Czym mu kopalnię podpalił, czy co, żeby mnie jak psa zaraz wyganiać?! — Ja wam mówię ludzie: strajk! — to jedyna na takich panków rada.

W gospodzie się zaroiło jak w ulu. Zaczęto zbierać głosy, kto jest za strajkiem, a kto przeciw, i okazało się, że większość decydowała się nie

wrócić do roboty, dopóki nie podwyższą znacznie płacy dziennej i akordowej. Najbardziej czynnym w organizowaniu całego strajku był Grzela. Kiedy się tak uwijał wśród górników, zbierając głosy, przystąpił do niego nagle Maciej i wstrząsnął nim mocno.

— Wojciechu i ty także przeciwko niemu? On tak cię lubi, odznacza, tyle zrobił dla ciebie!

— Lubi? bo wie, że za takie psie pieniądze, takiego jak ja nie dostanie dozorcy — bo gdzie indziej takiemu jak ja dozorcy pięć razy tyle płacą — odrzekł z sarkazmem Grzela.

Była już czwarta rano, gdy został większością głosów uchwalony strajk, od którego pod przysięgą nikt się wyłączać nie śmiał.

Kiedy Karwicki o zwykłej godzinie wyszedł z swego mieszkania z kagankiem w ręce, zdziwiło go mocno, że nie dostrzega, jak zwykle, dokoła mnóstwa ruchliwych płomyków, które o tej porze z wszystkich stron zdążały ku szybowi.

Sądząc, że wstał za wcześnie, spojrzał na zegarek: minęła piąta. Dlaczegoż nie słyszał dzisiaj sygnałowego dzwonka z wieży? Spojrzał ku szybowi: okna „Jutrzenki“ były zupełnie ciemne. Cóż to ma znaczyć? Jakieś złe przeczucie ścisnęło mu serce.

Ranek był mglisty, jesienny, więc przypuszczał, że to gruby opar tak mu światła zakrywa, i szedł dalej przyspieszonym krokiem.

Przed szybem stanął jak wryty, nie zdając sobie sprawy z tego, co się stać mogło. Drzwi od szybu były zamknięte. Budynek stał czarny, bezludny. Poskoczył do wejścia, gdy wtem kaganek jego rozświecił cały zbity tłum, z którego przygłuszony pomruk dochodził.

— Co to?! co to ma znaczyć? — zawołał. — Dlaczegoście tu stanęli? Czemu nie idziecie do izby ordynacyjnej?

— Nie pójdziemy do roboty — odezwały się głosy.

— Nie pójdziecie?! dlaczego? co się stało?

— My chcemy podwyższenia płac i zarobków — rzekł Grzela, występując przed tłum górników — i jeśli tego nie osiągniemy, rozpoczynamy strajk.

Karwicki osłupiał. Przez chwilę zbierał myśli, zdawało mu się, że śni.

— Wy chcecie podwyższenia płacy?! — zawołał po chwili, zdając sobie sprawę z tego, co zaszło. — I to ty? ty, Grzela, występujesz z takiem żądaniem?! Ależ ja tego zrobić nie mogę teraz! — w żaden sposób nie mogę! Zechciejcież mi ludzie uwierzyć, że ja tylko waszego dobra pragnę, ja chciałem wam dać zarobek, chciałem was utrzymać przy tej ziemi i dlatego jąłem się pracy, która czasem siły moje przechodzi. Ty, Grzela, powinieneś to był pierwszy zrozumieć i na ciebie liczyłem najwięcej. Ja nie żądam od was wdzięczności, chcę tylko zrozumienia waszego własnego interesu. Nie idźcie za głosem bezrozumnych podżegań, zaklinam was: wróćcie do pracy, a da Bóg będzie z czasem lepiej, kiedy tę konieczną kryzis przetrwamy, którą kopalnia nasza przejść musi. No, Grzela — mówił już głosem miękkim i łagodnym, stań teraz przed nimi i tak jakeś do strajku nakłonił zaprowadź wszystkich pierwszy do pracy. — Ufajcie mi i wierzcie, że ja sam o was pamiętać będę, bom was pokochał jak dzieci własne! — dokończył, czując, że wzruszenie ściska mu gardło.

Ale ze zbitego tłumu nikt się nie ruszył. Usłyszał tylko głuchy pomruk — protestu. Wtedy krew młoda zakipiała w żyłach Karwickiego i uderzyła mu falą do głowy. Na usta cisnęły się słowa:

— To gińcie marnie!—ale tych słów nie wypowiedział. Bez pożegnania

odwrócił się od tłumu i szedł wolnym krokiem ku swemu mieszkaniu. W oczach miał wyraz beznadziejnego smutku, jak człowiek patrzący na gmach swoich marzeń zwalony w gruzy, z których nikt go już dźwignąć nie zdoła.

Migotliwe światło jego kaganka, ginące w mgle porannej w miarę oddalania się Karwickiego, zdawało się być gasnącą gwiazdą „Jutrzenki“.

*
* *

Od dłuższego czasu stoi szyb Horsko opuszczony, z powybijanemi przez wiatr szybami. Mimo licznych starań właścicieli nikt dotychczas nie chciał się podjąć dzierżawy takiej kopalni.

Wpośród ludu kręcą się ajenci, znajdując łatwych klientów dla różnych transportowych przedsiębiorstw, wywożących emigrantów za morze.

Karwicki otrzymał za granicą świetną posadę dyrektora rozległej kopalni.

ROJAN.

PIERWSZA POSADA.

— Dostałem tedy wezwanie, abym natychmiast objął posadę kierownika czteroklasowej szkoły w Załubińcach... Widzę, pismo jest: liczba u góry, pieczątka u dołu... wszystko jak się należy, a jeszcze nie wierzę!

To, panie, była moja pierwsza posada w życiu, a co znaczy pierwsza posada człowieka, który od małego zarabiał na siebie lekcyami, tego chyba cien ować nie potrzebuję.

— „Cieniować“... no, no, rozumiem.

— Tak tedy... panie, pakuję rzeczy do kuferka. Ale, Boże święty, jakie tam rzeczy! Dwie koszule, kilka kołnierzyków, trochę książek, kocyk, poduszczyna i... ba, ale to już naprawdę wielka parada!... anglez. Kupiłem go na tandecie i poddałem kawalerskiej dezynfekcyi, bom się przecież uczył chemii i o bakcylach coś słyszałem.

Gospodarz mój, widząc, jak się raduję, pyta:

— Panie Ignacy, a masz pan pieniądze na drogę?

— Mam!

Gdzieżbym ja kiedy powiedział, że mi czegoś nie dostaje.

— Ejże! — znał mnie maruda — zaglądnij pan do „skarbca“.

Jeszcze mnie stary sekuje, zwąc „skarbcem“ moją żałośliwą niedolę. Nic z tego, nie zaglądam. Gotów prawić o pożyczce, a ja tego nie lubię. Na prędce obliczam w pamięci: mam dziesięć koron i ośmnaście groszy — Załubińce nie takie odległe, asygnata lada dzień nadejdzie.

Żegnam gosposię i starego, kuferek w garść i jadę — a dekret, co go przycisnę łokciem, szeleści w kieszeni... dalibóg jest!

W podróży dowiaduję się, że krótsza droga do Załubiniec z Łużan niżeli z Kołomyi i łatwiej w Łużanach o furmankę. No cóż?... Z Kołomyi do Łużan godzina drogi, więc myślę sobie: pojadę do Łużan! A że bilet miałem tylko do Kołomyi, więc proszę konduktora, aby mi postarał się o kartę dalszej jazdy i daję mu na to z góry koronę. Konduktor, ciężki pijak, poznałem to później po jego nosie, inaczej zrozumiał moje zamiary. Schował koronę do kieszeni i nie bacząc na krzywdę, jaką wyrządza państwu przez to, już do mnie więcej nie zagląda.

Tymczasem co się dzieje? Przed Łużanami, jak nic, wchodzi kontrolor.

— Proszę o bilety...

Patrzę, a mój konduktor zbielał, twarz mu się wydłużyła, strzela z podełba oczyma i chrząka. Myślę sobie: masz dyable kaftan! Powiem prawdę — zgubię człowieka, bo słyszałem, że za taką samą sprawkę brat mego kolegi wyskoczył raz na zawsze z urzędu. Hm, źle. Może ma żonę i dzieci? A tu sumienie oponuje: jakże osłaniać człowieka z nosem, od którego blask bije. Biedzę się, waham, kontrolor wyciąga rękę i czeka — już chcę wyznać prawdę, a tu ten szarlatan znowu chrząknął i od razu przerzucił szalę mego uczucia na swoją stronę.

— Mam bilet tylko do Kołomyi — mówię śmiało.

A kontrolor:

— To źle. Dlaczego pan jedziesz dalej?

— Zaspałem.

— Musisz pan zapłacić potrójną cenę biletu i wysiąść w Łużanach.

— W Łużanach chętnie wysiądę, a co do potrójnej ceny biletu — ha, mniej chętnie, ale zapłacę, skoro tak obyczaj każe.

I nie czekając długo, wyciągam skarbiec, a w duchu pytam:

— A nuż będzie za mało?

Ale nie, zapłaciłem co mi podyktowano i stwierdzam w przelocie, że na dnie skarbca pozostało jeszcze ośmnaście groszy.

W Łużanach wysiadłem. Konduktor spoglądał na mnie z daleka... a myślisz pan, że może podziękował za ratunek, albo starał się zwrócić mi bodaj tę jedną koronę, którą mu wyliczyłem na rękę?... Gdzież tam, niecnota udał, że zapomniał o koronie, gwizdnął i pojechał. Mniejsza o to.

Dotąd szła podróż normalnie, ale co dalej? W Łużanach był żydek na dworcu, który, co prawda, nie jechał do samych Załubiniec, ale za stosownem wynagrodzeniem mógł był pół mili zboczyć.

— A ile chcesz przyjacielu do Załubiniec — zapytuję.

— Z kuferkiem?

— Kuferek sam nie pójdzie, bo nóg nie ma, a choćby miał — nie trafi, jako nie świadom okolicy.

Widocznie zrozumiał i rzecze:

— Szedm koronów.

— Hm — myślę — zapłaciłem za karę trzy korony, okrasiłem żywot alkoholikowi jedną koroną, to razem cztery, a więc gdybym był nawet usłuchał głosu sumienia, to jeszcze i na ten wypadek „siedmiu koronów“ nie byłbym zdolny uiścić, a targować się z żydem, ubliżało mojej dekretowej godności.

Trafne rozumowanie nie raz mi łagodziło przykrości żywota, więc i tym razem pogodziłem się łatwo z koniecznością. Kuferek zatem na plecy i patrzę, którędy wiodą telegraficzne słupy, bo do Załubiniec wedle słupów zajdę z pewnością, choćby mnie nawet noc w podróży zaskoczyła.

Jakoż niebawem przekonałem się, że słupy coś warte, zwłaszcza dla tych, co „jadą“ na pierwszą posadę kierownika szkoły czteroklasowej.

O zachodzie słońca, usiadłszy na kuferku pod drzewem — spożyłem ostatnią bułkę, nie myśląc, rzecz oczywista, co mnie spotka świtaniem. Potem dźwignąłem się zaraz i idę dalej.

Idę, idę a pytam ludzi po drodze:

— Daleko do Załubiniec?

— Ho, ho, jeszcze kawał.

Poznałem pierwszy raz w życiu, co znaczy brać nieświadomych na

kawał. Kuferek tak mi zarył się w grzbiet, że jego ostre linie przez dwa tygodnie stwierdzałem na odparzonych plecach. Ale ostatecznie mniej więcej około północy dobiłem się do jakiejś doliny nad rzeczką. Cała wieś śpi snem kamiennym; dokoła głuche milczenie. Załubińce, czy nie Załubińce?

W ciemności spostrzegam słup przydrożny, na którym zapewne będzie jakiś napis. Ale że tytoniu nie palę, więc i zapałek przy sobie nie miałem. Nachylam się tedy i wodzę nosem po słupku z góry na dół i z dołu do góry, jakgdybym z psiego wywodził się gniazda, ale niepodobna nic wyczytać. Ciemno, jak... mniejsza o porównanie, wystarczy, gdy powiem, żem począł palcami wyczuwać litery. I co pan na to — Bóg świadkiem, że nie kłamię — wyczytałem palcami, jakobym był wychowankiem zakładu dla ciemnych od urodzenia: „Gmina Załubińce. 11 klm.“

Swoją drogą wnet przekonałem się, że los zbyt hojnie darzył mnie swoją opieką, gdyż nie trzeba było aż palców do rozpoznania okolicy, bo właśnie nadszedł niebawem jakiś wieśniak i wyświetlił sprawę.

— Niech będzie pochwalony.

— Na wieki.

— Czy to Załubińce?

— A już ci!

— Wybaczcie człowieku, a gdzie tu szkoła.

— Ot, niedaleko. Chodźcie tylko ze mną a wskażę.

— Wy z Załubiniec? — pytam.

— Nie, z Wygnanki.

Wskazał mi budynek szkolny, pożegnał się i poszedł. No, dzięki Ci Przedwieczny! Krzysztof Kolumbus, przybywszy do Ameryki, nie był tak ukąpany we własnym pocie, jak ja w chwili, gdym składał moje doczesne mienie na schodkach czteroklasowej szkoły.

Odsapnąwszy nieco, zaczynam od pukania we drzwi.

Pukam raz, drugi — szkolne dudnienie wita mnie z głębi, ale ludzkiego oblicza nie widać. Przelazłem przez płot i pukam do okien — to samo szkolne dudnienie. Aha, poprzednik mój już wyjechał na nową posadę — myślę.

Może jest jaki stróż, ale zapewne nie mieszka w szkole. Cóż począć, nie będę przecie niepokoił ludzi po nocy i pozbawiał ich snu, tak bardzo rolnikowi potrzebnego. Patrzę, a w niewielkim ogródku ciemnieje coś na gwiaździstym widnokręgu: grusza, czy inne jakieś drzewo. Idę więc pod to drzewo, wydobywam kocyk i poduszeczkę i kładę się spać. Nie uwierzy pan, co to za rozkoszne spanie w lecie na świeżem powietrzu. Szczerze mówię, wcale się nie gniewałem na zawistne losy. Tylko, niestety, nie długo spałem, najwyżej z godzinę, bo jak mi kogut z sąsiedztwa wrzasnął prawie nad uchem swego kuranta na powitanie, tak aż podskoczyłem do góry. W mieście człek odwyka od wiejskich głosów i zwyczajów. Musiałem jednak przyznać w duszy, że miłośnik wczesnego wstawania dobrze uczynił, bo może byliby się ludziska zdziwili, widząc jakiegoś przybłędę śpiącego w ogrodzie, a tak miałem czas schować moje łoże do kuferka i przedstawić się obywatelstwu gminy Załubińce w całej mojej profesorskiej aureoli.

Za dnia wszystko poszło inaczej.

Zaraz dopytałem się, gdzie jest stróż, wywabiłem go z sąsiedniej chaty, kazałem odewrzeć podwoje przybytku wiedzy, powierzonego mej pieczy, i objąłem puste „ubikacye“ w posiadanie.

Słowem, wszystko odbyło się z należytą powagą i taktem — narzekać nie mogę. Tylko z jednem nie poszczęściło mi się: oto nie miałem co zjeść na śniadanie. Wogóle kwestya pożywienia w czasie jaknajbliższym sprawiała mi nieco kłopotu. W kieszeni posiadałem ośmnaście groszy i za tę kwotę miałem zakupić sobie stosowne umeblowanie do mego prywatnego pokoju i żywić się dopóty, póki „nie nadejdzie“ asygnata.

Cóż począć? Wpraszać się może do księdza lub naczelnika gminy na obiady? Jest to oczywiście najprostsza droga — ale ja, człek młody, ambitny, nie lubiłem o nic prosić, a zwłaszcza o pożywienie.

Wyszedłem tedy na ogród — aby na świeżem powietrzu rozważyć rzecz spokojnie. Ale o dziwo! ratunek stoi przedemną. Patrzę, a tu połowę ogrodu zajmują ziemniaki a drugą połowę urodziwa kukurydza! W dodatku w środku wspaniała grusza z małemi i twardemi jak orzechy gruszeczkami. Według zwyczaju połowa tego obfitego zbioru była moją własnością. Robinson Kruzoe z pewnością nie ucieszył się tak rozbitym okrętem, jak ja ogródkiem i pracą kulturną mego poprzednika.

Jakie to szczęście, że mi zostało jeszcze w skarbcu ośmnaście groszy!

Pobiegłem do karczmy i kupiłem za cztery grosze dwie paczki zapałek a za resztę soli.

Śmiejesz się pan? To wszystko szczera prawda, co opowiadam.

Przez trzy tygodnie sporządzałem sobie rano, w południe i wieczór trzy dania. Na pierwsze: ziemniaki w mundurkach z solą (bardzo smaczne), na drugie: kukurydza, przypieczona z jednej strony i w miarę posolona, a na deser gruszki, które na ogniu dojrzewały i stawały się tak miękkie, jak najlepsze ciasteczka. A że nie miałem materyału opałowego, więc tytułem pożyczki wyłupałem deskę z obramowania dachowego i przed każdą rozprawą kucharską nacinałem sobie nieco wiór scyzorykiem.

Tak spędziłem pierwsze moje dni na pierwszej posadzie, sypiając na jakimś tapczanie, sięgającym pod sufit, na którym, jak się po tygodniu smacznego snu dowiedziałem, robiono w roku 1895 podczas epidemii cholerycznej — sekcye!

Mniej więcej w miesiąc po mojem zagospodarowaniu się na pierwszej posadzie nadeszła wreszcie — asygnata. Ej, Boże mój, wesołe to były czasy!

J. L. JASTRZĘBIEC.

Rzut oka na sprawy polskie
w ubiegłem dziesięcioleciu.

Początek ubiegłego dziesięciolecia stanowi w położeniu spraw polskich dosyć wyraźną linię demarkacyjną od poprzedniej epoki. Zmieniły się wówczas stosunki wzajemne między państwami rozbiorczemi, wskutek czego w r. 1895 występuje znamienny zwrot w polityce polskiej zarówno ogólnej, jak w każdym z trzech zaborów.

W tym właśnie czasie, można nawet powiedzieć od tego roku, nietylko dla polityków, wtajemniczonych w *arcana* dyplomatyczne, ale i dla szerokiego ogółu staje się coraz widoczniejszem, że zarówno nadzieje jak obawy z powodu przewidywanej „wielkiej wojny“ między Austryą a Niemcami z jednej a Rosyą z drugiej strony nie mają realnego gruntu.

To przeświadczenie wpłynąć musiało na nastrój psychologiczny społeczeństwa polskiego i było niewątpliwie jednym z czynników, ułatwiających powstanie polityki ugodowej w zaborze rosyjskim, z czego samo społeczeństwo nie zdawało sobie sprawy.

Wyrównanie i złagodzenie bardzo zaostrzonych od r. 1884 stosunków między Austryą i Niemcami a Rosyą odbiło się bezpośrednio na narodzie polskim zmianą stanowczą polityki pojednawczej rządu pruskiego. Zwrot w tej polityce, zainaugurowany kilka lat przedtem osobiście przez Wilhelma II., nastąpił nagle i wykonany był z właściwą ukoronowanemu jej kierownikowi bezwzględnością, oznaczał zaś, i tak został zrozumiany, że Polacy są już Prusom niepotrzebni do walki z Rosyą, że nie ma tedy powodu jednać ich ustępstwami, szkodzącemi interesom narodowym i państwowym niemieckim. Owszem, należy skorzystać z przyjaznych stosunków z Rosyą i poprowadzić energicznie dzieło wynarodowienia prowincyj polskich Prus. Rzecz jasna, że ten zwrot był wyrokiem bankructwa polityki ugodowej, która ogarnęła szerokie warstwy społeczeństwa polskiego w zaborze pruskim, zwłaszcza żywioły konserwatywne, odgrywające wówczas w życiu publicznem tego zaboru kierowniczą rolę. Ale nieuniknione to bankructwo nie odrazu ogłoszono, polityka bowiem ugodowa w zaborze pruskim związaną była mocno zarówno z interesami społecznymi warstwy szlacheckiej, jak z nałogami myślenia i działania w sprawach narodowych i dla jej obalenia trzeba było kilkoletniej walki, która nawet dosyć ostry przybierała nieraz charakter.

I w Galicyi ta zmiana w stosunku wzajemnym państw zaborczych przygotowała pośrednio niepowodzenie polityki ugodowej względem Rusinów, zainaugurowanej niewątpliwie w ścisłem porozumieniu z austryackimi i węgierskimi mężami stanu, jak również z koroną, przez ówczesnego namiestnika hr. Kazimierza Badeniego. W Wiedniu bowiem na wypadek wojny z Rosyą pokładano wielkie nadzieje na ruch narodowy ruski i te złudzenia wraz z wielu politykami polskimi podzielał hr. Badeni. W celu zjednania więc Rusinów dla polityki austryacko-polskiej nietylko dano im bardzo poważne ustępstwa, jak się to później dobitnie okazało, na szkodę Polaków, ale sztucznie wytwarzano i protegowano ruch radykalno narodowy ruski, czyli właściwie ukrainofilski w Galicyi. Przywódców ruskich nie obchodziły właściwie dane kombinacye polityczne, i wiedząc, że nie zanosi się na ich urzeczywistnienie, po otrzymaniu pierwszych koncesyj zajęli znowu wrogie wobec Polaków stanowisko.

Zawód w nadziejach na politykę austryacko-polską wzmocnił nastrój opozycyjny w szeregach patryotycznie usposobionej inteligencyi demokratycznej w Galicyi. Na ogół zajęła ona stanowisko przychylne nawet wobec silnie właśnie wzmożonej w tym czasie agitacyi socyalistycznej, która posługiwać się zaczęła i w Galicyi hasłami narodowemi, zwłaszcza zaś wobec ruchu ludowego, który w żywiołowych swych objawach był wyrazem zaczynającego się uświadomienia narodowego i obywatelskiego ludności włościańskiej i uzasadnionego dążenia do zdobycia należnego jej z prawa i z siły, jaką już przedstawiała, udziału w życiu publicznem kraju. Do ruchu tego w kołach patryotycznych, zwłaszcza w innych dzielnicach, przywiązywano zrazu wielkie nadzieje, chociaż już w samym początku ujawniły się w nim te ujemne właściwości, które następnie sprowadziły go na manowce taktyki demagogicznej i wyłącznie klasowej, chłopskiej, zaprawionej niekiedy nawet nienawiścią społeczną. Pomimo rozbicia się na stronnictwa, zwalczające się nawet namiętnie, i oporu silnego partyj konserwatywnych,

przy wyborach do Sejmu w r. 1895, a następnie do Rady państwa w Wiedniu w r. 1896, wprowadzono do obu tych reprezentacyj pewien zastęp posłów ludowych. Jednocześnie przy wyborach do Rady państwa z V. kuryi przeszli ogromną większością w Krakowie i Lwowie posłowie socyalistyczni.

Powodzenie agitacyi socyalistycznej w kraju, pozbawionym wielkiego przemysłu, i w ogóle rozwój prądów radykalnych w Galicyi są zjawiskiem, świadczącem o dezorganizacyi i że tak powiem atomizacyi społeczeństwa. Analogiczne objawy widzimy i w innych dzielnicach, zwłaszcza w zaborze rosyjskim, ale Galicya w lepszem na pozór znajdowała się położeniu, miała bowiem czas i możność poprowadzenia, zarówno w stosunku do Austryi, jak w stosunkach wewnętrznych, takiej polityki narodowej, którąby wytworzyła ze społeczeństwa polskiego w tym kraju całość, organicznie spójną i odporną na obce wpływy. Niestety, stronnictwa, rządzące w Galicyi i jedynie zdolne do rządzenia, które w uzyskaniu i utrzymaniu następnie poważnego stanowiska dla kraju w państwie i dla siebie w kraju okazały były dużo rozwagi i zręczności politycznej, lub może raczej dyplomatycznej — nie umiały zdobyć się na taką politykę. Nie umiały, a bodaj i nie mogły wskutek niepomyślnych dla stworzenia prawdziwie narodowej polityki w tej dzielnicy warunków.

Ta prowincya po pierwszym rozbiorze sztucznie utworzona z dwóch części dawnej Polski, które nie wiele miały ze sobą wspólnego, które znacznie natomiast różniły się pochodzeniem ludności, poziomem jej kultury, układem stosunków społecznych — nie brała udziału ani w wielkiem dziele reformy ustroju politycznego i odrodzenia narodowego w końcu XVIII w., ani w późniejszej próbie odbudowania niepodległego państwa na małym skrawku dawnego dziedzictwa, nie korzystała wreszcie, jak Królestwo i Poznańskie, z dosyć rozległej autonomii narodowej. Ucisk austryacki, nie folgujący ani na chwilę, ciężył nad krajem 90 lat. Przyczyny historyczne złożyły się na to, że w dzisiejszej Galicyi, z wyjątkiem Krakowskiego, ta warstwa, która przodowała uświadomieniem narodowem, wyrobieniem i kulturą, słowem średnia szlachta, *gentry* polska, była stosunkowo nieliczną. Ludność miast, z wyjątkiem Krakowa, składała się przeważnie z żywiołów obcych, słabo zasymilowanych, lub nie zasymilowanych wcale, zaś ludność wiejska, zwłaszcza na Rusi Czerwonej, była zdziczała, lub — na podgórzu wschodniem — nie wyszła jeszcze ze stanu pierwotnego barbarzyństwa. Rząd austryacki nic nie robił dla podniesienia kultury kraju, dla jego uspołecznienia. Brał rekruta, ściągał wysokie podatki, rujnował produkcyę miejscową, ażeby otworzyć tu rynki zbytu dla prowincyj zachodnich, tłumił oświatę i myśl wolną, tępił i prześladował polskość, nasyłał do kraju zgraję urzędników niemieckich. Gdy zwyczajne środki ucisku nie wystarczały, rząd uciekał się do nadzwyczajnych: w r. 1848 wywołał waśń między Rusinami a Polakami i tej polityki budzenia nienawiści i podżegania pierwszych przeciw drugim do ostatniej niemal chwili nie zaniechał. Polityka austryacka oprócz waśni narodowej szerzyła również świadomie i celowo waśń społeczną i wywołała, jak wiadomo, krwawa „rabacyę“ 1846 roku.

Kiedy nastała era konstytucyjna, kraj był wycieńczony wyzyskiem ekonomicznym; lud ciemny i moralnie zdziczały, wrogo usposobiony nietylko względem szlachty i klas oświeconych, ale, nawet i w zachodniej części kraju, względem wszystkiego co polskie, równoznaczne z „pańskiem“; miasta zaniedbane, zniemczone, z nieliczną inteligencyą polską; przemysł zrujnowany, handel w ręku żydów, z których oświeceńsi ciążyli do niem-

czyżny, a masa trzymała się fanatycznie swej odrębności wyznaniowej i plemiennej; duchowieństwo ruskie w konszachtach z rządem austryackim, a jednocześnie zezujące ku Moskwie; szlachta przerzedzona i podupadła materyalnie wskutek polityki rządu, arystokracya, posiadająca zwłaszcza na Rusi obszerne latyfundya, bezczynnością polityczną i społeczną zdemoralizowana. Na tej szlachcie wszakże i arystokracyi oraz na nielicznej zrazu inteligencyi miejskiej oprzeć się musiała polityka narodowa. Pierwszem jej zadaniem było przywrócenie i zabezpieczenie polskiego charakteru kraju. I to zadanie zostało przez polityków polskich dokonanem. Galicya uzyskała szerszą niż inne prowincye państwa, chociaż na ogół szczupłą autonomię, polski język urzędowy i wykładowy w szkołach i t. d. Ale równocześnie należało przystąpić do drugiego zadania, ważniejszego i trudniejszego: do wytworzenia z tak różnorodnych, nieskoordynowanych a nawet powaśnionych żywiołów organicznej całości i do rozbudzenia w niej świadomości wspólnych dążeń, wspólnych interesów.

Nie zdawano sobie sprawy z doniosłości tego zadania i nie było go zresztą komu podjąć. Najlepsze siły warstwy szlacheckiej i inteligencyi mieszczańskiej zaabsorbowało życie polityczne. Zmiana warunków tego życia wywołała wielkie zapotrzebowanie t. zw. inteligencyi, t. j. ludzi z wykształceniem zawodowem. Wytworzyła się ona pospiesznie z różnorodnych żywiołów, polskich z pochodzenia lub przyznających się, bądź szczerze, bądź z interesu, do polskości, dla których polska tradycya polityczna i polska kultura była zupełnie obcą. Nie siła moralna idei polskiej, nie siła kultury polskiej były głównym czynnikiem asymilacyi, ale zazwyczaj bezpośredni lub pośredni interes tych synów sprowadzonych do Galicyi biurokratów i kolonistów austryackich, Rusinów i żydów, którzy wespół z synami drobnych mieszczan i chłopów, nie uświadomionych wcale narodowo, wytwarzali główny zastęp formującej się pospiesznie inteligencyi. Żywioł szlachecki i mieszczański, mający tradycyę narodową, znalazł się w mniejszości wśród tej inteligencyi. Rzecz jasna, że taka *rudis indigestaque moles*, która sama przekształcać się musiała w jednolitą warstwę, nietylko nie była zdolną do podjęcia wielkiej pracy organizowania z luźnych żywiołów spójnej całości narodowej, ale stała się łatwo dostępną dla dążeń odśrodkowych i prądów rozkładowych.

Rządzące zaś w kraju stronnictwa szlacheckie, zajęte wyłącznie sprawą zapewnienia krajowi silnego stanowiska politycznego w państwie, a następnie wyzyskiwaniem tego stanowiska przedewszystkiem dla swych interesów, utożsamianych z narodowymi, zaniedbały zupełnie zadanie wytwarzania całości narodowej. Przeciwnie, w najważniejszych sprawach jakby rozmyślnie przeszkadzano całkowaniu społecznemu i narodowemu, a popierano różniczkowanie, że użyję tych matematycznych terminów. Fałszywa polityka w sprawie ruskiej wytworzyła separatyzm narodowościowy i iście hajdamacki radykalizm społeczny. W samorządzie gminnym, w tej komórce życia narodowego i politycznego inteligencya ziemiańska oddzieliła się zupełnie od ludności włościańskiej i wyrzekła się wpływu na nią. W miastach dla widoków oportunizmu politycznego i z obawy opozycyi demokratycznej popierano żywioł żydowski i dano mu przewagę.

Nie mogę wchodzić w szczegóły, bo zbyt odbiegłem od przedmiotu i muszę przeprosić czytelników za ten tak długi a pomimo to tak pobieżny wywód historyczno-polityczny. Jest on wszakże, mojem zdaniem, konieczny do należytego zrozumienia stosunków galicyjskich w ostatniem dzie-

sięcioleciu, a zarazem tłómaczy, dlaczego Galicya nie mogła i nie może odegrać narzuconej jej roli Piemontu polskiego.

To zresztą dążenie do wytworzenia spójnej, organicznie zespolonej całości narodowej jest dziś głównem zadaniem polityki naszej nietylko w Galicyi lecz i w innych dzielnicach. Stanowi ono wraz z dążeniem do łączności politycznej i kulturalnej wszystkich dzielnic, słowem do jedności narodowej istotę kierunku demokratyczno-narodowego i jego znamienną właściwość, odróżniającą go od wszystkich innych stronnictw, zwłaszcza tych, które się nazywają demokratycznemi z tym lub owym dodatkiem. Możnaby powiedzieć, że z tych haseł, które dawne programy i emblematy patryotyczne zdobiły, inne stronnictwa demokratyczne w dążeniu do niepodległości wybrały sobie wolność i równość, my zaś — jedność i całość.

Ludzie, którzy w każde zjawisko życia myśl swoją wkładają i ją przedewszystkiem widzą, łudzili się dość długo, że ruch ludowy w Galicyi stać się może czynnikiem, wytwarzającym ze społeczeństwa polskiego w tej dzielnicy organiczną całość. Bo istotnie w obecnym stanie naszego narodu jedynie lud wiejski takim czynnikiem być może, nietylko ze względu na tkwiącą w nim w stanie utajonym lub wyzwalającą się już siłę moralną. To jest jedyny dziś społecznie i duchowo mocny żywioł w naszym narodzie.

Niestety, wskutek przyczyn, które wyżej zaznaczyłem, ruch ludowy w Galicyi zboczył z właściwego toru i nie stał się ruchem narodowym. Ale uobywatelenie ludu, coraz wydatniejszy, coraz bardziej świadomy jego udział w życiu narodowem — jest znamiennym rysem ubiegłego dziesięciolecia, wspólnym dla całego obszaru ziem polskich, nie wyłączając nawet Galicyi. Zarazem wszechpolskość, że tak powiem, tego objawu jest wspaniałym dowodem jedności naszego życia narodowego. I jeżeli nawet, jak było istotnie, w tem unarodowieniu się ludu odegrała znaczną rolę świadoma i celowa praca polityczna, to ten fakt nie przeczy wcale jedności przyrodzonej. Bo myśl polityczna, która podjęciu tej pracy przewodziła, nie była wytworem jakiejś doktryny, ale z życia wyrosła.

Postawienie wyżej zaznaczonych objawów życia narodowego w bezpośrednim lub pośrednim związku z doniosłą zmianą w polityce zewnętrznej państw, do których prowincye polskie należą, nie oznacza bynajmniej, że ta zmiana jest główną lub wyłącznie ich przyczyną. Zaznaczam to umyślnie, bo nie chciałbym, żeby słowa moje fałszywie tłómaczono.

Zawód w nadziejach na Austryę był tylko jednym z czynników, ułatwiających zainaugurowanie polityki ugodowej w zaborze rosyjskim, a zwłaszcza jej powodzenie początkowe wśród naiwnych politycznie żywiołów. Ale ta polityka była wynikiem wielu innych czynników, tkwiących zarówno w usposobieniu społeczeństwa, jak i w stosunkach społecznych. Na tym samym gruncie wyrastały, z tych samych rozwijały się przesłanek dalekie od wierności poddańczej rachuby na Austryę i lojalne myśli o pogodzeniu się za wszelką cenę z rządem rosyjskim. I jedna, i druga kombinacya była właściwie wynikiem małoduszności, braku wiary w siły własnego narodu, wreszcie obniżenie poziomu myśli politycznej aż do zupełnego niemal jej zaniku, do zupełnej niemal zatraty poczucia interesów ogólnych. W grę wchodziły tu inne jeszcze czynniki, jak rusyfikacya duchowa znacznej części naszej inteligencyi, jak interesy materyalne tych kół, które akcyę ugodową podjęły. Ale w istocie swej polityka ugodowa była konieczną, można powiedzieć, naturalną konsekwencyą usposobienia tych kół i warstw, które rozumiały, że taktyka rewolucyjna, dążąca ostatecznie do wywołania zbrojnego ruchu jest niemożliwą, które przekonały się następnie, że nadzieje, po-

kładane w antagonizmie Austryi do Rosyi, nie mają żadnych podstaw realnych, a które nie widziały w społeczeństwie – przedewszystkiem dlatego, że nie czuły ich w sobie — takich sił, na jakich można byłoby oprzeć samodzielną politykę narodową.

Nie będę tu poruszał wpływu ucisku politycznego i wogóle systemu rządów rosyjskich na stan i usposobienie społeczeństwa polskiego. Zaznaczę jedynie, że i ono znalazło się po r. 1863 w stanie rozprzężenia, występującego we wszystkich niemal dziedzinach życia. To już nie była, jak w roku 1831, przegrana walka, ale pogrom, który duchowo i politycznie zgnębił i na czas dłuższy obezwładnił społeczeństwo. Dotychczasowe koncepcye polityczne runęły. A tymczasem rząd rosyjski z konsekwentną zawziętością, nie pozwalającą spodziewać się zmiany systemu, tępił odrębność polityczną i kulturalną kraju, burzył wszystkie urządzenia, które naród w latach poprzedniego ucisku zdążył z lepszych czasów zachować lub nawet wytworzyć, rwał wszystkie więzy życia zbiorowego. System ucisku administracyjno-policyjnego uniemożliwiał wszelką pracę twórczą, organizacyjną.

W społeczeństwie, które straciło zupełnie oryentacyę polityczną, bo dotychczasowe, poniekąd utrwalone tradycyjnie zasady i metody myślenia i działania politycznego nie odpowiadały zmienionym warunkom jego bytu, w którym wszystkie dawne wiązania życia zbiorowego rozprzęgły się lub zerwały, a nowe nie mogły się wytworzyć, które więc rozpadło się na luźne ugrupowania, nie zespolone organicznie, złożone z żywiołów nie skoordynowanych, pozbawionych wszelkiej tradycyi lub z niej wykolejonych, w znacznej części obcych kulturalnie i duchowo — w takiem społeczeństwie powstawały lub łatwo się szerzyły różne dążenia rozbieżne, odśrodkowe, różne prądy rozkładowe, wreszcie oderwane od życia realnego doktrynerstwo. Takim był kierunek radykalno-postępowy, który, porzuciwszy rychło bądź co bądź pozytywny program pracy organicznej, sprowadził swoje zadanie do walki z tradycyą, w dawnych warunkach niemal jedyną spójnią całości narodowej, i z rzekomym klerykalizmem, a właściwie katolicyzmem, który był, a w pewnej mierze jest jeszcze najbardziej zrozumiałym dla masy wyrazem odrębności narodowej. Takim był kierunek socyalistyczny, który zaniechawszy niemal zupełnie zawodowego organizowania masy robotniczej i kulturalno-społecznej wśród niej pracy, z szczególną zawziętością zwalczał „przesądy“ patryotyczne w kołach sympatyzującej z nim inteligencyi i wogóle w działalności swej kładł główny nacisk na propagandę antypatryotyczną. Swego negatywnego i dezorganizacyjnego charakteru nie stracił ruch socyalistyczny u nas nawet wtedy, gdy właśnie w ostatniem dziesięcioleciu, pod wpływem wzmagania się dążeń narodowych, przybrał charakter patryotyczny polski. Przeważny udział żydów, którzy zawsze i wszędzie są pierwiastkiem dezorganizacyjnym w narodach chrześcijańskich, dlatego może, że sami tworzą bardzo silną i zwartą organizacyę religijno-społeczną — wzmacniał dążności rozkładowe zarówno w ruchu postępowym, jak w socyalistycznym, które wskutek tej wspólnej im tendencyi zlały się w ostatnich czasach w jeden prąd, pomimo istnienia różnych partyj i grup, często nawet namiętnie się zwalczających.

Społeczeństwo, dla którego jedynem zadaniem politycznem była w danych warunkach obrona indywidualności narodowej od grożącej jej zagłady, a więc wytworzenie w tym celu za pomocą łącznej, organizacyjnej, syntetycznej pracy — spójnej i jednolitej siły narodowej, to społeczeństwo stało się widownią zaciętej walki wszystkich przeciw wszystkim, wzajemnego szamotania się w zapasach bezcelowych. Jedynie wskutek ucisku polity-

cznego ta walka nie przybrała szerszych rozmiarów, ale ograniczyć się musiała do szermierki politycznej w prasie i do drobnych przeważnie ale namiętnych utarczek w tych dziedzinach życia narodowego i pracy obywatelskiej, które się uchylały z pod kontroli rządu rosyjskiego. Natomiast w życiu duchowem społeczeństwa powstała zupełna anarchia, ułatwiająca szerzenie się wszelkiego doktrynerstwa i tendencyj antynarodowych.

Ten stan rzeczy wywołać musiał reakcyę wszystkich żywiołów, a raczej licznych w społeczeństwie jednostek, mających silne poczucie narodowe, z właściwości zaś swego umysłu i charakteru usposobionych do pracy twórczej, pozytywnej. Myśl polityczna, miotająca się w rozpaczliwych wysiłkach ratowania od zagłady indywidualności narodowej, której groził nie tylko wróg zewnętrzny, ale i rozstrój wewnętrzny, szukała jakiegoś punktu oparcia w rzeczywistości, szukała w życiu narodu sił, na których można było oprzeć pracę nad jego odrodzeniem. I te siły znalazła w poczuciu samodzielności narodu, opartej na jego jedności przyrodzonej, utrwalonej tradycyą historyczną i kulturalną, poczuciu zagłuszonem, ale żyjącem w głębi dusz i w ludzie wiejskim, przedstawiającym naogół bierną i nieświadomą masę, ale już wstrząsanym różnymi prądami, zamkniętym w swej odrębności obyczajowej i etnograficznej raczej, niż narodowej, i wskutek tego właśnie żywotnym i odpornym na wszelkie wpływy zewnętrzne.

Intuicya raczej niż świadome przekonanie, oparte na dokładnem zbadaniu stanu społeczeństwa i rozważnym wyborze środków zaradczych — pchnęła myśl polityczną w tym kierunku, kazała ją oprzeć na tych podstawach.

Ta reakcya narodowa, która z różnych płynęła źródeł i ujawniała się w objawach różnego charakteru i wartości, której wyrazem jest zarówno powstanie „Ligi Narodowej“, jak demokratyczno ludowy, z odcieniem wszechpolskim, program dawnego *Głosu*, jak powieści historyczne Sienkiewicza, jak zwrot twórczości naukowej i literackiej w kierunku badania i odtwarzania życia ludu i t. d., ta reakcya narodowa, która kombinowała się z rozmaitymi prądami politycznymi i umysłowymi, i dziś jeszcze od indywidualnych lub przypadkowych domieszek nie jest wolną — na początku ostatniego dziesięciolecia miała już jako kierunek polityczny swój wyraźny program demokratyczno-narodowy i swoją organizacyę.

Przegląd spraw polskich, czy raczej może sprawy polskiej, w ostatniem dziesięcioleciu — to historya walki tej reakcyi z prądami rozkładowymi w społeczeństwie naszem, jak i z tymi kierunkami myśli politycznej i działania politycznego, które nie odpowiadają zadaniom i warunkom obecnym życia narodowego i dlatego tamują jego rozwój. Zarazem wszakże to nietylko historya walki, ale i historya pracy twórczej nad przekształceniem budowy politycznej społeczeństwa, oparciem się na tej podstawie, jaką dziś tworzy lud uświadomiony lub uświadamiający się narodowo. Historyi tej zarówno z braku miejsca jak z innych powodów nie będę szczegółowo uwzględniał. Rozmyślnie atoli rozszerzyłem wstęp, żeby na tem tle czytelnik mógł łatwiej objąć całość wypadków i zoryentować się w pobieżnem i schematycznem z konieczności ich wyliczaniu.

Łatwo n. p. zrozumieć, że w tym stanie rzeczy, którego charakterystykę usiłowałem pobieżnie nakreślić, polityka ugodowa w zaborze rosyjskim znalazła w społeczeństwie grunt podatny. Zresztą w istocie swej była ona również dążeniem odśrodkowem, prądem rozkładowym.

Powód zewnętrzny do zainaugurowania tej polityki dała zmiana monarchy na tronie rosyjskim. Jak zwykle bywa w podobnych wypadkach,

nastąpiły jeżeli nie zmiany, to pewne ulgi w systemie. Udzielenie dymisyi Hurce, odwołanie Apuchtina, świadczyły o nieco przychylniejszem usposobieniu dla Polaków. Wszystko to wszakże mogło uzasadnić jedynie próbę do pozyskania jakichś wpływów na otoczenie cara lub nawet na niego, mogło, gdyby się znaleźli odpowiedni ludzie, stworzyć grunt do jakiejś polityki dworskiej, której n. p. Madjarzy w Wiedniu dużo nawet zawdzięczają. Rzecz jasna, że należało również z udzielonych drobnych ulg korzystać i starać się o uzyskanie nowych.

Ale akcya ugodowa nie ograniczyła się na tym skromnym zakresie działania. Inicyatorzy jej wypłynąć chcieli odrazu na szerokie wody wielkiej polityki. Odrazu też postawili fałszywie sprawę, jednając dla ugody nie rząd rosyjski, lecz społeczeństwo polskie. W tem społeczeństwie zaczęli propagować taktykę postępowania, osłabiającą jego odporność, i program, zniepra wiający jego myśl polityczną, bo opierający stosunek narodu polskiego do Rosyi nie na uznaniu jego samodzielności politycznej, ale na równouprawnieniu, co oznaczało — na uzyskaniu tych praw i urządzeń, z jakich korzystają Rosyanie, na wejściu, jak mówiono, do środka państwa, t. j. na wzięciu czynnego udziału w jego sprawach, zsolidaryzowaniu się z jego interesami. W zamian za to ugodowcy żądali, a raczej oczekiwali w drodze łaski przyznania pewnych praw językowi polskiemu w sądownictwie i instytucyach samorządu.

Przeceniając potęgę Rosyi i niedoceniając sił własnego narodu, ugodowcy podnieśli do godności zasady programowej swoje przekonanie, że społeczeństwo polskie nie może wywalczyć sobie praw, że tylko Rosya w poczuciu sprawiedliwości i ze względu na swój interes może mu je dać.

Tymczasem Rosya nie miała żadnego interesu w dawaniu poważnych ustępstw Polakom, ani ze względu na swoją politykę zewnętrzną, w której właśnie nastąpiło wyrównanie stosunku do Niemiec i Austryi, ani tem bardziej ze względu na politykę wewnętrzną, w której interes rządzącej państwem klasy urzędniczej wymagał wzmocnienia i dalszego rozszerzania systemu centralizacyi i rusyfikacyi.

Nie było więc koniecznego dla ugody warunku — uznania jej racyi przez drugą stronę. W interesie rządu leżało co najwyżej utrzymanie spokoju w prowincyi kresowej i w tym celu ci i owi jego przedstawiciele, jak np. książę Imeretyński, mogli nawet zalecać udzielanie drobnych ulg, których znaczenie osłabiało zresztą konsekwentne rozwijanie w dalszym ciągu systemu rusyfikacyi.

Straciwszy właściwą racyę bytu, polityka ugodowa mogła demoralizować tylko społeczeństwo polskie i to jedynie robiła. Oświadczyły się za nią zrazu nie tylko żywioły politycznie naiwne, ale i wszystkie żywioły, mające słabe poczucie narodowe lub zrusyfikowane duchowo, o ile nie szły wyraźnie w kierunku rewolucyjnym, wreszcie te grupy ludności, które miały interes osobisty lub klasowy w zbliżeniu się do Rosyi lub biurokracyi rosyjskiej.

Z tego wszystkiego doskonale zdawała sobie sprawę Liga Narodowa. Akcya ugodowa, jako program polityki realnej, była w założeniu swem chybioną, musiała wcześniej czy później sromotnie zbankrutować. Była to poprostu naiwna i niedorzeczna koncepcya polityczna. Dlatego wszelkie przeciw niej jawne wystąpienia, możliwe wówczas jedynie w formie manifestacyj, były zbyteczne.

Pozostawiając więc socyalistom polskim niewinną zabawkę wydawania protestów przeciw polityce ugodowej, stronnictwo demokratyczno-narodowe,

które właśnie wtedy wskutek założenia *Przeglądu wszechpolskiego* zyskało możność rozwinięcia swej działalności publicystycznej, postanowiło zwalczać przedewszystkiem ten kierunek myślenia politycznego, którego akcya ugodowa była wyrazem.

Nie poprzestając na walce publicystycznej, należało oddziaływać bezpośrednio lub pośrednio na warunki życia, które wywoływały niebezpieczne i szkodliwe zboczenia myśli i polityki narodowej. Przedewszystkiem zaś należało stworzyć dla tej polityki silną podstawę w organizacyi żywiołów szczerze narodowych, solidaryzujących się z programem Ligi, i w pracy nad uświadomieniem narodowem ludu. Wydawanie dla ludu w zaborze rosyjskim *Polaka* było wypadkiem bardzo doniosłym w skutkach. Nie piszę historyi naszego stronnictwa, ale ten fakt zaznaczyć muszę, jest on bowiem punktem wyjścia tego ruchu narodowego wśród ludności wiejskiej w Królestwie, który niewątpliwie jest najważniejszym objawem życia politycznego tej dzielnicy. Myśl, która przewodniczyła założeniu tego pisma, była zarazem bardzo prostym i jasnym programem polityki narodowej w stosunku do ludu: nie jednać ludu dla sprawy narodowej w imię jego interesów materyalnych, ale wyjść z założenia, że sprawa narodowa, to własna sprawa ludu, który jest najważniejszą warstwą narodu. I okazało się niebawem, że nie potrzeba ani taktyki demagogicznej, szafującej obietnicami, ani wysuwania interesów klasowych lub materyalnych, ażeby wywołać silny ruch polityczny, mający wyraźny charakter narodowy, oparty przeważnie na względach natury idealnej.

Życie publiczne zaboru rosyjskiego do ostatniego roku nie przedstawia takich wypadków doniosłych, które należałoby koniecznie zaznaczać. Treść jego stanowi rozwój kierunku demokratyczno-narodowego, którego działalność praktyczna polega przedewszystkiem na coraz energiczniej prowadzonej i coraz szersze zataczającej kręgi pracy nad uświadomieniem ludu i stopniowem zaprawianiem go w działalności politycznej. Postępy tej pracy i organizacyi politycznej wśród ludu i inteligencyi pozwalają wreszcie przystąpić do wcielenia w czyn programu walki stopniowej o prawa narodowe. Poparta przez opinię publiczną i rodziców akcya młodzieży o wykład religii w języku polskim w tych gimnazyach wschodniej części kraju, gdzie wykład odbywał się po rosyjsku, uwieńczona została podwójnem powodzeniem, bo nietylko rząd ustąpił, ale i organizacyi demokratyczno-narodowej udało się walkę prowadzoną przez młodzież, a więc żywioł bardzo zapalny, w dodatku podżegany przez socyalistów do gwałtownych wystąpień — utrzymać w zakreślonych jej granicach, co w znacznej mierze zapewniło zwycięstwo, drobne wprawdzie, ale ze względu na psychologię społeczeństwa bardzo ważne.

W zaborze pruskim polityka ugodowa chociaż otrzymała cios od rządu, utrzymywała się długo jeszcze jako kierunek politycznego myślenia warstw przewodniczących w życiu publicznem. Walka z tą polityką, prowadzona z jednej strony przez t. zw. stronnictwo ruchu ludowego, będące właściwie stronnictwem mieszczaństwa i to przeważnie mieszczaństwa drobnego, oraz przez młodzież, przyjmującą program demokratyczno narodowy, miała tę przedewszystkiem dobrą stronę, że młode pokolenie zaboru pruskiego wyrwała z wytwarzającego się tam ciasnego partykularyzmu i wciągnęła w koło zadań i interesów ogólno-narodowych.

Drugim rezultatem tej walki było złamanie faktycznej dyktatury tych żywiołów szlachecko konserwatywnych, które miały w ręku nietylko przywilej reprezentowania narodu w Berlinie, ale i kierowania polityką naro-

dową w kraju. W stosunkach, istniejących w zaborze pruskim, byłoby niemożliwem, a gdyby nawet możliwem się okazało, to byłoby niepodobnem wprowadzanie do reprezentacyi parlamentarnej nowych żywiołów, a więc chyba drobnych mieszczan i chłopów, politycznie niewyrobionych. Ale odświeżenie reprezentacyi polskiej przeważnie nowemi, młodemi siłami, które inaczej pojmowały zadania polityki narodowej, było pożądanem i w znacznej mierze już nastąpiło.

Zadania tej polityki są bardzo proste, chociaż bardzo trudne. Pomiędzy rządem pruskim i solidaryzującym się z nim narodem niemieckim a społeczeństwem polskiem toczy się walka na śmierć i życie. Dla Prus — a Prusy to Niemcy — germanizacya ziem polskich jest to kwestya ich potęgi państwowej, ułatwienia dalszych zaborów w kierunku wschodnim lub co najmniej rozwiązania im rąk w polityce zagranicznej wobec Rosyi i Austryi. Dla społeczeństwa polskiego w zaborze pruskim — to sprawa jego istnienia, dla całego zaś narodu polskiego — to sprawa utrzymania w swem posiadaniu najstarszych swych ziem oraz dolnego biegu Wisły i dostępu do morza. W takim stosunku dwóch stron nie ma mowy o kompromisie. Może być zmiana w systemie germanizacyi, może być zmiana w systemie naszej taktyki obronnej — tylko tyle i nic więcej. W ostatniem dziesięcioleciu położenie o tyle się zmieniło, że w walce ze społeczeństwem polskiem obok rządu pruskiego wziął udział czynny naród niemiecki. Utworzenie towarzystwa obrony kresów wschodnich (H. K. T.) było najdobitniejszym wyrazem tej zmiany, która się następnie uwydatniła w zachowaniu się wrogiem opozycyjnych stronnictw niemieckich, nie wyłączając socyalistów, w stosunku do dążeń narodowych polskich, zwłaszcza zaś w zachowaniu się stronnictwa centrum, które w szczególności na Górnym Ślązku występowało niegdyś w obronie praw narodowych ludu polskiego, w ostatnich zaś latach coraz bardziej solidaryzować się zaczęło z polityką germanizacyjną rządu.

Rzecz jasna, że wobec zaznaczonej zmiany stało się dla nas koniecznem wciągnięcie do walki narodowej jak najszerszych mas ludu polskiego, rozbudzenie w nich świadomości politycznej i samodzielności obywatelskiej. To był także punkt sporny w walce kierunków narodowych i demokratycznych z polityką konserwatywną, której przedstawiciele nie zdawali sobie sprawy z doniosłości odbywającego się w zaborze pruskim przeobrażenia stosunków gospodarczych i jego politycznych konsekwencyj. Społeczeństwo nasze w tym zaborze wskutek upadku wielkiej własności, a zarazem wskutek wzrostu ludności miejskiej, oraz powiększania się drobnej własności polskiej, staje się coraz bardziej społeczeństwem chłopów, robotników, drobnych kupców i rękodzielników.

Polityka narodowa musi na tych warstwach się oprzeć i ich interesy przedewszystkiem uwzględniać.

Przewadze politycznej Niemców, ich kapitału i kultury technicznej społeczeństwo polskie, chcąc się ostać, wyrabiać w sobie musi cnoty polityczne i ekonomiczne, wytrwałość, pracowitość, oszczędność, zawziętość. Te cnoty w znacznej mierze zdobyło. O zwycięzkiem wypieraniu żywiołu niemieckiego, za którym stoi cała siła państwa, nie ma mowy. Chodzi o utrzymanie dotychczasowego stosunku w sile liczebnej ludności polskiej i niemieckiej, w stanie własności ziemskiej, w przemyśle i handlu i t. d. Możliwe są zresztą i większe zdobycze. Odzyskanie Górnego Ślązka dla polskości jest faktem niezmiernej wagi. W ostatniem dziesięcioleciu sprawa polska na Górnym Ślązku zrobiła duży krok naprzód. Zerwanie z centrum

za wpływem ruchu demokratyczno-narodowego i postawienie kandydatów polskich przy ostatnich wyborach, chociażby nawet nie dało na razie oczekiwanych rezultatów, podniosło uświadomienie polityczne ludu górno-ślązkiego i wzmocniło w nim poczucie jedności narodowej.

W Prusiech zachodnich, na Warmii i Mazowszu pruskiem, są jeszcze do odzyskania setki tysięcy nieuświadomionego lub zniemczonego ludu polskiego.

W każdym razie sprawa polska w zaborze pruskim rozstrzygnie się ostatecznie nie w tej dzielnicy. Rozumie to doskonale rząd pruski i dlatego nie szczędzi zabiegów, żeby nie dopuścić do zmiany stosunków w zaborze rosyjskim.

Zawód w kombinacyach, opartych na antagonizmie Austryi do Rosyi najmniej, czy może raczej najpóźniej tylko, oddziałał na politykę polską w Galicyi. Pośrednio tylko przyczynił się do wzmożenia nastroju opozycyjnego w społeczeństwie. Politycy galicyjscy bodaj wcześniej niż inni spostrzegli zawodność tej kombinacyi, której rozchwianie się nie zmieniło wcale stosunku rządu austryackiego do Polaków w zaraniu ery kompromisowej, jeżeli bowiem główną pobudką do zmiany ich polityki wobec rządu były właśnie widoki — przez posyskanie wpływu na sprawy państwa i zdobycie zaufania cesarza, przez sojusz wreszcie z Węgrami i Niemcami liberalnymi — postawienia sprawy polskiej na gruncie antagonizmu między Austryą a Rosyą, zwrócenia dążenia do ekspansyi monarchii habsburskiej w kierunku północno-wschodnim, to rządowi austryackiemu chodziło przedewszystkiem o zjednanie sobie Polaków ze względu na politykę wewnętrzną. I to mu się w zupełności udało. Polacy uzyskali wprawdzie pewien wpływ na sprawy państwa, ale tylko w zakresie polityki wewnętrznej. Wywierali zresztą zawsze ten wpływ w duchu życzeń rządu, a zwłaszcza korony, często uzyskując w zamian koncesye dla kraju, czasem zaś zupełnie bezinteresownie. W tych stosunkach zanikało powoli pojęcie polityki narodowej. Galicya była już nie częścią Polski pod rządem austryackim, prowadzącą w stosunku do tego rządu swoją politykę narodową, ale stała się prowincyą polską monarchii austryackiej, mającą jeszcze swoją własną politykę prowincyonalną, ale dostosowującą ją do wymagań i interesów państwa.

Wskutek zaznaczonego wyżej braku łączności organicznej między składowemi częściami społeczeństwa polityka narodowa w Galicyi była możliwą, dopóki poszczególne grupy i klasy nie uświadomiły sobie swoich własnych interesów. Skoro to nastąpiło, ponieważ nie istniało wcale poczucie łączności moralnej, nakazujące podporządkowywać interesy części interesom całości, pomiędzy stronnictwami, reprezentującemi różne grupy i klasy zawrzała zacięta walka. W tej walce interes narodowy nie wchodzi wcale w rachubę. Jeżeli się o nim wspomina, to w tem jedynie znaczeniu, że każde stronnictwo swój interes partyjny utożsamia z narodowym.

Ostatnie dziesięciolecie jest okresem wytwarzania się stronnictw w Galicyi i zaciętej między nimi walki. Namnożyło się tyle stronnictw, że każda niemal grupa ludności ma swoje, niektóre zaś grupy mają po dwa lub trzy. Programowych, zasadniczych różnic nie ma często wcale, są natomiast różnice w formułowaniu postulatów. Ale nie o nie chodzi. Walka się toczy o mandaty, o zadowolenie ambicyj osobistych, a czasem nawet, bez wyraźnego powodu, *pro lana caprina*. Przy wyborach następują najrozmaitsze kombinacye i sojusze. Zacietrzewienie partyjne obniża poziom życia publicznego i demoralizuje masy. Minęły te czasy, kiedy przy Smolce i Ziemiałkowskim skupiały się stronnictwa pod hasłami dążenia do federacyi i utylitarnej

polityki narodowej, kiedy między stańczykami a demokratami toczył się spór, raczej nawet historyozoficzny, o zasadnicze tej polityki zadania. Dziś doszło do tego, że nawet sprawa kolczyków dla nierogacizny staje się powodem zaciętej walki, przybierającej z reguły charakter demagogiczny.

I uważa się to za objaw zupełnie normalny. W prasie galicyjskiej często nawet można się spotkać ze zdaniem, że to lub owo stronnictwo zagraniczne nie ma przyszłości, bo nie reprezentuje żadnej klasy ludności.

Walka stronnictw i jałowość polityki parlamentarnej polskiej zniechęcać zaczęła najlepsze żywioły do udziału w życiu publicznem. Ta abstynencya mogła stać się zjawiskiem niebezpiecznem, na szczęście atoli rychło minęła wskutek powstania i w społeczeństwie galicyjskiem zbawiennej reakcyi w duchu narodowym.

Ta reakcya różne miała przyczyny, ale bezpośredni do niej impuls dało zaostrzenie stosunków polsko-ruskich. Jak już wspomniałem, w kombinacyę polityki polsko-austryackiej, zwróconej przeciw Rosyi, wciągnięto i Rusinów. Podstępna polityka austryacka i zaniedbanie ze strony Polaków wytworzyły separatyzm ruski, który przybierał coraz bardziej charakter moskalofilski. Dla przeciwdziałania moskalofilstwu, które zresztą na masę ludową wielkiego wpływu mieć nie mogło, zaczęto popierać ukrainofilstwo, zabarwione tendencyami radykalnemi. Politycznie Rosyi nic ono nie zaszkodziło, natomiast zaszkodziło sprawie polskiej w Galicyi wschodniej.

Dano bowiem Rusinom różne koncesye, uszczuplające prawa Polaków i sprzeczne z uznaną przez rząd austryacki zasadą, że Galicya jest krajem polskim, w którym językowi ruskiemu przysługują tylko pewne prawa zawarowane ustawą. Rozmaici politycy i dygnitarze na własną rękę czynili nowe ustępstwa Rusinom, wzmacniające ich separatyzm.

Ten separatyzm ruski, sprzymierzony ze skrajnym radykalizmem społecznym, propagowany wśród ludności ciemnej, przechowującej w krwi i tradycyi instynkty barbarzyńskie, hajdamackie, zajął groźną wobec ludności polskiej postawę. W 15 powiatach wybuchnęło bezrobocie podczas żniw, któremu towarzyszyły różnego rodzaju gwałty. Prasa ruska jawnie wzywała do bojkotowania Polaków, do wypędzenia ich za San. Ujawnione w ten sposób dążenia Rusinów zwróciły uwagę na położenie ludności polskiej w Galicyi wschodniej. Okazało się, że jest jej tam około miliona, ale że jest zupełnie pod względem narodowym zaniedbaną. I oto zajęcie się tą ludnością, praca nad jej uświadomieniem, wytworzyła wśród inteligencyi polskiej we wschodniej części kraju silny ruch narodowy, wywołała reakcyę zarówno przeciw polityce ugodowej stronnictw konserwatywnych, jak przeciw polityce antynarodowej stronnictw radykalnych.

Ta reakcya oddziałała w pewnej mierze i na Galicyę zachodnią, gdzie inne jeszcze w tym samym kierunku działały czynniki. Jednym z najsilniejszych był niewątpliwie wpływ ideowy stronnictwa demokratyczno-narodowego, przy którego programie skupiła się znaczna ilość młodzieży akademickiej we Lwowie i Krakowie.

To młode pokolenie zaczyna już brać udział czynny w życiu publicznem, ale reakcya w duchu narodowym znacznie szersze objęła koła. Ogarnęła ona te wszystkie żywioły, które widzą niebezpieczeństwo z powodu szerzenia się anarchii wewnętrznej w społeczeństwie a jednocześnie dochodzą do przekonania, że główną przyczyną tego stanu rzeczy jest jałowość oportunistyczno-utylitarnej polityki reprezentacyi polskiej.

Twórcy tej polityki sądzili, że Polakom w Austryi chodzić powinno przedewszystkiem o uzyskanie praw narodowych dla siebie, następnie zaś

o zdobycie takiego wpływu na politykę państwa, któryby dał możność użytkowania jej na korzyść sprawy polskiej. Gdy nadzieje oparte na antagonizmie między Austryą a Rosyą, zawiodły stanowczo, należało zmienić całą koncepcyę naszej polityki narodowej w państwie austryackiem. A mianowicie z koniecznemi w dzisiejszych warunkach zmianami wrócić do tej polityki, która dążyć chciała do zdobycia jak największej samodzielności prawno-politycznej Galicyi, możliwej prawdopodobnie tylko przy zasadniczej zmianie ustroju monarchii.

I rzeczywiście program odrębności prawno-politycznej Galicyi wchodzi na porządek dzienny, ale dotychczas tylko na porządek dzienny dyskusyi teoretycznej, chociaż i w opinii, i wśród polityków znajduje uznanie.

Postawienie go jako programu realnego wymaga radykalnej zmiany w życiu publicznem kraju, wprowadzenia na jego widownię nowych sił politycznych.

W kołach, kierujących polityką polską, zawód nadziei na Austryę, w związku z coraz bardziej postępującym rozstrojem tego państwa, wywołał zrazu nieśmiałe i dyskretne odwracanie się ku Rosyi, a następnie pod wpływem polityki ugodowej w Królestwie, coraz wyraźniejsze w tym kierunku dążenie.

To dążenie ujawniło się w całej pełni w czasie t. zw. sprawy wrzesińskiej.

Po słynnych procesach młodzieży w Toruniu i Poznaniu, gdzie oskarżono ją o uczenie się po polsku w tajnych kółkach lub o należeniu do tajnych stowarzyszeń narodowych, zapadł w jesieni w r. 1901 w Gnieźnie wyrok na rodziców dzieci wrzesińskich, którego echa rozeszły się po wszystkich krajach, budząc wszędzie oburzenie. Tem silniejszy odgłos musiała sprawa znaleźć w ziemiach polskich. Oddawna, można powiedzieć, opinia polska tak się nie zjednoczyła moralnie, tak się nie czuła we wszystkich dzielnicach opinią jednego narodu.

Był to ogólny wybuch oburzenia na Niemców i nienawiści do nich.

Rozumiejąc że w żywiołach słabych, nie mających wiary w siły narodowe, nienawiść do Niemców jest nader sprzyjającą okolicznością do obudzenia sympatyi dla Moskali — rozpoczęto wówczas niesłychanie forsowną propagandę moskalofilską we wszystkich dzielnicach. Centrem tej roboty był *Kraj* petersburski.

Tak, program stańczykowski, program szukania oparcia w obcych rządach, wskazujący zrazu w Austryi ostoję sprawy polskiej, po krótkiem przejściu przez trójlojalizm, znalazł nareszcie dla narodu jedyną drogę — rzucić się na oślep w objęcia Rosyi. Przyjąwszy tę konkluzyę, konserwatyzm krakowski dobrowolnie abdykował z przewodniej w polityce narodowej roli i złożył buławę w ręce petersburskiej grupy ugodowców, w ręce ludzi już w połowie wynarodowionych.

Propaganda moskalofilska znalazła z jednej strony grunt podatny w dwóch zachodnich dzielnicach, w ich żywiołach niewykształconych i nietrzeźwych politycznie — gdy o szerszą, narodową nie zaś prowincyonalną politykę idzie — z drugiej zaś, w ruchu demokratyczno-narodowym spotkała zaciętego przeciwnika. Ostatni stał na gruncie samoistności politycznej narodu, walczył w imię budowania narodowej przyszłości na własnych siłach, obok tego zaś wskazywał nieszczerość i złą wolę rzekomych wystąpień polonofilskich ze strony rosyjskiej, na podstawie zaś analizy rosyjskiego ustroju państwowego obniżał niedorzeczny zachwyt w stosunku do niego i wiarę w jego niezachwianą potęgę.

Przy pomocy zaciętej kampanii publicystycznej oraz podniesienia sprawy bialsko siedleckiej (walka o język polski przy nauce religii katolickiej w kilku gimnazyach Królestwa) prądowi moskalofilskiemu położono tamę. Nie zdołano wszakże zniszczyć jego źródeł, a więc i nie usunięto na zawsze niebezpieczeństwa wznowienia zabójczej propagandy.

Dopiero wybuch wojny rosyjsko-japońskiej i jej fatalny dla Rosyi przebieg położył, zdaje się, raz na zawsze kres nadziejom tej szczególnie pojętej polityki ugodowej.

Wiele jest powodów do wiary, że ta wielka chwila będzie epoką, od której Polacy poprowadzą politykę, opartą na własnych siłach, na zorganizowanej, spójnej opinii narodowej oraz na udziale w pracach i walkach politycznych głównej siły narodowej — ludu.

Muzeum narodowe w Rapperswylu.

Muzeum w Rapperswylu! Kto o niem nie słyszał, nie czytał? Kto nie wie, że tam, w tej szwajcarskiej mieścinie spoczywa najszlachetniejsze może z serc, jakie kiedykolwiek biły dla Polski? A jednak powiedzieć się ośmielę, że wiadomości nasze o tej zachodniej oazie polskości ograniczają się do kilku ogólników niewielkiej wartości. Trudno nawet dziwić się temu. Niema popularnego dziełka, któreby zaznajomić mogło już nie z zawartością i przeszłością, lecz nawet z kulturalnem i politycznem znaczeniem tej ważnej instytucyi. To też wszyscy, którym stosunki pozwoliły odbyć pielgrzymkę do Rapperswylu, powinni dzielić się ze społeczeństwem wrażeniami. Temu właśnie obowiązkowi czynię dzisiaj zadość.

Naprzód parę słów o samej miejscowości i okolicy. Rapperszwyl — bo tak wymawiają Szwajcarzy tę nazwę, — położony jest bardzo malowniczo nad jeziorem Zurychskiem w niewielkiem oddaleniu od największego miasta Helwecyi. Jest to miasteczko z ludnością niedochodzącą $3^1/_2$ tysiąca lecz zamożną i inteligentną. (Nawiasem dodaję, że blizko połowa mieszkańców nosi nazwisko Halbling). Zamożność tę spostrzedz można odrazu w wyglądzie miasta, gazowem oświetleniu i kamiennych murach, otaczających park zamkowy, budowie pomnikowej, która kosztowała 1,000.000 franków a była dziełem ofiarności prywatnej. Dobrobyt swój zawdzięczają mieszkańcy Rapperswylu głównie muzeum polskiemu, które ściąga tam rocznie do 100.000 podróżnych. Dzięki temu ruchowi posiada Rapperswyl kilka obszernych i doskonale urządzonych hoteli, z których wymienić należy hotel Du Lac, prześlicznie położony nad jeziorem, a znany dobrze wszystkim Polakom, którzy tu byli kiedykolwiek. W nim bowiem gromadzi się towarzystwo polskie, gotowe w każdej chwili przygarnąć rodaka, rozkoszujące się dźwiękiem ojczystej mowy.

Pośrodku miasta wznosi się prastary zamek Habsburgów, liczący już przeszło dziewięć wieków, o murach potężnych, gdzieniegdzie grubości blizko sześciu metrów. W tym to zamku mieści się obecnie muzeum polskie. Dziwny traf zrządził, że komnata sypialna Rudolfa z Habsburga jest obecnie pokojem poświęconym Kościuszce.

Wdrapawszy się na wzgórze, stajemy u bramy, na której widnieje

napis: „Muzeum narodowe polskie". Wchodzimy w dziedziniec, na którym stoi obelisk z orłem na szczycie, z napisem w czterech językach (polskim, francuzkim, łacińskim i niemieckim) — „Niespożyty duch polski stuletnią krwawą walką protestujący przeciw ciemiężącej go przemocy z wolnej ziemi Helwetów przemawia do sprawiedliwości Boga i świata". — Prócz tego widnieje na tym pomniku spis walk o niepodległość od Konfederacyi Barskiej aż do powstania z r. 1863.

Po lewej stronie wznosi się skromna kaplica, gdzie spoczywa serce Kościuszki, przed kilkunastu laty z trudem otrzymane od rodziny hr. Morosinich, spadkobierców i krewnych Zeltnerów, u których spędził bohater ostatnie dni swego żywota.

Po prawej stronie wejście do zamku. Dotykam ręką dzwonka. Sezamie, otwórz się! — Chwila oczekiwania. Wreszcie rozlegają się szybkie kroki. Otwiera młody Szwajcar, wita mnie — po francusku.

Muzeum Narodowe w Raperswylu.

Muzeum mieści się na trzech piętrach gmachu. Parter zajmują kancelarye i mieszkanie kustosza. Przedsionek zdobią znakomite rzeźby w kopiach Wiktora Brodzkiego.

Wszedłszy na pierwsze piętro, jesteśmy w pokoju pełnym rzeźb i obrazów. Widzimy tu popiersia Władysława hr. Platera, założyciela muzeum, i Krystyna Ostrowskiego, który również przyczynił się do pomnożenia funduszów muzeum i utworzył stypendya muzealne. Pod popiersiem Platera widnieje autograf wiersza Seweryny Duchińskiej na 80-tą rocznicę jego urodzin (d. 18. listopada 1887 r.) Wiersz zaczyna się od słów:

Złączmy serca, splećmy ręce w jeden uścisk bratni!
Zawołajmy: Niech nam żyje nasz poseł ostatni!

(Plater był posłem na Sejm w r. 1831).

Poetka kreśli następnie jego zasługi, wysuwając na pierwszy plan założenie muzeum — w słowach:

Tyś nam Polskę u helweckich zbudował podgórzy,

Następnie, odziewając nadzieje swe i pragnienia w szatę blizkiej rzeczywistości, kreśli natchniony obraz pierwszego sejmu zmartwychwstałej Polski i kończy:

Któż zagai walną radę? Ten mąż, co od młodu
Wytrwał wiernie jako trybun wolnego narodu.

Dodać należy, że zwłoki Platera pochowane są u stóp zamku, obok grobu Henryka Bukowskiego. W ten sposób dwaj ci ludzie znaleźli ostatni przytułek w instytucyi, której dali życie, której rozwój i wzrost ich był dziełem.

Jakkolwiek większa część obrazów pomieszczona jest na trzeciem piętrze, jest ich i na pierwszem kilka; mianowicie wyróżniają się: Rozena „Bitwa pod Stoczkiem", powszechnie znany obraz Stachiewicza „Błogosławienie kosynierów", z portretów zaś „Władysław IV" Rubensa. Zwraca również na siebie uwagę robota snycerska (w drzewie), przedstawiająca polowanie na niedźwiedzia w Niepołomickiej puszczy w obecności Zygmunta Starego i Bony.

Najcenniejszą może rzeczą w całem muzeum jest zbiór kamei włoskiego rzeźbiarza Bianchiniego, ofiarowany przez hrabinę z Dzieduszyckich Cappelli a odnoszący się do dziejów polskich. Kamee te, wykonane z niezmierną precyzyą, dzielą się na kilka kategoryj, a mianowicie: Królowie polscy (w liczbie 40, z przedhistorycznymi władcami, więc Leszkami, Krakusem i Wandą), hetmani, księżniczki polskie, wodzowie z r. 1831 i 63, wreszcie 40 prześlicznych obrazków z historyi polskiej. Zbiór ten ma wartość ogromną. Chciano go przed kilku laty zakupić do British Muzeum i ofiarowano 300.000 franków.

Zbiór broni, pomieszczony na tem piętrze, zawiera również bardzo cenne przedmioty. Wspaniałe, nabijane srebrem lub oksydowane pistolety, wyrabiane w Polsce lub zdobyte na Turkach, mało mają równych w innych muzeach. Pomiędzy szablami jest szabla ks. Józefa Poniatowskiego, wydobyta z Pleissy, w której bohater utonął. Widzimy tu również szablę, którą miasto Warszawa ofiarowało Stanisławowi Augustowi w dniu 3. maja 1791 roku. Jest również szabla generała Sowińskiego i szabla oficera rosyjskich kirasyerów, zdobyta pod Grochowem. Jest wreszcie szabla żołnierza z 31 r. Jana Bratkowskiego († 93 r.), który przysłał ją do muzeum z następującym listem:

„Pałasz ten składam w muzeum narodowem w Rapperswylu nie jako pamiątkę po bohaterze, albowiem takim się nie mienię, — ale jako ofiarę dla dowódcy jazdy polskiej, który pierwszy stanie do walki za niepodległość drogiej nam Ojczyzny."

Słowa te proste a tak wzruszające pozostawiam bez komentarzy.

Kolekcya mundurów ma pewne braki. Również brak pełnych zbroi rycerskich, które w innych muzeach tak ważne zajmują miejsce.

Pomiędzy rzeźbami wymienić należy dzieło T. Lenartowicza, które przedstawia Saula napominającego żydów. Zbiór rycin Chodowieckiego, jakkolwiek bogaty, ustępuje krakowskiemu z Muzeum Narodowego.

Pomiędzy sztandarami wyróżnia się jako pamiątka historyczna chorągiew, która była w sali obrad sejmowych podczas detronizacyi Mikołaja I. w r. 1831.

Na pierwszem piętrze również widzimy zbiór drobnych przedmiotów, które były własnością królów i sławnych ludzi polskich. Widzimy tu ordery, pierścienie, puhary, między któremi wyróżnia się kryształowy kufel dwulitrowy, zwykła miara Augusta II.

Kolekcya monet jest bardzo wartościowa i doskonale uporządkowana. Aby jednak zdać z niej sprawę, trzeba być specyalnym znawcą.

Ponure wspomnienia budzi egzemplarz „Złotej Hramoty“ — w dwóch językach — oprawiony w ramki i zawieszony na ścianie. Mimowoli szuka oko na pożółkłym papierze śladów krwi bratobójczo rozlanej w Sołowijówce, a w uszach brzmią słowa poety:

Inni szatani byli tam czynni, —
O rękę karaj, nie ślepy miecz!

Na drugiem piętrze pomieszczona jest biblioteka. O ile układowi i prowadzeniu innych działów muzeum można robić uzasadnione i doniosłe zarzuty, o tyle uprzedzony nawet krytyk musi przyznać, że zarząd biblioteki obecnie nic prawie nie pozostawia do życzenia. W ostatnich latach sporządzono z wielką starannością i mozołem wyborny katalog kartkowy, w którym z łatwością wyszukać można dzieła, potrzebne do studyów nad pewnym przedmiotem, a niedawno rozpoczęta praca nad katalogiem według autorów raźnie postępuje naprzód. Jak trudną i żmudną jest ona rzeczą, łatwo zrozumieć, zważywszy, że biblioteka posiada 40.000 tomów książek i 20.000 autografów, zajmuje więc jedno z bardzo wybitnych miejsc między bibliotekami polskimi. Pod względem wydawnictw polskich nie może się ona mierzyć naprzykład z bibliotekami galicyjskiemi (Ossolińskich i Jagiellońską) lub Kurnicką. Spotyka się wprawdzie i tu cenne białe kruki z XVI. stulecia, pierwsze dzieła sztuki drukarskiej w Polsce. Spotyka się również rzadkie dzieła z późniejszych wieków, jak sławne Censura Candidatorum podkanclerzego Olszewskiego, które spowodowało wybór „Piasta“ Wiśniowieckiego. Atoli z natury rzeczy nie możemy tu liczyć na dokładny zbiór nie koniecznie wszystkich lecz nawet ważniejszych wydawnictw krajowych.

Mamy tu bardzo cenny i, jeśli się nie mylę, jedyny w swoim rodzaju na większą skalę zbiór dzieł obcych, odnoszących się do historyi, geografii i literatury polskiej. Możnaby w Rapperswylu robić niezmiernie ciekawe studya na temat, co Europa o nas myślała i myśli. Zwracają również na siebie uwagę materyały do historyi sporu polsko-szwedzkiego za Wazów, mianowicie dzieła szwedzkie o pretensyach Zygmunta III do korony szwedzkiej i na jego rozkaz drukowane lecz zakazane w Szwecyi — i odpowiedzi na te dzieła z punktu widzenia Karola Sudermańskiego i jego zwolenników. Między rękopisami wyróżnić należy szczególnie listy odnoszące się do stosunku między protestantami (głównie kalwinistami) polskimi a obcymi. (W ogóle można w Szwajcaryi napotkać wiele źródeł do dziejów tego stosunku, zwłaszcza w bibliotece w Bazylei, gdzie jest rękopis francuskiego kontraktu, zawartego między Łaskim a Erazmem z Rotterdamu, w sprawie pewnych literackich czynności.) W gablotkach wystawione są na widok listy i autografy wszystkich prawie późniejszych królów i królowych, oraz sławnych ludzi polskich. Jest tu między innymi rękopis Beniowskiego. Całości dopełnia kompletny prawie zbiór pism peryodycznych polskich z XIX i XX stulecia, aż do chwili obecnej. Kierownictwo biblioteki spoczywa teraz w rękach p. Karczewskiego, człowieka z odpowiedniem wykształceniem i pracowitego, który dzielnie walczy z trudnościami, pochodzącemi z ciasnoty miejsca i z braku dokładnych katalogów. Krótko mówiąc, ta część muzeum robi wrażenie jak najlepsze, i po kilku latach nic nie będzie pozostawiała do życzenia.

Oprócz biblioteki pomieszczony jest na drugiem piętrze t. zw. pokój Kościuszki, pełen pamiątek po bohaterze — jak już wspomniałem, niegdyś komnata sypialna Rudolfa z Habsburga. Obok wielu przedmiotów, które

były własnością Naczelnika, widzimy tu jego listy i notatki, wiele ulotnych pism, wydanych w r. 1794 lub później na cześć Kościuszki, łoże, na którem miał on zakończyć życie, i wiele innych, drobnych samych przez się, lecz pamięcią bohatera uszlachetnionych przedmiotów. Wiele pamiątek odnosi się do pobytu jego w Ameryce, a zwłaszcza do późniejszego jego stosunku do wyzwolonych Stanów.

Jest tu portret prezydenta Jeffersona, rysowany przez Kościuszkę. Zwraca uwagę również stary sztandar z napisem:

„To the brave sons of Poland from the young men of Boston.“

Obok widnieje wieniec z r. 1898 z napisem:

„The daughters of the American revolution to Kościuszko, the soldier of freedom.“

W pobliżu jest pokój poświęcony Kopernikowi i astronomii.

Podobnych gabinetów, jak opisany tu pokój Kościuszki, mamy na trzeciem piętrze jeszcze dwa. Pokój Mickiewicza mieści zbiór pamiątek po wieszczu, a więc prócz przedmiotów, które były w jego posiadaniu, autografy i pierwsze wydania dzieł jego oraz wiele listów. Najciekawszym może jest akt pamiątkowy ze składkowej uczty d. 24 grudnia 1844 roku u Eustachego Januszkiewicza, opatrzony podpisami uczestników, między którymi jest i podpis Słowackiego.

Pokój „naszych przyjaciół“ przenosi nas w czasy po r. 1831, kiedy gnębieni przez rządy byliśmy ulubieńcami narodów europejskich, kiedy żałobny pochód emigrantów przez Niemcy i Francyę zmienił się dzięki sympatyom wolnościowym ludności w marsz tryumfalny; przenosi w te czasy, w których w Europie dwa były tylko stronnictwa, dwie sprawy — sprawa tyranów i sprawa wolności, — gdy Polacy, żądni walczyć w obronie praw swoich lub cudzych, pomagali każdemu dążącemu do przełamania systemu niewoli, panującego w Europie, i hojnie przelewali krew swą, użyźniając pola rozdartej jeszcze i ciemiężonej Italii i germanizowanych jeszcze i jak kraj podbity rządzonych Węgier. Niestety, z krwi tej zebrali plon wszyscy — tylko nie my sami.

Ilu przyjaciół nasz naród miał wówczas! Widzimy tu portrety lub autografy wszystkich prawie sławnych polityków lub pisarzy XIX. wieku. Koszuth i Garibaldi patrzą na nas z tych ścian. Obok nich widnieje większy od nich, choć mniej może sławny, człowiek, któremu los pozwolił patrzeć na skutki swej działalności, Cavour. — Z Francuzów wymieniam Viktora Hugo, ks. Lammenais, Lacordair'a i Montalamberta. Jest również i odezwa Napoleona do Polaków. Z Rosyan jest tu Herzen. Poczesne miejsce zajmują Anglicy. Widzimy tu bowiem adres narodu angielskiego (inicyatywa wyszła od miasta Birmingham) „to the ancient and heroic polish nation“ zaopatrzony w podpisy w imponującej liczbie stu tysięcy.

Pominąwszy dwa te pokoje, jest trzecie piętro kollekcyą dzieł sztuki. Zaraz u wejścia, w obranem znakomicie miejscu, widnieje wspaniały posąg Kopernika, dłuta Wiktora Brodzkiego, rzeźba wielkiej wartości artystycznej.

Z obrazów wymienić należy następujące: prześlicznie malowany portret generała Dwernickiego, „Egzekucya powstańca w r. 63“ Piotrowskiego, „św. Hubert modlący się“ Antoniego van Dycka. Zbiór kolorowanych kartonów Gembarzewskiego, przedstawiających dokładnie umundurowanie wszystkich rodzajów broni wojsk polskich w latach od 1815—31. Gembarzewski słynie jako znawca tej kwestyi. Komuż nieznane są prześliczne jego sceny wojskowe, w których tak malowniczo występują buńczuczne, życiem i siłą tchnące postacie żołnierskie, obrazki nacechowane zarówno umiłowaniem

przeszłości, jak i jej dokładną znajomością! To też zbiór ten przedstawia dla nas podwójną wartość — jako cenna pamiątka po samym artyście, który w licznych objaśnieniach własnoręcznie opisuje mundury i wyjaśnia wszelkie szczegóły — i jako niepoślednie dzieło sztuki. Uwagę zwraca również olbrzymie płótno Planzeau „La Pologne“, będące wyrazem rzadkiej w czasach słabnącej obecnie „entente cordiale“ sympatyi Francuza dla Polski. Obraz ten, malowany bezpośrednio po sprawie wrześnieńskiej, przedstawia Polskę ukrzyżowaną, spoglądającą ze współczuciem na skupione u stóp krzyża dzieci z elementarzami w ręku. Ponury koloryt podnosi przygnębiające wrażenie. Prócz obrazów wymienić należy dwa piękne gobeliny po ks. Karolu Radziwille; jeden z nich przedstawia przejście Aleksandra W. przez rzekę, drugi konsula Valeriusa w bitwie z Samnitami.

W ten sposób przeszliśmy pobieżnie zbiory muzeum. Pozostaje mi jeszcze skreślić krótko organizacyę muzeum. Jego zarządem zajmuje się Rada muzealna, na której czele stoi obecnie pułkownik J. Gałęzowski z Paryża.

Muzeum posiada członków honorowych, wieczystych i korespondentów. Z członków-fundatorów, o ile mi wiadomo, nikt już nie żyje. Honorowymi członkami mianowano zarówno Polaków, jak cudzoziemców, którzy położyli dla muzeum zasługi. To też w spisie ich obok Asnyka, Brodzkiego, arcybiskupa Isakowicza, Ujejskiego, Smolki i Romanowicza — widzimy Brandesa, Elizę Krasnohorską, Vrchlickiego i Verdiego, (ten ostatni mianowany za zasługi około pozyskania serca Kościuszki) — wreszcie całą rodzinę hr. Morosinich (spokrewnionych z Zeltnerami), którzy serce to w r. 1893 ofiarowali. Fundusz żelazny Muzeum wynosi trzydzieści kilka tysięcy franków.

Pod zarządem Rady muzealnej są także fundusze stypendyalne, mianowicie fundusz ks. hr. Ostrowskiego, z którego dochód wynosi rocznie z górą 17.000 franków, z czego korzysta pięćdziesięciu kilku stypendystów.

Rada Muzeum, zbierająca się corocznie w sierpniu, zarządza również do pewnego stopnia funduszami Skarbu Narodowego, rola Zarządu Muzeum ogranicza się jednak tylko do przechowywania depozytu i zakupywania papierów wartościowych.

Muzeum polskie jest ogniskiem, gdzie zwłaszcza w letniej porze, w czasie zjazdu Rady muzealnej i Rady nadzorczej Skarbu Narodowego, gromadzi się obok Polaków z kraju, emigracya, zjeżdżają się szanowni przedstawiciele Polonii z Francyi, Szwajcaryi a nawet Ameryki.

Może najważniejszy cel Muzeum wyrażony jest w przytoczonym powyżej napisie na pomniku: „Duch polski z wolnej ziemi Helwetów przemawia do sprawiedliwości Boga i świata.“ Celem tym jest informowanie obcych o Polsce, zaznajamianie ich z naszemi dziejami i cywilizacyą. „Zaprotestujmy wobec Europy przeciw wyrządzonemu nam potwornemu gwałtowi naszą historyą i kulturą!“ — powiedzieli sobie założyciele muzeum. W ten sposób ma ono stać się żywym aktem protestu, świadectwem zaprzeczającem serwilistycznym elukubracyom płatnych pismaków, co nas szkalują wobec Europy, łącznikiem między nami a Zachodem. Niechże pełni swą rolę na wolnej ziemi Helwetów, póki go kiedyś na własną, równie wolną nie przeniesiemy ziemię.

Władysław Tarnawski.

SKOROWIDZ OGŁOSZEŃ

umieszczonych w Kalendarzu Słowa Polskiego na rok 1906 *

* Ogłoszenia drukowane są na kolorowym papierze i osobno paginowane. Arkusze ogłoszeń umieściliśmy pomiędzy tekstem między najważniejszemi działami, co ułatwi znacznie wszystkim nabywcom Kalendarza szybkie oryentowanie się w nim. Liczba po firmie oznacza str., na której znajduje się ogłoszenie.

PRZEWODNIK ADRESOWY FIRM.

Liczba po firmie oznacza stronę, na której znajduje się ogłoszenie.

Aparaty ortopedyczne

Dr. A. Gabryszewski 9

Architekci.

J. Sosnowski & A. Zachariewicz 55

Atrament.

Jan Ihnatowicz 17
Lwowska fabryka chemiczna „Tlen" 60

Bandaże.

Jakób Schreiber 3
M. Freilich 12
Jakób Führer 21
S. Mittelmann, Czerniowce 56

Banki.

Bank Hipoteczny 2
Schütz & Chajes 12

Bielizna męska i damska.

Jan Riedl 7
American House 66

Bielizna stołowa.

Jan Riedl 7
Stachiewicz i Abrysowski 10

Biura informacyjne.

Karol Naskała Nahlik 58

Biuro prawnicze.

Starosta Reichelt 66

Biuro techniczne.

Józef Zarzycki 69

Broń.

Alfred Dzikowski VI
Bolesław Jankowski 61

Buchalterya.

Kazimierz Wieniawa Chmielewski 69

Cement.

Arnold Werner 14
Spółka kredytowa budowniczych 21
Jan Lewiński 47
Itamer Hirschtritt 37

Cukiernie.

Kazimierz Sotschek 57

Cukry.

Brandstädter i Spółka 41
Kazimierz Sotschek 57

Czyszczenie ubrań.

R. Tschörner 2
Szymon Weiss 3

Dery.

Henryk Kertész 30

Domy handlowe i przemysłowe.

Tow. dla handlu, przemysłu i rolnictwa 6
Galicyjskie Tow. Magazynowe 10
Krajowy Związek przemysłowy 28
N. Katzner, Podwołoczyska 40

Domy spedycyjne i komisowe

St. Tuszyńska 28
N. Katzner, Podwołoczyska 40.

Fabryki maszyn.

Książe A. Lubomirski 8
W. Podhorodecki & Ska 37
G. Pammer & Ska 61
Eifermann i Ska 65

Farbiarnia.

R. Tschörner 2

SPIS RZECZY.

Rozdział I. Kalendaryum.

Rozdział II.

Rozdział III. Kościół katolicki.

Rozdział IV. Mały szematyzm państwowy.

Rozdział V. Mały szematyzm krajowy.

Rozdział VI. Przewodnik po Krakowie.

Rozdział VII. Przewodnik po Lwowie.

Rozdział VIII.

Rozdział IX.

Rozdział X. Poczta, telegraf i telefon.

Rozdział XI.

Rozdział XII.

Rozdział XIII.

Rozdział XIV. Wyciąg z przepisów i taryf kolejowych.

Rozdział XV. Informacye finansowo-handlowe.

Rozdział XV. a. Różne informacye.

Rozdział XVI. Poradnik prawniczy.

Rozdział XVII. Poradnik sanitarny.

Rozdział XVIII.

Rozdział XIX.

Rozdział XX.

Rozdział XXI.

Rozdział XXII.

Rozdział XXIII.

Rozdział XXIV.

Rozdział XXV. Część literacka.

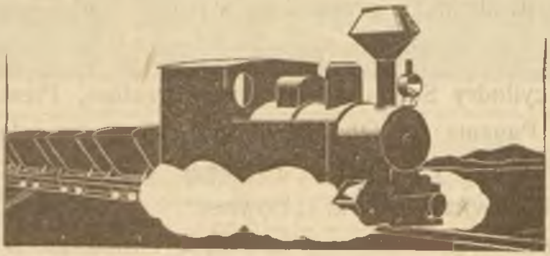
Węg. Fabryka wagonów i maszyn

Towarzystwo akcyjne w Wiedniu.

Dział: KOLEJE WĄZKOTOROWE. 6270

Dostarcza: Wagony dla wszelkich celów przemysłowych, szyny, zwrotnice, tarcze obrotowe i wszystkie części składowe dla kolejek polnych. Parowozy i lokomotywy dla ruchu elektrycznego.

Sprzedaż

Najem

Wypożycza: Kompletne koleje, tudzież tory lub wagony same, pod dogodnymi warunkami.

Buduje: Koleje o rozmaitych szerokościach toru i dla wszelkich celów. Kolejki leśne, polne, kopalniane tak dla ruchu konnego, parowego, jak i elektrycznego.

KOLEJKI LINKOWE

kompletne urządzenia wedle wypróbowanego systemu dla wszelkich celów.

Specyalny dział techniczny dla trasowania i budowy. — Finansuje wszystkie projekty.

Reprezentacya dla Galicyi i Bukowiny:

Eifermann i Spka, we Lwowie

Adres dla telegr.: **„Rohrmann, Lwów".** — **Telefon Nr. 614.**

Fabryczny skład wszelkich artykułów technicznych: Pomp, armatur, maszyn i kotłów parowych, przyborów dla instalacyi wodociągów, gazociągów i elektrycznego oświetlenia, pasów skórzanych i z sierści wielbłądziej, olejów i smarów do maszyn, narzędzi i maszyn pomocniczych.

Składy przyborów dla głębokiego wiercenia w Borysławiu i Schodnicy: Kompletne rygi kanadyjskie, maszyny i kotły wiertnicze, rury hermetyczne.

Zastępstwo i skład fabryczny król. węg. hut żelaza: Rury wiertnicze, parowe, płomienne, gazowe i wodociągowe, oraz łączniki wszelkich średnic zawsze na składzie.

Zastępstwo i skład fabryczny St. Egydyjskiego Tow. przemysłu żelaza i stali w Wiedniu: Liny druciane i stalowe dla głębokich wierceń tudzież dla wszelkich celów przemysłowych.

Skład komisyjny Tow. akc. budowy pomp maszynowych „Worthington": Amerykańskie parowe pompy maszynowe tłoczące i pompy powietrzne (kompresory).

Zastępstwo fabryki motorów J. Polke'go w Wiedniu: Motory gazowossące, Motory do pędzenia benzyną, ropą, spirytusem, gazem świetlnym i wodnym.

Kosztorysy i cenniki darmo i opłatnie.

AMERICAN HOUSE

Lwów, ul. Trzeciego Maja 11.

Pierwszorzędny magazyn towarów modnych dla panów

sprowadzanych przeważnie z Anglii i Ameryki

poleca

Kapelusze i cylindry Scotta, Chrystysa, Borsalino, Plessa, Habiga i prawdziwe Panama — Obuwie Hanan & Son, New-Jork, M. A. Packard Brockton, The Julian & Konge Cineumati. — Bieliznę męzką. — Rękawiczki marki „Fownes". — **Płaszcze**, peleryny sukienne i gumowe. — **Kurtki**, kamizelki i materye w sztukach. **Kufry** trzcinowe, walizy skórzane, nesesery, pledy i koce. — **Perfumerye** angielskie i francuskie. — **Rakiety** i balony wszelkich firm.

6290

Kanarki harceńskie

Oryginalny płód P. Seiferta najnowszy kierunek śpiewu, tony brylantowo-czyste i melodyjne, odznaczone złotemi i srebrnemi medalami. Kanarki wystawowe „Idealne" po 50 i 40 kor. Prima Qualitet po 30, 25 i 20 kor.; średnie, bardzo dobre śpiewaki po 16, 14, 12 i 10 kor. Samiczki tego samego płodu po 6 kor. Cenniki darmo i opłatnie. — Setki podziękowań. Hodowla kanarków: **Stanisław Sochacki w Jaśle** (Galicya). 6042

BIURO PRAWNICZE

Starosty Reichelta

Lwów, dz. IV ul. Andrzeja Gołąba 11A

6035 zajmuje się specyalnie

sprawami administracyjnemi.

Używane precyoza **(także zastawione)**, złoto, srebro, klejnoty, perły, oraz zęby sztuczne kupuję po najwyższych cenach. 6043

Wyroby ze złota, srebra, chińskiego srebra, sprzedaję po nadzwycz. nizkich cenach.

JUBILER
Lwów, Karola Ludwika 29
Pasaż Oranża.

Strauch.

HOTEL i RESTAURACYA

w Tartarowie

Willa Daschego

w prześlicznem położeniu we wschodnich Karpatach, przez cały rok otwarte.

Na sezon letni polecam P. T. Letnikom i Turystom wygodne mieszkania, zobowiązując się przytem dostarczać wszelkich środków żywności po cenach jaknajumiarkowańszych.

Dom handlowy, hotel i restauracyę prowadzę w własnym zarządzie, co daje zupełną rękojmię jaknajstaranniejszej obsługi. Polecając się łaskawym względom — pozostaję z wysokiem poważaniem

6040 **Bernard Dasché.**

NAJTAŃSZE ŹRÓDŁO KUPNA

Najtańsze źródło kupna
wszelkich instrumentów muzycznych
J. BODENSTEIN
Lwów, Karola Ludwika 37.

NAJTAŃSZE ŹRÓDŁO KUPNA

6307

ЧАЙ КИТАЙСКІЙ СЪ КОРОНОЮ ТОРГОВАЯ МАРКА

OPAKOWANIE FRANCOI

Pochwałą gospodyń jest Herbata rosyjska „z Koroną"

Słynna z dobroci i aromatycznego zapachu dobrze naciągająca ze zbioru majowego poleca firma

H. Skowrońskiego

w Tarnopolu (pogranicze rosyjskie)

				wal.	kor.
Nr. I.	1 funt	„Familijnej wyb."	z koroną zł.	1·40	2·80
„ II.	1 „	„Melange de Moskau"	„ „	2·50	5·—
„ III.	1 „	„Imperial Cesarskiej"	„ „	3·50	7·—
„ IV.	1 „	„Wysiewek herbac."	„ „	1·20	2·40
„ V.	1 „	„Wysiewek najprzed."	„ „	1·50	3·—

Wszędzie do nabycia — Gdzie nie ma, uprasza się zwrócić wprost do głównego magazynu. 6037

Oryginalne opakowanie!

6034

TOWARZYSTWO
WZAJEMNYCH UBEZPIECZEŃ
W KRAKOWIE.

ZAŁ. W R. 1860. ZAŁ. W R. 1860.

Wyniki operacyj za czas od dnia 1 stycznia 1904 do 31 grudnia 1904 r.

	Dział ogniowy:	Dział gradowy:	Dział życiowy:
Wystawiono polic	523.004	9.064	34.851
Wartość ubezpieczona . K.	1.658,152.810.—	48,605.946.—	103,467.484.—
			Renty 292.802.—
Zebrana premia . . . . „	10,861.664.—	1,033.071.—	4,157.574.—
Szkody wypłacone . . . „	9,624.687.—	358.650.—	2,510.994.—
„ nieuregulowane . „	794.301.—	4.558.—	541.465.—
Fundusze rezerwowe po zamknięciu bilansu . . „	6,541.597.—	2,122.560.—	2,790.449.—
Rezerwa premii . . . . „	4,381.074.—	—	25,024.368.—
Fundusz emerytalny . . „	2,104.767.—	—	—
Czysta pozostałość . . „	—	396.178.—	358.792.—
Przyznana dywidenda dla członków . . . . . . „	—	15%	pośm. i miesz. 8% dożywotnie 5%
Od czasu istnienia Towarz..			
Wypłacono szkód . . . K.	127,937.842.—	28,135.227.—	23,705.108.—
„ rent . . . . „	—	—	2,891.231.—
„ dywidendy . „	28,110.817.—	581.666.—	1,974.413.—

Do końca życia nie powtórzy się rzadka okazya nabycia za

tylko 3 zł. 50 ct.

następującej wspaniałej kolekcyi towarów **30 szt. zł. 3.50.**

1 Reform. kotwiczny remontoar kieszonk., dokładnie idący, z 5-let. gwarancyą. 1 prawdziwy goldynowy łańcuszek pancerny z amer. złota Double. 1 skórzana torebka do ochrony zegarka, 2 pierścienie z ameryk. złota Doublez Simili brylantami, 2 spinki do manszetów ze złota Double, z mechanizmem, 3 spinki do gorsu (chemisettes) z złota Double, 3 patent. spinki do kołn. wykładanych, 1 spinka do krawatu z ameryk. złota Double z Simili brylantami, 1 niklowy przytrzymywacz krawatów nader praktyczny, 1 patent. ołówek, także jako brelok u łańcuszka użyć się dający, 1 lusterko kieszonkowe w etui, bardzo eleganckie, 1 grzebień kiesz., 2 szpilki do bluz modnego fasonu, 1 brosza w kształcie motyla, emalia z Simili brylantami, 1 niklowa obsadka do pióra, 2-stronna, z ołówkiem, 1 guma do wycierania, 1 eleg. notes, 1 cygarniczka na cygara lub papierosy z prawdz. pianki morskiej lub bursztynu, 1 popielniczka, 1 zapalniczka kieszonk., 1 scyzoryk, 1 portmonetka na korony i banknoty. 6029

Wszystkie te 30 wspaniałych przedmiotów ozdobn. wraz z kotwiczn., remontoarem kosztują tylko złr. 3.50. Też same 30 przedmiotów, lecz zamiast z reform. zegarkiem kotwicz. — z elektrozłotym remontoarem, zastępującym całkowicie zegarek z prawdziwego złota (ściśle podług rysunku), **złotej barwy nigdy nie zmienia**, dobry werk precyzyjny z 3-letnią gwarancyą za regularny chód tylko zł. 6.50. Nienadające się chętnie odmieniamy, zatem ryzyko wykluczone. Sprowadzać można za przesłaniem z góry gotówki lub za pobraniem od protokołowanej w c. k. sądzie handlowym firmy

J. H. Rabinowicz, Wiedeń VII. Lindengasse 2.

Krajowy Zakład artyst.-portretowy

w Przemyślu, ul. Węgierska 7a

wykonywa art. portrety bromosrebrne do naturalnej wielkości podług każdej nadesłanej fotografii pod gwarancyą zupełnego podobieństwa **po cenach bezkonkurencyjnych**. 6033

Cena wraz z passepartout: form. 48×58 ctm. 4 zł., 58×68 ctm. 5 zł.

Wzorowe opakowanie bezpłatnie.

Impertynent.

— Ach, gdybyś ty, Julku, znał historyę mojej pierwszej miłości...

— I... niech cioteczka nie opowiada: historyę starożytną znam na pamięć. (Kolce).

Kazimierz Wieniawa Chmielewski

zawodowy buchalter 6044

i redaktor „Miesięcznika Buchalteryi“

we Lwowie, ul. Halicka l. 15

uczy buchalteryi pojed. i podwójnej, **przygotowuje do egzaminu z buchalteryi**, jakoteż do **rządowego egzaminu z rachunkowości państwowej** w możliwie najkrótszym czasie **w drodze listownej** (pisemnej), zastępującej w zupełności naukę ustną.

Biuro techniczne dla robót wodnych

6036 **Lwów, ul. Kurkowa l. 3**

Regulacye potoków. Osuszanie moczar i bagien. Odwadnianie i nawadnianie gruntów. Wodociągi i kanalizacye.

JÓZEF ZARZYCKI

dyplom. inżynier cywilny.

PIERWSZA KRAJOWA

Fabryka mebli stylowych

DLA KOMPLETNYCH URZĄDZEŃ WILL, ZAKŁADÓW KĄPIELOWYCH, SALONÓW, BUDUARÓW, SYPIALŃ, BIUR I MIESZKAŃ LETNICH

Franciszek Zeizer

Lwów

urządziła w Pasażu Mikolaschów

Nieustającą wystawę

swoich własnych wyrobów i prosi Szanowną P. T. Publiczność przed zakupnem mebli zwiedzić jej wystawę i przekonać się, że **tylko w kraju trwałych i gustownych mebli dostać można.**

WSTĘP NA SALĘ WOLNY. 6208

Zaufania godnym daje się na raty.

Ceny tańsze od lichej tandety zagranicznej.

6101

ALFRED DZIKOWSKI

C. I K. NADWORNY DOSTAWCA

we Lwowie, ulica Karola Ludwika liczba 1

GŁÓWNY MAGAZYN I FABRYKA
BRONI MYŚLIWSKIEJ

odszczególniona przez wys. c. k. Ministerstwo handlu dyplomem honor. i 10 medalami za znakomity własny wyrób broni

poleca

wypróbowaną broń myśliwską śrutową i kulową

jako to: Dubeltówki lankaster, Trzylufki, Expresy, Boki, Buksflinty, Manlichery 6 i 8 mm. z lunetami lub bez tychże, Rewolwery, Pistolety, Floberty i t. d. — niemniej

amunicyę i wszelkie przybory myśliwskie i łowieckie.

C. I K. WYŁĄCZNA SPRZEDAŻ

zagranicznych gatunków prochu i patronów

Cenniki ilustrowane na żądanie bezpłatnie.

Ceny umiarkowane — usługa rzetelna — ekspedycya szybka

K. [illegible], INTROLIGATOR – LWÓW.